2. Warszawa, dnia 30 czerwca, 192 Rok X.

DZIENNIK URZĘDOWY

MINISTERSTWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH.

Prenumerata roczna 6 zł. Cena egzemplarza 3 zł.

Adres Redakcji: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, ul. Nowy Świat Nr. 69. Telef. 220-20.

Adres Administracji: Komisarjat Rządu, ul. Senatorska Nr. 12. Telef. 96-87.

EŚĆ:

I.

Rozporządzenia i instrukcje Ministra Spraw Wewnętrznych.

1.

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 29 stycznia 1927 r. w sprawie ustanowienia składu II Komisji kwalifikacyjnej przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych na dalszy okres dwuletni 1927 i 1928.

Na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 7. I. 1925 r. o komisjach kwalifikacyjnych (Dz. Ust. Nr 6, poz. 50) ustanawiam na dalszy okres dwuletni 1927 i 1928 członkami tworzonej rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 23. III. 1925 r. (Dz. Urz. Min. Spr. Wewn. Nr. 1, poz. 228) II Komisji kwalifikacyjnej przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych: Naczelnika Wydziału w IV st. sł. D-ra Jana ...mskiego, Naczelników Wydziałów w V st. sł. ... Franciszka Jarnińskiego, D-ra Stanisława ...ńskiego i D-ra Henryka Palestra oraz radcę ... VI st. sł. D-ra Jakóba Sęczyca.

...astępcami członków Komisji kwalifikacyj... ...nawiam: Naczelnika Wydziału w V st. sł. ...ma Ciąglińskiego, inspektora min. w V ...a Wiktora Hryszkiewicza, urzędnika ...ra Witolda Przywieczerskiego oraz ... D-ra Włodzimierza Głuszkiewicza ...mbe...

Ministrów ustanawiam: prow. urzędnika VI st. sł. D-ra Henryka Ruebenbauera dla personelu państw. zakładów badania żywności i przedmiotów użytku, radcę min. w VI st. sł. Stanisława Wiśnie...skiego dla personelu rachunkowego oraz urz. V... st. sł. Marję Sokal dla personelu kancelaryjnego.

Członkami nadzwyczajnymi w myśl § 5 ustępu szóstego powołanego rozporządzenia Rady Ministrów ustanawiam: Dyrektora Państw. Zakładu badania surowic w V st. sł. dla personel... Państw. Zakładu badania surowic i Państw Za...kładu Higjeny Dyrektora Państw. Instytutu Fa...maceutycznego D-ra Stanisława Weilla dla p...sonelu tego instytutu oraz Dyrektora Pań... Szpitala dla chorych psychicznie w Twork... D-ra Witolda Łuniewskiego dla personelu t... szpitala.

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *Sławoj Składkow...*

2

Zarządzenie Ministra Spraw Wewnętrzn... z dnia 30 marca 1927 r. w sprawie sk... Wyższej Komisji Dyscyplinarnej przy ...nisterstwie Spraw Wewnętrznych.

1. Zmieniając względnie uzupełni... porządzenie swe z dnia 22 lipca 1925 ... Min. Spraw Wewnętrznych Nr. 3 poz. ... zasadzie art. 2 ustawy z dnia 17 lute... (Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 165) mianuję ... okresu trzechletniego:

1) Przewodniczącym W... scyplinarnej przy Ministerstw... ...nych:

Podsekre... Sta...

2) Członkami Wyższej Komisji Dyscyplinarnej:

Naczelników Wydziałów: Jerzego Paciorkowskiego i Antoniego Robaczewskiego.

Radców ministerjalnych: Bronisława Ostrowskiego, Aleksandra Wojnara, Aleksandra Żywickiego i Kazimierza Błeszyńskiego.

Refer. w VII st. sł. Stanisława Pastuszyńskiego.

Prow. urzędn. VII st. sł. Bolesława Krajewskiego.

II Równocześnie na zasadzie § 7 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 15 grudnia 1924 r. (Dz U. R. P. Nr. 111 poz. 990) ustanawiam Dyrektora Departamentu Karola Kirsta — Rzecznikiem dyscyplinarnym Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, na zastępców zaś Rzecznika dyscyplinarnego powołuję radcę ministerjalnego Adama Kuncewicza i urzędn. adm. I kat. w VII st. sł. Stanisława Podwińskiego.

Minister Spraw Wewnętrznych:

(—) *Sławoj Składkowski.*

3.

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 27 maja 1927 r. w sprawie uzupełnienia składu Komisji Kwalifikacyjnej przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych na okres dwuletni 1927 i 1928.

Uzupełniając rozporządzenie swoje z dnia 22 grudnia 1926 r. (Dz. Urzęd. Min. Spr. Wewn. Nr. 4 poz. 191) ustanawiam zastępcami członków Komisji Kwalifikacyjnej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Naczelników Wydziałów: Jerzego Paciorkowskiego i Henryka Kaweckiego wzamian Naczelników Wydziałów: Władysława Łyszkowskiego i Jerzego Pileckiego, którzy wyszli ze składu personelu służbowego w Zarządzie Centralnym Ministerstwa.

Minister Spraw Wewnętrznych

(—) *Sławoj Składkowski.*

4.

[Zmia]ny w Instrukcji biurowej Zarządu Centralnego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych obowiązujące od 1. I. 1927 r.

I. Organizacja.

[Wszy]stkie siły kancelaryjne Ministerstwa po[dzielone] są między 7 kancelaryj, mianowicie:

[1)] kanc. Departamentowe,

[2)] „ Poufna Ogólna i Min.,

[3)] „ Główna z Biurem Infor. Podawczem, Ekspedytura, Hala maszyn i Archiwum,

[4)] „ [Wydz]iału Wojskowego.

... i urzęd... kancelar...

w porozumieniu z Naczelnikiem Wydzia... znacza kierowników Kanc. Departam. i ... sponuje personelem kancelaryjnym.

Za podstawę biurowości przyjmuje s... strukcję biurową dla Ministerstw, opraco... przez komisje dla spraw oszczędności pań... wych na podstawie rozporządzeń Rady Minis... z dnia 28 października 1920 r. w sprawie o... nizacji i zasad urzędowania oraz w sprawie ... rowości Ministerstw (Monitor Polski Nr. 251) u... pełnioną i dostosowaną do zmienionego stat... Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

I. Biuro informacyjno-podawcze.

Czynności:

a) udzielanie informacyj interesantom,

b) przyjmowanie podań,

c) rozdział na Departamenty i Wydzi... pism, otrzymanych za pośrednictwem poczty, ... legrafu i telefonu (telefonogramy).

Wykonanie:

ad a) Urzędnik biura udziela w ciągu go... dzin urzędowych informacyj interesantom. W tym celu upoważniony on jest do bezpośredniego komunikowania się w miarę potrzeby za pośrednictwem telefonu z odnośnemi Departamentami i Wydziałami. O ile sprawa wymaga porozumienia się z Naczelnikiem Wydziału kompetencyjnego lub Dyrektorem Departamentu, urzędnik wydaje interesantowi t. zw. kartę inf. — Dopiero po okazaniu tej karty interesant zostaje przyjęty przez wskazaną osobę;

ad b) W czasie godzin urzędowych urzędnik biura przyjmuje podania w sprawach wchodzących w zakres kompetencji Ministerstwa, przestrzegając przepisów o opłatach stemplowych odnośnie do wysokości opłaty oraz kasowania znaczków stemplowych;

ad c) rozdział korespondencji uskutecznia się według podziału czynności Ministerstwa w sposób przewidziany w instrukcji z 1920 r. Pisma adresowane: 1) na nazwisko lub do rąk własnych Ministra, 2) tajne, oraz 3) adresowane do Departamentu Politycznego lub Wydziałów w skład tego Departamentu wchodzących — biuro przesyła nierozpieczętowane — 1) do Sekretarjatu Ministra, 2) do kancelarji Og. Poufnej i 3) do Departamentu Politycznego.

Korespondencję „mob." oraz korespondencję, oznaczoną jako „tajną", a adresowaną ... Wydziału Wojskowego Biuro Informacyjno podawcze przesyła nieotwartą w zamkniętej ... bezpośrednio do Wydziału Wojskowego.

UWAGA: *Żadnych zapisków, jak: dziennik, ... widz i t. p. biuro podawcze nie pr...*

Przesyłanie poczty odbywa się bez... towań.

Pisma należące do kompetencyj ... nisterstw i urzędów Biuro Podawcze ... Naczelnika Kancelarji Głównej, kt...

Dziennik.

Pocztę otrzymaną od Naczelników Wydziałów, kierownicy kancelaryj departamentowych *rozdzielają pomiędzy właściwe dzienniki Wydziałowe*, zgrupowane w jednej kancelarji departamentowej.

Czynności:

a) zapisywanie poczty do dziennika,
b) łączenie z poprzednikami,
c) przydział referentom,
d) zapisywanie załatwień spraw,
e) składanie akt do rejestratury,
f) zapisywanie do skorowidza lub kartoteki,
g) prowadzenie terminarza i ponaglenia.

Wykonanie:

ad a) Po otrzymaniu od kierownika kancelarji poczty, dziennikarz segreguje ją według adnotacji Naczelnika Wydziału na: 1) pilną, 2) zwykłą, 3) „ad acta" i 4) pocztę nie podlegającą zapisaniu, poczem zapisuje do dziennika najpierw pocztę pilną (1), następnie zwykłą (2) w końcu „ad acta" (3).

Pocztę pilną oznacza Naczelnik Wydziału przy przeglądzie korespondencji słowem „pilne".

W rubryce „nadawca" należy używać załączonych skrótów (zał. 1 i 2).

ad b) po zapisaniu do dziennika dołącza poprzedniki, odnotowując w dzienniku łączność wpływu z aktami tej samej sprawy, otrzymanemi poprzednio i wkłada akta pilne do teczek czerwonych, pozostałe — do niebieskich. Akta w teczkach układa w porządku chronologicznym, t. j. najniższy Nr. na wierzchu, następne pod spodem,

ad c) po zapisaniu do dziennika i dołączeniu poprzedników przekazuje akt referentowi, wskazanemu w stemplu wpływu przez Dyrektora, względnie Naczelnika Wydziału. Tryb dołączania poprzedników do poczty przekazywanej referentom może być na żądanie Naczelników Wydziału zmieniony. *Żadnego pokwitowania od referenta nie odbiera się.*

ad d) po otrzymaniu od referenta aktu z referatem załatwienia i stwierdzeniu, że na referacie jest znak aprobaty Naczelnika Wydziału, lub Dyrektora Departamentu dziennikarz odsyła akt do Ekspedytury, notując w dzienniku, dokąd akt został skierowany. O ile sprawa wymaga aprobaty Dyrektora Departamentu — otrzymany z odpowiednią adnotacją Naczelnika Wydziału referat — dziennikarz przesyła do Dyrektora, notując ten fakt w odnośnej rubryce dziennika.

UWAGA. Od tego momentu, czynności, związane z wykonaniem czystopisu, uzyskaniem podpisu i ekspedycją — wykonuje ekspedytura.

Po otrzymaniu od kierownika kancelarji aktu z referatem wysłanego przez ekspedycję załatwienia — *dziennikarz, nie zapisując treści referatu, odnotowuje w dzienniku tylko znak akt, ewentualnie termin.*

Przy załatwieniach odręcznych notuje się w dzienniku datę, numer, adres oraz treść wysyłki, o ile nie zrobiono wyciągu do akt,

ad e) po odnotowaniu w dzienniku wysyłki załatwienia, dziennikarz składa akt nieterminowy do rejestratury, kierując się adnotacją referenta na referacie, odpowiadającą podziałowi rzeczowemu akt danego Wydziału. Akt terminowy składa się do terminatki na dzień oznaczony na referacie.

ad f) każdego dnia, w chwilach wolnych od zapisywania poczty do dziennika, dziennikarz prowadzi skorowidz rzeczowy, wpisując w odpowiednim dziale skorowidza istotną treść sprawy oraz numer dziennika, pod którym sprawa została zaprotokółowana.

Skorowidzów t. zw. liczb obcych nie prowadzi się.

ad g) sprawy, które według adnotacji referenta mają być załatwione w pewnym określonym terminie, dziennikarz przechowuje w oddzielnej szafie względnie na oddzielnych półkach w registraturze, wynotowując w dzienniku termin wskazany przez referenta.

W dniu, do którego miała nadejść odpowiedź przedstawia dziennikarz akta właściwemu Naczelnikowi Wydziału, uzyskując od niego albo przedłużenie terminu, albo polecenie napisania ponaglenia.

Uwagi ogólne:

Zapisywanie do dziennika poczty rannej winno być uskutecznione przed godz, 13-tą — poczty południowej — tegoż dnia, względnie do g. 9-ej rano dnia następnego.

Nie podlegają wpisaniu do dziennika następujące pisma:

a) druki i gazety,

b) zawiadomienia i podania urzędników w sprawach osobistych, które o ile powodują pisemną odpowiedź, otrzymują Nr. dziennika przy wysłaniu,

c) pokwitowania, potwierdzenia odbioru, oraz powiadomienia, którym nie nadaje się dalszego biegu,

d) okólniki i raporty perjodyczne urzędów podległych Ministerstwu,

e) zawiadomienia o porządku dziennym obrad sejmu, senatu, komisyj sejmowych i senackich i t. p.,

f) odpowiedzi Ministerstw, uzgadniające projekty rozporządzeń zainicjowanych przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych,

g) wszelka korespondencja wewnętrzna,

h) miesięczne sprawozdania o stanie spraw dyscyplinarnych i

i) sprawy imienne, podlegające wpisaniu do dziennika — skorowidza (patrz zał. Nr. 3),

k) pisma mylnie zadekretowane przez biuro podawcze, a podlegające kompetencji innego Wydziału bez zapisywania do dziennika przesyła się bezpośrednio przez gońca do kancelarji właściwego departamentu;

oraz pisma, które Naczelnik Wydziału uzna za wskazane nie wpisywać, robiąc w tym wypadku na piśmie adnotację „b. N" (bez numeru).

Tego rodzaju pisma dziennikarz składa do rejestratury do teczek zaopatrzonych w tytuły zależnie od charakteru spraw, względnie instytucyj lub urzędów nadawczych.

Arkusz zbiorczy. Jeżeli na skutek zarządzonej ankiety lub innego ogólnego polecenia oczekuje się większej ilości odpowiedzi, to dziennikarz zakłada dla nich osobny arkusz zbiorczy (art. 13 instr.).

Telefonogramy traktuje się jako pisma, które otrzymują porządkowy Nr. dziennika, jak przy odbiorze tak też i przy nadawaniu. Nadawanie telefonogramu uskutecznia kierownik kancelarji, względnie wyznaczony przez niego urzędnik.

Pisma ad acta. Pisma oznaczone przez Naczelnika Wydziału „ad acta" po wpisaniu do dziennika odkłada się do rejestratury, według adnotacji Naczelnika względnie referenta do właściwej teczki, odpowiadającej rzeczowemu podziałowi akt.

Wykaz czynności i zaległości. Do dnia 5-go każdego następnego miesiąca — dziennikarz robi z dziennika wykaz spraw zaległych u referentów za miesiąc ubiegły, który przedkłada Naczelnikowi Wydziału, drugi zaś egzemplarz przesyła za pośrednictwem Kierownika Kancelarji — Naczelnikowi Kanc. Głównej (zał. Nr. 4).

Kancelarja poufna ogólna i depart. II-go.

Dziennik wykonuje te same czynności co we wszystkich innych kancelarjach, z tą wszakże różnicą, że pocztę odkopertowuje kierownik Kancelarji Poufnej, dekretuje, przedstawia do wglądu Szefowi Sekretarjatu Ministra, poczem odsyła do Departamentów w/g przydziału w teczkach zamykanych na klucz.

To samo dotyczy Kanc. Dep. II-go z tą różnicą, że pocztę przedstawia się do wglądu i dekretowania Dyrektorowi Depart.

Niezależnie od powyższego wskazane kancelarje wykonują samodzielnie ekspedycję pism wychodzących oraz okólników.

Okólnik Nr. 150 z 15. XII. 26 r.

1. Porozumienie pomiędzy Departamentami i Wydziałami w obrębie Ministerstwa następuje z reguły w drodze bezpośredniego kontaktu (ustnie, telefonicznie). Jeżeli ważność sprawy tego wymaga — urzędnik referujący zamieszcza adnotację na akcie o osiągniętem porozumieniu względnie o zachodzącej różnicy zdań.

Korespondencja wewnątrz Ministerstwa jest dozwolona jedynie w razach wyjątkowych, gdy chodzi o sprawy szczególnie ważne, skomplikowane i wymagające ścisłych wywodów prawniczych (np. legislacja). W tych wyjątkowych wypadkach korespondencja odbywa się przez przesyłanie sobie aktu z odpowiednią na nim adnotacją odręczną.

2. Wzbrania się jakiejkolwiek korespondencji pomiędzy podwładnymi i przełożonymi w sprawie aprobaty.

Zależnie od uznania urzędników aprobujących — urzędnik referujący (wzglęnie aprobant pośredni) bądź przesyła w normalnej drodze ostateczny projekt załatwienia, bądź też przedstawia go do aprobaty osobiście.

3. W tych wyjątkowych wypadkach (punkt 1), w których jest dozwolona wewnętrzna korespondencja, dokonywa się ona jedynie odręcznie. Używanie do tego celu maszyn do pisania jest dopuszczalne jedynie wtedy, kiedy sam referent pisze na maszynie.

4. Urzędnicy, uprawnieni do ostatecznej aprobaty i do podpisywania załatwień, zarządzą w swoim zakresie działania, aby projekty załatwień o charakterze typowym, nie nastręczające wiele możliwości merytorycznych poprawek ze strony aprobanta, były im przedstawiane do aprobaty razem z czystopisem do podpisu.

5. Należy dążyć do tego, aby jaknajwiększa ilość załatwień wysyłanych z Ministerstwa, pisana była odręcznie na akcie bez potrzeby przepisywania na maszynie. W ten sposób należy z reguły postępować z krótkiemi korespondencjami, przy których przesyła się akta sprawy i to bez względu na to, do kogo kieruje się korespondencję.

EKSPEDYTURA.

Czynności:

a) przepisywanie na maszynach,
b) ekspedycja,
c) kontrola i dziennik okólników,
d) dyżury w święta i w godz. pozabiurowych.

Wykonanie:

ad a) otrzymane do przepisania referaty, urzędnik ekspedytury zaciąga do kontroli, odbija na referacie stempel ekspedytury z datą wpływu i oddaje do przepisania do hali maszyn. Maszynistki znajdujące się poza halą maszyn — odciskają takiż stempel, wypełniając odpowiednie jego rubryki.

Po przepisaniu — odbiera referaty od maszynistek i przydziela do sprawdzenia. Po sprawdzeniu referatu z czystopisem, sprawdzający odnotowują w stemplu fakt sprawdzenia i oddają akt do ekspedytury, która oddaje go do odnośnego aprobanta (podpisującego), celem uzyskania podpisu na czystopisie.

ad b) Po otrzymaniu od właściwej kancelarji podpisanego czystopisu—ekspedytorzy załączają do pisma, wskazane przez referenta załączniki, kopertują i odsyłają według adresu, notując datę wysyłki w stemplu na referacie. Referaty po wysyłce wracają do kierownika ekspedytury, który odsyła je do właściwych kancelaryj.

ad c) Wszystkie okólniki, z wyjątkiem poufnych, których rejestrację prowadzi Kancelarja Poufna Ogólna, przesyła się przed oddaniem do druku do wglądu Naczelnikowi Wydziału OL., poczem dopiero wpisuje się je do dziennika okólników, zaopatruje numerem bieżącym i po powieleniu rozsyła się według rozdzielnika.

ad d) Kierownik Ekspedytury w porozumieniu z Naczelnikiem Kancelarji Głównej wyznacza dyżurnych urzędników, których obowiązkiem jest pełnienie dyżurów przy Sekretarjacie Ministra (w godzinach: w dnie powszednie od $15^1/_2$ do 20-ej, w święta od godziny 10-ej do godz. 18-ej), przyjmowanie i nadawanie telefono-

gramów, telegramów i pism wchodzących i wychodzących. W tym celu urzędnik prowadzi tak zwany dziennik dyżurny. Następnego po dyżurze dnia, dyżurny urzędnik oddaje otrzymaną w czasie dyżuru korespondencję do biura podawczego. Niezależnie od powyższego, dyżurny urzędnik wykonuje prace maszynowe poleconemu przez Ministra lub urzędników dyżurnych sekretarjatu.

Wszystkie prace maszynowe w kancelarjach Poufnej Ogólnej oraz Departamentu II-go wykonują stale przydzielone maszynistki.

Do wykonywania prsc terminowych, przydziela się po 1 maszynistce do kancelaryj Dep. I, III i IV.

Przesyłka referatów do przepisania i zwrot czystopisów odbywa się pomiędzy kancelarjami a ekspedyturą bez wzajemnych pokwitowań.

Czystopisy pism, które ma podpisać p. Minister — ekspedytura przesyła bezpośrednio do kancelarji Min., która przedkłada je szefowi Sekretarjatu, celem uzyskania podpisu. Wyjątek stanowią sprawy, co do których pp. Dyrektorowie, wzgl. za ich zgodą Naczelnicy Wydziałów zastrzegą sobie osobiste uzyskanie podpisu p. Ministra lub Podsekretarza Stanu. W tych wypadkach na referacie robi się odnośną adnotucję (czystopis zwrot DD. lub N. W.) i tego rodzaju sprawy ekspedytura zwraca po wykonaniu czystopisu do odnośnego Dyrektora lub Naczelnika Wydziału.

W sprawach wyjątkowej wagi czystopisy, przed uzyskaniem podpisu, mogą być przesyłane dla korekty referentom. W tych wypadkach Naczelnik Wydziału zaznacza na referacie „czystopis ref“.

Obieg pism.

Od momentu wpływu — do chwili załatwienia w formie wysyłki czystopisu obieg pism przedstawia się jak następuje:

1. Biuro Inform. Podawcze — rozdział poczty.
2. Dyrektor Departamentu — przegląd poczty.
3. Naczelnik Wydziału — przeglad i dekretowanie referentów.
4. Dziennik Wydziałowy — zapisanie, łączenie poprzedników i t. d.
5. Referent — załatwienie, uzyskanie aprobaty załatwienia od Naczelnika Wydziału, określenie terminu na odpowieź, rozdzielnik ekspedycji, ilość załączników, znak rzeczowego przydziału aktu.
6. Dziennik Wydziałowy — przesyłka do ekspedytury dla wykonania czystopisu.
7. Ekspedytura — wykonanie czystopisu i odesłanie bezpośrednio do aprobantów do podpisu.
8. Aprobant (podpisujący) — podpis czystopisu i zwrot bezpośrednio do ekspedytur.
9. Ekspedytura — wysyłka czystopisu i zwrot referatu do właściwego dziennika.

UWAGA: Sprawy, które mają być aprobowane przez Dyr. Dep. Naczelnicy Wydziałów skierowują do dziennika, który po wykreśleniu przydziału i zanotowaniu na DD. przesyła je właściwemu Dyrektorowi.

(—) *Jaroszyński*
Podsekretarz Stanu.

5.

INSTRUKCJA

dla władz administracyjnych I instancji w przedmiocie wykonania rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 1 lutego 1927 r. w sprawie statystyki ruchu naturalnego ludności (Dz. U. R. P. No. 10, poz. 76) wydane przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

Przepisy ogólne.

§ 1.

Władze administracyjne I instancji

a) komunikują bezpośrednio Głównemu Urzędowi Statystycznemu o wszelkich zmianach dotyczących urzędów stanu cywilnego, parafjalnych i metrykalnych, których okręgi urzędowe w całości lub częściowo są położone na terenie powiatu względnie miasta wydzielonego, chociażby siedziby tych urzędów znajdowały się w innych powiatach, zarówno co do utworzenia nowych urzędów, skasowania lub połączenia istniejących, jak i co do zmian okręgów urzędowych tych urzędów. Zawiadomienie powinno nastąpić niezwłocznie po dokonaniu zmiany.

b) rozsyłają w pierwszej połowie grudnia wszystkim urzędom stanu cywilnego, parafjalnym i metrykalnym otrzymane od Głównego Urzędu Statystycznego druki sprawozdawcze, a mianowicie:

formularze wzoru A — dla kwartalnych wykazów aktów zawartych małżeństw

formularze wzoru B — dla kwartalnych wykazów aktów urodzeń

formularze wzoru C — dla kwartalnych wykazów aktów zgonów

c) prowadzą dokładną kontrolę terminów i ilości wysyłanych druków, jak również przestrzegają, ażeby wszystkie urzędy stanu cywil-

nego, parafjalne i metrykalne nadsyłały sprawozdania w terminach przepisanych, mianowicie:

za pierwszy kwartał najpóźniej do dnia 15-go kwietnia,

za drugi kwartał do dnia 15 lipca,

za trzeci kwartał do dnia 15 października i

za czwarty kwartał do dnia 15 stycznia.

§ 2.

W razie opieszałości osób, prowadzących akta stanu cywilnego względnie księgi metrykalne w wykonaniu obowiązków, związanych ze składaniem sprawozdań, władza administracyjna I instancji może zarządzić wykonanie tych czynności na koszt winnego.

§ 3.

Po otrzymaniu sprawozdań kwartalnych od urzędów stanu cywilnego, parafjalnych i metrykalnych, władze administracyjne I instancji sprawdzą:

a) czy nadesłano z każdego urzędu wszystkie trzy rodzaje wykazów A, B i C,

b) czy liczby porządkowe metryk stanowią dalszy ciąg liczb porządkowych z poprzedniego kwartału (rub. 2 wykazów A, B i C) i czy niema liczb opuszczonych,

c) czy na wszystkie pytania, w wykazach zawarte, zostały udzielone właściwe odpowiedzi zgodnie z instrukcją dla osób, prowadzących akta stanu cywilnego względnie księgi metrykalne,

d) w razie ujawnienia braków lub niedokładności zażądają od odnośnych urzędów wyjaśnień, sprostowań albo też uzupełnień,

e) zarządzą, aby lekarz powiatowy skontrolował zupełność zapisów o przyczynie zgonu i wpisał w rubryce 13-ej formularza „C“ odnośny numer skróconego statystycznego wykazu przyczyn zgonów. Odnośny wykaz podaje się przy niniejszem.

§ 4.

Po sprawdzeniu wykazów i należytem w razie potrzeby uzupełnieniu, wyjaśnieniu, względnie sprostowaniu tychże, władze administracyjne I instancji wypełniają wykaz powiatowy wzoru D.

a) wpisują do odnośnych rubryk dla każdego urzędu stanu cywilnego, parafjalnego lub metrykalnego, oddzielnie liczby zarejestrowanych aktów zawartych małżeństw, urodzeń i zgonów, przyczem

b) poszczególne rubryki małżeństw, urodzeń względnie zgonów winny być podsumowane dla całego powiatu oraz według wyznań na obszarach gdzie prowadzone są księgi metrykalne dla każdego wyznania zosobna.

c) dokładność zestawienia winna być stwierdzona podpisem i pieczęcią Urzędu.

§ 5.

Władze administracyjne I instancji odeślą bezpośrednio do Głównego Urzędu Statystycznego wszystkie wykazy A, B i C łącznie z wykazem D w terminach następujących:

za pierwszy kwartał najpóźniej dnia 15 maja, za drugi kwartał najpóźniej dnia 15 sierpnia, za trzeci kwartał najpóźniej dnia 15 listopada i za czwarty kwartał najpóźniej dnia 15 lutego.

Przepisy przejściowe.

§ 6.

Władze administracyjne I instancji winny na wezwanie Głównego Urzędu Statystycznego nadesłać kompletne wykazy urzędów stanu cywilnego, parafjalnych i metrykalnych, których okręgi urzędowe w całości lub częściowo są położone na terenie powiatu względnie miasta wydzielonego, chociażby siedziby tych urzędów znajdowały się w innych powiatach.

§ 7.

Na obszarze m. st. Warszawy oraz Województw: warszawskiego, łódzkiego, kieleckiego, lubelskiego, białostockiego, wileńskiego, nowogródzkiego, poleskiego i wołyńskiego osoby prowadzące akta stanu cywilnego względnie księgi metrykalne mają sporządzić wykazy sumaryczne wzoru E małżeństw, urodzeń i zgonów za okres od dnia 1 stycznia r. 1919 do dnia 31 grudnia r. 1926 i nadesłać je do dnia 15 sierpnia 1927 r. do władz administracyjnych I instancji równocześnie z wykazami A, B i C za pierwszy i drugi kwartał r. 1927.

§ 8.

W tym celu władze administracyjne I instancji:

a) roześlą urzędom stanu cywilnego, parafjalnym i metrykalnym otrzymane od Głównego Urzędu Statystycznego druki sumarycznych wykazów wzoru E jednocześnie z drukami wykazów indywidualnych wzorów A, B i C na rok 1927;

b) dopilnują ażeby powyższe urzędy dołączyły wykazy sumaryczne wzoru E do wykazów indywidualnych za pierwszy i drugi kwartał r 1927;

c) odeślą te wykazy do Głównego Urzędu Statystycznego do dnia 15 września r. 1927 razem z wykazami indywidualnemi A, B i C za pierwszy i drugi kwartał r. 1927, po ewentualnem uzupełnieniu w drodze przepisanej w § 3 niniejszej instrukcji.

§ 9.

W roku 1927 druki sprawozdawcze, wymienione w p. b. § 1 niniejszej instrukcji, winny być rozesłane bezzwłocznie po ich otrzymaniu od Głównego Urzędu Statystycznego.

§ 10.

Na obszarze województw poznańskiego, pomorskiego i śląskiego niniejsza instrukcja wchodzi w życie z dniem 1 stycznia r. 1928.

Minister Spraw Wewnętrznych:

(—) Sławoj Składkowski.

Warszawa, dn. 12 maja 1927 r.

Załącznik do § 3.

WYKAZ
STATYSTYCZNY PRZYCZYN ZGONÓW.

Liczba skróconego mianownictwa międzynarodowego	PRZYCZYNA ZGONU	Liczby pełnego mianownictwa międzynarodowego
1	Dur brzuszny i rzekomy	1
2	Dur osutkowy	2
3	Zimnica	5
4	Ospa	6
5	Odra	7
6	Płonnica (szkarlatyna)	8
7	Ksztusiec (koklusz)	9
8	Błonica (dyfteryt) i dławiec (krup)	10
9	Grypa (influenza)	11
10	Cholera azjatycka	14
11	Cholera swojska	15
12a	Czerwonka	16
12b	Inne choroby nagminne	3, 4, 12, 13, 17—25
13	Gruźlica narządu oddechowego	32
14	Gruźlica opon mózgowych	33
15	Gruźlica innych narządów	34—38
16	Rak i inne nowotwory złośliwe	43 - 49
17	Zapalenie opon mózgowych	70
18	Udar i rozmiękczenie mózgu	73, 81
19	Choroby serca	85—87
20	Ostry nieżyt oskrzeli	97 a, c
21	Przewlekły nieżyt oskrzeli	97 b, d
22	Zapalenie płuc	99
23	Inne choroby narządu oddechowego	95, 96, 98, 100—105
24	Choroby żołądka z wyłączeniem raka	109a, 110
25	Nieżyt kiszek i żołądka u dzieci do 2-ch lat	111
26	Zapalenie wyrostka robaczkowego i kątnicy	115
27	Przepuklina i niedrożność jelit	116
28	Marskość wątroby	119
29	Zapalenie nerek ostre i przewlekłe	125, 126
30	Guzy nierakowe i inne choroby narządów płciowych u kobiet	134—139
31	Gorączka połogowa	143
32	Inne choroby ciąży i porodu	140—142, 144—147
33	Wątłość wrodzona i wady rozwoju	157, 158B, 159
34	Uwiąd starczy	162
35	Śmierć gwałtowna	173—201
36	Samobójstwo	163—172
37	Inne choroby	26—31, 39—41, 50—69, 71, 72, 74—80, 82—84, 88—94, 106B, 107, 108, 109b, 112; 113, 117, 118, 120 — 124, 127 — 133, 148—150, 152—156, 160, 161
38	Choroba niewiadoma albo źle określona	202, 203A

W wykazie aktów zgonów, w myśl ostatniego ustępu § 3 Instrukcji dla władz administracyjnych pierwszej instancji, lekarz powiatowy powinien wpisać liczbę podaną w rubr. I niniejszego wykazu statystycznego (skrócone mianownictwo międzynarodowe). Liczby rubryki ostatniej odpowiadają liczbom mianownictwa chorób i przyczyn zgonów, przyjętego przez Komisję Międzynarodową w Paryżu dnia 14-X-1920 r. (Wydanie polskie Ministerstwa Zdrowia Publicznego, Warszawa 1922 r.) i podane są w niniejszym wykazie statystycznym dla orjentacji.

II.

Obwieszczenia Ministra Spraw Wewnętrznych.

6.

Obwieszczenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 7 grudnia 1926 r. o ustaleniu nazwy miąsta „Ost ów Mazowiecka".

Niniejszem ustalam nazwę miasta Ostrów w powiecie Ostrowskim Województwa Białostockiego na „Ostrów Mazowiecka".

Minister Spraw Wewnętrznych:
(—) *Sławoj Składkowski.*

7.

Obwieszczenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 27 stycznia 1927 r. o zmianie nazwy wsi „Kowalewo — Sołectwo — Parcele".

Niniejszem zmieniam nazwę miejscowości „Kowalewo Sołectwo—Parcele" w powiecie słupeckim Województwa łódzkiego na „Poniatówek".

Minister Spraw Wewnętrznych:
(—) *Sławoj Składkowski.*

8.

Obwieszczenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 stycznia 1927 r o zmianie nazwy miejscowości Sadlinek.

Niniejszem zmieniam nazwę gminy „Sadlinek" w powiecie brodnickim Województwa pomorskiego na „Jabłonowo".

Minister Spraw Wewnętrznych:
(—) *Sławoj Składkowski.*

9.

Obwieszczenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 19 lutego 1927 r o zmianie nazwy gminy Josefsdorf w powiecie mieleckim województwa krakowskiego.

Niniejszem zmieniam nazwę gminy Josefsdorf w powiecie mieleckim województwa krakowskiego na Józefów.

Minister Spraw Wewnętrznych:
(–) *Sławoj Składkowski.*

10.

Obwieszczenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 11 maja 1927 r. o zmianie nazwy wsi Koziemędy w powiecie Ciechanowskim w Województwie Warszawskiem.

Niniejszem zmieniam nazwę wsi „Koziemędy" gminy Regimin w powiecie Ciechanowskim w Województwie Warszawskiem na „Kozłowo".

Minister Spraw Wewnętrznych:
(—) *Sławoj Składkowski.*

11.

Obwieszczenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 8 czerwca 1927 r. o ustaleniu nazwy miejscowości Leśna w pow. konstantynowskim w województwie lubelskiem.

Niniejszem ustalam nazwę miejscowości „Leśna" w gminie Witulin pow. konstantynowskiego w województwie lubelskiem na „Leśna Podlaska".

Minister Spraw Wewnętrznych:
(—) *Sławoj Składkowski.*

12.

Obwieszczenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 23 czerwca 1927 r. o zmianie nazw Kolonji Mikołajew i Mironówka w gminie Brzeźno w powiecie Sieradzkim w Województwie Łódzkiem.

Niniejszem zmieniam nazwę:
1) Kolonji Mikołajew na Marszałkowo,
2) Kolonji Mironówka na Legjonowo, obu— położonych w gminie Brzeźno w powiecie Sieradzkim w Województwie łódzkiem.

Minister Spraw Wewnętrznych:
(–) *Sławoj Składkowski.*

III.

Okólniki Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

13.

Okólnik Nr. 1 z dnia 10 stycznia 1927 r. Nr. Wojsk. 64/27 do wszystkich Pp. Wojewodów w przedmiocie współdziałania władz administracyjnych w akcji wychowania fizycznego.

Na posiedzeniu w dniu 11 listopada b. r. Rada Ministrów uchwaliła wspólny wniosek Ministrów: Spraw Wojskowych, Wyznań Rel. i Oświecenia Publ. oraz Spraw Wewnętrznych w sprawie podniesienia wychowania fizycznego.

W uchwale tej, wychodząc z założenia, że o przyszłości Rzeczypospolitej stanowić będzie ogół zdrowych fizycznie i moralnie obywateli i w przeświadczeniu, że podniesienie rozwoju fizycznego i tężyzny moralnej stanowi konieczny warunek zdrowia społeczeństwa, Rząd zapowiada wprowadzenie drogą ustawy powszechnego obowiązku wychowania fizycznego młodzieży obojga płci, jako organicznej części wychowania publicznego.

Zanim jednak wydaną zostanie ustawa, wprowadzająca powszechny obowiązek wychowania fizycznego młodzieży, koniecznem jest już w dobie obecnej popieranie wszechstronne ze strony władzy administracyjnej poczynań społeczeństwa w tym kierunku, jak również propagowanie konieczności wychowania fizycznego Narodu tam, gdzie ono jeszcze nie jest wprowadzone oraz staranie się o zapewnienie dla akcji wychowania fizycznego podstaw materjalnych ze strony społeczeństwa, a w pierwszym rzędzie ze strony związków samorządowych.

Pracę te podjąć powinni Pp. Starostowie.

Od nich więc oczekuję, aby propagowali wśród ludności potrzebę wychowania fizycznego, zapewniając dla akcji tej realne podstawy.

Zaznaczam, że prowadzenie akcji wychowania fizycznego wśród miejscowej ludności powierzone zostanie w zasadzie czynnikom wojskowym w osobie oficerów instrukcyjnych, instruktorów wychowania fizycznego, oficerów i podoficerów oraz instruktorów cywilnych z zastrzeżeniem należytego uwzględnienia zasad zdrowotności.

Pp. Starostowie zechcą udzielić im swej pomocy w zakresie rozporządzalnych środków.

Pozatem Pp. Starostowie pomagać będą powstającym w danym powiecie klubom sportowym, sekcjom sportowym w organizacjach p. w. i innych, ułatwiając im rejestrację i otaczając opieką.

Pp. Starostowie powinni brać żywy udział w akcji miejscowych komisyj sportowych, których statut organizacyjny będzie w swoim czasie podany do wiadomości. Działalność tych komisyj, zwłaszcza urządzanie świąt wychowania fizycznego i prób sprawności, winni Pp. Starostowie popierać wszelkiemi środkami.

W celu ugruntowania akcji wychowania fizycznego i zapewnienia potrzebnych do tej działalności podstaw, koniecznem jest, aby Starostowie wciągnęli do współpracy na tym terenie związki komunalne, od których Rząd oczekuje: a) dostarczenia placów, przydatnych na boiska i strzelnice oraz odpowiedniego ich urządzenia; b) dostarczenia lokali, potrzebnych na zebrania lub dla celów gospodarczych; c) świadczeń w naturze (zaprowiantowanie drużyn, ćwiczących w obozach i pomoc odzieżowa dla jednostek niezamożnych, d) organizowania stałego dozoru sanitarnego i bezpłatnej pomocy lekarskiej; e) dostarczania podwód wojskowej ruchomej kadrze i f) subwencjonowania omawianej akcji na terenie danego związku komunalnego.

Starostowie powinni wywrzeć na związki komunalne cały swój wpływ w tym kierunku, aby niezawiodły one wyżej wymienionych oczekiwań Rządu.

Uchwalone przez reprezentacje związków komunalnych wydatki, związane z akcją wychowania fizycznego młodzieży, powinny być zamieszczone w dziale VIII. „Zdrowie Publiczne" budżetów tych związków na rok 1927/28, w myśl par. 22 rozporządzenia wykonawczego Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28. VI, 1926 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem Skarbu do par. 11 pkt. b. rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dnia 17 czerwca 1924 r. o obowiązku i sposobie pokrywania wydatków przez związki komunalne (Dz. Ust. R. P. Nr. 75, poz. 433).

Wobec wielkiej wagi, jaką Rząd przywiązuje do należytego rozwinięcia powyższej akcji oczekuję od P. P. Starostów wyjątkowego zajęcia się tą sprawą i wysoce obywatelskiego jej potraktowania.

Zaznaczam, że stopień natężenia akcji wychowania fizycznego wśród społeczeństwa na danym terenie oraz uzyskania wymienionych świadczeń od związków komunalnych będzie dla mnie sprawdzianem autorytetu, jaki na swym terenie posiadają P. P. Starostowie.

Zechcą P. P. Wojewodowie wyznaczyć podległym sobie Starostom czterotygodniowy termin do przedstawienia sprawozdania zawierającego między innemi:

1) stosunek samorządu do tej akcji i wyniki osiągnięte przez Starostę celem uzyskania od związku komunalnego wyżej wyliczonych świadczeń i

2) własne spostrzeżenia i wnioski.

Sprawozdania powyższe wraz ze swemi wnioskami zechcą P. P. Wojewodowie nadesłać następnie w możliwie najkrótszym czasie do Ministerstwa,

Niezależnie od tego polecam, aby co kwartał były nadsyłane sprawozdania z pracy Starostów w powyższym zakresie.

Przy niniejszym załączam odpowiednią ilość odpisów powyższego okólnika celem rozesłania Starostom.

Minister Spraw Wewnętrznych:
(—) *Sławoj Składkowski*

14.

Okólnik Nr. 2 z dnia 7 stycznia 1927 r. Nr. OB. 13522 do wszystkich Pp. Wojewodów, P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, P. Naczelnika Urzędu do spraw mniejszości w Katowicach oraz Tymczasowego Wydziału Samorz. we Lwowie w sprawie sposobu regułowania zaliczek, pobranych przez przenoszonych funkcjonarjuszów państwowych.

Zgodnie z pismem okólnem Ministerstwa Skarbu z dn. 23 grudnia 1926 r. L. DK 4612/WAK. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych oznajmia, co następuje:

Regułowanie rozrachunku między poszczególnemi władzami z tytułu zaliczek na uposaże-

nie, obciążających przenoszonych funkcjonarjuszów państwowych, odbywać się winno w ten sposób, że nowa władza danego przeniesionego funkcjonarjusza państwowego na podstawie wykazu jego zadłużeń przelewać ma ze swego funduszu zaliczkowego, ulokowanego na rachunku bieżącym, całkowitą kwotę pozostałej do spłacenia zaliczki na pokrycie funduszu zaliczkowego (sum obrotowych) tej władzy, która zaliczkę wydała.

Suma, wydatkowana w sposób powyższy, winna być zapisana na koncie danego funkcjonarjusza państwowego, a na jej pokrycie potrącać mu należy odpowiednie raty z uposażenia miesięcznego.

O zarządzonym przelewie należy w celach kontrolnych zawiadomić władzę, która zaliczkę wypłaciła.

Powyższy tryb postępowania podaje Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w uzupełnieniu swego pisma okóln. z dnia 28 lutego 1924 r. Nr. OBR. 1045 w sprawie funduszu zaliczkowego.

Naczelnik Wydziału:
(—) *Robaczewski*

15.

Okólnik Nr. 3 z dnia 7 stycznia 1927 r. Nr IV/AP. 17807/26 do wszystkich P. P. Wojewodów i P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie stosowania przez władze administracyjne I instancji przepisów art. 34 Ustawy z dnia 18. 7. 1924 r. o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia (Dz. U. R P. Nr. 67, poz. 650)

Wedle otrzymanych z Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej informacji niektóre władze administracyjne I instancji nakładają grzywny z art. 34 Ustawy z dnia 18. 7. 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 67 p. 650) za uchylanie się od obowiązku zgłaszania robotników, podlegających obowiązkowi zabezpieczenia, oraz za uchylanie się od płacenia wkładek, przewidzianych w art. 6 tej Ustawy, *w wysokości niższej od ustawowego minimum* (200 zł.), przewidzianego w części drugiej ustępu I art. 34.

Zważywszy, że błędne stosowanie przez władze administracyjne przytoczonego przepisu powoduje również uszczuplenie przewidzianych przez Ustawę zabezpieczeniową środków Funduszu Bezrobocia, zechce Pan Wojewoda (P. Komisarz Rządu) wyjaśnić podległym władzom administracyjnym I instancji, że

1. część 2 ustępu I art. 34 omawianej ustawy ustala karę grzywny w wysokości od 200 do 1000 zł. za dwa przekroczenia, a mianowicie:

a) za uchylanie się od obowiązku zgłoszenia robotników podlegających obowiązkowi zabezpieczenia i

b) za uchylanie się od płacenia wkładek, przewidzianych w art. 6 Ustawy zabezpieczeniowej.

2. że w wypadku stwierdzenia powyższych przekroczeń, grzywna nakładana przez władze administracyjne nie może być niższą od wskazanego minimum 200 zł.

3. że część pierwsza ustępu I art. 34 tejże ustawy ustala karę grzywny w wysokości od 10 — 100 zł. za przekroczenie przepisów art. 29 i 30 i nie może być stosowana w wypadku przekroczeń w części drugiej tego ustępu przewidzianych.

W sprawie stosowania art. 34 na obszarze Województwa poznańskiego, pomorskiego i w górnośląskiej części Województwa Śląskiego, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wyjaśnia, że ustęp ostatni art. 34 Ustawy z dn. 18. 7. 1924 r. o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia przekreśla minimum sankcji karnej, oznaczone w ustępie I tegoż artykułu. Jeżeli władza administracyjna jest zdania, iż uzasadniona jest kara wyższa, niż oznaczona w § 1 ustawy z dnia 23. IV. 1884 r. o wydawaniu policyjnych nakazów karnych, natenczas winna odstąpić sprawę prokuratorowi.

Dyrektor Departamentu
(—) *Kirst.*

16.

Okólnik Nr. 4 z dn. 15 stycznia 1927 r. Nr OB. 187/27 do wszystkich P. P Wojewodów i Pana Komisarza Rządu na m. Warszawę w sprawie skrócenia godzin urzędowania w soboty w ciągu całego roku.

Rada Ministrów na posiedzeniu w dniu 10 stycznia 1927 r. powzięła następującą uchwałę:

„Godziny urzędowania w soboty trwają w ciągu całego roku od godz. 8 m. 30 rano do godz. 14-ej".

Zechce przeto Pan Wojewoda (Pan Komisarz Rządu) wydać zarządzenie, celem bezzwłocznego wprowadzenia w życie powyższej uchwały, zmieniającej częściowo uchwałę Rady Ministrów z dnia 30 kwietnia 1924 r., podaną do wiadomości okólnikiem z dnia 7. VI. 1924 Nr. AO. 1601 (kolejny Nr. 61).

(—) *Jaroszyński.*
Podsekretarz Stanu.

17.

Okólnik Nr. 5, z dnia 15 stycznia 1927 r. Nr. OL. 13299 do 1) Pana Wojewody (wszystkich), 2) Pana Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie interwencji posłów i senatorów.

Na posiedzeniu z dnia 16 grudnia 1926 r. Rada Ministrów wskutek inicjatywy Ministerstwa Spraw Wewnętrznych powzięła następującą uchwałę w sprawie interwencji posłów i senatorów:

a) Rada Ministrów stwierdza, że interwencje u władz rządowych klubów poselskich—jako instytucyj nieopartych na żadnych normach prawnych — nie stwarzają konstytucyjnego obowiązku reagowania na nie (chyba że są zgłoszone w formie interpelacyj);

b) Rada Ministrów stwierdza, że interwencje poszczególnych posłów i senatorów w sprawach prywatnych poszczególnych osób — o ile nie są zgłoszone w formie interpelacyj — nie stwarzają również konstytucyjnego obowiązku reagowania na nie i winne być traktowane jako interwencje osób prywatnych;

c) Rada Ministrów stwierdza, że interweneje poszczególnych posłów i senatorów w sprawach, w których wchodzi w grę interes publiczny, a zwłaszcza żywotne interesy ich okręgów wyborczych, nie stwarzają wprawdzie również wyraźnie przez Konstytucję unormowanego obowiązku reagowania na nie, (chyba że są zgłoszone w formie interpelacyj), że jednakowoż takie interwencje stanowią naturalny objaw interesowania się reprezentantów ludności jej sprawami i z tego względu są w zupełności dopuszczalne.

O powyższej uchwale zawiadamiam Pana Wojewodę (Pana Komisarza Rządu) wskutek pisma Pana Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 grudnia 1926 r: Nr. 17988 i proszę o ścisłe przestrzeganie zasad w uchwale ustalonych oraz o udzielenie odpowiednich wskazówek

ad 1) podległym władzom i urzędom

„ 2) podległym urzędnikom.

Przy wykonaniu poszczególnych punktów uchwały należy mieć na uwadze, co następuje:

ad a) Interwencje Klubów poselskich, kierowane do władz i urzędów w drodze piśmiennej są podpisywane bądź przez poszczególnych posłów bądź przez osoby trzecie (sekretarza klubu). Interwencje podpisane przez posłów względnie senatorów, należy traktować jako interwencje osobiste, pochodzące od podpisanego posła względnie senatora i postępować z niemi w myśl uchwały b) i c) Rady Ministrów.

Interwencje klubów podpisane przez osoby trzecie (sekretarza) należy traktować, jako doniesienie osoby prywatnej w sprawie bezpośrednio nie zainteresowanej. Pismo takie, jak każde inne doniesienie osoby prywatnej, może służyć jako nieobowiązujący materjał przy rozpatrywaniu konkretnej sprawy.

ad b) Interwencje poszczególnych posłów i senatorów w sprawach prywatnych poszczególnych osób mogą być bądź ustne bądź piśmienne.

Przy interwencjach ustnych należy interwenjujących posłów i senatorów przyjmować pod względem formalnym stosownie do postanowień okólników dawniejszych, dotyczących przyjmowania członków ciał ustawodawczych.

Natomiast co się tyczy meritum sprawy objętej interwencją należy mieć na względzie, co następuje:

za „sprawy prywatne poszczególnych osób" należy uważać takie sprawy dotyczące osób indywidualnie określonych, w których obowiązujące przepisy dają każdemu obywatelowi możność dochodzenia swoich praw, czy to w drodze administracyjnej czy sądowej, w toku instancji lub w drodze nadzoru. Posłowie i senatorowie interwenjujący w urzędach w takich sprawach winni być pod względem merytorycznym traktowani w myśl ogólnych zasad postępowania administracyjnego, dotyczących pełnomocnictwa i zastępstwa stron w urzędach, t. j. zasadniczo winni wykazać się upoważnieniem danej osoby do zastępowania jej w konkretnej sprawie. Upoważnienie takie, okazane w urzędzie przez interwenjującego posła wzgl. senatora należy dołączyć do akt sprawy.

Przy interwencjach w drodze piśmiennej należy w sposób analogiczny stosować powyższe zasady.

ad c) Od interwencji w sprawach prywatnych poszczególnych osób należy zasadniczo odróżnić interwencje w sprawach, w których wchodzi w grę ogólny interes publiczny dotyczący żywotnych interesów, czy to ogólno-państwowych, czy też pewnych okręgów, zatem z reguły okręgów wyborczych odnośnych posłów i senatorów. Z zestawienia, z definicją podaną wyżej odnośnie spraw prywatnych poszczególnych osób wynika, iż w punkcie c) uchwały Rady Ministrów chodzi o pewne przejawy i interesy natury ogólnej, które nie mają bezpośredniego związku z interesami pewnej konkretnej osoby i z tego powodu nie mogą być załatwione w formie konkretnego orzeczenia lub zarządzenia, a nadają się do traktowania w formie zarządzeń ogólnie obowiązujących, czy to na tle problemu, jaki powstał już w danym okręgu dla władz administracyjnych, czy też w formie inicjatywy o znaczeniu ogólniejszym, którą władze administracyjne miałyby dopiero podjąć. Oczywistą jest rzeczą, że zwrócenie uwsgi władz w sprawach tego typu, ze strony posłów i senatorów, którzy z reguły obeznani są dokładnie z nastrojami i potrzebami swoich okręgów wyborczych, stanowi nietylko naturalny objaw zainteresowania się ze strony członków ciał ustawodawczych, lecz może dostarczyć władzom istotnie cennych wskazówek, względnie zwrócić ich uwagę na pewne istotne momenty, dotyczące danego problemu. Z tego względu informacje dostarczone przez posłów i senatorów powinny być przez te władze wzięte pod szczególniejszą uwagę. Natomiast z uchwały Rady Ministrów nie wynika dla władz obowiązek reagowania na tego rodzaju interwencje w formie np. informowania interwenjujących posłów i senatorów o stanie sprawy w drodze piśmiennej.

Minister Spraw Wewnętrznych:

(—) Sławoj Składkowski.

18.

Okólnik Nr. 6 z dn. 13 stycznia 1927 r. Nr. Wojsk. 31/27 do wszystkich Panów Wojewodów i Pana Komisarza Rządu w Warszawie w sprawie sporządzania spisów poborowych i list poborowych.

Przy sposobności lustracji referatu poborowego stwierdzono, że niektóre władze administracyjne I instancji sporządziły listy poborowe mężczyzn rocznika 1905 niedokładnie, wpisując do tych list tylko poborowych, mających miejsce stałego zamieszkania, względnie miejsce faktycz-

nego pobytu na terenie danego powiatu. Pominęły natomiast poborowych na terenie powiatu urodzonych, których miejsce faktycznego zamieszkania lub pobytu nie zostało ustalone. Sposób ten z jednej strony powoduje rozbieżność z przepisami obowiązującemi zwłaszcza z postanowieniami § 166 rozp. wyk. do ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej i zarządzeniami M. S. Wewn. z dn. 2 marca 1925 Nr. AA. 1044/25, z drugiej zaś stworzył lukę w ewidencji poborowej tego rocznika, którą trudno już będzie należycie uzupełnić.

Dla uniknięcia podobnych wypadków w przyszłości w szczególności zaś przy sporządzaniu list poborowych mężczyzn rocznika 1906, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych przypomina, że listy poborowe winne być sporządzone ściśle według spisów poborowych. Spisami zaś poborowemi należy objąć wszystkich mężczyzn danego rocznika, którzy na obszarze odnośnej gminy

a) stale zamieszkują,

b) faktycznie przebywają, nie mając miejsca stałego zamieszkania,

c) urodzili się a miejsce ich stałego zamieszkania względnie miejsce faktycznego pobytu nie zostało ustalone.

Przy sporządzaniu spisów poborowych poszczególne rubryki winne być wypełniane dokładnie i zgodnie ze stanem faktycznym. W szczególności zwrócić należy uwagę na należyte wypełnianie rubryk 11 i 12.

Rubryka 11, jak to już wyjaśniono reskryptem M. S. Wewn. z dn. 10 czerwca 1926 L. AA. 4985/26, oraz rubryka 12 winne być wypełniane ściśle i zasadniczo na podstawie okazanych dokumentów. Dokumentem takim przy wypełnianiu rubryki 11 (zawodu), jeżeli chodzi o zawód rzemieślniczy z określeniem stopnia wyszkolenia fachowego (np. krawiec majster, krawiec czeladnik, krawiec terminator) jest świadectwo majstra względnie wyzwolenia na czeladnika lub terminatora. W razie niemożności wykazania się powyższym dokumentom, zawód rzemieślniczy może być wpisany w tej rubryce tylko wówczas, jeżeli urzędowi gminnemu jest wiadomem, że poborowy pracuje zawodowo w danem rzemiośle od dłuższego czasu. Przygodnych rzemieślników nie mających nawet praktyki terminatora, nie należy wykazywać jako rzemieślników.

Dokumentem zaś przy wypełnianiu rubryki 12 spisu poborowych (wykształcenie) jest świadectwo szkolne lub urzędownie wystawione zaświadczenie przez władze szkolne.

W razie niemożności przedłożenia przez poborowego takich dokumentów, rubryki te należy wypełnić na podstawie zeznania poborowego przyczem okoliczność ta winna być uwidoczniona przez umieszczenie w tej rubryce dopisku „według zeznania osobistego“.

Przy określaniu stopnia wykształcenia poborowego, nie uczęszczającego do szkoły w chwili sporządzania spisu poborowych, podawać należy nazwę i typ organizacyjny ukończonej przez niego szkoły. Jeżeli zaś poborowy w chwili wpisu do spisów poborowych uczęszcza do szkoły średniej ogólno-kształcącej lub zawodowej, względnie do jednego z wyższych zakładów naukowych podawać należy nazwę szkoły i klasę, do której poborowy uczęszcza, a przy wyższych zakładach naukowych nazwę zakładu, wydział i rok studjów.

W razie gdyby zeznanie poborowego względnie dokument przez niego przedłożony nasuwał jakiekolwiek wątpliwości co do wiarygodności danych, dane te należy niezwłocznie zbadać i sprostować.

Poborowi wpisani do spisów poborowych z wyjątkiem wypadków skreślenia, winni być zamieszczeni w listach poborowych.

Skreślenie zaś ze spisów poborowych może mieć miejsce w razie:

1) stwierdzenia, iż odnośny poborowy należy do innego rocznika, a przez mylne podanie daty urodzenia został wpisany do spisów poborowych,

2) zwolnienia od powszechnego obowiązku wojskowego z tytułu obcej przynależności państwowej,

3) wpisania poborowego w spisach poborowych innego powiatu i

4) stwierdzenia wypadku śmierci.

Skreślenie poborowych w listach poborowych uregulowane zostało reskryptem M. S. Wewn. z dn. 8 lutego 1926 L. AA. 1102/26, który w swoim czasie został podany do wiadomości Pana Wojewody (Pana Komisarza Rządu).

Przy tej sposobności zechce Pan Wojewoda (Pan Komisarz Rządu) zwrócić uwagę na to, czy postanowienia reskryptu Min. Spraw Wewnętrznych z dn. 20 marca 1926 Nr. AA. 1371/26 w sprawie zawiadamiania władz admin. I instancji miejsca urodzenia danego poborowego, o jego wpisie do spisów poborowych w miejscu faktycznego zamieszkania względnie pobytu, która to kwestja unormowana została także w drodze nowelizacji § 149 rozp. wyk. do ustawy o powsz. ob. sł. wojsk. (Dz. U. R. P. Nr. 50, p. 302 ex 1926) są należycie przestrzegane i czy fakt ten odnotowywują urzędy gminne w rubryce „uwagi“ spisów poborowych.

W razie stwierdzenia, że powyższe postanowienia nie są przestrzegane, lub że są wykonywane w sposób nienależyty, zechce Pan Wojewoda (Pan Komisarz Rządu) wydać w tym kierunku skuteczne zarządzenia.

Naczelnik Wydziału

(—) *Pieracki.*

Pułkownik Sztabu Generalnego.

19.

Okólnik Nr. 7 z dn. 12 stycznia 1927 r. Nr. OB. 102 do wszystkich PP. Wojewodów, Pana Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, Pana Naczelnika Urzędu do spraw mniejszości w Katowicach oraz Tymczasowego Wydziału Samorz. we Lwowie w sprawie opłat stemplowych od podań i świadectw.

Ustawa z dnia 1 lipca 1926 r. o opłatach stemplowych (Dz. Ust. Nr. 98 p. 570), która weszła w życie w dniu 1 stycznia 1927 r., usta-

nawia między innemi, nowe stawki opłat stemplowych od podań i świadectw urzędowych.

W szczególności:

1) Podanie podlega zasadniczo opłacie w wysokości 3 zł. *od pierwszego egzemplarza*, bez względu na ilość arkuszy oraz *po 50 gr.*: od każdego *załącznika*, tudzież od drugiego i dalszych egzemplarzy lub odpisów podania,—również bez względu na ilość arkuszy, z których składa się załącznik, względnie dalszy egzemplarz lub odpis (art. 145).

2) *Świadectwo urzędowe* podlega zasadniczo opłacie w wysokości 3 zł. bez względu na ilość arkuszy (art 154).

3) Za *sporządzenie* przez urząd państwowy drugiego i dalszych egzemplarzy dokumentu urzędowego, t. j. wtóropisów (duplikatów), równobrzmiących z oryginałem i zaopatrzonych w podpis równorzędny, jak również za sporządzenie przez urząd państwowy i poświadczenie bądź pełnego odpisu dokumentu urzędowego bądź wyciągu z takiego dokumentu, należy się opłata w wysokości 1 zł. od każdej stronicy pełnej lub zaczętej (art. 157).

4) Za *poświadczenie* przez urząd państwowy, że wtóropis, odpis lub wyciąg, sporządzony *przez stronę*, jest zgodny z pierwopisem, należy się opłata stemplowa w wysokości 50 gr. od każdej stronicy pełnej lub zaczętej (art. 157).

5) Opłata za poświadczenie przez urząd państwowy, własnoręczności podpisu lub znaku ręcznego wynosi: przy jednym podpisie 1 zł., przy dwóch podpisach 2 zł., przy trzech lub więcej 3 zł. (art. 158).

Wyjątki od powyższych przepisów zawierają art. 141, 142, 144, 146, 147, 154 (ustęp drugi), 155, 156 i 160 ustawy o opłatach stemplowych. Z wyjątków tych zasługuje zwłaszcza na uwagę przepis art. 141 p. 13, według którego ustawy o opłatach stemplowych nie stosuje się do podań w *gospodarczych spawach urzędów państwowych*, a więc do podań, które mają na celu bądź zawiązanie stosunku prywatno-prawnego (np. oferty), bądź wnoszone są do urzędu jako współkontrahenta w sprawie wykonywania istniejącego już stosunku prywatno-prawnego i to tak co do majątku państwowego, jak i co do majątku prywatnego, pozostającego pod zarządem państwa.

Przepisy o sposobie uiszczania i o postępowaniu w razie nieuiszczenia opłat stemplowych od podań i świadectw zawierają art. 151, 152 i 161 ustawy o opłatach stemplowych oraz w §§ 165 — 171 tudzież 177 i 178 rozporządzenia wykonawczego z dnia 20 listopada 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 123, poz. 713).

Wedle tych przepisów do czuwania nad prawidłowem uiszczeniem opłat stemplowych od podań obowiązani są: urzędnik biura podawczego i urzędnik załatwiający podanie. Pierwszy kasuje znaczki stemplowe, naklejone na podaniu, drugi ocenia, czy opłatę uiszczono w dostatecznej wysokości i kasuje znaczki ponownie (§ 166 rozp. wykon.). Gdy należnej opłaty nie uiszczono lub uiszczono ją w wysokości niedostatecznej, to urzędnik, któremu poruczono załatwienie podania, poleca kancelarji, aby wezwała petenta do uiszczenia kwoty, której brakuje (§ 168 rozp. wykon.). Nadanie biegu takiemu podaniu jest dopuszczalne tylko w przypadkach wyjątkowych, przewidzianych w §§ 169 — 171 rozp. wykon. Należność tutułem doręczenia wezwania według wzoru 13 za pośrednictwem poczty (ustępy drugi i trzeci § 170 rozporządzenia wykonawczego) wynosi obecnie 80 gr., a mianowicie za list urzędowy 20 gr., za polecenie 30 gr. i za recepis zwrotny 30 gr. (pozycja 1 b taryfy pocztowej, ogłoszonej w n-rze 88 Dz. U. R. P. z 1926 r. pod poz. 490 oraz LL. 1 i 2 należytości dodatkowych wymienionych w taryfie pocztowej na str. 973).

W myśl punktu 1 art. 144 ustawy o opłatach stemplowych podania, wnoszone przez urzędy państwowe *imieniem Skarbu Rzeczypospolitej*, są wolne od opłaty, w myśl punktu 3 art. 160, są wolne od opłaty świadectwa, wydawane urzędom państwowym, żądającym świadectwa imieniem Skarbu Rzeczypospolitej.

Ponieważ ustawa w punkcie 1 art. 144 wymienia tylko Skarb Rzeczypospolitej, a nie wymienia *przedsiębiorstw państwowych*, będących odrębnemi osobami prawnemi, (jak to czyni w art. 120), przeto podania, wnoszone przez te przedsiębiorstwa, oraz świadectwa im wydawane, podlegają opłacie — o ile nie zachodzi przedmiotowe uwolnienie od opłaty (art. 142 oraz punkt 1 art. 160). Nawet Skarbowi Rzeczypospolitej nie jest przyznane uwolnienie od opłat: za sporządzenie wtóropisu oraz za poświadczenie zgodności wtóropisu, odpisu lub wyciągu z pierwopisem (ustęp ostatni art. 160).

Nowe przepisy o opłatach stemplowych od podań mają zastosowanie do wszelkich podań, otrzymanych począwszy od dnia 1 stycznia 1927 r., przez urząd państwowy, do którego je adresowano bez względu na datę nadania na pocztę (art. 179).

Oznajmiając powyższe zgodnie z okólnikiem Ministerstwa Skarbu z dnia 4 stycznia 1927 r. Nr. DPO. 10357/VII, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych prosi o udzielenie podwładnym organom odpowiedniej instrukcji w zakresie opłat od podań i świadectw, a w szczególności o zarządzenie, aby urzędnicy do których zakresu należy czuwanie nad prawidłowem uiszczeniem opłat stemplowych od podań i świadectw, zapoznali się niezwłocznie z art. 140—161 ustawy o opłatach stemplowych z dnia 1 lipca 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 98, poz 570) oraz z §§ 163—178 rozrorządzenia wykonawczego z dnia 20 listopada 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 123, poz. 713).

Za Naczelnika Wydziału:
(—) *St. Czerwiński*
Radca Ministerjalny.

20.

Okólnik Nr. 8 z dn. 15 stycznia 1927 r. Nr. I. OB. 152/27 do Pana Wojewody (do wszystkich) Pana Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, Pana Komendanta Głównego Pol. Państw., Departamentu V-go

i Głównego Urzędu Statystycznego w sprawie czasokresu używalności munduru dla funkcjonarjuszów niższych objętych rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 4. XI. 1925 r, (Dz. U. R. P. Nr. 118 poz. 847).

Zgodnie z okólnikiem Prezydjum Rady Ministrów z dnia 7. 1. 27 r. Nr. 1 (Nr. dz. 19195) Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zawiadamia, że na zasadzie § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 2 grudnia 1925 r. w sprawie przyznania funkcjonarjuszom niższym umundurowania za opłatą 25% jego wartości (Dz. U. R. P. Nr. 126, poz. 900) Pan Prezes Rady Ministrów ustalił w porozumieniu z Panem Ministrem Skarbu czasokres używalności munduru dla funkcjonarjuszów niższych, objętych rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 4 listopada 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 118, poz. 847), następująco:

czasokres używalności kurtki, spodni i czapki na jeden rok,

czasokres używalności płaszcza na trzy lata.

Za Naczelnika Wydziału:
(—) *St. Czerwiński*
Radca Ministerjalny.

21.

Okólnik Nr. 9 z dnia 12 stycznia 1927 r. Nr. OB. 61, do wszystkich P. P. Wojewodów, Pana Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, Pana Naczelnika Urzędu do spraw mniejszości w Katowicach oraz Tymczasowego Wydziału Samorz. we Lwowie w sprawie zaliczki na koszta przesiedlenia dla emerytów.

W związku z konkretnemi wypadkami Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zgodnie z wyjaśnieniem Ministerstwa Skarbu — oznajmia, że emerytowanemu funkcjonarjuszowi nie przysługuje na podstawie postanowienia art. 21 ustawy emerytalnej z dnia 11 grudnia 1923 r. (Dz. Ust. Nr. 6 p. 46 z r. 1924) zaliczka na koszta przesiedlenia.

Na użycie wozu meblowego przesiedlający się emerytowany funkcjonarjusz winien uzyskać zezwolenie tej władzy, która zarządziła przeniesienie go w stan spoczynku.

Za Naczelnika Wydziału:
(—) *St. Czerwiński*
Radca Ministerjalny

22.

Okólnik Nr. 10 z dn. 13 stycznia 1927 r. Nr. IV. AP. 466/27 do wszystkich PP. Wojewodów i Pana Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie paszportów zagranicznych dla rolników udających się na sezonowe roboty rolne do Niemiec w r. 1927.

W związku z mającą się w czasie najbliższym rozpocząć emigrację sezonową robotników rolnych do Niemiec, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwami Pracy i Opieki Społecznej, Spraw Wojskowych oraz Skarbu zarządza:

I. Paszporty dla emigrantów sezonowych do Niemiec wydawane będą w r. bieżącym na podstawie nadesłanych do Państwowych Urzędów Pośrednictwa Pracy (Komunalnych Urzędów Pośrednictwa Pracy w Województwie Śląskiem (*wezwań*) kontraktów) niemieckiej Centrali Robotniczej, *przeznaczonych dla imiennie oznaczonych robotników.* P. U. P. P. otrzymawszy takie wezwanie zawiadomi o tem Urzędy gminne miejsc zamieszkania wezwanych robotników, przesyłając zarazem tymże urzędom gminnym otrzymane wezwanie (kontrakt) wraz z kartą rejestracyjną (statystyczną) i ewentualną zniżką kolejową.

Urząd gminny otrzymawszy takie zawiadomienie zbada czy wezwani robotnicy odpowiadają wymogom punktu II niniejszego okólnika i wypełni rubryki zawiadomienia P. U, P. P. (patrz załącznik Nr. 1), poczem prześle wypełnione zawiadomienie odnośnej władzy administracyjnej I-ej instancji (Starostwu). Do zawiadomienia dołączyć należy:

1) Paszporty zagraniczne o ile interesowani je posiadają, w przeciwnym zaś razie po dwie oznaczone nazwiskiem i imieniem fotografje i po 50 gr. na koszta blankietu paszportowego od każdego interesowanego;

2) karty rejestracyjne (statystyczne);

3) kontrakty zainteresowanych osób;

II. Urząd gminny winien odmówić wypełnienia rubryk zawiadomienia P. U. P. P. i wykreślić nazwiska:

a) osób nie posiadających obywatelstwa polskiego (nie zapisanych do ksiąg ludności stałej, nie posiadających przynależności gminnej i t. d.);

b) mężczyzn obowiązanych do stawienia się przed Komisją Poborową w roku bieżącym t. j. poborowych urodzonych w 1906 roku oraz tym z pośród urodzonych w latach 1905, 1904, 1903, którzy obowiązani są stawić się do Komisji Poborowej, jakoteż szeregowych służby czynnej urlopowanych czasowo na przeciąg kilku miesięcy;

c) osób niebędących z zawodu rolnikami (np. robotników przemysłowych), oraz osób, co do których zachodzi uzasadnione podejrzenie, że zamierzają udać się do Niemiec w celach innych aniżeli dla objęcia sezonowej pracy na roli wzgl. w zakładach i przedsiębiorstwach rolniczych;

d) nieposiadających pełnej zdolności do pracy z powodu młodocianego wieku, starości, kalectwa, choroby, jakoteż kobiet w ciąży;

e) dziewcząt niżej lat 21 o ile nie jadą wraz z rodzinami lub godnemi zaufania osobami starszemi za złożonemi w Urzędach Gminnych zezwoleniami rodziców (opiekunów);

f) rodzin z niezdolnemi do pracy dziećmi.

III. Władze administracyjne I-ej instancji (Starostwa) po otrzymaniu z Urzędów gminnych wyżej wymienionych wezwań z załącznikami obowiązane są w trybie jaknajbardziej przyśpieszonym:

a) wystawić osobom wymienionym w nadesłanem zawiadomieniu, bez żądania okazania świadectwa kwalifikacyjnego, zaświadczenia wojskowego i zaświadczenia o opłaceniu podatku, bezpłatne paszporty do Niemiec z terminem ważności do dnia 31 grudnia 1927 r.;

b) zaopatrzyć paszporty te na stronie trzeciej po słowach „udaje się do“ w adnotację następującej treści: (czerwonym atramentem) „Niemiec na sezonowe roboty rolne“;

c) w wypadkach posiadania starych paszportów, — prolongować terminy ważności tychże do dnia 31. XII. 1927 r., uskuteczniając przytem notatkę jak w punkcie b);

d) przesłać wystawione w ten sposób względnie prolongowane paszporty wraz z kontraktami oraz wklejonemi do paszportów kartami rejestracyjnemi Urzędom gminnym z poleceniem doręczenia paszportów, kontraktów i zniżek kolejowych ich właścicielom po uprzedniem podpisaniu przez nich kontraktów — jako też, odnośnie do osób, którym wystawiono nowe paszporty zagraniczne po podpisaniu także i paszportów, względnie wyciśnięciu przez nich na str. 4-ej odcisków kciuka (dużego palca prawej ręki).

W razie wyjazdu robotników za kontraktem zbiorowym Urząd gminny wręczy kontrakt jednemu z robotników, podkreślając jego nazwisko na kontrakcie;

e) zawiadomić odnośne P. K. U. o wyjeżdżających w myśl § 565 rozporządzenia wykonawczego do ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej.

Zarazem poleci pan Wojewoda (p. Komisarz Rządu) Urzędom gminnym podać do wiadomości interesowanych, że rezerwiści i szeregowi pospolitego ruszenia, wyjeżdżający na podstawie paszportów na roboty sezonowe do Niemiec powinni swój wyjazd meldować w gminie względnie Urzędzie meldunkowym po myśli §§ 497 i 498 rozporządzenia wykonawczego do ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej, oraz meldować się w odnośnym Konsulacie R. P. w myśl par. 500 powyższego rozporządzenia wykonawczego.

Równocześnie zwrócić należy uwagę Urzędów gminnych, na to, że pod odpowiedzialnością dyscyplinarną i sądowo-karną nie wolno im pobierać żadnych opłat ani wynagrodzeń poza opłatą 50 gr. na koszta blankietu paszportowego.

Ze względu na okoliczność, że emigracja sezonowa na roboty rolne do Niemiec rozpoczyna się z końcem miesiąca stycznia i w pierwszych dniach lutego — zechce Pan Wojewoda (P. Komisarz Rządu), niezwłocznie zarządzić ścisłe i sprawne wykonanie niniejszego okólnika przez podległe organy.

Jednocześnie uchyla się zarządzenia, wydane okólnikiem Nr. 13 (Nr. BO. 1188/26) z dnia 19 stycznia 1926 r.

Dyrektor Departamentu.

(—) Kirst.

23.

Okólnik Nr. 11 z dnia 15 stycznia 1927 r. Nr. I. OP. 13384 do P. P. Wojewodów, P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, P. Komendanta Głównego Pol. Państw., P. Naczelnika Urzędu dla Spraw Mniejszości w Katowicach i do Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie w sprawie zaliczenia niższych funkcjonarjuszów państwowych do wyższych grup i szczebli uposażenia.

W związku z rozporządzeniem Rady Ministrów z 4 listopada 1925 (Dz. U. Rz. P. Nr. 118, poz. 847), którem zarządzono ponowne zaszeregowanie niższych funkcjonarjuszów państwowych, pozostających w służbie czynnej do wyższych grup i szczebli na zasadzie art. 92 ust. 17.2.1922 r. o państw. sł. cyw. (Dz. U. Rz. P. Nr. 21) oraz art. 19 ust. z 9.10.1923 (Dz U. Rz. P. Nr. 116), Ministerstwo Skarbu zarządziło zaszeregowanie także tych niższych funkcjonarjuszów państwowych, którzy przeszli w stan spoczynku lub zmarli *po dniu 1 stycznia 1926 r.* t. j. po dniu wejścia w życie wyżej wymienionego rozporządzenia Rady Ministrów, a którym (wzgl. pozostałym po nich wdowom i sierotom) wymierzono zaopatrzenie emerytalne od uposażenia niższych szczebli i grup, aniżeli należało w myśl tegoż rozporządzenia. Przeszeregowanie winno być dokonane z ważnością od 1.I.1926 r. zgodnie z postanowieniami § 9 powyższego rozporządzenia.

Rozporządzenie powyższe *nie dotyczy* funkcjonarjuszów niższych, przeniesionych w stan spoczynku lub zmarłych przed dniem 1 stycznia 1926, oraz funkcjonarjuszów niższych, pełniących służbę w dyrekcjach lasów państwowych i nadleśnictwach.

Powyższe podaje się do wiadomości i stosowania na podstawie pisma okólnego Ministerstwa Skarbu z dnia 6.XII.1926 r. Nr. 26146/DB./Em.

(—) St. Dobrowolski
Naczelnik Wydziału.

24

Okólnik Nr. 12 z dnia 17 stycznia 1927 r. Nr. S. S. 8359/26 do Pana Wojewody w Warszawie, Lublinie, Łodzi, Kielcach, Białymstoku, Wilnie, Brześciu n/B., Łucku w sprawie popierania działalności spółdzielni rolniczych przez powiatowe związki komunalne.

Związek Rewizyjny Polskich Spółdzielni Rolniczych w Warszawie odniósł się do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych pismem z dn. 5 sierpnia z. r., w którem zwraca uwagę na niedostateczne zainteresowanie się powiatowych związków komunalnych zadaniami i działalnością spółdzielni rolniczych. Wspomniany Związek Rewizyjny Polskich Spółdzielni Rolniczych podnosi również w swojem piśmie, że Urzędy Wojewódzkie przy

sposobności zatwierdzania uchwał finansowych sejmików powiatowych utrudniają powiatowym związkom komunalnym akcję popierania spółdzielczości rolniczo-handlowej.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zwraca uwagę Pana Wojewody, że w myśl art. 7 Dekretu o tymczasowej ordynacji powiatowej dla obszarów Polski b. zaboru rosyjskiego (Dz. P.P. Nr. 13, p. 141), jednym z głównych kierunków działalności we własnym zakresie działania powiatowych związków komunalnych jest właśnie piecza nad rozwojem rolnictwa.

Nie można z innej strony też zaprzeczyć, że działalność spółdzielni rolnych, opartych na podstawie z dn. 29 października 1920 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 111, p. 733) w brzmieniu nadanem tej ustawie ustawą z dn. 4 grudnia 1923 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 135, p. 1119) i pozostających pod nadzorem i pieczą władz państwowych służy rozwojowi rolnictwa i jako taka zasługuje na poparcie związków samorządu terytorjalnego. Powiatowe związki komunalne postępują więc zupełnie zgodnie z nakreślonym sobie ustawowo kierunkiem działania, jeżeli w miarę możności finansowej starają się popierać działalność spółdzielni drogą wnoszenia udziałów, lub też udzielania tym spółdzielniom gwarancji do pewnej wyraźnie określonej sumy.

Rozumie się samo przez się, że poparcie to objawiać się powinno zawsze z zachowaniem interesów odnośnego związku komunalnego, jak np. przez zastrzeżenie organom związku odpowiedniego wpływu na zarząd spółdzielni, a w każdym razie przez wyraźne ustalenie w poszczególnych przypadkach zabezpieczeń, mających na celu ochronę związku przed ryzykiem.

Zechce tedy Pan Wojewoda wydać odpowiednie instrukcje podległym sobie organom, aby przy sposobności zatwierdzania uchwał, nie tylko nie przeciwstawiły się działalności powiatowych związków komunalnych na polu popierania spółdzielczości rolniczo-handlowej, lecz by owszem działalność ich w tym kierunku w granicach możności popierały.

Za Ministra
(—) Jaroszyński.
Podsekretarz Stanu.

25.

Okólnik Nr. 13 z dnia 17 stycznia 1927 r. Nr. OB. 184. Do wszystkich Pp. Wojewodów, Pana Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, Pana Naczelnika Urzędu do spraw mniejszości w Katowicach oraz Tymczasowego Wydziału Samorz. we Lwowie w sprawie podatku dochodowego od uposażenia.

Według oznajmienia Ministerstwa Skarbu niektóre władze asygnujące pobory, opierając się na przepisie okólnika Ministerstwa Skarbu z dnia 11 lutego 1924 r. L. 1117/W, Em./Adm. (okólnik Min. Spraw Wewnętrznych z dn. 19. II. 1924 r. Nr. OBR. 1016, kol. Nr. 19), nie pobierają podatku dochodowego od części uposażenia, potrącanego pracownikom tytułem opłaty emerytalnej.

Z uwagi, że powołany okólnik zawierający wyłącznie wskazówki co do obliczenia opłaty emerytalnej, nie normuje zaś sprawy podatku dochodowego, nadto, że zgodnie z przepisem ustępu drugiego art. 110 ustawy o państwowym podatku dochodowym (Dz. U. R. P. Nr. 58 z r. 1925 poz. 411) dochody z uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę, opodatkowuje się w całości, nie stosując do nich jakichkolwiek odliczeń należy zarządzić, aby poczynając od najbliższej wypłaty uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę nie wyłączano z podstaw opodatkowania części uposażenia potrącanej pracownikowi tytułem opłaty emerytalnej.

Przepis pisma ok. Min. Spraw Wewnętrznych z dn. 9. VIII 1924 r. Nr. AB. 5079 o wyłączeniu z podstaw wymiaru podatku dochodowego dodatku na mieszkanie pozostaje w mocy.

W sprawie wyrównania należności podatkowej za poprzedni okres nastąpi oddzielne zarządzenie.

O powyższem Min. Spraw Wewnętrznych zawiadamia zgodnie z pismem ok. Ministerstwa Skarbu z dn. 10. I. b. r. Nr. DPO. 6549/II/26.

Za Naczelnika Wydziału
(—) St. Czerwiński.
Radca Ministerjalny.

26.

Okólnik Nr. 14 z dn. 18 stycznia 1927 r. Nr. I. OB. 13472/26 do Pana Wojewody (do wszystkich), P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, Departamentu V (Służby Zdrowia), Komendy Głównej Policji Państwowej, Głównego Urzędu Statystycznego w sprawie: Mennica państwowa — wykonywanie robót medaljerskich i grawerskich.

Na podstawie okólnika Pana Prezesa Rady Ministrów z dn. 19. XII. 1926 r. Nr. 123 Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zawiadamia, że Mennica Państwowa jest całkowicie przygotowana do wykonywania wszelkich robót, wchodzących w zakres medaljerstwa i grawerstwa. Przy organizowaniu tych działów brana była przedewszystkiem pod uwagę konieczność skoncentrowania w Mennicy Państwowej wyrobu dla wszystkich urzędów i przedsiębiorstw państwowych wszelkiego rodzaju pieczęci i stempli z godłem państwowym, medali i odznak, nadawanych przez Państwo oraz wszelkich innych robót, wchodzących w zakres grawerstwa i medaljerstwa. Tego rodzaju koncentracja zamówień na wyroby grawerskie i medaljerskie w Mennicy Państwowej jest wskazana z uwagi na potrzebę ujednostajnienia wyglądu pieczęci i stempli państwowych, a nadto umożliwi Mennicy Państwowej pokrywanie swych wydatków z dochodów ze wspomnianych robót, przez co zmniejszy się deficyt, pokrywany z kredytów budżetowych.

Wobec powyższego należy na przyszłość kierować wszelkie zamówienia na wyroby medaljerskie i grawerskie wyłącznie do Mennicy Państwowej.

Za Dyrektora Departamentu
(—) St. Twardo.
Główny Inspektor M. S. Wewn.

27.

Okólnik Nr. 15 z dn. 15 stycznia 1927 r. Nr. OP. 62/27 do Pp. Wojewodów, p. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, p. komendanta Głównego Pol. Państw. oraz do Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie w sprawie 10% podwyższenia uposażeń emerytalnych, pensyj wdowich i sierocych.

Ministerstwo Skarbu pismem okólnem z dn. 4 stycznia 1927 r. Nr. 30068/DB/Em., rozesłanem do wszystkich Izb Skarbowych, poleciło na podstawie artykułu 8, 11 i 12 ustawy z dn. 18. 12. 1926 r. o uzupełnieniu prowizorjum budżetowego na czas od 1. 10. do 31. 12. 1926 r. i o prowizorjum budżetowem na czas od 1. 1. do 31. 3. 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 125, poz. 725), wypłacać od 1. 1. 1927 r. zaopatrzenie emerytalne, wdowie i sieroce, jak również zaopatrzenia pozaustawowe przyznane na podstawie art. 8 ust. emerytalnej z 11. 12. 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 6/24, a wypłacane z funduszów na emerytury podwyższone o 10%. Od prawa tej podwyżki wyłączone są osoby pobierające dary z łaski, weterani powstań narodowych, inwalidzi wojenni i przedwojenni. Odnośnie do sposobu obliczenia 10% podwyżki i obliczenia opłat emerytalnych Ministerstwo Skarbu powołuje się na reskrypt z dn. 28 12. 1926 r. L. 3195/DB/4 (intymat: okólnik Min. Spraw Wewnętrznych z dn. 31. 12. 1926 r. Nr. 159/OB. 13395).

Naczelnik Wydziału

(—) *St. Dobrowolski.*

28.

Okólnik Nr. 16 z dn. 15 stycznia 1927 r. Nr. I. OB. 12969 do wszystkich PP. Wojewodów, Pana Komisarza Rządu na m. st. Warszawę oraz Pana Naczelnika Urzędu do spraw mniejszości w Katowicach w sprawie nabywania przetworów naftowych.

Nawiązując do pisma swego z dn. 15 czerwca 1925 r. Nr, AB. 3969 w sprawie nabywania przetworów naftowych w odpowiednich przedsiębiorstwach państwowych, Min. Spraw Wewnętrznych przesyła w załączeniu do wiadomości spis najbliższych placówek sprzedażnych Państwowych Zakładów Naftowych.

Wedle oznajmienia Dyrekcji P. Z. N. wiele urzędów oraz przedsiębiorstw państwowych zaopatruje się w dalszym ciągu w potrzebne przetwory ropne w firmach prywatnych, — a to bądź z powodu nienawiązania łączności przez poszczególne placówki sprzedażne P. Z. N. z urzędami i przedsiębiorstwami państwowemi, znajdującemi się w rejonie działania tych placówek, bądź ze względu, że ceny P. Z. N. wskutek przewyższającej jakości produktów, nie zawsze były konkurencyjnemi.

Pragnąc usunąć te braki P. Z. N. poleciły placówkom swym jaknajszybsze nawiązanie kontaktu z Urzędami i Przedsiębiorstwami Państwowemi, by być stale poinformowanymi o ich zapotrzebowaniu na poszczególne produkty naftowe, nakazując jednocześnie sprzedaże tych produktów dla Instytucyj Państwowych uskuteczniać mimo wyższej ich jakości, po cenach konkurencyjnych.

W związku z tem należy wydać zarządzenie podległym Urzędom i Przedsiębiorstwom o zakupie produktów naftowych w P. Z N., polecając jednocześnie nadesłanie bezpośrednio do Dyrekcji P. Z. N. (Warszawa, Elektoralna 2) wykazu ilości i jakości zużywanych w okresie rocznym przetworów ropnych, a to w celu odpowiedniego zaopatrzenia najbliższych placówek sprzedażnych P. Z. N.

Naczelnik Wydziału

(—) *Robaczewski.*

1 zał.

Spis placówek sprzedażnych Państwowych Zakładów Naftowych.

WOJEWÓDZTWO BIAŁOSTOCKIE.

Bielsk Podlaski — Okręgowe Spółdzielcze Stowarzyszenie Spożywców, tel. 17.
Łomża — Związek Spółdzielni Spożywców Rzeczypospolitej Polskiej, Oddział, tel. 6.
Siemiatycze — Okręgowe Spółdzielcze Stowarzyszenie Spożywców.
Wołkowysk — Wołkowyskie Okręgowe Stowarzyszenie Spółdzielcze, tel. 68.

WOJEWÓDZTWO KIELECKIE.

Będzin — Związek Spółdzielni Spożywców Rzeczypospolitej Polskiej, Oddział, tel. 66.
Kielce — Związek Spółdzielni Spożywców Rzeczypospolitej Polskiej, Oddział, tel. 16.
Końskie — Związek Spółdzielni Spożywców Rzeczypospolitej Polskiej, Oddział, tel. 20.
Opoczno — Okręgowy Związek Stowarzyszeń Spożywców, tel. 19.
Ostrowiec — Związek Spółdzielni Spożywców Rzplitej Polskiej, Oddział, tel. 31.
Radom — Związek Spółdzielczy Spożywców Rzplitej Polskiej, Oddział, tel. 61.
Sandomierz — Okręgowe Spółdzielcze Stow. Spoż. „Pomoc Bratnia", tel. 24.
Sosnowiec — Skład Państwowych Zakładów Naftowych, ul. Naftowa 4, tel. 2-08.
Wierzbnik — Okręgowe Spółdzielcze Stowarzyszenie Spożywców, tel. 10.

WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE.

Biłgoraj — Hurtownia Współdzielcza, tel. 18.
Chełm — Związek Spółdzielni Spożywców Rzeczypospolitej Polskiej, Oddział, tel. 14.
Garwolin — Okręgowy Związek Spółdzielczych Stowarzyszeń Spożywców, tel. 38.
Krasnystaw — Okręgowy Związek Spółdzielczych Stowarzyszeń Spożywców, tel. 26.

Lubartów — Okręgowy Związek Spółdzielczych Stowarzyszeń Spożywców.
Lublin — Związek Spółdzielni Spożywców Rzplitej Polskiej, Oddział, tel. 41.
Międzyrzec Podl. — Spółdzielcze Stowarzyszenie Spożywców, tel. 36.
Platerowo — Spółdzielnia Spożywczo-Rolnicza.
Puławy — Związek Spółdzielni Spożywców Rzplitej Polskiej, Oddział, tel. 34.
Radzyń — Okręgowe Spółdzielcze Stowarzyszenie Spożywców, tel. 7.
Ryki — Okręgowe Spółdzielcze Stowarzyszenie Spożywców.
Sobolew — Okręgowe Spółdzielcze Stowarzyszenie Spożywców, tel. 15.
Tomaszów — Centrala Rolniczo-Handlowa, tel. 15.

WOJEWÓDZTWO ŁÓDZKIE.

Kalisz — Jan Zyskowski, ul. Górnośląska 94, tel. 434.
Łęczyca — Okręgowy Związek Spółdzielczych Stowarzyszeń Spożywców.
Łódź — „Polmin w Łodzi", ul. Piotrkowska Nr. 127, tel. 6-27.
Pabjanice — Spółdzielcze Stowarzyszenie Spożywców „Społem", tel. 18.
Piotrków — Piotrkowski Powiatowy Związek Stowarzyszeń Spożywców, tel. 27.
Tomaszów — Skład Państwowych Zakładów Naftowych, ul. św. Antoniego, tel. 94.
Wieluń — Spółdzielcza Rolniczo-Spożywcza Centrala Handlowa, tel. 10.
Zduńska Wola — Okręgowe Spółdzielcze Stow. Spoż. „Spólnota", tel. 27.

WOJEWÓDZTWO NOWOGRÓDZKIE.

Lida — Związek Spółdzielni Spożywców Rzplitej Polskiej, Oddział, tel. 43.
Nowogródek — Związek Gospodarczy Spółdzielnia Rolniczo-Handlowa.

WOJEWÓDZTWO POLESKIE.

Zamówienia kierować do placówek sprzedażnych położonych w sąsiednich Województwach, wymienionych w niniejszym spisie.

WOJEWÓDZTWO POMORSKIE.

Grudziądz — E. Hanczewski, ul. Toruńska Nr. 10, tel. 673.
Toruń — Skład Państwowych Zakładów Naftowych ul. Żeglarska 27, tel. 399.

WOJEWÓDZTWO POZNAŃSKIE.

Bydgoszcz — Skład Państwowych Zakładów Naftowych, ul. Sowińskiego 12—14, tel. 174.
Ostrów — Wład. Nikiewicz, ul. Kolejowa Nr. 49, tel. 230.
Poznań — „Centrale Oliw", ul. Wały Zygmunta Augusta 10, tel. 53-71.
Września — Stefan Miedziński, ul. Kościuszki 6, tel. 465.

WOJEWÓDZTWO ŚLĄSKIE.

Sosnowiec — (patrz Województwo Kieleckie).

WOJEWÓDZTWO WARSZAWSKIE.

Skierniewice — Związek Spółdzielni Spożywców Rzplitej Polskiej, Oddział, tel. 45.
Warszawa — Skład Państwowych Zakładów Naftowych, ul. Błońska 10, tel. 309-26.
Włocławek — Związek Spółdzielni Spożywców Rzplitej Polskiej, Oddział, tel. 11.
Żyrardów — Powszechna Robotnicza Spółdzielnia Spożywców, tel. 47.

WOJEWÓDZTWO WILEŃSKIE.

Wilno „Polmin w Wilnie", ul. Jagiellońska Nr. 8, tel. 172.

WOJEWÓDZTWO WOŁYŃSKIE.

Kowel — Skład Państw. Zakładów Naft. ul. Brzeska.
Łuck — Związek Spółdzielni Spoż. Rzplitej Polskiej, Oddział, tel. 94.
Równe — Skład Państw. Zakł. Naft., ul. Obwodowa.

W sprawie zapotrzebowań dla Urzędów i Przedsiębiorstw Państwowych, mających siedzibę w Woj.: Krakowskiem, Lwowskiem, Stanisławowskiem i Tarnopolskiem należy się zwracać do Agencji Państwowych Zakładów Naftowych we Lwowie, ul. Romanowicza 13, tel. 2-48.

29.

Okólnik Nr. 17 z dnia 22 stycznia 1927 r. Nr. $\frac{\text{Z. H. 110/27}}{17}$ do Panów Wojewodów, Pana Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, Państwowych Zakładów badania żywności i przedmiotów użytku w Poznaniu, Krakowie, Warszawie i Łodzi w sprawie oznaczenia dokładnego wina owocowego.

do wiadomości.

(—) *Wroczyński*
Generalny Dyrektor Służby Zdrowia.

Załączniki

MINISTERSTWO SPRAW WEWNĘTRZNYCH
Nr. $\frac{\text{Z. H. 110/27.}}{17}$
Warszawa, dn. 22. I. 1927 r.

Odpis.

Załącznik do okólnika Nr. 17.

Do
Ministerstwa Przemysłu i Handlu w miejscu.

W sprawie poruszonej przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu pismem z dnia 10 listopada 1926 r. Nr. PW. 3041, a dotyczącej wina owocowego „Bon Gout Sauternes Pomowin", zakwestjonowanego przez Państwowy Zakład badania żywności i przedmiotów użytku w Poznaniu z powodu nieoznaczenia na etykiecie, że jest to wino

owocowe, na podstawie par. 10 niem. ustawy o winie z dn. 7 kwietnia 1909 (R. G. B. s. k. 499), rzekomo zniesionej ustawą o opodatkowaniu wina z dnia 1 lipca 1925 roku (Dz. U. Nr. 75 poz. 525), Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (Departament V Służby Zdrowia) odniosło się do Prokuratorji Generalnej Rz. P. z prośbą o wyjaśnienie derogacji powołanej ustawy niemieckiej. Prokuratorja Generalna wyjaśnieniem z dnia 4 stycznia 1927 r. L. dz. 43528/11972/26 II. F 683 wyraziła opinję, dołączoną w odpisie, z której wynika, że ustawa o opodatkowaniu wina z dnia 1 lipca 1925 r. (Dz. U. Nr. 75 poz. 525) nie znosi ustawy o obrocie winem z dnia 7 kwietnia 1909 (R. G. B. s. k. 499), ponieważ przedmiot obu ustaw jest inny, a ustawa późniejsza nie powołuje się wcale na ustawę wcześniejszą.

Nadto Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (Departament V Służby Zdrowia) przytacza odnośne punkty ustawy o opodatkowaniu wina z dn. 1 lipca 1925 r. (Dz. U. Nr. 75 poz. 525), oraz rozporządzenia wykonawczego Ministra Skarbu z dnia 10 sierpnia 1925 r. (Dz. U. Nr. 25 poz. 586).

Artykuł 1 ustawy podaje: „wino naturalne z winogron i owoców". W art. 12 nakazano, że w księdze produkcji należy zapisywać ilość i rodzaj użytych do produkcji materjałów surowych, przyczem wyszczególniono: „winogron, rodzynków, owoców...".

Art. 13 opiewa: „Naczynia z napojami, wyszczególnionemi w art. 1, wypuszczone do wolnego obrotu, winny posiadać oznaczenia nazwy (firmy) wytwórni, rozlewni, hurtowni lub sprzedawcy i ich adres, jakoteż rodzaju zawartych w nich napojów. W szczególności, o ile chodzi o wino, musi być zaznaczone, czy wino jest gronowe, rodzynkowe, owocowe, czy jest sztuczne, zwykłe czy musujące, mocne czy stołowe".

W art. 24 w ust. 2 powiedziano: „tracą moc dotychczas obowiązujące ustawy i rozporządzenia, dotyczące przedmiotu, unormowanego niniejszą ustawą".

Rozporządzenie z dnia 10 sierpnia 1925 r. (Dz. U. Nr. 85 poz. 586) w par. 1 rozwija myśl artykułu 1 ustawy w słowach: „wino naturalne jest to napój, powstały z przefermentowanych soków gronowych lub innych owoców"...

W par. 34 rozgraniczono wyraźniej:

a) wina gronowe...
b) wina owocowe...
c) i t. d.

W par. 42 podano, że świadectwa przewozowe muszą opiewać: „kto, komu dokąd przesyła, jakie rodzaje wina", przyczem rodzaje trzeba pojmować w myśl art. 13 ustawy z dn. 1 lipca 1925 r.

Z brzmienia przytoczonych artykułów i paragrafów, a szczególnie z brzmienia art. 13, wynika, że w obrocie handlowym w całem Państwie Polskiem naczynia z winem mają być wyraźnie oznaczone nietylko firmą i adresem wytwórcy lub sprzedawcy, ale także dokładnem określeniem zawartego w nich napoju. Zaś art. 24 podaje, że ustawa wymieniona znosi dotychczas obowiązujące ustawy, dotyczące jedynie opodatkowania win.

Ponieważ według przedłożonej Ministerstwu Spraw Wewnętrznych (Departamentowi V Służby Zdrowia) analizy Państwowego Zakładu badania żywności i przedmiotów użytku w Poznaniu na etykiecie kwestjonowanego wina nie zaznaczono, że wino rzeczone jest owocowe, (czego i firma „Pomowin" nie twierdzi), przeto sprzedawanie w ten sposób wina wykracza nietylko przeciw par. 10 niem. ustawy o winie z dn. 7 kwietnia 1909 r. (R. G. B. s. k. 499), która zniesioną nie została, ale także przeciw postanowieniom art. 13 ustawy z dn. 1 lipca 1925 r. (Dz. U. Nr. 75 poz. 525). Zakwestjonowanie tedy wina Bon Gout Sauternes — Pomowin Soc. Au. Chełmża— Vin Polonais" przez Państwowy Zakład badania żywności i przedmiotów użytku w Poznaniu z powodu niedokładnego i nieprzepisowego oznaczenia było słuszne, a zarzuty, stawiane przez firmę „Pomowin" tak Państwowemu Zakładowi badania żywności w Poznaniu, jak i jego kierownikowi, należy, zdaniem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, uznać za nieuzasadnione.

(—) *Wroczyński*
Generalny Dyrektor Służby Zdrowia

Załącznik.

Załącznik do okólnika Nt 17.

PROKURATORJA GENERALNA
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dn. 4 stycznia 1927 r. Odpis.

Ł. dz. 43528/11972/26. II. F. 21/683.

Do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
Departamentu V Służby Zdrowia.

Na skutek pisma tamt. z dnia 16 listopada 1926 r. Nr. Z. H. 6211/26 Prokuratorja Generalna wyraża następującą opinję:

Przedmiotem ustawy austrjackiej z 12 kwietnia 1907 Dz. ust. państw. Nr. 210 o obrocie winem, moszczem winnym i zacierem winnym, nie są kwestje podatkowe, lecz zarządzenia z dziedziny policji środków żywności.

Nawiązując mianowicie do postanowień austr. ustawy z 16 stycznia 1896 dz. ust. p. Nr. 89 z r. 1897 o obrocie żywnością i przedmiotami użycia, wspomniana ustawa z r. 1907 podaje w par. 2 definicję wina gronowego i takiegoż moszczu, w dalszych zaś paragrafach zawiera:

1. Określenie, jakie procedery są dozwolone, a jakie będą uważane, jako zabronione, w myśl §§ 11 i 12 ustawy z 1896, fałszowanie wina wzgl. moszczu (par. 3—6);

2. Zakaz używania nieprawdziwych oznaczeń dla napojów, nie będących czystem winem. moszczem (par. 7);

3. Zakaz wogóle wytwarzania w celu sprzedaży oraz zakaz sprzedawania wszelkich napojów, podobnych do wina (win sztucznych) innych niż te, które są wyraźnie wymienione w ustępie drugim par. 2, nadto napojów o zawartości winnej, wyliczonych w ustępach a) b) c) d) par. 8— w końcu mieszanin, służących do sporządzania napojów obu pierwszych kategoryj (par. 8).

Ustawa z 12 kwietnia 1907 nie została zniesiona żadnym późniejszym przepisem. Nie uchyliło jej w szczególności rozporządzenie Rady Ministrów z 5 grudnia 1921 Dz. U. Nr. 105 p. 764 o ujednostajnieniu opodatkowania wina, gdyż par. 8 tegoż rozporządzenia uchyla jedynie przepisy o opodatkowaniu wina. Zresztą zaznaczyć należy, że ani rozporządzenie to, ani wprowadzona niem ustawa niemiecka z 26 lipca 1918 r. nie zawierają określenia, co należy uważać za wino i moszcz winny, w przeciwieństwie do napojów, podobnych do wina—zaś rozporządzenie wykonawcze (z 20 grudnia 1922 r. Dz. Ust. Nr. 10 p. 73 (922) podaje w par. 1 i 2 definicję wina gronowego, wzgl. moszczu winnego, zgodną z tą, jaką zawiera par. 2 austr. ustawy z 12 kwietnia 1907 r.

Ale i po wejściu w życie ustawy z 1 lipca 1925 Dz. Ust. p. 525 i wydanego do niej rozporządzenia wykonawczego z 10 sierpnia 1925 r. Dz. Ust. p. 586 nie może być cyt. ustawa z 12 kwietnia 1907 uważana za uchyloną. Wyraźnego zniesienia trudno dopatrzeć się w brzmieniu art. 24 ustawy z 1 lipca 1925, skoro zawarta w tym artykule ogólna klauzula derogacyjna obejmuje jedynie ustawy i rozporządzenia, dotyczące przedmiotu, unormowanego ustawą, a więc opodatkowania wina i miodu syconego.

Pozatem z zestawienia art. 1 ustawy z 1 lipca 1925 r. z par. 1 rozporządzenia wykonawczego z 10 sierpnia 1925 wynika, że zawarte w tym ostatnim przepisie oznaczenie „wino naturalne“ jest określeniem zbiorowem, obejmującem oba w art. 1 ustawy rozróżnione rodzaje „wina naturalnego“, mianowicie wino gronowe i napój nazwany także winem, choć sporządzony z owoców innych, niż winogrona. Przytem zawarte w par. 1 rozp. wyk. definicja („napój, powstały z przefermentowanych soków gronowych“) wvdaje się w istocie swej zgodną z zawartem w par. 2 austr. ustawy z 12 kwietnia 1907 określeniem wina. Podobnież można, zdaniem Prokuratorji, przyjąć, że określenie „moszcz winny“, użyte w par. 1 rozp. wyk. obejmuje moszcz winogronowy i moszcz owocowy, wzmiankowane w art. 1 ustawy z 1 lipca 1925, i że także w kwestji definicji moszczu winnego niema sprzeczności, a conajwyżej zachodzi różnica pod względem dokładności definicji, między par. 1 rozp. wyk. a par. 2 ustawy z 12 kwietnia 1908 r.

Jednak nawet gdyby należało w powyższych punktach przyjąć rzeczywistą niezgodność między powołaną wyżej ustawą austrjacką, a obowiązującemi obecnie przepisami o opodatkowaniu wina — musi się, zdaniem Prokutatorji, dojść do wniosku, że z jednej strony ustawa austrjacka z 1907 r. zachowała dotychczas, jako przepis partykularny dla b. zaboru austrjackiego, moc obowiązującą, z drugiej strony zaś jej postanowienia nie mogą w przedmiotowym zakresie być uważane, jako wyłączna podstawa interpretacji i granice zastosowalności ustawy z 1 lipca 1925.

Z ogólnych bowiem zasad o wykładni ustaw wynika, że jeśli w dwu ustawach, wydanych jak właśnie w niniejszym wypadku, dla dwu odrębnych zakresów (w dwu rozmaitych materjach ustawodawczych), mieszczą się pod tem samem znaczeniem określenia przedmiotu czy stosunku prawnego lub instytucji prawnej, niepokrywające się całkowicie, należy każdą ustawę w jej przedmiotowym zakresie interpretować i stosować odrębnie, zatem nie może być mowy, czy o derogacji ustawy wcześniejszej przez późniejszą, czy o przenoszeniu definicyj, zawartych w jednej ustawie do drugiej, chyba, że jedna ustawa powołuje się na drugą wyraźnie (co w niniejszym wypadku nie zachodzi).

Wobec tego należy, zdaniem Prokuratorji, przyjąć, że ustawa austrjacka z 12 kwietnia 1907 normuje i nadal dla obszaru b. zaboru austrjackiego produkcję i obrót winem i pokrewnemi wyrobami, a podstawą stosowania zawartych w niej nakazów i zakazów są definicje dotyczących produktów w niej samej podane.

Natomiast dla oceny kwestji, co jest przedmiotem opodatkowania, zaprowadzonego ustawą z 1 lipca 1925, są wyłącznie miarodajnemi postanowienia tej ustawy i wydanego do niej rozporządzenia wykonawczego, w szczególności podane w nich definicje wina, moszczu, wina sztucznego i wina musującego. Nie możnaby w szczególności, zdaniem Prokuratorji upatrywać sprzeczności między obiema ustawami, ani niemożności odrębnego ich obok siebie stosowania — w okoliczności, ze ustawa podatkowa z r. 1925 i rozporządzenia wykonawcze wspominają całkiem ogólnie o opodatkowaniu napojów, do wina podobnych, podczas gdy ustawa austrjacka z 1907 r. zabrania wogóle sporządzania, w celu pozbycia, napojów innych, niż te, które są wymienione w ustępie drugim jej par. 2.

Gdy bowiem ustawa z 1907 r. jest przepisem partykularnym, dochodzi się, w wyniku zastosowania zasady interpretacyjnej wyżej podanej, do wniosku, że na obszarze b. zaboru austrjackiego napoje, „do wina podobne“ a inne niż te, które wymienia par. 2 cytowanej ustawy, nie są przedmiotem podatku z tej prostej przyczyny, że obrót niemi jest zakazany.

Analogicznie kwestja powyższa przedstawia się na terenie b. zaboru pruskiego i górnośląskiej części Województwa Śląskiego.

Z chwilą wejścia w życie ustawy z dnia 1 lipca 1925 r. o opodatkowaniu wina i miodu syconego zostały uchylone tylko obowiązujące dotychczas ustawy i rozporządzenia, dotyczące opodatkowania napojów, w ustawie tej wymienionych. Zachowały natomiast nadal moc obowiązującą przepisy ustawy pruskiej z dnia 7 kwietnia 1909 r., odnoszące się do sposobu produkcji i obrotu wina, a więc do materji, której ustawa polska z dnia 1 lipca 1925 r. zupełnie nie dotyczy.

Okoliczność, iż definicja pojęcia wina, zawarta w paragrafie 1 ustawy z dnia 7 kwietnia 1909 r., różni się znacznie od definicji, zawartej w art. 1 ustawy z dnia 1 lipca 1925 r., nie może oczywiście, ze względów, przytoczonych w punkcie 1 niniejszej opinji, stanowić dostatecznej podstawy do wnioskowania, iż w obecnej chwili obowiązuje wyłącznie, nawet w stosunku do materji, unormowanej w ustawie z dnia 7 kwietnia 1909 r., definicja wina, zawarta w art. 1 ustawy z dn. 1 lipca 1925 r.

Skoro bowiem, zgodnie z ustępem 2 art. 24-go rzeczonej ustawy, z chwilą wejścia jej w życie, uchylone zostały tylko te ustawy i rozporządzenia, które dotyczyły przedmiotu, unormowanego powyższą ustawą, a więc opodatkowania, wszelkie inne przepisy, w szczególności zaś postanowienia ustawy z dn. 7 kwietnia 1909 r., regulujące kwestję produkcji i obrotu wina oraz zawierające definicję tegoż napoju w rozumieniu powyższej ustawy, zachowały niewątpliwie moc obowiązującą.

W załączeniu: zwrot akt.

Za Prezesa Prokuratorji Generalnej
(—) *T. Werner.*
Kierownik Wydziału.

Referent sprawy
(—) podpis.

30.

Okólnik Nr. 18 z dnia 21 stycznia 1927 r. Nr.I. OL. 175/27 do wszystkich p. p. urzędników Min. Spraw Wewnętrznych w sprawie podziału czynności.

Niniejszem zatwierdzam na podstawie § 3 rozp. Rady Ministrów z dnia 25 sierpnia 1926 r. (Monitor Polski Nr. 203) załączony podział czynności pomiędzy wydziały Ministerstwa.

Dotychczasowy rozkład zatwierdzony okólnikiem Nr. 72 z dnia 28 lipca ub. r. zostaje uchylony. Z nowym rozkładem czynności zechcą się Panowie jaknajdokładniej zapoznać. Wszędzie tam, gdzie rozkład szczegółowy pozostawiałby jakiekolwiek wątpliwości co do kompetencji poszczególnych Departamentów lub Wydziałów, lub pewne kwestje pomijał milczeniem, należy opierać się na przepisach statutu organizacyjnego Min. Spraw Wewnętrznych, określających w sposób ogólny zakres czynności Departamentów i Wydziałów.

Dotyczy to w szczególności:

1) Sprawy porozumiewania się Wydziałów pomiędzy sobą w tych wszystkich sprawach, które dotyczą kompetencji kilku Wydziałów. Takiego obowiązku porozumiewania się z innemi Wydziałami — w szczegółowym rozkładzie czynności nie przewiduje się. Konieczność porozumiewania się zachodzić będzie z reguły we wszystkich sprawach, w których pierwiastek polityczny występuje obok zagadnień czysto administracyjnych. W tych sprawach Wydziały, należące do departamentów I, III, IV i V, winny się porozumiewać z właściwym Wydziałem Departamentu II.

Podobnie we wszystkich sprawach, dotyczących stosunku do władz wojskowych i administracji sprawami wojskowemi — Wydziały Min. Spraw Wewnętrznych porozumiewają się z Wydziałem Wojsk. Również konieczność porozumiewania się występuje z reguły w sprawach natury legislacyjnej, w których wszystkie Wydziały porozumiewają się z Wydziałem OL., w myśl szczegółowych norm, w tym względzie wydanych.

2) Niektóre Wydziały mają, oprócz kompetencji ujętej w odpowiednie szczegółowe punkta podziału czynności, nadto pewien ogólny zakres kempetencji, obejmujący *wszystkie sprawy* danego typu.

W szczególności taki ogólny zakres kompetencji posiadają:

Wydział OL. — w zakresie nadzoru nad urzędowaniem podległych Ministerstwu władz administracyjnych;

Wydział OJ. — w zakresie kontroli urzędów na miejscu i w zakresie perjodycznej inspekcji władz administracyjnych;

Wydział P. P. — w zakresie sprawy natury politycznej należących do zakresu działania Dep. II i Sekretarjatu Ministra a niezastrzeżonych w poszczególnych punktach podziału czynności dla Wydziałów PB., PN. i Min.

Wydział SS. — w zakresie spraw samorządowych.

Tę ogólną kompetencję wymienionych Wydziałów należy rozumieć w ten sposób, iż obowiązkiem tych Wydziałów jest załatwianie tych wszystkich spraw danego typu, które w podziale czynności, nie są w punktach szczegółowych przydzielone innym Wydziałom.

Wreszcie Wydział AA. posiada ogólną kompetencję w zakresie spraw różnych, nieprzydzielonych innym Wydziałom Min. Spraw Wewnętrznych, o ile sprawy takie powstaną w praktyce Ministerstwa, a nie są w rozkładzie czynności uwzględnione.

3) Co do ustosunkowania się Wydziałów Ministerstwa do Głównej Komendy Policji Państwowej zwracam uwagę, że do kompetencji Głównego Komendanta Policji Państwowej należy wewnętrzna administracja korpusu policji państwowej w zakresie uzupełnienia, zaopatrzenia, uzbrojenia i wyszkolenia Policji w Państwie, nadzór nad sposobem wykonywania czynności służbowych przez funkcjonarjuszów policji, oraz czynności wykonawcze w zakresie organizacji Policji. We wszystkich sprawach tyczących się kompetencji Komendanta Głównego Policji, poszczególne Wydziały (i Departamenty) znoszą się bezpośrednio z Główną Komendą Policji.

W szczególności zwracam uwagę, iż wszelkie zażalenia na funkcjonarjuszów policji, należą do kompetencji Głównego Komendanta Policji — z wyjątkiem oczywiście tych zażaleń, które skierowane są raczej przeciwko władzy administracyjnej, jako organowi dysponującemu policją, niż przeciwko policjantowi — jako wykonawcy. Te ostatnie zażalenia, winny być kierowane do tego Wydziału Ministerstwa, jaki w myśl podziału czynności będzie właściwy dla wykonywania nadzoru nad daną czynnością podległej władzy administracyjnej, a w razie wątpliwości do Wydziału OL.

Równocześnie z wydaniem niniejszego podziału czynności, rozkład czynności zatwierdzony okólnikiem z dnia 28. VIII. 1926 r. Nr. 72 i z dnia 1 października 1926 r. Nr. 101 oraz wszelkie inne okólniki i instrukcje, zawierające postanowienia sprzeczne z ustalonemi obecnie, uchylam.

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *Sławoj Składkowski.*

zał.

Podział czynności w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych

Departament I. Organizacyjny.

Wydział I. Organizacyjno-Prawny. (znak Wydziału OL.) obejmuje sprawy dotyczące zasad organizacji i podziału czynności Ministerstwa; organizacje władz i urzędów miejscowych podległych Ministerstwu, z wyjątkiem samorządowych; zasady organizacji Policji Państwowej i stosunku Policji do władz państwowych i samorządowych, z wyjątkiem spraw załatwianych przez poszczególne Wydziały; zasady organizacji Korpusu Ochrony Pogranicza i stosunku oddziałów ochrony pogranicza do władz administracyjnych, sprawy podziału administracyjnego, z wyjątkiem zaliczania osad w poczet miast; współudział w pracach ustawodawczych Ministerstwa i w wydawaniu norm treści ogólnej, w granicach wynikających z potrzeby skoordynowania działalności Wydziału w tym zakresie.

W szczególności do Wydziału Organizacyjno-Prawnego należy:

1. opracowanie zasad organizacji Ministerstwa i zmian w statucie organizacyjnym oraz w podziale czynności i regulowanie trybu urzędowania w Min. Spraw Wewnętrznych;
2. organizacja władz administracyjnych I i II instancji;
3. tryb urzędowania władz administracyjnych i dekoncentracja kompetencji;
4. nadzór nad urzędowaniem podległych władz administracyjnych;
   a) regulowanie spraw, wynikających z wadliwego urzędowania, oraz załatwianie zażaleń na działalność władz administracyjnych, wpływających w drodze nadzoru, a nie podpadających pod kompetencję innych Wydziałów,
   b) sprawozdanie z lustracji, ze stanowiska potrzeb organizacyjno-prawnych;
5. zespolenie organów innych resortów we władzach administracyjnych;
6. konflikty i spory kompetencyjne władz administracyjnych z innemi władzami;
7. zasady organizacji kancelarji władz administracyjnych (instrukcje);
8. sprawy uprawnień organów administracyjnych (umundurowanie, odznaki, przepisy etykietalne);
9. kontrola dzienników urzędowych, wojewódzkich i innych wydawnictw wydawanych przez władze podległe Ministerstwu Spraw Wewnętrznych, za wyjątkiem wydawanych przez władze samorządowe;
10. wydawania zarządzeń, okólników i t. p. na żądanie innych Ministerstw i władz centralnych, domagających się współdziałania władz administracyjnych;
11. zasady organizacji służby bezpieczeństwa publicznego, ochrony granic oraz opinjowanie względnie współopracowywanie projektów norm dotyczących organizacji służby bezpieczeństwa i ochrony granic;
12. stosunek organów służby bezpieczeństwa do władz sądowych, administracyjnych i samorządowych;
13. sprawy policji śląskiej;
14. granice województw, powiatów, gmin wiejskich i miejskich;
15. tworzenie powiatów nowych, kasowanie istniejących;
16. tworzenie nowych gmin wiejskich, kasowanie gmin istniejących, tworzenie nowych osiedli, gromad, (sołectw);
17. wydzielanie miast z powiatów i włączanie miast do powiatów oraz rozszerzanie granic miast;
18. ustalanie i przenoszenie siedziby urzędów gminnych i władz powiatowych;
19. zmiana i ustalanie nazw powiatów, gmin i miejscowości;
20. przygotowanie materjałów na posiedzenia Rady Ministrów;
21. opinjowanie projektów ustawodawczych nadsyłanych przez inne Ministerstwa w porozumieniu z właściwemi wydziałami;
22. współudział w opracowywaniu ustaw, rozporządzeń i zarządzeń normatywnych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych;
23. ewidencja protokułów konferencji międzyministerjalnych i międzywydziałowych;
24. ewidencja materjałów ustawodawczych;
25. czuwanie nad wprowadzeniem w życie ustaw i rozporządzeń, których wykonanie powierzone zostało Ministowi Spraw Wewnętrznych;
26. redakcja „Dziennika Urzędowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych;"
27. normy ogólne, dotyczące korespondencji i stosunków Ministerstwa oraz władz administracyjnych do placówek Państwa Polskiego zagranicą, do placówek państw zagranicznych w Polsce i do urzędów cudzoziemskich;
28. zjazdy wojewodów i zjazdy starostów;

Wydział 2. Osobowy. (znak Wydziału OP.) obejmuje sprawy dotyczące stosunku służbowego funkcjonarjuszów Ministerstwa, oraz władz i urzędów Ministerstwu podległych.

W szczególności do Wydziału Osobowego należą:

1. sprawy kandydatów do służby i egzaminów kandydatów na stanowiska służbowe;
2. sprawy nominacyj służbowych i wszelkich innych form zawiązywania stosunku służbowego;
3. sprawy stanu służby urzędników i woźnych oraz sporządzania wykazów stanu służby;
4. sprawy przysięgi służbowej i przyrzeczeń służbowych;
5. sprawy tytułów urzędowych, stopni służbowych, starszeństwa służbowego;
6. sprawy kwalifikacyj urzędników;
7. sprawy dotyczące przestrzegania przez personel obowiązków służbowych, sprawy odpowiedzialności porządkowej i dyscyplinarnej;
8. sprawy dotyczące praw urzędników i woźnych;
9. sprawy zmian w stosunku służbowym i rozwiązania stosunku służbowego;
10. sprawy komisyj egzaminacyjnych, kwalifikacyjnych i dyscyplinarnych;

11. sprawy służby wojskowej urzędników, odroczeń i reklamacji z wojska;

12. sprawy emerytalne, darów z łaski i wynagrodzeń, mających charakter emerytalny, sprawy pośmiertnego;

13. sprawy dokumentów osobistych personelu służbowego;

14. sprawy orderów i odznaczeń;

15. orzeczenia w kwestjach, dotyczących powstania prawa do uposażenia służbowego, zawieszenia lub ustania tego prawa, oraz dotyczących zaliczenia urzędników do grup i szczebli uposażenia;

16. poświadczenia podpisów władz podległych Ministerstwu;

17. ewidencja urzędników;

18. wykazy stanu osobowego urzędów;

19. wykazy osób zdyskwalifikowanych dla służby państwowej;

20. przygotowywania delegacyj służbowych;

21. delegacje urzędników Ministerstwa do ciał stałych.

Wydział 3 inspekcji, wyszkolenia i organizacji pracy (znak Wydziału O. I.) obejmuje sprawy inspekcji władz administracyjnych, podległych Ministerstwu Spraw Wewnętrznych, nadzoru nad inspekcją wojewódzką, oraz wyszkolenia personelu urzędniczego i organizacji pracy w urzędach.

W szczególności do wydziału Inspekcji, Wyszkolenia i Organizacji Pracy należy:

1. kontrola urzędów administracyjnych, podległych Ministerstwu Spraw Wewnętrznych, kontrola związków komunalnych, oraz składanie sprawozdań z odnośnemi wnioskami;

2. dochodzenia dokonywane przez inspektorów ministerjalnych;

3. wgląd w akta, związane z inspekcją, w załatwienia przez poszczególne Departamenty wniosków, wynikłych z inspekcji, w razie rozbieżności załatwienia — przed aprobatą ostateczną, w wypadkach zgodności — po wysyłce;

4. wgląd w akta, dotyczące ważniejszych nieprawidłowości funkcjonowania urzędów podległych Ministerstwu Spraw Wewnętrznych, a mogące mieć znaczenie dla celów inspekcji;

5. opracowywanie instrukcji wewnętrznych, normujących zasady i przebieg inspekcji ministerjalnych;

6. przedkładanie wniosków co do kolejności, w jakiej urzędy II-ej instancji ulegać mają kontroli;

7. normowanie sposobu spełniania czynności lustracyjnych przez inspektorów wojewódzkich;

8. załatwianie sprawozdań władz II-ej instancji z lustracji organów I-ej instancji i związków komunalnych, w celu należytego zużytkowania nadesłanego materjału sprawozdawczego w zakresie działania wydziałów;

9. wgląd po aprobacie we wszelkie okólniki i rozporządzenia, mające charakter normatywny w zakresie urzędowania administracji państwowej i samorządowej;

10. opinjowanie w sprawach zmian personalnych w urzędach podległych Ministerstwu Spraw Wewnętrznych;

11. organizacja i metody pracy w biurach urzędów administracyjnych, podległych Ministerstwu Spraw Wewnętrznych;

12. organizacja szkolenia personelu w urzędach administracyjnych, podległych Ministerstwu Spraw Wewnętrznych i udostępnianie pomocy naukowych;

13. wymiana myśli z instytucjami o charakterze publicznym i naukowym w zakresie czynności Wydziału Inspekcji, Wyszkolenia i Organizacji pracy;

14. udział w ogólnych zebraniach Dyrektorów Departamentów, Naczelników Wydziałów, w ogólnych i częściowych zjazdach Wojewodów, oraz w zjazdach Starostów, ewentualnie i innych zjazdach wojewódzkich;

15. opracowywanie i składanie perjodycznych sprawozdań z czynności Wydziału;

16. wgląd przed aprobatą w akta dotyczące organizacji władz administracyjnych i samorządowych II i I instancji oraz organów bezpieczeństwa;

17. zarząd bibljoteką Ministerstwa, oraz sprawy abonamentu czasopism urzędowych dla wydziałów;

18. sprawdzanie ważniejszych zarzutów podnoszonych w prasie, a mających znaczenie dla celów inspekcji.

Wydział 4 ogólny (znak Wydziału OB.) obejmuje sprawy budżetowe, rachunkowe, kasowe, gospodarcze oraz wszelkie sprawy związane z działalnością finansową Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i urzędów podległych; sprawy biurowości i nadzoru nad urzędowaniem w Ministerstwie, oraz sprawy ogólne Ministerstwa nie przekazane Sekretarjatowi Ministra.

W szczególności do Wydziału Ogólnego należy:

1. organizacja i kontrola biurowości w centrali Ministerstwa:

a) sprawy Kancelarji Głównej w składzie: Biura Informacyjno-Podawczego, Ekspedytury, Archiwum Głównego i instruktoratu kancelaryj departamentowych, wraz z kontrolą zaległości w wydziałach;
b) przestrzeganie godzin i dni urzędowania w Centrali Ministerstwa;
c) wyznaczenie urzędników manipulacyjnych do poszczególnych kancelaryj oraz ich urlopy i ewidencja nieobecności;

2. Sprawy intendentury Centrali Ministerstwa, a mianowicie:

a) sprawy gospodarcze Ministerstwa oraz administracja gmachem i środkami lokomocji;
b) regulaminy służbowe i instrukcje dla niższych funkcjonarjuszów Ministerstwa;

3. opracowanie preliminarza budżetowego zasadniczego i ewentualnie dodatkowych dla Centrali, Województw i Starostw, t. j. zbieranie wniosków od poszczególnych urzędów, zestawianie ogólnego preliminarza, uzgadnianie go z Ministerstwem Skarbu i udzielanie potrzebnych wyjaśnień w Komisjach Budżetowych Sejmu i Senatu;

4. ewidencja rezolucyj budżetowych, sejmowych i senackich i ich wykonywanie;

5. dysponowanie otwartemi kredytami (wyjednywanie dotacyj miesięcznych, podział ich i przekazywanie poszczególnym wojewodom);

6. sprawy budżetowe, rachunkowe i gospodarcze zespolonych w I-ej i II-ej instancji Ministerstw;

7. sprawy pieniężne — osobowe, jak: zaliczki na płace, koszta podróży i przesiedlenia, zwroty wpisów szkolnych, odprawy i t. p.

8. prowadzenie statystyki budżetowej i gospodarczej (wykazy oszczędnościowe dla P. R. M., wykazy punktów uposażeniowych, wypłacanych przez urzędy, wykazy pomieszczeń, zajętych przez urzędy Ministerstwa Spraw Wewnętrznych;

9 sprawy budowlane etatu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych (kupno, budowla i remont domów, zajętych przez urzędy M. S Wewn.);

10. sprawy gospodarcze, urzędów podległych, a mianowicie: zakup, kontrola, podział i przydział inwentarza biurowego oraz przydział mieszkań służbowych;

11. opłaty stemplowe od podań wnoszonych do urzędów podległych Min. Spr. Wewn.;

12. wszystkie sprawy finansowe, wynikające z działalności poszczególnych wydziałów Ministerstwa (zasiłki i asystencje wojskowe, sprawy wyborów do Sejmu i Senatu, utrzymanie więźnów administracyjnych, sprawy mobilizacyjne i t p.);

13. prowadzenie wszystkich ksiąg rachunkowych, ustanowionych w obowiązujących przepisach rachunkowych tak Zarządu Centralnego, jak również i urzędów podległych;

14. przygotowywanie i uzgadnianie z Centralną Księgowością zamknięć rachunkowych perjodycznych i rocznych dla N. I. K.;

15. dysponowanie kredytami Zarządu Centralnego (asygnowanie, sprawdzanie rachunków i prowadzenie składnicy rachunków);

16. prowadzenie składu blankietów o charakterze dokumentów urzędowych (zamawianie, przyjmowanie i wydawanie);

17. prowadzenie rachunkowości i kontrola przedsiębiorstw Służby Zdrowia;

18. prowadzenie Kasy Podręcznej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych;

19. sprawy szyfrów;

20. sprawy tłomaczeń na języki obce i z języków obcych na polski;

21. nadzór nad urzędowaniem działów rachunkowych i gospodarczych podległych władz administracyjnych, a to:

a) regulowanie spraw wynikających z wadliwego urzędowania w tych działach;

b) sprawozdania z lustracji tych działów;

22. wydawanie kart porady lekarskiej, urzędnikom i funkcjonarjuszom Zarządu Centralnego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych;

23. sprawy aparatu Hughes'a.

5. *Sekretarjat Ministra* (znak Sekretarjatu Min.) obejmuje sprawy specjalnie zlecone przez Ministra; sprawy reprezentacyjne, sprawy wynikające z osobistego stosunku Ministra do Prezydenta Rzeczypospolitej, do ciał ustawodawczych Rady Ministrów i poszczególnych Ministrów od Instytucyj społecznych i osób, o ile te sprawy nie należą do zakresu działania poszczególnych Wydziałów.

1. wykonywanie zleceń Ministra i ich ewidencje;

2. sprawy reprezentacyjne i etykietalne;

3. uroczystości i zjazdy z udziałem Ministra Spraw Wewnętrznych lub jego oficjalnego przedstawiciela;

4. podróże urzędowe Prezydenta Rzplitej, członków Rządu, zagranicznych wycieczek i t. p. osób;

5. stosunek Ministra do Prezydenta Rzplitej, Prezesa Rady Ministrów, Ministrów i innych przedstawicieli urzędów centralnych;

6. stosunek Ministra do instytucyj społecznych i poszczególnych osób, o ile te sprawy nie należą do innych wydziałów;

7. fundusz dyspozycyjny;

8. sekretarjat osobisty Ministra.

Departament II. Polityczny.

Wydział 6. Społeczno-polityczny (znak Wydziału P. P.) obejmuje sprawy dotyczące ewidencji i badania ruchów społecznych i politycznych w Państwie, z wyjątkiem zagadnienia mniejszości narodowych, oraz sprawy wynikające z ustosunkowania się Państwa do tych ruchów.

W szczególności do Wydziału Społeczno-Politycznego należy:

1. zbieranie informacyj oraz opracowywanie sprawozdań z dziedziny życia społecznego i politycznego w kraju, a w szczególności w zakresie:

a) życia stronnictw i stowarzyszeń politycznych polskich (zgromadzenia, wiece, deklaracje programowe i t. p.);

b) ruchów wyznaniowych wśród ludności polskiej;

c) życia Sejmu i Senatu (ewidencja składu osobowego, działalność klubów i t. p.);

d) prasy polskiej, zarówno polskiej krajowej, jak i zagranicznej.

2. ogólne zagadnienia ustrojowe, administracyjne, kulturalne i gospodarcze o znaczeniu politycznem, dotyczące specjalnie poszczególnych dzielnic:

a) Pomorze,

b) Poznańskie,

c) Śląsk,

d) Województwa wschodnie,

e) Województwa wschodnie w Małopolsce,

3. zagadnienia natury ogólno-politycznej dotycz. w. m. Gdańska.

4. zagadnienia ogólno-polityczne dotyczące emigracji i mniejszości polskiej w innych państwach;

5. opinjowanie konkretnych spraw z punktu widzenia politycznego;

6. udział w opracowaniu wzgl. opinjowaniu projektów ustaw rozporządzeń, traktatów i umów międzynarodowych o znaczeniu politycznem (sprawy wyborcze, wyznaniowe, językowe, prasowe i t. p.);

7. redakcja i wydawnictwo biuletynów perjodycznych i nieperjodycznych o bieżącem życiu społeczno-politycznem;

8. ewidencja czasopism i druków ukazujących się w Polsce, statystyka wydawnicza;

9. informowanie prasy o działalności Min. Spraw Wewnętrznych (komunikaty, sprostowania, wywiady i t. d.).

Wydział 7. Narodowościowy (znak Wydziału P. N.) obejmuje: ewidencję i badanie ruchów społecznych i politycznych mniejszości narodowych, oraz sprawy wynikające z ustosunkowania się Państwa do tych ruchów, w związku z zagadnieniami, wynikającemi z odrębności obyczajowej, językowej, wyznaniowej, gospodarczej mniejszości narodowych.

W szczególności do Wydziału Narodowościowego należy:

1. opracowywanie wytycznych w zakresie stosunku Państwa do mniejszości narodowych i udział w opracowywaniu projektów odnośnych ustaw i przepisów, oraz czuwanie nad prawidłowem i terminowem wykonaniem spraw, wynikających z tego stosunku;

2. zbieranie informacyj, oraz opracowywanie sprawozdań i wniosków z dziedziny życia społecznego i politycznego mniejszości narodowych, a w szczególności w zakresie:

a) życia stronnictw i stowarzyszeń politycznych (uchwały, deklaracje programowe, zjazdy partyjne, wiece i t. d.);
b) ruchu stowarzyszeniowego kulturalno-oświatowego, zawodowego i spółdzielczego i t. d.;
c) działalności przedstawicielstw parlamentarnych;
d) prasy mniejszościowej zarówno krajowej jak i zagranicznej;

3. sprawy uprawnień języków mniejszości narodowych w stosunkach urzędowych i życiu publicznem, interpretacja przepisów i rozpatrywanie rekursów w tym zakresie;

4. sprawy kościołów i związków religijnych w zakresie działania Ministerstwa Spraw Wewnętrznych: katolickiego o ile dotyczy mniejszości narodowych (w szczególności obrządków grecko-rusińskiego i wschodnio słowiańskiego, prawosławnego, protestanckich, mojżeszowego, mahometańskiego oraz sekt (z wyłączeniem Kościoła Narodowego i marjawityzmu);

5. przegląd prasy, opracowywania komunikatów prasowych tygodniowych;

6. opracowywanie materjałów statystycznych i tablic, dotyczących rozmieszczenia etnicznego i stanu posiadania poszczególnych mniejszości narodowych;

7. sprawy wynikające z urzędowania Komisji do Spraw Mniejszości Narodowych, zbieranie materjałów potrzebnych dla prac Komisji i opracowywanie wniosków.

Wydział 8. Bezpieczeństwa (znak Wydziału PB.) obejmuje sprawy związane z ewidencją przestępczości, badanie jej przyczyn i projektowanie wzgl. wydawanie zarządzeń zapobiegawczych natury ogólnej.

W szczególności do Wydziału Bezpieczeństwa należy:

1) zbieranie materjału informacyjnego w zakresie przejawów zagrażających bezpieczeństwu porządkowi lub spokojowi publicznemu: zestawianie na jego podstawie wykazów, sprawozdań i t. p.;

2. obserwacja i badanie działalności organizacyj nielegalnych i organizacyj o tendencjach antypaństwowych i wytyczne w zakresie ich zwalczania;

3. ewidencja i badanie kwestji przestępczości ogólnej, jej przyczyn, oraz wnioski w kierunku zwalczania wzgl. usuwania przyczyn tej przestępczości;

4. ewidencja działalności przestępczej w dziedzinie szpiegostwa i dywersji — wnioski;

5. kwestje bezpieczeństwa publicznego, wynikające z sytuacji gospodarczej Państwa, bezrobocia, strejków, klęsk elementarnych i t. p.

6. zagadnienia bezpieczeństwa wynikające ze stosunków z państwami sąsiedniemi i ruchem cudzoziemców w Państwie, zaburzenia dywersyjne, szpiegostwo i t. d.).

7. wnioski dotyczące wprowadzenia stanu wyjątkowego i sądów doraźnych;

8. sprawy dyslokacji policji i wojska z punktu widzenia potrzeb bezpieczeństwa;

9. wnioski w kwestjach dotyczących porządku publicznego, oraz ochrony objektów państwowych i środków łączności;

10. wnioski w sprawie uzgadniania działalności Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, z innemi urzędami i resortami w zakresie bezpieczeństwa i zwalczania przestępczości;

11. ocena stanu bezpieczeństwa w całem Państwie; jak i w poszczególnych okręgach terytorjalnych, oraz wnioski z tem związane (wnioski w sprawie funduszu dyspozycyjnego);

12. stosunki komunikacyjne z punktu widzenia potrzeb bezpieczeństwa i połączenia komunikacyjne urzędów administracyjnych; ewidencja połączeń telegr. i telefonicznych z poszczególnemi miejscowościami;

13. sprawy hodolwi gołębi pocztowych;

14. opracowywanie organizacyj służby bezpieczeństwa na podstawie zasad uzgodnionych z Wydziałem OL.

Departament III Samorządu.

Wydział 9 administracji samorządowej (znak Wydziału SS.) obejmuje sprawy: samorządu gmin wiejskich, gmin miejskich, powiatowych i wojewódzkich związków komunalnych; sprawy wynikające z potrzeby zapewnienia zgodnej działalności Ministerstw w zakresie stosowania statutu autonomicznego województwa śląskiego oraz sprawy samorządowe, nie należące do kompetencji innych wydziałów Min. Spr. Wewn.

W szczególności do Wydziału Administracji Samorządowej—z wyjątkiem spraw finansowych i społeczno-gospodarczych — należy:

1. opracowanie projektów ustaw, rozporządzeń, instrukcyj, regulaminów okólników w zakresie ustroju i działalności samorządu terytorjalnego;

2. opinjowanie nadesłanych projektów ustaw, rozporządzeń, instrukcyj, regulaminów i okólników z punktu widzenia organizacji i legislatywy komunalnej;

3. bezpośredni nadzór nad samorządem m. st. Warszawy oraz wykonywanie w toku instancji nadzoru nad innemi miejskiemi związkami komunalnemi tudzież związkami komunalnemi gminnemi i powiatowemi z wyłączeniem spraw zastrzeżonych kompetencji innych Wydziałów Departamentu Samorządu;

4. nadzór nad samorządem krajowym w Województwach Poznańskiem i Pomorskiem;

5. sprawy administracji ogólnej, dotyczące Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie;

6. podnoszenie osad i wsi do rzędu miast;

7. rozstrzyganie w toku instancji odwołań od decyzji Wojewodów w sprawach związanych z administracją związków komunalnych;

8. sprawy wynikające z własnego zakresu działania związków komunalnych w dziedzinie opieki społecznej, szpitalnictwa, budowy i utrzymania dróg, rolnictwa, szkolnictwa i t. p.;

9. rozpatrywanie i zatwierdzanie uchwał reprezentacyj komunalnych w sprawach fundacyj, zapisów i darowizn, poczynionych na rzecz związków komunalnych;

10. wydawanie decyzyj w sprawach likwidacyjnych, wynikających ze zmian granic poszczególnych związków komunalnych;

11. sprawy kosztów leczenia;

12. sprawy wynikające z rekwizycji pomieszczeń;

13. sprawy przewłaszczeń nieruchomości miejskich i fabrycznych w województwach Poznańskiem i Pomorskiem;

14. sprawy dotyczące stosunków prawnych, uposażeń i praw emerytalnych pracowników i członków zarządu związków komunalnych;

15. sprawy reklamacyj wojskowych urzędników komunalnych oraz członków organów tych związków;

16. sprawy dyscyplinarne dotyczące pracowników komunalnych, sprawy wykroczeń członków zarządu związków komunalnych oraz sprawy dyscyplinarne pracowników przedsiębiorstw, którzy podlegają ustawie z 21 lipca 1852 r. o przestępstwach (Zb. Ust. pr. str. 463).

17. załatwianie zażaleń na działalność organów samorządowych;

18. współdziałanie w zakresie inspekcyj administracji związków komunalnych;

19. rozpatrywanie i zatwierdzanie statutów związków celowych oraz nadzór nad ich działalnością;

20. podniesienie sprawności i skoordynowanie współdziałania związków komunalnych z organami administracji państwowej;

21. sprawy zrzeszeń związków komunalnych, kontrola i udział w zjazdach tych zrzeszeń;

22. zbieranie potrzebnych materjałów statystycznych o ile materjały te nie są już zbierane przez Główny Urząd Statystyczny;

23. sprawy wynikające z potrzeby zapewnienia zgodnej działalności Ministerstwa w zakresie stosowania statutu autonomicznego Województwa Śląskiego;

24. sprawy samorządowe nienależące do zakresu działania innych Wydziałów Min. Spraw Wewnętrznych.

Wydział 10 finansów komunalnych (znak Wydziału SF) obejmuje sprawy dotyczące finansowej gospodarki związków komunalnych.

W szczególności do Wydziału Finansów Komunalnych należy:

1. opracowywanie projektów ustaw, rozporządzeń i instrukcyj w dziedzinie źródeł dochodowych związków komunalnych, zasad budżetowania, rachunkowości i kasowości;

2. nadawanie kierunku działalności związków komunalnych w dziedzinie finansowej gospodarki komunalnej;

3. opinjowanie projektów ustaw i rozporządzeń, o ile one dotyczą dochodów związków komunalnych lub też nakładają na te związki nowe ciężary;

4. zatwierdzanie w porozumieniu z innemi właściwemi Wydziałami preliminarzy budżetowych związków komunalnych i opinjowanie budżetu Tymcz. Wydziału Samorządowego we Lwowie, zatwierdzanie uchwał o daninach komunalnych i pożyczkach, oraz innych uchwał finansowych w wypadkach, gdy zatwierdzanie to zostało zastrzeżone Ministerstwu Spraw Wewnętrznych;

5. rozstrzyganie odwołań od decyzyj władz nadzorczych niższych instancyj w sprawach budżetów związków komunalnych, rozpatrywanie w trybie nadzoru zażaleń w tych sprawach, rozstrzyganie odwołań w sprawach danin komunalnych, zastrzeżonych Ministerstwu Spraw Wewnętrznych;

6. rozpatrywanie zażaleń interesowanych osób na gospodarkę finansową związków komunalnych, wydawanie w trybie nadzoru odpowiednich zarządzeń oraz czuwanie z urzędu nad prawidłowością finansowej gospodarki komunalnej;

7. zbieranie materjałów o działalności związków komunalnych, opartych na budżetach komunalnych i zamknięciach rachunkowych;

8. zbieranie materjałów finansowych o działalności samorządu zagranicą;

9. ewidencja majątku związków komunalnych i obciążenie tego majątku;

10. opracowywanie perjodycznych sprawozdań o działalności związków komunalnych;

11. rozdział wpływów z dodatków komunalnych do państwowych podatków od spożycia zużycia wzgl. produkcji w myśl art. 10 ustawy o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych;

12. opinjowanie ze stanowiska siły finansowej związków komunalnych spraw zmian granic tych związków, tworzenia nowych związków oraz wydzielania miast z powiatowych Związków Komunalnych;

13. opinjowanie spraw tworzenia związków celowych i nadzór nad gospodarką finansową tych związków;

14. opinjowanie innych spraw, dotyczących finansów komunalnych, załatwianych przez inne Wydziały Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Wydział 11 społeczno-gospodarczy (znak Wydziału SG) obejmuje sprawy pieczy nad stanem zaopatrzenia ludności w artykuły żywnościowe i inne przedmioty powszechnego użytku w myśl ustaw przekazujących odnośne kompetencje Ministrowi Spraw Wewnętrznych oraz sprawy dotyczące ekonomicznej działalności Związków Komunalnych i urządzeń społeczno-gospodarczych tych związków.

W szczególności do Wydziału Społeczno-gospodarczego należy:

1. nadzór nad działalnością aprowizacyjną związków komunalnych oraz popieranie działalności ich w tym zakresie a przedewszystkiem w dziedzinie zaopatrzenia ludności miast w chleb (młyny, piekarnie miejskie), w mięso (rzeźnie, jatki miejskie, chłodnie, targowiska);

2. nadzór nad działalnoscią związków komunalnych w zakresie zakładania i prowadzenia przedsiębiorstw komunalnych z tem, że decyzje Wydziału SG. w sprawach wysokości opłat pobieranych przez przedsiębiorstwa o charakterze zakładów użyteczności publicznej, następują po porozumieniu się z Wydziałem SF;

3. sprawy działalności związków komunalnych w dziedzinie organizowania i prowadzenia zakładów ubezpieczeniowych w zakresie nadzoru zastrzeżonego Ministerstwu Spraw Wewnętrznych i sprawy stosunku związków komunalnych do publiczno-prawnych zakładów ubezpieczeń wzajemnych;

4. rozpatrywanie i zatwierdzanie uchwał reprezentacji związków komunalnych w przedmiocie zakładania kas oszczędności;

5. nadzór nad działalnością komunalnych kas oszczędności oraz pozostających z niemi w łączności instytucyj kredytowych w zakresie kompetencji Ministerstwa Spraw Wewnętrznych;

6. nadzór nad działalnością związków komunalnych w zakresie zwalczania bezrobocia w zakresie kompetencji Ministra Spraw Wewnętrznych;

7, nadzór nad działalnością związków komunalnych w dziedzinie rozbudowy, udział w komitecie rozbudowy m. st. Warszawy i udział w Państwowej Radzie Rozbudowy;

8. współdziałanie z Wydziałem Finansów Komunalnych w dziedzinie wprowadzania danin komunalnych obciążających artykuły pierwszej potrzeby;

9. wykonywanie w zakresie zastrzeżonym Ministrowi Spraw Wewnętrznych ustawodawstwa w dziedzinie zwalczania lichwy oraz zabezpieczenia podaży przedmiotów powszechnego użytku;

10. instruowanie i nadzór nad działalnością władz administracyjnych w dziedzinie zwalczania lichwy;

11. instruowanie i nadzór nad działalnością władz administracyjnych oraz komunalnych w zakresie wykonywania ustawodawstwa o zabezpieczeniu podaży przedmiotów powszechnego użytku;

12. załatwianie spraw związanych z zabezpieczeniem pomieszczeń podlegających ustawie o ochronie lokatorów;

13. opracowywanie w ramach obowiązujących ustaw ewent. w porozumieniu z właściwemi Ministerstwami planów, zarządzeń gospodarczych, mających na celu polepszenie stanu zaopatrzenia ludności w artykuły żywnościowe i inne przedmioty powszechnego użytku, oraz czuwanie nad ich wykonaniem;

14. zbieranie materjałów ilustrujących stosunki aprowizacyjne w Państwie, jakoteż zbieranie materjałów o administracji stosunków aprowizacyjnych zagranicą;

15. wydawanie opinji o wysokości stawek skarbowych, opłat pośrednich, stawek celnych i taryf kolejowych na artykuły i przedmioty powszechnego użytku, oraz załatwianie spraw wynikających z udziału Ministerstwa Spraw Wewnętznych w Komitecie Celnym i Państwowej Radzie Kolejowej;

16. załatwianie spraw związanych z udziałem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w pracach Komisji Ankietowej badania warunków i kosztów produkcji przy Prezesie Rady Ministrów. Opinjowanie o wnioskach nadsyłanych przez Kom. Ekonom. Ministrów w zakresie właściwości Wydziału;

17. załatwianie spraw związanych z działem delegata Ministerstwa Spraw Wewnętrznych do spraw aprowizacyjnych w Komisji do badania zmian i kosztów utrzymania;

18. załatwianie spraw związanych z istniejącą przy Ministrze Spraw Wewnętrznych Radą Spożywców i prowadzenie Sekretarjatu tej Rady;

19. opinjowanie w sprawie udzielania przez państwowe instytucje pomocy finansowej i innej na cele, mające związek z zaopatrzeniem ludności w artykuły żywnościowe i inne przedmioty powszechnego użytku;

20. sprawy targów i jarmarków.

Departament IV Administracyjny.

Wydział 12. Spraw stanu cywilnego i spraw obywatelskich (znak Wydziału AC) obejmuje sprawy metrykalne, zmiany nazwisk oraz sprawy przynależności i obywatelstwa.

W szczególności do Wydziału Praw Stanu Cywilnego i Praw Obywatelskich należą:

1. sprawy przepisów ogólnych, dotyczących obywatelstwa;
2. stwierdzanie obywatelstwa;
3. nadawanie obywatelstwa;
4. sprawy opcji;
5. sprawy utraty obywatelstwa;
6. legalizacja dokumentów w sprawach obywatelstwa;
7. sprawy zezwoleń na wstąpienie do wojsk cudzoziemskich;
8. sprawy przepisów ogólnych, dotyczących przynależności lokalnych;
9. sprawy przynależności gminnej na obszarze b. dzielnicy austrjackiej;
10. sprawy zapisu do ksiąg ludności stałej na obszarze b. Królestwa Polskiego;
11, sprawy przynależności do organizacji stanowych na obszarze b. Cesarstwa Rosyjskiego;
12. sprawy dotyczące stałego zamieszkania na obszarze b. dzielnicy pruskiej;
13. legalizacja dokumentów w sprawach przynależności lokalnej;

14. sprawy dotyczące przepisów ogólnych w przedmiocie zmiany nazwisk;

15. orzecznictwo w sprawach zmiany nazwisk;

16. sprawy prywatnego prawa osobowego w zakresie działania Ministerstwa Spraw Wewnętrznych;

17. sprawy dotyczące przepisów ogólnych w sprawach metrykalnych;

18. sprawy nadzoru ogólnego nad prowadzeniem ksiąg metrykalnych;

19. sprawy dodatkowych wpisów do metryk i sprostowania wpisów już uskutecznionych w zakresie kompetencji Ministerstwa Spraw Wewnętrznych:

20. miedzynarodowa wymiana metryk;

21. legalizacja dokumentów w sprawach metrykalnych;

Wydział 13. Porządku publicznego (znak Wydziału A. P.) obejmuje sprawy dotyczące porządku publicznego sprawy administracyjno-policyjne, sprawy cudzoziemcow i ochrony granic.

W szczególności do Wydziału Porządku Publicznego należy:

1. przepisy, dotyczące policji budowlanej, ogniowej, wodnej, handlowej, sanitarnej, weterynaryjnej, obyczajowej i porządku w domach, budynkach, lokalach i miejscach publicznych;

2. przepisy, dotyczące policji komunikacyjnej, a mianowicie drogowej i ulicznej, kolejowej, wodnej, lotniczej, telegrafów, telefonów i radio;

3. dowody osobiste wewnętrzne i sprawy meldunkowe:

4. sprawy koncesji w zakresie kompetencji Ministerstwa Spraw Wewnętrznych za wyjątkiem spraw, zastrzeżonych innym Wydziałom;

5. sprawy przepisów o broni palnej, amunicji, materjałach wybuchowych i łatwopalnych;

6. sprawy przepisów o polowaniu i rybołóstwie oraz policji lasowej, polowej i rybackiej;

7. sprawy dotyczące przepisów o ograniczeniach w sprzedaży i wyszynku napojów alkoholowych;

8. sprawy, wynikające z ustawy o godłach i barwach (używanie godeł przez osoby prywatne);

9. kwesty publiczne;

10. sprawy więziennictwa administracyjnego w zakresie kompetencji Ministerstwa Spraw Wewnętrznych;

11. sprawy cmentarzy, przewożenia zwłok i ekshumacji o ile nie należą do kompetencji Departamentu V-go;

12. sprawy postępowania karno-administracyjnego i wydawania związanych z tem zarządzeń oraz rozstrzyganie rekursów w sprawach karno-administracyjnych;

13. projektowanie ustaw, rozporządzeń okólników, instrukcji i t. p. w sprawach cudzoziemców;

14. sprawy związane z wykonaniem i stosowaniem rozporządzenia Prezydenta R. P. o cudzoziemcach, a w szczególności udzielanie pozwoleń na osiedlanie się cudzoziemców przebywających w Polsce, sprawy pobytów zbiorowych;

15. rekursy w sprawach wydaleń orzeczonych przez władze adm. II inst. i rozpatrywanie w drodze nadzoru skarg i zażaleń w związku z wykonaniem rozporządzenia o cudzoziemcach;

16. sprawy nabywania, dzierżawienia i posiadania nieruchomości przez cudzoziemców;

17. zbieranie danych o prawodawstwie obcem w stosunku do cudzoziemców wogóle, a obywateli polskich w szczególności;

18. wykonanie umów i traktatów międzynarodowych oraz uchwał Ligi Narodów w zakresie spraw cudzoziemców i spraw granicznych. Przygotowanie materjałów i wniosków w tym zakresie;

19. opinjowanie wzgl. współudział w opracowaniu ustaw, rozporządzeń i poszczególnych spraw innych Ministerstw i innych Wydziałów Min. Spr. Wewn., o ile sprawy te mają związek ze sprawami cudzoziemców lub sprawami granicznemi, jak również odnośnych umów i traktatów międzynarodowych;

20. przygotowanie materjałów, opinjowanie i opracowanie spraw w zakresie kompetencji Min. Spr. Wewn. w sprawie opieki nad obywatelami polskimi zagranicą oraz sprawy wzajemności i retorsji;

21. sprawy emigracji i reemigracji w zakresie kompetencji Min. Spraw Wewn.;

22. sprawy repatrjacji i repatrjacji przymusowej (ekstradycyj i deportacyj) sprawy umów miedzynarodowych, tyczących się ekstradycji i deportacji, wydawanie zarządzeń, dotyczących technicznego wykonania deportacyj i ekstradycyj;

23. sprawy spoczynku niedzielnego, sprawy godzin otwierania i zamykania sklepów;

24. Centralne biuro do walki z handlem kobietami i dziećmi;

25. współudział w opracowywaniu umów międzynarodowych w sprawach ruchu granicznego (umowy komunikacyjne, handlowe o małym ruchu granicznym i t. p.);

26. projektowanie ustaw, rozporządzeń, okólników, instrukcyj i t. p., regulujących ruch graniczny (w tej liczbie ruch handlowy z Rosją i Ukrainą);

27. sprawy ochrony granic, a w szczególności:

a) sprawy wytyczenia granic i znaków granicznych, oraz sprawy pozostające z niemi w związku n. p. wody graniczne, komunikacja i rybołóstwo na nich, utrzymanie znaków i úrządzeń granicznych;

b) projektowanie ustaw, rozporządzeń, okólników, instrukcyj i t. p., w sprawach granic Państwa a w szczególności dotyczących zabezpieczenia granicy przed nielegalnem przekraczaniem zarówno na punktach przejściowych (rozporządzenia instrukcje i t. p., dotyczące technicznego wykonywania kontroli na punktach przejściowych) jak i na granicy zielonej, oraz wydawania zarządzeń w związku z informacjami o stanie ochrony granicy;

c) sprawy dotyczące otwierania lub zamykania punktów przejściowych i techniczna organizacja tych punktów;

d) wnioski w sprawie organizacji służby ochrony granic oraz współdziałania władz

administracyjnych i policji z innnemi organami państwowemi, powołanemi do strzeżenia granicy;

e) wydawanie zarządzeń co do postępowania władz administracyjnych w sprawach zajść granicznych i ustalanie w porozumieniu z innemi Ministerstwami zasad postępowania rozjemczego;

f) zbieranie materjałów dotyczących stanu ochrony granic;

g) rozpatrywanie rekursów i zażaleń przeciw decyzjom o wysiedleniu z pasa granicznego wydanych na zasadzie art. 1 R. O. P. z dn. 20 lipca 1920 r.).

28. sprawy paszportowe, a w szczególności:

a) projektowanie ustaw, rozporządzeń instrukcyj i t. p., dotyczących wydawania paszportów zagranicznych oraz wiz na wjazd i wyjazd z Polski;

b) rekursy i zażalenia na decyzje odmowne władz administracyjnych w sprawach paszportowych;

c) zbieranie danych o prawodawstwie paszportowem w państwach obcych;

d) dane statystyczne o ruchu wyjazdowym i wjazdowym obywateli własnych i obcych;

29. sprawy koncesyj na biura ogłoszeń.

Wydział 14 administracyjny (znak Wydziału AA.) obejmuje sprawy, wynikające z orzecznictwa w toku instancji, oraz stosowania ustaw i rozporządzeń administracyjnych, przekazanych do wykonania Ministrowi Spraw Wewnętrznych, o ile te sprawy nie są zastrzeżone innym Wydziałom.

W szczególności do Wydziału Administracyjnego należy:

1. sprawy stowarzyszeń i związków, legalizacja i rejestracja stowarzyszeń, zatwierdzanie statutów stowarzyszeń pracowników państwowych, rozstrzyganie rekursów w sprawach stowarzyszeń i t. p.;

2. sprawy postępowania administracyjnego, sprawy egzekucji administracyjnej z wyjątkiem egzekucyj wynikających z orzecznictwa administracyjno-karnego;

3. sprawy prasowe z wyjątkiem przewidzianych w podziale czynności innych wydziałów a w szczególności ustawodawstwo prasowe, orzecznictwo w sprawach fachowych, nadzór nad prasą i t. d.;

4. sprawy debitu druków zagranicznych;

5. sprawy widowiskowe: nadzór nad zakładami widowiskowemi, rozstrzyganie rekursów w sprawach widowiskowych, sprawy cenzury teatralnej i kinematograficznej, kartogramy kinematograficzne, sprawy koncesyj na przedsiębiorstwa widowiskowe, współdziałanie w kontroli celnej filmów, polityka filmowa, nadzór nad kinematografją i t. p.;

6. Centralne biuro do zwalczania obiegu wydawnictw pornograficznych;

7. sprawy wywłaszczeń;

8. sprawy fundacyj, darowizn i zapisów;

9. sprawy podwód, wyjaśnienia, instrukcje i t. p. z wyjątkiem spraw zastrzeżonych departamentowi samorządowemu;

10. sprawy spisów ludności;

11. sprawy wyborcze, sprawy zgromadzeń, zebrań wieców i t. p.;

12. sprawy wynikające z likwidacji skutków wojny światowej i likwidacji stosunków okupacyjnych na ziemiach polskich, a w szczególności współudział w pracach Głównego Urzędu Likwidacyjnego, sprawy wypłat zastępczych i sprawy szkód i strat wojennych;

13. poszukiwanie osób zaginionych zagranicą;

14. sprawy dotyczące zwrotu majątków skonfiskowanych w r. 1866;

15. zbieranie materjałów z dziedziny prawodawstwa prasowego, widowiskowego, stowarzyszeniowego i innych w zakresie kompetencji wydziału;

16. sprawy różne nie przydzielone innym Wydziałom Ministerstwa.

Departament V Służby Zdrowia.

Wydziały Nr. 15 do Nr. 20.

Podział czynności Wydziałów Departamentu V i oznaczenia literowe Wydziałów pozostają takie same jak dotychczas.

Samodzielny Wydział Wojskowy (znak Wydziału Wojsk.) obejmuje sprawy związane z poborem wojskowym, z mobilizacją i demobilizacją, sprawy osobistych i rzeczowych świadczeń wojennych i zasiłków wojskowych i sprawy związane z przysposobieniem wojskowem.

W szczególności do Wydziału Wojskowego należy:

1. zarządzenia dotyczące przygotowania do poboru, organizacji poboru i czynności po ukończeniu poboru;

2. decydowanie w porozumieniu z Min. Spraw Wojskowych w wypadkach nieosiągnięcia porozumienia między Wojewodą i dowódcą O. K. w trybie przewidzianym;

3. stawianie wniosków w sprawach unieważnienia orzeczeń Komisyj poborowych w wypadkach, przewidzianych w art. 39 ust. o powsz. obow. sł. wojsk.;

4. załatwianie w II-ej instancji spraw wynikających z ustawy o powsz. ob. sł. wojskowej na terenie m. st. Warszawy;

5. regulowanie w porozumieniu z Min. Spraw Wojskowych i Min. Spraw Zagranicznych kwestji ustalania stosunku do powszechnego ob. sł. wojsk. osób, przebywających zagranicą;

6. stały współudział w Komisji rozpoznawczej dla m. st. Warszawy;

7. sprawy kwaterunkowe;

8. sprawy zasiłków dla wojskowych i ich rodzin;

9. współdziałanie z wł. wojsk. w sprawach dotyczących rezerwistów i posp. ruszenia;

10. świadczenia wojska na rzecz ludności cywil. i tej ostatniej na rzecz wojska w okresie pokojowym, określone odpowiedniemi ustawami i rozporządzeniami;

11. sprawy zawierania małżeństw przez osoby obowiązane do powszechnej służby wojskowej;

12. rozstrzyganie zatargów pomiędzy osobami wojsk. i pol. państw.;

13. sprawy zatargów pomiędzy wojskiem a władzami i organami administracyjnemi;

14. przygotowywanie wzgl. opinja projektów norm we wszystkich tych dziedzinach administracji wojskowej, w której przewidziany jest udział władz administracyjnych.

15. sprawy łączące się z działalnością władz administracyjnych w kwestjach przygotowań do obrony Państwa a w szczególności:

a) sprawy mobilizacji i demobilizacji personalnej i materjałowej, oraz związane z tem świadczenia osobowe i rzeczowe na wypadek wojny;
b) sprawy ochrony linji kom. i objektów;
c) sprawy wycofania mienia państwowego z terenów zagrożonych;
d) sprawy dotyczące policji państwowej w kwestjach wojska;
c) sprawy spisu, przeglądu, ewidencji oraz poboru zwierząt pociągowych, wozów i uprzęży;
f) sprawy poboru cyw. taboru samochodowego;

16. sprawy dotyczące planu mobilizacji Min. Spraw Wewn. i podległych władz adm. II i I instancji a w szczególności:

a) współdziałanie z poszczególnemi Departamentami Min. Spraw Wewnętrznych w kwestjach rozbudowy, reorganizacji względnie likwidacji poszczególnych urzędów lub ich działów na wypadek wojny, jak również w kwestjach powołania do życia na czas wojny specjalnych urzędów lub organów administracyjnych;
b) współdziałanie z poszczególnemi Departamentami Min. Spraw Wewnętrznych w sprawach określenia kompetencji i rozdziału zadań podległych urzędów adm.;
c) ustalanie planów mobilizacji policji i organów mobilizowanych przez policję;
d) regulowanie współdziałania władz. adm. z władzami wojskowemi na wypadek osłony i mobilizacji
e) sprawy przepisów dotyczących reklamacji od służby wojskowej urzędników władz adm.;

17. sprawy opracowania planów propagandy wojennej w Państwie z chwilą zarządzenia osłony lub mobilizacji;

18. współdziałanie z poszczególnemi Departamentami Min. Spr. Wewnętrznych względnie z poszczególnemi Ministerstwami w sprawach prawnego uregulowania przygotowań mobil. względnie w sprawach zbierania danych statystycznych;

19. współdziałanie z Ministerstwami: Spraw Wojskowych oraz Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w pracach nad organizacją przysposobienia wojskowego i wprowadzenia jej w życie w myśl dyrektyw Komitetu Obrony Państwa, w szczególności:

a) 1) ewidencja prowadzona wspólnie z Min. Spraw Wojsk. organizacyj pracujących dla przysposobienia wojskowego;
2) sprecyzowanie świadczeń Rządu na rzecz organizacji p. w. wydawanych drogą władz administracyjnych i samorządowych i dopilnowanie ich wykonywania;
b) mobilizacja propagandy;

20. instruowanie urzędników spełniających w podległych Min. Spraw Wewn. władzach funkcje referentów spraw wojskowych w celu zapewnienia sprawności w wykonywaniu wydanych przez Min. Spraw Wewnetrznych podległym władzom admin. II i I instancji zarządzeń dotyczących spraw ogólno-wojskowych, mobilizacyjnych i przysposobienia wojskowego.

31.

Okólnik Nr: 19 z dn. 22 stycznia 1927 r. Nr. O. B. 185 do wszystkich PP. Wojewodów, P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę oraz P. Naczelnika Urzędu do spraw mniejszości w Katowicach w sprawie opłaty stemplowej od umów, zawieranych przez urzędy państwowe.

Nowa ustawa o opłatach stemplowych z dnia 1 lipca 1926 r. (Dz. Ust. Nr. 98 p. 570), która weszła w życie w dniu 1 stycznia 1927 r., zmienia prawo dotychczasowe również w zakresie norm specjalnych, tyczących się opłat *od umów, zawieranych przez urzędy państwowe.*

Okólnikiem z dnia 8 stycznia b. r. Nr. DP. O/3/VII Ministerstwo Skarbu podało wyjaśnienia, zawierające najpotrzebniejsze w tej dziedzinie wskazówki, a mianowicie:

I. Skarb Rzeczypospolitej zasadniczo *nie* jest zwolniony od opłat stemplowych; również nie są zwolnione od opłat stemplowych państwowe zakłady i przedsiębiorstwa, będące odrębnemi osobami prawnemi. Pisma, wymienione w ustawie o opłatach stemplowych jako podlegające opłacie, są tylko *w przypadkach wyjątkowych* zwolnione od opłat z tego tytułu, że wiążą się z czynnościami urzędów państwowych, względnie państwowych zakładów i przedsiębiorstw; mianowicie *nie* podlegają opłacie stemplowej:

a) *obligacje* oraz innego rodzaju *obligi* Skarbu Rzeczypospolitej oraz polskich państwowych zakładów i przedsiębiorstw, będących odrębnemi osobami prawnemi; jeżeli Skarb Rzeczypospolitej albo państwowy zakład lub państwowe przedsiębiorstwo, będące odrębną osobą prawną zaciąga pożyczkę w obligacjach (listach zastawnych, obligacjach fundowanych), to nie tylko oblig (skrypt dłużny), stwierdzający otrzymanie pożyczki w obligacjach, ale również same obligacje, w których pożyczka została wypłacona, są wolne od opłaty stemplowej (art. 120, punkt 1 i 2),

b) *pełnomocnictwo*, udzielone przez Skarb Rzeczypospolitej (art. 112, punkt 3),

c) wystawione przez Skarb Rzeczypospolitej *pokwitowania* oraz zezwolenia na *wykreślenie* wpisu w księdze wieczystej t. j. w księdze hipotecznej, gruntowej, górniczej, kolejowej, naftowej (art. 137, punkt 8; art. 139),

d) podania, wnoszone przez urzędy państwowe imieniem Skarbu Rzeczypospolitej art. 144, punkt 1),

e) *świadectwa urzędowe*, wydawane urzędom państwowym w sprawach, tyczących się Skarbu Rzeczypospolitej (art. 160, punkt 3 w związku z punktem 1 art. 144)—z wyjątkiem wtóropisów, odpisów i wyciągów, (które podlegają opłatom, przewidzianym w art. 157).

W przypadkach wymienionych wyżej w punkcie „a" są zwolnione od opłaty: Skarb Rzeczypospolitej oraz polskie państwowe zakłady i przedsiębiorstwa, będące odrębnemi osobami prawnemi. Natomiast w przypadkach, wymienionych w punktach „c" — „e" uwolnienie od opłaty jest przyznane tylko Skarbowi Rzeczypospolitej, a nie służy zakładom i przedsiębiorstwom państwowym, będącym odrębnemi osobami prawnemi (poza przypadkami, wymienionemi niżej w punktach „f", „g", „h"),

f) dalszy wyjątek zachodzi co do państwowych zakładów szkolnych będących odrębnemi osobami prawnemi, Zakłady te, w szczególności szkoły akademickie (art. 5 ustawy z dnia 13 lipca 1920 r., Dz. U. R. P. nr. 72 poz. 494), są zwolnione od opłat stemplowych we wszystkich przypadkach, wymienionych wyżej w punktach „a" — „e", (a zatem są w tej dziedzinie zrównane ze Skarbem Rzeczypospolitej) a *nadto* są one *osobiście* zwolnione od opłaty, gdy zawierają umowę, *obustronnie obowiązującą*, a podlegającą opłacie procentowej (art. 16); kontrahent zaś, który z państwowym zakładem szkolnym, będącym odrębną osobą prawną, zawiera umowę, obustronnie obowiązującą, ma zapłacić *tylko połowę opłaty* procentowej,

g) wolne są od opłaty stemplowej: pisma, tyczące się nabycia nieruchomości przez Skarb Państwa lub przez Państwowy Bank Rolny na zasadzie przepisów o *reformie rolnej*. (art. 54, punkt 2),

h) pisma, stwierdzające sprzedaż przedmiotów *monopolu* państwowego, tudzież rachunki i inne pisma, stwierdzające wykonanie takiej umowy — jeżeli monopol jest bądź sprzedawcą bądź kupującym (art. 69, punkt 2 i art. 73 punkt 3).

Poza przypadkami wyjątkowemi, wymienionemi wyżej w punktach „a"—„h", państwo polskie, jako takie, *nie* jest zwolnione od opłat stemplowych.

W szczególności więc gdy Skarb Rzeczypospolitej lub przedsiębiorstwo państwowe nabywa lub sprzedaje nieruchomość (poza przypadkiem wymienionem w punkcie „g") albo zawiera umowę najmu, ma być uiszczona *pełna* opłata.

II. Jeżeli bądź urząd państwowy, działający imieniem Skarbu Rzeczypospolitej lub jako zarządca majątku niepaństwowego, bądź zarząd państwowego zakładu lub przedsiębiorstwa zawiera umowę, która podlega opłacie stemplowej, to *co do sposobu i terminu uiszczenia opłaty* obowiązują zasady następujące:

1) W razie zawarcia umowy w formie *aktu notarjalnego* przed notarjuszem, mającym siedzibę na obszarze b. dzielnic *rosyjskiej lub pruskiej*, jak również w razie zawarcia umowy w formie pisma; *uwierzytelnionego* przez notarjusza, który ma siedzibę na tym obszarze, opłatę wymierza i pobiera notarjusz (art. 27 i 28);

2) w razie zawarcia umowy w formie aktu *sądowego* opłatę wymierza bądź kancelarja sądowa bądź urząd skarbowy według zasad ogólnych, podanych w art. 30 i 31 oraz w punkcie 2 artykułu 33;

3) we wszystkich innych przypadkach *opłatę stemplową wymierza urząd państwowy, względnie zarząd państwowego zakładu lub przedsiębiorstwa, który zawarł daną umowę*.

Urząd państwowy (względnie zarząd państwowego zakładu przedsiębiorstwa)[1]) ma zatem wymierzyć opłatę:

a) jeżeli umowę zawarto w formie aktu *ściśle prywatnego* t. j. nie sporządzonego ani w formie notarjalnej ani w formie sądowej, ani też nieuwierzytelnionego notarjalnie lub sądownie;

b) jeżeli zawarcie umowy stwierdzono pismem, na którem podpisy uwierzytelniono *sądownie*;

c) jeżeli umowę stwierdza *akt notarjalny*, sporządzony przed notarjuszem, mającym siedzibę na obszarze *b. dzielnicy austrjackiej* albo akt, na tymże obszarze uwierzytelniony przez notarjusza.

Opłatę, wymierzoną przez urząd, który zawiera umowę, należy uiścić: *znaczkami stemplowemi*, jeżeli opłata nie przewyższa 50 zł.; *gotówką*, jeżeli opłata przewyższa 100 zł.; gdy zaś opłata wynosi więcej niż 50 zł., lecz nie więcej niż 100 zł., to może być uiszczona bądź znaczkami stemplowemi bądź gotówką (§ 18, punkt „g" rozporządzenia wykonawczego z dnia 20 listopada 1926 r., Dz. U. R. P. Nr. 123 poz. 713).

Opłata ma być uiszczona — przez dostarczenie znaczków stemplowych urzędowi, zawierającemu umowę, względnie przez zapłacenie gotówką w kasie skarbowej — zasadniczo *przed podpisaniem umowy* przez urząd.

Jeżeli ważność umowy zależy od zatwierdzenia przez władzę wyższą, to opłatę można uiścić przed umieszczeniem klauzuli zatwierdzenia na piśmie, stwierdzającem zawarcie umowy.

Jeżeli w przypadku poszczególnym opłata ma być uiszczona *znaczkami stemplowemi*, to urząd, zawierający umowę, nakleja znaczki na tym egzemplarzu pisma, stwierdzającego umowę, *który ma pozostać w urzędzie* — a mianowicie bezpośrednio po swoim podpisie (stwierdzającym zawarcie umowy), względnie bezpośrednio po klauzuli, stwierdzającej zatwierdzenie przez władzę wyższą. Znaczki mają być naklejone w ten sposób, aby między niemi możliwie nie było odstępów. Następnie należy skasować znaczki stemplowe zapomocą pieczęci urzędowej, a mianowicie w ten sposób, aby na każdym znaczku był jeden odcisk, znajdujący się częściowo na znaczku, częściowo zaś przechodzący na papier lub na znaczek sąsiedni. Bezpośrednio po znaczkach stemplowych ma być umieszczone *zaświadczenie o wymiarze*, w formie następującej:

---

[1]) W dalszym ciągu wyrażenie „urząd" oznacza również zarząd państwowego zakładu lub przedsiębiorstwa.

„Opłatę stemplową wymierzono w kwocie .... zł. .... gr. słowami ...., a mianowicie od .... zł. .... gr. .... %, (art. .... u. o. s.[1]) i skasowano znaczki stemplowe w wymierzonej kwocie.

.... dnia .... 19..... r."

Urząd, który zawarł umowę umieszcza zaświadczenie o wymiarze również na tym egzemplarzu pisma, który jest *przeznaczony dla współkontrahenta*. Zaświadczenie to ma być ułożone w formie następującej: „Opłatę stemplową wymierzono w kwocie zł. .... gr. .... słowami .... a mianowicie od .... zł. .... gr. .... % (art. .... u. o. s.) i uiszczono znaczkami stemplowemi, umieszczonemi na egzemplarzu przechowanym w aktach urzędowych.

.... dnia .... 19..... r."

Jeżeli w przypadku poszczególnym opłata ma być uiszczona *gotówką*, to urząd, zawierający umowę sporządza deklarację w następującej formie:

" L. ....

Deklaracja

celem uiszczenia opłaty stemplowej w kwocie .... zł. .... gr. słowami .... wymierzonej przez ....[2]) od umowy z ....[3]) o ....[4])

.... dnia .... 19..... r.

Pieczęć urzędowa — Podpis i stanowisko służbowe[5])

Urząd, zawierający umowę skierowuje tę deklarację do kasy skarbowej, od której po uiszczeniu opłaty otrzymuje pokwitowanie, powtarzające dosłownie określenie pisma, podane w deklaracji (§ 38 rozporządzenia wykonawczego). Urząd, zawierający umowę, załącza pokwitowanie kasowe od tego egzemplarza umowy, który pozostaje w urzędzie i umieszcza zarówno na tym egzemplarzu jakoteż na owym, który jest przeznaczony dla współkontrahenta, zaświadczenie o wymiarze w następującej formie:

„Opłatę stemplową, wymierzono w kwocie zł. .... gr. .... słowami .... a mianowicie od .... zł. .... gr. .... % art. .... u. o. s.) i uiszczono w kasie skarbowej w .... dnia .... (poz. dz. przych ....)

.... dnia ....[5])

Wszystkie zaświadczenia o wymiarze mają być zaopatrzone w pieczęć urzędową oraz w odpis, z wymienieniem stanowiska służbowego — tudzież w datę tego dnia, w którym egzemplarz, przeznaczony dla współkontrahenta, zostaje mu wręczony lub w datę, ile możności zbliżoną do dnia wręczenia owego egzemplarza.

Jeżeli świadczenie, którego wartość ma służyć za podstawę wymiaru, nie może być co do ilości oznaczone przy sporządzaniu pisma i nie jest też znana najniższa ilość świadczenia ani nie zostaje wypłacona zaliczka (art. 9 ustawy o opłatach stemplowych), to urząd, zawierający umowę umieszcza zarówno na egzemplarzu umowy, pozostającym w urzędzie, jakoteż na tym, który jest przeznaczony dla współkontrahenta, zaświadczenie następujące: „Opłata stemplowa zostanie uiszczona ratami (art. 9 i 32 ustawy o opłatach stemplowych).

.... dnia .... 19....."

W przypadku wymienionym w ustępie poprzednim, urząd jednocześnie z doręczeniem egzemplarza umowy doręcza współkontrahentowi decyzję, w której oznajmia mu, że opłata stemplowa ma być uiszczona ratami w miarę wykonywania zobowiązania. W decyzji tej (§ 74 rozporządzenia wykonawczego do ustawy o opłatach stemplowych) należy podać: a) terminy, w których mają być uiszczone poszczególne raty, b) sposób obliczenia podstawy wymiaru każdej raty, c) stopę opłaty z powołaniem się na odpowiedni przepis ustawy o opłatach stemplowych, d) sposób uiszczenia.

Co do sposobu uiszczenia należy odróżnić, która ze stron umawiających się jest na mocy umowy obowiązana do wypłacania sum pieniężnych. Jeżeli stroną, obowiązaną do wypłacania sum pieniężnych, jest urząd, zawierający umowę, (np, jako kupujący albo biorący w najem), to urząd *potrąca* poszczególne raty opłaty od poszczególnych rat należności umownej. Jeżeli przeciwnie kontrahent drugi ma na mocy umowy wpłacać sumy pieniężne do kasy państwowej, to przy każdej racie tego świadczenia pieniężnego ma wnieść do tej samej kasy państwowej odpowiednią ratę opłaty.

Jeżeli wprawdzie świadczenie, którego wartość ma służyć za podstawę wymiaru, nie może być co do ilości oznaczone przy sporządzeniu pisma, *ale jest znana najniższa ilość świadczenia albo zostaje wypłacona zaliczka* (art. 9, ustęp drugi, ustawy o opłatach stemplowych), to urząd zawierający umowę wymierza na razie *opłatę tymczasową* według ilości najniższej względnie według zaliczki i zarazem zastrzega uiszczenie reszty opłaty ratami, w miarę wykonania zobowiązania. Urząd ma zatem — stosownie do wysokości opłaty tymczasowej — bądź skasować znaczki stemplowe bądź zarządzić uiszczenie opłaty tymczasowej gotówką i zarazem doręczyć współkontrahentowi decyzję w przedmiocie uiszczenia reszty opłaty ratami. Na obu egzemplarzach pisma, stwierdzającego zawarcie umowy, urząd umieszcza zaświadczenie o wymiarze według zasad wyżej podanych — z tą zmianą, że po wyrazach „a mianowicie od" należy wstawić wyrazy: „ilości najniższej, wynoszącej" względnie „zaliczki wynoszącej" oraz przy końcu dodać

[1]) Skrót u. o. s. oznacza ustawę o opłatach stemplowych.

[2]) nazwa i siedziba urzędu, zawierającego umowę,

[3]) nazwisko i imię, względnie firma lub nazwa współkontrahenta,

[4]) przedmiot umowy,

[5]) na czas obowiązywania nadzwyczajnego dodatku 10%-owego wzór niniejszy ulega nieznacznej zmianie, o czem niżej w rozdziale V.

zdanie następujące: „Reszta opłaty zostanie uiszczona ratami (art. 9 i 32 ustawy o opłatach stemplowych)“.

W niektórych przypadkach opłata może być uiszczona ratami, jakkolwiek świadczenie, które ma służyć za podstawę wymiaru, jest ściśle określone. W szczególności: jeżeli rozmiar świadczenia jest oznaczony *za jednostkę czasu* (rok, miesiąc i t. p.), to podstawę wymiaru ustala się, mnożąc wartość świadczenia rocznego przez tę ilość lat (lub ich części), przez którą ma trwać zobowiązanie (art. 10 punkt „b“). Jeżeli w takim wypadku zobowiązanie ma *trwać dłużej niż pięć lat*, to urząd zawierający umowę ma na żądanie współkontrahenta wymierzyć na razie opłatę tymczasową *za pierwszy okres pięcioletni;* po upływie tego okresu wymierza się opłatę za drugi okres pięcioletni i tak postępuje się w dalszym ciągu aż do wygaśnięcia zobowiązania (art. 11). Urząd może zastosować postępowanie powyższe nawet wówczas, gdy współkontrahent tego nie żąda. Okres ostatni może być oczywiście krótszy niż 5 lat np. w razie zawarcia umowy na lat 8 lub 12. Postępowanie, o którem mowa, można zastosować np. w razie zawarcia umowy najmu lub dzierżawy na czas dłuższy niż pięć lat.

W przypadkach, opisanych w ustępie poprzednim, zaświadczenie o wymiarze ma być umieszczone na obu egzemplarzach pisma, stwierdzającego umowę, tylekroć, ile razy następuje wymiar opłaty za okres pięcioletni (względnie też przy wymiarze za okres ostatni, krótszy niż 5 lat). Po wyrazach „a mianowicie od“ należy wstawić wyrazy „należności za czas od . . . . do . . . . . wynoszącej“.

Osobna instrukcja, która zostanie ułożona w porozumieniu z Najwyższą Izbą Kontroli, określi sposób czuwania nad prawidłowem uiszczaniem poszczególnych rat opłaty stemplowej w przypadkach odroczenia płatności (przy świadczeniach nieokreślonych i przy wymiarach pięcioletnich) oraz ustali procedurą potrącania owych rat i ich przelewu na rachunek budżetu Ministerstwa Skarbu.

III. Od wymiaru opłaty stemplowej, dokonanego przez urząd, który zawarł umowę, może współkontrahent wnieść — na ręce tegoż urzędu — *odwołanie* w ciągu miesiąca od daty zaświadczenia o wymiarze (art. 46 i 47 u. o. s. oraz § 93, punkt „h“ rozporządzenia wykonawczego). Odwołujący się ma do odwołania załączyć bądź doręczony mu egzemplarz umowy bądź jego odpis uwierzytelniony (art. 47). Urząd który zawarł umowę, przesyła odwołanie wraz ze swoją opinją tej *izbie skarbowej*, w której okręgu ma siedzibę (art. 47). Izba skarbowa zawiadamia o swem rozstrzygnięciu odwołującego się oraz urząd, który wymierzył opłatę.

IV. W tym ustępie udziela się wyjaśnień o należności i wysokości opłat stemplowych przy tych tranzakcjach, które są najczęstsze, a mianowicie przy umowach o *dostawę* (czyli sprzedaż rzeczy ruchomych) oraz przy umowach o robotę.

W tej dziedzinie należy odróżnić *dwa rodzaje* pism: pisma, stwierdzające *zawarcie* umowy i pisma, stwierdzające *wykonanie* umowy. Myślą przewodnią odnośnych przepisów ustawy o opłatach stemplowych (art. 3, 66—74, 90, 91 oraz 136—138) jest zasada, że przy jednej tranzakcji, mającej za przedmiot dostawę lub robotę, opłata *procentowa* należy się tylko *raz jeden* bez względu na ilość pism, wiążących się z tą tranzakcją. Opłata procentowa ma być pobrana bądź przy jednem z pism stwierdzających zawarcie umowy bądź przy jednem z pism stwierdzających wykonanie umowy. Przy którem piśmie należy pobrać opłatę w przypadku poszczególnym, nie jest oczywiście pozostawione uznaniu urzędu, zawierającego umowę lecz ma być rozstrzygnięte według następujących norm, podanych w ustawie.

A. Pisma, stwierdzające zawarcie umowy.

Pismo takie podlega opłacie stemplowej (w myśl punktu 4 art. 69 oraz w myśl punktu 4 art. 91) tylko w przypadkach następujących:

1) gdy zostało sporządzone w formie aktu notarjalnego lub sądowego albo notarjalnie lub sądownie uwierzytelnionego;

2) gdy umowę zawarto w formie aktu ściśle prywatnego (t. j. nie sporządzonego ani w formie notarjalnej ani w formie sądowej ani też uwierzytelnionego notarjalnie lub sądownie) jeżeli pismo takie *jest podpisane przez obie strony.*

Jeżeli zaś akt ściśle prywatny jest podpisany *tylko przez jedną stronę*, to podlega opłacie stemplowej tylko wówczas, gdy:

3) żadna ze stron umawiających się *nie prowadzi przedsiębiorstwa*, podlegającego podatkowi przemysłowemu albo przedsiębiorstwu, które jest ustawowo zwolnione od tego podatku[1]), np. gdy urząd państwowy, nie sprawujący zarządu przedsiębiorstwa państwowego, zawiera umowę z rolnikiem o dostawę produktów rolnych;

4) gdy wprawdzie bądź jedna strona bądź obie strony prowadzą przedsiębiorstwo, określone tylko co w punkcie 3, atoli dana umowa o dostawę lub robotę *nie wchodzi w zakres* owego przedsiębiorstwa.

Z powyższego wynika, że jeżeli choćby tylko jedna ze stron umawiających się prowadzi przedsiębiorstwo, określone w punkcie 3, a dana umowa o dostawę lub robotę *wchodzi w zakres* owego przedsiębiorstwa, to pismo, stwierdzające zawarcie umowy, a sporządzone w formie aktu ściśle prywatnego, *tylko przez jedną stronę podpisanego*, nie podlega opłacie stemplowej. Zasadę tę stosuje się nietylko wówczas, gdy sporządzono tylko jedno pismo (podpisane przez jedną stronę, a wręczone stronie drugiej), lecz także wtedy, gdy umowa przyszła do skutku *drogą wymiany pism* (listów), z których każde jest podpisane tylko przez jedną stronę.

Oferta zasadniczo nie podlega opłacie, gdyż sama przez się nie stwierdza zawarcia umowy. Podlega opłacie tylko wyjątkowo, a mianowicie, gdy jest sporządzaną w formie, podanej wyżej w punkcie 1 niniejszego działu (A) i zarazem wartość przedmiotu przewyższa 100 zł.; w takim razie opłata przy wartoci nieprzewyższającej

---

[1]) Przedsiębiorstwa ustawowo zwolnione od podatku przemysłowego wymieniają: art. 3 oraz art. 95, punkt 1a ustąwy z dn. 15 lipca 1925 r. o państwowym podatku przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr. 79, poz. 550).

1000 zł., wynosi 1 zł., przy wartości wyższej niż 1000 zł. opłata wynosi 3 zł. (art. 139).

Przyjęcie oferty podlega opłacie, gdy zachodzi jeden z warunków, podanych wyżej w punktach 1, 3 lub 4 niniejszego działu A. W braku tych warunków przyjęcie oferty podlega opłacie tylko wówczas, gdy jest umieszczone na tym samym papierze, na którym jest wypisana oferta (wtedy bowiem zachodzi warunek, podany wyżej w punkcie 2).

„Zamówienie" („zapotrzebowanie"), jeżeli następuje z powołaniem się na otrzymaną ofertę, podlega zasadom, podanym w ustępie poprzednim co do przyjęcia oferty. W braku takiego powołania się zamówienie należy uważać za ofertę.

Przyjęcie zamówienia stoi narówni z zamówieniem, dokonanem z powołaniem się na otrzymaną ofertę.

B. Pisma, stwierdzające wykonanie umowy.

W myśl art. 72, 73 i 90 zgodnie z zasadą przewodnią podaną na czele niniejszego rozdziału (IV), pismo, stwierdzając wykonanie umowy, podlega opłacie tylko w przypadkach następujących:

a) gdy nie zostało sporządzone żadne pismo, stwierdzające zawarcie umowy, t. j. gdy umowę zawarto *ustnie*,

b) gdy wprawdzie zostało sporządzone pismo, stwierdzające zawarcie umowy, ale pismo to — w braku warunków, wymienionych wyżej w dziale A w punktach 1 — 4, — nie podlega opłacie.

Najbardziej typowem pismem, stwierdzającem wykonanie umowy, jest *rachunek*, t. j. pismo, sporządzone przez sprzedawcę (dostawcę) lub przez osobę, która zobowiązała się do wykonania roboty, stwierdzające całkowite lub częściowe wykonanie umowy przez wystawcę rachunku i wymieniające należność za dostarczone rzeczy ruchome lub wykonane roboty (bez względu na to, czy wystawca rachunku podpisał go lub czy swe nazwisko albo firmę uwidocznił w inny sposób np. zapomocą pieczątki lub przez wystawienie rachunku na papierze firmowym).

Jeżeli w przypadku poszczególnym ani nie sporządzono pisma, stwierdzającego *zawarcie* umowy, a podlegającego opłacie, ani nie wystawiono rachunku, ale sporządzono *potwierdzenie odbioru* towarów, względnie potwierdzenie wykonania roboty, wymieniające zarazem należność za towary, względnie za robotę, w takim razie to potwierdzenie podlega opłacie *procentowej*.

Jeżeli wreszcie nie sporządzono ani pisma, podlegającego opłacie według działu A, ani rachunku ani potwierdzenia odbioru towarów względnie potwierdzenie wykonania roboty, ale sporządzono potwierdzenie odbioru *ceny* z zaznaczeniem, że otrzymano ją za dostarczone towary, względnie potwierdzenie odbioru *wynagrodzenia*, z zaznaczeniem, że otrzymano je za wykonane roboty, w takim razie to potwierdzenie podlega opłacie procentowej.

Z powyższego wynika, że jeżeli nie sporządzono pisma, stwierdzającego zawarcie umowy i podlegającego opłacie procentowej, ale sporządzono co do tej samej należności *kilka* pism, stwierdzających *wykonanie* umowy (np. kilka rachunków równobrzmiących i nadto potwierdzenie odbioru towaru oraz potwierdzenie odbioru ceny), to opłata *procentowa* należy się tylko raz *jeden*, a mianowicie od pisma *pierwszego*.

C. Wysokość opłaty.

1) Opłata *procentowa* wynosi—bez względu na to, czy opłacie podlega w przypadku poszczególnym pismo, stwierdzające zawarcie umowy, czy pismo, stwierdzające wykonanie umowy:

a) w przypadkach kupna *lasu* na wyrąb — zawsze 1% od sumy należności,

b) w innych przypadkach; — jeżeli którakolwiek ze stron umawiających się zawarła umowę *w zakresie swego przedsiębiorstwa*, podlegającego podatkowi przemysłowemu lub ustawowo zwolnionego od tego podatku — 0,2% od sumy należności;

c) jeżeli zaś dana umowa co do żadnego z kontrahentów *nie wchodzi* w zakres swego przedsiębiorstwa, podlegającego podatkowi przemysłowemu lub ustawowo zwolnionego od tego podatku, — 1% od sumy należności.

Nie pobiera się opłaty, gdy należność za dostarczone towary lub wykonane roboty nie przewyższa 20 zł.

W razie wykonywania umowy *częściami* (częściowego dostarczania towarów, częściowego wykonywania roboty, częściowego płacenia ceny) i sporządzania pism (rachunków i t. p.), z których każde stwierdza wykonanie pewnej części zobowiązania, należy przy każdem takiem piśmie uiścić opłatę, odpowiadającą odnośnej części.

2) *Opłata stała.*

Rachunek bądź podlega opłacie procentowej bądź nie podlega żadnej opłacie. To samo dotyczy potwierdzeń wykonania roboty.

Natomiast *od potwierdzenia odbioru towarów*, jak również *od potwierdzenia ceny* (wynagrodzenia), jeżeli ono nie podlega opłacie procentowej, a wartość przedmiotów, których odbiór się potwierdza, przewyższa 50 zł., należy uiścić opłatę w wysokości 20 gr. (art. 136).

Pokwitowanie, umieszczone na rachunku, a tyczące się należności, stwierdzonej rachunkiem, nie podlega opłacie.

D. Sposób uiszczenia.

Sposób uiszczenia opłaty od pisma, stwierdzającego zawarcie umowy został podany wyżej w rozdziale II.

Opłatę od pisma, stwierdzającego *wykonanie* umowy, należy uiścić bądź znaczkami stemplowemi bądź gotówką — według zasady podanej wyżej w rozdziale II.

Uiszczenie *znaczkami stemplowemi* następuje (w myśl art. 74 i 138) drogą skasowania ich przez przepisanie początkowemi lub końcowemi wyrazami pisma albo datą skasowania i nazwiskiem lub firmą kasującego. W razie jednak wydania rachunku lub pokwitowania z księgi grzbietowej

z pozostawieniem talonu, nakleja się znaczki stemplowe na linji, oddzielającej talon od pisma, przeznaczonego do wycięcia; znaczek stemplowy należy nakleić pionowo w ten sposób, aby jego część górna była zwrócona ku górnemu brzegowi księgi; po wycięciu pisma lewa połowa znaczka pozostaje na talonie, a prawa na wydanem piśmie (§ 47 rozporządzenia wykonawczego). W razie wydania rachunku lub pokwitowania z księgi grzbietowej z pozostawieniem kopji nakleja się znaczki stemplowe na kopji, pozostającej w księdze i kasuje się je przez przepisanie początkowemi lub końcowemi wyrazami tekstu albo datą skasowania oraz nazwiskiem lub firmą kasującego; na wydanem piśmie należy (zapomocą pisma lub pieczęci) stwierdzić uiszczenie opłaty, wymieniając jej kwotę np. słowami: „Opłatę stemplową .... zł. .... gr., uiszczono znaczkami stemplowemi na kopji".

Uiszczenie gotówką opłaty od pisma, stwierdzającego wykonanie umowy może nastąpić w sposób trojaki (art. 24 i 25 ustawy o opłatach stemplowych oraz §§ 34, 35, 37 i 38 rozporządzenia wykonawczego):

a) przez przedstawienie owego pisma urzędowi skarbowemu i uiszczenie w kasie skarbowej kwoty, wskazanej w „poleceniu poboru", które sporządza urząd skarbowy; w tym wypadku kasa skarbowa umieszcza pokwitowanie na piśmie, podlegającem opłacie;

b) przez wpłacanie odnośnej kwoty w kasie skarbowej bez poprzedniego udania się do urzędu skarbowego, a na podstawie deklaracji; w tym wypadku kasa skarbowa nie umieszcza pokwitowania na piśmie podlegającem opłacie, lecz wydaje na zwyczajnym blankiecie pokwitowanie, w którem powtarza dosłownie treść deklaracji;

c) w ten sposób, że urząd, któremu rachunek został przedstawiony celem wyasygnowania należności, potrąca z tej należności kwoty opłaty i następnie przelewa ją na rachunek Ministerstwa Skarbu.

V. Nadzwyczajny dodatek 10%-owy.

(rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10 grudnia 1926 r., Dz. U. R. P. Nr. 121 poz. 697, oraz §§ 2, 3 i 4 rozporządzenia ministerjalnego z dn. 27 grudnia 1926 r., Dz. U. R. P. Nr. 130 poz. 780).

W roku 1927 należy przy uiszczeniu opłat stemplowych *gotówką* ustalać wysokość opłaty w ten sposób, że do kwoty obliczonej według ustawy o opłatach stemplowych dolicza się 10%.

Natomiast w razie uiszczenia zapomocą *znaczków stemplowych* ich wartość nominalna ma odpowiadać ściśle kwocie, obliczonej według ustawy o opłatach stemplowych. Uiszczenie bowiem nadzwyczajnego 10%-owego dodatku nastąpiło już przy zakupie znaczków.

W deklaracji, przeznaczonej dla kasy skarbowej (p. wyżej rozdział II), należy po wyrazach „opłaty stemplowej" wstawić wyrazy: „(wraz z dodatkiem 10%-owym)".

W tej deklaracji nie wymienia się oddzielnie opłaty właściwej i dodatku nadzwyczajnego; należy więc po wyrazach „w kwocie" oraz po wyrazie „słowami" wstawić kwotę *łączną*, wynikającą z zesumowania opłaty właściwej i dodatku 10%-owego.

W zaświadczeniu o wymiarze należy (oczywiście tylko w przypadku uiszczenia gotówką):

a) po wyrazach „w kwocie" oraz po wyrazie: „słowami" wpisać kwotę *łączną*, wynikającą z zesumowania opłaty właściwej i dodatku 10%-owego;

b) po nawiasie „(art. .... u. o. s.)" wstawić wyrazy: „oraz dodatek 10% .... zł. .... gr.".

Powyższe podaje Ministerstwo Spraw Wewnętrznych do wiadomości i stosowania.

(—) *Robaczewski*
Naczelnik Wydziału.

32.

Okólnik Nr. 20 z dnia 19 stycznia 1927 r. Nr. SS. 8228/26 do P.P. Wojewodów (wszystkich), Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie, Pana Prezydenta m. stoł. Warszawy w sprawie zatrudnienia inwalidów wojennych w zakładach i przedsiębiorstwach komunalnych.

Związek Inwalidów wojennych zwrócił się do Ministerstwa Spraw Wewnętrznyeh oraz do Min. Pracy i Opieki Społecznej z zażaleniem, że przepisy o obowiązku zatrudniania inwalidów wojennych nie są w praktyce należycie stosowane, gdyż cały szereg zakładów i przedsiębiorstw samorządowych zupełnie inwalidów nie zatrudnia, albo też czyni to w niedostatecznej mierze.

Powyższy stan rzeczy wywołuje zrozumiałe rozgoryczenie zwłaszcza wśród bezrobotnych rzesz inwalidów wojennych, wobec tego Ministerstwo Spraw Wewnętrznych przypominające ciążące na Państwie i społeczeństwie zobowiązania w stosunku do inwalidów, prosi o wydanie stanowczych zarządzeń, aby związki komunalne prznstrzegały ściśle wymienione w okólniku Mie-Spraw Wewnętrznych Nr. 60 z dnia 23. IV. 1922 Nr. SM. 2116 przepisy o zatrudnieniu inwalidów wojennych w zakładach i przedsiębiorstwach podlegających instytucjom samorządowym oraz aby w szerszej, niż dotąd mierze starały się uwzględniać zalecenia reskryptu M. S. Wewn. z dnia 1 października 1926 r. Nr. SS. 510 w sprawie przesyłania Zarządowi Głównemu Związku Inwalidów Rzplitej Polskiej (Warszawa, ul. Łukasińskiego) odpisów konkursu na wolne posady.

Za Ministra Spraw Wewnętrznych
(—) *Jaroszyński*
Podsekretarz Stanu.

33.

Okólnik Nr. 21 z dnia 20 stycznia 1927 r. Nr. Wojsk. 3114/26 do wszystkich Panów Wojewodów i Pana Komisarza Rządu w/m w sprawie wolnego handlu mapami.

Na skutek pisma Min. Spr. Wojsk. Oddział III Szt. Gen. z dnia 6 grudnia 1926 r. L. 827/0/26 skierowanego do Szefa Wojskowego Instytutu Geograficznego (W. I. G.) podaje się do wiadomości.

1. Wydawnictwa kartograficzne W. I. G. dzielą się na 3 kategorje: a) jawne, b) tylko do użytku służbowego i c) tajne.

2. *Jawnemi* zasadniczo są wszystkie mapy i plany bez względu na podziałkę. Nieliczne wyjątki stanowić tu będą tylko niektóre plany, uznane przez Sztab Gen. za tajne (patrz p. 4).

Mapy i plany jawne są dopuszczone do wolnego handlu.

3. Do kategorji drugiej „tylko do użytku służbowego" należy zaliczyć wszelkie wydawnictwa kartograficzne nie tajne lecz przeznaczone *wyłącznie* dla urzędów państwowych, wojskowych i cywilnych. Będą to wydawnictwa, mające służyć dla celów specjalnych, jak schematy, lub też wyłącznie dla celów wojskowych, jak plany strzelnicze, specjalne plany poligonów i obozy ćwiczeń, specjalne mapy dla lotnictwa i łączności, mapy z granicami D. O. K., P. K. U., plany i mapy z oznaczeniem garnizonów i t. p.

Wszystkie wydawnictwa tej kategorji mają być opatrzone nadrukiem „Tylko do użytku służbowego" i nie są przeznaczone dla szerokiego ogółu.

4. Do trzeciej kategorji „tajnych" należą tylko te plany w podziałce 1:25.000 lub w podziałkach większych, które w swej treści zawierają objekty specjalnej wagi dla sprawy obrony państwa.

Plany tajne mają być utrzymane w ścisłej ewidencji, przechowywane pod zamknięciem i wydawane nazewnątrz tylko na rozkaz lub za zezwoleniem Szefa Sztabu Gen.

Arkusze planów tajnych mają być opatrzone nadrukiem „Ściśle tajne" i ponumerowane.

5. O tajności arkusza planu decyduje Szef Szt. Gen.

6. Za należyte zapewnienie tajności arkusza podczas pomiarów w polu, podczas opracowania kartograficznego i w czasie druku oraz za właściwe przechowanie egzemplarzy wydrukowanych, ponosi całkowitą odpowiedzialność Szef W. I. G.

7. Na wypadek przewidywanego zapotrzebowania rynku na arkusz planu, uznanego za tajny, Szef W. I. G. przedkłada do Szt. Gen. projekt przeróbki arkusza tajnego na jawny — do aprobaty.

8. Wszelkie dotychczasowe rozkazy Szt. Gen., regulujące sprawę tajności i jawności map, ewentualnie sprawę wolnego handlu mapami — należy tym samym uważać za nieważne.

Naczelnik Wydziału:

(—) *Pieracki*

Pułkownik Sztabu Gen.

34.

Okólnik Nr. 22 z dn. 25 stycznia 1927 r. Nr. O. P. 128/27 do PP. Wojewodów, Komisarza Rządu na m. Warszawę oraz do Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie w sprawie wręczenia odznaki Krzyża Zasługi i dyplomu obywatelom Rzeczypospolitej Polskiej.

Na podstawie okólnika Prezydjum Rady Ministrów z dn. 15 stycznia 1927 r. Nr. 181/or., (Nr. kolejny 8), Ministerstwo Spraw Wewnętrznych oznajmia, że przy wręczaniu odznaki Krzyża Zasługi i dyplomu winien być stosowany analogiczny ceremonjał jak przy wręczaniu odznak orderu Odrodzenia Polski i dyplomu (część nieurzędowa Monitora Polskiego Nr. 100 z dnia 2 maja 1923 r.)

(—) *St. Dobrowolski.*

Naczelnik Wydziału.

35.

Okólnik Nr. 23 z dn. 25 stycznia 1927 r. Nr. IV. AP. 11048/26, do wszystkich PP. Wojewodów i Pana Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie wydawania przez władzę admin. I instancji zaświadczeń stronom, starającym się o przyjazd krewnych z Rosji.

Wydział Konsularny Poselstwa R. P. w Moskwie zakomunikował, że władze administracyjne krajowe I-ej instancji wydają stronom na ręce zaświadczenia stwierdzające, że osoba starająca się o przyjazd z Rosji jest zapisaną do ksiąg stałej ludności odnośnej gminy i jako takiej przysługuje prawo obywatelstwa polskiego. W zaświadczeniach tych Starostowie nadmieniają, że przeciw przyjazdowi petenta do Polski niema przeszkód. Tego rodzaju zaświadczenia petenci dość często składają w Konsulatach R. P. w Rosji i w rozumieniu petentów, przesądzają one na ich korzyść sprawę wjazdu do Polski. Tymczasem placówki konsularne w S. S. S. R. z przyczyn natury czysto lokalnej, często widzą się zmuszone odmawiać posiadaczom tego rodzaju zaświadczeń pozwolenia na wyjazd do Polski, co stwarza przykre kolizje pomiędzy petentem a placówką konsularną, która w oczach petenta—niesłusznie anuluje wartość posiadanego przezeń zaświadczenia.

Z uwagi na powyższe zechce Pan Wojewoda (p. Komisarz Rządu) wydać stosowne zarządzenia, by podległe Panu Wojewodzie (p. Komisarzowi Rządu) władze opinjowały ewent. przyjazdy z Rosji do Polski tej czy innej osoby starającej się o zezwolenie na przyjazd do kraju, nie inaczej, jak w trybie korespondencji oficjalnej pomiędzy zainteresowanemi urzędami ściśle przestrzegając przepisów okólnika Nr. AP. 245/p. z dn. 26. 8. 1926 r. Ministerstwo jednocześnie nadmienia, że władze administracyjne I-ej instancji w razie prośby o wydanie zaświadczenia po-

winny ograniczyć się do wydawania stronom jedynie zaświadczeń, stwierdzających lub nie stwierdzających, zależnie od okoliczności przynależność danej osoby do Państwa Polskiego bez jakiejkolwiek opinji co do przyjazdu ich do kraju.

W zaświadczeniu winno być jedynie zaznaczone w jakim celu zostaje ono wydane (np. „Wydaje się w celu przedstawienia w Urzędzie Konsularnym lub t. p.").

Dyrektor Departamentu
(—) *Kirst.*

36.

Okólnik Nr. 24 z dnia 26 stycznia 1927 r. Nr. IV. AP. 6678/26 Do wszystkich PP. Wojewodów, Pana Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie 1) zaniechania żądania od robotników sezonowych przy wydawaniu paszportu zaświadczeń o opłaconych podatkach oraz 2) zwalniania emigrantów od uiszczania opłat stemplowych.

1) Ministerstwo Skarbu pismem Nr. DPO 1501/VII z dn. 16. III. b. r. uchyliło obowiązek przedkładania zaświadczeń o niezaleganiu z podatkami przez robotników wzgl. emigrantów kontynentalnych wyjeżdżających na roboty sezonowe za paszportami bezpłatnemi w myśl § 1 B rozporządzenia z dn. 22. XII. 1925 (Dz. U. 133, poz. 949).

Ponieważ władze administracyjne mają nieraz wątpliwości kogo należy uważać za robotnika sezonowego, przeto Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wyjaśnia, że powyższe zwolnienie od przedkładania zaświadczeń o niezaleganiu z podatkami dotyczy tych robotników wzgl. emigrantów kontynentalnych, którym Państwowe Urzędy Pośrednictwa Pracy w wydanych zaświadczeniach na uzyskanie paszportów bezpłatnych zaznaczą, *że wyjeżdżają oni na roboty sezonowe.*

2) Zarazem Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zawiadamia, że Ministerstwo Skarbu uznało, iż świadectwa wydawane przez Urzędy Państwowe *(a potrzebne osobom ubiegającym się o bezpłatne paszporty w myśl § 1 B powyżej wym. rozporządzenia)* jak również podania o wydanie tych świadectw mogą być zwolnione od opłat stemplowych nawet bez formalnego świadectwa ubóstwa, gdy ubóstwo petentów jest oczywistem, który to warunek zachodzi niewątpliwie u bezrobotnych, zarejestrowanych w Państwowych Urzędach Pośrednictwa Pracy i pobierających zasiłki państwowe.

Dyrektor Departamentu
(—) *Kirst.*

37.

Okólnik Nr. 26 dnia 26 stycznia 1927 r. Nr. OB. 240 do wszystkich P.P. Wojewodów i Pana Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie zmiany przepisów rachunkowo-kasowych w sprawie zaliczek do wyrachowania.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych na podstawie okólnika Min. Skarbu z dnia 11 stycznia 1927 roku Nr. DK. 3737/WAK. 26 zawiadamia, że zmienione zostały postanowienia § 54 przepisów rachunkowo-kasowych (Dziennik Urzędowy Min. Skarbu Nr. 45, Monitor Polski Nr. 285 z 1921 r.), w brzmieniu ustalonem w reskrypcie Ministerstwa z dn. 19 grudnia 1925 r. za Nr. AB. 9332 w sposób następujący:

Końcowe zdanie ustępu pierwszego tegoż paragrafu, poczynające się od słów „przyczem pozostałości..." otrzymuje brzmienie: „przyczem pozostałości niewydanych z końcem miesiąca zaliczek mogą być zatrzymywane w razie potrzeby na wydatki miesiąca następnego".

Ustęp trzeci tegoż paragrafu otrzymuje brzmienie: „Asygnowanie nowych zaliczek do rąk osób, którym były już wyasygnowane zaliczki, może nastąpić dopiero po złożeniu przez te osoby dowodów usprawiedliwiających w całości lub w przeważnej części poprzednio pobrane zaliczki. Jeżeli z poprzedniej zaliczki pozostała niewydana kwota, to nowa zaliczka łącznie z tą kwotą nie może przekraczać ustanowionej normy".

Ustęp czwarty tegoż paragrafu, zaczynający się od słów: „Asygnowanie w następnym miesiącu" .... uchyla się w całości.

Naczelnik Wydziału
(—) *Robaczewski.*

38.

Okólnik Nr. 27 z dn. 26 stycznia 1927 r. Nr. OB. 156 do wszystkich Pp. Wojewodów i Pana Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie przesyłek pieniężnych i wartościowych zagranicę.

Zmieniając częściowo okólnik Nr. 99 z 1923 r. (Nr. Pr. 6708 z dn. 28 sierpnia 1923 r.), w części dotyczącej przesyłek pieniężnych i wartościowych zagranicę, na podstawie porozumienia z Min. Spraw Zagranicznych oraz Min. Skarbu zarządza się, co następuje:

Wszelkie sumy pieniężne i przesyłki wartościowe, przeznaczone dla urzędów dyplomatyczno-konsularnych R. P. jak również osób prywatnych i instytucyj znajdujących się zagranicą winny być przesyłane za pośrednictwem Banku Polskiego względnie Poczty (z pominięciem drogi służbowej oraz Centrali M. S. Z.).

Na żądanie urzędów dyplomatyczno-konsularnych R. P. urzędy administracyjne winny doręczać przesyłki wartościowe i sumy pieniężne przeznaczone dla osób trzecich. Urzędy dyplomatyczno-konsularne R. P. korzystać będą z pośrednictwa władz administracyjnych tylko w tych wypadkach kiedy zachodzić będzie potrzeba dopełnienia przy doręczaniu przesyłki specjalnego zlecenia względnie formalności.

Władze administracyjne winny informować względnie pouczać osoby prywatne, starające się o wydanie dokumentów, legalizację, zebranie informacyj i t. p. od władz sowieckich, *iż tego rodzaju korespondencje* kierować należy do urzędów konsularnych R. w Z. S. R. R. *za pośrednictwem Ministerstwa Spraw Zagranicznych.* Natomiast potrzebne na ten cel pieniądze winny być przesyłane jako listy wartościowe pocztą wprost do polskiego urzędu konsularnego w Z. S. R. R. z pominięciem pośrednictwa Centrali Min. Spraw Zagranicznych oraz bez uprzedniego wyjednywania od odpowiednich władz skarbowych zezwoleń przepisanych § 11 rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 15 sierpnia 1926 r. (Dziennik Ustaw Nr. 86, poz. 482), pod następującemi warunkami:

1) że listy wartościowe będą adresowane do polskich urzędów zagranicznych Ministerstwa Spraw Zagranicznych (Poselstwa i Konsulaty) na terenie Rosji Sowieckiej,

2) zawartość listu nie może przekraczać sumy 10 efektywnych papierowych dolarów Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej;

3) że list wartościowy będzie przyjęty do wysłania tylko po okazaniu w urzędzie pocztowym zaświadczenia Ministerstwa Spraw Zagranicznych lub polskiego urzędu konsularnego w Rosji Sowieckiej, przyczem adres listu nadawczego, imię i nazwisko nadawcy oraz suma stanowiąca jego zawartość winna być zgodna z treścią okazanego zaświadczenia.

Wyjątek od zasady bezpośredniego przekazywania pieniędzy i przesyłek wartościowych stanowić będą przekazy i przesyłki władz polskich, mające charakter poufny oraz przekazy i przesyłki przeznaczone dla krajów, z któremi niema obrotu bankowego lub pocztowego. Tego rodzaju przekazy i przesyłki wartościowe władz polskich należy kierować do Min. Spraw Zagranicznych które uskuteczni dalszą ich przesyłkę. Do przekazów tych wówczas należy dołączyć pozwolenie odpowiedniej władzy skarbowej na uskutecznienie przesyłki zagranicę.

Za Dyrektora Departamentu
(—) *St. Twardo.*
Główny Inspektor M. S. Wewn.

39.

Okólnik Nr. 28 z dn. 27 stycznia 1927 r. Nr. OP. 151/27 do PP. Wojewodów, P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, P. Komendanta Głównego Pol. Państw. oraz do Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie w sprawie wysokości opłat za policzenie do wysługi emerytalnej czasu służby pomocniczo-kancelaryjnej.

Z powodu niejednolitego postępowania urzędów przy obliczaniu opłat na cele zaopatrzenia w wypadkach zaliczania funkcjonarjuszom państwowym do wysługi emerytalnej czasu służby pomocniczo-kancelaryjnej, Ministerstwo Skarbu pismem okólnem z dnia 30 listopada 1926 r. L. 17498/DB/Em. wyjaśniło co następuje:

Uchwała Rady Ministrów z 25. 4. 1925 r. i 13. 5. 1925 r. (okólnik Min. Spr. Wewn. z dnia 12. 12. 25 Nr. 111/AP. 13852) odnosi się wyłącznie do pomocników kancelaryjnych, którzy zamianowani zostali oficjantami kancelaryjnymi i w tym charakterze przeszli w stan spoczynku wzgl. dotychczas pozostają w służbie czynnej.

Opłata na cele zaopatrzenia tych pracowników wynosi za każdy miesiąc po 4 zł., a za czas wojskowej służby obowiązkowej po 2 zł. Uchwała Rady Ministrów z dnia 14. 10. 1925 r. (okólnik Min. Spraw Wewn. z dnia 12. 12. 25 r. Nr. 111/AP. 13852) odnosi się do *pomocników kancelaryjnych*, którzy zostali zamianowani *urzędnikami.* Pomocnik kancelaryjny, który został mianowany urzednikiem referendarskim bez względu na to czy był, czy też nie był oficjantem kancelaryjnym, opłaca na cele zaopatrzenia za czas służby pomocniczo-kancelaryjnej 3% względnie 3.8% od przyjętej zasadniczej płacy 2200 zł. (okólnik Min. Skarbu z 27. 4. 1926 r. L. 5303/DB/Em.) zaś wszyscy inni urzędnicy opłacają na cele pensyjne 3% względnie 3.8% od zasadniczej płacy 1600 zł.

Niniejsze jest uzupełnienieniem następujących okólników Ministerstwa Spraw Wewnętrznych: 1) Nr. 111/AP. 13852 z dnia 12. 12. 1925 r., 2) Nr. 41/AP. 3250 z dnia 22. 4. 1926 r., 3) Nr. AB. 4109 z dnia 2. 6. 1926 r. i 4) Nr. 143/OP. 10482 z dnia 4. 12. 1926 r.

Naczelnik Wydziału:
(—) *St. Dobrowolski.*

40.

Okólnik Nr. 29 z dnia 1 lutego 1927 r. Nr. Z. O. 20196/27 do Panów Wojewodów i Pana Komisarza Rządu m. st. Warszawy w sprawie zajęć ubocznych urzędników fachowych państwowej służby zdrowia.

Ponieważ okólnik z dnia 25 października 1926 r. Nr. Z. O. 22103/Z. 13/26 został niejednolicie interpretowany w poszczególnych Województwach, uważam za celowe uzupełnić go podaniem do wiadomości Panów Wojewodów zasad, jakiemi kierowałem się przy wydaniu wymienionego okólnika.

Zadaniem lekarza urzędowego jest czuwanie nad całością spraw, dotyczących zdrowia publicznego. Z tego powodu zajęcia, związane bezpośrednio z higjeną publiczną, medycyną społeczną i higjeną zapobiegawczą, nie mogą być lekarzom urzędowym zakazywane, lecz w poszczególnych wypadkach zwłaszcza, gdy niema odpowiednich kandydatów z pośród miejscowych lekarzy, zajęcia takie winny być zalecone.

I. Do takich zajęć zaliczam przedewszystkiem, jak to już zaznaczono w okólniku z dnia 25. X. 1926 r. Nr. Z. O. 22103/Z. 13/26, zajęcia lekarzy powiatowych, jako doradców fachowych Wydziałów powiatowych względnie kierowników samorządowej akcji sanitarnej w powiecie. Zaję-

cia takie powinny być jaknajbardziej zalecane pomimo, że z natury rzeczy wynika, że szereg czynności, związanych z pełnieniem tych zajęć, lekarz powiatowy będzie musiał wykonywać w godzinach urzędowych.

Ponadto do takich zajęć zaliczam, wszakże z omówieniami niżej podanemi:

1) stanowiska lekarzy sanitarnych miejskich;
2) stanowiska lekarzy szkolnych;
3) wykłady higjeny;
4) propaganda higjeny w przychodniach specjalnych.

1. Praca w instytucjach samorządowych miejskich winna być zalecona, lecz tylko jako praca lekarzy-higjenistów. Zezwalam przeto na obejmowanie stanowisk sanitarnych lekarzy miejskich w tych miastach małych, gdzie brak lekarzy-higjenistów względnie, gdzie żaden z lekarzy miejscowych, zajęty lecznictwem, nie może lub nie chce zająć się higjeną miasta.

Stanowisko lekarza sanitarnego miejskiego bezwzględnie kumuluje co do czasu z zajęciem urzędowem lekarza powiatowego, jednakże ze względu na stan zdrowotny danego miasta, jak również ze względu na to, że zajęcia lekarza miejskiego w zakresie higjeny publicznej, medycyny społecznej i higjeny zapobiegawczej zbiegają się w celach z zajęciem lekarza powiatowego, kumulacja ta sama przez się nie dowinna być przeszkodą do łączenia tych dwóch stanowisk w jednej osobie, o ile istnieją warunki wyżej podane. Należy tylko tak zorganizować połączenie zajęć, aby czynności lekarza miejskiego nie przeszkadzały lekarzowi powiatowemu w wykonywaniu bezpośrednich jego obowiązków urzędowych.

2. Praca lekarza szkolnego również winna być lekarzom urzędowym zezwolona. Praca ta też może kumulować co do czasu z zajęciem lekarza urzędowego. Należy dążyć, aby lekarz urzędowy oddawał się higjenie szkolnej poza godzinami urzędowemi; jednakże, gdyby okazało się to niemożliwe (zajęcia w szkołach przeważnie są w godzinach urzędowania) — należy zezwalać na objęcie stanowisk szkolnych w godzinach urzędowania, lecz z warunkiem, by liczba godzin zajęcia w szkole nie przekraczała 2.

3. Te same zalecenia dotyczyć winny lekarzy urzędowych, wykładających higjenę w różnych zakładach naukowych (w instytutach, seminarjach nauczycielskich, liceach, w stowarzyszeniach, związkach i instytucjach społecznych, w organizacjach wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego i t. p.).

4. Również do kategorji zajęć zalecanych zaliczam zajęcia w przychodniach, lecz tylko tych, które mają więcej charakter zapobiegawczy, a nie leczniczy. Do takich przychodni zaliczam organizowane obecnie ośrodki zdrowia, oraz przychodnie przeciwgruźlicze, przeciwweneryczne, przeciwjaglicze, przeciwmalaryczne i przychodnie opieki nad matką i dzieckiem. Należy jednakże przestrzegać, aby zajęcia te nie kumulowały w czasie z zajęciami urzędowemi.

Wobec tego, iż decyzje w sprawach zezwoleń na zajęcia uboczne z natury rzeczy muszą być indywidualizowane, ocenę w konkretnych wypadkach, czy niema przeszkód co do wydania zezwoleń na zajęcia, wyliczone powyżej w punktach 1—4, pozostawia się uznaniu Panów Wojewodów.

II. Drugą kategorję stanowią zajęcia luźno związane z zadaniami lekarzy urzędowych, które też nie mogą należeć do kategorji zalecanych, ze względu jednak na dobro sprawy i niemożność często załatwienia tych spraw inaczej, winny być tolerowane.

Do takich zajęć zaliczam:

1) Udzielanie pomocy lekarskiej urzędnikom państwowym.
2) Stanowiska lekarzy-kierowników, względnie lekarzy zaufania do wydawania orzeczeń o potrzebie świadczeń w Kasach Chorych w małych miastach powiatowych.
3) Stanowiska lekarzy więziennych.

1. Zajęcia lekarzy urzędowych w organizacji pomocy lekarskiej dla urzędników i funkcjonarjuszy państwowych w zasadzie nie powinny być zezwalane; jednakże, licząc się z warunkami obecnemi, zasada ta nie może być ściśle przestrzegana. Kredyty na pomoc lekarską dla urzędników i funkcjonarjuszy państwowych są nieznaczne, przez co zachodzą trudności w obsadzaniu tych stanowisk. We wszystkich tych wypadkach, aby nie wstrzymywać normalnej pracy organizacji leczniczej urzędników i funkcjonarjuszy państwowych, należy zezwalać lekarzom urzędowym na obejmowanie tych stanowisk, jednakże z tym warunkiem, aby zajęcia te odbywały się poza godzinami urzędowania.

2. Tolerować zajęcia lekarzy urzędowych w Kasach Chorych można, kiedy zajęcia te nie wymagają leczenia ubezpieczonych, lecz mają charakter kierowniczy w zakresie higjeniczno-zapobiegawczym, względnie gdy mają charakter lekarzy zaufania do wydawania orzeczeń co do potrzeby świadczeń dla członków Kasy (dotąd takie stanowiska są przewidziane w Kasach Chorych b. dzielnicy pruskiej).

3. Nie należy również czynić lekarzom urzędowym specjalnych utrudnień w obejmowaniu stanowisk lekarzy więziennych. Zajęcia te zazwyczaj nie zabierają lekarzom wiele czasu, zaś lekarz urzędowy w charakterze lekarza więziennego o każdej porze ma prawo wstępu do więzienia, co daje mu możność utrzymania więzienia na odpowiednim stopniu wymogów sanitarno-higjenicznych.

III. Trzecią kategorję zajęć ubocznych stanowią zajęcia, które stanowczo kolidują z zajęciami lekarza urzędowego, a przeto nie mogą być ani zalecane, ani tolerowane.

Do tej kategorji zajęć zaliczam:

1) Zajęcia w szpitalach i ambulatorjach.
2) Zajęcia w Kasach Chorych.

1. Zajęcia w szpitalach, zakładach leczniczych, sanatorjach, instytucjach położniczych w charakterze lekarza leczącego (ordynatora, asystenta, prymarjusza, sekundarjusza, interna, eksterna i t. p.) lekarzom urzędowym winny być zakazane. Od zasady tej można odstąpić tylko w drodze wyjątku, gdy w danej miejscowości lekarz urzędowy jest jedynym specjalistą w danej dziedzinie wiedzy lekarskiej (chirurgja, położnictwo, okulistyka i t. d.) i gdy nieużytkowanie wiadomości fachowych lekarza urzędowego mogłoby

odbić się ujemnie na zdrowiu chorego. W danym wypadku należy uważać zajęcia uboczne lekarza urzędowego za czasowe, zastępcze.

2. Co do zajęć lekarzy urzędowych w Kasach Chorych poza zajęciami, wymienionemi w Cz. II p. 2, należy zawsze mieć na uwadze ten wzgląd, że zajęcia takie zawsze kolidują z zajęciami lekarza urzędowego, do którego należy obowiązek nadzorowania nad lecznictwem w Kasach Chorych. Z chwilą objęcia przez lekarza urzędowego stanowiska w Kasie Chorych, lekarz urzędowy uzależnia się od Kasy Chorych i nadzór jego nad lecznictwem Kasy traci na objektywiźmie. Z tych względów nie należy tolerować zajęć o charakterze leczniczym w Kasach Chorych. Wyjątki mogą być czynione dla tych lekarzy urzędowych, którzy bezwzględnie z czynności nadzorczych nad Kasami Chorych zwolnieni są, a dotyczyć to może

a) lekarzy urzędowych II instancji (gdy np. Naczelnik Wojewódzkiego Wydziału Zdrowia zachowuje w całości za sobą czynności nadzorcze nad kasami, wtedy inspektorowi lekarskiemu w drodze wyjątku można zezwolić na przyjmowanie chorych w Kasie Chorych),

b) lekarzy II i I instancji, którzy aczkolwiek wykonywują nadzór nad lecznictwem, jednakże nie w tej Kasie Chorych, w której mają uboczne zajęcia (np. lekarz powiatowy na miasto może pracować w Kasie Chorych na powiat i odwrotnie). Inne wyjątki można czynić pod warunkiem, że wyjątek będzie motywowany bądź tem, że w danej miejscowości jest tylko jeden lekarz, a nim jest lekarz powiatowy, bądź jest drugi, lecz jest albo na urlopie, albo chory, a działalność Kasy Chorych nie może być wstrzymaną, bądź zajęcie w Kasie Chorych jest jedynem ubocznem zajęciem lekarza urzędowego w danej miejscowości, jakie mógłby lekarz urzędowy objąć, ponieważ inne stanowiska lekarskie, wymienione w cz. I i II, dotąd w danej miejscowości nie zostały ustanowione.

Wobec wyjaśnień, zawartych w niniejszym okólniku, przelewam na Panów Wojewodów prawo decyzji co do udzielania zezwoleń na zajęcia uboczne, wykonywane nawet w godzinach urzędowych, o ile chodzi o zajęcia, które w myśl postanowień cz. I niniejszego okólnika mają charakter zajęć zaleconych. Zastrzega się natomiast nadal do decyzji Ministerstwa wydawanie w drodze wyjatku zezwoleń na:

1. inne zajęcia uboczne w godzinach urzędowych,
2. zajęcia lekarzy szpitalnych,
3. zajęcia lekarzy w Kasach Chorych za wyjątkiem zajęć, o których mowa w punkcie 2 części II, na które Panowie Wojewodowie mogą wydawać zezwolenia we własnym zakresie działania.

O wszelkich wydawanych urzędnikom państwowej służby zdrowia zezwoleniach na zajęcia uboczne zechcą P. P. Wojewodowie powiadamiać Ministerstwo Spraw Wewnętrznych.

P.P. Wojewodowie, którzy dotychczas nie wykonali postanowień, zawartych w punkcie 4 okólnika Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 25. X. 1926 r. Nr. Z. O. 22103/Z. 13/26, zechcą to uczynić bezzwłocznie.

(—) *Wroczyński*
Generalny Dyrektor Służby Zdrowia.

41.

Okólnik Nr. 30 z dnia 28 stycznia 1927 r. Nr. SF. 561/27 wszystkim P. P. Wojewodom (z wyjątkiem Śląskiego) w sprawie dodatków komunalnych do opłat państwowych od patentów na wyrób i sprzedaż wina, piwa i miodu.

do wiadomości i użytku urzędowego.

(—) *Weissbrod*
Dyrektor Departamentu.

MINISTERSTWO SKARBU
Dep. Pod. i Opłat
L. DPO. 1360/VIII/26
Warszawa, dn. 27. I. 1927 r.

Odpis

Do
Wszystkich Izb Skarbowych

Na skutek zapytań niektórych Izb Skarbowych Ministerstwo Skarbu w porozumieniu z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych wyjaśnia, że za podstawę do obliczania pobieranych przez związki komunalne na zasadzie art. 11 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 747) dodatków komunalnych do państwowych opłat patentowych od wytwórni win i miodu syconego, tudzież od zakładów sprzedaży wina, piwa i miodu, — służą ceny patentów ustalone w załączniku do rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 24 grudnia 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 137, poz. 1148), a nie ceny patentów przewidziane w załączniku do ustawy z dnia 1 lipca 1925 r. o opodatkowaniu wina i miodu syconego (Dz. U. R. P. Nr. 75, poz. 525).

(-) *Góra*
Podsekretarz Stanu.

42.

Okólnik Nr. 31 z dnia 27 stycznia 1927 r. Nr. Wojsk. 413/27 do Pana Wojewody (wszystkich) i Pana Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie przedstawiania na Komisje poborowe osób pełniących zawodowo służbę wojskową.

W związku ze sprawozdaniem Pana Wojewody Pomorskiego z dnia 8 kwietnia b. r. Nr. II. c. 433/26 w porozumieniu z Ministerstwem Spraw Wojskowych wyjaśniam co następuje:

1) Tak tymczasowa ustawa o powszechnym obowiązku służby wojskowej z dnia 27 października 1918 r. (Dz. U. R. P. Nr. 13, p. 28) jak i ustawa o powszechnym obowiązku służby wojskowej z dnia 23 maja 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 61, p. 609) czynią powołanie do czynnej służby wojskowej zależnem od poprzedniego skwalifikowania danej osoby przez komisję poborową za zdolną do tej służby. W myśl powyższej zasady oraz celem ujęcia w ewidencję szeregowych względnie podoficerów zawodowych, którzy wcieleni zostali do szeregów bez poprzedniego skwalifikowania ich stosunku do służby wojskowej Min. Spraw Wojskowych Dep. X Pobor. rozkazem z dnia ... kwietnia 1922 r. Nr. 6522 zarządziło aże-

by ich poddać dodatkowo oględzinom wojskowo-lekarskim, a tem samem ulegalizować odbywanie przez nich czynnej służby wojskowej. Wobec powyższego oraz ze względu na przekazanie agend poborowych władzom administracyjnym, władze te na żądanie właściwych władz wojskowych (P. K. U.) winny osoby wyżej wskazane przedstawić na Komisję poborową na zasadach ogólnych i skwalifikować ich stosunek do służby wojskowej.

2) Osoby powyższe winny być przedstawione zasadniczo na komisję poborową dla nich właściwą, t. j. tam, gdzie zostały wpisane do list poborowych. Jeżeli zaś nie zostały wpisane nigdzie do list poborowych w miejscu ich stałego zamieszkania, przyczem fakt ten winien być podany do wiadomości władzy administracyjnej i instancji właściwej dla miejsca ich urodzenia.

3) Władza administracyjna nie może bezpośrednio wzywać osób pełniących czynną służbę wojskową do regulowania spraw ewidencyjnych, dotyczących tych osób, lecz za pośrednictwem najbliższej miejsca ich postoju P. K. U.

Za Ministra Spraw Wewnętrznych.

(—) Jaroszyński
Podsekretarz Stanu.

43.

Okólnik Nr. 32 z dn. 27 stycznia 1927 r. Nr. OB. 71/27 do Pana Wojewody (wszystkich z wyj. Śląskiego) i Pana Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie: komisje gospodarcze i odbiorcze w starostwach — skład ich.

Nie zmieniając ogólnych zasad zarządzenia z dn. 13. 5. 19 r. Nr. 52315/Fg. 2976 (okólnik Nr. 280) co do funkcyj Komisyj Gospodarczych oraz zarządzenia z dn. 27. 6. 24 r. Nr. AB. 3673 (okólnik Nr. 76) w sprawie Komisyj Odbiorczych, niniejszem ustala się następujący skład tych komisyj:

1) zastępca starosty, jako przewodniczący,

2) kierownik kancelarji starostwa — jako członek,

3) jeden z urzędników starostwa w/g uznania starosty — jako drugi członek.

W każdym bądź razie do składu powyższej komisji winien wchodzić jako jeden z członków jej, urzędnik prowadzący dział gospodarczy o ile nie jest nim naczelnik kancelarji.

Za Dyrektora Departamentu

(—) St. Twardo.
Główny Inspektor M. S. Wewn.

44.

Okólnik Nr. 33 z dnia 4 lutego 1927 r. Nr. Z. Z. 166/27 do Panów Wojewodów, Pana Komisarza Rządu na m. st. Warszawę i Państwowego Zakładu Higjeny w Warszawie w sprawie szczepionki zapobiegawczej.

Państwowy Zakład Higjeny w Warszawie zawiadomił Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (Departament V Służby Zdrowia), że Starostwa, Magistraty i Sejmiki powiatowe — pomimo zupełnie wyraźnego brzmienia tut. okólnika z dnia 4. 11. 1926 r. Nr. Z. Z. 10072/26/Z. 21 zamawiają szczepionki zapobiegawcze bezpośrednio w Państwowym Zakładzie Higjeny w Warszawie z pominięciem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych (Departamentu V Służby Zdrowia) i nie chcą uiszczać należytości za szczepionkę w ten sposób zamówioną, twierdząc, że w myśl tut. okólnika z dnia 4. 11. 1926 r. Nr. Z. Z. 10072/26/Z. 21 Państwowy Zakład Higjeny winien dostarczać Starostwom, Magistratom i Sejmikom powiatowym szczepionki bezpłatnie.

Wobec powyższego Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (Departament V Służby Zdrowia) widzi się zmuszone raz jeszcze — celem usunięcia jakichkolwiek wątpliwości — zaznaczyć, że Starostwa, Magistraty i Sejmiki powiatowe, pragnąc otrzymać szczepionki zapobiegawcze, wymienione w tut. okólniku z dnia 4. 11. 1926 r. Nr. Z. Z. 10072/26/Z. 21, bezpłatnie, obowiązane są bezwarunkowo zapotrzebowania na szczepionki wspomnianym okólnikiem objęte kierować wprost do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych (Departamentu V Służby Zdrowia); przyczem Magistraty i Sejmiki powiatowe muszą te zapotrzebowania przesyłać za pośrednictwem Starostw.

Należytość za szczepionki, zamówione w Państwowym Zakładzie Higjeny w Warszawie w sposób inny, aniżeli to przewiduje tak okólnik z dnia 4. 11. 1926 r. Nr. Z. Z. 10072/26/Z. 21 względnie okólnik niniejszy, Starostwa, Magistraty i Sejmiki powiatowe będą musiały uiszczać Państwowemu Zakładowi Higjeny bez prawa żądania zwrotu należytości uiszczonych wzgl. bez prawa żądania uiszczenia tych rachunków.

Wszelkie prośby w tym względzie kierowane czy to do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych (Departamentu V Służby Zdrowia) czy też do Państwowego Zakładu Higjeny w Warszawie będą bezwzględnie odmownie załatwiane.

Treść niniejszego okólnika należy podać do wiadomości podległym sobie urzędom i instytucjom.

(—) Wroczyński
Generalny Dyrektor Służby Zdrowia

45.

Okólnik Nr. 34 z dnia 8 lutego 1927 r. Nr. ZO. 380/27 do Panów Wojewodów (wszystkich) i Pana Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie przewozu osób cywilnych samolotami sanitarnemi.

Doświadczenia z ostatniej wielkiej wojny europejskiej, a także z walk ostatnich w Marokko, Syrji i t. p. wykazały, jak wielkie znaczenie mają samoloty przy przewożeniu rannych z pola bitew do punktów opatrunkowych i szpitali.

Szybki i wygodny przewóz samolotami uratował życie tysiącom rannych oraz tysiące rannych uchronił od stałego kalectwa.

Na skutek tych doświadczeń zastosowano już w kilku krajach samoloty sanitarne, odpowiednio zbudowane i zaopatrzone do przewozu osób cywilnych, które już to na skutek nieszczęśliwych wypadków, już to na skutek nagłych za-

chorowań wymagały jaknajspieszniejszego zabiegu chirurgicznego w dalszych szpitalach, gdyż w bliskości nie było ani odpowiedniego szpitala, ani odpowiedniego specjalisty.

W tych wypadkach przyspieszenie operacji decyduje bardzo często o uratowaniu życia ludzkiego.

Obawy, że zmiana ciśnienia atmosferycznego czy też falowanie samolotu mogą wpłynąć ujemnie na stan przewożonych chorych, okazały się płonne nawet co do chorych na drogi oddechowe.

Ministerstwo Spraw Wojskowych zgodziło się przeznaczyć 3 samoloty sanitarne dla użytku ludności cywilnej. Zgoda ta daje możność zrealizowania tej sprawy i w Polsce w jaknajprędszej przyszłości.

Jakkolwiek dla zapewnienia całej ludności Polski przewozu samolotami sanitarnemi potrzeba będzie prócz tych 3-ch samolotów jeszcze 5 — 6 nowych, to jednak dla dobra sprawy nie należy czekać, lecz przystąpić do uruchomienia gotowych już samolotów, tembardziej, że brakujące w roku przyszłym będą już gotowe.

Ofiarowane do użytku ludności cywilnej przez Ministerstwo Spraw Wojskowych 3 samoloty sanitarne są już wraz z pilotami w zupełnej gotowości i obsługiwać w każdej chwili mogą:

1 „Breguet"—okolicę st. m. Warszawy w promieniu 170 klm. i 2 i 3 „Hanriot"—okolicę Lwowa i Lidy w promieniu 80 klm.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (Departament Służby Zdrowia) porozumiało się w tej sprawie jaknajdokładniej z Ministerstwem Spraw Wojskowych (Departamentem Sanitarnem i Departamentem Żeglugi Powietrznej) oraz Zarządem Głównym Ligi Obrony Pow. Państwa i przyszły do jednomyślnej decyzji, że uruchomienie samolotów sanitarnych dla przewozu ludności cywilnej jest konieczne i bardzo pilne.

Chodzi obecnie o to, aby na terenie podległego Panu Wojewodzie Województwa stworzyć warunki, zapewniające sprawne funkcjonowanie tych samolotów.

Okólnik ten czasowo dotyczy tych trzech Województw, gdzie samoloty obecnie są stacjonowane. W pozostałych Województwach w miarę uruchamiania samolotów sanitarnych okólnik ten w całej rozciągłości będzie mógł być zastosowany. Pozatem może się zdarzyć potrzeba skorzystania z samolotu, stacjonowanego na terenie sąsiedniego Województwa.

Jeżeli do tych pobudek realnych dołączyć pobudkę wysoce humanitarną — ratowanie życia ludzkiego, sprawa samolotów sanitarnych stanie się popularną nawet w mniej kulturalnych środowiskach.

Ludność miejscową zechce Pan Wojewoda pobudzić do:

1. tworzenia lotnisk, i
2. zakładania stacyj benzynowych.

Wyżej przytoczone dwa typy samolotów mogą wylądować, czy wznieść się z lotniska, mającego przestrzeń 400×400 mtr.

Zaznaczyć należy, że „Hanriot", jako samolot lekki, nie może zabrać dużo benzyny i oprócz pilota niesie tylko jedną osobę, t. j. samego chorego.

Typ ten więc nie jest praktyczny i w przyszłości budowane będą na ten cel samoloty cięższe, aby mogły lecieć na dalszą przestrzeń, zabierając więcej benzyny, oraz oprócz chorego zabrać jeszcze dozorującą chorą osobę (lekarza, sanitarjusza, członka rodziny).

Najlepiej na lotniska nadają się pastwiska lub suche łąki, które przy każdem mniejszem mieście lub osadzie się znajdują. Zużytkowane wreszcie być mogą boiska sportowe i odwrotnie lotniska mogą służyć za boiska. Zaznacza się, że wszystkie instalacje gimnastyczno-sportowe winny być ruchome, aby mogły być usunięte na wypadek lądowania samolotów.

Lotnisko musi mieć powierzchnię wyrównaną, bez rowów i sadzawek. W najbliższem sąsiedztwie nie mogą znajdować się wysokie budynki, kominy i drzewa. O ile zaś są wyniosłości, teren winien wynosić 600×600 mtr. powierzchni.

Przed ostatecznem wyborem terenu należy bezwzględnie zasięgnąć opinji instruktora, znajdującego się w dyspozycji Okręgowego Zarządu L. O. P. P.

Koszt kupna czy wydzierżawienia oraz urządzenia lotniska nie przekroczy możności finansowej danej jednostki samorządowej, tembardziej, że Wojewódzkie Komitety L. O. P. P. z pewnością przyjdą z pomocą.

Prócz lotnisk należy również zająć się zakładaniem specjalnych stacyj benzynowych, które mogą być zakładane przy stacjach benzynowych dla samochodów. Stacje benzynowe są niezbędne z tego względu, że przy ich odpowiedniem rozlokowaniu samolot może odbywać znacznie większe przestrzenie, niż to wskazane wyżej.

W praktycznem wykonaniu sprawa przedstawia się tak.

W pewnej wsi zaszedł nieszczęśliwy wypadek czy nagłe zachorowanie, wymagające jaknajpośpieszniejszego zabiegu chirurgicznego w szpitalu większym. Wezwać samolot może tylko lekarz, który stwierdzi niezbędność bezzwłocznego transportowania chorego, celem dokonania zabiegu chirurgicznego. Uskutecznia wezwanie bądź przez lekarza urzędowego, a w razie jego nieobecności przez miejscowe władze wojskowe lub cywilne (P. K. U., Urząd Starościński, posterunek policyjny i t. p.). Zwraca się telefonicznie, prosząc władzę wojskową, mającą w swem rozporządzeniu samolot sanitarny, o przysłanie tego samolotu na najbliższe lotnisko. Po otrzymaniu zgody i zapewnieniu, na którą godzinę przybędzie samolot, należy na wyznaczone miejsce i wyznaczoną godzinę dostarczyć chorego. Aby ułatwić lądowanie, należy przed przybyciem samolotu rozpalić na środku lotniska ognisko, aby wskazać lotnikowi kierunek wiatru.

Za przejazd samolotem wpłaca się kwotę, równą cenie biletu II klasy pociągów zwykłych za przestrzeń, którą samolot przeleci.

Uzyskane za przewóz kwoty winny być wpłacane w Kasie Skarbowej na wznowienie kredytów dz. 4/10—1 budżetu wojskowego.

W mieście, dokąd samolot dostarczy chorego, należy zawczasu zorganizować przewóz chorego do szpitala i umówić szpital, który bez-

względnie przyjmie chorego i bezzwłocznie zajmie się nim.

Sprawę przewiezienia chorego do miejsca lądowania płatowca, względnie z tego miejsca do szpitala, pozostawia się inicjatywie rodziny chorego, lub też uregulowaniu przez zainteresowane władze lokalne. Pożądanem byłoby zawarcie umowy o przewożeniu takich chorych karetkami Pogotowia Ratunkowego względnie wojskowemi samochodami sanitarnemi.

Władza wojskowa po otrzymaniu wezwania jednocześnie z wysłaniem samolotu zawiadamia telefonicznie szpital, do którego będzie dostarczony chory na operację, jak również wzywa Pogotowie Ratunkowie wzgl. inną instytucję umówioną, celem bezzwłocznego przewiezienia chorego z lotniska do szpitala.

Ministerstwo jest przekonane, że sprawa uruchomienia samolotów sanitarnych dla przewozu ludności cywilnej nie powinna nastręczać trudności nie do pokonania, zależy jedynie od energicznej akcji ze strony miejscowych czynników.

Zechce tedy Pan Wojewoda (Pan Komisarz Rządu na m. st. Warszawę) w terminie do czterech tygodni od daty otrzymania tego reskryptu powiadomić Ministerstwo o dokonanych w tym zakresie poczynaniach i następnie w okresach perjodycznych (miesięcznych) nadsyłać przy sprawozdaniu ogólnem w tej sprawie wykazy:

1) nowourządzonych lotnisk,
2) stacyj benzynowych,
3) przewiezionych chorych ze wskazaniem choroby.

Nadmienia się, że następujące przypadki nadają się do przewożenia drogą powietrzną: wszelkie złamania, a zwłaszcza czaszki, które niepoddane szybkiemu zabiegowi chirurgicznemu, grożą śmiercią choremu; drążące rany jamy brzusznej; ostry napad zapalenia wyrostka robaczkowego; skręt kiszek i przepukliny uwięźnięte; krwotoki i zapalenie jamy brzusznej, wymagające nagłego zabiegu operacyjnego; porody powikłane, wymagające cięcia cesarskiego, lub innego zabiegu akuszeryjnego; choroby przewodu moczowego, wymagające bezzwłocznego zabiegu chirurgicznego. Bezwzględnie nie należy przewozić chorych w stanie agonji, z krwotokami płucnemi; wypadki nierokujące poprawy po zabiegu operacyjnym.

Ministerstwo Spraw Wojskowych wobec trudności, związanych z dezynfekcją samolotu, zastrzega się stanowczo co do przewożenia chorych zakaźnych.

Jednocześnie z okólnikiem niniejszym Ministerstwo Spraw Wojskowych wysyła właściwe zarządzenia do odpowiednich władz wojskowych w sprawie współdziałania z władzami cywilnemi w zakresie przewożenia chorych drogą powietrzną, jak również Główny Zarząd L. O. P. P. do swoich organów wojewódzkich i okręgowych.

Załącza się do wiadomości wyciągi z instrukcji Ministerstwa Spraw Wojskowych z zakresu lotnictwa sanitarnego.

Minister Spraw Wewnętrznych

(—) *Sławoj Składkowski.*

zał.

WYCIĄGI

z instrukcji Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z zakresu lotnictwa sanitarnego.

Przepisy wykonawcze.

4. Komendant portu przyjmuje zgłoszenia telefoniczne i telegraficzne wywoływania W. S. S. i natychmiast odwrotnie winien odpowiedzieć, czy W. S. S. zostanie wysłany i kiedy, względnie podać motywy odmowy (zepsucie aparatu, złe warunki atmosferyczne, brak lotniska i t. p.)

8. Komendant portu daje odlatującemu pilotowi dokładne dane, dokąd ma lecieć, gdzie wylądować, kogo ma zabrać, dokąd go odwieźć i t. p. i wydaje mu za pokwitowaniem w odpowiedniej księdze inwentarz sanitarny W. S. S.

12. Po przylocie W. S. S. z chorym przeładowaniem z samolotu do samochodu zajmuje się dyżurny w porcie lotniczym patrol sanitarny. Zasadniczo chorego należy rozebrać z kożucha i przełożyć go na łoże samochodu sanitarnego. W wyjątkowych jednak wypadkach chorego należy wprost z noszami W. S. S. i w kożuchu przenieść do samochodu sanitarnego, jednak w tym ostatnim wypadku musi jechać dyżurny sanitarjusz portu, który tym samochodem przywozi zabrane rzeczy do portu.

13. W razie, gdyby w miejscowości, dokąd został wezwany W. S. S. nie było pomocy do zapuszczenia śmigła i donalania benzyny, a okazałaby się konieczność dolania tam benzyny i rycyny, k-nt portu winien wysłać Wojskowym Samolotem Sanitarnym wraz z pilotem mechanika, który ma powrócić koleją. Jednocześnie winien wydać mechanikowi dodatkowy bidon z benzyną i rycyną.

Tymczasowe przepisy.

17. Ranny lub chory, dla przewiezienia którego został wezwany samolot, powinien być przygotowany na czas do transportu, przyczem dostarczenie go do miejsca lądowania powinno być uskutecznione zarządzeniem i środkami strony zapotrzebowującej obowiązkowo przed przybyciem Wojskowego Samolotu Sanitarnego. Ranny względnie chory powinien być zaopatrzony w dokumenty, ustalone przepisami przy oddawaniu do szpitala, względnie w pismo lekarza do szpitala dla osób cywilnych.

20. Dla zapewnienia szybkiego transportu do szpitala rannego względnie chorego, dostarczonego przez Wojskowy Samolot Sanitarny, na wojskowe lotnisko Mokotowskie przydzielony jest do 1 pułku lotniczego jeden samochód sanitarny, niezależnie od samochodu sanitarnego, obsługującego lotnisko wogóle, aż do czasu przydzielenia specjalnego samochodu sanitarnego, należy wywoływać samochód sanitarny z Komendy Miasta telefon 502-74.

23. W wyjątkowych wypadkach Wojskowym Samolotem Sanitarnym może być przewieziony chirurg dla wykonania zabiegu operacyjnego, o ile przewiezienie rannego względnie chorego jest niemożliwe, a na miejscu możliwem jest dokonanie zabiegu operacyjnego. Zarządzenie wyjazdu chirurga i uruchomienia w tym celu wojskowego samolotu sanitarnego wydają władze centralne.

Inwentarz zaopatrzenia sanitarnego w samolocie sanitarnym Hanriot Nr.................

Własność Izby Chorych 1 pułku lotniczego.

L. p.	Wyszczególnienie	Ilość
I.	Nosze amerykańskie komplet . .	1.
II.	Poduszka skórzana w poszewce brezentowej	1.
III.	Poduszka klinowata w poszewce brezentowej	1.
IV.	Worek futrzany	1.
V.	Pokrowiec brezentowy do worka futrzanego	1.
VI.	Zasłony brezentowe do okien samolotu . , ... , .	2.
VII.	Futerał brezent. na przyrządy sanitarno lekarskie	1.

zawierający:

1.	Miseczkę nerkowatą . . .	1.
2.	Gąbkę	1.
3.	Termos	1.
4.	Kaczkę emaljowaną do moczu . .	1.
5.	Torbę sanitarną dla lotników . .	1.

zawierającą:

a)	opatrunki indywidualne . . .	6 szt.
b)	opaski gazowe	1 „
c)	taśma parciana	1 „
d)	wazelina borna	1 tub.
e)	plaster	1 rol.
f)	krople Walerjana	15 grm.
g)	smarowanie do odparzenia . .	30 „
h)	jodyna w ampułkach po 1.5 . .	6 szt.
i)	krople Inoziemcowa . . .	15 grm.
j)	amoniak	15 „
k)	nożyce do ubrania	1 szt.
l)	chustka trójkątna	2 „
ł)	leszczotki angielskie . . .	2 „
m)	„ krajowe	2 „

46.

Okólnik Nr. 35 z dnia 30 marca 1927 r. Nr. Z. Z. 120/27 do PP. Wojewodów i Pana Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie rejestracji zakładów leczniczo-wychowawczych dla dzieci jagliczych, organizacji leczenia w tych zakładach oraz rejestracji przychodni przeciwjagliczych.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (Departament V Służby Zdrowia), uzupełniając okólnik Nr. Z. Z. 5806/26 z 30 maja 1926 r. w sprawie zakładów wychowawczo-leczniczych dla dzieci jagliczych, prosi Pana Wojewodę o wydanie zarządzeń, aby:

1) Każdy zakład wychowawczo-leczniczy dla dzieci jagliczych był zarejestrowany przez odpowiednią władzę sanitarną, która też sprawować winna nad nim bezpośredni nadzór.

2) Każdy zakład wychowawczo - leczniczy w terminie do trzech miesięcy przedłożył regulamin leczniczy zakładu, opracowany na podstawie załączonego wzoru regulaminu ramowego (Nr. 1) Ministerstwu Spraw Wewnętrznych (Departamentowi V Służby Zdrowia) do zatwierdzenia.

3) Każdy zakład wychowawczo-leczniczy dla dzieci jagliczych przedkładał miesięczne sprawozdanie z ruchu chorych i działalności leczniczej na formularzach według ustanowionego wzoru (załącznik Nr. 2).

Sprawozdania te mają być sporządzane w dwóch egzemplarzach i najpóźniej każdego 10 dnia miesiąca przesłane jeden do lekarza powiatowego, względnie do Wojewódzkiego Wydziału Zdrowia, drugi zaś wprost do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych (Departamentu V Służby Zdrowia).

4) Każdy zakład wychowawczo-leczniczy dla dzieci jagliczych miał zaprowadzone dla każdego chorego indywidualne karty choroby wedle zaleconego wzoru Nr. 3.

Jednocześnie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (Departament V Służby Zdrowia) uprasza Pana Wojewodę, aby zechciał polecić odpowiednim organom sporządzenie rejestru przychodni jagliczych i dopilnowanie wykonania obowiązku przesyłania przez przychodnie przeciwjaglicze sprawozdań miesięcznych, co zostało zarządzone okólnikiem tutejszym Nr. Z. Z. 7838/26 z 20 września 1926 r. oraz zaprowadzenia indywidualnych kart choroby dla chorych, leczonych w tych przychodniach, w myśl załączonej instrukcji (załącznik Nr. 4), którą należy uważać jako uzupełnienie regulaminu przychodni, załączonego do wspomnianego wyżej okólnika.

2 załączniki.

Wroczyński,
Generalny Dyrektor Służby Zdrowia

załącznik Nr. 1.

REGULAMIN LECZNICZY

zakładów wychowawczo-leczniczych dla dzieci jagliczych.

Zadania zakładu.

1. Zadaniem zakładu jest zapewnienie dzieciom, chorym na jaglicę lub podejrzanym o jaglicę, w wieku do lat szesnastu należytego leczenia, wychowania i wykształcenia w obrębie zakładu, przyczem wszystkie urządzenia zakładu i zajęcia pensjonarzy muszą być uzgodnione z wymaganiami leczniczemi.

Urządzenie zakładu.

2. Zakład wychowawczo-leczniczy powinien być położony w miejscowości zdrowej, zdala od domów mieszkalnych i ściśle od nich izolowanej, w budynkach obszernych, higjenicznie urządzonych i utrzymanych.

3. Zakład musi być wyposażony w ogólne urządzenia:

a) w łazienkę natryskową dla kąpania pensjonarzy i personelu,

b) pralnię i dezynfektor dla przeprowadzania na miejscu prania bielizny i dezynfekcji ubrań i pościeli,

umywalnie z bieżącą wodą (wodociąg i kanalizacja) dla zapewnienia należytej czystości osobistej pensjonarzom.

4. Zakład wychowawczo-leczniczy musi posiadać następujące urządzenia:

a) trzy oddziały dla leczenia jaglicy:
1) Oddział dla jaglicy czynnej,
2) Oddział dla jaglicy podleczonej,
3) Oddział dla jaglicy zaleczonej (rekonwalescentów),
b) oddział obserwacyjny,
c) infirmerję (szpitalik ogólny).

5. Oddziały dla leczenia jaglicy mają być wzajemnie od siebie odseparowane, w miarę możności pomieszczone w oddzielnych pawilonach i zupełnie odrębnie urządzone, wyposażone i prowadzone.

6. A. Każdy oddział jagliczy winien posiadać:

1) sale sypialniane, 2) rekreacyjne i jadalnie, 3) umywalnie i szatnie, 4) sale szkolne i, ewentualnie, pracownie, 5) place do zabaw i 6) *pokoje opatrunkowe* — wszystko odpowiedniej wielkości (ilości).

B. *Wyposażenie* ma się składać z oddzielnych mebli i sprzętów, pościeli, bielizny, ubrań i t. p. przedmiotów, które wyłącznie mają służyć na użytek tylko odnośnego oddziału. Wszystkie sprzęty, a w szczególności bielizna i ubrania mają być oddziałowemi kolorami znaczone, aby nie mogły ulec zamianie, a mianowicie:

oddział jaglicy czynnej — znaki czerwone,
" " podlecz. " zielone,
" " zaleczonej (rekonw.) białe.

Znaki te, szczególniej na ubraniach, mają być widoczne i duże, aby pozwoliły zdaleka rozróżnić oddział leczniczy, do którego dany chory należy.

Korzystanie ze wspólnych urządzeń przez poszczególne oddziały jak z kaplicy, sali zabawowej, kąpieli i t. p. jest dopuszczalne przy ścisłym nadzorze ze strony wychowawczyń.

Pranie bielizny poszczególnych grup winno odbywać się oddzielnie.

C. *Umywalnia z bieżącą wodą.*

Przy każdym oddziale mają być urządzone wzorowe umywalnie z bieżącą wodą z licznemi kranami dla mycia się chorych w ciągu dnia (niedopuszczalne mycie w miednicach). Mycie winno odbywać się przynajmniej trzy razy na dzień (rano, w południe i wieczór) pod nadzorem wychowawczyń. Każde dziecko ma mieć osobisty ręcznik (znaczony) zmieniany przynajmniej raz na tydzień.

7) *Pokój opatrunkowy* ma być przy każdym oddziale dla załatwiania w nim wizyt lekarskich i opatrunków ocznych u chorych z danego oddziału.

UWAGA. Urządzenie odrębnych pokojów opatrunkowych przy każdym oddziale obowiązuje tylko zakłady większe, w których każdy oddział liczy ponad 50 chorych. W zakładach mniejszych można zadowolić się jednym pokojem, przyczem jednak wizyta każdego oddziału winna odbywać się oddzielnie oraz zaczynać się od oddziału III (rekonwalescentów).

Wyposażenie pokojów opatrunkowych winno być następujące.

A. Pokój opatrunkowy oddziału czerwonego:

1) Stolik opatrunkowy ze szklaną płytą,
2) Krzesło z oparciem na głowę,
3) Stół operacyjny lub kanapka do wykonywania zabiegów,
4) Szafka na narzędzia,
5) Umywalnia z bieżącą wodą,
6) Biurko,
7) Kilka krzeseł lub taboretów,
8) Ciemnia do badania ogniskowego wziernikowania (tylko dla zakładów ponad 150 chorych).

B. *Instrumenty i naczynia.*

1) Galwanokauster (tam, gdzie jest elektryczność) lub termokauster,
2) Odwracadło powiek,
3) Rozworki do powiek,
4) Łyżeczki do skrobania,
5) Szczypczyki do wygniatania,
6) Statyw z flakonami i słoikami oftalmicznemi,
7) Undynki i tacki,
8) Pałeczki szklane z kulkami do masażu,
9) Mały sterylizator do narzędzi,
10) Puszka na gazę,
11) Naczynka szklane na watę,
12) Lupa,
13) Oftalmoskop i t. p.

Pokój opatrunkowy przy oddziale II i III (zielonym i białym) powinien być wyposażony w przedmioty, wymienione pod pozycjami 1, 2, 5 i 7 jako urządzenie i pod 2, 3, 6, 7, 8, 11 jako instrumenty i narzędzia.

8) W zakładzie wychowawczo-leczniczym, zależnie od jego wielkości, należy przeznaczyć odpowiednią salkę na oddział obserwacyjny dla pomieszczenia przypadków podejrzanych lub też pomyłkowo skierowanych do zakładu, u których na wstępie nie stwierdza się jaglicy, oraz infirmerję (szpitalik ogólny) dla schorzeń ogólnych.

9. *Podział chorych.*

A. *Na oddziale jaglicy czynnej* (czerwonym) mają być pomieszczone przypadki z objawami jaglicy czynnej, t. j. z wyraźnemi *ziarnami* lub nacieczeniami jagliczemi i wydzieliną śluzowo-ropną.

B. *Na oddziale jaglicy podleczonej* (zielonym) mają znajdować się przypadki bez wydzieliny śluzowo-ropnej (jaglica sucha) i bez wyraźnych ziarn lub nacieczeń jagliczych, a tylko z objawami przyrostu brodawkowego i chronicznego nieżytu.

C. *Na oddziale jaglicy zaleczonej* (białym) (rekonwalescentów) mają być pomieszczani chorzy u których znikną objawy przerostu i nieżytu lub też utrzymuje się tylko lekki nieżyt (śluzowy) spojówek.

10. *Organizacja leczenia.* Leczenie chorych na jaglicę ma być powierzone lekarzowi zakładowemu, którym z reguły powinien być lekarz-okulista, mieszkający w zakładzie lub też codzień dojeżdżający.

W miarę możności, szczególniej w zakładach większych, obok lekarza zakładowego, winien być ustanowiony jeszcze *lekarz konsultant* (wybitny okulista) (najlepiej profesor uniwersytetu), któryby wizytował zakład co tydzień lub co dwa tygodnie i nadawał ogólny kierunek leczniczy.

Do wykonywania pracy leczniczej lekarz zakładowy winien mieć pielęgniarki, licząc zasadniczo na każdych 100 chorych jedną.

Pielęgniarki są zupełnie podporządkowane służbowo lekarzowi zakładowemu, względnie konsultantowi.

11. Do obowiązków lekarza zakładowego należą:

1) odbywanie codziennych wizyt lekarskich w celu badania i leczenia chorych na jaglicę pensjonarzy zakładu,

2) sprawowanie ogólnego nadzoru nad higjeną zakładu i racjonalną izolacją chorych oraz normowanie ich zajęć, zależnie od stanu ich oczu,

3) prowadzenie historji choroby leczonych chorych według ustanowionych wzorów (załącznik 3),

4) przedkładanie miesięcznych sprawozdań z ruchu chorych najdalej do każdego 10-go miesiąca (na przepisanych formularzach — załącznik 2)

i 5) opracowywanie rocznych sprawozdań o wynikach leczenia.

12. Do obowiązków konsulenta należą:

1) wizytowanie raz na tydzień zakładu (ogólna kontrola),

2) przegląd chorych i kontrola ich leczenia,

3) badanie nowoprzyjętych (ustalanie djagnozy) oraz przeznaczonych do wypisania

i 4) kontrolowanie wyników leczenia jaglicy nowemi metodami i badania nad etjologją i kliniką jaglicy na materjale zakładowym.

13. Leczenie chorych powinno być prowadzone przez lekarza zakładowego według pewnego planu, opracowanego przez konsulenta, za którego wzór należy przyjąć system, stosowany przez uniwersytecki zakład leczniczy w Witkowicach. (Historja, organizacja i działalność zakładu jagliczego Uniwersytetu Jagiellońskiego prof. Godlewski i Dr. Zachert czasopismo „Opieka nad dzieckiem" r. 1926 Nr. 4 i 5.)

Załącznik Nr. 2.

Sprawozdanie za miesiąc .... 192...... r.

Zakładu wychowawczo-leczniczego dla dzieci (chłopców / dziewcząt)

chorych na jaglicę

w ....

A. Ruch chorych.

NA ODDZIALE	Znajdowało się dzieci w dn. 1-ym miesiąca			W toku leczenia na skutek przesunięcia						W ciągu miesiąca						W ostatnim dniu m-ca pozostaje			Liczba chorych w ciągu m-ca	Liczba dni leczenia
				przybyło			ubyło			przyjęto do zakładu			Wypisano z zakładu							
	Chł.	dz.	R.	ch.	dz.	R.	ch.	dz.	R.	ch.	dz.	R.	ch.	dz.	R.	ch.	dz.	R.		
Jaglicy czynnej																				
Jaglicy podleczonej																				
Jaglicy zaleczonej Rekonwalescentów																				
Obserwacyjnym																				
Ogółem																				

B. Zabiegi operacyjne

Wykonane w ciągu miesiąca

1) termo-elektrokaustyki spojówek . . .
2) wygniatania ziarn na spojówce . . .
3) wyskrobania ziarn „ . . .
4) . . . .
5) . . . .

Inne operacje oczne . . . .

Razem

C. Etat zakładu

	Chł.	Dziew.	Razem
1) Liczba miejsc dla chorych			

2) Personel zakładu 1) lekarze . . . . .
2) pielęgniarki . . . .

Uwagi: . . . .

Data . . . .

Podpis lekarza Zakładu

47.

Okólnik Nr. 36 z dnia 29 stycznia 1927 r. Nr. OL. 12819/26 do Pana Wojewody (wszystkich z wyjątkiem Śląskiego) w sprawie terminu wprowadzania w życie zmian terytorjalnych.

Zmiany terytorjalne w podziale administracyjnym Państwa były dotychczas przeprowadzane z reguły w terminie 1 stycznia, t. j. jednocześnie z zakończeniem roku budżetowego. W wyjątkowych wypadkach w razie uzasadnionej nagłości sprawy, z terminem wejścia w życie na dzień 1 lipca. Z uwagi na to, że rok budżetowy rozpoczyna się obecnie 1 kwietnia oraz, że każda zmiana w podziale administracyjnym Państwa pociąga za sobą konieczność przeprowadzania rozrachunków między zainteresowanemi ciałami samorządowemi dla których normalne wykonanie budżetu jest rzeczą bardzo istotną, ustala się obecnie również dzień 1 kwietnia jako zasadniczy termin wejścia w życie projektowanych zmian terytorjalnych, a w wyjątkowych wypadkach w razie uzasadnionej nagłości sprawy, dzień 1 października.

W związku z powyższem, wnioski w sprawach zmian terytorjalnych w podziale administracyjnym Państwa, winny być przedkładane Ministerstwu Spraw Wewnętrznych zasadniczo do dnia 1 stycznia, a w wyjątkowych wypadkach w razie uzasadnionej nagłości do dnia 1 lipca.

(—) *Jaroszyński*
Podsekretarz Stanu.

48.

Okólnik Nr. 37 z dnia 12 lutego 1927 roku D. II. PN. 9777/26 do wszystkich PP. Wojewodów i P. Kom. Rządu na m. st. Warszawę w sprawie dopuszczania języka żydowskiego na zgromadzeniach publicznych.

W wykonaniu zasady uchwalonej przez Radę Ministrów w dniu 15 lipca 1925 r. o dopuszczalności jęz. żydowskiego (hebrajskiego i żargonu) na zgromadzeniach publicznych wydane zostało zarządzenie do pp. Wojewodów w Małopolsce w dn. 13/1 1926 r. (podane do wiadomości innym pp. Wojewodom) uchylające pozostały po rządach zaborczych zwyczaj prawny ograniczający używalność języka żydowskiego na zgromadzeniach publicznych.

Wobec tego jednak, że na terenie poszczególnych dzielnic Państwa mogą w praktyce administracyjnej zachodzić rozbieżności w stosowaniu wspomnianej uchwały Rady Ministrów zarządzam, celem jednolitego w tej sprawie postępowania władz administracyjnych na całym obszarze Rzeczypospolitej, aby prawo używania jęz. żydowskiego (hebrajskiego i żargonu) na zgromadzeniach publicznych nie doznawało ograniczeń.

Minister Spraw Wewnętrznych
Sławoj Składkowski.

49.

Okólnik Nr. 38 z dnia 15 lutego 1927 roku Nr. OP. 219/27 do wszystkich PP. Wojewodów, P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, P. Komendanta Głównego Pol. Państw., P. Dyrektora Głównego Urzędu Statystycznego, P. Naczelnika Wydziału dla Spraw Mniejszości w Katowicach i do Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie w sprawie zasięgania opinji o kandydatach do służby państwowej.

Na podstawie okólnika Prezydjum Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1927 r. Nr. 13/16898 Ministerstwo Spraw Wewnętrznych oznajmia, iż okólniki Prezesa Rady Ministrów z 10 marca 1920 r. Nr. 14150/19, z 2 listopada 1921 r. Nr. 11521 i z 3 stycznia 1923 r. Nr. 10222/22 w sprawie zasięgania opinji o kandydatach do służby państwowej, podane do wiadomości okólnikami Ministerstwa Spraw Wewnętrznych: 1) z dnia 21. III. 1920 r. Nr. OP. 2828, 2) z dnia 10. XI. 1921 r. Nr. PO. 9058 i 3) z dnia 25. I. 1923 r. Nr. PO. 127—straciły moc obowiązującą, a w miejsce ich obowiązują uchwały Rady Ministrów z 6, 9 i 18 sierpnia 1923 r. w sprawie reorganizacji administracji państwowej (punkt 4 zasad ogólnych) w brzmieniu, znowelizowanem w części V punkcie 2 uchwały Rady Ministrów z 14 listopada 1924 r.

Obowiązuje zatem obecnie przepis następujący:

„Przyjęcie po raz pierwszy do służby państwowej na stanowisko urzędnika lub niższego funkcjonarjusza we wszystkich działach służby państwowej ma następować po uprzedniem poufnem zasięgnięciu przez urząd, do którego kompetencji nominacja należy, opinji tego Wojewody, który jest właściwy dla siedziby stanowiska, mającego być obsadzonem. Brak odpowiedzi Wojewody w ciągu miesiąca od chwili zawiadomienia go uważa się za równoznaczne z wyrażeniem przychylnej opinji“.

(—) *St. Dobrowolski*
Naczelnik Wydziału.

50.

Okólnik Nr. 39 z dnia 12 lutego 1927 r. Nr. Wojsk. 277/27 do P. P. Wojewodów (wszystkich) i Pana Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie uregulowania stosunku do służby wojsk. szereg. rezerwy starszych roczn. przeniesionych do roczników młodszych.

przesyła się do wiadomości.

Naczelnik Wydziału
(—) *Pieracki.*
Pułkownik Sztabu Generalnego.

MINISTERSTWO
SPRAW WOJSKOWYCH
Departament I Piechoty
L. dz. 44015/Pob. Ew./26.
Tel. Centr. M. S. Wojsk. wewn. 61.
Warszawa,
dnia 13 stycznia 1927 r.

Odpis

Na zapytanie jednego z D-ców O. K., czy należy wcielać do wojska stałego szeregowych roczników starszych, zaliczonych do rezerwy w myśl rozkazu M. S. Wojsk. Oddz. I. Szt. Gen. Licz. dz. 9999/0. de B./25, cz. III. pkt. 6, jeżeli władze administracyjne I instancji przeniosły takich szeregowych na podstawie metryki urodzenia, wzgl. innych wiarygodnych danych do roczników młodszych, wyjaśniam:

Szeregowego rezerwy, przeniesionego z rocznika starszego do jednego z roczników, które nie zostały jeszcze definitywnie zaliczone do rezerwy, należy wcielić do wojska stałego w najbliższym okresie wcielenia, niezależnie od tego, że taki szeregowy został już poprzednio przeniesiony do rezerwy. Ewentualnie poprzednio odbytą służbę wojskową należy takiemu szeregowemu zaliczyć w myśl § 637 rozp. wyk. do ustawy o powsz. obow. sł. wojsk., przyczem posiadaną książeczkę wojskową i ewent. kartę mob. należy odebrać, unieważnić, jak również skreślić go z głównej księgi ewidencyjnej i skorowidza starszego rocznika, a wpisać jednocześnie do gł. ks. ewid. i skorowidza właściwego rocznika.

Szeregowi rezerwy natomiast, przeniesieni do jednego z roczników, które zostały już definitywnie zaliczone do rezerwy, nie podlegają wcieleniu, niezależnie od tego, czy wypełnili w całości obowiązek służby czynnej, czy też pozostaje im jeszcze pewien okres do odsłużenia.

Za roczniki zaliczone definitywnie do rezerwy należy uważać, w chwili wydania niniejszego rozkazu, roczniki od 1887 do 1903 włącznie.

W imieniu Ministra Spr. Wojsk.
II. Wiceminister
(—) *Fabrycy.*
generał brygady.

Otrzymują:
D-cy O. K. Nr. I—X—do wykonania
Szef Oddz. I Szt. Gen.
„ Biura Og. Org.
Min. Spraw Wewnętrznych.

51.

Okólnik Nr. 40 z dnia 18 lutego 1927 roku Nr. Z. H. 838/27 do wszystkich P.P. Wojewodów (z wyjątkiem Wojewody Śląskiego) w sprawie stanu sanitarnego hoteli, zajazdów, oberż, pensjonatów, restauracyj i t. p.

Ze względu na specjalny charakter hoteli, zajazdów, oberż i t. p. zakładów z punktu widzenia sanitarnego, odnośnie możliwości szerzenia chorób zakaźnych przez podróżnych, polecam zwrócić szczególną uwagę na stosunki higjeniczne rzeczonych zakładów, zgodnie z postanowieniami rozporządzenia Ministra Zdrowia Publicznego z dn. 23. 1. 22 r. (Dz. U. Nr. 10 poz. 78) w przedmiocie przepisów sanitarnych dla hoteli, pokojów umeblowanych i pensjonatów, którego moc obowiązująca przedłużona została rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 3. III. 26 r. (Dz. U. Nr. 23 poz. 142) aż do odwołania.

Dotychczasowy stan hoteli łączy często nadmierną pretensjonalność na korytarzach i pokojach z zupełnym brakiem możności załatwiania potrzeb naturalnych.

Jako pierwszy i pilny nakaz najelementarniejszej kultury, mający na celu natychmiastowe uzdrowienie warunków higienicznych hoteli i t. p. zakładów, zarządam:

1) uporządkowanie podwórz,
2) uporządkowanie ustępów i udostępnienie korzystania z nich,

ad. 1) Podwórza hoteli, oberż, zajazdów i t. p. mają być pokryte twardą nawierzchnią, czysto utrzymywane, zaopatrzone w śmietnik kryty, ścieki i ustęp;

ad. 2) ustępy powinny być:
a) solidnie zbudowane tak, ażeby przy użyciu nie groziły zapadnięciem do dołu ustępowego;
b) nie powinny one być równocześnie rupieciarnią;
c) powinny one, drogą częstego szorowania sedesów i podłogi, wentylowania i odkażania być stale utrzymywane w stanie używalności i nie zatruwać powietrza naokoło, a to bez względu na miejscowość, w której się znajduje dany hotel, zajazd, oberża i t. p.

Co do wyboru najodpowiedniejszego typu ustępu i sposobu odkażania wydadzą właściwe władze lokalne, zależnie od istniejących warunków miejscowych, odpowiednie zarządzenia.

Jako termin do przeprowadzenia zarządzonej asenizacji ustalam dzień 1 kwietnia r. b.

Wykonanie powyższych zarządzeń będę uważał jako probierz zrozumienia przez władze administracyjne ważności zapobiegania epidemjom letnim i potrzeby uczynienia zadość najelementarniejszym wymaganiom kultury.

W razie zauważenia podczas inspekcji najmniejszych odchyleń od tych zarządzeń ze szkodą dla zdrowia publicznego, polecę z mocy danych mi ustawą z dnia 14. VII. 20 r. (Dz. U. Nr. 61 poz. 388), jako Naczelnemu Nadzwyczajnemu Komisarzowi do walki z epidemjami specjalnych pełnomocnictw, wstrzymanie ruchu hoteli, oberży, zajazdu i t. p., względnie cofnięcie dotyczącego pozwolenia przemysłowego do czasu uczynienia zadość rzeczonym zarządzeniom.

Zwracam się do lekarzy powiatowych, ażeby specjalną uwagę poświęcili wykonaniu moich zarządzeń w sprawie poprawy warunków higjenicznych hoteli, zajazdów, oberż i t. p., zaznaczając, że w razie spostrzeżenia zaniedbania wyciągnę odnośnie winnego w tym względzie organu odpowiednie konsekwencje.

Minister Spraw Wewnętrznych
Sławoj Składkowski.

52.

Okólnik Nr. 41 z dnia 14 lutego 1927 r. Nr. OL. 560/27 do wszystkich PP. urzędników Min. Spraw Wewnętrznych w sprawie uproszczenia i przyspieszenia korespondencji w obrębie M. S. Wewn.

Zauważyłem, że korespondencja pomiędzy Wydziałami Ministerstwa odbywa się często w sposób niewłaściwy, oraz że akta wysyłane przez poszczególne Wydziały do wglądu lub opinji innym Wydziałom, zalegają tak długo, iż sprawa, która wzbudziła potrzebę porozumienia międzywydziałowego, staje się nieraz nieaktualna. Wobec tego nie naruszając postanowień p. 1 okólnika Nr. 150 z dnia 15 grudnia 1926 r. (OL. 12111), zarządzam co następuje:

1) W razie potrzeby uzyskania w pewnej sprawie opinji innego Wydziału lub udzielenia mu sprawy do wglądu, należy przesyłać całe akta sprawy, wraz z poprzednikami, z odręczną notatką „przesyła się do wglądu" lub „przesyła się celem zaopinjowania ze względu na ....." — uzupełnioną wskazaniem fragmentu sprawy, który nasunął potrzebę opinji lub uzgodnienia stanowiska.

PP. Dyrektorzy ustalają w drodze wewnętrznych zarządzeń jakie opinje Naczelnicy Wydziałów mają prawo wydawać samodzielnie, a jakie przedkładać PP. Dyrektorom celem uzyskania ich zgody.

2) Jeżeli sprawa wymaga uzgodnienia stanowiska lub opinji kilku Wydziałów — należy ją wysyłać do wglądu „*obiegowo*". Wysyłkę sprawy obiegowo przeprowadza się odręcznie przy pomocy karty obiegowej według załączonego wzoru

3) Sprawy przesłane do opinji i do wglądu należy traktować zasadniczo jako pilne. Sprawy t e r m i n o w e muszą oczywiście otrzymać w poszczególnych Wydziałach bieg taki, jaki oznaczy na karcie obiegowej Wydział wysyłający akt, gdyż Wydział ten ponosi odpowiedzialność za dotrzymanie przez Min. Spraw. Wewn. ostatecznego terminu.

Sprawy nieterminowe, o ile mogą być zaopinjowane w obrębie Wydziału, który je otrzymał, winny być zwrócone z odręczną opinją z reguły w ciągu 3-ch dni Wydziałowi żądającemu opinji, względnie w tym samym terminie skierowane obiegowo do następnego kolejno Wydziału uwidocznionego na karcie obiegowej.

4) Przy aktach wymagających aprobaty Dyrektora Departamentu zamiast 3 dni obowiązuje termin 5 dni, o ile sprawa nie należy do terminowych (p. 3).

5) Opinje oraz adnotacje „do wglądu" z reguły winny być umieszczane na akcie lub osobnym załączniku w formie odręcznej, nie wyłączając spraw aprobowanych przez P. P. Dyrektorów Dep. Forma referatu może być zastosowana tylko w sprawach natury zasadniczej, gdy Wydziałowi opinjującemu chodzi specjalnie o zachowanie w swoich aktach bruljonu opinji.

(—) *Jaroszyński*
Podsekretarz Stanu.

№.............................

OBIEGOWO

B. Pilne (TERMINOWE).

	Data stempla M. S. W.	Termin wyznaczony	Otrzymał		Skierował do		Uwagi
1		Dni	Dnia	o g.	Dnia	o g.	
2	Wydział						
3	Wydział						
4	Wydział						
5	Wydział						
6	Wydział						
7	Wydział						
8							
9							
10							
11							
12	Termin ostateczny						

Naczelnik Wydziału:

53.

Okólnik Nr. 42, z dnia 19 lutego 1927 roku Nr. SF. 718/27. do wszystkich P. P Wojewodów (z wyjątkiem P. Wojewody Śląsk.), w sprawie przekazania Wojewodom i Prezesom Izb Skarbowych uprawnień Ministra Spraw Wewnętrznych i Ministra Skarbu, wynikających z ustawy o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych.

Zawiadamiam P. P. Wojewodów, że w związku z przekazywaniem im dalszych uprawnień co do zatwierdzania uchwał finansowych związków komunalnych uznałem za wskazane zastąpić jednem rozporządzeniem wszystkie dotychczas w tejże sprawie wydane rozporządzenia; ułatwi to orjentowanie się w kompetencjach władz nadzorczych zarówno tymże władzom, jak i związkom komunalnym.

Zwracam uwagą na to, że przy sposobności zbierania w jedno rozporządzenie wyżej wspomnianych dotychczasowych rozporządzeń treść ich poddana została rewizji, a w wyniku tej rewizji wprowadzono pewne zmiany do przepisów, zawartych w tych rozporządzeniach.

Zasadnicza zmiana polega na uregulowaniu osobnem rozporządzeniem sprawy rozstrzygania przez P. P. Wojewodów odwołań od wymiaru danin komunalnych oraz na przekazaniu, wydziałom powiatowym prawa zatwierdzania statutów gmin miejskich, wymienionych w punkcie a) art. 36 ustawy z dn. 11 sierpnia 1923 r. (Dz. Ust. Nr. 94, poz. 747), o podatkach od psów i od posiadania przedmiotów zbytku.

Dalsze zmiany polegają na pominięciu w nowem rozporządzeniu zastrzeżeń, zawartych z § 3 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 15 kwietnia 1924 r. (Dz. Ust. Nr. 36, poz. 390) i w § 3 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 9 marca 1925 (Dz. Ust. Nr. 31 poz. 220), oraz na pominięciu w statutach wzorowych o podatku od psów i posiadania przedmiotów zbytku oznaczenia stawek podatkowych.

W związku ze zmianami wymienionemi ostatnio, wyjaśniam, co następuje:

P. P. Wojewodowie przy zatwierdzaniu uchwał finansowych związków komunalnych zechcą uważać za wiążące dla Siebie następujące wskazówki:

I.) Statut o podatku od plakatów, szyldów i anonsów powinien odpowiadać statutowi wzorowemu, ogłoszonemu jako załącznik do § 11 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 18 marca 1924 r. (Dz. Ust. Nr. 31, poz. 317);

II.) Statuty o podatku od psów i od posiadania przedmiotów zbytku, jak również statuty o podatku na cele inwestycyjne, powinny odpowiadać statutom wzorowym, które zostaną ogłoszone w formie załączników do wspomnianego na wstępie rozporządzenia;

III.) Statuty innych podatków komunalnych, powinny odpowiadać statutom wzorowym, dołączonym do okólników Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Nr. 41 z dn. 25 kwietnia 1924 r. (L. SM. 2240/24) i Nr. 31 z dnia 9 marca 1925 r. (L. SM. 1085/25) ze zmianami, wynikającemi z dalszego ciągu niniejszego okólnika;

IV.) Statuty opłat drogowych powinny być oparte na zasadach podanych w okólniku z dnia 19. II. 1927 r. Nr. 43/III. SF. 842/27, który przesłany będzie P. P. Wojewodom w dniach najbliższych;

V.) Stawki podatków, których statuty zatwierdzać będą P. P. Wojewodowie, nie powinny przekraczać następujących wysokości:

1) od placów budowlanych i od gruntów o charakterze placów budowlanych—1% wartości placów wzgl. gruntów;

2) od zbytku mieszkaniowego — 100% rocznego komornego wzgl. wartości czynszowej, obliczonej według wysokości z czerwca 1914 roku i przeliczonej na złote według relacji, zamieszczonej w ustępie 4 art. 6 ustawy z dnia 11 kwietnia 1924 r. (Dz. Ust. Nr. 39, poz. 406);

3) hotelowego—30% należności za wynajem lokalu wraz z meblami, usługą, pościelą, oświetleniem i opałem;

4) stawki dodatków do państwowych opłat od patentów na wyrób i sprzedaż trunków oraz przetworów wódczanych i spirytusowych nie mogą przekraczać norm, ustalonych w ustępie 2 art. 11 ustawy z dn. 11 sierpnia 1923 r. (Dz. Ust. Nr. 94, poz. 747), przyczem podstawę wymiaru dodatków komunalnych stanowią obecnie ceny patentów, oznaczone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 26 listopada 1923 r. (Dz. Ust. Nr. 124, poz. 1000), a zwaloryzowane rozporządzeniem Ministra Skarbu z dn. 24 grudnia 1923 r. (Dz. Ust. Nr. 137, poz. 1148);

5) od towarów, przywożonych drogami żelaznemi, — norm, oznaczonych w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 4 lutego 1925 r. (Dz. Ust. Nr. 16, poz. 111). W związku z § 3 statutu wzorowego o powyższym podatku zwracam w tem miejscu uwagę, że zwolnieniu od omawianego podatku podlegają również przedmioty, wymienione w art. 26 ustawy z dnia 29 kwietnia 1925 r. (Dz. Ust. Nr. 51, poz. 346);

6) od oświetlenia elektrycznego i gazowego w lokalach z wyszynkiem alkoholu oraz w lokalach zabaw, rozrywek i widowisk — 25% opłaty pobieranej przez przedsiębiorstwo, dostarczające prądu elektrycznego wzgl. gazu;

7) stawka opłaty od umów o przeniesienie własności nieruchomości nie może przekraczać 2% sumy, stanowiącej podstawę wymiaru opłaty państwowej, a to zgodnie z przepisem art. 2 ustawy z dn. 31 lipca 1924 r. (Dz. Ust. Nr. 73, poz. 720).

8) od spadków i darowizn—normy ustalonej w ustępie 1 art. 16 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. (Dz. Ust. Nr. 94, poz. 747);

9) od plakatów, szyldów i anonsów, — o ile chodzi o przedmioty podatkowe, wymienione w § 3 statutu wzorowego, załączonego do § 11 rozporządzenia II Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 18 marca 1924 roku (Dz. Ust. Nr. 31, poz. 317) następujących norm:

a) od przedmiotów, wymienionych w ustępie 1) o powierzchni, oznaczonej pod a), — 5 zł., przyczem stawka od tychże przedmiotów o największej powierzchni nie może przekraczać 50 zł.,

b) od przedmiotów, wymienionych w ustępie 2) — 20 zł.,

c) od przedmiotów, wymienionych w ustępie 3), — 10% należności za ogłoszenie,

d) od przedmiotów, wymienionych w ustępie 4) — 15% należności za ogłoszenie,

e) od przedmiotów, wymienionych w ustępie 5) — 20% kosztów reklamy;

10) od publicznych zabaw, rozrywek i widowisk:

a) 60% ceny biletu wstępu na przedstawienia marjonetkowe, cyrkowe, variete, kabaretowe, na walki zapaśnicze oraz na przedstawienia kinematograficzne z wyjątkiem przedstawień kinematograficznych, na których wyświetlane są filmy o treści historycznej, dla których stawka nie powinna przekraczać 50%, bądź filmy o wysokiej wartości artystycznej lub o treści społeczno-wychowawczej, dla których stawka nie powinna przekraczać 30%, wreszcie przedstawień kinematograficznych filmów o treści ściśle naukowej, dla których stawka nie powinna przekraczać 10%,

b) 10% ceny biletu wstępu na zawody i popisy, urządzane przez towarzystwa sportowe i gimnastyczne, których użyteczność publiczną uzna zarząd gminy, oraz na przedstawienia teatralne i występy o wysokiej wartości artystycznej, kulturalnej lub naukowej, uznanej przez zarząd gminy,

c) 20% biletu wstępu na wszystkie inne widowiska, zabawy i rozrywki,

d) 50 zł. za każdy dzień wzgl. wieczór zabawy, rozrywki lub widowiska w przypadku, gdy podatek od nich uiszcza się w posób ryczałtowy, przewidziany w ustępie drugim § 12 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 18 marca 1924 r. (Dz. Ust. Nr. 31, poz. 317).

Zwracam uwagę na to, że w związku z art. 7 Konwencji Handlowej z Austrją (Dz. Ust. Nr. 4 z 1923 r., poz. 19) i art. 4 Konwencji Handlowej z Włochami (Dz. Ust. Nr. 29 z r. 1923, poz. 181)— stawki podatku od biletów wejścia na przedstawienia filmów, wyprodukowanych w tych państwach nie powinny być wyższe niż stawki dla filmów produkcji krajowej. Stawki dla filmów produkcji krajowej muszą mieć również zastosowanie do filmów, wyprodukowanych w innych państwach, z któremi Polska zawarła umowy handlowe, przewidujące klauzulę największego uprzywilejowania, w szczególności w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej, Francji i Anglji.

O ile więc statuty poszczególnych związków komunalnych przewidują ulgowe stawki dla filmów produkcji krajowej, to te stawki powinny być również stosowane do filmów, wyprodukowanych w państwach wyżej wymienionych, a to do czasu ewent. zmiany przez gminę statutu podatku od widowisk, polegającej na zniesieniu różnicy w opodatkowaniu filmów krajowych i zagranicznych.

Uznaję za wskazane, aby związki komunalne stosowały ulgowe stawki podatkowe dla takich filmów niezależnie od miejsca ich produkcji, które szerzą wśród ludności wiedzę o kraju ojczystym, jego przyrodzie, życiu i kulturze.

O ile chodzi o stosowanie ulgowych stawek podatkowych od biletów wejścia na przedstawienia kinematograficzne, to uznaję również za celowe, aby takie stawki stosowane były nietylko w tych przypadkach, gdy wyświetlany film, ze względu na który stosuje się ulgową stawkę, wypełnia całkowity program lub przeważną jego część, ale i wówczas, gdy wypełnia on nawet mniejszą część programu.

Celem podniesienia wartości przedstawień kinematograficznych, z drugiej zaś strony celem ich udostępnienia dla szerszych warstw ludności uważam wreszcie za pożądane, aby zarządy komunalne udzielały odnośnym przedsiębiorstwom w pewnym procentowym stosunku do zainkasowanej sumy podatku odpowiedniej premji, o ile ceny biletów w tych przedsiębiorstwach w ciągu określonego zgóry czasu (naprz. w ciągu roku) nie przekroczą kwoty, oznaczonej przez zarząd związku i o ile w tym czasie nie będzie wyświetlony ani jeden film o niezdrowej treści sensacyjno-kryminalnej lub erotycznej.

11) od prawa polowania — norm, określonych w § 13 rozporządzenia II Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 18 marca 1924 r. (Dz. Ust. Nr. 31, poz. 317), a zmienionych częściowo przez § 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 4 sierpnia 1924 r. (Dz. Ust. Nr. 78, poz. 759) i przez § 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 27 lipca 1926 r. (Dz. Ust. Nr. 84, poz. 473);

12) stawki roczne podatku od psów nie powinny przekraczać:

a) za pierwszego psa, podlegającego opodatkowaniu — 10 zł.;

b) za każdego drugiego psa, podlegającego opodatkowaniu — 20 zł.;

c) za każdego następnego psa, podlegającego opodatkowaniu — 30 zł.

Maksymalne stawki podatku od psów w gminach miejskich mogą być dwa razy większe.

13) stawki roczne podatku od posiadania przedmiotów zbytku, nie powinny przekraczać:

1. za samochód osobowy	—	120 zł.
2. „ motocykl	—	20 „
3. „ rower	—	10 „
4. „ karetę	—	60 „
5. „ powóz	—	40 „
6. „ wolant	—	30 „
7. „ inny ekwipaż resorowy	—	20 „
8. „ dubeltówkę i sztucer	—	25 „
9. „ konia wierzchowzgo	—	40 „

14) Bliższe wskazówki co do zasad wprowadzania i poboru podatku inwestycyjnego zawarte są w okólniku Min. Spraw Wewnętrznych z dn. 2. XII. 1926 r. Nr. 138/III SF.

O ile chodzi o wysokość obciążenia przez związki komunalne gruntów państwowych w b. zaborze rosyjskim, to wysokość ta wskazana jest w ustępie 2) art. 2 ustawy o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych.

Stawki podatkowe, ustalone w ustawach lub rozporządzeniach Ministra Spraw Wewnętrznych, opublikowanych w Dzienniku Ustaw, nie mogą być oczywiście podwyższane w żadnym przypadku.

Co się tyczy stawek innych podatków z pośród wymienionych wyżej, to P. P. Wojewodowie — w razie uznania ich za niewystarczające w konkretnych przypadkach — mogą w porozumieniu z Prezesami Izb Skarbowych występować

do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z wnioskiem o zezwolenie na zatwierdzenie wyższych stawek podatkowych.

W ten sam sposób należy postępować w razie uznania przez P. P. Wojewodów potrzeby odstąpienia w konkretnych przypadkach od zasad statutu wzorowego.

Zwracam uwagę na to, że z liczby podatków wymienionych w art. art. 2 — 21 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. (Dz. Ust. Nr. 94, poz. 747) zastrzegło sobie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych nadal prawo zatwierdzania podatku od kopalń, oraz podatków, wprowadzanych na podstawie art. art. 20 i 21 wymienionej ustawy — z wyjątkiem podatku od psów i od posiadania przedmiotów zbytku. Ministerstwo cofnęło też uprawnienie co do rozstrzygania w przypadkach wymienionych w ustępie 3 art. 3 ustawy z dn. 11 sierpnia 1923 r. (Dz. Ust. Nr. 94, poz. 747), które przyznane było P. P. Wojewodom w punkcie 1 § 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 15 kwietnia 1924 r. (Dz. Ust. Nr. 36, poz. 390).

Wyjaśniam, że w związku z wydaniem ustawy z dn. 2 sierpnia 1926 r. o podatku od lokali (Dz. Ust. Nr. 94, poz. 550) miejski podatek od lokali pobierany jest z mocy samej ustawy, bez potrzeby specjalnego uchwalania tegoż podatku, jak to było dotychczas.

Wreszcie nadmieniam przy sposobności, że przy opodatkowaniu wyścigów konnych powinny być ściśle przestrzegane przepisy ustawy z dn. 22 czerwca 1925 r. o wyścigach konnych (Dz. Ust. Nr. 74, poz. 512), oraz — że pobór t. zw. dopłat drogowych opierać należy na art. 23 ustawy z dn. 10 grudnia 1920 r. (Dz. Ust. Nr. 6 z r. 1921, poz. 32), mającej charakter legis specialis, a nie — jak to niektóre związki komunalne praktykują — na art. 31 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. (Dz. Ust. Nr. 94, poz. 747).

Powyższe podaję Panu Wojewodzie do wiadomości i wydania odpowiednich zarządzeń wydziałom powiatowym, jako władzom nadzorczym nad gminami.

Minister Spraw Wewnętrznych

Sławoj Składkowski.

54.

Okólnik Nr. 43 z dnia 19 lutego 1927 r. Nr. SF. 842/27 do wszystkich PP. Wojewodów (z wyjątkiem p. Wojewody Śląskiego) w sprawie zasad poboru w roku budżetowym 1927/8 t. zw. specjalnych opłat drogowych.

Zmieniając okólnik Min. Spraw Wewnętrznych z dnia 13 marca r. ub. Nr. 31, udzielam następujących wskazówek co do wprowadzenia i pobierania przez związki komunalne w roku budżetowym 1927/28 specjalnych opłat drogowych:

1) Specjalne opłaty drogowe mogą być wprowadzane tylko wtedy, gdy wydatki (zarówno na utrzymanie, jak i na budowę dróg) nie mogą być w całości lub w części pokryte z nadwyżki innych dochodów związku komunalnego nad wszystkiemi innemi zwyczajnemi i nadzwyczajnemi wydatkami (z wyłączeniem wydatków drogowych).

2) Suma specjalnych opłat drogowych nie może w żadnym razie przekraczać kwoty wydatków, preliminowanych w budżecie na utrzymanie i budowę dróg, zmniejszonej o sumę wpływów budżetowych, mającą specjalne przeznaczenie na wydatki drogowe (naprz. subwencja Państwa).

Władze nadzorcze nad związkami komunalnemi powinny zwracać baczną uwagę na prawidłowe używanie przez związki komunalne dochodów, przeznaczonych na pokrycie wydatków drogowych; dochody te oczywiście nie mogą być użyte na pokrywanie innych wydatków.

3) Specjalnemi opłatami drogowemi mogą być obciążone:

a) grunta, podlegające obciążeniu na rzecz związków komunalnych zarówno w postaci podatków do państwowego podatku od gruntów jak i w postaci samoistnego podatku komunalnego (ust. 2 art. 2 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych — Dz. Ust. R. P. Nr. 94, poz. 747),

b) przedsiębiorstwa przemysłowe i handlowe, wykupujące świadectwa przemysłowe i karty rejestracyjne,

c) nieruchomości w miastach, budynki w gminach wiejskich, podlegające państwowemu podatkowi od tych nieruchomości i budynków.

4) Obciążenie opłatami drogowemi poszczególnych płatników nie może przekraczać:

a) 75% przypadającego na płatnika zasadniczego państwowego podatku gruntowego wzgl. w b. zaborze pruskim — 75% takiegoż państwowego dodatku do podatku gruntowego, a od gruntów państwowych w b. zaborze rosyjskim — 75% samoistnego podatku komunalnego od gruntów w sumie pobieranej na rzecz gminy i powiatowego związku komunalnego łącznie;

b) 15% ceny świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych;

c) 50% państwowego podatku od nieruchomości w miastach i od niektórych budynków w gminach wiejskich.

Nadmieniam w końcu, że do sprawy uporządkowania dróg przywiązuję dużą wagę i że zatem w tych konkretnych wypadkach gdyby wskazane wyżej normy opłat drogowych okazały się niewystarczające, a podwyższenie ich nie przeciążało, zdaniem p. p. Wojewodów zdolności płatniczej ludności, zezwalam na występowanie p. p. Wojewodów do mnie z odpowiedniemi szczegółowo umotywowanemi wnioskami o zezwolenie na podwyższenie opłat drogowych.

5) Przez „zasadniczy" państwowy podatek gruntowy, o którym mowa wyżej, rozumieć należy, jak to już zresztą wyjaśnione zostało w piśmie okólnikowem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dn. 4 września 1925 r. Nr. SF. 1804/25, wszystko to, co przypada na poszczególnych płatników tytułem państwowego podatku gruntowego z wyłączeniem oddzielnego dodatku przewidzianego w art. 2 ustawy z dnia 15 czerwca 1923 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 65, poz. 505) i bez uwzględnienia ulg, przewidzianych w art. 3 tejże ustawy.

6) Wysokość sumy opłat drogowych, przypadająca na każdą z trzech grup płatników po-

winna być oznaczona w statucie o poborze tych opłat.

Rozkład każdej z tych sum na poszczególne objekty podatkowe ma być dokonany w sposób następujący:

a) kwota, przypadająca na wszystkie grunty, powinna być rozłożona między płatników w stosunku do płaconych przez nich podatków od gruntów, wymienionych wyżej w p. 4 a.,

b) kwota, przypadająca na przedsiębiorstwa przemysłowe i handlowe, ma być rozłożona między poszczególnych płatników w stosunku do wykupywanych przez nich ceny świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych,

c) kwota, przypadająca na nieruchomości, ma być rozłożona między płatników w stosunku do państwowego podatku od nieruchomości w gminach miejskich i państwowego podatku od budynków na terenie gmin wiejskich.

7) W nakazie płatniczym na specjalne opłaty drogowe podawać należy osobno należność z tytułu posiadania przez płatnika poszczególnych objektów, podlegających obciążeniu temi opłatami, a więc osobno z tytułu posiadania gruntów, osobno z tytułu posiadania budynków i osobno z tytułu posiadania przedsiębiorstwa.

8) Pobór dodatkowych opłat drogowych na zasadach, wskazanych w § 2 statutu wzorowego, przesłanego p. p. Wojewodom przy okólniku Min. Spraw Wewnętrznych Nr. 41 z roku 1925, utrzymuje sie nadal w mocy z następującemi zmianami tych zasad:

a) zależnie od warunków lokalnych może być ustanawiana jedna lub kilka stref t. zw. „adjacentów", pociąganych do dodatkowych opłat drogowych; szerokość tych stref również zależy od warunków lokalnych,

b) 20% norma, wymieniona w uwadze do § 2 wspomnianego statutu wzorowego, odnosi się tylko do ogólnej wysokości sumy dodatkowych opłat od t. zw. „adjacentów". Normę tę utrzymuje się nadal o ile chodzi o udział „adjacentów" w kosztach utrzymania dróg, natomiat może być ta norma przekroczona i ustalona w wysokości 50%, o ile chodzi o udział „adjacentów" w kosztach budowy nowych dróg, czyli że związek komunalny mógłby pobrać od „adjacentów" tytułem dodatkowych opłat 20% tej części ogólnej sumy opłat drogowych, o których mowa w poprzednich punktach niniejszego okólnika, która przeznaczona jest na utrzymanie dróg i 50% tej części, która przeznaczona jest na budowę nowych dróg.

9) Opłaty drogowe można zatwierdzać z reguły tylko na rzecz powiatowych związków komunalnych i tylko zupełnie wyjątkowo na rzecz miast, wydzielonych z tych powiatowych związków.

Gminy wiejskie i miasta, niewydzielone z powiatowych związków komunalnych, nie mają prawa do poboru specjalnych opłat drogowych, o których mowa w niniejszym okólniku, a to dlatego, że pobór tych opłat opiera się na art. 19 ustawy o budowie i utrzymaniu dróg publicznych w Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 10 grudnia 1920 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 6/1921, poz. 32), który daje wyraźnie odnośne uprawnienia tylko powiatowym i wojewódzkim związkom komunalnym.

10) Wyjaśniam, że na podstawie postanowień, zawartych w ustępie 2 art. 55 ustawy o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych z dnia 11 sierpnia 1923 r. powiatowe związki komunalne mają prawo mocą odnośnej uchwały sejmiku (rady powiatowej) nałożyć na gminy wiejskie i miasta niewydzielone z powiatowego związku komunalnego obowiązek ściągania podatków powiatowych.

Postanowienie to nie przesądza kwestji wynagradzania gmin przez powiatowy związek komunalny za wykonanie odnośnych czynności. Sprawa wysokości wynagrodzenia powinna być pozostawiana porozumieniu gminy z powiatowym związkiem komunalnym; możnaby się w tym względzie wzorować na zasadach, wypowiedzianych w art. 43 powołanej ustawy.

O powyższem należy powiadomić interesowane związki komunalne.

Minister Spraw Wewnętrznych
Sławoj Składkowski.

55.

Okólnik Nr. 44 z dn. 19 lutego 1927 r. Nr. OL. 450/27 do Pana Wojewody (wszyscy) w sprawie wykazów czynności i zaległości władz administracyjnych I-ej i II-ej instancji.

Niniejszem kasuję sporządzanie i przedkładanie przez Starostów P. P. Wojewodom, a przez P. P. Wojewodów Ministerstwu Spraw Wewnętrznych — perjodycznych wykazów czynności i zaległości.

Wykazy czynności i zaległości sporządzane w formie dotychczasowej, t. j. z uwidocznieniem nazwisk referentów, względnie Wydziałów i Oddziałów, oraz ogólnej cyfry wpływu aktów i spraw załatwionych i zaległych, nietylko nie dają należytego obrazu istotnego obciążenia, lecz nawet częstokroć mogą doprowadzić do wysnuwania mylnych wniosków. Wobec tego bowiem, że w poszczególnych dzielnicach ze względu na odmienne ustawodawstwo formalne i materjalne, w poszczególnych Województwach ze względu na różnice organizacyjne, w poszczególnych powiatach ze względu na różnice w stosunkach przemysłowych, rolniczych i t. d., obrót aktów w poszczególnych urzędach względnie w poszczególnych Wydziałach i Oddziałach, a wreszcie w poszczególnych referatach jest bardzo różnorodny, wykazy czynności oparte wyłącznie na danych cyfrowych bez bliższego wyszczególnienia ważniejszysh spraw załatwionych w okresie sprawozdawczym, nie mogą służyć za podstawę do ścisłego określenia zakresu pracy poszczególnych urzędów czy urzędników, ani tem mniej do wysnuwania wniosków porównawczych.

Z drugiej strony okazuje się, że fakt sporządzania wykazów czynności i mylna często obawa poszczególnych urzędników i urzędów co do znaczenia, jakie władze przełożone przywiązują do tych wykazów, wpływa ujemnie na bieg spraw w urzędach, przyczyniając się między innemi szczególnie do sztucznego mnożenia liczby aktów protokółowanych. Ponieważ jednym z pierwszych

warunków reorganizacji urzędów administracyjnych jest możliwe ograniczenie obiegu papierowego, przeto postanowiłem skasować wspomniane wyżej perjodyczne wykazy czynności, wyrażając przy tem nadzieję, iż to moje zarządzenie przyczyni się do ograniczenia protokółowania spraw w urzędach do niezbędnej potrzeby.

Uważam zresztą, iż cyfrowe wykazy czynności nie są bynajmniej niezbędne kierownikom urzędów dla dokładnego orjentowania się co do zakresu czynności i stopnia zatrudnienia poszczególnych urzędników, względnie Wydziałów czy Oddziałów, a ważniejsze dla tego celu jest przeglądanie poczty, oraz aprobata spraw.

Lustracje urzędów dają również pożądaną sposobność do zorjentowania się w zakresie i podziale pracy w urzędach.

Ponieważ gromadzenie się zaległości w urzędach administracyjnych jest rzeczą w niedopuszczalną, zarządzam równocześnie, ażeby w miejsce dotychczasowych wykazów czynności i zaległości P. P. Starostowie przedkładali P. P. Wojewodom kwartalne, zaś P. P. Wojewodowie Ministerstwu Spraw Wewnętrznych półroczne wykazy zaległości.

Odnośnie wykazów przedkładanych przez Starostów, pozostawiam decyzji P. P. Wojewodów, czy wykazy te mają podawać ilość spraw zaległych w całym Starostwie, czy też u poszczególnych referentów, czy też według kategorji spraw. Uważam, iż przy większej liczbie zaległości powinna być zastosowana większa specjalizacja w wykazie.

Wykazy przedkładane Ministerstwu, a dotyczące zaległości we władzach administracyjnych II-ej instancji powinny być sporządzone według Wydziałów z uwzględnieniem Oddziałów fachowych (np. sprawy przemysłowe w Wydziale Administracyjnym w tych Województwach w których niema osobnych Wydziałów przemysłowych), chodzi bowiem o danie Ministerstwu możności zorjentowania się, w jakich działach administracji, załatwianych we władzach II-ej instancji, są zaległości.

W wykazach zaległości mają być wyszczególnione zaległości dla każdego roku z osobna, o ile zaś chodzi o rok bieżący (sprawozdawczy) według poszczególnych kwartałów.

Co się tyczy pojęcia „zaległości“ oznajmiam iż sprawy „zaległe“ należy odróżnić ściśle od aktów niezałatwionych. Jak to już w okólniku z dn. 4 stycznia r. b. Nr. 160 zaznaczyłem, dążeniem każdego referenta powinno być załatwienie ostateczne sprawy, nie zaś mechaniczne załatwianie przydzielanych aktów w formie przedwstępnych często zupełnie zbędnych korespondencji. W myśl tej zasady jako „zaległość“ w urzędzie należy traktować nietylko akta wogóle niezałatwione, ale i te wszystkie akta, które zawierają jedynie korespondencję przedstanowczą, podczas gdy sama sprawa jako taka, pozostaje niezałatwioną. Gdyby wykazy zaległości miały jak dotąd rejestrować tylko w sposób mechaniczny te akta, które załatwione zostały formalnie ale nie materjalnie, byłyby one bez żadnej wartości i nie dawałyby poglądu na istotny stan zaległości w urzędach.

P. P. Wojewodowie zarządzą, ażeby referenci na aktach przez nich załatwianych umieszczali (ewentualnie za pomocą pieczątki) znak „ost. załatw.“ lub „tymczas. załatw.“. Kancelarje w wykazach zaległości zamieszczać będą jako niezałatwione wszystkie te akta, które nie zawierają „ostatecznego załatwienia“.

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *Sławoj Składkowski.*

56.

Okólnik Nr. 45 z dnia 22 lutego 1927 roku Nr. Z. H. 170/27 do wszystkich PP. Wojewodów w sprawie nadzoru nad lecznictwem Kas Chorych.

Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej wydało dnia 16. VI. 26 r. L. 2493 okólnik, polecający, ażeby uchwały Zarządów Kas Chorych w sprawach lecznictwa przesyłane były do Okręgowych Urzędów Ubezpieczeń drogą lekarzy powiatowych, którzy zaopatrywać będą wspomniane uchwały ewentualną opinją.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (Departament V Służby Zdrowia), przesyłając w załączeniu odpis tego okólnika, uprasza o zarządzenie, ażeby lekarze powiatowi korzystali z niego jaknajpilniej, gdyż daje on możność pośredniego wpływania na działalność pomienionego lecznictwa i jego rozwój.

Lekarz powiatowy powinien za każdym razem potwierdzić podpisem swoim, że daną uchwałę czytał i skierować ją do właściwego Okręgowego Urzędu Ubezpieczeń najpóźniej w ciągu trzech dni, przyczem zauważa się, że rzeczony termin musi bezwzględnie być przestrzegany.

Należy oczekiwać, że tą drogą lekarze powiatowi swojemi rzeczowemi i gruntownie przemyślanemi radami, względnie uwagami, przyczynią się wybitnie do stworzenia terenu współpracy Państwowej Służby Zdrowia z Zarządami Kas Chorych w atmosferze wzajemnego zaufania i najlepszej woli.

1 załącznik.

(—) *Wroczyński*
Generalny Dyrektor Służby Zdrowia.

MINISTERSTWO PRACY I OPIEKI SPOŁECZNEJ
Główny Urząd Ubezpieczeń
Nr. 2493/G. U. U.
Warszawa, dn. 16 czerwca 1926.

Odpis z odpisu.

Do Okręgowego Urzędu Ubezpieczeń w Warszawie, Poznaniu i Lwowie.

W celu umożliwienia delegatom Ministerstwa Spraw Wewnętrznych (Generalna Dyrekcja Służby Zdrowia) wykonywania ściślejszego nadzoru nad Kasami Chorych w zakresie lecznictwa, Główny Urząd Ubezpieczeń poleca wezwać Zarządy Kas Chorych, podległych Okręgowemu Urzędowi Ubezpieczeń, by odpisy swych uchwał w sprawach lecznictwa (z wyjątkiem personalnych spraw lekarzy kasowych) przesyłały do Okręgowego Urzędu

Ubezpieczeń za pośrednictwem lekarzy powiatowych, którzy zaopatrywać będą wspomniane uchwały swą ewentualną opinją.

Kierownik
Głównego Urzędu Ubezpiecz.
(—) *Adam Korski.*

Za zgodność:

57.

Okólnik Nr. 46 z dn. 22 lutego 1927 r. Nr. OB. 531 do wszystkich P. P. Wojewodów oraz Pana Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie opłat stemplowych od wyciągów i innych świadectw z akt stanu cywilnego.

Ustawa z dnia 1 lipca 1926 r. o opłatach stemplowych (Dz. Ust. Nr. 98, p. 570), która weszła w życie w dniu 1 stycznia 1927 r. zawiera (głównie w art. 155) odmienne od dotychczasowych przepisy o opłatach stemplowych od wyciągów i innych świadectw z aktu stanu cywilnego (z ksiąg metrykalnych).

Należy zwrócić uwagę na te nowe przepisy wszystkim podległym urzędom stanu cywilnego i podać do ich wiadomości treść tych przepisów, która jest następująca:

I. Na obszarze województw poznańskiego i pomorskiego oraz górnośląskiej części województwa śląskiego — opłata stemplowa wynosi 1 zł. od każdego zaświadczonego faktu urodzin, zaślubin lub śmierci.

II. Na pozostałym obszarze państwa wysokość opłaty stemplowej zależy od odpowiedzi na pytanie: kto ponosi koszty utrzymania tego urzędu stanu cywilnego, który w przypadku poszczególnym wydaje wyciąg lub świadectwo z ksiąg metrykalnych:

a) Jeżeli wyciąg lub świadectwo z ksiąg metrykalnych wydaje urząd, którego kosztów utrzymania nie ponosi Skarb Państwa — w szczególności więc gdy urzędem stanu cywilnego jest urząd parafjalny lub urząd gminny — opłata wynosi 1 zł. od każdego zaświadczonego faktu urodzin, zaślubin lub śmierci.

b) Jeżeli zaś *Skarb Państwa* ponosi koszta utrzymania urzędu stanu cywilnego (np. przy metrykach dla wyznań niechrześcijańskich, prowadzonych przez urzędy policji państwowej na obszarze b. dzielnicy rosyjskiej, przy metrykach dla bezwyznaniowych, prowadzonych przez starostwa na obszarze b. dzielnicy austrjackiej), to opłata wynosi 3 zł. od każdego zaświadczonego faktu urodzin, zaślubin lub śmierci; oprócz tej opłaty stemplowej żadna inna opłata nie ma być pobrana (art. 154, ustęp przedostatni).

III. Na całym obszarze Państwa obowiązują nadto normy następujące:

1) Wolne są od opłaty stemplowej — pod warunkiem wzajemności — wyciągi i inne świadectwa z akt stanu cywilnego, tyczące się: a) szefów i funkcjonarjuszów przedstawicielstw dyplomatycznych państw obcych, jeżeli te osoby są obywatelami państwa wysyłającego i należą do uznanego personelu eksterytorjalnego, b) szefów (nie funkcjonarjuszów) zawodowych przedstawicielstw konsularnych państw obcych, c) członków rodzin osób urzędowych, wymienionych pod a) i b).

2) Poza przypadkami, wymienionemi w punkcie 1, wyciągi i inne świadectwa z akt stanu cywilnego mogą być wydane zasadniczo tylko po uprzedniem złożeniu opłaty stemplowej. Ani cel, do którego wyciąg lub świadectwo mają służyć, ani ich forma nie uzasadniają uwolnienia od opłaty stemplowej. Wyciągi krótkie (wydawane na t. zw. druczkach) podlegają opłacie (w wysokości 1 zł. względnie 3 zł. od każdego zaświadczonego faktu) *na równi z wypisami pełnemi.*

Jedynie wówczas, gdy osoba która żąda wydania wyciągu lub świadectwa, jest tak dalece niezamożna, że uiszczenie opłaty stemplowej *nie jest możliwe bez dotkliwego uszczerbku majątkowego* i ten stan rzeczy jest urzędnikowi stanu cywilnego niewątpliwie znany, ma być wyciąg lub świadectwo wydane mimo nie uiszczenia opłaty stemplowej (art. 160, punkt 1 — w związku z punktem 17 artykułu 142). Urzędnik stanu cywilnego ma jednak w takim razie pozostawić w swych aktach notatkę, stwierdzającą, komu i kiedy wyciąg (świadectwo) został wydany mimo nieuiszczenia opłaty stemplowej, oraz z jakich powodów urzędnik uznał petenta za ubogiego (§ 176 rozporządzenia wykonawczego z dn. 20 listopada 1926 r. Dz. U. R. P. Nr. 123, poz. 713). W tym celu byłoby najstosowniejszem prowadzenie wykazu wyciagów metrykalnych, wydanych bez opłaty stemplowej; rubryki tego wykazu byłyby następujące: liczba porządkowa, data, nazwisko i imię osoby, której wydano wyciąg, należna opłata, znamiona ubóstwa.

3) Opłatę stemplową uiszcza się za pomocą znaczków stemplowych, naklejonych na wydanym wyciągu (świadectwie) i skasowanych pieczęcią urzędu stanu cywilnego (§ 177 rozporządzenia wykonawczego).

Podanie o wydanie wyciągu lub innego świadectwa z akt stanu cywilnego jest wolne od opłaty stemplowej (art. 142, punkt 25).

O powyższem Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zawiadamia zgodnie z pismem Ministerstwa Skarbu z dn. 30 stycznia r. b. Nr. DPO. 831/VII.

Naczelnik Wydziału
(—) *Robaczewski.*

58.

Okólnik Nr. 47 z dnia 28 lutego 1927. Nr. Z. F. 281/27 do wszystkich PP. Wojewodów i Pana Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie zatrudniania niefachowego personelu w aptekach.

Wobec tego, że okólnik z dnia 1 lipca 1624 r. Nr. Z. F. 1305/24 nie wymienia wszystkich czynności, jakie w aptekach mogą być poruczane personelowi niefachowemu, jedno z Województw zwróciło się o wyjaśnienie, czy wpisywanie recept do ksiąg receptowych i przepisywanie recept na sygnaturach (tam, gdzie te są dołączane do wydawanych lekarstw), należy uznać za pracę fachową, czy też kancelaryjną, t. j. taką, która może być poruczona personelowi niefachowemu.

W związku z powyższem Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wyjaśnia, że wpisywanie recept do ksiąg receptowych i przepisywanie recept na sygnaturach winno być uważane za pracę fachową i poruczane tylko fachowemu personelowi, a to z następujących powodów:

1) Środki trujące i gwałtownie działające w niektórych przypadkach muszą być wydane z apteki w ilości mniejszej od zapisanej w recepcie (§ 22 rozporządzenia z dnia 30 czerwca 1926 r. Dz. Ust. Nr. 68 poz. 401). Tylko personel fachowy może wysokość obniżonej dawki określić.

2) Etyka zawodowa, a w niektórych dzielnicach postanowienia ustawowe nakładają na personel fachowy obowiązek dotrzymywania tajemnicy zawodowej. Obowiązek ten nie obowiąże, oczywiście, personelu kancelaryjnego, któryby mógł, nie ponosząc za to odpowiedzialności, zdradzać tajemnicę chorych, którym są wydawane lekarstwa.

3) Tam, gdzie apteki są obowiązane zatrzymać oryginał recepty, a do wydawanego lekarstwa dołączać jej kopję na sygnaturze, za tą ostatnią w większości przypadków możliwe jest powtórne wydanie lekarstwa bądź przez tę samą aptekę, bądź przez inną.

Wobec tego, że recepty są bardzo często pisane przez lekarzy bardzo niewyraźnie i ze znacznemi skrótami oraz, że niektóre nazwy poszczególnych składników są do siebie bardzo zbliżone, personel kancelaryjny mógłby popełniać cały szereg błędów ze szkodą chorych.

4) W aptekach z dużą czynnością przepisywanie recepty przez personel fachowy stanowi jeszcze jedną czynność kontrolną, umożliwiającą istotne sprawdzenie, czy recepta jest należycie zestawiona (czy nie powstaje niewłaściwe połączenie), czy nie jest w niej przekroczona maksymalna doza i t. p.

Powyższe względy, pomijając nawet obowiązujące w niektórych dzielnicach postanowienia ustawowe, zdaniem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, w dostateczny sposób uzasadniają konieczność poruczania w aptekach pracy przepisywania recept tylko personelowi fachowemu.

(—) *Wroczyński*
Generalny Dyrektor Służby Zdrowia.

59.

Okólnik Nr. 48 z dn. 25 lutego 1927 r. Nr. SF. 1062/27 do wszystkich PP. Wojewodów (z wyjątkiem P. Wojewody Śląsk.) w sprawie wzajemnego stosunku związków komunalnych i władz nadzorczych nad niemi oraz postępowanie tych władz w stosunku do samorządu.

Obowiązujące ustawodawstwo daje władzom nadzorczym możność wywierania daleko idącego wpływu na gospodarkę związków komunalnych.

Najpoważniejszym środkiem takiego wpływu jest prawo i obowiązek organów nadzorczych do badania i zatwierdzania preliminarzy budżetowych związków komunalnych.

Ingerencja władz nadzorczych w sprawy samorządu posiada jednak naturalne — wynikające z istoty samorządu — oraz określone ustawowo granice. Różnolitość, niejasność, a nadewszystko niekompletność przepisów, regulujących nadzór nad samorządem, stawia organa nadzorcze w trudnem położeniu i jest niekiedy powodem zniekształcania przez praktykę nadzoru zarówno istoty samorządu, jak i samej instytucji nadzoru.

Ostatecznego unormowania całej sprawy nadzoru należy oczekiwać od nowych ustaw o ustroju samorządu.

Zanim to jednak nastąpi władze nadzorcze nad związkami komunalnemi powinny przy stosowaniu przepisów dotychczasowego ustawodawstwa kierować się następującemi wytycznemi:

I. Działalność związków komunalnych uzupełnia administrację, wykonywaną przez organa władzy państwowej, powinna być przeto skoordynowana w zasadniczych linjach z działalnością Państwa.

II. Celom koordynacji służy nadzór państwowy. Przez władze nadzorcze Państwo czuwa nad tem, aby samorząd:

1) należycie się rozwijał, działając w ramach zakreślonych przez ustawy:

2) wykonywał należycie swe obowiązki ustawowe;

3) w swej działalności stosował się do ogólnej linji polityki gospodarczej i kulturalnej Państwa;

4) stosował postulat oszczędności, rozumiany jako doskonalenie organizacji pracy w celu osiągania jaknajwiększych wyników jaknajmniejszym nakładem środków;

5) rozwijał działalność planową i świadomą swych celów oraz środków:

Do osiągnięcia wymienionych w ustępie II zadań władze nadzorcze mogą się posługiwać jedynie środkami nadzoru, przyznanemi im w ustawach i starać się przy stosowaniu tych środków o zachowanie formy, w której przejawiałoby się poszanowanie dla przyznanego związkom komunalnym prawa samostanowienia. Każdy akt nadzoru oparty być musi na odpowiednim tytule ustawowym.

III. W celu wykonania swych obowiązków władze nadzorcze nad samorządem powinny przedewszystkiem dążyć do dokładnego poznania samorządu, jego działalności i zadań, jakie przed nim stoją, jak również warunków lokalnych, wśród których rozwija się działalność samorządu.

Do tego celu wiodą możliwie często i dokładnie przeprowadzane inspekcje gospodarki związków komunalnych oraz zjazdy samorządowe.

Do zorganizowania prawidłowej inspekcji związków komunalnych należy przywiązywać szczególną wagę.

Materjały, zebrane w drodze inspekcyj, przeprowadzanych w poszczególnych związkach komunalnych,—poza odpowiedniem zużytkowaniem ich w stosunku do tych związków, których bezpośrednio dotyczą, — powinny być zestawiane i porównywane z sobą, stanowić bowiem mogą znakomity materjał do ustalenia pewnych ogólnych zasad gospodarki komunalnej w obrębie całego terytorjum, podległego danej władzy nadzorczej. Wnioski, wysnute z tych materjałów, sta-

nowić powinny przedmiot obrad na zjazdach samorządowych.

Zjazdy samorządowe powinny być zwoływane przez władze nadzorcze corocznie przed układaniem budżetów przez związki komunalne. P. P. Wojewodowie powinni urządzać takie zjazdy dla związków komunalnych, zarówno podległych ich nadzorowi, jak i dla związków, położonych w obrębie terytorjum Województwa, a podległych pod względem gospodarki finansowej nadzorowi władz centralnych. Do udziału w zjazdach powinni być zapraszani P. P. Prezesi Izb Skarbowych ze względu na ich ustawowy współudział w nadzorze nad gospodarką finansową samorządu, oraz przedstawiciele władz szkolnych.

Byłoby naogół z pożytkiem dla sprawy, gdyby przy omawianiu poszczególnych spraw z zakresu gospodarki komunalnej uczestniczyli w zjeździe również przedstawiciele organizacyj społecznych, podejmujących zadania w zastępstwie samorządu terytorjalnego i ewentualnie subsydjowanych przez samorząd (organizacje rolnicze, kulturalno-oświatowe, opiekuńcze i t. p.).

Celem zjazdów wojewódzkich jest zapoznanie się władz nadzorczych z potrzebami i stanem rozwoju gospodarki związków komunalnych, zapoznanie się związków komunalnych między sobą, ustalenie wspólnych zadań tych związków i w konsekwencji obmyślenie planu gospodarki komunalnej względnie najbardziej pilnych potrzeb na całem terytorjum województwa.

Na wzór zjazdów wojewódzkich powinny się odbywać w każdym powiecie zjazdy przedstawicieli miast, podległych nadzorowi wydziału powiatowego, oraz przedstawicieli gmin wiejskich z ewentualnym udziałem przedstawicieli miejscowych organizacyj społecznych.

IV. Sposób wykonywania przez władze nadzorcze swych uprawnień w stosunku do samorządu powinien być oparty na następujących zasadach:

1) władze nadzorcze nie mogą stanowić za samorząd z wyjątkiem przypadków, przewidzianych w ustawach, (np. przymusowe wstawianie do budżetu wydatku, który samorząd powinien ponieść zgodnie z ustawą);

2) zatwierdzenie przez władze nadzorcze uchwały związku komunalnego (np. budżetu) z zastrzeżeniem wprowadzenia zmian należy uważać za równoczesne z odmową zatwierdzenia, połączoną z wyrażeniem z góry zgody na tę uchwałę po wprowadzeniu do niej wskazanych w decyzji zmian. Z powyższego wynika, że (poza wypadkiem, gdy ustawa na to wyraźnie zezwala) władza nadzorcza sama ustalić budżetu związku komunalnego nie może i że budżet, do którego władza nadzorcza zgłosiła zastrzeżenia, może być uważany za ustalony dopiero wtedy, gdy organ ustalający związku komunalnego zastrzeżenia te przyjmie;

3) w każdej decyzji władzy nadzorczej musi być wskazana podstawa prawna, na której ta decyzja się opiera — i odpowiednie jej umotywowanie;

4) przy badaniu budżetów związków komunalnych władze nadzorcze powinny, o ile chodzi o celowość zamierzeń budżetowych, ograniczać się do badania tego, czy zamierzenia te zgodne są z ogólną linją polityki Państwa, czy są one wyrazem planowej gospodarki związku komunalnego, odpowiadającej potrzebom gospodarczym i kulturalnym miejscowej ludności i wreszcie czy stopień obciążenia ludności daninami publicznemi, przewidzianemi w budżecie, nie przekracza zdolności płatniczej tej ludności. Wybór sposobu wykonania poszczególnych zadań należy pozostawiać z reguły do uznania związku komunalnego z wyjątkiem wypadków jawnego i jaskrawego braku oszczędności, co może być ustalone m. in. przez porównywanie między sobą sposobów wykonywania tychże zadań przez kilka związków komunalnych;

5) przed wydaniem zarządzeń, wkraczających w dziedzinę celowości zamierzeń związku komunalnego, władze nadzorcze powinny wyczerpać wszystkie środki, zmierzające do skłonienia danego związku do dobrowolnej zmiany swych zamierzeń, względnie sposobu ich wykonania. Zatwierdzanie budżetu związku komunalnego powinno odbywać się z reguły po uprzedniem wysłuchaniu wyjaśnień przedstawicieli odnośnego związku co do zastrzeżeń jakie wywołują zamierzenia budżetowe;

6) stałą ingerencję władzy nadzorczej w formie zarządzeń, wkraczających w dziedzinę celowości zamierzeń związku komunalnego, nie posiadających istotnie ważnego znaczenia — należy uważać za szkodliwą, wpływa ona bowiem ujemnie na inicjatywę czynników społecznych w samorządzie i wywołuje tarcia między samorządem i jego władzą nadzorczą;

7) w stosunkach władzy nadzorczej do samorządu należy przyjąć jako zasadę, że po bezskutecznem wyczerpaniu odpowiednich środków, zmierzających do dobrowolnego skłonienia związku komunalnego do zmiany poszczególnych niecelowych jego zamierzeń, względnie sposobu ich wykonania (oczywiście zawsze tylko o ile chodzi o kwestje istotnie doniosłe), — bardziej racjonalnem jest rozwiązanie organów samorządowych i powołanie na ich miejsce nowych — niż wydawanie zarządzeń, wkraczających daleko w dziedzinę celowości gospodarki związków komunalnych;

8) o ile chodzi o współpracę P. P. Prezesów Izb Skarbowych z P. P. Wojewodami przy wykonywaniu nadzoru nad gospodarką finansową związków komunalnych, to współpraca ta polegać powinna na przestrzeganiu przez P. P. Prezesów Izb Skarbowych, ażeby ludność danego związku komunalnego, której siła płatnicza jest także źródłem dochodów Państwa, nie była przeciążona daninami komunalnemi ze szkodą dla dochodów Skarbu Państwa.

Powiadamiając P. P. Wojewodów o swych zastrzeżeniach co do wysokości obciążenia ludności daninami komunalnemi, P. P. Prezesi Izb Skarbowych powinni oczywiście wskazać, które daniny i w jakim stopniu powinny być obniżone.— Zastrzeżenia te są dla P. P. Wojewodów bezwzględnie wiążące, to znaczy, że P. P. Wojewodowie nie mogą wydawać decyzyj sprzecznych z temi zastrzeżeniami.

O ile zastrzeżenia P. P. Prezesów Izb Skarbowych pociągną za sobą takie zmniejszenie do-

chodów budżetowych związków komunalnych, które nie może być wyrównane przez zwiększenie innych dochodów (ze źródeł prywatno-prawnych) i skutkiem czego budżet nie będzie zrównoważony, P. P. Wojewodowie powinni wezwać związek komunalny do zrównoważenia budżetu przez wprowadzenie odpowiednich zmian po stronie wydatkowej, wskazując ewent. sposób tego zrównoważenia (naprz, proponując skreślenie niektórych kredytów).

Co się tyczy wszystkich innych zagadnień z dziedziny gospodarki związku komunalnego poza kwestją wysokości danin publicznych, które powstają przy rozpatrywaniu budżetów związków komunalnych przez władze nadzorcze, to decyzje w tych sprawach należą do P. P. Wojewodów, którzy za te decyzje ponoszą wyłączną odpowiedzialność. Nie pozbawia to oczywiście P. P. Prezesów Izb Skarbowych prawa komunikowania P. P. Wojewodom uwag, jakie nasunąć może poza kwestją wysokości danin publicznych gospodarka danego związku komunalnego przy rozpatrywaniu jego budżetu. Uznając pożyteczność tego rodzaju uwag, polecam P. P. Wojewodom przed wydaniem decyzji dokładnie je rozważać.

Dążąc do zapewnienia samorządowi należytego rozwoju i ułatwienia mu odegrania w życiu Państwa tej roli twórczego czynnika, jaką dlań przewiduje Konstytucja, wzywam P. P. Wojewodów do ścisłego przestrzegania wyżej rozwiniętych zasad i do udzielenia ze swej strony odpowiednich zaleceń Wydziałom Powiatowym ze względu na ich funkcje nadzorcze w stosunku do gmin wiejskich i miast niewydzielonych.

Minister Spraw Wewnętrznych:
(–) *Sławoj Składkowski.*

60.

Okólnik Nr. 49 z dn. 26 lutego 1927 r. Nr. OL. 9722 do Pana Wojewody (wszystkich).

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych podaje przy niniejszem tekst literacki pieśni: „JESZCZE POLSKA NIE ZGINĘŁA“ opracowany przez specjalną Komisję Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. Tekst ten należy uważać za jedynie obowiązujący. Opracowanie harmoniczne zostanie ustalone i podane do wiadomości w najbliższym czasie, a tekst muzyczny ukaże się w najbliższym numerze Dz. Urzędowego Min. Spraw Wewnętrznych.

Minister Spraw Wewnętrznych:
1 załącznik (—) *Sławoj Składkowski*

JESZCZE POLSKA NIE ZGINĘŁA

Jeszcze Polska nie zginęła,
Kiedy my żyjemy,
Co nam obca przemoc wzięła,
Szablą odbierzemy,
Marsz, marsz Dąbrowski,
Z ziemi włoskiej do Polski!
Za twoim przewodem,
Złączym się z narodem.

61.

Okólnik Nr. 50 z dn. 26 lutego 1927 r. Nr SF. 737/27 do wszystkich PP. Wojewodów z wyjątkiem P. Wojewody Śląskiego w sprawie stosunku organów szkolnych do organów gminnych i do władz nadzorczych nad samorządem.

Dla uregulowania wzajemnego stosunku organów samorządu terytorjalnego i samorządu szkolnego, który to stosunek dotychczas niezawsze rozwijał się należycie, wyjaśniam, co następuje:

Właściwy organ gminny (wiejski lub miejski), któremu w myśl art. 13 ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. (Dz. Ust. Nr. 18, poz. 143) rada szkolna przesyła projekt wydatków szkolnych w odnośnej gminie do uchwalenia, może w tych wydatkach wprowadzić zmiany, wynikające z konieczności dostosowania ich do całego budżetu gminy, o ile zmiany te nie będą w sprzeczności z odnośnemi ustawowemi obowiązkami gminy.

O ile gmina nie uchwali budżetu szkolnego według projektu rady szkolnej, rada szkolna może przesłać opracowany przez siebie projekt budżetu bezpośredniej władzy nadzorczej nad gminą, celem przymusowego wstawienia go do budżetu gminy.

W razie, gdy bezpośrednia władza nadzorcza nad gminą — uznając za słuszne stanowisko gminy — nie uczyni zadość żądaniu rady szkolnej, odpowiednie zarządzenia na skutek zażalenia rady szkolnej wydaje bezpośrednio wyższa władza nadzorcza w stosunku do odnośnych gmin — po uprzedniem porozumieniu się z odpowiednim organem państwowej władzy szkolnej.

O ile władza nadzorcza przy badaniu budżetu gminy, a w szczególności wydatków na szkolnictwo, jako części tegoż budżetu, uzna za potrzebne zmniejszenie tych wydatków mimo, iż gmina uchwaliła bez zmiany projekt rady szkolnej, powinna przed wydaniem decyzji zasięgnąć w tej sprawie opinji rady szkolnej. W razie nieuwzględnienia przez władzę nadzorczą opinji rady szkolnej może rada szkolna wnieść zażalenie do bezpośrednio wyższej władzy nadzorczej w stosunku do odnośnych gmin, które to zażalenie podlega załatwieniu w trybie wyżej wskazanym.

Ewentualne zażalenia wydziałów powiatowych na postępowanie powiatowych rad szkolnych mogą być wnoszone do państwowych władz szkolnych II instancji, które zażalenia te rozstrzygają w porozumieniu z Wojewodą.

Wykonanie budżetu szkolnego może odbywać się w ten sposób, że na żądanie dozoru szkolnego (miejscowej rady szkolnej) zarząd gminy wypłacać będzie temuż dozorowi (miejscowej radzie) zaliczki na poczet kredytów budżetowych.

Minister Spraw Wewnętrznych:
(—) *Sławoj Składkowski.*

62.

Okólnik Nr. 51 z dn. 26 lutego 1927 r. Nr. OL. 477/27 do Pana Wojewody (Wszystkich oprócz Kieleckiego) w sprawie próśb przedkładanych staroście podczas objazdów.

Podczas objazdów powiatu dokonywanych przez starostę lub urzędników starostwa, ludność

niejednokrotnie zwraca się do tych urzędników z prośbami i dezyderatami. Od próśb takich złożonych w formie podań, pobiera się opłaty stemplowe.

Jak wykazała, praktyka, prośby i podania złożone podczas objazdów w znacznej części nie dotyczą konkretnych spraw, wynikających z przepisów prawnych, lecz raczej przedstawiają bolączki i dezyderaty ludności, nie zawsze możliwe do urzeczywistnienia. — Ściągnięcie za takie podanie opłaty stemplowej niepotrzebnie rozgorycza ludność, którą oprócz zawiedzionej nadziei i odmowy ze strony władzy, spotyka dotkliwy dla niejednego wydatek pieniężny, co w rezultacie obniża zaufanie ludności do władz.

Aby pozostać w zgodzie z przepisami prawnemi w dziedzinie opłat stemplowych, a równocześnie uniknąć pobierania opłaty, niesłusznie obciążającej petentów, Pan Wojewoda zechce zarządzić używanie przez starostów podczas objazdów bloków z kartami odrywanemi, w których będą osobiście lub za pośrednictwem towarzyszącego im urzędnika zapisywać w dwu egzemplarzach (przez kalkę) treść skierowanych do nich próśb ze strony ludności. Jeden egzemplarz tak przygotowanego memorandum winien być skierowany przez starostę do kancelarji starostwa, lub o ile sprawa dotyczy innego urzędu, do tego urzędu w formie ponaglenia, drugi egzemplarz zaś ma służyć dla starosty jako przypomnienie spraw z któremi ludność zwróciła się do niego podczas objazdów.

Tylko w tych wypadkach, gdy prośba skierowana do starosty jest równoznaczna z ustnem wniesieniem do protokółu w urzędzie konkretnego podania — należy się stosować ściśle do art. 152 ust. o opłatach stemplowych z dnia 1 lipca 1926 r. (Dz. Ust. Nr. 98, poz. 570) i jednocześnie z załatwieniem sprawy ściągnąć z petenta należną opłatę.

Wszystkie sprawy przedkładane przez ludność osobiście staroście lub reprezentującemu go podczas objazdów urzędnikowi, należy z reguły załatwiać w sposób jaknajszybszy, gdyż szybkie i umotywowane chociażby odmowne załatwienie sprawy wywiera lepsze wrażenie i bardziej licuje z autorytetem, władzy — niż przeciąganie sprawy bez należytej decyzji w ciągu długiego czasu.

Minister Spraw Wewnętrznych

(-) *Sławoj Składkowski*

63

Okólnik Nr. 52 z dnia 25 lutego 1927 r. Nr. OB. 823 do wszystkich PP. Wojewodów, P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, P. Naczelnika do spraw mniejszości w Katowicach oraz Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie w sprawie opłat stemplowych od umów, zawieranych przez urzędy państwowe.

W uzupełnieniu okólnika z dnia 22 stycznia b. r. Nr. OB. 185 (kol. 19) Ministerstwo Spraw Wewnętrznych podaje do wiadomości i stosowania następującą udzieloną przez Ministerstwo Skarbu wykładnię przepisów, tyczących się opłat stemplowych od umów, zawieranych przez urzędy państwowe.

W myśl art. 66 i 67 ustawy o opłatach stemplowych podlegają opłacie pisma, stwierdzające zawarcie umowy o sprzedaż rzeczy ruchomych. W myśl art. 90 tejże ustawy podlegają opłacie pisma, stwierdzające zawarcie umowy o świadczenie usług. Wreszcie w myśl art. 72 i 90 podlegają opłacie rachunki i inne pisma, stwierdzające wykonanie umowy o sprzedaż, względnie o świadczenie usług. Koniecznym zatem warunkiem wymagalności opłat, przewidzianych w art. 66, 67, 72 i 90 ustawy o opłatach stemplowych, jest istnienie umowy. Umowa jest zgodnym objawem woli dwóch (lub więcej) osób; osoba, zawierająca umowę (kontrahent), wypowiada wolę bądź sama, bądź w ten sposób, że za nią działa inna osoba; ta inna osoba występuje w takim razie jako zastępca ustawowy albo jako pełnomocnik lub jako organ kontrahenta (osoba prawna może zawrzeć umowę tylko w ten sposób, że za nią wypowiada wolę osoba fizyczna, będąca organem osoby prawnej).

Z powyższego wynika, że niema umowy, jeżeli wprawdzie dwie osoby fizyczne złożyły zgodne oświadczenia, (w ten sposób, że jedna z nich przyjęła bez zmiany propozycję drugiej), ale obie uczyniły to w imieniu tej samej osoby, jako jej pełnomocnicy lub jej organa: wtedy bowiem mamy do czynienia z objawem woli jednej tylko osoby działającej za pośrednictwem dwóch osób, jako swych pełnomocników lub organów.

Niema więc umowy i nie należy się żadna z opłat, przewidzianych w art. 66, 67, 72 i 90, gdy tranzakcja, mająca za przedmiot odpłatne dostarczenie towarów lub odpłatne świadczenie usług, przyszła do skutku między dwoma przedsiębiorstwami, będącemi własnością tej samej osoby fizycznej lub prawnej lub między dwoma oddziałami tego samego przedsiębiorstwa np.:

1) gdy spółka akcyjna jest właścicielką kopalni węgla i fabryki maszyn i jeżeli ta fabryka pobiera węgiel z owej kopalni, będącej własnością tej samej spółki akcyjnej i za to płaci zarządowi owej kopalni lub jeżeli na odwrót kopalnia otrzymała maszynę z fabryki, będącej własnością tej samej spółki i za to płaci zarządowi fabryki;

2) gdy gmina jest właścicielką gazowni i elektrowni — jeżeli gazownia otrzymuje prąd elektryczny z elektrowni gminnej i jej za to płaci;

3) gdy tranzakcje, mające za przedmiot odpłatne dostarczenie towarów lub odpłatne świadczenie usług dokonywują się między organami tego samego przedsiębiorstwa: między centralą a oddziałem lub między dwoma oddziałami; także wtedy nie należy się opłata stemplowa, gdy centrala znajduje się zagranicą a oddział w kraju;

4) gdy przedsiębiorstwo państwowe, nie będące odrębną osobą prawną a zatem będące własnością Skarbu Rzeczypospolitej, dostarcza towary bądź urzędowi państwowemu, nie będącemu przedsiębiorstwem, bądź innemu przedsiębiorstwu państwowemu, również nie będącemu odrębną osobą prawną: w tych bowiem przypad-

kach przedsiębiorstwo będące własnością Skarbu Rzeczypospolitej, otrzymuje odpłatę za dostarczone towary z tegoż Skarbu.

Do punktu 4 wyjaśnia się, że obecnie tylko następujące zakłady i przedsiębiorstwa państwowe są odrębnemi osobami prawnemi:

a) zakłady: szkoły akademickie (art. 5 i 11 ustawy z dnia 13 lipca 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 72 poz. 494 oraz ustawa z dnia 13 lutego 1924 r., Dz. U. R. P. Nr. 19 poz. 185), Konserwatorjum Muzyczne w Warszawie (art. 6 dekretu z dn. 7 lutego 1919 r. Dz. P. P. P. Nr. 15 poz. 214), Szkoła Sztuk Pięknych w Warszawie (art. 3 ustawy z dnia 23 marca 1922 r. Dz. U. R. P. Nr. 24 poz. 197 1927), Liceum Krzemienieckie (§ 4 rozporządzenia z dnia 10 sierpnia 1922 Dz U. R. P. Nr. 70 poz. 626), Instytut Naukowy Gospodarstwa Wiejskiego w Puławach (art. 2 ustawy z dnia 28 października 1921 r. Dz. U. R. P. Nr. 93 poz. 684), fundusz kwaterunku wojskowego (art. 16 ustawy z dnia 15 lipca 1925 r. Dz. U. R. P. Nr. 97 poz. 681),

b) przedsiębiostwa: Państwowy Monopol Tytoniowy (Dz. U. R. P. z 1923 r. Nr. 65 poz. 507; §§ 3 i 4), Państwowy Monopol Spirytusowy (Dz. U. R. P. z 1925 r. Nr. 102 poz. 720; art. 2), Państwowy Monopol Zapałczany art. 11 ustawy z dn. 15 lipca 1925 r. Dz. U. R. P. Nr. 83 poz. 561) Bank Gospodarstwa Krajowego (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 382 z 1924 roku; art. 3), Pocztowa Kasa Oszczędności (Dz. U. R. P. Nr. 55 poz. 545 z 1924 r., § 1), Państwowy Bank Rolny (Dz. U. R. P. Nr. 43 poz. 450 z 1624 r; § 2), Polskie Koleje Państwowe (Dz. U. R. P. z 1926 Nr. 97 poz. 568; art. 2), Państwowa Fabryka Związków Azotowych w Chorzowie (Dz. U. R. P. Nr. 56, poz. 568 z 1924 r., § 1 statutu), Państwowe Zakłady Wodociągowe na Górnym Śląsku (Dz. U. R. P. Nr. 56 poz. 564 z 1924 r.; § 1 statutu), Państwowe Zakłady Przemysłowo-Szkolne dla Inwalidów w Piotrkowie (Dz. U. R. P. Nr. 55 poz. 548 z 1924 r. § 1 statutu); Wydawnictwo „Monitor Polski" (Dz. U. R. P. z 1924 r. Nr. 55 poz. 546; § 2 statutu), Polska Agencja Telegraficzna (Dz. U. R. P. z 1924 r. Nr. 55 poz. 547; § 2 statutu).

Przedsiębiorstwa państwowe wyżej niewymienione (np. lasy państwowe, żupy solne, uzdrowiska, zakłady naftowe, wytwórnie wojskowe, drukarnie państwowe) nie są odrębnemi osobami prawnemi, a przedmioty majątkowe, z których składają się te przedsiębiorstwa, są majątkiem Skarbu Rzeczypospolitej.

Z powyższego wynika, że rachunki wyżej wymienionych zakładów i przedsiębiorstw państwowych, będących odrębnemi osobami prawnemi — o ile nie są zwolnione od opłaty stemplowej na mocy art. 73 lub 91 — podlegają opłacie, choćby były wystosowane do urzędu państwowego, reprezentującego pod względem majątkowym Skarb Rzeczypospolitej. Jeżeli natomiast przedsiębiorstwo państwowe, niewyodrębnione zawiera tranzakcję o odpłatne dostarczenie towarów z urzędem państwowym, który nie reprezentuje przedsiębiorstwa państwowego lub jeżeli przedsiębiorstwo niewyodrębnione zawiera taką tranzakcję z innem przedsiębiorstwem niewyodrębnionem (np. gdy Państw. Zakłady Naftowe zobowiązują się dostarczać swe wyroby wojskowości lub salinie państwowej), to niema umowy i nie należą się opłaty przewidziane w art. 66, 67 i 72.

Naczelnik Wydziału
(—) *Robaczewski.*

64.

Okólnik Nr. 53 z dn. 25 lutego 1927 r. Nr. OP. 229/27 do PP. Wojewodów, P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę oraz do Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie w sprawie zmiany sumarycznych sprawozdań miesięcznych o stanie spraw dyscyplinarnych i terminów ich przesyłania.

Na podstawie okólnika P. Prezesa Rady Ministrów z dn. 13 stycznia 1927 r. Nr. 5/660 Ministerstwo Spraw Wewnętrznych podaje do wiadomości i stosowania co następuje.

Sumaryczne sprawozdania miesięczne o stanie spraw dyscyplinarnych (formularz C) należy przesyłać Ministerstwu co kwartał w terminach następujących: za kwartał pierwszy każdego roku przed dniem 10 kwietnia, za kwartał drugi — 10 lipca, za kwartał trzeci — 10 października i za kwartał czwarty — 10 stycznia roku następnego.

Formę sprawozdań utrzymuje się dotychczasową, t. j. należy je za każdy miesiąc sporządzać oddzielnie na osobnym formularzu.

W „uwadze" formularza „C" należy uwidocznić ilość spraw, które toczą się równocześnie w sądzie karnym.

Sprawa jest dla instancji pierwszej „załatwiona ostatecznie" (rubryka czwarta) z chwilą wydania orzeczenia dyscyplinarnego przez tę instancję. Cyfra, uwidoczniona w tej rubryce, ma się mieścić w cyfrze, uwidocznionej w rubryce drugiej, opiewającej „ogólna ilość spraw w toku w miesiącu sprawozdawczym" (reskrypt Min. Spraw Wewnętrznych z dn. 21. V. 1926 r. Nr. AP. 3351).

W formularzu „C" należy wprowadzić następujące zmiany, które mogą być uskutecznione atramentem, ażeby nie marnować druków już przygotowanych.

napis rubryk 7 i 8 ma opiewać
„od 3 miesięcy do roku";
napis rubryk 9 i 10 ma opiewać
„ponad 1 rok".

Powyższe obowiązuje od stycznia r. b. Wskutek tego już za styczeń 1927 r. sprawozdania należy sporządzić i nadesłać w sposób wyżej wskazany.

Na życzenie Ministerstwa Robót Publicznych, wyrażone w piśmie z dn. 8 lutego 1927 r. L. dz. II-150/27, nadmienia się, że przepisy zawarte w niniejszym okólniku mają zastosowanie również do

sumarycznych sprawozdań miesięcznych o stanie spraw dyscyplinarnych w dziale tegoż Ministerstwa.

Za Dyrektora Departamentu
(—) *St. Twardo*,
Główny Inspektor M. S. Wewn.

65.

Okólnik Nr. 54 z dn. 25 lutego 1927 r. Nr. Wojsk. 1128/27 do wszystkich PP. Wojewodów w sprawie współdziałania władz administracyjnych w akcji wychowania fizycznego.

Podając do wiadomości PP. Wojewodów okólnikiem Nr. 1 dnia 10 stycznia 1927 r. uchwałę Rady Ministrów w sprawie podniesienia wychowania fizycznego i zapowiedź wprowadzenia drogą ustawy powszechnego obowiązku wychowania fizycznego młodzieży obojga płci, jako organicznej części wychowania fizycznego, wskazałem na konieczność już w dobie obecnej, przed wydaniem takiej ustawy, aby władze admin., w szczególności starostowie wszechstronnie popierali istniejący w społeczeństwie ogólny pęd w kierunku akcji wychowania fizycznego, propagowali konieczność wychowania fizycznego Narodu, jako niezbędnego warunku zdrowia społeczeństwa i starali się o zapewnienie dla tej akcji podstaw materjalnych ze strony społeczeństwa, a zwłaszcza ze strony związków samorządowych.

Tymczasem dochodzą mnie z różnych stron wiadomości, że nie wszyscy PP. Starostowie zrozumieli intencję mego okólnika i pojęli zadania, jakie na nich stąd płyną.

W tym wypadku rola Starostów bowiem nie sprowadza się do wydawania nakazów związkom samorządowym, aby te ostatnie poczyniły odpowiednie świadczenia materjalne na rzecz akcji wychowania fizycznego, do czego jak dotychczas niema podstaw prawnych i co, zresztą, nie byłoby celowe, lecz powinna wypływać z tego ich stanowiska i takiego stosunku do obywateli, jaki podkreślałem w całym szeregu okólników.

Obowiązkiem więc PP. Starostów jako gospodarzy powiatów, którzy powinni być w ścisłem zespoleniu z ludnością miejscową, jest, opierając się na swym autorytecie, tak sprawę propagować i potrzebę jej uzasadniać, aby związki samorządowe, rozumiejąc jej doniosłość chętnie świadczenia niosły.

Wszelka bowiem akcja o charakterze społecznym wtedy może dobrze się rozwijać, kiedy opiera się na zrozumieniu jej doniosłości, a nie na przymusie.

Autorytet moralny Panów Starostów w powiatach, lecz nie wydawanie rozkazów, miałem na myśli, kiedy zaznaczyłem, że „stopień natężenia akcji wychowania fizycznego wśród społeczeństwa na danym terenie oraz uzyskanie wymienionych świadczeń od związków komunalnych będzie dla mnie sprawdzianem ich autorytetu".

Za Ministra
(—) *Jaroszyński*,
Podsekretarz Stanu.

66.

Okólnik Nr. 55 z dn. 3 marca 1927 r. Nr. OB. 886 do wszystkich PP. Wojewodów, Pana Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, Pana Naczelnika Urzędu do spraw mniejszości w Katowicach oraz Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie w sprawie sposobu obliczania należności, wymierzonych w sumie miesięcznej, a wypłacanych (wpłacanych) za część miesiąca.

Według oznajmienia Ministerstwa Skarbu władze i urzędy niejednolicie postępują przy obliczaniu sum do wypłaty (wpłaty), przypadających za część miesiąca z należności, wymierzonych względnie oznaczonych w sumie miesięcznej.

Celem usunięcia rozbieżności w tym kierunku, Ministerstwo Skarbu, w porozumieniu z Najwyższą Izbą Kontroli zdecydowało, że w wypadkach, gdy pewna należność, wymierzona (oznaczona) w sumie miesięcznej, ma być wypłacona (wpłacona) za pewną część miesiąca, należy obliczyć kwotę do uiszczenia przypadającą, dzieląc sumę miesięczną przez kalendarzową ilość dni odnośnego miesiąca, t. j. przez 31, 30, 28 ewent. 29, a mnożąc iloraz przez ilość dni, za które przypada zapłata. (Np. z należności miesięcznej 620 zł. przypada za czas od 5 stycznia do końca tegoż miesiąca kwota (620 : 31 × 27) = 540 zł.). W wypadkach, gdy z podzielenia należności miesięcznej przez ilość dni danego miesiąca wypada w ilorazie końcówka, nieprzekraczająca pół grosza, należy ją opuścić, w przeciwnym razie (t. j. gdy ułamek wynosi więcej niż pół grosza) zaokrąglić ułamek do całego grosza.

Powyższe podaje Ministerstwo Spraw Wewnętrznych do wiadomości i stosowania zgodnie z okólnikiem Ministerstwa Skarbu z dnia 23. II. b. r. Nr. DK. 95/WAK.

(—) *Robaczewski*,
Naczelnik Wydziału.

67.

Okólnik Nr. 56 z dnia 15 marca 1927 r. Nr. OB. 999/27 do P. P. Wojewodów (z wyjątkiem Śląskiego) oraz Pana Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie umowy o najem pomieszczeń dla urzędów.

Nawiązując do okólnika Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Nr. 21 z dn. 27. II. 1924 r. Nr. OBR. 781 w wymienionej w nagłówku sprawie, zarządza się zmianę brzmienia uwagi, oznaczonej literą b, zamieszczonej w okólniku Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Nr. 94 z dn. 18. III. 1920 r. (Dz. Urz. M. S. Wewn. Nr. 8 z 1920 r. poz. 34).

Uwaga ta otrzymuje obecnie następujące brzmienie:

„Umowy o najem lub dzierżawę budynków na pomieszczenia Województw i Starostw w ra-

mach załączonego kontraktu wzorowego zatwierdza Wojewoda, o ile termin dzierżawy (najmu) nie przekracza terminu 3-letniego i jeżeli tenuta roczna nie przenosi kwoty 5.000 (pięciu tysięcy) zł. We wszystkich innych wypadkach umowę zatwierdza Ministerstwo na wniosek Wojewody...“

(—) Jaroszyński
Podsekretarz Stanu.

68.

Okólnik Nr. 57 z dn. 15 marca 1927 r. Nr. AP. 1564/27 do PP. Wojewodów i Pana Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie przerachowywania dat według nowego stylu w dowodach osobistych i paszportach.

Przy wydawaniu dowodów osobistych (paszportów zagranicznych), wiek poszczególnych osób określony na zasadzie metryki urodzenia, wpisywany był z reguły do dowodu osobistego (paszportu zagranicznego) bez zmian. t. j. bez zwracania uwagi, czy metryka wystawiona była według starego, czy nowego stylu kalendarzowego.

Wobec wątliwości powstałych w związku z § 163 rozp. wyk. do ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej (Dz. U. R. P. Nr. 37/25, poz. 252) nakazującym sporządzanie spisów poborowych z określeniem wieku według nowego stylu, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wyjaśnia, że celem ujednostajnienia należy również i do dowodów osobistych (paszportów zagranicznych) wpisywać daty urodzenia według nowego stylu.

Przy przeliczeniu zaś należy do dat starego stylu bieżącego stulecia doliczać 13 dni, t. j. różnicę, jaka istnieje pomiędzy stylami w XX w., przy przerachowaniach zaś dat starego stylu ubiegłego stulecia doliczać 12 dni, t. j. różnicę, jaka istniała między stylami w XIX w.

Dyrektor Departamentu
(—) Kirst.

69.

Okólnik Nr. 58 z dn. 14 marca 1927 r. Nr. OJ. 43/27 do Panów Wojewodów w sprawie ujednostajnienia wzoru książki przyjęć w starostwach (p. 3 okólnika M. S. Wewn. Nr. 119/26).

W ślad pisma z dnia 19. X. 1926 r. Nr. Min. 1279/26 w sprawie przyjmowania interesantów przez starostów Ministerstwo Spraw Wewnętrznych przesyła w załączeniu wzór „książki przyjęć“ (pkt. 3 okólnika M. S. Wewn. Nr. 119 z r. 1926), celem bezzwłocznego zastosowania go, jako jednolitego, we wszystkich starostwach na podległym Panu obszarze.

1 załączn k.

(—) Jaroszyński
Podsekretarz Stanu.

WZÓR KSIĘGI PRZYJĘĆ

Nr. porząd.	Data przyjęcia	Imię i nazwisko, adres interesanta	Przedmiot sprawy	Decyzja Starosty	Liczba aktu	Referent	Załatwienie sprawy w/g dziennika
1	2	3	4	5	6	7	8

70.

Okólnik Nr. 59 z dnia 14 marca 1927 r. Nr. Z. H. 1211/27 do Panów Wojewodów (wszystkich w b. zaborze rosyjskim i austrjackim) oraz P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie zwolnienia od opłat za ekshumację i przewóz zwłok.

Uzupełniając okólnik Nr. ZH. 953/24 z dnia 1. IV. 1924 r., upoważnia się władze administracyjne I instancji do wydawania w razach wyjątkowych bezpłatnych pozwoleń na ekshumację lub przewóz zwłok przy odległości, nie większej niż 30 kilometrów, a to w wypadkach niezbędnej potrzeby, połączonej z niezamożnością petenta.

Pozatem zwraca się uwagę na tę okoliczność, że wymienione we wspomnianym okólniku wyrazy „franki złote" należy w myśl § 10 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14. IV. 1924 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 34 poz. 351) zastąpić wyrazem „złote".

(—) *Wroczyński*
Generalny Dyrektor Służby Zdrowia.

71.

Okólnik Nr. 60 z dn. 15 marca 1927 r. Nr. OL. 903/27 do Pana Wojewody (wszystkich z wyjątkiem Śląskiego) w sprawie uproszczenia korespondencji w spr. zmian w podziale administracyjnym Państwa.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych dotychczas osobnemi pismami zwracało uwagę Panów Wojewodów na ogłoszenie w Dzienniku Ustaw rozporządzeń Rady Ministrów względnie Ministra Spraw Wewnętrznych o zmianach w podziale admin. Państwa, z poleceniem wydania odpowiednich zarządzeń, celem ich wykonania. Ponieważ Panowie Wojewodowie na podstawie dotychczasowej praktyki dokładnie wiedzą, jakie zarządzenia wykonawcze w tych sprawach winny być wydane, zaś o ukazaniu się odnośnego rozporządzenia mogą poinformować się na podstawie Dziennika Ustaw, przeto Ministerstwo Spraw Wewnętrznych oznajmia, iż celem uproszczenia toku urzędowania nie będzie na przyszłość wydawało specjalnych poleceń w tych sprawach, a rzeczą Panów Wojewodów będzie wydać odpowiednie zarządzenia z urzędu. Zaniechanie osobnych zawiadomień ze strony Min. Spr. Wewn. jest tembardziej wskazane, iż niektórzy PP. Wojewodowie, mimo ogłoszenia w Dzenniku Ustaw i wejścia w życie rozporządzenia nie przystępowali do wykonania, oczekując zawiadomienia ze strony Min. Spraw Wewnętrznych.

Również odpada potrzeba osobnego zawiadamiania Ministerstwa Spraw Wewnętrznych o wydaniu zarządzeń wykonawczych, a tylko w wypadkach, w których nie byłoby możliwem wykonanie rozporządzenia w oznaczonym czasie, należy o tem bezzwłocznie zawiadomić Ministerstwo Spraw Wewnętrznych.

Niniejsze zarządzenie nie zmienia oczywiście tych wypadków, w których w myśl obowiązujących przepisów (np. art. 2 dekretu z 4 lutego 1919 r. Dz. Pr. Nr. 13, poz. 141) pewne akty związane z przeprowadzeniem podziału administr. mają być Ministerstwu przedkładane.

(—) *Jaroszyński,*
Podsekretarz Stanu.

72.

Okólnik Nr. 61 z dn. 22 marca 1927 r. Nr. Wojsk. 2714/26 do wszystkich P. P. Wojewodów i Pana Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie sposobu stwierdzania wieku osób niebędących jeszcze w wieku poborowym.

Niejednokrotnie zdarza się, że wskutek zniszczenia aktów stanu cywilnego, oraz ksiąg stanowych, względnie wywiezienia ich do Rosji, osoby zainteresowane nie są w możności przedstawić metryki względnie wypisu z ksiąg ludności (stanowych), stwierdzających w sposób wiarygodny datę ich urodzenia i zachodzi potrzeba stwierdzenia ich wieku z urzędu.

W tych wypadkach w odniesieniu do osób, które zostały już wpisane do list poborowych, stosować należy tryb przewidziany w § 174 ustęp 3-ci rozporz. wyk. do ustawy o powsz. obow. sł. wojsk. W odniesieniu zaś do osób, niebędących jeszcze w wieku poborowym (18—20 lat), gdy stwierdzenie daty ich urodzenia odpowiedniemi dokumentami (metryką urodzenia, wyciągiem z ksiąg ludności, ksiąg stanowych) nie jest możliwem, albo w razie uzasadnionego podejrzenia, że przedłożony dokument nie odpowiada rzeczywistości, a w obu wypadkach odnośna osoba nie została jeszcze wciągnięta do list poborowych, ustalenie wieku następuje na podstawie orzeczenia lekarza powiatowego, który po zbadaniu danej osoby w drodze wiedzy lekarskiej wiek ten określi.

Tryb powyższy stosować należy we wszystkich wypadkach, gdy chodzi o stwierdzenie wieku osoby, podlegającej powszechnemu obowiązkowi wojskowemu.

Za Naczelnika Wydziału
(—) *Lubodziecki*
Radca Ministerjalny.

73.

Okólnik Nr. 62 z dn. 22 marca 1927 r. Nr. Wojsk. 3058/26 do wszystkich PP. Wojewodów i Pana Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie ewidencji zmian miejsca zamieszkania zaliczonych do stanu urlopowanych.

Dla usunięcia jednej z głównych przyczyn opóźnionego stawiennictwa poborowych w formacjach, rozporządzeniem Min. Spraw Wojsk. z dnia 29 kwietnia 1926 (Dz. U. R. P. Nr. 50, p. 302) nałożoną na zaliczonych do stanu urlopowanych obowiązek zgłaszania każdej zmiany miejsca zamieszkania lub pobytu na okres dłuższy niż 14 dni. Istotnym celem tego zarządzenia jest utrzymywanie w ewidencji każdoczesnego pobytu

zaliczonego do stanu urlopowanych i umożliwienie bezzwłocznego doręczenia mu karty powołania go do szeregów. Ponieważ ewidencja ta jest dzisiaj prowadzona tylko w urzędach gminnych i meldunkowych, a P. K. U. posiadają tylko adresy powoływanych do szeregów z czasów ich stawiennictwa przed komisją poborową i pod tymi adresami wysyłają karty powołania, zechce Pan Wojewoda (Pan Komisarz Rządu) wydać do podwładnych władz administracyjnych i samorządowych odpowiednie zarządzenie, ażeby władze te nadesłane im przez P. K. U. karty powołania pod dawnym adresem skierowywały bezpośrednio według nowego adresu, bez zwracania ich jako niedoręczonych komendantom P. K. U. Sposób ten przyśpieszy znacznie akcję doręczania kart powołania i zapobiegnie w znacznej mierze opóźnianiu się powołanych do szeregów.

Przy tej sposobności nadmienia się, że przy nowelizacji rozporządzenia wykonawczego, kwestja zmian miejsca zamieszkania przez zaliczonych do stanu urlopowanych będzie uregulowana na takich samych zasadach, jak dla szeregowych rezerwy i pospolitego ruszenia, t. j., że o każdej zmianie miejsca zamieszkania względnie pobytu przez zaliczonego do stanu urlopowanych P. K. U. będzie zawiadamiana za pomocą odpowiednich kart meldunkowych.

Za Naczelnika Wydziału
(—) *Lubodziecki*
Radca Ministerjalny.

MINISTERSTWO
SPRAW WEWNĘTRZNYCH
Warszawa,
dn. 25 czerwca 1927 r.
Nr. Wojsk. 2437/27.

Do Okólnika Nr. 62.

Przedmiot: Karty powołania—upoważnienie urzędów gminnych do poprawiania stacji odjazdowej.

Do wszystkich Panów Wojewodów i Pana Komisarza Rządu na m. st. Warszawę.

W myśl okólnika z dnia 22 marca 1927 r. L. Wojsk. 3058-26, zaliczonemu do stanu urlopowanych—w razie zmiany miejsca jego zamieszkania — karta powołania, nadesłana przez P. K. U. pod dawnym adresem, winna być skierowana bezpośrednio do urzędu gminnego nowego miejsca jego zamieszkania.

Z uwagi na to, że w wypadkach, gdy chodzi o przejazd kolejami nazwa stacji odjazdu podana w karcie powołania, nie pokrywa się niejednokrotnie z faktyczną stacją odjazdu zaliczonego do stanu urlopowanych, Min. Spraw Wewnętrznych po porozumieniu z Min. Spraw Wojskowych upoważnia urzędy gminne miejsca zamieszkania powołanego— do sprostowania w kartach powołania nazwy stacji odjazdu— na stację właściwą, z której powołany ma faktycznie odjechać. Sprostowanie to ma uskuteczniać urząd gminny nowego miejsca zamieszkania powołanego—przez skreślenie nazwy stacji odjazdu dawniejszego miejsca zamieszkania i wpisanie nazwy stacji nowego miejsca zamieszkania względnie najbliższej stacji, z której powołany winien wyjechać. Skreślenie winno być uskutecznione w taki sposób, ażeby skreśloną nazwę można było z łatwością odczytać, pisanie nazwy nowej stacji winno być dokonane pismem wyraźnem i czytelnem,

Poprawka winna być podpisana przez Naczelnika gminy i zaopatrzona w pieczęć urzędową.

O dokonanej poprawce urząd gminny winien bezzwłocznie zawiadomić tę P. K. U., która wystawiła kartę powołania.

W sprawie powyższej zechce Pan Wojewoda (Pan Komisarz Rządu) wydać zaraz dalsze właściwe zarządzenia, podwładnym władzom administracyjnym i samorządowym.

Naczelnik Wydziału
(—) *Pieracki*
Pułkownik Sztabu Generalnego

74.

Okólnik Nr. 63 z dnia 26 marca 1927 r. Nr. OB. 1010/27 do Pana Wojewody (wszystkich) i Pana Komisarza Rządu na m st. Warszawę w sprawie zasady na jakich mają być zawierane umowy rządowe.

W myśl pisma Min. Skarbu z dnia 28. II. 27 r. L. 115/DB/3 podaje się do wiadomości zastosowania i ścisłego przestrzegania następujące zasady przy zawieraniu umów na dostawy rządowe:

1) Umowy winny być zawierane zasadniczo tylko z firmami, przygotowanemi technicznie i finansowo do danej produkcji.

2) Umowy należy zawierać bezpośrednio z producentami wzgl. ich upełnomocnionymi reprezentantami, unikając pośredników.

3) Umowy winny być zawierane przy uwzględnieniu cen stałych.

4) Umowy długoterminowe, obejmujące więcej, aniżeli jeden okres budżetowy, można zawierać tylko w wyjątkowych wypadkach, naprz. gdy chodzi o stworzenie produkcji, nie istniejącej w kraju i o ile w obowiązującym budżecie jest preliminowana przynajmniej pierwsza rata należności z tytułu długoterminowej umowy, lub o ile ustawa skarbowa na bieżący okres upoważni Rząd do zaangażowania długoterminową umową kredytów, które będą objęte przyszłemi budżetami.

5) Przy zawieraniu umów należy pobierać zarówno wadja jak i kaucje.

6) Kary konwencjonalne pobierane być winny w wysokości conajmniej procentów prawnych w stosunku rocznym. Naturalnie, że mogą one być wyższe w zależności od ważności terminu dostawy oraz od solidności dostawcy.

7) Kaucji oraz kar konwencjonalnych można nie zastrzegać tylko wtedy, kiedy objekt umowy stanowi dostawa uskuteczniana bez wypłaty zaliczki i kiedy na terminie dostawy Ministerstwu czy Urzędowi zbytnio nie zależy.

8) Zaliczki mogą być wydawane zasadniczo do wysokości 35% ceny umownej.

Udzielanie zaliczek ponad 35% jest dopuszczalne tylko w stosunku do firm, wyłącznie pracujących dla Rządu i tylko za zgodą Ministerstwa

Skarbu, przytem na podstawie szczegółowo uzasadnionego wniosku zainteresowanego Ministerstwa.

9) W umowach na dostawę artykułów lub towaru gotowego zaliczki są niedopuszczalne.

10) Gdy zamawiany przez władze państwowe artykuł jest produkowany z surowca pochodzenia zagranicznego, może być dostawcy wypłacona zaliczka i ponad 35% ceny umownej, o ile stwierdzone będzie bezwzględnie, że wartość surowca w stosunku do ceny wyprodukowanego artykułu stanowi więcej aniżeli 35%. W tym wypadku zaliczka może być wydana dostawcy w wysokości, odpowiadającej zasadniczo wartości surowca, jednakże nie powinna przekraczać 50% ceny umownej.

11) Zaliczki w zasadzie winny być oprocentowane w wysokości stopy procentowej, pobieranej przez Bank Polski od dyskonta. Można jednak nie żądać płacenia tego procentu, o ile dostawca dowiedzie, ze przy kalkulacji ceny dostarczonego artykułu, czy towaru nie brał pod uwagę procentu od zaliczek, otrzymywanych ze Skarbu Państwa.

12) W razie zerwania umowy z winy dostawcy zaliczka winna być zwrócona wraz z prawnemi procentami bez względu na to, czy była oprocentowana, czy też nie.

13) Prolongowanie terminów dostawy bezwarunkowo nie powinno mieć miejsca, o ile nie zachodzą okoliczności, uprawniające do prolongaty i przewidziane umową. Jeżeli chodzi o siłę wyższą, uznanie jej lub nieuznanie rozpatrywane być winno ze stanowiska ściśle prawnego i w porozumieniu z Prokuratorją Generalną Rzeczypospolitej Polskiej.

14) Nie można zawierać z tym samym dostawcą i na dostawę tego samego artykułu, czy towaru nowej umowy, dopóki nie została odebrana przynajmniej połowa poprzedniego zamówienia. Jeżeli dostawa odbywa się nie partjami. lecz ma być uskuteczniona w całości i odrazu, zawarcie nowej umowy na ten sam towar i z tym samym dostawcą może nastąpić po stwierdzeniu przez specjalną fachową komisję zaawansowania w wykonaniu zamówienia przynajmniej do 75%.

15) Akredytyw otwierać nie należy. O ileby jednak w pewnych wyjątkowych wypadkach zachodziła potrzeba otwarcia akredytywy, może to nastąpić tylko za zgodą Ministerstwa Skarbu, przytem w państwowej instytucji kredytowej, którą w każdym poszczególnym wypadku wskaże Ministerstwo Skarbu.

16) Projekt każdej umowy, mającej większe znaczenie gospodarcze, winien uzyskać aprobatę Komitetu Ekonomicznego Ministrów.

17) Wszystkie umowy zagraniczne winny być przesyłane Ministerstwu Skarbu do zaopinjowania z wyjątkiem zakupów przeprowadzanych przez następujące instytucje państwowe: 1) Wyższe zakłady naukowe, 2) Główny Urząd Miar i Wag, 3) Państwowy Instytut Geologiczny, 4) Naukowy Instytut Gospodarstwa Wiejskiego w Puławach, 5) Państwowy Instytut Meteorologiczny (uchwała Rady Ministrów z dnia 28 Maja 1926 r.). Definicja umowy zagranicznej mieści się w okólniku Ministerstwa Skarbu L. 1901/DB/3 z dnia 19 września 1925 r., którego ostatni ustęp, w myśl uchwały Komitetu Ekonomicznego Ministrów z dnia 24 czerwca 1926 r., winien otrzymać następujące brzmienie:

„W razie zgłoszenia ofert zagranicznych i krajowych na towary równorzędnej jakości przyznanie dostawy firmie krajowej po cenie wyższej od ceny firmy zagranicznej uzależnione zostaje od każdorazowej zgody Ministerstwa Skarbu w porozumieniu z Ministerstwem Przemysłu i Handlu oraz odnośnemi Ministerstwami".

18) Umowy zagraniczne winny być zawierane w walucie obcej.

19) Należność, względnie zaliczki za dostarczane artykuły, sprowadzane z zagranicy, winny być wypłacane w walucie zagranicznej z tem zastrzeżeniem, że nie będą one wydawane do rąk dostawców krajowych, lecz będą przekazywane przez Bank Polski bezpośrednio do firmy zagranicznej, uskuteczniającej dostawę, lub też do banku zagranicznego na rachunek tejże firmy.

20) Przy drobnych zamówieniach artykułów zagranicznego pochodzenia wypłata do wysokości 5.000 zł. może nastąpić w złotych jednakże za uprzednią zgodą Ministerstwa Skarbu.

21) Celem zapobieżenia ewentualności przekazywania zagranicę walut obcych przez wymienionych w art. 19 dostawców na podstawie pozostających w ich ręku dowodów dewizowych (faktur zagranicznych, kwitów wzgl. deklaracyj celnych lub listów przewozowych) należy przy wykonywaniu umów zagranicznych przestrzegać następujących zasad:

a) Dostawca towaru zagranicznego powinien do rachunku za dostarczony towar dołączyć fakturę, wystawioną przez zagranicznego sprzedawcę tego towaru oraz kwit, względnie deklarację celną, stwierdzające dokonanie odprawy celnej. Jeżeli towar przywieziony jest z obszaru W. M. Gdańska, winien dostawca dołączyć wtórnik listu przewozowego.

b) Gdy dostawca otrzymuje zaliczkę na towary, które mają być sprowadzone z zagranicy, winien złożyć dowody, stwierdzające konieczność zapłacenia zaliczki (fakturę t. zw. „pro forma", korespondencję i t. p.). Ponadto winien dostawca złożyć pisemne zobowiązanie, że po nadejściu towaru do kraju, dokumenty, o których mowa w ust. a), dołączy do rachunku za dostarczony towar.

c) Wszystkie powyższe dowody winny być złożone w oryginale.

W razie potrzeby dowody oryginalne mogą być przez dane Ministerstwo lub Urząd wydane dostawcy z powrotem pod warunkiem zaopatrzenia wszystkich oryginałów w wyraźną adnotację, wskazującą sumę waluty przekazanej, oraz pod warunkiem zachowania przez Urząd poświadczonych przez upoważnionego do tych czynności urzędnika odpisów tych dokumentów łącznie z poczynionemi na oryginałach adnotacjami.

Adnotacje na dokumentach i poświadczeniach winny być również opatrzone podpisem tegoż urzędnika.

Wobec powyższego anuluje się zarządzenie z dnia 28. 3. 24 r. Nr. AB. 1481.

(—) *Robaczewski*,
Naczelnik Wydziału.

75.

Okólnik Nr. 64 z dnia 25 marca 1927 r. Nr. SF. 1655/27 wszystkim PP. Wojewodom (z wyjątkiem Śląskiego i Kieleckiego) w sprawie zarachowywania kar pieniężnych, wymierzanych na podstawie art. 62 i 63 ustawy z dn. 11 sierpnia 1923 r. o tymcz. ureg. finan. komunalnych (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 747)

do wiadomości

(—) *Weissbrod*
Dyrektor Departamentu.

MINISTERSTWO
SPRAW WEWNĘTRZNYCH
Nr. SF. 1655/27
Warszawa, dn. 25. III. 1927 r.

Odpis.

Do
Pana Wojewody
w Kielcach

W związku ze sprawozdaniem Pana Wojewody z dnia 9 maja 1925 r. Nr. Sm. 3541/VI w sprawie zarachowania przez sąd pokoju w Opocznie na budżet Ministerstwa Sprawiedliwości kar pieniężnych, wymierzanych na zasadzie art. 62 i 63 ustawy z dn. 11 sierpnia 1923 r. o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 747) — Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu i po zasięgnięciu opinji Ministerstwa Sprawiedliwości wyjaśnia co następuje:

Kary pieniężne, wymierzane na zasadzie art. 62, 63 i 67 powołanej ustawy, na mocy punktu 3 art. 65 i punktów 3 i 4 art. 67 tejże ustawy podlegają egzekucji narówni z daninami komunalnemi i *wpływają do kasy związku komunalnego*, uprawnionego do poboru daniny, niezależnie od tego, czy zostały wymierzone przez zarząd związku komunalnego, czy też, na skutek żądania strony, zostały orzeczone wyrokiem sądowym.

Sąd pokoju (powiatowy), jako instancja orzekająca, może nałożoną przez zarząd związku komunalnego karę pieniężną zmniejszyć i w tym wypadku, gdy nie przekracza ona maksymalnych norm przewidzianych w ustawie.

(—) *Weissbrod*
Dyrektor Departamentu.

76.

Okólnik Nr. 65 z dnia 29 marca 1927 r. Nr. AP. 13570/26 do PP. Wojewodów i Pana Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie krótkiej broni palnej typu wojskowego.

Nawiązując do okólnika Nr. 47 z dnia 6 maja 1926 r. L. BP. 8476/26, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Min. Spraw Wojskowych wyjaśnia, że za bezwzględną własność Skarbu Państwa uważać należy wszelką krótką broń palną oznaczoną orłem państwowym i literami „W. P.“ Są to cechy stosowane w Armji Polskiej.

Definitywne ustalenie typu krótkiej broni palnej jest w toku i w swoim czasie otrzyma Pan Wojewoda (Pan Komisarz Rządu) stosowne wskazówki.

Dyrektor Departamentu
(—) *Kirst.*

77.

Okólnik Nr. 66 z dn. 1 kwietnia 1927 r. Nr. OP. 372/27 do PP. Wojewodów, P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę i do Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie w sprawie ustanowienia terminów do wykonania zarządzeń personalnych Ministerstwa.

Do wykonania zarządzeń personalnych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, dotyczących urzędników pełniących służbę we władzach i urzędach Ministerstwu podległych, ustanawiam terminy następujące:

1. Dekrety Ministra o przeniesieniu urzędnika na inne miejsce służbowe, o przeniesieniu w stan nieczynny, o przeniesieniu w stan spoczynku oraz o rozwiązaniu stosunku służbowego winny być doręczane, względnie treść ich notyfikowana zainteresowanym urzędnikom możliwie bezzwłocznie, a w każdym razie w takim czasie, ażeby zwolnienie urzędnika z urzędowania (zdanie urzędowania) nastąpiło najpóźniej ósmego dnia od daty otrzymania dekretu przez władzę bezpośrednio Ministerstwu podległą.

Przy zarządzeniach, dotyczących Naczelników Wydziałów i Starostów, ośmiodniowy termin dla zdania urzędowania można przedłużyć do dni czternastu.

Jeżeli jednak w samym dekrecie wyznaczono inny termin wykonania zarządzenia, obowiązuje termin oznaczony w dekrecie.

2. Dla przesiedlenia się urzędnika, przeniesionego do innej miejscowości, wyznacza się nadto, w myśl ustępu ostatniego art. 52-go ustawy o państwowej służbie cywilnej, termin siedmiodniowy, o ile urzędnik jest samotny, czternastodniowy zaś, jeżeli ma na utrzymaniu rodzinę, z którą prowadzi wspólne gospodarstwo;

3. Bieg terminów w punkcie 2 oznaczonych rozpoczyna się z dniem następującym po zwolnieniu przenoszonego urzędnika z poprzednich obowiązków służbowych. Przeniesiony obowiązany jest zgłosić się do władzy służbowej nowego miejsca urzędowania (art. 13 ustęp 2 ustawy o państw. służbie cywilnej) najpóźniej w ostatnim dniu czasokresu wyznaczonego dla przesiedlenia się.

4. Jeżeli urzędnik, mający rodzinę, nie przesiedla jej odrazu na nowe miejsce służbowe, to nowe obowiązki służbowe powinien objąć w terminie, wyznaczonym dla samotnych. Przysługuje mu jednak prawo do zwolnienia w czasie późniejszym od pełnienia służby — dla przesiedlenia rodziny.

Również o ileby przez Ministerstwo (stosownie do ostatniego ustępu punktu 1-go) lub przez władzę przełożoną urzędnika wyznaczony mu był dla przesiedlenia się termin krótszy od normalnego, to przeniesionemu służy w czasie późniejszym prawo do zwolnienia od pełnienia służby na pozostałą ilość dni dla uregulowania związanych z przeniesieniem spraw osobistych lub rodzinnych.

5. W wyjątkowych wypadkach, gdy zdaniem władzy, powołanej do wykonania zarządzenia Ministerstwa, ważne względy przemawiają za odroczeniem wykonania tegoż zarządzenia, odroczenie może nastąpić nie inaczej, jak za zgodą Ministerstwa.

Umotywowany wniosek o odroczenie powinien być w takim razie wysłany do Ministerstwa przed upływem normalnego terminu, określonego w punkcie 1-ym niniejszego.

Zarządzenie niniejsze odnosi się również do wszystkich zmian personalnych, będących w toku wykonania.

Minister Spraw Wewnętrznych:
(—) Sławoj Składkowski.

78.

Okólnik Nr. 67 z dnia 31 marca 1927 r. Nr. OB. 1319, do wszystkich PP. Wojewodów, Pana Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, Pana Naczelnika Urzędu do spraw mniejsz. w Katowicach oraz Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie w sprawie. djet.

Wskutek zapytania jednej z władz centralnych, czy funkcjonarjuszowi, którego podróż służbowa trwała np. od dnia 22 marca godz. 0.30 do dnia 24 marca godz. 23, przysługuje według postanowienia par. 6 ustęp pierwszy i drugi rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 lipca 1924 (Dz. U. R. P. Nr. 72 poz. 703), dwie i pół, czy trzy całe djety, Ministerstwo Skarbu na zasadzie postanowienia par. 30 tego rozporządzenia okólnikiem z dnia 21. III. b. r. Nr. 298/DB/4 wyjaśniło, że z tytułu odbycia powyższej podróży służbowej przysługują trzy całe djety.

Jednostką obliczenia djet jest zasadniczo 24-godzinny okres czasu, liczony od chwili wyjazdu z miejsca służbowego do chwili powrotu do tego miejsca. Takich całych (t. j. 24 godzinnych) okresów jest w powyższym przykładzie dwa, za które należą się dwie całe djety. Za przeciąg czasu krótszy od 24 godzin wypłaca się całą djetę, jeżeli pobyt poza miejscem służbowem przypadał na porę nocną i wynosił conajmniej 6 godzin między 21 a 6 godziną. Ten okres czasu, krótszy niż 24 godzinny, przypada w powyższym przykładzie na dzień 24 marca i trwa od godz. 0.30 do godziny 23. Ponieważ ten okres czasu ma być brany pod uwagę jako całość, a z postanowienia par. 6 ustęp drugi powołanego rozporządzenia nie wynika, że godzin pory nocnej od 0.30 do 6 i tego samego dnia od 21 do 23-ej nie można sumować, należy się za ten końcowy okres czasu także cała djeta.

Powyższe udziela Ministerstwo Spraw Wewnętrznych do wiadomości i stosowania.

Za Naczelnika Wydziału.
(—) *St. Czerwiński*
Radca Ministerjalny.

79.

Okólnik Nr. 68 z dnia 30 marca 1927 r. Nr. OB. 1352/27 do Pana Wojewody (wszystkich) i Pana Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie ewidencji i kontroli druków o charakterze dokumentów urzędowych.

Z wiązku z pismem okólnikowem z dnia 16. IV. 1923 r. Nr. PrB. 2253 zmienia się terminy przedkładania raportów o rozchodzie i przychodzie druków o charakterze dokumentów urzędowych zamiast dotychczasowych miesięcznych na kwartalne.

Za Naczelnika Wydziału
(—) *St. Czerwiński*
Radca Ministerjalny.

80.

Okólnik Nr. 69 z dnia 31 marca 1927 r. Nr. BE. 8697/26 do Pana Wojewody (wszystkich) w sprawie nabywania obywatelstwa polskiego.

Poselstwo Łotewskie zwróciło się do Min. Spraw Zagranicznych z prośbą o spowodowanie, ażeby od obywateli łotewskich, ubiegającycli się o obywatelstwo polskie żądano zezwolenia odnośnych władz łotewskich na zmianę obywatelstwa.

O ile chodzi o nadanie obywatelstwa polskiego nadmienia się, że art. 12 rozporządzenia z dnia 7. VI. 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr 52, poz. 320) przewiduje obowiązek złożenia takiego zaświadczenia obcej władzy państwowej. Postanowienia tego art. należy w stosunku do obywateli łotewskich ściśle przestrzegać. Zaświadczeń tego rodzaju nie można jednak wymagać, gdy chodzi o nabycie obywatelstwa polskiego na zasadzie art. 3 ustawy z dnia 10. I. 1920 r., t. j. przez uznanie. W tych wypadkach należy wpływać na osoby, nabywające w ten sposób obywatelstwo polskie, ażeby wnosiły podania do właściwych władz obcych o zwolnienie z dotychczasowego (obcego) obywatelstwa.

Dyrektor Departamentu.
(—) Kirst.

81.

Okólnik Nr. 70 z dnia 2 kwietnia 1927 r. Nr. OB 1373/27 do Pana Wojewody (wszystkich), Pana Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, Pana Komendanta Głównego Pol. Państw., Głównego Urzędu Statystycznego, Departamentu V-go (Służby Zdrowia), Korpusu Ochrony Pogranicza w sprawie ewidencji zbędnych mebli i inwentarza biurowego.

Rada Ministrów na posiedzeniu w dniu 16. III. b. r. uchyliła uchwałę Rady Ministrów

z dnia 16. XII. 1925 r. w sprawie sposobu zakupna nowych mebli i inwentarza biurowego przez urzędy państwowe oraz prowadzenia ewidencji zbędnych mebli, znajdujących się w urzędach państwowych.

Wobec powyższego tracą moc obowiązującą okólniki z dnia 25. X. 1925 r. Nr. 101 (AB. 7429) oraz z dn. 5. II. 1926 r. Nr. AB. 833.

(—) *Robaczewski.*
Naczelnik Wydziału.

82.

Okólnik Nr. 71 z dn. 5 kwietnia 1927 r., Nr. OB. 1386/27, do PP. Wojewodów, P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, P. Naczelnika Urzędu do spraw mniejszości w Katowicach oraz Tymczasowego Wydziału Samorz. we Lwowie, w sprawie uproszczenia sposobu prowadzenia ksiąg płac (kart likwidacyjnych) oraz sporządzania list płatniczych.

Celem uproszezenia sposobu prowadzenia ksiąg płac (kart likwidacyjnych) oraz sporządzania list płatniczych, Ministerstwo Skarbu pismem z dnia 26 marca 1927 r. Nr. D. K. 630/W. A. K., wydanem w porozumieniu z Najwyższą Izbą Kontroli, zarządziło, co następuje:

1) Unormowany rozporządzeniem Ministerstwa Skarbu z dnia 24 listopada 1925 r. L. DK. 3995/WAK (Monitor Polski Nr. 291 i Dz. Urz. Min. Skarbu Nr. 37 z r. 1925) sposób prowadzenia kart likwidacyjnych (ksiąg płac) zmienia się o tyle, że w kartach (księgach) tych kolumny od 10 do 25 mają być wypełniane jedynie za pierwszy miesiąc okresu budżetowego.

W następnych miesiącach powyższe kolumny powinny być wypełniane *tylko w razie zajścia zmian w uposażeniu lub potrąceniach.*

Prowadzenie w kartach likwidacyjnych (księgach płac) ewidencji zwrotów w rubrykach 26—29 jakoteż zamykanie z końcem okresu budżetowego kart likwidacyjnych (ksiąg płac) ma być zaniechane.

Nie uchyla to jednak obowiązku obliczenia z końcem okresu budżetowego w kolumnach 5—9 karty likwidacyjnej (księgi płac) pozostałości długów, rat zaliczek i t. p., które przeniesione być powinny do ściągnięcia na okres następny.

2) Miesięczne listy płatnicze mają być sporządzane na podstawie kart likwidacyjnych (ksiąg płac) nadal podług obowiązującego obecnie wzoru Nr. 8 do § 41 Przepisów rachunkowo-kasowych (Monitor Polski Nr. 285 z 1921 r. Dz. Urz. Min. Skarbu Nr. 45 i 46 z 1921 r.), uzupełnionego rozporządzeniami Ministerstwa Skarbu z 5.XI 1922 r. L. GUK. 5166/WAK. i z dnia 24 listopada 1925 r. L. DK, 4670/WAK., z tą zmianą, że ma być zaniechane wypełnianie kolumn: „grupa uposażenia“, „szczebel“, „ilość osób na utrzymaniu“, „ilość punktów“ oraz kolumn, obejmujących części składowe uposażenia, a natomiast ma być wykazaną tylko suma należności brutto w kolumnie oznaczonej „Razem“.

Uproszczony sposób prowadzenia kart likwidacyjnych (ksiąg płac) oraz sporządzania miesięcznych list płatniczych, obowiązywać ma od 1-go kwietnia 1927 r.

(—) *Robaczewski*
Naczelnik Wydziału.

83.

Okólnik Nr. 72, z dnia 4 kwietnia 1927 r. Nr. AP. 2163/27, do Panów Wojewodów (z wyjątkiem w Poznaniu, Toruniu i Katowicach) i Pana Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, w sprawie doniesień policyjnych i wzywania funkcjonarjuszów PP. w charakterze świadków na rozprawy karno-administracyjne.

Niektóre władze administracyjne żądają od funkcjonarjuszów P. P., aby w razie ujawnienia przekroczeń, ściganych w drodze karno-administracyjnej, w każdym wypadku sporządzali na miejscu formalny protokuł, zawierający zeznania oskarżonego i świadków. Pozatem nawet w sprawach mniejszej wagi władze administracyjne wzywają zbyt często funkcjonarjuszów P. P. w charakterze świadków na rozprawy karno-administracyjne.

W związku z powyższem Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wyjaśnia, że doniesienia funkcjonarjuszów P. P., sporządzone w myśl wskazówek zawartych w reskrypcie Ministerstwa z dn. 9. XI. 1925 r. BP. 8858/25, stanowić winny z reguły dostateczną podstawę do wdrożenia postępowania karno-administracyjnego.

Wzywanie funkcjonarjuszów P. P. w charakterze świadków na rozprawy karno-administracyjne, ze względu na trudności komunikacyjne i związane z tem koszta podróży, oraz stratę czasu, winno mieć miejsce jedynie w wypadkach, gdy tego wymagają nieodzownie okoliczności danej sprawy karnej.

Zechce Pan Wojewoda (P. Komisarz Rządu) w związku z powyższem wydać podwładnym władzom administracyjnym odnośne zarządzenia.

Dyrektor Departamentu
(—) *Kirst.*

84.

Okólnik Nr. 73, z dnia 8 kwietnia 1927 r. Nr. SF. 1953/27, do wszystkich PP. Wojewodów (z wyjątkiem P. Wojewody Śląskiego), w sprawie zasad poboru w roku budż. 1927/28 specjalnych opłat drogowych.

Okólnik Nr. 43 dnia 19. II. r. b. Nr. III. SF. 842/27 w sprawie, oznaczonej w nagłówku, uzupełniam w sposób następujący:

Do ustępu a (pktu 4) dodać należy zdanie: „na przekroczenie normy 75%-owej zezwalać mogą P. P. Wojewodowie w porozumieniu z P. P. Prezesami Izb Skarbowych do wysokości 100% w tych wypadkach, gdy potrzeby drogowe bez-

względnie tego wymagają, a obciążenie takie nie nadwyręży zdolności płatniczej rolników".

O powyższem należy powiadomić interesowane związki komunalne.

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *Sławoj-Składkowski.*

85.

Okólnik Nr. 74 z dnia 7 kwietnia 1927 r. Nr. OB. 1387 do Wszystkich PP. Wojewodów (z wyjątkiem Śląskiego) i P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie wykazów zapasów kasowych.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zawiadamia, że dalszego przedkładania zestawień pozostałości kasowych w kasach specjalnych względnie u specjalnych poborców, zarządzone okólnikiem Min. Spraw Wewnętrznych Nr. 76 z 1926 r., należy zaniechać wobec zrzeczenia się tych wykazów przez Min. Skarbu w piśmie z dnia 26 marca 1927 r. Nr. DK. 798/W. A. K.

Za Naczelnika Wydziału.
(—) *St. Czerwiński*
Radca Ministerjalny.

86.

Okólnik Nr. 75 z dn. 9 kwietnia 1927 r. Nr. OL. 1150 do P. P. Dyrektorów Departamentów 1—V, Naczelników Wydziałów i wszystkich urzędników Min. Spraw Wewnętrznych w sprawie trybu uzgadniania projektów prawodawczych przesłanych Min. Spraw Wewn. przez inne Ministerstwa.

Uchylając dotychczasowe przepisy w sprawie trybu uzgadniania projektów prawodawczych, przesyłanych Min. Spraw Wewnętrznych przez inne Ministerstwa, zarządzam, co następuje:

1) Wszystkie projekty ustaw, rozporządzeń i zarządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej oraz rozporządzeń Rady Ministrów jakoteż rozporządzeń poszczególnych Ministrów, przesyłane Ministerstwu Spraw Wewnętrznych przez inne Ministerstwa do uzgodnienia wzgl. do opinji, oznacza Biuro Informacyjno-Podawcze napisem „LEGISLACJA" i skierowuje natychmiast bezpośrednio do Wydziału Organizacyjno-Prawnego za pokwitowaniem.

Kancelarje Departamentów wzgl. Wydziałów obowiązane są aktem oznaczonym jako „Legislacja" nadawać natychmiast dalszy bieg urzędowy przed wszystkiemi innemi aktami.

2) Te projekty, co do których — w myśl uchwały Rady Ministrów z 23 marca 1927 r. (okólnik Prezydjum Rady Ministrów Nr. 22/4304 z 24. III. 1927 r.)—ewentualne uwagi Min. Spraw Wewn. mogą być zgłoszone tylko w ciągu czasokresu 7, lub 14 dni. — Wydział Organizacyjno-Prawny opinjuje niezwłocznie sam lub też przesyła odręcznie celem zaopinjowania do właściwego Departamentu, który obowiązany jest w jaknajkrótszym czasie zwrócić go z ewentualną opinją Wydziałowi Organizacyjno-Prawnemu do dalszego urzędowania.

3) Jeżeli projekt należy do kompetencji kilku Departamentów, Wydział Organizacyjno-Prawny przesyła go przy dołączeniu karty obiegowej do zaopinjowania zainteresowanym Departamentom, które przekazują go sobie kolejno odręcznie wraz ze swemi opinjami, — poczem ostatni zainteresowany Departament zwraca projekt z wszystkiemi opinjami Wydziałowi Organizacyjno-Prawnemu do dalszego urzędowania.

Celem dotrzymania prekluzyjnego terminu 14 lub 7-dniowego obowiązany jest każdy Wydział w obrębie Min. Spraw Wewn., który otrzyma obiegowo projekt do opinji, przesłać go następnemu Wydziałowi bezwarunkowo w przeciągu 48 godzin, a jeśli chodzi o projekty, których dotyczy termin 7-dniowy, w ciągu 24 godzin. Termin 24 wzgl. 48-godzinny należy rozumieć w ten sposób, że liczy się go od chwili doręczenia pierwszemu Wydziałowi do chwili odbioru przez kolejno następny Wydział, do którego akt ma być obiegowo skierowany. Dla kontroli Naczelnicy Wydziału notują na karcie obiegowej datę i godzinę odbioru i wysyłki aktu.

4) Odnośnie do projektów, przesyłanych obiegowo, obowiązuje wyłącznie odręczny sposób załatwień. Opinje Wydziałów winny być ujęte krótko i jasno, o ile możności przez wskazanie zakwestjonowanego artykułu projektu i podanie właściwej redakcji wraz z krótkiem jej uzasadnieniem. Opinjować należy tylko te działy projektu, które — w myśl podziału czynności — wchodzą w kompetencję opinjującego Wydziału.

Ponieważ wprowadzony w swoim czasie 14-dniowy termin uzgadniania projektów okazał się pożytecznym, gdyż przyczynił się znacznie do przyśpieszenia tempa prac legislacyjnych, zaś wprowadzony obecnie w niektórych wypadkach termin 7-dniowy dotyczy tylko projektów niedużych, mających nie więcej jak 10 artykułów (paragrafów), przeto ścisłe dotrzymanie zakreślonych w uchwale Rady Ministrów terminów, uważam nie tylko za niezmiernie ważne, ale z reguły zupełnie możliwe.

W wypadkach wyjątkowych, t. j. jeżeli dla przygotowania opinji o projekcie konieczne jest wyjątkowe przeprowadzenie dłuższych studjów, albo jeżeli uzgodnienie opinji w obrębie Min. Spraw Wewnętrznych natrafia na trudności wskutek zainteresowania większej liczby departamentów i Wydziałów albo wreszcie, jeżeli okaże się konieczne zasięgnięcie opinji Wojewodów — natenczas właściwy Departament w ewent. porozumieniu z innemi zainteresowanemi Departamentami winien stosownie do § 1 uchwały Rady Ministrów z 23 marca 1927 r. przedłożyć mi do aprobaty, skierowany do właściwego Ministra lub Prezesa Rady Ministrów, umotywowany wniosek o odpowiednie przesunięcie terminu uzgodnienia projektu. O wystąpieniu z tego rodzaju wnioskiem należy zawiadomić w krótkiej drodze Wydział Organizacyjno-Prawny.

Zaznaczam jednak, iż wypadki te traktować będę jako zupełnie wyjątkowe ze względu na niepożądane precedensy w stosunku do innych

Ministerstw do projektów powstałych z inicjatywy Min. Spraw Wewnętrznych.

Zwracam uwagę, iż w myśl uchwały Rady Ministrów z 23. 3. 1927 r. termin 14 wzgl. 7-dniowy liczy się „po upływie 3 dni od rozesłania projektu"; jako dzień rozesłania należy z reguły przyjąć datę odnośnego pisma, — gdyby jednak data ta znacznie odbiegała od daty otrzymania projektu przez Min. Spraw Wewnętrznych, należy faktyczny dzień rozesłania ustalić we właściwem Ministerstwie w drodze telefonicznej i zanotować na akcie; równocześnie należy zawiadomić właściwe Ministerstwo, którego dnia Ministerstwo Spraw Wewnętrznych projekt otrzymało.

5) Odnośnie do projektów, postawionych na porządku dziennym obrad Rady Ministrów, Wydział Organizacyjno-Prawny — bezzwłocznie po otrzymaniu porządku dziennego odnośnego posiedzenia bada, czy będące na porządku dziennym projekty były poprzednio uzgadniane z Min. Spraw Wewnętrznych i skierowuje je w razie potrzeby — zwłaszcza, gdy chodzi o projekty obszerniejsze lub szczególnie interesujące Min. Spraw Wewn. z dołączeniem ewent. poprzedników do właściwego Departamentu wzgl. obiegowo do wszystkich zainteresowanych Departamentów.

Obowiązkiem Departamentu jest bezzwłocznie:

a) porównać projekt nowy z dawną redakcją,

b) skonstatować, czy poprawki Min. Spraw Wewn. zostały uwzględnione,

c) przy nowej redakcji lub, gdy projekt nie był z Min. Spraw Wewnętrznych uzgadniany — zgłosić ewentualnie zastrzeżenia i odesłać wraz z projektem Wydziałowi Organizacyjno-Prawnemu.

6) Tryb postępowania, określony w punktach 2) i 3) obowiązuje analogicznie co do nadesłanych przez inne Ministerstwa zaproszeń na konferencje w sprawach projektów prawodawczych. — Wydział Organizacyjno-Prawny, o ile nie bierze w konferencji udziału sam — przesyła zaproszenie do właściwego Departamentu, a jeśli zainteresowanych jest kilka Departamentów, do tego, który jest głównie zainteresowany lub poprzednio odnośnym projektem prawodawczym się zajmował, — celem wzięcia przezeń udziału w konferencji w porozumieniu z zainteresowanemi Departamentami, względnie Główną Komendą Policji Państwowej.

7) W sprawach, będących przedmiotem konferencji, urzędnik delegowany na konferencję winien otrzymać dyrektywy od Dyrektora Departamentu, a w sprawach szczególnie ważnych od Ministra za pośrednictwem Dyrektora Departamentu o ile stanowisko Min. Spraw Wewnętrznych w odnośnej sprawie nie jest już określone. Rolę zastępcy Ministerstwa na konferencji i dalszy tryb postępowania określają §§ 2 i 3 uchwały Rady Ministrów z 23 marca br.

8) Zarówno pisemne opinje Min. Spraw Wewnętrznych, jakoteż oświadczenia delegowanych na konferencje urzędników winny dotyczyć jedynie kwestyj istotnych, obchodzących bezpośrednio Min. Spraw Wewnętrznych, i należy je podawać o ile możności w gotowej redakcji wzgl. w formie krótkich rzeczowych wywodów. O ileby ustalenie tej formy w ciągu konferencji nie było możliwe, rzeczą właściwego Wydziału (Departamentu) będzie zredagowane odpowiednio wnioski przesłać zainteresowanemu Ministerstwu w ciągu 3-ch dni po konferencji, po ewentualnem uprzedniem uzgodnieniu w łonie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. Delegowany urzędnik Min. Spraw Wewnętrznych winien zastrzec nadesłanie Ministerstwu Spraw Wewnętrznych protokółu obrad, a niezależnie od tego,—bezpośrednio po konferencji, sporządzić i przesłać odręcznie Wydziałowi Organizacyjno-Prawnemu krótkie ogólne sprawozdanie z przebiegu konferencji.

Protokóły konferencji międzyministerjalnych, nadsyłane przez właściwe Ministerstwa, Biuro Informacyjno-Podawcze kieruje bezpośrednio do tego Wydziału Min. Spraw Wewnętrznych, którego urzędnik brał udział w konferencji.

Rzeczą tego Wydziału będzie sprawdzić treść protokółu ewentualnie zażądać jego sprostowania,

Przyjęte ostatecznie protokóły przechowuje Wydział Org.-Prawny.

Wymieniona w niniejszym okólniku uchwała Rady Ministrów z 23 marca 1927 r. podana jest w odpisie jako załącznik do okólnika Nr. 76.

Równocześnie uchyla się przepisy zawarte w okólnikach Nr. 108 (OL. 5286) z 8. 10. 1926 r. oraz Nr. 134 (OL. 8711) z 8. 11. 1926 r.

Minister Spraw Wewnętrznych

(—) *Sławoj Składkowski.*

87.

Okólnik Nr. 76 z dn. 9 kwietnia 1927 r., Nr. OL. 1150, do PP. Dyrektorów Departamentów I — V, Naczelników Wydziałów i wszystkich urzędników Min. Spraw Wewnętrznych, w sprawie trybu prac legislacyjnych w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych.

Uchylając przepisy dotychczasowe w sprawie trybu prac prawodawczych w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych, zarządzam, co następuje:

1. Przed przystąpieniem do opracowania projektu ustawy lub rozporządzenia, właściwy Dyrektor Departamentu uzyskuje moją aprobatę na ogólne zasady projektu, -- poczem poleca opracowanie właściwemu Wydziałowi.

2. Wszelkie projekty ustaw i rozporządzeń oraz uchwał Rady Ministrów opracowywane przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych — uzgadnia właściwy Departament wzgl. Wydział w łonie Min. Spraw Wewnętrznych z zainteresowanemi Departamentami wzgl. Wydziałami (ewent. z Gł. Komendą Policji Państwowej) — oraz z Wydziałem Organizacyjno-Prawnym

3. Projekty ustaw, rozporządzeń i zarządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej oraz rozporządzeń Rady Ministrów uzgodnione w łonie Min. Spraw Wewnętrznych i zaaprobowane przeze

mnie, przesyła właściwy Departament Prezesowi Rady Ministrów oraz wszystkim Ministrom po jednym egzemplarzu do uzgodnienia. Projekty, dotyczące spraw gospodarczych, winny być przesyłane wszystkim Ministrom po jednym egzemplarzu, zaś Prezesowi Rady Ministrów w 4-ch egzemplarzach. Pismo, przesyłające projekt do poszczególnych Ministrów, winno — stosownie do uchwały Rady Ministrów z 23 marca 1927 r. — wskazywać termin, w jakim Min. Spraw Wewnętrznych oczekuje ewentualnej odpowiedzi, t. j. z reguły dni 14 zaś przy projektach nie obejmujących więcej jak 10 artykułów — 7 dni. W myśl uchwały Rady Ministrów z 23.III 1927 r. terminy te liczy się dopiero począwszy od 4-go dnia po rozesłaniu projektu, o ile zainteresowane Ministerstwo nie zawiadomi, że projekt otrzymało jeszcze później.

4. Gdyby projekt był szczególnie pilny lub terminowy i musiał być uzgodniony w terminie krótszym niż 14 względnie 7 dni, właściwy Departament sporządzi projekt uchwały Rady Ministrów upoważniającej Ministra Spraw Wewnętrznych do skrócenia tego terminu.

5. Projekty rozporządzeń, które w myśl obowiązujących przepisów wydaje Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z innymi Ministrami, należy — po uzgodnieniu w łonie Min. Spraw Wewnętrznych stosowie do przepisu pkt. 2 niniejszego okólnika i zaaprobowaniu przeze mnie—przesyłać do merytorycznego uzgodnienia z odnośnymi Ministrami, którzy w tych wypadkach nie są oczywiście związani terminem, o którym mowa wyżej w punkcie 3.

6. Odnośnie do projektów rozporządzeń, należących do wyłącznej kompetencji Ministra Spraw Wewnętrznych, należy stosować tylko tryb postępowania, przewidziany w pkt. 2 niniejszego okólnika.

7. Projekty, co do których w terminie nie nadesłano zastrzeżeń wzgl., które zostały uzgodnione, przedkłada właściwy Departament w ostatecznej redakcji do mojej aprobaty, poczem nadaje im dalszy bieg, przewidziany w pkt. 9—12 niniejszego okólnika. Przed moją aprobatą należy projekt udzielić do wglądu Wydziałowi Organizacyjno-Prawnemu.

8. Jeżeli udzielona przez inne Ministerstwa opinja jest merytorycznie przeciwna projektowi bądź w całości, bądź w poszczególnych punktach, właściwy Departament zastosuje dalszy tryb postępowania, przewidziany w § 2 uchwały Rady Ministrów z dnia 23 marca 1927 r. Zwołanie konferencji uzgadniającej następuje za aprobatą Dyrektora Departamentu. Przewodniczy zaś na konferencji z reguły Naczelnik właściwego Wydziału. Konferencja winna się ograniczyć wyłącznie do tych kwestyj merytorycznych, które przez odnośne Ministerstwo zostały podniesione w opinji pisemnej. Z przebiegu konferencji należy spisać krótki protokół, który z pominięciem przebiegu dyskusji ma zawierać ostateczne rezultaty konferencji. Protokół obecni podpisują.

W razie nieuzgodnienia w drodze konferencji kwestyj spornych merytorycznych—właściwy Departament skieruje projekt po uzyskaniu mojej aprobaty do Rady Ministrów celem rozstrzygnięcia tych kwestyj; wątpliwości, czy kwestja jest merytoryczna czy też z zakresu techniki ustawodawczej, rozstrzyga przewodniczący konferencji uzgadniającej (por. § 2 uchwały Rady Ministrów z 23 marca 1927 r.).

Projekt przesyła właściwy Departament po odbyciu konferencji uzgadniającej do Rady Ministrów w 25 egzemplarzach, w których obok ostatecznego tekstu projektowanego przez Ministra Spraw Wewnętrznych winny być uwidocznione przy zakwestjonowanych artykułach wszystkie zmiany, proponowane przez inne Ministerstwa, a nieuzgodnione całkowicie; nadto winien być dołączony odpis protokółu konferencji, odbytej w sprawie danego projektu.

Rada Ministrów poweźmie ostateczną uchwałę co do spornych kwestyj merytorycznych.

9. Projekty ustaw i rozporządzeń .... a w zasadzie także inne projekty (art. 1 rozp. z 12. 8. 1926 r. Dz. Ust. Nr. 83, poz. 466) mogą być za moją aprobatą przekazane Radzie Prawniczej w przypadkach, przewidzianych w art. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 23 marca 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 234). Ponieważ Rada Prawnicza nie rozpatruje projektów merytorycznie nieuzgodnionych, przeto na Radę Prawniczą mogą być kierowane tylko projekty:

a) które zostały merytorycznie uzgodnione między Ministerstwami;

b) albo co do których Rada Ministrów (p. 7 niniejszego okólnika) wątpliwości merytoryczne rozstrzygnęła;

c) albo takie projekty, które uzgodnienia nie wymagały (np. projekt rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych);

d) albo takie projekty, które są sporne tylko pod względem formalnym (techniki legislacyjnej).

W posiedzeniach Komisji Rady Prawniczej, zajmującej się danym projektem, winien wziąć udział delegat właściwego Departamentu (Wydziału) na wniosek p. Dyrektora Departamentu. Aprobata delegacji należy do mnie względnie do Pana Podsekretarza Stanu.

Delegowany urzędnik zreferuje Radzie Prawniczej m. in. kwestje sporne wzgl. wątpliwe z zakresu techniki ustawodawczej (systematyki, konstrukcji, określeń, redakcji i t. p.).

10. Poza wypadkami, przewidzianemi wyżej w pkt. 8 i 9, projekty ustaw, rozporządzeń i zarządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej oraz rozporządzeń i uchwał Rady Ministrów przesyła się w 25 egzemplarzach wprost do Prezydjum Rady Ministrów (Biuro Prawne Prezesa Rady Ministrów) — celem umieszczenia na porządku dziennym obrad jednego z najbliższych posiedzeń Rady Ministrów. W uzasadnieniu projektów należy zaznaczyć, że projekt został merytorycznie uzgodniony i dołączyć odpowiednie materjały ewentualnie wskazać, jakie punkty są sporne pod względem formalnym (konstrukcyjnym, techniki legislacyjnej), gdyż załatwienie tych kwestyj spornych należy do Biura Prawnego Prezesa Rady Min.

11) Projekty rozporządzeń Ministra Spraw Wewnętrznych, względnie rozporządzeń tegoż

Ministra, wydawanych w porozumieniu z innymi Ministrami, przesyła się w 3-ch egzempl. bezpośrednio do Ministerstwa Sprawiedliwości celem ich ogłoszenia w Dzienniku Ustaw R. P.; jeden z tych egzemplarzy jako oryginał winien być podpisany przez Ministra Spraw Wewnętrznych wzgl. innych interesowanych Ministrów, pozostałe 2 egzempl. należy sporządzić jako odpisy. Redakcji Dziennika Ustaw nie przysługuje prawo czynienia poprawek w projekcie, czy to na własną rękę, czy w porozumieniu z właściwym Departamentem Min. Spraw Wewnętrznych, poza sprostowaniem oczywistych omyłek pisarskich. W razie ujawnienia potrzeby innych poprawek, należy zasięgnąć mojej aprobaty.

12) Projekty rozporządzeń, zarządzeń, postanowień i t. p. Ministra Spraw Wewnętrznych, przeznaczone do ogłoszenia w Monitorze Polskim, przesyła się w 3 egz. do Prezydjum Rady Ministrów celem ogłoszenia w Monitorze Polskim.

Rozporządzenia i zarządzenia, które mają być ogłoszone w Dzienniku Ustaw R. P., a których ogłoszenie w Monitorze jest także pożądane, winny być przez właściwy Departament skierowywane do Min. Sprawiedliwości, a w odpisie przesyłane do Prezydjum Rady Ministrów z wyraźnem zaznaczeniem, że odnośne rozporządzenie należy ogłosić także w Monitorze Polskim jako przedruk z Dziennika Ustaw R. P.

Wszelkie rozporządzenia wewnętrzne, przepisy, instrukcje, dotyczące wykonania ustaw i rozporządzeń, oraz okólniki (z wyjątkiem tajnych lub zawierających zarządzenia jednorazowe) będą ogłaszane w Dzienniku Urzędowym Min. Spraw Wewnętrznych. W tym celu właściwy Wydział zarządza przesłanie jednego egzemplarza odnośnej normy do Redakcji Dziennika Urzędowego Min. Spraw Wewn. w Wydziale Organizacyjno-Prawnym z żądaniem opublikowania.

13) Wszelkie projekty zarządzeń, skierowane do wszystkich Wojewodów na obszarze Rzplitej lub conajmniej jednej b. dzielnicy, Ekspedytura przed wysłaniem udziela Wydziałowi Organiz.-Prawnemu celem zdecydowania, czy mają być wciągnięte do ewidencji okólników, czy wysłane jako pisma zwyczajne.

Odpis uchwały Rady Ministrów z 23.III.27 r. oraz wzory pism do poszczególnych punktów okólnika dołącza się.

Równocześnie tracą moc obowiązującą okólniki Nr. 110 (OL. 6377) z 14.X.1926 r. i Nr. 135 (OL. 16516) z 9.XI.1926 r.

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *Sławoj Składkowski.*

Załącznik.

PREZES RADY MINISTRÓW
Nr. 4304.
Warszawa, d. 24 marca 1927 r.

ODPIS.

Okólnik Nr. 22.

Do wszystkich Panów Ministrów w miejscu.

W związku z rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 marca 1927 r. w sprawie zmiany rozporządzenia o utworzeniu Rady Prawniczej, oraz w związku z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 23 marca 1927 r. w sprawie zmian w statucie organizacyjnym Prezydjum Rady Ministrów, które to rozporządzenia wchodzą w życie z dniem 1 kwietnia 1927 r. i zostaną w najbliższych dniach ogłoszone w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, względnie w Monitorze Polskim, Rada Ministrów powzięła uchwałę w sprawie trybu uzgadniania między Ministerstwami projektów ustawodawczych, rozporządzeń i zarządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej i rozporządzeń Rady Mrnistrów, oraz trybu przedkładania tych projektów na Radę Ministrów.

Przesyłając Panu Ministrowi odpis tej uchwały, która wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 1927 r., proszę Pana Ministra o wydanie zarządzeń nakazujących ścisłe wykonanie postanowień tej uchwały, W szczególności zwracam uwagę Pana Ministra na postanowienia ust. pierwszego § 4 uchwały i proszę o wydanie polecenia, aby wnoszenie projektów na Radę Ministrów za pośrednictwem Biura Prawnego Prezesa Rady Ministrów miało miejsce po uprzedniem ścisłem zastosowaniu zasad, ustalonych w § 1 i 2 uchwały. Nadmieniam, że w razie nieprzestrzegania postanowień § 1 i 2 uchwały przy przesyłaniu poszczególnych projektów, Biuro Prawne będzie — stosownie do otrzymanego polecenia — zwracać te projekty bez rozpatrzenia w celu uzupełnienia trybu postępowania.

Prezes Rady Ministrów
(—) w/z. *Bartel.*

UCHWAŁA RADY MINISTRÓW z dnia 23 marca 1927 r.

w sprawie trybu uzgadniania między Ministerstwami projektów ustawodawczych, rozporządzeń i zarządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej i rozporządzeń Rady Ministrów oraz trybu przedkładania tych projektów na Radę Ministrów.

§ 1.

Projekty ustaw, rozporządzeń i zarządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej oraz rozporządzeń Rady Ministrów winny być przesyłane Prezesowi Rady Ministrów oraz wszystkim Ministrom do uzgodnienia. Projekty dotyczące spraw gospodarczych winny być przesyłane wszystkim ministrom po jednym egzemplarzu, zaś Prezesowi Rady Ministrów w 4-ch egzemplarzach. Zainteresowani ministrowie przesyłają ministrowi wnioskodawcy pisemną opinję, zawierającą uwagi, najpóźniej w ciągu 7 dni, jeżeli projekt niema więcej niż 10 artykułów (paragrafów), w innych wypadkach w ciągu 14 dni. Terminy te liczą się po upływie 3-ch dni od rozesłania projektu, jeśli zainteresowane Ministerstwo nie zawiadomi, że projekt otrzymało później.

Termin do zaopinjowania projektów może być przedłużony bądź wskutek oświadczenia ministra wnioskodawcy przy rozesłaniu projektu, bądź wskutek następnego porozumienia się ministrów zainteresowanych, bądź przez Prezesa Ra-

dy Ministrów na wniosek ministra, opracowującego opinję.

Nie wymagają uzgodnienia przepisanego w ustępie 1-ym projekty ustaw ratyfikacyjnych.

§ 2.

Jeżeli udzielona opinja jest przeciwna projektowi bądź w całości, bądź w poszczególnych punktach—minister wnioskodawca, jeśli się z nią nie zgodzi, zwołuje konferencję z udziałem przedstawicieli ministrów, zgłaszających sprzeciw, w celu uzgodnienia spornych stanowisk, przyczem przedmiot konferencji ogranicza się tylko do kwestyj, które zawierała opinja pisemna. Inne kwestje mogą być podniesione tylko za zgodą ministra wnioskodawcy.

W razie nieuzgodnienia merytorycznych kwestyj spornych na tej drodze, każda odmienna opinja powinna być wciągnięta do protokółu, przyczem zastrzeżenie, dotyczące poszczególnych punktów projektu, winno być podane na żądanie przewodniczącego w formie nowej redakcji nieuzgodnionych ustępów.

Jeżeli ustalenie tej formy na konferencji nie jest możliwe, przedstawiciel ministra, wnoszącego zastrzeżenie, winien nadesłać zredagowane wnioski w ciągu 3-ch dni.

§ 3.

Jeżeli minister wnioskodawca skieruje projekt ustawy lub rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej do Rady Prawniczej, kwestje sporne z zakresu techniki ustawodawczej (systematyki, konstrukcji, określeń, redakcji i t. d.) delegat ministra wnioskodawcy przedstawi jako wątpliwości Radzie Prawniczej. W razie nieuzgodnienia kwestyj spornych merytorycznych, projekt będzie skierowany wpierw do Rady Ministrów w celu rozstrzygnięcia tych kwestyj. Wątpliwości, czy kwestja jest merytoryczną, czy z zakresu techniki ustawodawczej — rozstrzyga przewodniczący konferencji (§ 2).

Projekt kieruje się do Rady Ministrów w 25 egzemplarzach, w których winny być uwidocznione przy odnośnych postanowieniach wszystkie zmiany proponowane przez inne Ministerstwa a nieuzgodnione całkowicie. Nadto winien być dołączony odpis protokółu konferencji odbytej w sprawie danego projektu.

Rada Ministrów poweźmie ostateczną decyzję co do spornych kwestyj merytorycznych, które przedstawia Radzie Minister — wnioskodawca, poczem minister wnioskodawca wnosi projekt do Rady Prawniczej.

Powyższe postanowienia będą odpowiednio stosowane, jeżeli Prezes Rady Ministrów lub w porozumieniu z nim Minister Sprawiedliwości, bądź też Rada Ministrów zażądają, aby projekt był skierowany do Rady Prawniczej.

§ 4.

Jeżeli projekt ustawy, względnie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej nie ma być skierowany do Rady Prawniczej, albo jeżeli chodzi o projekt zarządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej lub rozporządzenia Rady Ministrów, minister wnioskodawca przesyła go Radzie Ministrów za pośrednictwem Biura Prawnego Prezesa Rady Ministrów. Ustęp drugi § 3 ma zastosowanie.

Biuro Prawne opinjuje projekt pod względem prawnym i ustala redakcje projektu pod względem techniki ustawodawczej. W miarę potrzeby opinjowanie będzie się odbywać w drodze konsultacyj prawnych, zwoływanych przez Szefa Biura Prawnego. W konsultacjach prawnych będą brać udział wyżsi urzędnicy zainteresowanych ministerstw o wykształceniu prawniczem, bądź inni delegaci ministerstw. Opracowanie referatu na konsultację prawną może być za zgodą ministra wnioskodawcy powierzone urzędnikowi ministerstwa, które projekt opracowało.

Biuro Prawne Prezesa Rady Ministrów przedkłada projekty Radzie Ministrów wraz ze swoją opinją pisemną. Wyjaśnień uzasadniających stanowisko Biura Prawnego udziela na Radzie Ministrów Szef Biura Prawnego.

Kwestje sporne merytoryczne przedstawia Radzie Ministrów minister wnioskodawca.

§ 5.

Projekty ustaw i rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej przesłane Radzie Prawniczej do dnia wejścia w życie niniejszej uchwały nie będą z niej wycofane, jeżeli były już przedmiotem obrad Komisji.

§ 6.

Uchwała niniejsza wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 1927 roku.

Ministrowie wydadzą zarządzenia nakazujące ściśle wykonanie postanowień tej uchwały. Uchwała niniejsza nie zmienia postanowień § 10 i 11 regulaminu Rady Ministrów.

Załącznik Nr. 1 do § 3 okólnika Nr..............

MINISTERSTWO SPRAW WEWNĘTRZNYCH

L. dz. ....

Projekt ....

....

....

Do

a) **Ministerstwa** ....

b) **Prezydjum Rady Ministrów**

Z powołaniem się na uchwałę Rady Ministrów z 23 marca 1927 r. w sprawie trybu uzgadniania między Ministerstwami projektów prawodawczych (okólnik Prezesa Rady Ministrów Nr. 22 (Nr. 4304) z 24 marca 1927 r.) — Ministerstwo Spraw Wewnętrznych przesyła projekt .... do uzgodnienia w czasokresie ....dni.

NB.

Ekspedytura zanotuje na czystopisie dzień wysłania, dołączyć po 1 egzempl. projektu; przy projektach dotyczących spraw gospodarczych Prezes Rady Min. otrzymuje 4 egzemplarze.

Dyrektor Departamentu:

Załącznik Nr. 2 do § 8 okólnika Nr.................

MINISTERSTWO SPRAW WEWNĘTRZNYCH

L. dz. ....

Projekt ....

....

Do

Prezydjum Rady Ministrów

Z powołaniem się na § 3 uchwały Rady Ministrów z dn. 23 marca 1927 r. w sprawie trybu uzgadniania między Ministerstwami projektów prawodawczych — Ministerstwo Spraw Wewnętrznych przesyła projekt ....
co do którego nie uzgodniono spornych kwestyj merytorycznych uwidocznionych w projekcie, z prośbą o umieszczenie go na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń Rady Ministrów — celem powzięcia przez nią ostatecznej decyzji.

NB.

Dyrektor Departamentu:

zał. 1) 25 egz. projektu, w których należy przy poszczególnych artykułach uwidocznić kwestje nieuzgodnione,

2) materjały, protokóły i t. d.

Załącznik Nr. 3 do § 9 okólnika Nr.................

MINISTERSTWO SPRAW WEWNĘTRZNYCH

Wys. I.

L. dz. ....

Do

Projekt ....

....

Pana Ministra Sprawiedliwości

Stosownie do postanowienia art. 5 rozp. Prezydenta R. P. z 12 sierpnia 1926 r. o utworzeniu Rady Prawniczej (Dz. U. R. P. Nr. 83 poz. 466) w brzmieniu, nadanem mu rozporządzeniem Prezydenta R. P. z 23 marca 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 234) — mam zaszczyt przesłać przy niniejszym w 20 egz. projekt ....
...., celem poddania go opinji Rady Prawniczej, w szczególności co do ....

....

....

....

Minister:

zał. 20.

Wys. II.

(na odpisie wys. I)

Prezydjum Rady Ministrów

przesyła się do wiadomości przy dołączeniu egzemplarza odnośnego projektu.

zał. 1 egz. projektu

Dyrektor Departamentu:

Wys. III.

(na odpisie wys. I i II)

Wydziałowi Organizacyjno-Prawnemu

do wiadomości przy dołączeniu egzemplarza odnośnego projektu.

zał.

Naczelnik Wydziału:

Załącznik Nr. 4 do § 10 okólnika Nr. ....

MINISTERSTWO SPRAW WEWNĘTRZNYCH

L. dz. ....

Projekt ....

....

Do
Prezydjum Rady Ministrów
(Biuro Prawne)

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych przesyła projekt .... z prośbą o umieszczenie go na porządku dziennym (najbliższego) (jednego z najbliższych) posiedzenia Rady Ministrów.

Projekt powyższy został merytorycznie uzgodniony z zainteresowanemi Ministerstwami (Pod względem formalnym zgłoszone zostały poprawki uwidocznione w projekcie).

NB.

Dyrektor Departamentu;

zał. 25 egzemplarzy projektu.

Jeżeli projektu pod względem formalnym nieuzgodniono, należy przy poszczególnych artykułach uwidocznić proponowane poprawki.

Załącznik Nr. 5 do § 11 okólnika Nr. ....

MINISTERSTWO SPRAW WEWNĘTRZNYCH

L. dz. ....

Projekt ....

....

Do
Ministerstwa Sprawiedliwości

W załączeniu przesyła się rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych (wydane w porozumieniu z Ministrem ....) w sprawie .... z prośbą o ogłoszenie w jednym z najbliższych numerów Dziennika Ustaw R. P.

3 zał.

Dyrektor Departamentu:

(1 Oryginał
2 odpisy wraz z uzasadnieniem)

Załącznik Nr. 6 do § 12 ustęp pierwszy okólnika Nr. ....

MINISTERSTWO SPRAW WEWNĘTRZNYCH

L. dz. ....

Projekt ....

....

Do
Prezydjum Rady Ministrów

W załączeniu przesyła się (rozporządzenie, zarządzenie lub t. p.) Ministra Spraw Wewnętrznych w sprawie .... z prośbą o zarządzenie ogłoszenia w jednym z najbliższych numerów Monitora Polskiego.

Dyrektor Departamentu:

zał. 3 egz. (1 oryginał, 2 odpisy)

Załącznik Nr. 7 do § 12 ustęp drugi okólnika Nr. ....

MINISTERSTWO SPRAW WEWNĘTRZNYCH

L. dz. ....

Projekt ....

....

Do

Prezydjum Rady Ministrów

Przesyłając w załączeniu odpis rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych w sprawie ...., skierowanego równocześnie do Min. Sprawiedliwości celem ogłoszenia w Dzienniku Ustaw R. P., — Ministerstwo Spraw Wewnętrznych prosi o ogłoszenie tego rozporządzenia w Monitorze Polskim jako przedruku z Dziennika Ustaw R. P.

zał.

Dyrektor Departamentu:

PREZES RADY MINISTRÓW
Warszawa dn. 1 czerwca 1927 r.
Nr. 7394.

Odpis.

W sprawie trybu ogłaszania rozporządzeń Ministrów w Dzienniku Ustaw R. P.

Okólnik Nr. 39.

Do wszystkich Panów Ministrów w Warszawie.

W piśmie z dnia 9 października 1926 r. L. 12554 (okólnik Nr. 106) ustalony został tryb przesyłania oryginałów rozporządzeń pp. Ministrów w celu ogłoszenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej. Kierowane do Ministerstwa Sprawiedliwości rozporządzenia Panów Ministrów podlegają ze względu na postanowienie ustawy z dnia 31 lipca 1919 r. w sprawie wydawania Dziennika Ustaw (Dz. U. R. P. Nr. 66, poz. 400), w szczególności postanowienie art. 5, że „Dziennik Ustaw R. P. wydaje Minister Sprawiedliwości", kontroli Ministra Sprawiedliwości pod względem legalności i pod względem kodyfikacyjnym.

W razie nieuzgodnienia stanowisk Ministra Sprawiedliwości z właściwym Ministrem — sprawę przedstawia Minister Sprawiedliwości Prezesowi Rady Ministrów do decyzji.

Ponieważ ogólny kierunek działalności Rządu i jednolita linja polityki Rządu, znajdujące swój wyraz także w rozporządzeniach poszczególnych Panów Ministrów, wymagają, aby Prezes Rady Ministrów miał możność zapoznania się z treścią rozporządzeń powszechnie obowiązujących poszczególnych członków Rządu przed ich ogłoszeniem w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, przeto, po porozumieniu się z Panem Ministrem Sprawiedliwości, proszę Panów Ministrów, *aby jednocześnie z przesyłaniem oryginału z dwoma odpisami danego rozporządzenia do Ministerstwa Sprawiedliwości, udzielali mi jednego odpisu rozporządzenia do wiadomości*, przyczem ogłoszenie rozporządzenia w Dzienniku Ustaw R. P. nie będzie zarządzone przez Pana Ministra Sprawiedliwości przed upływem trzech dni od dnia otrzymania przez Ministerstwo Sprawiedliwości rozporządzenia przeznaczonego do ogłoszenia. W nagłych wypadkach ogłoszenie będzie zarządzone i przed upływem trzech dni na podstawie porozumienia się Ministra Sprawiedliwości z Prezesem Rady Ministrów.

Proszę Panów Ministrów o bezzwłoczne wydanie zarządzeń co do ścisłego przestrzegania ustalonego trybu.

Prezes Rady Ministrów
w/z. (—) *Bartel.*

MINISTERSTWO
SPRAW WEWNĘTRZNYCH
Warszawa dn. 18 czerwca 1927 r.
Nr. OL. 1907/27

Tryb prac legislacyjnych w Min. Spraw Wewn.

Do okólnika Nr. 76.

Do PP. Dyrektorów Departamentów I—V, Naczelników Wydziałów i wszystkich urzędników Min. Spraw Wewn.

Powyższe podaję do wiadomości i zastosowania — jako uzupełnienie punktu 11 okólnika M. S. W. Nr. 76 (OL. 1150) z 9 kwietnia 1927 r. w sprawie trybu prac legislacyjnych w M. S. Wewn.

Podsekretarz Stanu.
(—) *Jaroszyński.*

88.

Okólnik Nr. 77 z dnia 11 kwietnia 1927 r. Nr. OB. 1460/27 do wszystkich PP. Wojewodów (z wyjątkiem w Katowicach) Pana Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie wykonania budżetu.

W związku z wykonaniem preliminarza 1926/7 roku stwierdziłem, że funkcjonowanie oddziałów budżetowych w Urzędach Wojewódzkich pozostawia wiele do życzenia. Wymownym przykładem wadliwej gospodarki kredytami i bra-

kiem planowości było zakończenie ubiegłego okresu budżetowego.

W połowie stycznia ub. r. zażądano od urzędów dysponujących kredytami przedłożenia wykazów potrzebnych sum do dnia 1 kwietnia 1927 roku. Zgłoszone zapotrzebowania kredytów *całkowicie uwzględniono* i dnia 15 lutego r. b. Nr. OB. 674 przekazano żądane sumy. Przypuszczać należało, że każdy Urząd dokładnie przewidział swoje potrzeby i że udzielone kredyty zaspokoją wszystkie wydatki do końca okresu budżetowego.

Praktyka jednakże zawiodła przypuszczenia. W kilka dni po otwarciu w całości żądanych sum zaczęły napływać wnioski o dokonanie przeniesień, a nawet o przyznanie dodatkowych kredytów. Niektóre Województwa zgłosiły po kilka takich wniosków, a w końcu m. marca wnioski zgłaszano telefonicznie i telegraficznie.

Sprawozdania o zbędnych pozostałościach kredytowych okazały się w wielu wypadkach nieścisłe.

Taki stan nie będzie w przyszłości tolerowany. Każdy urząd dysponujący kredytami winien znać i odpowiednio preliminować swoje potrzeby.

Wobec wejścia w życie Ustawy Skarbowej z dnia 22 marca r. b. na okres 1. IV. 27 — 31. III. 28 (Dz. U. Nr. 36, poz. 254) przypominam konieczność dostosowania wydatków do wysokości otwieranych kredytów.

Przeniesienia kredytów mogą być dokonywane tylko zgodnie z art. 7 powołanej ustawy.

Normy wydatków ustalone w uwagach do Ustawy Skarbowej (przedłożenie rządowe) bezwzględnie muszą być przestrzegane.

Wnioski o przyznanie pokrycia na zlikwidowanie ewent. zaległości powstałych w bieżącym okresie budżetowym w § 2 p. 1 (zapomogi i nagrody pieniężne), § 2 p. 3 (umundurowanie), § 4 p. 2 (środki lokomocji), § 5 p. 2 (opał, światło), § 6 (wydatki biurowe), § 7 (wydawnictwa), § 8 (inne wydatki), § 9 (drobny remont) nie będą uwzględniane.

Podsekretarz Stanu

(—) *Jaroszyński*.

Nr. 89.

Okólnik Nr. 78 z dn. 14 kwietnia 1927 r., Nr. Z.H. 1616/27 do PP. Wojewodów wszystkich w b. zaborze rosyjskim i austrjackim i P. Komisarza Rządu na m. st Warszawę, w sprawie przepisów sanitarno-higjenicznych dla plaż rzecznych i stawowych.

W rozwinięciu rozporządzenia Ministra Zdrowia Publicznego z dn. 12 lipca 1922 r. (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 77 poz. 698) o urządzeniu i utrzymywaniu zakładów kąpielowych publicznych, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych przesyła w załączeniu „Instrukcję sanitarno-higieniczną“ z prośbą o jej ścisłe zastosowanie przy sposobności udzielania pozwoleń na zakładanie miejsc kąpielowych (plaż) w rozumieniu par. 1-go cytowanego rozporządzenia.

W wypadkach, zasługujących na szczególne uwzględnienie, mogą władze administracyjne I-ej instancji (Komisarz Rządu, Dyrektor Policji, Starosta), zezwalać na niektóre wyjątki od poszczególnych przepisów instrukcji, przy bezwzględnem jednak zachowaniu p. p. 2, 4, 5, 6, 8, 9 i 10 instrukcji.

Od 1 kwietnia roku 1928 wszystkie przepisy „Instrukcji“ winny mieć zastosowanie bez żadnych wyjątków.

Za Ministra Spraw Wewnętrznych:

Załącznik.

(—) *Jaroszyński*

Podsekretarz Stanu.

INSTRUKCJA

sanitarno-higjeniczna dla plaż rzecznych i stawowych w obrębie miast.

Wszystkie plaże na obszarze . . . . winny odpowiadać następującym warunkom:

1. Plaża winna posiadać 3 przedziały:
   a) męski,
   b) kobiecy,
   c) dla obu płci.

Każdy z tych przedziałów winien być oddzielony od innych oraz posiadać wszystkie urządzenia higjeniczne tak, żeby stanowił odrębną całość, jedynie tylko bufet (restauracja) może być wspólny; ponadto każdy z nich winien mieć oddzielną część rzeki (stawu i t. d.) do pływania.

2. Plaża winna mieć doprowadzoną wodę wodociągową zarówno do picia, do użytku restauracji i do natrysków.

3. W każdym z przedziałów plaży winny znajdować się natryski, celem oczyszczenia ciała.

4. Ustępy winny znajdować się w miejscach, gdzie niema dostępu woda gruntowa; winny być odpowiednio urządzone, przesypywane wapnem lub torfem i dezynfekowane oraz codziennie oczyszczane.

5. Przedsiębiorca jest obowiązany dbać o czystość plaży, w tym celu winien mieć spluwaczki oraz kosze na papiery i t. d. w dostatecznej liczbie.

We wszystkich częściach plaży winny znajdować się na widocznem miejscu pouczenia, zabraniające plucia, śmiecenia oraz zanieczyszczania pod grozą kar.

6. Kuchnia, gdzie przyrządza się potrawy, oraz miejsca sprzedaży potraw, owoców i t. d., winny być urządzone i utrzymywane stosownie do ogólnych przepisów sanitarnych, w szczególności winny być prowadzone w czystości i zabezpieczone przed muchami i kurzem.

Sprzedaż owoców, łakoci i t. d. poza temi miejscami jest zabroniona.

7. Lód, znajdujący się w restauracji (bufecie) oraz kuchni, winien być sporządzony z wody, zdatnej do picia.

8. Przedsiębiorca czuwać musi nad tem, by osoby, korzystające z plaży, miały ogólnie przyjęte kostjumy kąpielowe, odpowiadające względom hygjeny i obyczajności publicznej.

9. W miejscu, dostępnem dyżurnemu personelowi fachowemu, winna znajdować się apteczka, zawierająca następujące środki lekarkie:

1) 10 sztuk bandaży szerokich od 5—15 cm.,
2) waty 2 klg.,
3) sterylizowaną gazę,
4) T-ra jodi 50 gr.,
5) T-ra valerianae 50 gr.,
6) Liq. ammonii anisati 30 gr.,
7) Aether sulfur 100 grm.,
8) Ol. camphor. w 10% emulsji w ampułkach (20 ampuł.),
9) Strzykawka Recorda 1 — 2 grm. wraz z 6 igłami, sterylizowana i przechowywana w szczelnie zamkniętem naczyniu szklanem, zawierającem 96 stopni alkoholu,
10) Liq. Burowi 2 klg.,
11) ceratka,

oraz specjalne pomieszczenie dla wykonywania zabiegów ratowniczych,

10. Prowadzący przedsiębiorstwo winien dbać o ochronienie swych klijentów przed możliwością utopienia się, w tym celu winny być ustanowione specjalne dyżury na głębokiej wodzie na czółnach, oprócz tego przedsiębiorca winien posiadać wszelkie przybory do ratowania tonących.

90.

Okólnik Nr. 79 z dnia 12 kwietnia 1927 r. Nr. Z. H. 1798/27 do wszystkich PP. Wojewodów i P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie asenizacji podwórz.

Zaprowadzanie czystości, zgodnie z okólnikami z dnia 18. II. 1927 L. Z. H. 837/27 i 867/27, jak wykazują inspekcje, dokonywane przez Pana Ministra, jak również delegatów Ministerstwa Spraw Wewnętrznych (Departamentu Zdrowia), idzie naprzód, jednakże nie w tym stopniu, w jakim należało oczekiwać.

Celowem będzie, gdy codziennie w każdej miejscowości pod nadzorem władz sanitarno-policyjnych przynajmniej choćby dwie posesje będą doprowadzane do należytej czystości w myśl wymienionych okólników—będzie to przykładem dodatnim dla jeszcze ociągających się z wprowadzeniem w życie zasad higjeny. W tym celu winny władze starościńskie wydać odpowiednie zarządzenia.

Poza wymogami, wskazanemi w poprzednich okólnikach, należy zwracać uwagę, aby śmietniki były szczelne, zaopatrzone w szczelnie domykającą się pokrywę z imadłem do podnoszenia. Podwórza, ulice i place tak utrzymane, aby nie tworzyły się kałuże, doły wyrównane, dla ścieków odpowiedni spadek (rynsztoki z należytym spadkiem). Ustępy powinny być nietylko suche, ale gruntownie szorowane, tak, ażeby używanie sedesów nie budziło wstrętu.

Zarazem przez wzgląd na zagadnienie bezdomnych i na estetyczny wygląd miasta przypomina się o konieczności wywarcia presji w kierunku odremontowania domów zaniedbanych.

Że akcja ta jest wykonalną, świadczy przykład, dany przez miasto Skierniewice, w którem w ciągu roku ubiegłego odświeżono 20% wszystkich budynków, i Warszawa, w której ich odremontowano 600.

Adamski.

Kierownik Departamentu Służby Zdrowia.

91.

Okólnik Nr. 80 z dnia 7 kwietnia 1927 r. Nr. OL. 1259/27, PP. Dyrektorom Depart. I—V, Naczelnikom Wydziałów M. S. Wewn., P. Dyrektora Głównego Urzędu Statyst.. P. Głównego Komendanta Pol. Państw. w sprawie udziału urzędników w posiedzeniach Sejmu względnie Senatu.

Podaję do wiadomości oraz celem poinformowania podwładnych urzędników.

Podsekretarz Stanu.

(—) *Jaroszyński.*

PREZES RADY MINISTRÓW.
Warszawa dn. 28 marca 1927 r.
Nr. 5576.

Odpis.

Okólnik Nr. 24.

Do wszystkich Panów Ministrów w miejscu.

W czasie ostatniej sesji sejmowej miałem niejednokrotnie możność zauważenia, iż na ławach ministerjalnych zajmowali miejsce urzędnicy, którym do tego nie przysługiwało prawo.

Proszę przeto Panów Ministrów o polecenie przypomnienia podległym sobie urzędnikom ministerjalnym, iż na ławach ministerjalnych, mieszczących się na sali po prawej stronie Prezydjum Sejmu, mogą poza Panami Ministrami zajmować miejsce jedynie delegaci Panów Ministrów, upoważnieni do ich zastępowania specjalnem pełnomocnictwem. Pełnomocnictwo takie musi odnośny delegat posiadać przy sobie i o swej delegacji przed rozpoczęciem posiedzenia zawiadomić dyrektora Biura Sejmu względnie Senatu; wspomnianego pełnomocnictwa nie potrzebują jedynie pp. Podsekretarze Stanu, zastępujący Panów Ministrów.

Ława, mieszcząca się na sali sejmowej naprzeciw ławy ministerjalnej po lewej stronie Prezydjum Sejmu służy wyłącznie do użytku pp. Podsekretarzy Stanu.

Wszyscy inni urzędnicy ministerjalni, biorący udział w jakimkolwiek charakterze w posiedzeniach Sejmu względnie Senatu, mogą zajmować miejsce—oczywiście za właściwemi biletami wstępu—jedynie w loży przeznaczonej dla wyższych urzędników ministerjalnych, znajdujących się poza ławą ministerjalną.

Prezes Rady Ministrów.

w/z. (—) *Bartel.*

92.

Okólnik Nr. 81 z dnia 12 kwietnia 1927 r. Nr. OB. 1467 do wszystkich PP. Wojewodów, P. Komisarza Rządu na m st. Warszawę, P. Naczelnika Urzędu do spraw mniejsz. w Katowicach oraz Tymczasowego Wydz. Samorządowego we Lwowie w sprawie potrącenia opłat emerytalnych.

Nawiązując do p. VI okólnika z dnia 31 grudnia 1926 r. Nr. I. OB. 13395 (Nr. kol. 159) w sprawie potrącania opłat emerytalnych, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zgodnie z wyjaśnieniem Ministerstwa Skarbu oznajmia, iż w wypadkach, w których potrącenia opłaty emerytalnej z tytułu osiągnięcia w roku 1926 uposażenia wyższej grupy lub szczebla nie zostały przed dniem 1 stycznia 1927 r. ukończone, oraz w przypadkach, gdy termin osiągnięcia uposażenia wyższej grupy lub szczebla zbiegł się z terminem wejścia w życie powołanej 10% podwyżki uposażenia, t. j. z dniem 1 stycznia 1927 r. 10%-owa podwyżka nie wpływa na zwiększenie 50%-wej opłaty przypadającej od wyższego uposażenia w myśl ust. 3 art. 7 ust. em., a to z uwagi na to, iż 10%-owa podwyżka płacy została przyznaną z powodu wzrostu drożyzny, a jako taka w myśl przedostatniego ustępu art. 7-go powołanej ustawy nie podlega potrąceniu.

Naczelnik Wydziału.
(—) *Robaczewski.*

93.

Okólnik Nr. 82 z dn. 12 kwietnia 1927 r. Nr. O. B. 1480 do wszystkich PP. Wojewodów P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, Pana Naczelnika Urzędu do spraw mniejsz. w Katowicach oraz Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie, w sprawie zwrotu kosztów przewozu bagażu podróżnego.

Zdarzają się wypadki, że funkcjonarjusze państwowi, żądając na zasadzie § 12 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 lipca 1924 r. Dz. U. R. P. Nr. 72, poz. 703 zwrotu kwot, zarachowanych w rachunkach kosztów podróży tytułem kosztów przewozu koleją bagażu podróżnego, nie załączając zaświadczeń, któreby stwierdzały fakt poniesienia zarachowanych wydatków, tłumacząc się tem, że kasy bagażowe odmawiają wydawania takich zaświadczeń.

Celem zapobieżenia tym wypadkom, Ministerstwo Komunikacji, wskutek prośby Ministerstwa Skarbu, przypomniało Dyrekcjom Kolei Państwowych swoje zarządzenie z dnia 3 października 1922 r. Nr. 4743/III/12, by kasy bagażowe na żądanie funkcjonarjuszów państwowych wydawały zaświadczenia, stwierdzające wysokość pobranej opłaty za przewóz bagaży.

Należy podać powyższe do wiadomości podwładnych funkcjonarjuszów i równocześnie pouczyć ich, że żądania zwrotu kwot zarachowanych tytułem kosztu przewozu bagażu bez dostarczenia wspomnianych zaświadczeń nie będą uwzględniane.

Zarządzenie niniejsze wydaje Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zgodnie z okólnikiem Ministerstwa Skarbu z dnia 31 marca b. r. Nr 341/DB/4.

(—) *Robaczewski*
Naczelnik Wydziału.

94.

Okólnik Nr. 83, z d. 14 kwietnia 1927 r., Nr. OB. 1506, wszystkim P. P. Wojewodom, p. Komisarzowi Rządu na m. st. Warszawę, Głównej Komendzie Pol. Państwowej, Korpusowi Ochrony Pogranicza, Departamentowi V-u, Głównemu Urzędowi Statystycznemu w sprawie papierów procentowych przepadłych na rzecz Skarbu Państwa.

Do wiadomości.

(—) *Robaczewski*
Naczelnik Wydziału.

MINISTERSTWO
SPRAW WEWNĘTRZNYCH
Warszawa, d. 14 kwietnia 1927 r.
Nr. OB. 1506.

Odpis.

W sprawie: papierów procentowych przepadłych na rzecz Skarbu Państwa.
W d. 21.III 27 r. Nr. GB. 4069.

Do Pana Wojewody we Lwowie.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Min. Skarbu wyjaśnia, że postanowienia okólników Min. Spraw Wewnętrznych z dnia 4.IX 1925 r. Nr. AB. 6614 i z dnia 8.XI 1926 r. Nr. OB. 8330 należy stosować w odniesieniu do wszystkich papierów wartościowych, przepadłych na rzecz Skarbu Państwa, tak krajowych jak i zagranicznych.

(—) *Robaczewski*
Naczelnik Wydziału.

95.

Okólnik Nr. 84 z dnia 13 kwietnia 1927 r. Nr. OP. 452/27 do PP. Wojewodów, P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, P. Komendanta Głównego Pol. Państw. oraz do Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie w sprawie posunięcia do wyższego szczebla uposażenia podczas pozostawania w stanie nieczynnym.

Wobec podniesionych wątpliwości czy art. 6 ustawy uposażeniowej z dnia 9 października 1923 r. (Dz. U. Nr. 116, poz. 924), dotyczący automatycznego przejścia na szczebel wyższy ma zastosowanie także do funkcjonarjuszów pozostających w stanie nieczynnym, przewidzianym w art. 54 ustawy z dnia 17 lutego 1922 o państwowej służbie cywilnej — Ministerstwo Skarbu w porozumieniu z Prezydjum Rady Ministrów pismem

okólnem z dnia 30 marca 1927 r. L. 287/DB/4 podało do wiadomości władz naczelnych następujące wyjaśnienie:

Art. 6 ustawy uposażeniowej z dnia 9 października 1923 r. wyliczając wyczerpująco te okresy czasu, których nie uwzględnia się przy posunięciu do wyższego szczebla uposażenia, wymienia w p. d), jako nie podlegający zaliczeniu okres pozostawania w stanie nieczynnym *z powodu czasowej niezdolności do służby*, z wyjątkiem wypadku, gdy niezdolność powstała z przyczyn służbowych.

Ustawa o państwowej służbie cywilnej nie zna tego rodzaju stanu nieczynnego, przewidziany zaś w art. 54 tej ustawy stan nieczynny jest pominięty w art. 6 ustawy uposażeniowej.

W art. 55 ustawy o państwowej służbie cywilnej postanawia, że „przez cały czas pozostawania w stanie nieczynnym urzędnik pobiera *w pełnej mierze należne mu uposażenie służbowe*".

Mając na uwadze, że art. 6 ustawy uposażeniowej nie wymienia stanu nieczynnego z art. 54 ustawy o państwowej służbie cywilnej oraz, że wyżej powołany art. 55 tej ustawy nie przewiduje żadnych zmian w zakresie uposażenia w czasie pozostawania w stanie nieczynnym, należy przyjąć, że urzędnik, pozostający w stanie nieczynnym, ma prawo do posunięcia się do wyższego szczebla uposażenia.

Za taką interpretacją przemawia również pewna analogja między stanem nieczynnym z art. 54 pragmatyki służbowej a wymienionym w p. d) art. 6 ustawy uposażeniowej stanem nieczynnym z powodu czasowej niezdolności do służby, powstałej z przyczyn służbowych, o ile chodzi o powody przeniesienia w stan nieczynny, gdyż w jednym i drugim wypadku niemożność pełnienia funkcji i w następstwie tego przeniesienia w stan nieczynny wynikły z przyczyn służbowych.

Naczelnik Wydziału
(—) *Dobrowolski.*

96.

Okólnik Nr. 85 z dn. 10 kwietnia 1927 r. Nr. AP. 4346/27 do P. P. Wojewodów (reszta) i P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, w sprawie: inwalidzi ukraińscy — swoboda poruszania się na całym obszarze R. P.

Do wiadomości i zastosowania.

Dyrektor Departamentu:
(—) *Kirst*

MINISTERSTWO
SPRAW WEWNĘTRZNYCH
Warszawa, dn. 10 kwietnia 1927 r.
Nr. AP. 4346/27

Odpis

Do

Pana Wojewody w Wilnie, Nowogródku, Brześciu n-B., Łucku, Tarnopolu, Stanisławowie i we Lwowie.

Ukraiński Komitet Centralny zwrócił się do Min. Spraw Wewnętrznych z memorjałem, w którym wskazuje na trudne położenie inwalidów wojskowych b. armji ukraińskiej i na wynikającą stąd potrzebę niekrępowania swobody poruszania się i zamieszkiwania na całym obszarze R. P.

Przychylając się do postulatów wskazanego memorjału, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zaleca Panu Wojewodzie traktować inwalidów b. armji ukraińskiej, jako uprzywilejowaną kategorję bezrobotnych i, wychodząc z tego widzenia, nie czynić im specjalnych utrudnień w zakresie swobodnego poruszania się i zamieszkiwania na całym obszerze R. P., jeżeli w każdym poszczególnym wypadku względy państwowe nie będą stały temu na przeszkodzie.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych dodaje, że wspomniani wyżej inwalidzi ukraińscy posiadają karty azylu normalnego typu oraz odpowiednie dokumenty inwalidzkie, na podstawie których otrzymywali oni zasiłki narówni z inwalidami polskimi.

Dyrektor Departamentu:
(—) *Kirst.*

97.

Okólnik Nr. 86 z dnia 15 kwietnia 1927 r. Nr. SF. 2102/27 do wszystkich PP. Wojewodów (z wyjątkiem P. Wojewody Śląskiego, Poznańskiego i Pomorskiego) w sprawie stosowania zwolnień przy poborze podatku miejskiego od towarów przywożonych drogami żelaznemi.

Okólnikiem Nr. 79 z dnia 3 lipca 1924 r. Nr. SM. 3404/24 Ministerstwo Spraw Wewnętrznych podało wyszczególnienie towarów, które— jako podlegające państwowym podatkom od spożycia, zużycia wzgl. produkcji, lub stanowiące przedmiot monopolu państwowego — wolne są od podatku komunalnego od towarów przywożonych drogami żelaznemi, pobieranego na podstawie art. 12 ustawy z dnia 11. VIII. 1923 r. (Dz. Ust. Nr. 94, poz. 747). Między in. wymieniony został w tym okólniku węgiel kamienny, jako wolny od podatku.

Doszło do mej wiadomości, iż niektóre gminy miejskie, opierając się na tem, iż w wykazie powyższym obok węgla kamiennego nie został wyraźnie wymieniony koks, pobierają od koksu podatek na podstawie przytoczonego art. 12 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r,

W związku z tem wyjaśniam w porozumieniu z Min. Skarbu, iż koks, jako produkt węgla pod względem podatkowym traktowany być musi tak samo, jak węgiel, skoro zatem węgiel jest wolny od podatku z art. 12 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. (Dz. Ust. Nr. 94, poz. 747), to zwolnienie to dotyczy tem samem i koksu.

O powyższem należy powiadomić interesowane gminy miejskie.

Za Ministra Spraw Wewnętrznych
(—) *Jaroszyński*
Podsekretarz Stanu.

98.

Okólnik Nr. 87 z dn. 23 kwietnia 1927 r., Nr. OP. 358/27 do PP. Wojewodów, Pana Komisarza Rządu na m. st. Warszawę i do Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie, w sprawie nadawania wakujących stanowisk cywilnych wysłużonym podoficerom zawodowym.

Według art. 99 ustawy z dnia 18.VII 1924 r. o podstawowych obowiązkach i prawach szeregowych Wojska Polskiego (Dz. Ust. Nr. 72, poz. 698) podoficerom zawodowym, przeniesionym do rezerwy lub pospolitego ruszenia, o ile przesłużyli na stanowisku podoficerów zawodowych conajmniej lat 12, zapewnia Państwo pierwszeństwo w otrzymaniu odpowiednich ich kwalifikacjom stanowisk cywilno-państwowych, samorządowych lub w zakładach i instytucjach, subwencjonowanych przez Państwo.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 29.X 1926 r. (Dz. Ust. Nr. 115, poz. 666) rozwija bliżej powyższą zasadę, określając zarazem tryb, w jakim wakujące stanowiska mają być nadawane wysłużonym podoficerom zawodowym.

W wykonaniu powyższych przepisów zarządzam co następuje:

1. We wszystkich podległych mi władzach i urzędach państwowych wysłużeni podoficerowie zawodowi mają pierwszeństwo w uzyskaniu stanowisk rachmistrzów i kancelistów, zaliczonych do III kategorji służbowej i wykazanych w tabeli stanowisk, ustanowionej rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 26.VI 1924 r. (Dz. Ust. Nr. 64, poz. 631).

2. Obsada wymienionych w punkcie 1) stanowisk, dokonywa się w trybie przepisanym w § 7 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 października 1926 r. (Dz. Ust. Nr. 115. poz. 666).

3. Gdy które ze stanowisk wymienionych w punkcie 1) zawakuje, a niema narazie odpowiedniego kandydata z pośród podoficerów zawodowych, przedstawionych przez Komisję Kwalifikacyjną przy Ministerstwie Spraw Wojskowych, stanowisko takie można obsadzić tymczasowo przez osobę cywilną w charakterze pracownika kontraktowego, zawierając z nią umowę służbową na termin po koniec danego ćwierćrocza. t. j. do chwili spodziewanego napływu nowych podań podoficerów zawodowych, przedstawianych przez Komisję Kwalifikacyjną przy Ministerstwie Spraw Wojskowych. Gdyby z początkiem najbliższego ćwierćrocza nie było jeszcze odpowiedniego kandydata na wakujące stanowisko z pośród wysłużonych podoficerów zawodowych, można przedłużać zawartą z kandydatem cywilnym umowę służbową z miesiąca na miesiąc tak długo, dopóki nie stanie się możliwem obsadzenie stanowiska przez podoficera zawodowego. O ileby jednak w przeciągu pełnych dwóch ćwierćroczy nie znalazł się odpowiedni kandydat z pośród podoficerów zawodowych, stanowisko może być — stosownie do § 8 rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 29 października 1926 r.—nadane na stałe osobie cywilnej, która obowiązki z tem stanowiskiem związane pełniła w charakterze pracownika kontraktowego.

4. Nadawanie stanowisk służbowych wysłużonym podoficerom zawodowym winno być dokonywane w ramach obowiązujących przepisów. Kandydat winien przeto odbyć uprzednią służbę przygotowawczą (praktykę), oraz złożyć z pomyślnym wynikiem egzamin przepisany rozporządzeniem Rady Ministrów z dn. 13 V. 1925 r. (Dz. Ust. Nr. 60, poz. 424), dla kandydatów na stanowiska III kategorji. Prócz tych warunków kandydat winien się wykazać umiejętnością pisania na maszynie.

Z uwagi na to, że zarówno art. 12 ustawy o państwowej służbie cywilnej jak i § 4 i 13 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13.V 1925 r. (Dz. Ust. Nr. 60, poz. 424) wymagają zasadniczo jednorocznej praktyki, podczas gdy art. 88 ustawy z dnia 18. VII. 1924 r. o podstawowych prawach i obowiązkach szeregowych W. P. (Dz. Ust. Nr. 72, poz. 698) przewiduje najwyżej półroczną praktykę, upoważniam niniejszem Pana Wojewodę (P. Komisarza Rządu i Tymczasowy Wydział Samorządowy) na zasadzie art. 12 ustępu 3-go ustawy o państwowej służbie cywilnej do skracania czasu służby przygotowawczej do 6 miesięcy tym podoficerom zawodowym, którzy w czasie sześciomiesięcznej praktyki nabyli kwalifikacyj uzdalniających ich w zupełności do objęcia stanowiska III kategorji.

5. Zgodnie z postanowieniem zawartem w § 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26. VI. 1924 r. o ustanowieniu tabeli stanowisk we władzach i urzędach państwowych (Dz. Ust. Nr. 64, poz. 631) i w art. 7 ustęp 1 ustawy uposażeniowej należy przyjętych do służby cywilno-państwowej podoficerów zawodowych mianować w XII st. sł. i wymierzać im uposażenie tejże grupy w szczeblu „a".

6. Celem uczynienia zadość postanowieniu § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29. X. 1926 r. (Dz. Ust. Nr. 115, poz. 666), należy w ostatnim miesiącu każdego ćwierćrocza, a najdalej do dnia 10 tegoż miesiąca (marca, czerwca, września i grudnia) przedkładać Ministerstwu Spraw Wewnętrznych wykazy wakujących stanowisk III-ej kategorji, których obsadzenie w następnym ćwierćroczu rezerwuje się dla wysłużonych podoficerów zawodowych.

Za stanowiska wakujące w rozumieniu niniejszego zarządzenia uważa się tak stanowiska nie zajęte, jak i zajęte czasowo przez pracowników kontraktowych (punkt 3 niniejszego).

Przy stanowiskach nie zajętych winien być podany termin, do którego władza mianująca może czekać na kandydata z ramienia Komisji Kwalifikacyjnej Ministerstwa Spraw Wojskowych; przy stanowiskach zajętych czasowo przez pracowników kontraktowych wskazać należy terminy, w jakich w najbliższem ćwierćroczu nastąpi wygaśnięcie zawartych z tymczasowymi pracownikami umów służbowych.

W razie zupełnego braku wolnych stanowisk III kategorji winny być w oznaczonych terminach przedstawiane sprawozdania negatywne. Pierwszy taki wykaz (sprawozdanie) należy przedłożyć do dnia 10 czerwca 1927 r.

7. W sprawie pierwszeństwa w uzyskaniu przez wysłużonych podoficerów zawodowych odpowiednich stanowisk w służbie samorządowej wydane będzie osobne zarządzenie.

Za Ministra
(—) *Jaroszyński.*
Podsekretarz Stanu.

MINISTERSTWO
SPRAW WEWNĘTRZNYCH
Warszawa dn. 26 sierpnia 1927 r.
Nr. O. P. 982/27.

Do okólnika Nr. 87.

Do wszystkich PP. Wojewodów i P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie komisji kwalifikacyjnej dla nadawania stanowisk wysłużonym podoficerom.

W związku z okólnikiem swoim z dn. 23.IV 1927 r. Nr. 87/OP. 358/27, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych oznajmia, iż Komisja kwalifikacyjna dla nadawania stanowisk cywilnych wysłużonym podoficerom zawodowym czynna jest przy Biurze Personalnem Ministerstwa Spraw Wojskowych. Na przyszłość więc wszelkie podania o posady, złożone przez wysłużonych podoficerów, należy kierować wprost na ręce przewodniczącego Komisji przy Biurze Personalnem Ministerstwa Spraw Wojskowych.

Powyższe komunikuje się na podstawie pisma Ministerstwa Spraw Wojskowych z dnia 10. VIII 1927 r. Nr. 5547/Org.

Naczelnik Wydziału.
(—) *Dobrowolski.*

Do okólnika Nr. 87 z dnia 9 września 1927 r. Nr. O. P. 885/27 Panu wojewodzie (wszystkim z wyjątkiem kieleckiego), Panu Komisarzowi Rządu w Warszawie i Tymczasowemu Wydziałowi Samorządowemu we Lwowie, w sprawie nadawania wakujących stanowisk cywilnych wysłużonym podoficerom zawodowym.

do wiadomości.

Naczelnik Wydziału:
(—) *Dobrowolski*

MINISTERSTWO
SPRAW WEWNĘTRZNYCH
Warszawa
dn. 9. września 27 r.
Nr. O, P. 885-27

ODPIS

Do Pana Wojewody w Kielcach.

Na pismo Pana Wojewody z dn. 13-VII-1927r. L. Pr. 3696, w oznaczonej w nagłówku w sprawie, Ministerstwo Spraw Wewnętrzych wyjaśnia, że Komisja kwalifikacyjna przy Ministerstwie Spraw Wojskowych powołaną jest do przedstawiania na stanowiska III-ej kategorji, tylko kandydatów *posiadających przepisane warunki do otrzymania nominacji na te stanowiska.*

Przedstawionym zatem przez Komisję może być wysłużony podoficer zawodowy, o ile odbył już *„uprzednio"* (patrz punkt 4 okólnika Min. Spraw Wewn. Nr. 87/0. P. 358/27) przepisaną służbę przygotowawczą i złożył z pomyślnym wynikiem egzamin praktyczny.

„Uprzednio" odnośnie do służby przygotowawczej należy rozumieć, że odbytą ona została w czasie i w warunkach, przepisanych art. 88, ustawy z dnia 18-VII-1924 r. o podstawowych obowiązkach i prawach szeregowych Wojska Polskiego (Dz. Ust. Nr. 72. poz. 698).

Co się zaś tyczy egzaminu praktycznego, to żadne przepisy czasu jego składania nie określają. Niewątpliwą wszakże jest rzeczą, że czas ten przypada na okres od chwili pomyślnego ukończenia sześcio miesięcznego okresu służby przygotowawczej do chwili złożenia przez podoficera zawodowego podania do Ministerstwa Spraw Wojskowych (Komisji Kwalifikacyjnej). Komisja Kwalifikacyjna bowiem może zakwalifikować tylko takiego kandydata, który złożył „uprzednio" egzamin praktyczny, wymagany dla danego działu służby.

Jak z powyższego wynika nadanie stanowiska III kategorji podoficerowi zawodowemu, przedstawionemu przez Komisję Kwalifikacyjną Ministerstwa Spraw Wojskowych a przyjęcie podoficera zawodowego do służby przygotowawczej w trybie art. 88. ustawy z dnia 18.VII-1924 r. są to dwie sprawy różne. Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 29-X-1926 r., Dz. Ust. Nr. 115 poz. 666, oraz okólnik Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dn. 23-IV-1927 r. Nr. 87/0. P. 358, będące rozwinięciem postanowienia zawartego w art. 99 wspomnianej ustawy z dnia 18-VII-1924 r., normują jedynie tryb nadawania stanowisk kandydatom, uznanym za posiadających wymagane kwalifikacje.

Przyjęcie zaś podoficera zawodowego do służby przygotowawczej odbywa się bez pośrednictwa Komisji Kwalifikacyjnej Min. Spraw Wojskowych — w trybie przepisanym w § 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13-V-1925 r. Dz. Ust. Nr. 60. poz. 424.

Naczelnik Wydziału:
(—) *Dobrowolski*

99.

Okólnik Nr. 88 z dnia 19 kwietnia 1927 r. Nr. AP. 4275/27 do wszystkich Panów Wojewodów i Pana Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie akcji zbiórek wśród emigracji polskiej w Ameryce.

Ministerstwo Spraw Zagranicznych zawiadomiło Ministerstwo Spraw Wewnętrznych pismem z dn. 23. III. 1927 r. Nr. K. I. 1363/27, że różne osoby i stowarzyszenia dokonywują sporadycznych zbiórek na cele narodowe wśród wychodźtwa polskiego w Ameryce. Stwierdzono w poszczególnych wypadkach, że władze administracyjne I-ej Instancji wydawały osobom tym paszporty ulgowe. Postępowanie takie jest niewłaściwe i w skutkach swych niepożądane.

Uregulowanie sprawy zbiórek, w szczególności zwiększenie ofiarności wychodźtwa na cele ogólno-narodowe uważa Ministerstwo Spraw Zagranicznych za zależne od wprowadzenia pew-

nego systemu i kontroli w akcji kollektorskiej, która z jednej strony uchroniłaby wychodźtwo od wyzyskiwania jego ofiarności na cele z ogólno-narodowemi nic wspólnego nie mające i dała mu gwarancję celowego zużycia złożonych ofiar,— a z drugiej strony ułatwiła akcję kollektorską przez udzielenie poparcia ze strony naszych placówek konsularnych w Ameryce osobom do tego upoważnionym. Ministerstwo Spraw Zagranicznych oświadczyło gotowość udzielania odpowiednich zaświadczeń, względnie poleceń osobom na to zasługującym, któreby im ułatwiały legitymowanie się wobec Konsulatów celem uzyskania potrzebnego poparcia ich akcji.

Z powyższych względów i stosownie do okólnika Prezydjum Rady Ministrów Nr. 57/7310/26 zechce Pan Wojewoda (Pan Komisarz Rządu) wydać zarządzenia, aby wszelkie prośby osób, zamierzających podjąć akcję kollektorską na wychodźtwie, o wydanie im jakichkolwiek zaświadczeń, kierowano z odpowiedniemi wnioskami do Min. Spraw Wewnętrznych dla przesłania do Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

Dyrektor Departamentu
(—) *Kirst.*

100.

Okólnik Nr. 89 z dnia 12 maja 1927 r. Nr. OB. 1797 do wszystkich PP. Wojewodów i Pana Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie wpłaty na rachunek władz centralnych.

Ministerstwo Skarbu w piśmie swem z dnia 30 kwietnia 1927 r. za Nr. DK. 3886/C. Ks. zawiadamia, że wszystkie Kasy Skarbowe pobierają od urzędów I i II instancji różnego rodzaju wpłaty na rachunek władz i urzędów centralnych. Przerachowanie tych wpłat w trybie § 52 Instrukcji dla Kas Skarbowych (Dziennik Urzędowy Min. Skarbu Nr. 45 Monitor Polski Nr. 285 z 1921 r.) do Centralnej Kasy Państwowej w myśl obowiązujących przepisów (Monitor Polski Nr. 33, Dziennik Urzędowy Min. Skarbu Nr. 4 z 1925 r. poz. 70 punkt III) znacznie wpływa na powiększenie się czynności w urzędach skarbowych, a wskutek stale zwiększającej się ilości tych przerachowań niewykluczoną stałaby się potrzeba powiększenia personelu urzędniczego w Kasach i Izbach Skarbowych.

Wobec powyższego Ministerstwo Spraw Wewnętrznych na wniosek Ministerstwa Skarbu zarządza, aby wszelkiego rodzaju wpłaty na rachunek władz centralnych przez urzędy I i II instancji (a w miarę możności nawet przez osoby prywatne) były uskuteczniane nie do Kas Skarbowych, lecz do urzędów pocztowych, względnie do Oddziałów Pocztowej Kasy Oszczędności na konto czekowe Centralnej Kasy Państwowej 30110 w P. K. O.

Naczelnik Wydziału
(—) *Robaczewski.*

101.

Okólnik Nr. 90 z dnia 9 maja 1927 r., Nr. OB. 11322 do wszystkich PP. Wojewodów oraz P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, w sprawie przymusowego doprowadzenia rezerwistów na ćwiczenia wojskowe.

W uzupełnieniu okólnika z dnia 10 grudnia 1926 r. Nr. I. OB. 9446 (kol. 147) Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwen Spraw Wojskowych oznajmia, co następuje:

Uchylających się od wypełnienia obowiązku odbycia ćwiczeń wojskowych (art. 70 ustawy o pow. obow. sł. wojsk. Dz. Ust. Nr. 61, p. 609 z r. 1924) rezerwistów organa władz administracyjnych doprowadzają do właściwej P. K. U. na podstawie przesłanych przez P. K. U. wykazów imiennych rezerwistów, nieprzybyłych na ćwiczenia i nieusprawiedliwionych, zestawionych według gmin. W odniesieniu do nieobecnych, władze administracyjne zarządzają poszukiwania, których wyniki winny być przesyłane każdego 1-go i 15-go dnia miesiąca do właściwej P. K. U., nie czekając na ukończenie poszukiwań za wszystkimi rezerwistami.

W razie konieczności użycia kolei, przejazd odstawianego przymusowo rezerwisty odbywać się winien na podstawie kredytowanych listów transportowych, będących w posiadaniu policji państwowej, a przeznaczonych dla osób aresztowanych.

Wynikłe w związku z tem koszta pokrywa budżet Min. Spraw Wewnętrznych z działu policji państwowej.

Za Dyrektora Departamentu:
Twardo
Główny Inspektor M. S. Wewn.

102.

Okólnik Nr. 91 z dn. 16 maja 1927 r., Nr. OP. 574/27 do PP. Wojewodów, P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, P. Komendanta Głównego Pol. Państw., P. Dyrektora Gł. Urzędu Statystycznego, P. Naczelnika Urzędu dla Spraw Mniejszości w Katowicach, oraz Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie, w sprawie stosunku służbowego praktykantów w razie powołania do obowiązkowej służby wojskowej.

Powstała w praktyce wątpliwość, czy w myśl postanowień ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej (Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 164) oraz ustawy z dnia 11 lipca 1919 r. normującej stosunki służbowe funkcjonarjuszów państwowych podczas pełnienia służby wojskowej (Dz. Praw Nr. 59, poz. 357), w razie powołania praktykanta do pełnienia obowiązkowej służby wojskowej należy rozwiązać jego sto-

sunek służbowy, czy udzielić mu bezpłatnego urlopu na czas pełnienia służby wojskowej.

Dla zapewnienia jednolitego w tej mierze postępowania p. Prezes Rady Ministrów okólnikiem z dnia 12 maja 1927 r. Nr. 30/4964 wyjaśnił, że stosunek służbowy praktykantów w określonym wyżej wypadku winien być rozwiązany, a to z dniem poprzedzającym dzień wcielenia do wojska stałego.

Powyższe podaje się do wiadomości w uzupełnieniu okólnika Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Nr. 1/AP. 12177 z dn. 2.I 1925 r. (Dzien. Urzędowy Minist. Spr. Wewn. Nr. 1 z roku 1925, poz. 4).

(—) *St. Dobrowolski*
Naczelnik Wydziału.

103.

Okólnik Nr. 92 z dnia 15 kwietnia 1927 r. Nr. Z. O. 2056/27 do Panów Wojewodów i Pana Komisarza Rządu na m. st Warszawę, w sprawie pomocy lekarskiej. Podwyższenie wynagrodzenia lekarzy i pomocników aptekarskich.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych podwyższa od dnia 1 maja 1927 roku taksę dla lekarzy, zatrudnionych w pomocy lekarskiej dla funkcjonarjuszów państwowych, wynagradzanych od porady, wyszczególnioną w okólniku z dnia 24-X-1924 r. Nr. Z. O. 7052-24 pod lit. a, o 10%.

Wymienione w powyższym okólniku normy pod lit. b i c stały się nieaktualne, albowiem rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 4/VIII-1926r. (Dz. U. Nr. 95 poz. 555) nie przewiduje pomocy dentystycznej, a pomoc położniczą reguluje par. 10 tegoż rozporządzenia.

Równocześnie podwyższa się od dnia 1 maja 1927 r. wynagrodzenie pomocników aptekarskich aptek państwowych dla pomocy lekarskiej o 10%. Taksy wymienione w okólniku z dnia 19-XII-1924r. Nr. Z. O. 8707/24, nie ulegają zmianie.

Nie podwyższa się również wynagrodzeń lekarzy państwowej pomocy lekarskiej, opłacanych ryczałtem.

Kierownik Departamentu.
(-) *Adamski*

104.

Okólnik Nr. 93 z dnia 22 kwietnia 1927 r., Nr. IV. AP. 5283/27 do PP. Wojewodów (wszystkich) i P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, w sprawie broni palnej prywatnej zwolnionych funkcjonarjuszów policji państwowej.

Przy wykonywaniu okólnika Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Nr. 98 z dnia 29 sierpnia 1924 r. wynikły wątpliwości, jak należy postąpić z bronią palną prywatną, kupioną przez funkcjonarjuszów policji dla użytku służbowego (p. II ustępy pierwszy i drugi wzmiankowanego okólnika) w wypadkach, gdy dany funkcjonarjusz zostanie zwolniony i nie przedłoży zezwolenia władzy administracyjnej na dalsze posiadanie wzgl. noszenie broni.

Ponieważ do zwolnionych funkcjonarjuszów policji mają zastosowanie wszystkie przepisy obowiązujące osoby cywilne, posiadanie wzgl. noszenie przez nich broni palnej zależne jest od uzyskania pozwolenia właściwej władzy administracyjnej. Dlatego też przełożeni policyjni zatrzymują broń zwolnionych funkcjonarjuszów policji do czasu przedstawienia przez nich takiego pozwolenia. Ze względu jednak na to, że przechowywanie broni przez czas nieokreślony nie jest pożądane, gdyż może dać powód do żądania odszkodowania, zwolnieni funkcjonarjusze policji winni uzyskać decyzję władzy administracyjnej co do udzielenia lub odmowy zezwolenia w określonym terminie.

W tym celu poszczególni Komendanci policji będą zawiadamiać właściwe władze admin. I inst. o zwolnieniu danego funkcjonarjusza, podając jego nazwisko, imię i adres oraz rodzaj i numer pozostawionej przez niego broni. PP. Starostowie po otrzymaniu tych danych będą zawiadamiać właściciela broni, że winien on w odpowiednim terminie, (który należy oznaczyć w zawiadomieniu) uzyskać pozwolenie na posiadanie wzgl. noszenie broni, posiadanej przez niego w czasie pełnienia służby policyjnej lub sprzedać ją osobie pozwolenie takie posiadającej, w przeciwnym zaś razie broń ulegnie konfiskacie.

O ile właściciel broni w ciągu wyznaczonego terminu nie poczyni starań o pozwolenie lub nie sprzeda broni, należy orzec konfiskatę broni, przekazując ją jednocześnie do użytku policji państwowej. Rozumie się, że w razie, gdyby wyżej wymieniony złożył prośbę o zezwolenie i prośba ta została załatwiona odmownie, należy mu wyznaczyć nowy termin na jej dobrowolną sprzedaż.

Zechce Pan Wojewoda (P. Komisarz Rządu) wydać podległym władzom odpowiednie zarządzenia w myśl powyższego.

Dyrektor Departamentu:
(—) *Kirst.*

105.

Okólnik Nr. 94 z dnia 29 kwietnia 1927 r. Nr. Min. 229/27. do wszystkich P. P. Wojewodów, w sprawie urządzeń informacyjnych dla posterunków p. p.—instalacja na koszt gmin.

Podczas lustracji jednostek policyjnych na prowincji stwierdziłem brak jakichkolwiek urządeń informacyjnych, wskazujących pomieszczenia posterunków p. p. i ułatwiających ludności odszukanie w każdej chwili opieki policyjnej w wypadkach nagłej potrzeby.

Ponieważ organa policji z charakteru swych zadań stoją i muszą stać w najbliższym kontakcie z ludnością mają obowiązek w każdym wypadku

śpieszyć z doraźną pomocą potrzebującym, wprowadzenie urządzeń, dających możność każdemu obywatelowi szybko otrzymać potrzebną pomoc leży w interesie ogółu ludności.

W celu usunięciu tego dotkliwego braku poleciłem P. Komendantowi Głównemu P. P. wprowadzić potrzebne urządzenia, jako to: lampy (latarnie) oświetlające budynki posterunków, oszklone ramki z adresami najbliżej zamieszkałych funkcjonarjuszów posterunku (jeżeli w danym momencie niema dyżuru) oraz słupy z tablicami orjentacyjnemi, wskazującemi drogę do posterunku.

Komendant Główny P. P. rozkazem swoim Nr. 351 z dnia 18-III-1927 r. wydał podwładnym organom odpowiednie zarządzenia, lecz urzeczywistnieniu ich stanął na przeszkodzie brak odpowiednich kredytów w budżecie policji państwowej.

Z uwagi na to, że intencją zarządzenia jest wygoda i korzyści, szczególnie gmin wiejskich, byłoby rzeczą słuszną, aby koszty z tego tytułu powstające pokryte zostały przez zarządy gminne.

Ogólny koszt, którego w tej chwili niema możności pokryć z budżetu państwowego w razie repartycji na gminy obciążyłby je jednorazowym minimalnym wydatkiem oraz niewielkim ryczałtem miesięcznym na naftę, dając w zamian rzeczywistą korzyść.

Biorąc powyższe pod uwagę, zechce Pan Wojewoda podjąć osobistą w tej sprawie inicjatywę, a przez podległych starostów wpłynąć na zarządy gmin, aby własnym kosztem przeprowadziły te drobne inwestycje w interesie służby bezpieczeństwa na własnych terenach.

Minister Spraw Wewnętrznych

(—) *Sławoj Składkowski*

106.

Okólnik Nr. 95 z dn. 29 kwietnia 1927 r., Nr. OL 1452/27 do Panów Dyrektorów Departamentów i Naczelników Wydziałów Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, w sprawie właściwego wyznaczenia terminu załatwienia sprawy i o ponagleniach.

Praktykowany obecnie zarówno w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych jak i w Województwach system wyznaczania terminów załatwiania i ponaglania spraw, znajdujących się w załatwieniu w niższych instancjach, okazuje się często nie dość skutecznym. Wina tego leży w znacznej części po stronie władz ponaglających i w szczególności o ile chodzi o Min. Spraw Wewnętrznych, to:

1) terminy, jakie Ministerstwo wyznacza dla załatwienia sprawy są często zbyt krótkie i nie dają istotnej możności przygotowania odpowiedzi. Ten stan powoduje zobojętnienie władz II-ej instancji zarówno na terminy, jak i na późniejsze ponaglenia;

2) t. zw. wznowienia robione są szablonowo przez kancelarje stosownie do adnotacji referenta na akcie, a ponaglenia wysyła się bez uprzedniego skonstatowania, czy nie zaszła tymczasem zmiana w stanie faktycznym lub prawnym;

3) w tych, nielicznych zresztą wypadkach, kiedy opóźnienie odpowiedzi stanowi istotne przewinienie władzy administracyjnej — nie są czynione żadne kroki celem ustalenia winnego urzędnika i ewentualnego pociągnięcia go do odpowiedzialności.

Wobec tego zarządzam co następuje:

1) aby terminy, czy to zakreślone władzom administracyjnym przez Min. Spraw Wewnętrznych, czy to zanotowane pro domo na aktach dla wznowienia i ponaglenia były ustalone zawsze w sposób racjonalny, tak ażeby w terminie tym załatwienie sprawy przez niższą instancję było z uwzględnieniem warunków miejscowych, istotnie możliwe.

Ze względu na przeciążenie władz administracyjnych należy przedewszystkiem jako sprawy pilne i terminowe traktować wyłącznie takie sprawy, które istotnie na to zasługują; pozatem należy brać pod uwagę bieg pocztowy, miejscowe warunki komunikacyjne oraz potrzebę ewent. porozumienia się Wojewody z podwładnym starostą względnie inne okoliczności, jak np. konieczność przeprowadzenia dochodzeń i t. p.

2) Pierwsze ponaglenia, wysyłane w terminie określonym w sposób podany pod 1) mają być przedkładane do podpisu bądź Naczelnikowi Wydziału bądź uprawnionemu do podpisu za Naczelnika urzędnikowi referendarskiemu, który na podstawie aktów winien zdecydować uprzednio, czy zakreślony pierwotnie termin jest właściwy, czy też należy go zmienić albo ponaglenia wogóle zaniechać.

3) II-gie ponaglenia wysyłane po upływie stosownego terminu winny zawierać polecenie zbadania przyczyny zwłoki ewent. podanie Min. Spraw Wewnętrznych nazwiska tego urzędnika, który ponosi winę niedotrzymania terminu. Pisma takie podpisuje z reguły Dyrektor Departamentu.

Załącza się odpis okólnika wydanego równocześnie do Wojewodów.

Minister Spraw Wewnętrznych:

1 zał. (—) *Sławoj Składkowski.*

107.

Okólnik Nr. 96 z dn. 29 kwietnia 1927 r., Nr. OL. 1452 do wszystkich PP. Wojewodów w sprawie terminu załatwiania spraw i o ponagleniach.

Praktykowany obecnie zarówno przez władze centralne jak i przez P. P. Wojewodów system ponaglenia spraw, znajdujących się w załatwieniu w niższych instancjach, okazuje się często nie dość skutecznym. Wina tego leży w znacznej części po stronie władz ponaglających, w szczególności:

1) terminy, wyznaczane dla załatwienia sprawy, są często zbyt krótkie i nie dają istotnej możności przygotowania odpowiedzi. Ten stan powoduje zobojętnienie władz podległych zarówno na terminy, jak i późniejsze ponaglenia;

2) t. zw. wznowienia robione są szablonowo przez kancelarje stosownie do adnotacji referenta na akcie, a ponaglenia wysyła się bez uprzedniego skonstatowania, czy nie zaszła tymczasem zmiana w stanie faktycznym lub prawnym;

3) w tych wypadkach, kiedy opóźnienie odpowiedzi stanowi istotne przewinienie władzy podległej — nie są czynione żadne kroki celem ustalenia winnego urzędnika i ewent. pociągnięcia go do odpowiedzialności;

4) zbyt wielka ilość spraw traktowana jest bez istotnej potrzeby, jako pilna a nawet terminowa.

W związku z powyższem raczy Pan Wojewoda zarządzić:

1) aby terminy zakreślane władzom i urzędom podwładnym, względnie notowane na aktach dla wznowienia i ponaglenia, były ustalane zawsze w sposób racjonalny, tak ażeby w terminie tym załatwienie sprawy przez niższą instancję było z uwzględnieniem warunków miejscowych, istotnie możliwe. Ze względu na przeciążenia władz administracyjnych należy przedewszystkiem, jako sprawy pilne i terminowe traktować wyłącznie takie sprawy, które istotnie na to zasługują; pozatem należy brać pod uwagę bieg pocztowy, miejscowe warunki komunikacyjne oraz potrzebę ewent. porozumienia się z innemi organami, względnie inne okoliczności np. konieczność przeprowadzenia dochodzeń i t. p.

2) aby I-sze ponaglenia wysyłane w terminie określonym, jak w 1) były przedkładane do podpisu bądź Naczelnikowi Wydziału, bądź uprawnionemu do podpisu za Naczelnika urzędnikowi referendarskiemu, który na podstawie aktów winien zdecydować uprzednio, czy zakreślony pierwotnie termin jest właściwy, czy też należy go zmienić albo ponaglenia wogóle zaniechać;

3) aby II-gie ponaglenia wysyłane po upływie stosownego terminu zawierały polecenie zbadania i usprawiedliwienia przyczyny zwłoki, ew. podanie do wiadomości P. Wojewody nazwiska tego urzędnika, który ponosi winę niedotrzymania terminu.

Podobne zarządzenia, jak ujęte w punktach od 1—3, wydaję równocześnie w stosunku do ponagleń wysyłanych przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych do PP. Wojewodów.

W związku z tem należy:

1) zarządzić, aby pisma wypływające z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych były załatwiane bezwarunkowo w zakreślonym przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych terminie;

2) zarządzić, aby w wypadku, kiedy z jakichkolwiek względów odpowiedź nie będzie mogła być wysłana w terminie oznaczonym w piśmie Min. Spraw Wewnętrznych, Ministerstwo zostało powiadomione o przyczynach niemożności zachowania terminu;

3) zarządzić, aby w wypadkach, w których dojdzie ze strony Ministerstwa do wysłania I-go lub nawet II-go ponaglania, odpowiedź była przygotowana natychmiast po otrzymaniu ponaglenia oraz aby w odpowiedzi na ponaglenie wytłómaczono, czemu należy przypisać opóźnienie i podano do wiadomości Min. Spr. Wewn. nazwisko urzędnika, na którym ciąży wina;

4) zwrócić uwagę podwładnych urzędników na to, iż winni niedotrzymania zakreślonych terminów bez istotnej usprawiedliwionej przyczyny, jak również urzędnicy winni obarczaniu bez potrzeby władz i organów PP. Wojewodzie podległych — terminowemi poleceniami — będą pociągnieci do surowej odpowiedzialności.

Minister Spraw Wewnętrznych;

(—) *Sławoj Składkowski.*

108.

Okólnik Nr. 97 z dnia 28 kwietnia 1927 r. Nr: SS. 2418/27 do Pana Wojewody (wszystkich z wyjątkiem p. Wojewody Śląskiego) w sprawie uzgadniania z Okr. Urz. Ziem. wniosków w sprawach tworzenia nowych i zmiany gmin miejskich.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych udziela powyższe do wiadomości z tem, że wnioski P. P. Wojewodów w sprawach tworzenia nowych gmin miejskich i zmian granic gmin miejskich należy przedkładać Ministerstwu z dołączeniem opinji właściwych Okręgowych Urzędów Ziemskich. Nie wymagają natomiast uzgadniania z organami Ministerstwa Reform Rolnych wnioski P. P. Wojewodów w sprawach zastosowania do gmin miejskich, uprawnień finansowych, przysługujących gminom miejskim na zasadzie ustawy z dn. 11 sierpnia 1923 r. o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych (Dz. U. R. P: Nr. 94, poz. 747) w trybie art. 72 powołanej ustawy z dn. 11 sierpnia 1923 r.

Dyrektor Departamentu

(—) *Weissbrod*

MINISTERSTWO
REFORM ROLNYCH
Departament Administracyjny
Nr. 2668-Pr.
Warszawa, dn. 30. X. 1927 r.

—o—

Odpis.

W sprawie udzielania opinij p. p. Wojewodom o zamierzonych zmianach granic gmin miejskich oraz tworzenia nowych.

**Do
wszystkich Okręgowych
Urzędów Ziemskich.**

W porozumieniu z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych ustalono, że wnioski Wojewodów w sprawach zmiany granic lub też tworzenia nowych miast będą przesyłane do właściwych Okręgowych Urzędów Ziemskich do wypowiedzenia się.

W związku z powyższem poleca się Okręgowemu Urzędowi Ziemskiemu, by przy opinjowaniu tych spraw miał przedewszystkiem na względzie, czy w razie zrealizowania projektu włącze-

nia do granic miasta odnośnego obszaru: 1) nie zajdą przeszkody w uregulowaniu stosunków prawnych na tym obszarze (np. parcelacja gruntów była rozpoczęta—a więc dla uniknięcia chaosu winna być również zakończona przez urzędy ziemskie i to aż do ostatniego stadjum, t. zn. do przepisania tytułu własności, — co byłoby niemożliwe po włączeniu tych gruntów do miasta — vide cz. 2 art. 2 ustawy z dn. 28. XII. 1925 r.) 2) czy i w jakim stopniu zostanie uszczuplony zapas ziemi do parcelacji, a to z uwagi na przepis cz. 2 art. 2 ustawy z dnia 28. XII. 1925 r. o wykonaniu reformy rolnej, 3) jak zmiana granic względnie utworzenie nowych gmin miejskich wpłynie na ustalenie nadwyżek do parcelacji, a to w związku z przepisami p. p. a i b. cz 1 art 4 cyt. ustawy i ewentualnem utworzeniem się względnie rozszerzeniem okręgu podmiejskiego.

Naczelnik Wydziału
podpis.

109.

Okólnik Nr. 98 z dnia 2 maja 1927 roku Nr. SG. 1800 do wszystkich P. P. Wojewodów w sprawie wypieku chleba z mąki 60—65%.

Obserwowana od pewnego czasu zwyżka cen żyta powoduje podrożenie cen mąki i chleba, co w konsekwencji może oddziałać niekorzystnie na kształtowanie się ogólnych warunków życia gospodarczego kraju.

W państwach zachodnich oddawna stosowane jest możliwie racjonalne wykorzystanie własności ziarna zbóż chlebowych i wypiek chleba dokonywany jest tam z mąki wysokoprocentowej, t. j. z wymiału nie niższego jak 65—70%.

Dla zniżenia cen chleba w Warszawie, w związku z wysoką ceną żyta, przyjmowana jest obecnie za podstawę do kalkulacji cen chleba żytniego mąka o gatunku 60%, a nie 50% jak to było uprzednio stosowane. Dało to dodatnie wyniki przy oddziaływaniu na kształtowanie się cen chleba w Warszawie.

Z uwagi na wielokrotnie podkreślaną już przez Rząd konieczność jaknajbardziej racjonalnego wykorzystania zapasów zboża krajowego, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych prosi Pana Wojewodę: 1) o wpłynięcie na piekarnie, aby wypiekały chleb żytni wyłącznie z mąki nie niższej od 65%, o ile dotychczas jest stosowany wypiek z mąki o niższej stopie przemiałowej, 2) o zalecenie władzom regulującym ceny chleba, aby w miastach znajdujących się na terenie Województwa powierzonego Panu Wojewodzie, cena chleba żytniego była kalkulowana,—z ceny mąki, będącej wymiałem nie niżej 65%.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych prosi Pana Wojewodę o nadesłania sprawozdania z wyników ewent. akcji, jaką Pan Wojewoda w związku z niniejszem pismem zainicjuje.

Dyrektor Departamentu:
(—) *Weissbrod*

110.

Okólnik Nr. 99 z dnia 6 maja 1927 r. Nr. SF. 2231/27 do wszystkich Panów Wojewodów (z wyjątkiem P. Wojewody Śląskiego) w sprawie instrukcji kasowo-rachunkowej dla związków komunalnych.

W związku z rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Ministra Skarbu z dnia 28 marca 1927 r. o kasowości i rachunkowości związków komunalnych (Dz. Ust. Nr. 38, poz. 345) udzielam w porozumieniu z Panem Ministrem Skarbu, celem ułatwienia związkom komunalnym należytego zastosowania się do przepisów tego rozporządzenia, następujących wyjaśnień i wskazówek:

I. Kasowość związków komunalnych.

Do § 1. Wszelkie wpływy do kas związków komunalnych przyjmować należy wyłącznie w walucie polskiej i w tejże walucie uskuteczniać wszelkie wypłaty z tych kas, jak również zapisy w księgach rachunkowych.

Nie należy odmawiać przyjęcia jakichkolwiek bądź sum, wpłacanych przez płatników z tytułu należności związku komunalnego i to zarówno należności bieżących, jak również tych, których termin płatności jeszcze nie nastąpił.

Przepis, zawarty w § 1, ustęp 1, rozporządzenia, nie stanowi przeszkody w przyjmowaniu przez związek komunalny sum, przekazanych pocztą bez wskazania przeznaczenia tych sum (tytułu przekazania ich związkowi komunalnemu), wskazówki dotyczące postępowania w takich wypadkach zawarte są poniżej (wyjaśnienia do § 3 ustęp końcowy).

Zasadniczo tylko kasy komunalne powołane są do przyjmowania wszelkich wpływów w imieniu związków komunalnych. Wyjątek stanowić mogą specjalni poborcy, wyznaczeni przez zarząd komunalny i działający w granicach uprawnień, przyznanych im przez ten zarząd.

Wszystkie wpływy do kas komunalnych i wypłaty z tych kas stanowią bądź sumy budżetowe, wynikające wyłącznie z wykonywania budżetu związku komunalnego, bądź sumy pozabudżetowe, których stosowanie do § 3 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 czerwca 1926 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 75, poz. 433), budżetem obejmować nie wolno. Wpływy pozabudżetowe mogą być własne, jak np. krótkoterminowe pożyczki, zaciągnięte przez zarząd komunalny na czasowe zasilenie funduszów komunalnych i obce, do których należą sumy depozytowe i przechodnie. Odnośnie sum obcych związek komunalny występuje jedynie w roli depozytarjusza lub inkasenta i z tego względu nie może on, narówni z każdym innym depozytarjuszem lub inkasentem używać tych sum na pokrycie własnych wydatków.

Do § 2. Dokumentami uprawniającemi kasjera do przyjęcia wpłat, są zasadnicze asygnacje przychodowe, zaś do uskuteczniania wypłat wyłącznie asygnacje rozchodowe.

Ponieważ jednak przyjmowanie drobnych

kwot, oraz wpływów masowych (np. z podatków) na podstawie asygnacyj przychodowych z obowiązkiem przeprowadzania każdej takiej asygnacji przez dziennik kasowy (§ 8 ust. 1 rozporządzenia) może okazać się zwłaszcza w większych związkach komunalnych, zbyt uciążliwe przeto dopuszczalny jest pobór takich wpływów na podstawie kwitów z kwitarjusza. Z końcem dnia należy jednak wystawić asygnacje przychodowe na ogólne sumy dzienne zainkasowanych w ten sposób wpływów, odpowiadające oddzielnym rodzajom tych wpływów (np. na ogólną sumę pobranego podatku od lokali) i przeprowadzić wspomniane asygnacje przez dziennik kasowy. Na odwrotnej stronie każdej takiej asygnacji należy zamieścić numery odnośnych kwitów.

Kwitarjusze powinny być pod ścisłą kontrolą, ilość blankietów w kwitarjuszu ma być stwierdzona i zaświadczona przed wydaniem go osobie, wystawiającej kwity.

Kwitarjusze zawierają bądź blankiety, składające się z grzbietów i kwitów właściwych, bądź też, co jest więcej wskazane, tylko blankiety kwitów właściwych, wypełnianych pod kalką, pierwopis wydaje się płatnikowi, a kopja pozostaje w kwitarjuszu.

Poborcy przy inkasowaniu należności posiłkują się kwitarjuszami wydawanemi za pokwitowaniem. Zainkasowane sumy powinni poborcy możliwie tego samego dnia lub nazajutrz wpłacać do kasy komunalnej. O ile jednak zachodzą większe trudności lokalne do codziennego wpłacania przez poborców zainkasowanych kwot ze względu np. na rozległy teren związku komunalnego zarząd komunalny może czynić w tym względzie odstępstwa, ustalając dla poszczególnych poborców najbardziej wskazane terminy.

Kwity po podpisaniu przez kasjera względnie poborcę służą za pokwitowania z odbioru od płatników przypadających związkowi komunalnemu należności.

Dla kontroli nad odbiorem z poczty przesyłek pieniężnych i walorowych oraz nad ich zaksięgowaniem powinna rachuba prowadzić specjalną książkę awizacyj pocztowych (rejestr), w której zapisuje datę otrzymania awizacji, datę i Nr. awizacji rodzaj i sumę przesyłki pocztowej, datę odbioru przesyłki z poczty oraz po zaksięgowaniu odebranej przesyłki pozycje dziennika kasowego wzgl. memorjałowego.

Co się tyczy sposobu odbioru przesyłek pocztowych, to zaleca się związkom komunalnym unormowanie tej sprawy w analogiczny sposób, jak to zaprowadzono w kasach skarbowych zarządzeniem Ministerstwa Skarbu z dnia 10 czerwca 1926 roku L. Dk. 1775/WAK. Odpis tego pisma załącza się.

W związku z wyjaśnieniami dotyczącemi przyjmowania przekazów pocztowych udzielam następujących wskazówek odnośnie do operacyj czekowych:

1) czeki obce przyjęte jako wpłaty, należy przychodować do kasy zaraz po ich otrzymaniu jak gotówkę;

2) czeki z własnego wystawienia, należy zaliczać do obrotów bezgotówkowych i zapisywać je z chwilą wydania w dzienniku memorjałowym.

O ile przy przyjmowaniu czeku obcego zachodzą wątpliwości co do jego pokrycia, należy upewnić się w krótkiej drodze czy instytucja finansowa na którą dany czek wystawiony, będzie go honorowała bez żadnych zastrzeżeń. Niezależnie od tego należy zwracać uwagę, czy czek odpowiada przepisom prawa czekowego z dnia 14 listopada 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 100 poz. 927).

W tem miejscu uważam za wskazane zalecić tym wszystkim związkom komunalnym, które dotychczas nie posiadają kont czekowych w Pocztowej Kasie Oszczędności, otworzenie sobie takich kont, co połączone będzie z dużą wygodą dla związku, w szczególności jeżeli chodzi o dogodne i bezzwłoczne inkasowanie przekazów pieniężnych, nadeszłych pocztą. Unika się bowiem w tych wypadkach potrzeby posyłania inkasenta na pocztę po odbiór pieniędzy, a natomiast wszelkie tego rodzaju wpływy mogą być na skutek porozumienia się w tym względzie zarządu komunalnego z urzędem pocztowym, przelewane przez ten urząd odrazu na konto czekowe związku. Obroty tego rodzaju należą do bezgotówkowych i księgowanie ich w związku komunalnym uskutecznia się na podstawie otrzymanych wyciągów kontowych P. K. O. i dołączonych doń dowodów wpłaty.

Do § 3. Asygnacje przychodowe powinny odróżniać się od asygnacyj rozchodowych kolorem.

Treść asygnacyj należy wypełniać tylko ręcznie.

O ile tytuł wpłaty narazie jest niewiadomy np. w wypadku nadesłania pieniędzy przekazem pocztowym bez bliższego określenia przeznaczenia kwoty pieniężnej, należy zaksięgować ją na rachunku „Sum do wyjaśnienia“ a po otrzymaniu stosownych wyjaśnień przeksięgować ją na właściwy rachunek książkowy.

Do § 4. W asygnacjach nie może być skrobań ani wycierań. Ewentualne omyłki w treści asygnacji powinny być poprawione czerwonym atramentem, pokrótce omówione i stwierdzone podpisem (cyfrą) osoby, mającej prawo do podpisywania asygnacyj (§ 7 rozporządzenia). Jednakże suma pieniężna nie może być poprawiona, ani w cyfrach, ani w literach.

Gdy omyłkowo został wypisany w asygnacji niewłaściwy rachunek książkowy to jeżeli asygnacja taka nie została jeszcze wciągnięta do ksiąg kontowych a tylko do dziennika kasowego, można omyłkę sprostować na asygnacji i w tymże dzienniku, w przeciwnym wypadku należy bezwzględnie zaniechać kreśleń w księgach kontowych, a omyłkę sprostować za pomocą pozycji sternowej.

Anulowanie asygnacyj podpisanych może być uskutecznione tylko przez osoby, którym przysługuje prawo do podpisywania asygnacyj. Anulowaną asygnację należy dołączyć do dowodu pisemnego, na podstawie którego została wystawiona w asygnarjuszu zaś (na grzbiecie wzgl. kopji) zamieścić krótką adnotację o jej anulowaniu.

Taką samą manipulację należy przeprowadzić z asygnacjami wycofanemi t. j. takiemi, które

po formalnem ich wystawieniu mają zostać z jakichkolwiek bądź powodów niezrealizowane. Jeżeli asygnacja zaginęła i wskutek tego zachodzi potrzeba sporządzenia drugiego egzemplarza, to należy zamieścić na nim u góry wyraz „duplikat", a na odwrocie przytoczyć krótkie dowody, które wywołały potrzebę wystawienia duplikatu. O wystawieniu duplikatu powinna być uskuteczniona w asygnarjuszu (na grzbiecie względnie kopji zaginionej asygnacji) odpowiednia adnotacja.

Pozatem o każdym wypadku zaginięcia asygnacji i wystawienia na jej miejsce duplikatu powinna być bezzwłocznie powiadomiona kasa komunalna, a to, o ile chodzi o asygnacje rozchodowe aby zapobiec dokonaniu przez kasę awentualnie dwukrotnej wypłaty (raz na postawie duplikatu i drugi raz — na podstawie odnośnej asygnacji.

Do § 5. Zbiorowe wypłaty jednego rodzaju należności, jak np. poborów służbowych, jednorazowych lub stałych zasiłków udzielanych szeregowi osób i t p. uskutecznia się na zasadzie jednej ogólnej asygnacji wystawionej na nazwisko osoby upoważnionej do podjęcia pieniędzy.

Jeżeli prawo do pewnej należności w gotówce przysługuje niepodzielnie dwóm lub kilku osobom, a osoby te nie złożą pełnomocnictwa do wydania należności do rąk jednej osoby — to władza asygnująca nietylko jest uprawnioną, ale obowiązana do wystawienia asygnacji z wymienieniem w treści imion i nazwisk wszystkich osób uprawnionych do odbioru.

Opłacenie kilku rachunków zapomocą jednej asygnacji może być uskutecznione tylko wtedy, gdy rachunki te dotyczą tego samego odbiorcy należności. Należy jednak na odwrotnej stronie takiej asygnacji wymienić numery i daty, oraz ogólne sumy poszczególnych rachunków.

Sumy asygnowane na rzecz instytucji państwowej, samorządowej lub firmy powinny być wypłacane wyłącznie osobom formalnie do tego upoważnionym.

Wskazane jest wystawianie asygnacyj na sumy brutto z tem, że na potrącenia wystawia się oddzielne asygnacje.

Celem uniknięcia wypadków, że kasjer wypłaci należność brutto bez potrącenia, zaleca się na asygnacji, wystawionej na sumę brutto, zamieszczać odpowiednią adnotację o wystawieniu oddzielnych asygnacyj na sumę potrącenia.

Asygnacje rozchodowe mogą być w razie potrzeby wystawiane naprzód t. zn. zaraz po sprawdzeniu i zakwalifikowaniu rachunków wzgl. innych dowodów pisemnych do wypłaty (§ 6 rozporządzenia). Asygnacje takie należy jednak wciągać dla kontroli do specjalnej książki pomocniczej (§ 25 rozporządzenia) z podaniem numeru i daty wystawionej asygnacji, nazwiska osoby i sumy w niej wymienionej, a przez dziennik kasowy przeprowadzać je dopiero z chwilą ich realizowania. We wspomnianej książce pomocniczej należy odnotować datę zrealizowania odnośnej asygnacji oraz numer odpowiedniej pozycji dziennika kasowego.

O ile asygnacje wystawione są przez poszczególne wydziały zarządu komunalnego (np. przez wydziały magistratu większego miasta) to w takich wypadkach powinny być przed ich zrealizowaniem przez kasę przesłane do biura rachuby dla sprawdzenia.

Do § 6. Rachunki i inne dowody, o których mowa w powyższem paragrafie rozporządzenia powinny być sprawdzone pod względem formalnym (prawidłowość obliczenia sum, należyte uiszczenie opłaty stemplowej i t. p.) i rzeczowym (czy dane prace, za które rachunek jest wystawiony zostały należycie wykonane, czy odpowiednie materjały zostały dostarczone, czy rodzaj i gatunek dostaw nie daje powodu do reklamacji i t. p.).

Dopiero po takiem wszechstronnem sprawdzeniu odpowiedni urzędnik kwalifikuje rachunek wzgl. inny dowód pisemny, do wypłaty przez zamieszczenie na nim odpowiedniej adnotacji i swego podpisu. Dowód w ten sposób zakwalifikowany służy za podstawę do wystawienia asygnacji rozchodowej do której powinien być dołączony.

Do § 7. W związkach komunalnych prowadzących mniej rozwiniętą gospodarkę wszystkie asygnacje powinien podpisywać osobiście kierownik związku (burmistrz, wójt) a tylko w wyjątkowych wypadkach (np. w razie choroby lub wyjazdu kierownika zarządu komunalnego) jego zastępca.

Wskazane jest również, aby asygnacje podpisywał osobiście w miarę możności kierownik zarządu komunalnego także w większych związkach komunalnych.

Upoważnienie przez kierownika zarządu komunalnego do podpisywania asygnacyj innych członków tego zarządu, spowodowane niemożnością wykonywania tych czynności przez niego może odnosić się bądź do podpisywania wszystkich asygnacyj bądź też niektórych tylko rodzajów asygnacyj.

Stosownie do przepisów § 7 rozporządzenia wszystkie asygnacje rozchodowe muszą być podpisywane przez dwie osoby, natomiast asygnacje przychodowe mogą być podpisywane, za zgodą kierownika zarządu komunalnego tylko przez kierownika rachuby względnie rachmistrza, a to celem ułatwienia przyjmowania wpływów do kasy.

Kasjerowi należy podać do wiadomości wzory podpisów osób mającym w danym związku komunalnym prawo do podpisywania asygnacyj.

Za wypłaty uskutecznione przez kasę komunalną zgodnie z asygnacjami odpowiedzialne są osoby, które podpisały odpowiednie asygnacje rozchodowe.

Do § 8. Każda asygnacja zanim zostanie oddana do kasy powinna być wpisana do dziennika kasowego o czem należy zamieścić na niej odpowiednią adnotację.

Zarówno osoba, prowadząca dziennik kasowy, jak i kasjer mają obowiązek sprawdzić czy asygnacja pod względem formalnym nie jest wadliwa, to znaczy:

1) czy asygnacja wypełniona jest ręcznie.
2) „ „ podpisana jest ręcznie

przez osoby do tego upoważnione i zaopatrzona pieczęcią zarządu komunalnego,

3) czy w asygnacji niema podskrobań a jeżeli są poprawki, to czy zostały należycie omówione i stwierdzone podpisem (cyfrą) osoby, mającej prawo do podpisywania asygnacyj (patrz wyjaśnienia do § 4), oraz czy suma pieniężna nie jest poprawiona ani w cyfrach ani w literach,

4) czy w asygnacji są wymienione dane, wskazane w § 3 rozporządzenia (punkty 1—9).

Jeżeli asygnacja jest wadliwa, powinna być zwrócona rachubie celem sprostowania niedokładności.

Rachuba, wzgl. osoba prowadząca rachunkowość związku komunalnego, powinna po otrzymaniu od kasy z końcem dnia niezrealizowanych asygnacyj, sprostować w odpowiedni sposób odnośne zapisy w dzienniku kasowym.

Wystawianie kwitów przez rachubę ma na celu kontrolę czynności kasy względnie poborców. Kwity otrzymane z rachuby podpisuje kasjer względnie poborca i wydaje płatnikom jako pokwitowania z odbioru wpłat.

Kwitów nie należy wpisywać do dziennika kasowego, co zresztą wynika z wyjaśnień do § 2, natomiast kasjer obowiązany jest wpisywać je do podręcznej książki kasowej stosownie do wskazówek, podanych do § 10.

Przepis § 8, ustęp końcowy rozporządzenia odnosi się do takich kwitów, które są wystawiane przez samych poborców, co z reguły może mieć miejsce w tych wypadkach, gdy kwoty podlegające zainkasowaniu nie dadzą się zgóry i ściśle określić cyfrowo.

Do § 9. Pokwitowania wydane przez kasę komunalną powinny być wypisane czytelnie i bez żadnych poprawek, tudzież podpisane przez kasjera.

W pokwitowaniach na przyjęte do depozytu papiery wartościowe (obligacje, akcje) kasa powinna wymienić rodzaj papierów oraz ogólną wartość nominalną. Bardziej wskazane jest jednak kwitowanie z przyjęcia depozytu walorowego na drugim egzemplarzu deklaracji depozytowej, o czem jest mowa w wyjaśnieniach do § 12 (ustęp 3).

Pokwitowanie wystawia się na imię tej osoby od której przypada zapłata względnie depozyt, a wydaje się tej osobie. która pieniądze wpłaciła wzgl. złożyła depozyt.

Na każdą wypłaconą sumę jak również wydany depozyt walorowy, kasa powinna odebrać pokwitowanie.

Osoba niepiśmienna zamieszcza na pokwitowaniu własnoręczny znak (np. trzy krzyżyki lub odcisk palca) zaś obok tego znaku podpisuje się osoba trzecia, upoważniona przez niepiśmiennego wobec świadka do pokwitowania.

W pokwitowaniu za osobę niepiśmienną powinien być wymieniony adres podpisującego oraz nazwisko i adres świadka.

Przy pokwitowaniach należy zwracać uwagę czy ewentualna opłata stemplowa została uiszczona w należytej wysokości.

Do § 10. O przyjęciu wpłaty wzgl. o uskutecznieniu wypłaty, kasjer powinien zamieścić niezwłocznie na odnośnej asygnacji odpowiednią adnotację.

Naogół kasjerzy w wypadkach, gdy otrzymują do kas wpłaty pieniędzmi wzbudzającemi wątpliwość co do ich prawdziwości ograniczają się jedynie do odmowy przyjęcia takich pieniędzy, co wychodzi na szkodę Skarbu Państwa, gdyż utrudnia wyłowienie falsyfikatów i często uniemożliwia postępowanie sądowo-karne.

Z tego też względu i z uwagi na charakter związków komunalnych jako ciał prawno-publicznych, które powinny współdziałać z organami państwowemi, powinni kasjerzy zatrzymywać pieniądze wzbudzające wątpliwość co do ich prawdziwości. Co do spisania protokółu i formalnego postępowania w tych sprawach to do czasu ustawowego unormowania tej kwestji, powinny kasy komunalne stosować się do zasad, utalonych dla kas skarbowych w § 46 instrukcji dla kas skarbowych z r. 1921. Treść tego paragrafu załącza się w odpisie. Czynności naczelnika kasy przewidziane w § 46 instrukcji dla kas skarbowych spełnia kierownik zarządu komunalnego, wzgl. wyznaczony do tego przez kierownika urzędnik związku (np. kierownik rachuby).

Do podręcznej książki kasowej, prowadzonej niezależnie od dziennika kasowego, należy wpisywać tylko sumy gotówkowe oraz czeki obce, zamieszczając następujące dane: datę wpłaty wzgl. wypłaty, numer asygnacji wzgl. kwitu, kto wpłacił, komu wypłacono sumy poszczególne i dzienne wpłat i wypłat.

Odstępowanie przez kasjera książki kasowej w czasie trwania operacyj kasowych innemu urzędnikowi jest niedopuszczalne. W razie konieczności oddalenia się kasjera i oddania kasy innemu urzędnikowi powinien być przeprowadzony formalny obrachunek, poczem dopiero może nastąpić przekazanie kasy i wspomnianej książki, co powinno być stwierdzone podpisem kasjera i urzędnika przejmującego kasę.

Taką samą manipulację należy uskutecznić przy przyjęciu kasy z powrotem przez kasjera.

Do § 11. Przyjęte depozyty walorowe (papiery wartościowe) wskazane jest zarachowywać w ich wartości nominalnej, przyczem kierownik zarządu komunalnego powinien w każdym poszczególnym wypadku ustalić na jaką ogólną sumę nominalną powinien deponent złożyć depozyty celem całkowitego zabezpieczenia należytości związku komunalnego.

Zarząd komunalny decyduje o tem, jakiego rodzaju walory mogą być przyjmowane oprócz gotówki za kaucje i zabezpieczenie. Zaleca się przyjmowanie tylko tych walorów, które kasy skarbowe przyjmują na kaucję i wadja.

W razie gdyby walory obce spadły w kursie poniżej kwoty, dla zabezpieczenia której zostały złożone, należy wezwać deponenta do uzupełnienia zabezpieczenia.

Papiery publiczne imienne, składane do depozytu, powinny być cedowane, przyczem cesja może być „in blanco“.

Kasy komunalne nie mają obowiązku obsługiwania walorów obcych (o czem należy jednak-

że dla porządku poinformować każdego deponenta przy składaniu przez niego depozytu) t. zn. czuwania nad wylosowaniem papierów wartościowych, złożonych do depozytu, i nad terminem płatności kuponów, powiadamiania o tych terminach deponentów, wzgl. realizowania walorów w tych terminach i t. p.

Złożone do depozytu walory należy przechowywać w oddzielnych kopertach otwartych, na których powinna być wymieniona nazwa waloru, ogólna wartość nominalna, nazwisko (nazwa) deponenta oraz numer pozycji rejestru depozytowego (§ 14 rozporządzenia).

Do § 12. Polecenie przyjęcia lub wydania depozytu walorowego musi być podpisane zawsze przez dwie osoby, a mianowicie przez kierownika zarządu komunalnego i odpowiedniego urzędnika (kierownika wydziału, którego zakresu spraw dany depozyt dotyczy, bądź kierownika rachuby, wzgl. rachmistrza).

Wskazane jest, aby depozyty walorowe były przyjmowane na podstawie pisemnej deklaracji deponenta, sporządzanej przez niego w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach i zawierającej:

1) datę złożenia depozytu,

2) nazwę zarządu komunalnego, do którego depozyt jest składany,

3) imię i nazwisko (wzgl. nazwę firmy lub instytucji) oraz dokładny adres deponenta,

4) wyszczególnienie rodzaju i wartości nominalnej depozytu, przyczem przy papierach publicznych należy wymienić: nazwę, serję i numery papierów oraz ilość kuponów, wartość nominalna depozytu powinna być wyrażona cyframi i literami;

5) tytuł złożenia depozytu,

6) podpis deponenta.

Jeden egzemplarz po zaksięgowaniu pozostaje w kasie komunalnej łącznie z depozytem a drugi egzemplarz po stwierdzeniu na nim w formie odpowiedniej adnotacji przyjęcia przez kasjera depozytu, wydaje się deponentowi jako pokwitowanie.

Wydanie depozytu walorowego może nastąpić tylko za zwrotem pokwitowania, wydanego przez kasę komunalną deponentowi przy składaniu depozytu i potwierdzeniem odbioru depozytu w specjalnym rejestrze, o którym mowa w § 14 rozporządzenia.

Polecenie przyjęcia, względnie wydania, depozytu walorowego może być dane na pisemnej deklaracji deponenta.

Jeżeli zdeponowane papiery wartościowe mają być wydane dwóm lub kilku osobom, a osoby te, nie złożą pełnomocnictwa do wydania tych papierów do rąk jednej osoby to należy w poleceniu pisemnem wydania depozytu wymienić imiona i nazwiska wszystkich osób uprawnionych do odbioru i wydać depozyt za pokwitowaniem wszystkich tych osób.

Do § 14. Wartość nominalną depozytu należy w rejestrze podawać w ogólnych sumach dla oddzielnych rodzajów składanych walorów (np. 5 sztuk akcyj Banku Polskiego — zł. 500).

W rejestrze obok innych rubryk należy przeznaczyć oddzielną rubrykę na pokwitowania deponentów z odbioru depozytów oraz oddzielną rubrykę dla odnotowywania dowodu, na podstawie którego depozyt został wydany (np. polecenie burmistrza z dn...).

Przechowywane w kasie walory zarówno obce jak i własne związku komunalnego, należy układać w kolejności pozycyj rejestru.

Kasjer obowiązany przy współudziale rachuby walory własne związku komunalnego obsługiwać, to znaczy przestrzegać terminy płatności kuponów i realizować je w tych terminach, realizować wylosowane obligacje, wykorzystać nową emisję akcji i t. p. Jeżeli związek komunalny posiada weksle obce, jak również jeżeli weksle własne związku znajdują się w obiegu, kasjer powinien dokładnie dopilnować terminów płatności tych weksli.

Celem ewidencji wszelkich terminów płatności należy w kasie prowadzić dokładny terminarz.

Do § 15. Z uwagi na przepis § 17 ust. 2 rozporządzenia wskazane jest aby przy codziennem uzgadnianiu kasy brała udział osoba posiadająca klucz od drugiego zamknięcia kasy ogniotrwałej względ. schowka kasowego.

Codziennie po zamknięciu kasy dla interesantów powinien kasjer — celem stwierdzenia stanu kasy wyprowadzić saldo książki kasowej i porównać je z pozostałością gotówki w kasie, a następnie sumę tej pozostałości porównać z saldem dziennika kasowego. O ile sumy te zgadzają się — kasa jest uzgodniona, w przeciwnym zaś wypadku zachodzi niezgodność kasy i to bądź wskutek nadwyżki kasowej, bądź wskutek manka kasowego;

Przez nadwyżkę kasową rozumieć należy kwotę pieniężną w kasie ponad saldo dziennika kasowego i książki kasowej. W razie stwierdzenia takiej nadwyżki należy wystawić asygnację przychodową na sumę nadwyżki i zarachować ją na rachunek „Nadwyżek kasowych".

Przez manko kasowe rozumieć należy brak kwoty pieniężnej równającej się różnicy pomiędzy saldem dziennika kasowego, i książki kasowej a pozostałością gotówki w kasie. Manko może powstać również wskutek przyjęcia przez kasjera falsyfikatu pieniężnego.

Za stan kasy z reguły odpowiedzialny jest kasjer, dlatego też wszelkie manka kasowe pokrywa kasjer z własnych funduszów. Przewidziana w § 15 (ustęp końcowy) osobista odpowiedzialność kasjera nie wyłącza możności pokrycia manka kasowego przez związek komunalny, co może być uskutecznione na podstawie stosownej uchwały odpowiedniego organu związku komunalnego.

Gdy kasjer pokrywa manko z własnych funduszów, powinien zamieścić o tem odpowiednią adnotację w książce kasowej; adnotację taką powinna podpisać oprócz kasjera osoba, w obecności której dokonano obrachunku kasy.

O każdym wypadku stwierdzenia nadwyżki względnie manka kasowego jak również znalezienia falsyfikatów pieniężnych w kasie, powinien być powiadomiony kierownik zarządu komunalnego.

Gdy manko lub nadwyżka kasowa wynosi poważniejszą sumę, kierownik zarządu komunalnego powinien zarządzić natychmiast dochodzenia celem ustalenia przyczyny powstania znacznej różnicy w kasie.

Gdy manko kasowe wyjątkowo nie jest pokryte tego samego dnia z jakichkolwiekbądź powodów, wówczas celem uzgodnienia kasy z rachubą należy wystawić asygnację rozchodową na sumę manka i zarachować ją na rachunek „Manka kasowego".

Do § 16. Przechowywanie asygnacyj i dowodów kasowych nie powinno mieć miejsca w kasie.

Wszystkie asygnacje kasowe wraz z dołączonemi dowodami powinny być codziennie po uzgodnieniu kasy ułożone według ich kolejnego numeru, oddzielnie przychodowe i rozchodowe zszyte i odesłane do rachuby względnie do wydziału kontroli, jeżeli taki wydział został przez zarząd komunalny utworzony.

Do § 17. Zarządy związków komunalnych powinny posiadać kasy ogniotrwałe, a jeżeli stan finansowy niektórych związków komunalnych na to nie pozwala, co może się zdarzyć w niektórych gminach wiejskich i mniejszych gminach miejskich, to zarządy takich związków powinny posiadać przynajmniej mocne szafy drewniane okute żelazem. W gminach wiejskich jednowioskowych powinny być chociażby odpowiednie kasety z reguły żelazne.

Zarówno kasy ogniotrwałe, jak też wspomniane wyżej szafy i kasety muszą być zamykane przynajmniej na dwa różne klucze, które nigdy nawet chwilowo nie powinny znaleść się ani razem ani pojedyńczo w ręku jednej i tej samej osoby. Jeden klucz powinien posiadać kasjer, a drugi, względnie dwa pozostałe kierownik zarządu komunalnego, lub osoba którą upoważnił on do posiadania w swojem zastępstwie tego klucza względnie dwóch kluczy.

Dla kontroli, kto i kiedy posiadał, względnie posiada omawiane klucze, należy w każdym związku komunalnym prowadzić specjalną ewidencję.

Większe związki komunalne powinny dążyć do posiadania skarbca, w którym należy ulokować kasy ogniotrwałe. Skarbiec powinien zamykać się na dwa różne klucze, z których jeden posiada kasjer (względnie skarbnik), a drugi, kierownik zarządu komunalnego lub osoba, którą on do posiadania takiego klucza upoważnił. Drzwi do skarbca powinny być stale zamknięte. Wstęp do skarbca ma tylko kasjer i osoby należące do personelu kasy; inne osoby mogą wchodzić do skarbca jedynie za zezwoleniem kierownika zarządu komunalnego.

W kasach ogniotrwałych względnie szafach i kasetach należy przechowywać gotówkę i wszelkie walory, zarówno własne jak i obce, znajdujące się w depozycie, oraz weksle obce i ważniejsze dokumenty, pozatem, o ile związek komunalny posiada rachunki bieżące w instytucjach finansowych, należy we wspomnianych kasach, względnie szafach i kasetach przechowywać również książeczki czekowe.

Pieniądze powinny być należycie posortowane, banknoty ułożone w paczkach po 100 sztuk, pieniądze metalowe w workach względnie rulonach.

Jako „wolne fundusze" w rozumieniu rozporządzenia, uważać należy taki zapas bieżącej gotowizny, który nie będzie potrzebny kasie komunalnej na wypłaty w ciągu kilku lub kilkunastu dni.

Zarząd komunalny powinien ustalić sumę pieniężną, która ma pozostawać w kasie komunalnej, fundusze ponad tę sumę, czyli tak zwane „wolne fundusze" należy lokować na rachunkach bieżących (oprocentowanych lub bezprocentowych) w instytucjach finansowych wymienionych w rozpodządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30 grudnia 1924 roku, a mianowicie: w Banku Gospodarstwa Krajowego, w Pocztowej Kasie Oszczędności, w Państwowym Banku Rolnym i w Polskim Banku Komunalnym oraz, bez żadnych ograniczeń, we własnych instytucjach kredytowych. Zarządy miast nadto mogą lokować swoje fundusze i w innych instytucjach kredytowych, lecz za zezwoleniem Ministra Sbarbu, udzielonem w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych oraz w kasach skarbowych za zezwoleniem władz skarbowych.

Do § 18. Przepis powyższego paragrafu należy rozumieć w ten sposób, że osoba pełniąca funkcje kasjera, nie może prowadzić rachunkowości związku komunalnego, a więc uskuteczniać zapisów w „księgach rachunkowych", sprawdzać rachunków i innych dowodów pisemnych podlegających opłaceniu, sporządzać zestawień rachunkowych, sporządzać zamknięć rocznych i t. p. i naodwrót osoba prowadząca rachunkowość związku nie ma prawa do przyjmowania wpływów i uskutecznienia wypłat z kasy, prowadzenia książki kasowej, przyjmowania, przechowywania i wydawania depozytów, uzgadniania kasy i t. p.

W tych związkach komunalnych, które zatrudniają jednego tylko pracownika funkcje kasjera spełniać powinien kierownik zarządu odnośnego związku, lub z jego upoważnienia—jego zastępca bądź też inny członek zarządu komunalnego.

W tych gminach, które nie zatrudniają żadnego pracownika stałego, czynności kasjera i rachmistrza spełniają oddzielni członkowie zarządu gminnego wyznaczeni do tych czynności przez ten zarząd.

Do § 19. Zadaniem kas pomocniczych jest wyłącznie przyjmowanie wpływów celem odciążenia kasy głównej, przeważnie są to kasy podatkowe.

Personel w kasach pomocniczych powinien się składać z dwóch osób: kasjera i osoby prowadzącej kwitarjusz oraz wykaz kasowy (wykaz zainkasowanych wpływów przez kasę pomocniczą). Ta ostatnia osoba należy do składu osobowego biura rachuby i stosownie do § 8, ust. 4 rozporządzenia, wystawia i podpisuje kwity (niezależnie od podpisu kasjera) wciąga je do wykazu kasowego, poczem oddaje kasjerowi celem przyjęcia od płatników stosownych kwot.

Rozrachunek, jaki powinien być codziennie

przy przelewie pieniędzy z kasy pomocniczej do głównej przeprowadzany pomiędzy temi kasami, polega na ustaleniu czy suma gotówki przelewanej zgadza się z ogólną sumą przychodu za dany dzień, wyprowadzoną na postawie kwitarjusza (grzbietów, wzgl. kopij kwitów) i wykazu kasowego.

Po załatwieniu tej czynności należy wystawić ogólną asygnację przychodową, a jeżeli kasa pomocnicza inkasuje wpływy dwu lub więcej rodzajów (np. podatek o psów, od lokali i t. p.) oddzielne asygnacje przychodowe na ogólne sumy wpływów każdego rodzaju i przeprowadzić je przez dziennik kasy głównej.

Omówiona powyżej manipulacja z kwitami, dotycząca kas pomocniczych, odnosi się w sposób analogiczny również do kasy głównej o ile przyjmuje ona wpłaty także na podstawie kwitów.

Kasy pomocnicze mogą za zgodą zarządu komunalnego posiadać stale pewne kwoty pieniężne przeznaczone na drobne wypłaty (reszty).

Przy wpłacaniu przez poborców zainkasowanych kwot do kasy komunalnej należy ustalić, czy wpłacona suma zgodna jest z sumą wyprowadzoną na postawie kwitarjusza (grzbietów, wzgl. kopij wydanych kwitów). Wszelkie ewentualne braki pokrywa poborca podobnie jak kasjer, z własnych funduszów.

Przy ustalaniu terminów przelewania przez poborców zainkasowanych wpływów powinien zarząd komunalny kierować się wyjaśnieniami do § 2, ust. 2-gi rozporządzenia.

Do § 22. Do obrotów bezgotówkowych, a więc takich obrotów, w chwili uskuteczniania których kasa związku komunalnego nie otrzymuje, ani też nie wypłaca pieniędzy należą np. operacje przy których należności pokrywane są wekslami, wszelkie rozrachunki kredytowe, przyjmowanie i wydawanie depozytów walorowych wpływy i przelewy na konto czekowe związku komunalnego w Pocztowej Kasie Oszczędności, wpłaty osób trzecich na rachunek bieżący związku w instytucji finansowej, wszelkie dyspozycje wydane instytucji finansowej, w załatwieniu których instytucja ta obciąża lub uznaje rachunek związku komunalnego — przeksięgowania z rachunku na rachunek i t. p. Do obrotów bezgotówkowych należy zaliczać również wypłaty czekami z wystawienia zarządu komunalnego, co zostało omówione w wyjaśnieniach do § 2.

W mniejszych związkach komunalnych (gminach wiejskich i mniejszych gminach miejskich) z uwagi na to, że obroty ich są mniej ożywione, można prowadzić jeden ogólny dziennik z podziałem na sumy kasowe (obroty gotówkowe) i memorjałowe (obroty bezgotówkowe), w większych natomiast związkach, w których ze względu na duży ruch w kasie i rachubie zachodzi potrzeba podziału pracy pomiędzy pracowników bardziej wskazane jest prowadzenie oddzielnych dzienników kasowego i memorjałowego.

Do § 23, Ponieważ dzienniki są podstawą do księgowania operacyj w księgach kontowych przeto nie powinny zawierać żadnych błędów i niejasności. Przed przystąpieniem zatem do wciągania zapisów z dzienników do ksiąg kontowych należy dokładnie sprawdzić prawidłowość tych zapisów przez porównanie ich z dowodami, na zasadzie których zostały uskutecznione (asygnacjami, rachunkami i innemi dowodami pisemnemi).

Przy otwieraniu i prowadzeniu rachunków sum budżetowych należy stosować się do poniższych wskazówek:

1) w nagłówku każdego rachunku należy zamieszczać sumy preliminowe i uwidaczniać wszelkie zmiany preliminowanych kredytów, zachodzące w ciągu roku obrachunkowego (virement, kredyty dodatkowe), podając daty odnośnych uchwał właściwego organu związku komunalnego.

Również w nagłówku należy wymieniać odnośny dział, paragraf i pozycję budżetu.

2) Osoba, prowadząca rachunki wydatków budżetowych, obowiązana jest czuwać nad nieprzekroczeniem preliminowanych kredytów i dlatego nie powinna nigdy zalegać w księgowaniu. Pozatem dla kontroli nieprzekraczalności tych kredytów należy prowadzić bądź w specjalnej rubryce na wzmiankowanych rachunkach, bądź w inny sposób, dokładną ewidencję wszelkich obciążeń tych kredytów, które to obciążenia już zaistniały, a jeszcze nie zostały formalnie zaksięgowane. Do takich obciążeń należą np. asygnacje rozchodowe, wystawione na sumy budżetowe naprzód i niezrealizowane jeszcze przez kasę, umowy konkretnie ujmujące zobowiązania związku komunalnego i t. p.

Na rachunkach sum budżetowych należy zapisywać obroty wynikłe z wykonania budżetu, nietylko gotówkowe, lecz również bezgotówkowe, jak np. pokrycie przez osobę trzecią należności budżetowej związku komunalnego wekslem, względnie uiszczenie przez związek komunalny wydatku budżetowego wekslem własnym; z tego wynika że wpływ gotówki za weksel obcy jak również wykupienie własnego weksla będzie następnie zapisane na odpowiednich rachunkach sum pozabudżetowych.

Przepis, zawarty w ustępie końcowym powyższego paragrafu rozporządzenia należy rozumieć w ten sposób, iż dla poszczególnych rodzajów obrotów pozabudżetowych powinny być prowadzone oddzielne rachunki, a więc np. rachunek sum przechodnich, rachunek depozytów walorowych, rachunek deponentów, rachunek pożyczek krótkoterminowych, rachunek zaliczek zwrotnych i t. p.

Do § 24. W tych związkach komunalnych, których budżety obejmują małą liczbę pozycyj i paragrafów, niedzielących się na pozycje, a poszczególne rodzaje obrotów pozabudżetowych wymagają niewielkiej liczby podrachunków, można nie prowadzić ksiąg szczegółowych, w tych wypadkach wskazane jest dla zapisywania wszelkich sum budżetowych i pozabudżetowych prowadzić jedną tylko księgę kontową w sposób szczegółowy, t. zn. otworzyć w niej tyle rachunków sum budżetowych, ile wymaga tego budżet danego związku komunalnego (§ 23, ustęp 3 rozporządzenia) i tyle rachunków sum budżetowych, ile wypadałoby otworzyć podrachunków w ewentualnych księgach szczegółowych, a więc np. zamiast jednego ogólnego rachunku sum przechodnich otworzone zostaną dwa lub więcej

rachunków: rachunek państwowego podatku od budynków, rachunek państwowego podatku od lokali, rachunek państwowego podatku od placów budowlanych i t. p.

W ten sposób założona i prowadzona księga kontowa może być również połączona pod względem formy z dziennikiem, a zatem w związkach komunalnych, o których wspomniano wyżej, zamiast dziennika, księgi kontowej głównej i ewentualnie ksiąg szczegółowych wystarczy w rezultacie prowadzić jedną tylko księgę rachunkową.

Do § 25. Księgi pomocnicze posiadają charakter kontroli lub rejestrów i nie mają odpowiadających im rachunków ogólnych w księdze kontowej głównej, zaliczają się do tych ksiąg np. księgi biercze, rejestr wekslowy, kontrola świadczeń naturalnych i t. p.

O tem jakie księgi pomocnicze, poza księgami bierczemi i w jaki sposób mają być prowadzone decyduje kierownik zarządu komunalnego na wniosek kierownika rachuby, względnie osoby prowadzącej rachunkowość danego związku.

Księgi biercze powinny być w ten sposób prowadzone, żeby w każdym czasie można było z nich otrzymać niezbędne dane dotyczące wymiaru i poboru bieżących danin publicznych, jak również zaległości tych danin z lat poprzednich,

W szczególności w księgach bierczych uwidaczniać należy pod numerem kolejnym imiona i nazwiska (nazwy) oraz adresy płatników, dane, które posłużyły za podstawę do wymiaru daniny, (np. przy podatku od lokali — wysokość przedwojennego komornego po przeliczeniu na złote, przy opłatach drogowych i gminnym podatku wyrównawczym — wysokość osobno zasadniczego państwowego podatku od gruntów, ceny świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych oraz państwowego podatku od budynków, przypadającą na danego płatnika i t. d.), sumy poszczególne każdej wymierzonej daniny, terminy ich płatności, sumy uiszczone, odsetki i kary za zwłokę, koszty egzekucji, sumy umorzone, zaległości daniny z końcem danego roku obrachunkowego i t. p.

Niezależnie od powyższych danych należy dla kontroli uiszczenia zaległości z lat ubiegłych zamieszczać w księgach bierczych bieżącego roku obrachunkowego w osobnej rubryce, bądź poszczególne sumy tych zaległości i zapisywać ich uiszczenia bądź też zamieszczać tylko odpowiednie adnotacje, odsyłając do poprzednich ksiąg bierczych.

Pozatem należy prowadzić w księgach bierczych osobną rubrykę z przeznaczeniem na odnotowywanie daty doręczenia każdemu płatnikowi nakazu płatniczego; odpowiednie dowody doręczania tych nakazów powinny być ułożone według ich kolejnego numeru i przechowywane w aktach związku komunalnego.

Formę i sposób prowadzenia ksiąg bierczych ustala kierownik zarządu komunalnego na wniosek kierownika rachuby, względnie osoby prowadzącej rachunkowość danego związku.

Do § 27. W grupie „I a“ zamieszczać należy oprócz urządzeń kanalizacyjnych (podziemnych) również inne instalacje nieobjęte inwentarzem przedsiębiorstw, jak np. sieć przewodników elektrycznych w tym wypadku, gdy związek komunalny dostarcza swym mieszkańcom energję elektryczną zapomocą własnej sieci przewodników z obcej elektrowni.

Dla ewidencji dróg publicznych, w tej liczbie również ulic i placów publicznych, mostów oraz zadrzewień na tych drogach (skwerów na placach publicznych), należy prowadzić specjalną księgę, w której każde takie urządzenie nieruchome powinno być dokładnie opisane z podaniem kosztów budowy, względnie założenia, oraz kosztów renowacji tych urządzeń wraz z opisem rodzaju wykonanych robót renowacyjnych.

O ile jednak związek komunalny wyłączy dane urządzenie z publicznego użytkowania np. skasuje drogę publiczną należy wówczas zaliczyć je do majątku komunalnego i wpisać do księgi inwentarzowej podług wartości ustalonej przez oszacowanie komisyjne (§ 33 ust. 1 rozporządzenia).

Do § 28. Do grupy I. Przez budowle, które podlegają zamieszczeniu w punkcie pierwszym rozumieć należy wyłącznie same budynki bez placów, na których się znajdują, place te należy podać osobno (w punkcie 2) jako „place zabudowane“.

W punktach 5, 6 i 7 nie należy zamieszczać takich gruntów rolnych, terenów leśnych i przestrzeni wodnych, które mają charakter gospodarstw rolnych, leśnych i rybnych, a zatem stanowią w myśl § 5 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 28 czerwca 1926 roku (Dz. Ust. R. P. Nr. 75 poz. 433) przedsiębiorstwa komunalne.

Wspomniane grunta rolne, tereny leśne i przestrzenie wodne należy wykazywać w grupie IV „aktywa przedsiębiorstw komunalnych“.

Do grupy II. O ile „inwestycja w budowie“ czyli taka nieruchomość, która nie została jeszcze oddana do użytku, składa się z dwóch lub więcej objektów nieruchomych stanowiących razem całość jednej inwestycji np. jeżeli szpital będący w budowie zajmować ma kilka budynków, wówczas należy podać w jednej pozycji cały kompleks budowli z wymienieniem ich wartości w jednej sumie ogólnej.

Do grupy VI. O ile związek komunalny posiada materjał i zapasy (np. materjały budowlane, zapas bielizny w szpitalu komunalnym i t. p.) to dla kontroli tych przedmiotów powinien prowadzić specjalną księgę materjałową (magazynową). Do księgi tej należy wciągać tylko te materjały i zapasy, które nie podlegają szybkiemu zużyciu, względnie, które zostały nagromadzone w większej ilości na czas dłuższy (np. zapas węgla na zimę). Z tego wynika, że przedmiotów drobnych lub podlegających szybkiemu zużyciu (np. materjały piśmienne, ścierki, miotły i t. p.) do wspomnianej księgi zapisywać nie należy.

Przy sporządzaniu księgi inwentarzowej na-

leży ustalić ilość faktyczną materjałów i zapasów i zamieścić ją w wartości książkowej w grupie VI. Wszelkie ewentualne braki tych materjałów i zapasów powinny być należycie wyjaśnione.

Do grupy VII. Pod nazwą „lokaty“ rozumieć należy te fundusze własne związku komunalnego, które zostały w odpowiedni sposób ulokowane na okres czasu nie krótszy niż jeden rok.

Do grupy VIII. W grupie tej wymienić należy te sumy, które wpłynęły do kas innych związków komunalnych, względnie kas skarbowych na rzecz danego związku komunalnego, a jeszcze nie zostały przelane do kasy tego Związku np. 1) dodatki do państwowego podatku gruntowego pobrane przez kasę skarbową, 2) nieprzekazane jeszcze gminom wiejskim przez powiatowy związek komunalny części wpływów, o których traktuje artykuł 10 ustawy o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych, 3) należności ściągnięte przez jeden związek komunalny od jego mieszkańców na rzecz innego związku komunalnego i t. p.).

Do grupy IX. Do zaległości budżetowych czynnych nie należy włączać zaliczek zwrotnych, wydanych funkcjonarjuszom na poczet ich poborów i niespłaconych w danym roku budżetowym, gdyż tego rodzaju sumy należą do pozabudżetowych i powinny być wykazane w grupie XII „inne aktywa“ — w oddzielnej pozycji „zaliczki zwrotne“.

W związku z powyższem Min. Spraw Wewnętrznych prostuje wskazówkę zawartą w okulniku Nr. 70 z roku 1926 r. (Wyjaśnienia do § 2 i 3 rozporządzenia Min. Spraw Wewnętrznych z dn. 28 czerwca 1926 r.)

Do § 30. Do grupy I. Pod pojęciem długów długoterminowych należy rozumieć, zgodnie z § 7 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 czerwca 1926 roku (Dz. Ust. Nr. 75 poz. 453) te pożyczki, które związek komunalny zaciągnął na okres dłuższy niż jeden rok.

Do grupy II. W grupie tej wymienić należy jedynie rzeczywiste pasywa (długi i zobowiązania) przedsiębiorstw komunalnych, wobec czego kapitały własne tych przedsiębiorstw, jak np. kapitał zakładowy, renowacyjny, rezerwowy i t. p., chociaż w bilansach tych przedsiębiorstw zamieszczane są w stanie biernym, należy wykazywać, jeżeli chodzi o kapitały zakładowe w grupie X „majątek związku komunalnego“, o ile chodzi zaś o pozostałe kapitały własne t. zn. specjalne) przedsiębiorstw komunalnych— w grupie VII „fundusze specjalne“. W taki sam sposób należy również wykazywać pasywa i kapitały własne fundacyj.

Do grupy IV. W grupie tej należy wyodrębnić pożyczki obrotowe, zaciągnięte na poczet dochodów związku komunalnego w ciągu roku budżetowego a nie spłacone w ciągu tego roku, jak również weksle własne związku komunalnego, których termin płatności przypada w następnym roku obrachunkowym.

W grupie V. „sumy przechodnie“ wymieniać należy te sumy, które dany związek komunalny pobrał na rzecz Skarbu, innych związków komunalnych, oraz innych instytucji a jeszcze ich nie wypłacił tym instytucjom.

Do grupy VII. Przez „fundusze specjalne“ należy rozumieć takie fundusze własne związku komunalnego, które przeznaczone są na ściśle określone cele np. na budowę gmachu szkolnego i o których mowa jest w § 28 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 czerwca 1926 roku (Dz. Ust. R. P. Nr. 75 poz. 433).

Do liczby tych funduszów nie można zaliczać zatem np. funduszu emerytalnego, który należy wykazać w grubie VIII „inne pasywa“ w formie oddzielnej pozycji.

Czysty majątek związku komunalnego (grupa X) wyprowadzić należy w sposób następujący: po wymienieniu wszystkich grup stanu czynnego łącznie z ewentualnym niedoborem budżetowym i wszystkich grup stanu biernego łącznie z ewentualną nadwyżką budżetową, należy wszystkie sumy stanu czynnego i oddzielnie stanu biernego dodać i wyprowadzić różnice tych ogólnych sum, którą jako wartość czystego majątku związku komunalnego należy zamieścić w oddzielnej pozycji w grupie X.

Nadwyżkę względnie niedobór budżetowy otrzymuje się do inwentarza z zamknięcia wszystkich rachunków sum budżetowych. Bliższe wyjaśnienia co do sposobu ustalania nadwyżki względnie niedoboru budżetowego, zamieszczone są niżej (wyjaśnienia do § 46).

Do § 31. Spisy inwentarzowe do działu A. księgi inwentarzowej należy sporządzać z końcem roku obrachunkowego. Wskazane jest aby do czynności związanych ze sporządzeniem księgi inwentarzowej związki komunalne przystępowały zaraz po ukończeniu roku obrachunkowego nie czekając upływu okresu ulgowego z tem jednak, że w czasie sporządzania spisów względnie po ich ukończeniu powinny być uwzględnione wszelkie zmiany w inwentarzu zaszłe w okresie ulgowym a wynikłe z wykonania budżetu za rok biegły.

W inwentarzach działu B należy wykazywać w ciągu roku obrachunkowego wszelkie zmiany dotyczące poszczególnych, nieruchomości, ruchomości, lokat oraz długów długoterminowych i odnoszące się do danych, zawartych w oddzielnych rubrykach niżej zamieszczonych wzorów dla tych inwentarzy. Oczywiście nie należy uwidaczniać zmian drobnych, wpływających w nieznacznym stopniu na stan lub wartość poszczególnych aktywów i pasywów (np. uszkodzenie dachu budowli, uszkodzenie biurka i t. p.), jak również zmian wartości, wywołanych fluktuacją cen (kursów), co dotyczy głównie papierów publicznych (np. wzrost kursu giełdowego papierów wartościowych własnych związku komunalnego, zniżka kursu obligacyj, wypuszczonych przez związek komunalny i t. p.)

Celem nadania większej przejrzystości inwentarzom działu „B“ należy nieruchomości, ruchomości, lokaty i długi długoterminowe przy zapisywaniu ich do księgi inwentarzowej odpowiednio grupować stosując się do odnośnych przepisów § 28 (grupy I, III, i VII) i § 30 (grupa I.) rozporządzenia.

Księga inwentarzowa w dziale A. i B. powinna być prowadzona według załączonych wzorów.

Do § 33. Wartość budowli i innych objektów majątkowych ubezpieczonych od ognia można

określać do inwentarza podług oszacowania ubezpieczeniowego. O ile budowle lub inne objekty nie są jeszcze ubezpieczone lub nie bywają ubezpieczone jak np. słupy ogłoszeniowe, urządzenia kanalizacyjne, lampy elektryczne, latarnie żelazne, ogrodzenia parków i t. p. to wartość ich ustala się bądź podług kosztów kupna, bądź podług kosztów fabrykacji, a o ile związek komunalny sam je w swoich przedsiębiorstwach wyrabia bądź też podług oszacowania, ustalonego przez specjalną komisję szacunkową, powołaną przez zarząd związku komunalnego.

Przy ustalaniu wartości parków należy brać pod uwagę wyłącznie wartość gruntu zajętego pod park bez uwzględnienia wartości specjalnych urządzeń parkowych, jak np. kwietników, wodotrysków i t. p.

Nieruchomości powinny być co pewien okres czasu np. co 5 lat przeszacowywane i w następnych latach wykazywana ich wartość podług ostatnio dokonanego szacunku.

Pozostałości funduszów na rachunkach bieżących związku komunalnego w instytucjach finansowych należy zamieszczać w księdze inwentarzowej według sald książkowych z ostatniego dnia roku obrachunkowego z uwzględnieniem okresu ulgowego, uzgodnionych z wyciągami rachunkowemi, przesłanemi przez te instytucje.

Wartość weksli zarówno własnych jak i obcych należałoby dla ścisłości obliczać podług ich wartości dyskontowej w ostatnim dniu roku obrachunkowego, jednakże ze względu na niewielkie ilości tych aktywów i pasywów posiadanych przez związki komunalne jak również niewielkie stosunkowo różnice pomiędzy wartością nominalną a dyskontową weksli należy, celem uproszczenia sprawy, wciągać je do księgi inwentarzowej w ich wartości nominalnej. Z analogicznych względów należy również wykazywać w inwentarzu papiery publiczne będące własnością związku komunalnego w ich wartości książkowej.

Do § 36. W pierwszym dniu nowego roku obrachunkowego należy otworzyć wszystkie rachunki w sposób następujący:

1) rachunki sum budżetowych otworzyć należy na podstawie zatwierdzonego przez władzę nadzorczą budżetu, względnie na podstawie prowizorjum budżetowego kierując się przepisem § 23 ustęp 3 rozporządzenia oraz wyjaśnieniami do tegoż paragrafu.

Nie należy jednak otwierać rachunków dla dwóch ogólnych pozycji budżetu dodatkowego, które przedstawiają ogólne sumy zaległości budżetowych czynnych i biernych a zamieszczone są w budżecie bieżącego roku jedynie dla ewidencji (§ 48 rozporządzenia Min. Spraw Wewnętrznych z dnia 28 czerwca 1926 roku i wyjaśnienia do tego paragrafu, zawarte w okólniku Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Nr. 70 z dnia 21 lipca 1926 r.) zaległości te bowiem będą już figurowały, na specjalnych rachunkach co wynika z wyjaśnień do § 39 rozporządzenia.

2) wszystkie pozostałe rachunki należy otworzyć na podstawie zestawienia rachunkowego za ostatni miesiąc roku obrachunkowego (bez uwzględnienia okresu ulgowego) wpisując z tego zestawienia salda na poszczególne conta; salda te wypisać należy ołówkiem (zwyczajnym), z chwilą bowiem sporządzenia później rocznego zestawienia rachunkowego niektóre z tych sald mogą ulec zmianie.

Do § 37. Sporządzanie perjodycznych zestawień rachunkowych nie pociąga, oczywiście, za sobą potrzeby zamykania co miesiąc, wzgl. co kwartał rachunków w księgach. O ile w gospodarce danego związku komunalnego ma zastosowanie okres ulgowy wówczas za ostatni miesiąc względnie kwartał, roku obrachunkowego należy sporządzić dwa oddzielne zestawienia, jedno bez okresu ulgowego, a drugie po upływie okresu ulgowego.

Do § 38. W okresie ulgowym księgowanie odbywać się powinno równocześnie w dwóch rodzajach ksiąg:

1) w księgach zeszłorocznych, w których należy zapisywać zaległe dochody i wydatki budżetowe, wynikające z wykonania budżetu za rok budżetowy ubiegły, oraz wszelkie dodatkowe pozycje, odnoszące się do ubiegłego roku obrachunkowego np. pozycje zamknięcia rachunkowego w wyciągu, przesłanym przez bank zarządowi komunalnemu za ubiegły okres do sprawdzenia i t. p.

2) w księgach nowo założonych, w których należy księgować obroty nowego roku obrachunkowego.

Jednakże w podręcznej książce kasowej prowadzonej przez kasjera i założonej w pierwszym dniu nowego roku obrachunkowego należy zapisywać w chronologicznym porządku wszelkie wpływy i wydatki kasowe bez względu na to, jakiego dotyczą one okresu obrachunkowego.

Do § 39. Przed zamknięciem rachunków budżetowych należy najpierw ustalić sumy zaległości czynnych, podlegających ściągnięciu i odpowiednio zapisać je w księgach bierczych, oraz sumy zaległości biernych, podlegających uregulowaniu w nowym roku obrachunkowym (§ 48 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 czerwca 1926 r. Dz. Ust. Nr. 75 poz. 433) i zaksięgować je z jednej strony na właściwych poszczególnych rachunkach budżetowych a z drugiej strony w sumach ogólnych na rachunkach „Zaległości budżetowych czynnych“ i „Zaległości budżetowych biernych“ przenosząc te sumy równocześnie do budżetu dodatkowego w myśl § 48 rozporządzenia Min. Spraw Wewnętrznych z dnia 28 czerwca 1926 r. Wszelkie wpływy i wydatki w nowym roku obrachunkowym na poczet tych zaległości należy zapisywać na wspomnianych dwóch rachunkach, które uważa się za pozabudżetowe.

Zarządy związków komunalnych powinny dążyć do tego, żeby rachunki te w ciągu bieżącego roku obrachunkowego zostały wyrównane.

W księgach bierczych należy wyprowadzić ogólne sumy zainkasowanych wpływów z wymierzonych danin publicznych, jak również sumy zaległości tych danin.

Te ostatnie mogą być przepisane do nowych ksiąg bierczych lub też jedynie uwidocznione w nich w formie odpowiednich adnotacyj w oddzielnej rubryce zgodnie z wyjaśnieniem do § 25 (ustęp 5).

Na podstawie ostatecznych sald wszystkich rachunków należy sporządzić roczne zestawienie rachunkowe i przenieść salda tego zestawienia do nowych ksiąg rachunkowych (w miejsce sald ołówkowych).

Do § 44. Wspólność kasy i rachunkowości przedsiębiorstwa komunalnego z ogólną kasą i rachubą związku komunalnego polega na tem, że kasa związku komunalnego przyjmuje wpływy i uskutecznia wydatki związane z prowadzeniem danego przedsiębiorstwa, i że personel rachunkowy związku komunalnego prowadzi obok ksiąg rachunkowych związku, oddzielne księgi dla przedsiębiorstwa.

Wspólne prowadzenie kasy i rachunkowości wskazane jest dla mniejszych przedsiębiorstw komunalnych i zaleca się ze względów oszczędnościowych.

Przy prowadzeniu rachunkowości przedsiębiorstw komunalnych wskazane jest wzorowanie się na przepisach, dotyczących rachunkowości przedsiębiorstw państwowych, ogłoszonych w Monitorze Polskim Nr. 194 z roku 1925.

Do §§ 45 i 46. Wykaz umorzonych sum każdego podatku za rok sprawozdawczy, który należy dołączyć w myśl § 45 punkt 3) rozporządzenia do sprawozdania rachunkowego z wykonania budżetu administracyjnego, należy sporządzić w ten sposób, że podane zostaną tylko ogólne sumy umorzone każdego podatku (bez wymienienia płatników, którym te podatki zostały umorzone).

W sprawozdaniu z wykonania budżetu administracyjnego należy podawać ostateczne sumy preliminowanych na rok sprawozdawczy dochodów i wydatków t. zn. takie sumy, jakie zostały ustalone ostatecznie po zastosowaniu ewentualnego virement, względnie ewentualnych kredytów w budżetach podatkowych

W rubryce przeznaczonej dla zamieszczenia sum preliminowanych, należy również podać w ogólnych sumach zaległości czynne i bierne z roku poprzedzającego dany rok sprawozdawczy, które, zgodnie z § 48 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 czerwca 1926 roku (Dz Ust. Nr. 75 poz. 433) podlegały zamieszczeniu w budżecie na rok sprawozdawczy, jednak sum tych zaległości nie należy w sprawozdaniu dodawać do dochodów i wydatków preliminowanych w budżecie. Również nie należy sumować z dochodami i wydatkami budżetu na rok sprawozdawczy tych sum, które wpłynęły na poczet wspomnianych zaległości czynnych, względnie które wypłacone zostały na poczet zaległości biernych z roku poprzedzającego dany rok sprawozdawczy. W rubryce „wypłacono“ wzgl. „otrzymano“ przewidzianej w punkcie 2-a, § 46 rozporządzenia będą figurowały sumy, wynikłe z obrotów budżetowych zarówno gotówkowych, jak też bezgotówkowych zgodnie z wyjaśnieniami niniejszego okólnika do § 23 (ustęp przedostatni).

Przy wypełnianiu rubryki „zaległości“ przewidzianej w punkcie 2—6 § 46 rozporządzenia należy posiłkować się wyjaśnieniami do § 39 rozporządzenia.

Sprawozdanie z wykonania budżetu administracyjnego należy sporządzać według załączonego wzoru.

W rubryce 7 tego wzoru będą zamieszczone łączne sumy rubryk 5 i 6. Po wypełnieniu rubryki 7 należy wyprowadzić ogólną sumę tej rubryki w dziale wydatków i dochodów. Różnica pomiędzy temi ogólnemi sumami rubryki 7 wykaże bądź nadwyżkę budżetową (o ile ogólna rubryka 7 w dziale dochodów okaże się większa od ogólnej sumy tej rubryki w dziale wydatków) bądź niedobór budżetowy (o ile ogólna suma rubryki 7 w dziale wydatków przewyższy ogólną sumę tej rubryki w dziale dochodów budżetowych).

Do § 48. Zarząd związku komunalnego powinien w wykonaniu swojego obowiązku, przewidzianego w § 9 ustęp 2-gi rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 czerwca 1926 r. (Dz. Ust. Nr. 51 poz. 522) przedstawić w terminie najdalej czteromiesięcznym od ostatniego dnia roku obrachunkowego sprawozdanie roczne komisji rewizyjnej, która po sprawdzeniu przedstawia to sprawozdanie do zatwierdzenia organowi uchwalającemu.

Komisja rewizyjna ma obowiązek skontrolować sprawozdanie roczne zarówno pod względem formalnym jak i rzeczowym z całą dokładnością a w szczególności powinna sprawdzić:

1) czy salda rocznego zestawienia rachunkowego zgadzają się z saldami odpowiednich rachunków książkowych.

2) czy pozycje szczegółowego sprawozdania z wykonania budżetu administracyjnego zgodne są z saldami odpowiednich rachunków budżetowych,

3) czy sumy umorzone danin komunalnych rzeczywiście nie mogły być z przyczyn od zarządu komunalnego niezależnych ściągnięte,

4) czy poszczególne sumy zaległości czynnych i biernych należycie są obliczone,

5) czy gospodarka zarządu komunalnego zgodna była z budżetem i odpowiedniemi uchwałami organu uchwalającego,

6) czy w kasowości i rachunkowości przestrzegane były przepisy instrukcji kasowo-rachunkowej i t. d.

Do §§ 51 i 52. Kontrola nad całokształtem czynności kasowo-rachunkowych powinna w szczególności obejmować:

1) nadzór nad działalnością kasy i rachuby,

2) badanie wszelkich zamówień, zarówno pod względem ich celowości jak i pokrycia finansowego (budżetowego),

3) nadzór nad nieprzekraczalnością kredytów budżetowych,

4) czuwanie nad terminowem uskutecznianiem wypłat i pobieraniem dochodów,

5) badanie rachunków i innych dowodów pisemnych służących za podstawę do asygnowania wydatków,

6) czuwanie nad rentownością i całością majątku komunalnego,

7) badanie prawidłowości sporządzania księgi inwentarzowej oraz zestawień rachunkowych,

8) czuwanie nad sprawnością aparatu kasowo-rachunkowego związku komunalnego i t. d.,

9) sprawdzanie, czy sumy obce nie są używane na pokrywanie wydatków związku komunalnego i t. d.

Kierownik zarządu komunalnego z charakteru swego stanowiska wykonywa kontrolę stałą.

Organ uchwalający przez powołaną przez siebie komisję rewizyjną wykonywa kontrolę w drodze przeprowadzania perjodycznych i sporadycznych rewizyj.

Przy każdej następnej rewizji należy ustalić, czy wady i braki w administracji finansowej związku komunalnego, zauważone przy poprzednich rewizjach, zostały usunięte i nie powtarzają się nadal.

Do § 53. W szczegółowych instrukcjach kasowo-rachunkowych, które związki komunalne mają w przepisanym terminie przedstawić bezpośrednim władzom nadzorczym do zatwierdzenia, należy bliżej rozwinąć przepisy rozporządzenia posiłkując się wyjaśnieniem i wskazówkami, zawartemi w niniejszym okólniku, wymienić system rachunkowości, a pozatem zamieścić szczegółowe przepisy dotyczące manipulacyj kasowo rachunkowych, jak np. ustalić manipulacje związane z przyjmowaniem wpłat i uskutecznianiem wypłat, sposób prowadzenia poszczególnych rachunków, sposób prostowania błędów, technikę sporządzania zestawień rachunkowych wzgl. kwartalnych i rocznych i t. p.

Zaleca się związkom komunalnym zwłaszcza większym, zaprowadzenie u siebie systemu rachunkowości podwójnej, gdyż przy tym systemie najłatwiej jest sprostać wszystkim zadaniom, jakie wkłada na związki rozporządzenie o kasowości i rachunkowości.

Związek pracowników administracji gminnej Rzeczypospolitej Polskiej podjął się wydania broszury, która ma zawierać przepisy dotyczące kasowości i rachunkowości w związkach komunalnych, w szczególności zaś rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Ministra Skarbu o kasowości i rachunkowości związków komunalnych, omówionego w niniejszym okólniku oraz treść niniejszego okólnika.

Broszura ta ma być wydrukowana w dniach najbliższych.

Przez nabycie tej broszury przez związki komunalne mogłoby stać się zbędne powielanie niniejszego okólnika w urzędach wojewódzkich i następnie w wydziałach powiatowych a w związku z tem uniknęłoby się znacznych trudności związanych z tem powieleniem z uwagi na rozmiar okólnika i potrzebną ilość egzemplarzy. Z tegoż względu, jak również biorąc pod uwagę, że wspomniana broszura zawierać będzie oprócz tekstu rozporządzenia i okólnika, szereg komentarzy i praktycznych wskazówek, dotyczących kasowości i rachunkowości komunalnej oraz wzory ksiąg w opracowaniu p. Zygmunta Pawlaka, urzędnika Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, Panowie Wojewodowie zechcą zalecić związkom komunalnym nabycie tej broszury i aż do wydania dalszych w tej sprawie zarządzeń, wstrzymać się z powielaniem niniejszego okólnika

Minister Spraw Wewnętrznych

zał. (—) *Sławoj Składkowski.*

MINISTERSTWO SKARBU
L. DK. 1775/W. A. K.
Warszawa,
dn. 10 czerwca 1926 r.

Odpis.

W sprawie odbioru z poczty przesyłek wartościowych i przekazów pieniężnych.

Do wszystkich izb skarbowych i Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego (Wydział skarbowy w Katowicach).

Celem ujednostajnienia trybu odbioru z poczty przekazów pieniężnych, listów i paczek wartościowych tudzież zwiększenia kontroli nad odbiorem, Ministerstwo Skarbu w porozumieniu z Generalną Dyrekcją Poczt i Telegrafów zarządza, w rozwinięciu postanowień §§ 105 — 111 Instr. dla Kas skarb. co następuje:

Urzędy pocztowe mogą zawiadamiać kasy skarbowe, względnie władze lub urzędy państwowe o nadejściu pod ich adresem przekazów pieniężnych, listów lub paczek wartościowych:

a) za pomocą pisemnych awizacyj pocztowych,

b) za pomocą przekazów pocztowych lub adresów przesyłkowych,

Kasy skarbowe zapisują otrzymane zawiadomienia pocztowe (awizacje, przekazy pocztowe, adresy przesyłkowe), do księgi awizacyj pocztowych (wzór Nr. 14 do §106 Instrukcji dla kas skarbowych) na 3-ch kontach, otwartych osobno dla:

a) przekazów pocztowych,
b) listów wartościowych,
c) paczek wartościowych,

poczem sumują zapisane w jednym dniu awizacje na każdem koncie obok napisu „Razem“.

Zauważa się, że w przedziałce 2-ej księgi awizacyj pocztowych należy zapisywać „numer oddawczy“ danej przesyłki umieszczony na awizacjach z lewej strony u góry, a na adresach pomocniczych i przekazach na odwrotnej stronie blankietu w specjalnej rubryce.

Księga awizacyj pocztowych obowiązkowo musi być przechowywana w skarbcu.

Do odbioru z poczty przekazów pieniężnych, listów i paczek wartościowych mogą kasy skarbowe zamiast każdorazowych upoważnień wystawiać ogólne roczne lub bezterminowe upoważnienia w sposób unormowany w okólnikach Ministerstwa Skarbu z dn. 16. VII. 1925 roku L. DK. 345/WIR i z dnia 13. X. 1925 roku L. DK. 4055/WAK. W razie zmiany osoby upoważnionej należy odebrać wydane poprzednio upoważnienie i wystawić nowe. Upoważniony urzędnik obowiązany jest zgłaszać się do urzędu pocztowego po odbiór przekazów, listów i paczek wartościowych z pisemnem upoważnieniem oraz z księgą awizacyj pocztowych.

Urzędnik pocztowy odbiera od upoważnionego urzędnika kasy skarbowej pokwitowania z odbioru przekazów, listów lub paczek w sposób przewidziany w przepisach pocztowych, poczem wydaje upoważnionemu urzędnikowi pieniądze, listy lub paczki wartościowe zaś w księdze awizacyj pocztowych na właściwem koncie pod sumą „razem" obejmującą pozycję danego dnia, umieszcza klauzulę stwierdzającą wydanie właściwej ilości przesyłek i ogólnej ich wartości n. p. „wydano od Nr. 11 do nr. 15 pięć listów wart. na 6103 zł." podpisuje tę klauzulę i umieszcza obok podpisu odcisk datownika z nazwą urzędu pocztowego.

Przekazy, listy i paczki wartościowe, nie wpisane do księgi awizacyj pocztowych, nie mogą być wydane upoważnionemu urzędnikowi w żadnym wypadku.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1926 roku. Równocześnie tracą moc obowiązującą postanowienia okólników Ministerstwa Skarbu z dnia 16. VII. 1925 roku L. DK. 345/25/WIR i z dnia 13. X. 1925 roku L. DK. 4055/25/WAK w części unormowanej niniejszym rozporządzeniem.

Za Ministra Skarbu

(—) *Czauderna*

Dyrektor Departamentu Kasowego.

Załącznik do § 10.

Wyciąg z Instrukcji dla kas skarbowych z dnia 24. XI. 1921 r. (Dz. U. Min. Skarbu Nr. 45 poz. 565).

§ 46.

Pieniądze, wzbudzające wątpliwość co do ich prawdziwości skarbnik winien zatrzymać, zapisać do specjalnej księgi (wzór Nr. 7) i wręczyć naczelnikowi kasy. Naczelnik spisuje protokół w 4-ch egzemplarzach, który winien zawierać:

a) opis okoliczności zatrzymania pieniędzy;

b) imię i nazwisko i miejsce zamieszkania osoby, której pieniądze zatrzymano;

c) opis zatrzymanych pieniędzy (wartość i wysokość odcinków, datę emisji, oznaczenie serji i numerów i t. p.);

d) imiona i nazwiska oraz miejsce zamieszkania świadków;

e) oświadczenie osoby, której pieniądze zatrzymano, co do źródła, z którego zatrzymane pieniądze otrzymała;

f) podpisy skarbnika i osób, wymienionych w punktach b i d.

Jeden egzemplarz protokółu należy wydać osobie, której pieniądze zatrzymano, drugi egzemplarz pozostawić w aktach, a dwa dalsze egzemplarze łącznie z falsyfikatami przesłać do Skarbca Emisyjnego Banku Polskiego w Warszawie, względnie do najbliższego oddziału tegoż Banku. Naczelnikowi kasy przysługuje prawo zatrzymania płatnika i oddania go w ręce władz policyjno-śledczych w razie przedstawienia widocznego falsyfikatu i niemożności wylegitymowania się płatnika.

Dział „B"

INWENTARZ

1	2		3	4	5	6	7	8	9	10	
Nr. kolejny	Położenie nieruchomości		Oznaczenie księgi hipotecznej	Sposób użytkowania nieruchomości	Dane z katastru	Powierzchnia w hektarach, arach i metrach	Data nabycia wzgl. wybudowania nieruchomości	Od kogo nabyto nieruchomość i na mocy jakiego aktu	Wartość p/g. kosztów nabycia wzgl. podług kosztów własnych budowy	Wartość p/g. oszacowania	
	Miejscowość, ulica	Nr.								Data	Suma

N I E R U C H O M O Ś C I

11		12	13	14	15
Ubytek wzgl. sprzedaż nieruchomości		Wartość ubytku wzgl. sprzedaży nieruchomości	Data ubytku wzgl. sprzedaży	Oznaczenie aktu sprzedaży	U W A G I
Powierzchnia gruntu w hektarach, arach i metrach	Oznaczenie budowli				

D Z I A Ł „B" I N W E N T A R Z Z O B O W I Ą Z A Ń I C I Ę Ż A R Ó W.

1	2	3	4	5	6
Nr. kolej.	Określenie zobowiązania wzgl. ciężaru	Oznaczenie tytułu prawnego (aktu) powstania zobowiązania (ciężaru)	Data zaistnienia zobowiązania wzgl. ciężaru	Data ustania zobowiązania wzgl. ciężaru	U W A G I

(Dział B).

INWENTARZ RUCHOMOŚCI

PRZYCHÓD

1	2	3	4	5	6	7		8	9	10	11
Nr. porządkowy przychodowy	NAZWA PRZEDMIOTU JEGO OPIS i STAN	Data otrzymania lub kupna	Od kogo otrzymano lub kupiono i na zasadzie jakiego dokumentu	Cena	Wartość	Dziennik		Gdzie znajduje się przedmiot	Zmiana w stosunku do rubryki ósmej	Odnośny numer porządkowy rozchodowy	UWAGI
						Data	Pozycja				

ROZCHÓD

1	2	3	4	5	6	7	8
Nr. porządkowy rozchodowy	Odnośny numer porządkowy przychodowy	NAZWA PRZEDMIOTU	Cena	Wartość	Data wykreślenia z inwentarza	Powód wykreślenia przedmiotu z inwentarza z powołaniem się na odpowiednie zarządzenie	UWAGI

Dział „B“ INWENTARZ DŁUGÓW DŁUGOTERMINOWYCH

1	2	3	4	5				6	7	8			9	10
Nr. kolejny	Oznaczenie rodzaju długu oraz celu, na jaki został dług zaciągnięty	Data zaciągnięcia długu	Data i pozycja dziennika kasowego	Warunki zaciągnięcia długu				Oznaczenie aktu (dokumentu) zaciągnięcia długu	Suma zaciągniętego długu	Spłata długu			Pozostałość długu	UWAGI
				Stopa %%	Terminy płatności proc.	Terminy umorzenia	Inne warunki			Data	Poz. dz. kas.	Suma		

Dział „B“ INWENTARZ PRAW I PRZYWILEJÓW

1	2	3	4	5	6	7
Nr. kolejny	Określenie prawa względnie przywileju	Oznaczenie tytułu prawnego (aktu) nabycia prawa (przywileju)	Data nabycia prawa wzgl. przywileju	Sposób użytkowania prawa wzgl. przywileju	Data ustania prawa wzgl. przywileju	UWAGI

DZIAŁ „B” INWENTARZ LOKAT

1	2	3	4	5	6				7	8	9			10
Nr. kolejny	Forma lokaty	Data ulokow. kapitału	Pozycja Dziennika Kas.	Określenie przeznaczenia ulokowanych kapitałów	Warunki lokaty				Oznaczenie aktu (dokumentu lokaty)	Suma lokaty	Wycofywanie lokaty			UWAGI
					Stopa %%-wa	Terminy płatności proc.	Termin lokaty	Inne warunki			Data	Poz. Dz. Kas.	Suma	

SPRAWOZDANIE RACHUNKOWE Z WYKONANIA BUDŻETU ADMINISTRACYJNEGO

za rok..

Budżetu §	Budżetu poz.	TREŚĆ WEDŁUG BUDŻETU	Sumy preliminowane	Sumy wykonania budżetu: Wypłacono wzgl. otrzymano	Sumy wykonania budżetu: Zaległości	Sumy wykonania budżetu: Razem	Różnice pomiędzy sumami rubryk 4 i 7: Więcej	Różnice pomiędzy sumami rubryk 4 i 7: Mniej	Wyjaśnienia do poważniejszych różnić	Uwagi komisji rewizyjnej
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

KSIĘGA INWENTARZOWA

DZIAŁ

Inwentarz stanu majątkowego

STAN CZYNNY

Grupa	Pozycja	AKTYWA	Wartość: Sumy pozycyj Zł.	Sumy pozycyj gr.	Sumy grup Zł.	Sumy grup gr.	Uwagi i objaśnienia
I		**Nieruchomości**					Podług oddzielnego inwentarza nieruchomości w Dziale „B“ str........................
	1	Budowle	....	.			
	2	Place zabudowane	....	.			
	3	„ budowlane niezabud. . .	....	.			
	4	Parki	....	.			
	5	Inne grunta	....	.			
	6	Tereny leśne	....	.			
	7	Przestrzenie wodne	....	.			
	8	Słupy ogłoszeniowe, szalety . . publiczne i t. p. urządzenia . .	....	.	....	.	
II		**Inwestycje w budowie**					Poniesione koszty podług r-ków budżetowych Ks. Szczegółowa str..................
	1	Budowa gmachu szpitala . . .	....	.			
	2	„ „ szkolnego , .	....	.			
	3	i t. d.	....	.	....	.	
III		**Ruchomości**					Podług oddzielnego inwentarza ruchomości w dziale „B“ str.....................
	1	Inwentarz żywy	....	.			
	2	Tabor	....	.			
	3	Inne ruchomości	....	.	....	.	
IV		**Aktywa przedsiębiorstw komunaln.**					Podług bilansów rocznych za rok....................
	1	Elektrownia	....	.			
	2	Gazownia	....	.			
	3	i t. d.	....	.	....	.	
V		**Aktywa fundacyj:**					Podług ksiąg inwentarzowych fundacyj
	1	Należy wymienić poszczególne	....	.			
	2	fundacje	....	.	....	.	
VI		**Materjały i zapasy**			....	.	Podług sald książkowych
VII		**Lokaty:**					Podług oddzielnego inwentarza w dziale „B“ str..................
	1	Sumy hipoteczne	....	.			
	2	Papiery wartościowe	....	.			
	3	Inne lokaty	....	.	....	.	
VIII		**Sumy w kasach innych związków komunalnych oraz kasach skarbowych:**					Podług sald książkowych
	1	Kasa skarbowa w............................	....	.			
	2	Magistrat m....................................	....	.	....	.	
IX		**Zaległości budżetowe czynnne**			....	.	Podług księgi bierczej
X		**Pozostałości czynne na rachunkach bieżących w instytucjach finansowych**					Podług sald książkowych
	1	Kasa Skarbowa w	....	.			
	2	Poczt. Kasa Oszczędności	....	.			
		Do przeniesienia . .	....	.	....	.	

„A"

sporządzony po dzień 31 marca 192.......... r. STAN BIERNY

Grupa	Pozycja	PASYWA	Wartość: Sumy pozycyj Zł.	Sumy pozycyj gr.	Sumy grup Zł.	Sumy grup gr.	Uwagi i objaśnienia
I		**Długi długoterminowe**					
	1	Długi hipoteczne	. . . .	.			Podług oddzielnego inwentarza w dziale „B" str...........
	2	„ obligacyjne	. . . .	.			
	3	Inne długi długoterminowe . .	. . . .	.	. . . .	.	
II		**Pasywa przedsięb. kom.**					
	1	Elektrownia	. . . .	.			Podług bilansów rocznych za rok...............
	2	Gazownia	. . . .	.			
	3	i t. d.	. . . .	.	. . . .	.	
III		**Pasywa fundacyj**					
	1	Należy wymienić poszczególne	. . . .	.			Podług ksiąg inwentarzowych fundacyj
	2	fundacje	. . . .	.	. . . .	.	
IV		**Długi krótkoterminowe**					
	1	Weksle własne	. . . .	.			Podług sald książkowych
	2	Pożyczki	. . . .	.			
	3	i t. d.	. . . .	.	. . . .	.	
V		**Sumy przechodnie**					
	1	Sumy skarbowe	. . . .	.			Podług sald książkowych
	2	„ związków komunalnych .	. . . .	.			
	3	„ innych instytucyj . . .	. . . .	.	. . . .	.	
VI		**Zaległości budżetowe bierne**			. . . .		Podług listy wierzycieli
VII		**Fundusze specjalne**					
	1	Fundusze spec. zw. komunalnych	. . . .	.			Podług sald książkowych podług bilansu rocznego
	2	„ „ Elektrowni . .	. . . .	.			
	3	....	. . . .	.	. . . .		
VIII		**Inne pasywa**					
	1	....	. . . .	.			
	2	....	. . . .	.	. . . .	.	
IX		**Deponenci**					Podług sald książkowych
X		**Majątek związku kom.**					
	1	Majątek przedsiębiorstw komun. Elektrownia zł............... Gazownia zł...............	. . . .	.			Podług bilansów przedsiębiorstw
	2	Majątek fundacyj	. . . .	.			Podług ksiąg inwen. fundacyj
	3	Czysty majątek związku. . . .	. . . .	.	. . . .	.	
		Do przeniesienia . .			. . . .	.	

STAN CZYNNY

Grupa	Pozycja	AKTYWA	Wartość Sumy pozycyj Zł.	Wartość Sumy pozycyj gr.	Wartość Sumy grup Zł.	Wartość Sumy grup gr.	Uwagi
		Z przeniesienia . .	. . . .	. .	. . . .	. .	
	3	Bank Polski	. . . .	. .	. . . .	. .	
	4	i t. d.	. . . .	. .	. . . .	. .	
XI		**Kasa**					Podług salda dziennika kasowego w dn. 31.III. 19..........
XII		**Inne pasywa**					Pg. salda książk.
	1	Weksle obce	. . . .	. .			„ oddzielnego inwentarza w dziale „B“
	2	Przywilej spławu na rzece . . .	. . . .	. .			
	3	i t. d.	. . . .	. .	. . . .	. .	
XIII		**Depozyty walorowe**			. . . .	. .	Pg. sald książkowych.
XIV		**(Niedobór budżetowy)**			. . . .	. .	Pg. sprawozdania rachunkowego z wykonania budżetu.
		Suma stanu czynnego			. . . .	. .	

....dnia..................192.....

Podpisy: Kierownika zw. komun. (—)

Członków Zarządu komun.

(—)

(—)

(—)

Kierownika Rachuby

(—)

STAN BIERNY

Grupa	Pozycja	PASYWA	Wartość				Uwagi
			Sumy pozycyj		Sumy grup		
			Zł.	gr.	Zł.	gr.	
		Z przeniesienia . .			....	..	
XI		(Nadwyżka budżetowa). . . .			....	..	Pg. sprawozdania z wykonania budżetu
		Suma stanu biernego			....	..	

Podpisy członków komisji rewizyjnej

(—)

(—)

(—)

111.

Okólnik Nr. 100 z dnia 6 maja 1927 r. Nr. SS. 2120/27 do wszystkich PP. Wojewodów w sprawie współdziałania władz administracyjnych w akcji popierania Komitetu Floty Narodowej.

Komitet Floty Narodowej, istniejący na mocy ustawy z dnia 16 lutego 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 27 poz. 206), na którego czele stoi Prezydjum, składające się z najwyższych przedstawicieli Sejmu i Rządu, przystępuje obecnie do rozwinięcia szerokiej działalności na terenie całej Rzeczypospolitej Polskiej.

Ze względu na doniosły cel Komitetu — stworzenie floty polskiej tak handlowej jak wojennej – usilnie polecam uwadze Pana Wojewody działalność Komitetu i proszę o spowodowanie założenia we wszystkich podległych Panu powiatach miejskich i powiatowych Kół Komitetu, których praca winna być popierana przez podległych Panu Starostów wszystkiemi dostępnemi im środkami.

Za najważniejsze uważam uzyskanie dla Komitetu Floty Narodowej członków korespondentów, któremi winni być w pierwszym rzędzie we wsi pisarze gmin, wójci, sołtysi, nauczyciele szkół powszechnych i t. p., zaś w miastach i miasteczkach: urzędnicy państwowi i samorządowi i to przedewszystkiem ci z nich, którzy mają stałą styczność z ludnością. Zadaniem członków korespondentów jest zbieranie wkładek (conajmniej 1 zł. rocznie), za co przyznawać im można na żądanie odpowiednie wynagrodzenie, które nie powinno jednakże przekraczać 15% od zebranej sumy.

Zechce Pan Wojewoda w terminie trzymiesięcznym od dnia otrzymania niniejszego okólnika nadesłać Ministerstwu Spraw Wewnętrznych sprawozdanie o stanie prac organizacyjnych Kół Komitetu i liczbie członków—korespondentów.

Minister Spraw Wewnętrznych.

(—) *Sławoj Składkowski.*

112.

Okólnik Nr. 102 z dnia 6 maja 1927 r. Nr. Min. 243/27 do Panów Dyrektorów Depart. I — V i Naczelników Wydziałów.

Korespondencję adresowaną na moje nazwisko lub „do rąk własnych Ministra Spraw Wewnętrznych“ a dekretowaną przeze mnie na właściwe Departamenty, polecam załatwiać, przyjmując jako zasadę, że o sposobie załatwienia danej sprawy *petent musi bezwzględnie być niezwłocznie zawiadomiony*. Zawiadomienie petenta przez Min. Spraw Wewn. winno mieć miejsce zarówno w wypadku definitywnego załatwienia jego sprawy przez Ministerstwo, jak również w wypadkach odstępowania jej według kompetencji innemu resortowi, bądź też władzy admin. II instancji do załatwienia we własnym zakresie działania. W tym ostatnim wypadku, zawiadamiając o powyższem petenta, należy zaznaczyć, że definitywnej odpowiedzi udzieli mu dany urząd wojewódzki.

Powyższy tryb postępowania winien być stosowany względem spraw, zaopatrzonych w dekretację z moim podpisem, względnie zawierającą nadto treść mego ewent. szczególnego zlecenia w danej sprawie. Ewidencję spraw tego ostatniego rodzaju (t. j. zaopatrzonych w moje szczególne zlecenia co do sposobu ich załatwienia) zechcą P. P. Dyrektorowie Depart. zlecić swym sekretarzom, których obowiązkiem będzie informować perjodycznie Szefa Sekretarjatu Ministra, o stanie odnośnych załatwień.

Minister Spraw Wewnętrznych

(—) *Sławoj Składkowski.*

113.

Okólnik Nr. 103 z dnia 7 maja 1927 r. Nr. OL. 1062/27—1) do Panów Wojewodów (wszystkich).— 2) do Panów Dyrektorów Depart., Naczelników Wydz. i wszystkich urzędników M. S. Wewn. w sprawie przyśpieszenia odpowiedzi na interpelacje.

Art. 33 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej nakłada na Rząd obowiązek udzielania w okresie nie przekraczającym 6-ciu tygodni odpowiedzi na interpelacje posłów i senatorów, a w wypadku niemożności zachowania tego terminu nakazuje w umotywowanem oświadczeniu uzasadnić brak rzeczowej odpowiedzi.

Z tekstu tego artykułu wynika, że odpowiedź w przepisanym terminie powinna stanowić regułę, a przekroczenie go dopuszczalne jest jedynie w wyjątkowych wypadkach, tymczasem praktyka ostatnich kilku sesyj sejmowych wykazuje, że zaledwie około 5—10% odpowiedzi nadchodzi bez opóźnienia, a pozostałe zalegają nieraz przez dłuższe okresy, czasami nawet przekraczające rok.

Zważywszy, iż merytoryczna strona interpelacyj w wyjątkowych jedynie wypadkach uzasadnia tak poważne opóźnienia, polecam na przyszłość jaknajściślej przestrzegać przy załatwianiu interpelacyj terminów wyznaczonych dla nadesłania odpowiedzi lub dochodzeń przeprowadzonych na skutek interpelacyj. Jest to konieczne tembardziej, iż przyjęta przez Rząd zasada nieodpowiadania na interpelacje wniesione podczas poprzedniej sesji (brak ciągłości między sesjami), w razie opóźniania odpowiedzi z winy organów rządowych mogłaby uczynić iluzorycznym prawo interpelacyj zagwarantowane Konstytucją.

W szczególności bez względu na zamknięcie sesji ciał ustawodawczych polecam w terminie 2 tygodni złożyć sprawozdanie co do interpelacyj jakie znajdują się w załatwieniu Urzędu Wojewódzkiego i ewent. władz I instancji.

Sprawozdanie należy ułożyć w/g schematu jak w załączeniu. W szczególności w sprawozdaniu należy podać:

a) krótką treść (sprawę) interpelacji i nazwisko interpelanta,

b) stadjum, w jakiem się interpelacja znajduje,

c) przypuszczalny termin załatwienia interpelacji (ewent. przypuszczalny termin ukończenia dochodzeń),

d) jeżeli odpowiedź na interpelacje jest spóźniona - przyczyny, które opóźnienie spowodowały.

Minister Spraw Wewnętrznych
Sławoj Składkowski.

1 zał.

Schemat sprawozdania o zaległych interpelacjach.

Nr. bieżący	Nazwisko 1-go interpelanta i krótką treść interpelacji	Data wniesienia interpelacji	Stadjum, w jakiem znajduje się załatwienie interpelacji	Przypuszczalna data ostatecznego załatwienia interpelacji w urzędzie układającym sprawozdanie	Przyczyny ewent. opóźnienia załatwienia interpelacji

114.

Okólnik Nr. 105 z dnia 9 maja 1927 r. Nr. SG. 1427/27 do Pana Wojewody (wszystkich) w sprawie sporządzania bilansów, rachunków strat i zysków oraz zestawień statystycznych za 1926 rok przez komunalne Kasy Oszczędności według wzorów.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych przesyła w załączeniu wzór Nr. 1-szy bilansu oraz wzór Nr. 2-gi rachunku strat i zysków dla komunalnych (powiatowych i miejskich) Kas Oszczędności, tudzież wzory Nr. 3 i 4, obejmujące niezbędne dane statystyczne, które odzwierciadlałyby rzeczywisty stan wspomnianych Kas Oszczędności.

Ministerstwo prosi Pana Wojewodę o bezzwłoczne wydanie zarządzenia, aby wszystkie powiatowe i miejskie Kasy Oszczędności, znajdujące się na terenie podległym Panu Wojewodzie, wypełniły załączone formularze i przedłożyły je w 3 egzemplarzach, z których jeden Pan Wojewoda nadeśle Ministerstwu Spraw Wewnętrznych, jeden Ministerstwu Skarbu i jeden Głównemu Urzędowi Statystycznemu. Tam gdzie bilansów nie ułożono jeszcze, należy je ułożyć w/g załączonych wzorów, tam gdzie to już nastąpiło należy przegrupować pozycje bilansów w/g wzoru i nadesłać Ministerstwu takie zestawienie dla umożliwienia opracowania ogólnych zestawień statystycznych.

Zarazem Ministerstwo zwraca uwagę, że w przyszłości roczne bilanse, rachunki zysków i strat oraz zestawienia statystyczne powinny być sporządzane przez komunalne Kasy Oszczędności według wskazanych wzorów.

Podsekretarz Stanu
(—) Jaroszyński.

zał. 4.

Wzór Nr. 1.

POWIATOWA MIEJSKA[1]
KASA OSZCZĘDNOŚCI

W ....

Zatwierdzona w dniu .... **192**..... **r.**

Uruchomiona w dniu .... **192**..... **r.**

B I L A N S na dzień 31 grudnia 192..... **roku.**

---

[1]) Wyraz niepotrzebny skreślić.

Stan czynny (AKTYWA)

BILANS NA DZIEŃ

L. P.	WYSZCZEGÓLNIENIE		Zł.	gr.
1	Kasa (gotówka)[2].			
2	Rachunki bieżące w instytucjach kredytowych			
	a) w Banku Polskim			
	b) w Bankach państwowych			
	c) w P. K. O.			
	d) w instytucjach kredytowych komunalnych			
	e) w innych instytucjach kredytowych			
3	Papiery wartościowe własne[2])			
	a) państwowe			
	b) komunalne			
	c) inne			
4	Papiery wartościowe funduszów rezerwowych[3])			
	a) państwowe			
	b) komunalne			
	c) inne			
5	Weksle zdyskontowane[1])			
6	Pożyczki na skrypty dłużne			
7	Pożyczki w rachunkach bieżących na zastaw			
	a) papierów wartościowych			
	b) innych wartości (książ. oszcz. sum hipoteczn. i t. p.)			
8	Pożyczki terminowe na zastaw			
	a) papierów wartościowych			
	b) innych wartości (książ. oszcz., sum hipoteczn. i t. p.)			
9	Pożyczki hipoteczne			
	a) na nieruchomości miejskie			
	b) na nieruchomości ziemskie			
10	Pożyczki komunalne (udzielone przez Kasę)			
	a) powiatowym związkom komunalnym			
	b) gminom wiejskim			
	c) gminom miejskim			
	d) gminnym Kasom pożyczk.-oszczędn.			
	e) pow. i miejsk. kasom oszczędn.			
11	Nieruchomości[5])			
	wartość początkowa			
	„ amortyzacyjna			
	wartość końcowa			
12	Nieruchomości[5])			
	wartość początkowa			
	„ amortyzacyjna			
	wartość końcowa			
13	Różne[6])			
14	Strata[7])			
		Razem		
	Weksle do inkasa			
		Razem		
	Depozyty (nasze)			

31 GRUDNIA 192.... R.

Stan bierny (PASYWA)

L. p.	WYSZCZEGÓLNIENIE		Zł.	gr.
1	**Kapitał zakładowy** [8])			
2	**Fundusz rezerwowy**			
3	**Inne rezerwy**			
	a)			
	b)			
	c)			
4	**Wkłady**			
	a) bezterminowe [9])			
	b) terminowe do 3-ch miesięcy			
	c) terminowe ponad 3 miesiące i warunkowe . .			
	d) salda kredytowe rachunków bieżących			
5	**Redyskonto weksli**			
6	**Kredyty udzielone kasie**			
	a) przez Bank Polski			
	b) przez Banki państwowe			
	c) przez P. K. O.			
	d) przez instytucje kredytowe komunalne			
	e) przez inne instytucje kredytowe			
	f) przez samorządy terytorjalne			
7	**Zobowiązania hipoteczne** [10])			
8	**Różne** [6])			
9	**Czysty zysk** [7])			
	Razem	**Razem** . .		
	Różni za inkaso.			
		Razem . .		
	Depozyty (obce).			

UWAGI ad [2]), [3]), [4]), [5]), [6]), [7]), [8]), [9]), [10]) na odwrocie.

UWAGI

[2]) Wartość kuponów płatnych a jeszcze nie zrealizowanych zalicza się do papierów wartościowych (pozycja 3 lub 4). Bilety skarbowe zalicza się również do papierów wartościowych (państwowych). Do sumy papierów wartościowych należy doliczyć wartość kuponów bieżących.

[3]) Wszelkie inne pokrycia funduszów rezerwowych winny być zamieszczone łącznie z odpowiedniemi pozycjami stanu czynnego bilansu.

[4]) W tej pozycji należy umieścić wszelkiego rodzaju pożyczki wydane na weksle.

[5]) Wartość nieruchomości i ruchomości winna być wykazana według stanu w dniu sporządzenia bilansu, a mianowicie początkowa wartość według ceny kupna powinna ulec zmniejszeniu o kwotę wszystkich odpisów na amortyzację (t. zw. funduszu amortyzacyjnego) dokonanych od chwili nabycia danej nieruchomości lub ruchomości.

[6]) Zasadnicze rachunki różne powinny mieć charakter przejściowy. Należałoby te rachunki bliżej określić np. komorne opłacone za przyszły okres gospodarczy, procenty okresu przyszłego i t. p.

[7]) Sumy umieszczone w tych pozycjach powinny być równe kwotom wyprowadzonym z rachunku strat i zysków.

[8]) Pozycję tę należy pominąć o ile kasa nie posiada kapitału zakładowego.

[9]) O ile Kasa posiadała wkłady w walucie obcej należy o nich uczynić odpowiednią wzmiankę i podać ich nominalną sumę.

[10]) Pozycja ta obejmuje tak wkłady na książeczki oszczędnościowe płatne na każde żądanie (a vista) lub za kilkudniowym wypowiedzeniem jak i wkłady na rachunki czekowe. O ile wypowiedzenie sięga terminu miesięcznego lub dłuższego należy odpowiednie wkłady zaliczać do terminowych.

[11]) Długi powstałe wskutek zastawienia własnych nieruchomości przy zaciągnięciu pożyczek.

Wzór Nr. 2.

Powiatowa Miejska[1]
Kasa Oszczędności

w..

Rachunek zysków i strat na dzień 31 grudnia 192...... r.

[1]) Wyraz niepotrzebny skreślić.

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW [1]

STRATY

L. P.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Zł.	gr.
1	**Procenty i prowizje** [2] (zapłacone i dopisane)		
2	**Koszty administracji**		
	a) osobowe		
	b) rzeczowe		
3	**Podatki i opłaty skarbowe**		
4	**Straty na dłużnikach niewypłacalnych**		
5	**Straty na kursie papierów wartościowych**		
6	**Odpisy amortyzacyjne**		
	a) od nieruchomości		
	b) od ruchomości		
7	**Inne**		
8	**Czysty zysk**		
	Razem .		

[1] Rachunek strat i zysków powinien zawierać wszystkie straty i zyski bez wzajemnego saldowania, to znaczy nie należy potrącać procentów i prowizyj zapłaconych od procentów i prowizyj otrzymanych.

[2] Pożądane jest wyszczególnienie procentów otrzymanych i zapłaconych według rodzajów operacyj.

NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 192...... ROKU.

ZYSKI

L. P.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Zł.	gr.
1	Procenty i prowizje[2]) (otrzymane)		
2	Zysk na kursie papierów wartościowych		
3	Inne		
4	Straty		
	Razem .		
	Z czystego zysku przekazano		
	1) do funduszu rezerwowego		
	2) do innych rezerw (jakich)		
	a)		
	b)		
	c)		
	3) do dyspozycji władz samorządowych na cele użyteczności publicznej		
	4)		
	5)		
	RAZEM (suma czystego zysku) .		

Wzór Nr. 3.

Powiatowa Miejska Kasa Oszczędności w ....[1])

Kredyty udzielone przez Kasę w ciągu roku

(Pożyczki rzeczywiście wypłacone w okresie sprawozdawczym)

L. p.	RODZAJ	Ilość	Suma		Najwyższa kwota pożyczek udziel. osobie	
			Zł.	gr.	fizycznej	prawnej
1	Weksle zdyskontowane (pożyczki na weksle)					
2	Pożyczki na skrypty dłużne					
3	Pożyczki terminowe na zastaw:					
	a) papierów wartościowych.					
	b) innych wartości (książeczek oszczędnościowych, sum hipotecznych i t.d.					
4	Pożyczki hipoteczne:					
	a) na nieruchomości miejskie					
	b) na nieruchomości ziemskie. . . .					
5	Pożyczki komunalne:					
	a) powiatowym związkom komun. . .					
	b) gminom wiejskim					
	c) gminom miejskim					
	d) gminnym kasom poż. oszczędn . .					
	e) powiatowym i miejskim kasom oszczędności					

Kredyty zaległe w końcu roku[2])

L. p.	RODZAJ	Zaległe mniej niż 3 miesiące			Zaległe od 3 — 6 miesięcy			Zaległe ponad 6 miesięcy		
		Ilość	Suma		Ilość	Suma		Ilość	Suma	
			Zł.	gr.		Zł.	gr.		Zł.	gr.

Obroty na rachunkach wkładów w ciągu roku

WKŁADKI	WPŁATY			WYPŁATY		
	Ilość	Suma		Ilość	Suma	
		Zł.	gr.		Zł.	gr.
1. Wkłady bezterminowe						
2. Wkłady terminowe do 3 mies.						
3. Wkłady terminowe ponad 3 mies. i warunkowe						
4. Salda kredytowe rachunków bieżących. . . .						

[1]) Wyraz niepotrzebny skreślić.

[2]) Wymienić podług rodzajów przewidzianych w bilansie. Czas zaległości należy liczyć od daty płatności pożyczki, po uwzględnieniu ewentualnych prolongat.

Wzór Nr. 4.

POWIATOWA MIEJSKA[1]
KASA OSZCZĘDNOŚCI

w...

Wiadomości Statystyczne

za 192...... rok.

1) Wyraz niepotrzebny skreślić.

Wiadomości ogólne.

1. Kasa w 192..... r. stosowała następującą stopę procentową od wkładów:
   a) bezterminowych . . . . od %.............. do %..............
   b) terminowych do 3-ch miesięcy . . . . od %.............. do %..............
   c) terminowych ponad 3 miesiące i warunkowych . . . . od %.............. do %..............
   d) na rachunkach bieżących . . . . od %.............. do %..............

2. Pieniądze wypożyczone przynosiły Kasie w 192..... roku:
   a) pożyczki na weksle . . . . %
   b) „ na skrypty dłużne . . . . %
   c) „ na rachunkach bieżących . . . . %
   d) „ terminowe na zastaw . . . . %
   e) „ hipoteczne . . . . %
   f) „ komunalne . . . . %

3. Liczba książeczek oszczędnościowych:
   a) w końcu roku poprzedz. rok sprawozdaw. było książeczek oszczędnościowych . ...
   b) „ „ „ sprawozdawcz. wydano książeczek nowych . . . .
   c) „ „ „ „ umorzono książeczek . . . .
   d) „ końcu roku „ pozostało książeczek . . . .

   Uwaga (a + b — c = d).

4. Liczba książeczek oszczędnościowych w końcu roku sprawozdawczego według wysokości wkładów.

	Ilość książeczek	Suma w złotych
Do 50 złotych włącznie.	....	....
Powyżej 50 zł. do 100 zł.	....	....
„ 100 „ „ 150 „	....	....
„ 150 „ „ 200 „	....	....
„ 200 „ „ 300 „	....	....
„ 300 „ „ 400 „	....	....
„ 400 „ „ 500 „	....	....
„ 500 „ „ 1000 „	....	....
„ 1000 „ „ 5000 „	....	....
Powyżej 5000 złotych .	....	....
Ogółem (jak p. 3-ci d) .	....	....

Uczestnicy obrotu oszczędnościowego według zawodów[2]).

	Ilość książeczek	Suma w złotych
1. Młodzież szkolna i dzieci		
2. Studenci szkół wyższych		
3. Urzędnicy publiczni, łącznie z wojskowymi i duchowieństwem		
4. Urzędnicy i pracownicy prywatni w rolnictwie, przemyśle i handlu (włączając pracowników handlowych)		
5. Funkcjonarjusze niżsi, woźni, gońcy (publiczni i prywatni)		
6. Emeryci i inwalidzi		
7. Rzemieślnicy samodzielni		
8. Kupcy (handlowcy) samodzielni		
9. Przemysłowcy		
10. Rolnicy samodzielni		
11. Wolne zawody		
12. Robotnicy wykwalifikowani i niewykwalifikowani, przemysłowi i rolni, rzemieślnicy niesamodzielni		
13. Służba domowa (osobista)		
14. Inne zawody		
15. Bez zawodu		
16. Urzędy i zakłady publiczne		
17. Organizacje założone w celach gospodarczych		
18. Organizacje społeczne dobroczynne i t. p. (bez celów zysków).		
Razem		

²) O ile Kasa wydaje książeczki na okaziciela bez wymienienia nazwiska należy książeczki te z powyższego podziału wyłączyć i podać ogólną ilość i sumę.

115

Okólnik Nr. 106 z dnia 10 maja 1927 r. Nr. AP. 5769/27 do wszystkich PP. Wojewodów i P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie przedłużania paszportów konsularnych przez władze krajowe.

Treść okólnika Nr. 88 z dn. 8. IX. 1926 r. zmienia się w następujący sposób:

W punkcie 1-szym zamiast „normalne paszporty konsularne" winno być „takie paszporty konsularne".

Pkt. 2 otrzymuje brzmienie: „Paszporty konsularne, zaopatrzone w adnotację, iż paszport traci ważność po powrocie do kraju (z uwagi na brak faktycznego miejsca zamieszkania zagranicą) wogóle nie mogą być przedłużane, chyba zupełnie wyjątkowo, o ile zachodzi rzeczywista konieczność ponownego wyjazdu zagranicę na podstawie danego paszportu konsularnego, np. wobec znacznych trudności uzyskania (przeniesienia) obcej wizy do nowego paszportu, któryby miał być wystawiony.

Dyrektor Departamentu

(—) *Kirst*

116.

Okólnik Nr. 107 z dnia 7 maja 1927 r. Nr. OL. 1585/27 do Pana Wojewody (wszystkich z wyjątkiem Śląskiego) w sprawie terminu przeprowadzania zmian terytorjalnych.

Okólnikiem Nr. 36 z 29. I. 1927 r. L. OL 12819/27 ustalono, że zmiany terytorjalne w podziale administracyjnym Państwa będą przeprowadzane w razie uzasadnionej nagłości w drodze wyjątkowej z terminem wejścia w życie z dniem 1 października, t. j. od połowy roku budżetowego.

Ponieważ przygotowanie wniosków w tych sprawach do przedłożenia ich Radzie Ministrów wymaga przynajmniej jednego miesiąca czasu, przeto zarządzam, by wnioski te przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych były przedłożone Prezydjum Rady Ministrów najpóźniej do 1 września, t. j. na jeden miesiąc przed 1 października.

Z uwagi na powyższe oraz ze względu na to, że rozpatrzenie i uzgodnienie tych wniosków z innemi Ministerstwami wymaga również pewnego czasu, wnioski winny być przez Pana Wojewodę przedłożone Ministerstwu Spraw Wewnętrznych najpóźniej do dnia 1 lipca.

W związku z powyższem należy dopilnować, żeby do każdego z tych wniosków, oprócz wyniku innych urzędowych dochodzeń, dołączone były:

1) opinje zainteresowanych ciał samorządowych, a przy zmianach terytorjalnych, które mają być przeprowadzane na zasadzie postanowień ustawy z 7. 7. 1921 r. Dz. U. R. P. Nr. 64, poz. 400 i ustawy z 1. 8 1923 r. Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 719,—ponadto opinje właściwego Sądu Apelacyjnego i Izby Skarbowej;

2) w sprawach zmiany granic miast również opinje właściwego Urzędu Ziemskiego;

3) wykazy liczby mieszkańców oraz ilości morgów zainteresowanych gmin;

4) szkic kartograficzny, przedstawiający dokładnie sytuację topograficzną;

5) odnośnie projektów zmiany granic miast oraz wymienianych w projektach tych miejscowości, których nazwa nie określa w sposób niewątpliwy odnośnego obszaru, dokładne opisanie ich granic;

6) o ile projektowanemi zmianami terytorjalnemi miałyby być objęte objekty stanowiące własność Państwa, opinje władz pod których zarządem te majątki względnie objekty znajdują się;

7) umotywowanie potrzeby przeprowadzenia projektowanej zmiany terytorjalnej oraz projekt rozporządzenia wraz ze szczegółowem uzasadnieniem.

Dla zmian, dokonywanych na podstawie rozporządzeń Ministra Spraw Wewnętrznych, ustala się termin przedkładania wniosków na dzień 1 sierpnia.

Wnioski, przedłożone przez Pana Wojewodę po tym terminie, względnie wymagające przeprowadzenia dodatkowych dochodzeń, rozważane będą dopiero z terminem wejścia w życie na dzień 1 kwietnia.

Podsekretarz Stanu

(—) *Jaroszyński*

117.

Okólnik Nr. 108 z dnia 11 maja 1927 r. Nr. Wojsk. 1884/27 do wszystkich Panów Wojewodów i Pana Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie akcji meldunkowej.

Z przedkładanych Ministerstwu Spraw Wewnętrznych sprawozdań stwierdzono, że akcja meldunkowa rezerwistów i zaliczonych do pospolitego ruszenia nie została dotychczas postawiona na tym poziomie, ażeby mogła w zupełności odpowiedzieć nałożonym na nią zadaniom. Doznaje ona załamania na tym punkcie, że obowiązani do zgłaszania zmiany miejsca zamieszkania względnie pobytu, zaniedbują obowiązki meldowania się. W związku z powyższem zarządza się co następuje:

Urząd gminny względnie meldunkowy, przyjmując zgłoszenia meldunkowe, winien sprawdzić, czy dana osoba dopełniła obowiązku wymeldowania się w poprzedniem miejscu zamieszkania lub pobytu. W wypadkach negatywnych urząd ten, niezależnie od doniesienia karnego, przewidzianego w §§ 48 i 49 instrukcji dla urzędów gminnych względnie meldunkowych o prowadzeniu meldunków z roku 1926, winien zawiadomić o tem właściwy urząd gminny względnie meldunkowy poprzedniego miejsca pobytu, celem uskutecznienia odpowiedniej adnotacji w księgach meldunkowych.

W tym kierunku zechcą PP. Wojewodowie (P. Komisarz Rządu) wydać dalsze stosowne zarządzenia podwładnym władzom admin. I instancji i władzom samorządowym.

Minister Spraw Wewnętrznych

(—) *Sławoj Składkowski.*

118.

Okólnik Nr. 109 z dnia 12 maja 1927 r. Nr. SF. 2567/27 do PP. Wojewodów b. zaboru rosyjskiego w sprawie podatku wyrównawczego dla gmin wiejskich b. zaboru rosyjskiego.

Zawiadamiam, że przesłane zostało do opublikowania w Dzienniku Ustaw rozporządzenie wykonawcze do ustawy z dnia 1 marca 1927 r. o samoistnym podatku wyrównawczym dla gmin wiejskich b. zaboru rosyjskiego.

W związku z tem rozporządzeniem udzielam w porozumieniu z Panem Ministrem Skarbu następujących bliższych wskazówek:

1) Z postanowienia ustawy z dnia 1 marca r. b. o podatku wyrównawczym wynika, iż zanim zostanie wprowadzony przez gminę ten podatek, powinna gmina wykorzystać wszystkie swe uprawnienia podatkowe, wypływające z ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych, a więc powinna również skorzystać z prawa podwyżki podatku gruntowego o 50% dopuszczalnej na podstawie ustępu drugiego art. 14 ustawy z dnia 15 czerwca 1923 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 65, poz. 505), która to ustawa powołana jest w art. 3 wpierw wymienionej ustawy;

2) Oznaczona w art. 1 i 2 omawianej ustawy z dnia 1 marca r. b. najwyższa dopuszczalna norma podatku wyrównawczego odnosi się do każdego poszczególnego okresu budżetowego.

W tem miejscu zwracam uwagę na przepis § 5 rozporządzenia wykonawczego, którego zamieszczenie było konieczne dla usunięcia wątpliwości, mogących powstać wobec spóźnionego wydania ustawy o podatku wyrównawczym.

Wedle wspomnianego wyżej § 5 samoistny podatek wyrównawczy może być pobrany na pokrycie deficytu z roku 1926 łącznie z I kwartałem 1927 r., w wysokości nieprzekraczającej maksymalnej normy, określonej ustawą w stosunku rocznym. Przepis ten ma swoje uzasadnienie w tem, iż ustawa z dnia 1 marca r. b. weszła w życie w I kwartale r. 1927, który to kwartał — ze względu na sposób układania w nim budżetów — był dalszym ciągiem roku budżetowego 1926, wobec czego gminom przysługiwało prawo pobrania podatku wyrównawczego w tymże I kwartale 1927 r, na pokrycie deficytu, wykazanego w budżetach tegoż kwartału — przy uwzględnieniu deficytu z r. 1926.

Wobec upływu w międzyczasie I kwartału r. 1927 i z uwagi na to, że preliminarze budżetowe gmin wiejskich na rok 1927/28 zostały już zatwierdzone, zastosowanie przepisu § 5 w praktyce przedstawiać się będzie w ten sposób, iż na skutek przeniesienia do budżetu 1927/28 zaległości biernych i czynnych z poprzedniego okresu obrachunkowego (§ 48 rozp. Min. Spraw Wewnętrznych z dnia 28 czerwca 1926 r. Dz. Ust. Nr. 75, poz. 433) gminy mogą w budżecie dodatkowym przewidzieć podatek wyrównawczy, względnie zwiększenie podatku wyrównawczego o ile już podatek ten przewidziano w budżecie na r. 1927/28, z tem jednakże zastrzeżeniem, że ogólna suma podatku wyrównawczego, przeznaczona na pokrycie deficytu r. 1927/28 łącznie z deficytem okresu poprzedniego, nie może przekroczyć sumy, odpowiadającej trzykrotnej liczbie ha.

Po ustaleniu w ten sposób ogólnej sumy podatku wyrównawczego pobrać się mającego w r. 1927/28 i przeznaczonego na pokrycie deficytu r. 1927/28 oraz poprzedniego okresu obrachunkowego, należy dokonać rozkładu całej sumy między płatników (wymiaru podatku), potrącając przytem od sumy pobrać się mającego podatku kwoty pobrane ewentualnie przez gminy zaliczkowo za rok 1926 i I kwartał 1927 r.

3) Zatwierdzanie przez wydziały powiatowe uchwał gminnych o wprowadzeniu w r. 1927/28 podatku wyrównawczego w takiej wysokości, że ogólna jego suma przekroczyłaby dwukrotną liczbę hektarów opodatkowanych w danej gminie, wymaga uprzedniego zezwolenia Pana Wojewody, działającego w porozumieniu z Prezesem Izby Skarbowej.

Przy udzielaniu tych zezwoleń Pan Wojewoda zechce czuwać nad tem, aby podatek wyrównawczy nie został wymierzony w roku 1927/28 w takiej wysokości, która przekroczyłaby zdolność płatniczą ludności wzgl. byłaby dla ludności zbyt uciążliwą. Należy zatem dokładnie zapoznać się z budżetami gminnemi, zatwierdzonemi przez wydziały powiatowe i odmawiać zezwolenia na podwyższanie podatku wyrównawczego wzgl. ograniczać projektowaną wysokość tego podatku w tych wypadkach, gdyby można było bez szkody dla interesów gminy zmniejszyć wydatki, preliminowane na rok 1927/28. W takich razach gminy musiałyby oczywiście poddać rewizji uchwalone przez siebie budżety.

Należy również przy sposobności udzielania zezwoleń na podwyższenie podatku wyrównawczego czuwać nad tem, aby podatek, o ile ma być pobrany w stosunkowo wysokiej normie, podlegał płatności w dwu lub nawet więcej terminach, o ile uiszczenie go w jednym terminie byłoby dla płatników zbyt uciążliwe.

4) Celem zapewnienia zarządom gmin podstaw wymiaru podatku wyrównawczego wydziały powiatowe powinny, nie czekając na prośby gmin, przesłać im dane liczbowe, dotyczące przypadającego na dany rok budżetowy podatku państwowego od budynków (rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 czerwca 1924 r. Dz. Ust. R. P. Nr. 51, poz. 523 i ustawa z dnia 1 kwietnia 1925 r. Dz. Ust. R. P. Nr. 43, poz. 296 oraz ewentualnie dane dotyczące wymiaru samoistnego podatku powiatowego od gruntów państwowych.

Nadmieniam, że równocześnie Pan Minister Skarbu wydaje podległym mu organom skarbowym polecenie co do dostarczania przez nie gminom odpowiednich danych, dotyczących przypadającego na dany rok budżetowy od poszczególnych płatników zasadniczego podatku gruntowego oraz co do wysokości cen wykupionych przez poszczególne przedsiębiorstwa świadectw przemysłowych i handlowych.

Minister Spraw Wewnętrznych:
(–) *Sławoj Składkowski.*

119.

Okólnik Nr. 110, z dnia 7 maja 1927 roku Nr. SF. 2305/27 wszystkim P. P. Wojewodom (z wyjątkiem P. Wojewody Śląskiego i Lwowskiego) w sprawie zasad poboru specjalnych opłat drogowych.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych udziela do wiadomości.

Dyrektor Departamentu:
(—) *Weissbrod*

MINISTERSTWO
SPRAW WEWNĘTRZNYCH
Nr. SF. 2305/27
WARSZAWA
dnia 7 maja 1927 r.

Odpis

**Do
Pana Wojewody
we Lwowie**

Odpowiadając na zapytanie Pana Wojewody z dn. 30 marca 1927 r. L. SA. 4192/27 Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wyjaśnia, iż odpowiedź na wątpliwości podniesione w tem sprawozdaniu, mieści się w p. 6 okólnika Nr. 43 z dn. 19-II-1927 r. (Nr. III. SF. 842/27), wedle którego wysokość sumy opłat drogowych, przypadająca na każdą z trzech grup płatników, powinna być oznaczona w statucie o poborze tych opłat.

Przepis powyższy rozumieć należy w ten sposób, że w granicach maksymalnych, ustalonych w p. 4 okólnika, a zmienionych częściowo okólnikiem z dn. 8. 4. 1927 r. Nr. 73 (III. SF. 1953/27) mogą związki komunalne obciążać poszczególne grupy płatników, wymienionych pod lit. a. b. c. pktu 4 w różnym stopniu, zależnym oczywiście od siły płatniczej poszczególnych grup płatników, i że to faktyczne obciążenia poszczególnych grup płatników nie musi pozostawać do siebie w takim stosunku, w jakim pozostają do siebie liczby, określające maksymalne obciążenie tych grup.

Dyrektor Departamentu:
(—) *Weissbrod*

120.

Okólnik Nr. 111, z dn. 17 maja 1927 r. Nr. OB. 1855, do wszystkich P. P. Wojewodów, Pana Komisarza Rządu na m. st. Warszawę oraz Pana Naczelnika Urzędu do Spraw Mniejszości w Katowicach w sprawie wysokości diet za podróże służbowe w czasie delegacji.

W odpowiedzi na zapytania poszczególnych władz Ministerstwo Skarbu pismem z dn. 11 maja b. r. Nr. 1256/DB/2 wyjaśniło, że przez uzupełnienie diety przewidziane w § 18 ustęp pierwszy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 lipca 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 72, poz 703) należy rozumieć *uzupełnienie* do wysokości *całej* diety normalnej, o ile tylko podróż służbowa trwała conajmniej 6 godzin.

Powyższe udziela się do wiadomości i stosowania.

Naczelnik Wydziału:
(—) *Robaczewski*

121.

Okólnik Nr. 112 z dn 17 maja 1927 r. Nr. SF. 2166/27 do wszystkich PP. Wojewodów (z wyjątkiem P. Wojewody Śląskiego) w sprawie wprowadzania, wymiaru i poboru samoistnych podatków komunalnych.

Zauważyłem, że przy wprowadzaniu, wymiarze i poborze podatków komunalnych związki komunalne popełniają szereg nieprawidłowości; celem ich usunięcia udzielam w porozumieniu z p. Ministrem Skarbu następujących wskazówek:

1. Wysokość podatków komunalnych.

Podatki komunalne należy ustalać na każdy rok budżetowy w takiej wysokości, w jakiej wymaga oszczędna, lecz wydatna gospodarka komunalna, bacząc przytem, aby nie przekraczały one zdolności płatniczej ludności i nie podważały egzystencji gospodarczej płatników. Przez stosowanie tej zasady uniknie się konieczności masowych odraczań terminów płatności podatków i generalnego stosowania ulg, co wprowadza zamieszanie do gospodarki związków komunalnych i niejednokrotnie demoralizuje płatników podatków.

Rzecz oczywista, że nawet przy oględnem ustalaniu wysokości podatków zajść może konieczność stosowania nietylko w indywidualnych wypadkach, lecz i generalnie odroczeń i ulg w płatności podatków. Wypadki te jednak zachodzić mogą tylko wyjątkowo (np. wskutek klęsk elementarnych w ciągu roku budżetowego).

2. Termin ustalania wysokości podatków.

Wszystkie daniny publiczne, które mają być pobrane w danym roku budżetowym, powinny być z reguły uchwalone przed rozpoczęciem tego roku, o ile oczywiście przepisy obowiązujące wymagają powzięcia tych uchwał na każdy rok podatkowy osobno; dotyczące uchwały powinny być przedstawione władzy nadzorczej najpóźniej razem z budżetem.

Związki komunalne nie mogą wprowadzać nowych podatków za ubiegły już rok budżetowy na podstawie uchwał powziętych po upływie tego roku. Pobór podatków na podstawie takich uchwał byłby sprzeczny z ogólną zasadą, iż prawo nie obowiązuje wstecz; na przeszkodzie stałby również ten wzgląd, iż podatki komunalne mają ścisły związek z budżetem związków komunalnych i że zatem wszystkie podatki, które związek komunalny w danym roku pobiera, muszą być przewidziane w jego budżecie, który nie może być zmieniany (przez wprowadzenie wpływów z nowych podatków) po jego wykonaniu. Z tych samych względów związki komunalne nie mogą po upływie roku budżetowego podwyższać na rachunek ubiegłego roku budżetowego podatków, przewidzianych w budżecie tego roku.

3. Zatwierdzanie uchwał finansowych związków komunalnych przez władze nadzorcze.

Zatwierdzenia przez władze nadzorcze budżetów i innych uchwał finansowych, a w szcze-

gólności uchwał w sprawie podatków, dokonywa się na podstawie oddzielnych aktów administracyjnych, które tylko, jak to wyjaśniono w okólniku Min. Spraw Wewnętrznych Nr. 70 z roku ubiegłego (wyjaśnienia do §§ 59—60 rozporządzenia wykonawczego Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 czerwca 1926 r. Dz. Ust. R. P. Nr. 75, poz. 433), mogą być dokonane jednem pismem, o ile władzy nadzorczej przedstawiono do zatwierdzenia jednocześnie z budżetem inne uchwały finansowe związku komunalnego, związane z budżetem.

Z powyższego wynika, że związki komunalne obowiązane są przedstawiać władzy nadzorczej z odpowiedniemi wnioskami o zatwierdzenie nietylko budżet, lecz i każdą uchwałę, którą wprowadza się wzgl. zmienia poprzednią uchwałę w sprawie daniny publicznej, o ile oczywiście uchwała taka wymaga według obowiązujących przepisów zatwierdzenia władzy nadzorczej; w razie przeciwnym należy przy budżecie przedstawić odnośną uchwałę do wiadomości.

4. *Ogłaszanie uchwał finansowych.*

Ogłaszanie uchwał (statutów) podatkowych związków komunalnych, wymagane przez art. 47 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych, powinno następować niezwłocznie po uprawomocnieniu się tych uchwał (statutów), przyczem w ogłoszeniu należy wskazać, przez jaką władzę nadzorczą, kiedy i za jaką liczbą zatwierdzona została uchwała podatkowa (statut podatkowy) wzgl. wskazać, że uchwała uprawomocniła się w trybie, przewidzianym w ustępie 3 art. 39 powołanej wyżej ustawy.

W ostatnim wypadku należy również powiadomić o uprawomocnieniu się uchwały (statutu podatkowego) właściwą władzę nadzorczą niezwłocznie po jej uprawomocnieniu się.

5. *Wymiar podatku.*

a) *władze wymiarowe.*

Stosownie do art. 43 ustawy o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych wymiar samoistnych podatków komunalnych uskutecznia zarząd związku komunalnego lub organ przez ten zarząd upoważniony; wymiar dodatków komunalnych do podatków (opłat) państwowych uskutecznia władza, powołana do wymiaru podatków. Wymiaru dodatków komunalnych do państwowego podatku dochodowego w b. dzielnicy pruskiej dokonywa władza komunalna.

b) *przygotowanie wymiaru.*

Wymiar podatków poprzedza odpowiednie jego przygotowanie, polegające na zebraniu potrzebnych w tym celu danych (podstaw wymiaru). Celem uzyskania podstaw wymiaru samoistnych danin komunalnych służą organom wymiarowym związku komunalnego prawa, określone w art. 44 ustawy o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych.

c) *ustalenie wysokości świadczeń podatkowych.*

Po zatwierdzeniu statutów podatkowych przez władzę nadzorczą należy bezzwłocznie przystąpić do ustalenia wysokości świadczeń podatkowych, wynikających z tych statutów, czyli do wymiaru podatków w ścisłem tego słowa znaczeniu. Obowiązek dokonania we właściwym czasie wymiaru samoistnych podatków komunalnych przez odnośne organa związków komunalnych wynika również z przepisu § 50 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 czerwca 1926 r. (Dz. Ust. Nr. 75, poz. 433), który stanowi, iż budżet związku komunalnego powinien być wykonany w całości zarówno w wydatkach, jak i w dochodach. Dla wykonania zaś budżetu po stronie dochodowej przed upływem roku budżetowego koniecznem jest możliwie wczesne dokonanie wymiaru podatków komunalnych, ażeby następnie było dosyć czasu na inne czynności, mające na celu realizację wymiaru i zapewnienie wpływów z wymienionych podatków.

Wymiaru podatku dokonywa się na okres jednego roku budżetowego.

O ile chodzi o dodatki komunalne do podatków państwowych, to mieć należy na uwadze, iż — jakkolwiek wymiaru tych dodatków, dokonywują organa, powołane do wymiaru odnośnych podatków państwowych, — ustalenie jednakże wysokości tych dodatków należy w każdym razie do organów związków komunalnych (o ile oczywiście wysokość ta nie jest definitywnie ustalona w ustawie). Rzeczą zatem związków komunalnych jest terminowe ustalenie wysokości tych dodatków, ażeby wysokość ta znana była dotyczącym organom wymiarowym przed przystąpieniem do wymiaru podatków państwowych. W razie niedotrzymania tego terminu wchodzą w zastosowanie przepisy art. 45 ustawy o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych.

Zaniechanie wymiaru podatku, przewidzianego w budżecie, może nastąpić tylko na podstawie odnośnej uchwały organu uchwalającego związku komunalnego, podlegającej zatwierdzeniu władzy nadzorczej, co jest konsekwencją tego, iż w tym samym trybie został wprowadzony podatek i w tym również trybie został ustalony budżet.

6. *Zawiadamianie płatników o wymiarze.*

Do skuteczności wymiaru samoistnych danin komunalnych wymagane jest — obok ogłoszenia odnośnych uchwał (art. 47 ustawy o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych) — zawiadomienie płatników o wymiarze.

Związki komunalne powinny dołożyć wszelkich starań aby o wymiarze wszystkich samoistnych podatków komunalnych, pobieranych za dany rok, płatnicy powiadamiani byli równocześnie. Zawiadomienia o wymiarze podatków (orzeczenia wymiarowe wzgl. nakazy płatnicze) należy z reguły zgodnie z art. 46 ustawy o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych, doręczać każdemu płatnikowi osobno, o ile ustawy lub statuty podatkowe nie przewidują odmiennego sposobu zawiadamiania o wymiarze podatku (taki odmienny sposób przewidziany jest np. we wzoro-

wym statucie podatku od psów i od posiadania przedmiotów zbytku, ogłoszonym w Nr. 36, poz. 390 Dziennika Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej z roku 1924).

7. Treść nakazów płatniczych.

Ogólne zasady postępowania administracyjnego wymagają, aby orzeczenie wymiarowe (nakazy płatnicze) zawierały wszystkie niezbędne dane, umożliwiające płatnikowi stwierdzenie słuszności wymiaru i ewentualne skorzystanie z prawa wniesienia odwołania, a więc te dane, które są konieczne dla sprawdzenia przez płatnika legalności poboru podatku i prawidłowości obliczenia należności podatkowej.

Nakazy płatnicze powinny zawierać następujące dane: a) imię, nazwisko i dokładny adres płatnika, b) powołanie uchwały (statutu podatkowego), na podstawie której wymierza się podatek i wskazanie daty uchwalenia statutu (np. statut podatku od psów uchwalony przez sejmik powiatowy w dniu......................), c) wskazanie czasu i sposobu ogłoszenia statutu (np. ogłoszony w numerze......................Dziennika Zarządu miasta...................... lub rozplakatowany w dniu......................), d) oznaczenie przedmiotu podatku (np. podatek od posiadania karety, podatek od placu budowlanego przy ulicy......................), e) oznaczenie podstawy obliczenia podatku (np. przy podatku od lokali — wysokość przedwojennego komornego po przeliczeniu na złote, przy opłatach drogowych i gminnym podatku wyrównawczym — wysokość (osobno) zasadniczego państwowego podatku od gruntów, ceny świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych oraz państwowego podatku od budynków, przypadająca na danego płatnika) f) oznaczenie stawki podatkowej (np. przy podatku od lokali — 8% przedwojennego komornego, przy podatku wyrównawczym i opłatach drogowych — wysokość mnożnika, stosowanego przy obliczaniu należności podatkowej, podstawą czego są podatki państwowe) g) termin i miejsce płatności podatku, h) pouczenie o skutkach niewpłacenia podatku w przepisanym terminie (przymusowe ściąganie, doliczenie kar za zwłokę i kosztów egzekucyjnych) wskazać należy wysokość tych dodatkowych należności wzgl. powołać ustawę, na podstawie której mogą być one pobrane, i pouczenie o środkach prawnych (dokładne wskazanie władzy odwoławczej, terminu dla wniesienia odwołania i sposobu wniesienia — za pośrednictwem władzy wymiarowej).

Na orzeczeniu wymiarowem (nakazie płatniczym) należy nadto oznaczyć dla celów kontroli wewnętrznej pozycję księgi bierczej, do której został wciągnięty dany wymiar podatku.

8. Doręczanie nakazów płatniczych.

Doręczanie płatnikom orzeczeń wymiarowych na samoistne podatki komunalne (nakazów płatniczych) powinno odbywać się za pokwitowaniem. Zaleca się połączenie pokwitowania z nakazem płatniczym z tem, że po wstawieniu do pokwitowania daty doręczenia i podpisaniu przez odbiorcę, pokwitowanie odrywa się od nakazu i pozostaje w aktach związku komunalnego.

9. Udzielanie wyjaśnień płatnikom podatków.

Związki komunalne powinny niezależnie od prawidłowego sporządzania orzeczeń wymiarowych (nakazów płatniczych) udzielać płatnikom na żądanie niezbędnych wyjaśnień dotyczących podstawy prawnej poboru podatku i sposobu ustalenia należności podatkowej. Należy w szczególności umożliwić płatnikom zapoznanie się z odnośną uchwałą (statutem podatkowym) i przepisami wykonawczemi do niej, zwłaszcza gdy płatnik nie ma istotnie możności takiego zapoznania się na podstawie dokonanego ogłoszenia takiej uchwały, wzgl. statutu (np. z powodu wyczerpania wydawnictwa, w którem nastąpiło ogłoszenie wzgl. nieobecności w danej miejscowości w tym czasie, gdy ogłoszenie miało miejsce w formie rozplakatowania).

10. Pobór i ściąganie podatków.

a) terminy płatności podatków.

Wpłacanie podatków należy żądać w takich terminach, które są najdogodniejsze dla płatników. Sprawa ta ma szczególnie duże znaczenie dla rolników ze względu na specjalne warunki ich gospodarstw (kwestja przednówka i żniw).

b) wnoszenie odwołań przez płatników.

Przeciwko wymiarowi danin komunalnych przysługują płatnikom środki prawne, określone w art. 48 i 49 ustawy o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych. Art. 50 utrzymuje w mocy przepisy o ośrodkach prawnych, służących płatnikom w b. dzielnicy pruskiej.

c) postępowanie władzy wymiarowej z odwołaniami.

Władza wymiarowa powinna niezwłocznie po otrzymaniu odwołania dokładnie zbadać zarzuty, podniesione przeciwko wymiarowi i w razie stwierdzenia nielegalności wymiaru powinna sama (więc nawet nie na wniosek odwołującego) bez przesyłania odwołania do władzy odwoławczej cofnąć zaskarżone orzeczenie wymiarowe.

O ileby władza wymiarowa na skutek wniesionego odwołania stwierdziła nielegalność całego aktu wymiarowego, powinna cofnąć cały wymiar (a więc i niezaskarżone orzeczenia wymiarowe).

Władza wymiarowa może również sama zmienić zaskarżone orzeczenie i wydać nowe, o ile uzna w całości za uzasadnione odwołanie co do wysokości wymiaru.

W tym jednak wypadku, gdy władza wymiarowa uzna za możliwe tylko częściowo sprostować wymiar lub też gdy uzna odwołanie za całkowicie nieuzasadnione, powinna bez zwłoki przesłać odwołanie władzy odwoławczej z odpowiednim wnioskiem na odrzucenie wzgl. częściową zmianę wymiaru.

Przesyłając odwołanie władzy odwoławczej, zarząd związku komunalnego powinien dołączyć wszystkie akta wymiaru daniny publicznej w konkre-

tnym przypadku, a więc odpis wzgl. referat orzeczenia wymiarowego (zbędne to będzie tylko w tym wypadku, gdy płatnik dołączył orzeczenie wymiarowe do swego odwołania), dowód doręczenia zaskarżonego orzeczenia, akta, na podstawie których ustalono posiadanie przez płatnika przedmiotu opodatkowania (np. deklarację wzgl. wyciąg z deklaracji właściciela nieruchomości o posiadaniu przez płatnika karety) akta, zawierające dane, na podstawie których ustalono podstawę do obliczenia należności podatkowej (np. wyciąg z protokółu posiedzenia komisji, która ustaliła wartość placu budowlanego i materjały, które służyły komisji za podstawę do ustalenia tej wartości). Zarząd związku komunalnego powinien ponadto przedstawić wyjaśnienia na zarzuty, zawarte w odwołaniu, o ile wyjaśnień tych nie będą zawierać przestawione akta.

Władza nadzorcza (odwoławcza) nie powinna w żadnym razie rozstrzygać odwołania wzgl. z urzędu uchylać wymiaru podatku bez uprzedniego zażądania wyjaśnień i aktów od władzy wymiarowej (zarządu związku komunalnego).

d) Wstrzymanie wykonania orzeczeń wymiarowych (nakazów płatniczych).

Postanowienie, zawarte w ustępie 3 art. 48 ustawy o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych, iż wniesienie odwołania nie wstrzymuje obowiązku terminowego uiszczenia daniny, należy rozumieć w ten sposób, iż nie wstrzymuje wykonania zaskarżonego orzeczenia sam przez się fakt wniesienia odwołania.

Powołane postanowienie nie stoi natomiast na przeszkodzie temu, że w pewnych wyjątkowych wypadkach może być przez odpowiednią władzę wstrzymane wykonanie orzeczenia wymiarowego. Skoro bowiem na podstawie art. 4 ustawy o Najwyższym Trybunale Administracyjnym w brzmieniu, ogłoszonem w numerze 68 Dziennika Ustaw R. P. z roku 1926, może być wstrzymane wykonanie orzeczenia ostatecznego w toku postępowania administracyjnego, nie można uważać za sprzeczne z duchem naszego ustawodawstwa zarządzenie takiego wstrzymania w tym czasie, gdy postępowanie administracyjne jeszcze nie jest ukończone.

Wstrzymać wykonanie orzeczenia wymiarowego może z reguły władza odwoławcza (władza wymiarowa powinna z reguły po zapoznaniu się z odwołaniem i uznaniu go za uzasadnione cofnąć albo zmienić wymiar — patrz wyżej lit. c) i tylko w tych wyjątkowych wypadkach, gdy zachodzi uzasadnione przypuszczenie nielegalności orzeczenia wymiarowego (np. wymiar podatku, nieprzewidzianego wyraźnie w ustawie, wzgl. gdy istnieje uzasadnione przypuszczenie, że zasady, na których oparto wymiar podatku, sprzeczne są z obowiązującemi przepisami; drugim warunkiem, ograniczającym władze przy zarządzeniu wstrzymywania wykonania orzeczenia wymiarowego, jest brak możności rozstrzygnięcia odwołania wobec konieczności przeprowadzenia dochodzeń (żądanie wyjaśnień i aktów od władzy wymiarowej, zwłaszcza w tych wypadkach, gdy odwołanie wniesione zostało bezpośrednio do władzy odwoławczej wzgl. w tych wypadkach gdy władza nadzorcza wkracza z urzędu).

e) Przymusowe ściąganie zaległych podatków.

Daniny wymierzone prawomocnie należy, po upływie terminów płatności, ściągnąć bez zwłoki przymusowo.

Brak sprężystości w działaniu aparatu egzekucyjnego powoduje niejednokrotnie trudności w ściągnięciu podatku, powstające m. in. z tego powodu, że pierwotna należność podatkowa zwiększa się znacznie (nieraz dwukrotnie) przez doliczenie kar za zwłokę i że w czasie egzekucji zaległego podatku należy się od płatnika nowy podatek.

O ile jednak zaległości podatkowe wywołane są tem, że na ludność nałożono nadmierne ciężary wzgl. wyznaczono terminy płatności bez liczenia się z właściwościami gospodarstw poszczególnych grup płatników, nietylko, że nie powinno się zbyt rygorystycznie stosować przymusowego ściągania, lecz przeciwnie należy zastosować odpowiednie odroczenia, a nawet ulgi podatkowe, a w każdym razie należy liberalnie stosować przepisy o karach za zwłokę. Bliższe wskazówki w tej sprawie zawarte są w okólniku Ministra Spraw Wewnętrznych Nr. 114 z roku 1925.

W wypadkach stwierdzenia dużych zaległości podatkowych powinna wkraczać władza nadzorcza i po stwierdzeniu przyczyny tych zaległości (nierozważne ustalenie wysokości podatków, wadliwe oznaczenie terminów płatności, bądź wadliwe funkcjonowanie aparatu egzekucyjnego) wydawać odpowiednie zarządzenia oczywiście w granicach przepisów obowiązujących.

f) Przyjmowanie od płatników należności podatkowej.

Przed przyjęciem od płatnika należności podatkowej zgodnie z orzeczeniem wymiarowem (nakazem płatniczym) należy zawsze, o ile tylko względy techniczne nie stoją temu na przeszkodzie, sprawdzić, czy nie jest on obowiązany uiścić dodatkowych należności (np. kary za zwłokę) i umożliwić mu przez to jednorazowe uregulowanie całej należności z tytułu danego podatku, przez co uniknie się potrzeby osobnego żądania od tegoż płatnika niejednokrotnie drobnych podatkowych należności, co jest połączone dla niego z dodatkowemi kosztami.

Wpłacone sumy zaliczać należy w każdym razie na pokrycie wspomnianych dodatkowych należności, a pozostałość na poczet właściwej (pierwotnej) należności podatkowej.

g) Zwrot płatnikom niewłaściwie pobranych podatków.

Uznaję za niedopuszczalne, ażeby związki komunalne po uwzględnieniu odwołania zwlekały ze zwrotem nieprawidłowo pobranych podatków komunalnych, o ile oczywiście pobrane sumy nie podlegają zaliczeniu na poczet innych zaległych danin publicznych, przypadających od tychże płatników, którym należy się zwrot. Konieczność natychmiastowego wyrównania nieprawidłowo po-

branych podatków wynika zresztą z obowiązku związku komunalnego nieobarczania obywateli ciężarami ponad ustawową miarę.

II. Nadzór władz nadzorczych nad wymiarem podatków komunalnych.

Zwracam uwagę władz sprawujących nadzór nad samorządem na konieczność stałego czuwania nad prawidłowością wymiaru i poboru przez związki komunalne danin publicznych, sprawdzianem czego jest w dużym stopniu liczba odwołań i zażaleń, uznanych przez władze nadzorcze za uzasadnione, jak również stan zaległości podatkowych.

Wadliwy wymiar i pobór podatków przynosi szkodę zarówno płatnikom, jak i związkowi komunalnemu, a nadto przysparza władzom nadzorczym dużo pracy połączonej z rozstrzyganiem odwołań i rozpatrywaniem zażaleń. Z tych względów władze nadzorcze powinny wymagać z całą stanowczością usuwania braków w postępowaniu organów wymiarowych i poborowych związków komunalnych.

Z drugiej strony kładę nacisk na szybkie załatwianie odwołań przez właściwe władze, bowiem zwłoka z wydawaniem decyzji podrywa poczucie praworządności i naraża nieraz płatników na niepowetowane straty, wskutek obowiązku wpłacania wymierzonej daniny publicznej pomimo wniesienia odwołania.

O powyższem Pan Wojewoda zechce powiadomić wszystkie związki komunalne.

Za Ministra Spraw Wewnętrznych
(—) *Jaroszyński*
Podsekretarz Stanu.

122.

Okólnik Nr. 113 z dn. 16 maja 1927 r. Nr. OB. 1858/27 do Pana Wojewody (wszystkich z wyjątkiem Śląskiego) w sprawie prowadzenia inwentarzy Starostw.

Zgodnie z okólnikami Min. Spraw Wewnętrznych z dnia 13 maja 1919 r. Nr. 280 (Dz. Urzędowy M. S. Wewn. Nr. 34, poz. 427), z dnia 21 stycznia 1920 r. Nr. 20 (Dz. Urzędowy M. S. Wewn. Nr. 7, poz. 2), oraz z dnia 31 stycznia 1920 r. Nr. 21 (Dz. Urzędowy M. S. Wewn. Nr. 7, poz. 3) Urzędy Wojewódzkie posiadają odpisy ksiąg inwentarzowych podległych urzędów I instancji, które to odpisy uzupełniają na podstawie perjodycznych sprawozdań odnośnych urzędów.

Dążąc do wprowadzenia jaknajwiększych uproszczeń w urzędowaniu oraz wobec ustania warunków, zmuszających do prowadzenia inwentarzy w dwóch egzemplarzach, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych poleca zaprzestać prowadzenia inwentarzy Starostw w Urzędach Wojewódzkich. Odtąd zatem Starostwa nie będą nadsyłać Urzędom Wojewódzkim wykazów przybytków i ubytków inwentarza, a kontrola ksiąg inwentarzowych odbywać się będzie na miejscu w Starostwach przy lustracjach Urzędu.

Za Dyrektora Departamentu
(—) *St. Twardo.*
Główny Inspektor M. S. Wewn.

123.

Okólnik Nr. 114 z dn. 18 maja 1927 r. Nr. OB. 1873 do wszystkich P.P. Wojewodów oraz Pana Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie opłat stemplowych od wyciągów z akt stanu cywilnego.

Okólnikiem z dnia 22 lutego b. r. Nr. OB. 531 (kol. 46) Ministerstwo Spraw Wewnętrznych udzieliło wyjaśnień w sprawie opłat stemplowych od wyciągów i innych świadectw z akt stanu cywilnego i poleciło podanie tych wyjaśnień do wiadomości wszystkich urzędów stanu cywilnego.

W uzupełnieniu okólnika w tej sprawie należy oznajmić urzędom stanu cywilnego, że wyciągi i inne świadectwa z akt stanu cywilnego, wydawane urzędom państwowym i samorządowym, są wolne od opłaty na mocy art. 160 (punkt 3) ustawy o opłatach stemplowych (Dz. Ust. Nr. 98 z r. 1926 p. 570).

Jak stwierdziło Ministerstwo Skarbu — niektóre urzędy stanu cywilnego wymagają opłaty stemplowej od sądów karnych, żądających wyciągów z akt stanu cywilnego celem ustalenia wieku młodocianych przestępców. Opłaty stemplowej w tych wypadkach oczywiście nie należy pobierać. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych prosi zatem o wydanie stosownego w tym względzie zarządzenia.

W końcu Ministerstwo Spraw Wewnętrznych prostuje nieścisłość, jaka wkradła się do powołanego na wstępie okólnika Nr. OB. 531 w ustępie II p. b: w podanym w tym ustępie w nawiasie przykładzie zamiast słów: „na obszarze b. dzielnicy rosyjskiej" winno być: „w stoł. mieście Warszawie".

Naczelnik Wydziału
(—) *Robaczewski.*

124.

Okólnik Nr. 115 z dn. 17 maja 1927 r. Nr. SS. 6368/27 do Pana Wojewody (wszystkich — z wyjątkiem śląskiego, poznańskiego, pomorskiego, lwowskiego, stanisławowskiego, tarnopolskiego i krakowskiego) w sprawie uproszczenia urzędowania przez uchylenie wzgl. ograniczenie zbędnych ewidencyj, sprawozdań i uchwał.

W okresie początkowej organizacji władz administracyjnych wydało Ministerstwo Spraw Wewnętrznych szereg zarządzeń, mających na celu ułatwienie wykonywania nadzoru nad działalnością związków komunalnych, a zobowiązujących je do przesyłania sprawozdań, odpisów uchwał reprezentacyj gminnych i powiatowych.

Z chwilą przekazania Wojewodom nadzoru nad związkami komunalnemi przedkładanie Ministerstwu niektórych sprawozdań okazało się zbędne.

W celu uproszczenia urzędowania i ograniczenia zbędnych korespondencyj, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zarządza:

1) uchyla się nałożony zarządzeniem z dnia 29 marca 1919 Nr. 43226 wzgl. z dn. 11 grudnia 1923 r. Nr. SM. 6898/23 obowiązek przedkładania

Ministerstwu odpisów protokółów posiedzeń rad miejskich miast wydzielonych;

2) uchyla się nałożony zarządzeniem z dnia 6.4.1924 Nr. SM. 1043 obowiązek przedkładania Ministerstwu sprawozdań o zatrudnieniu wzgl. przyjęciu inwalidów wojennych w instytucjach samorządowych.

Ewidencje w sprawach wymienionych pod 1 i 2 powinny być prowadzone przez Urzędy Wojewódzkie.

3) zmienia się ustalony zarządzeniem z dnia 19.8.1925 Nr. SF. 1120 miesięczny termin składania Urzędom Wojewódzkim sprawozdań o założeniu gminnych Kas Oszczędnościowo-Pożyczkowych na kwartalny.

Dyrektor Departamentu

(—) *Weissbrod.*

125.

Okólnik Nr. 116 z dn. 21 maja 1927 r. Nr. SF. 2731/27 do wszystkich P. P. Wojewodów (z wyjątkiem P. Wojewody Śląskiego) w sprawie zaciągania przez związki komunalne pożyczek krótkoterminowych.

W myśl art. 33 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. (Dz. Ust. Nr. 94, poz. 747) uchwały związków komunalnych w sprawie zaciągania pożyczek, z wyjątkiem pożyczek przeznaczonych na czasowe zasilenie funduszów kasowych, wymagają zatwierdzenia władz nadzorczych.

Przepis powyższy — zgodnie zresztą z obowiązującemi ustawami o ustroju związków komunalnych — należy rozumieć w ten sposób, że jakkolwiek nie wszystkie pożyczki związków komunalnych muszą być zaciągane za zezwoleniem władzy nadzorczej, to jednakże nie mogą organa wykonawcze zaciągać żadnych pożyczek bez upoważnienia ich do tego przez odpowiednią uchwałę związku komunalnego, przyczem przez wyrażenie „uchwała związku komunalnego“ rozumie się oczywiście uchwałę organu uchwalającego danego związku — czy to dotyczącą konkretnie określonej pożyczki, czy też upoważniającą organ wykonawczy do zaciągania w pewnym określonym czasie (np. w ciągu roku budżetowego) pożyczek obrotowych (na zasilenie funduszów kasowych) do określonej wysokości oraz na ogólnie w tejże uchwale określonych warunkach.

Doszło do mej wiadomości, że — wbrew powyższemu, art. 33 ustawy, przytoczonej we wstępie, stosowany jest w praktyce — zwłaszcza w gminach miejskich — częstokroć w ten sposób, iż pożyczki na czasowe zasilenie funduszów kasowych zaciągane są przez organa wykonawcze związków komunalnych (zwłaszcza przez magistraty) bez odpowiednich uchwał organów uchwalających, a nawet bez ich wiedzy.

Ponieważ praktyka powyższa niezgodna jest z obowiązującemi przepisami ustawowemi, a nadto dać może pole do dowolności i nadużyć organów wykonawczych związków komunalnych i narazić na szwank interesy gospodarcze odnośnych związków komunalnych, zechce Pan Wojewoda zwrócić uwagę związków komunalnych na jej niedopuszczalność oraz baczyć, ażeby się na przyszłość nie powtarzała.

Za Ministra

(—) *Jaroszyński*

Podsekretarz Stanu.

126.

Okólnik Nr. 117 z dn. 20 maja 1927 r. Nr. OP. 594/27 do P. P. Wojewodów, P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, P. Komendanta Głównego Policji Państwowej oraz do Tymczasowego Wydziału Samorząd. we Lwowie w sprawie interpretacji art. 21 ustawy emerytalnej z dnia 11.XII.23 r. w związku z § 21 rozporz. Rady Min. z dn. 16.VII.24 r. w sprawie kosztów przesiedlenia emerytów.

W kwestji interpretacji art. 21 ustawy emerytalnej z dnia 11.XII.1923 r. (Dz. Ust. Nr. 6 poz. 46) w związku z § 21 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16.VII.1924 r. (Dz. Ust. Nr. 72, poz. 703), Ministerstwo Skarbu w porozumieniu z Prezydjum Rady Ministrów udzieliło pismem okólnem z dnia 1 kwietnia 1927 r. Nr. 12988/DB/Em./26 następującego wyjaśnienia:

W zastosowaniu do funkcjonarjuszów państwowych, przesiedlających się z powodu przeniesienia w stan spoczynku do innego miejsca zamieszkania, postanowienie par. 21 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 lipca 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 72) należy w ten sposób rozumieć, że w razie przesiedlenia emeryta państwowego zwraca mu się:

a) koszty przewozu urządzenia domowego koleją lub statkiem, udowodnione oryginalnemi listami przewozowemi.

b) udowodnione koszty przewozu urządzenia do i od dworca kolejowego, ewentualnie koszty wozu meblowego, opakowania i t. p.

Do pozycji tej należy również doliczyć bilety kolejowe emeryta i jego rodziny bez diet.

Koszty pod b) nie mogą jednak przekraczać odnośnie do samotnych 75% uposażenia jednomiesięcznego, odnośnie do osób utrzymujących jednego lub 2 członków rodziny—75% dwumiesięcznego uposażenia, odnośnie do osób utrzymujących więcej niż dwu członków rodziny — 75% trzymiesięcznego uposażenia. Kwotę kosztów pod a) należy przyznać niezależnie od wysokości kosztów przyznanych w granicach wymienionych pod b). Przez członków rodziny rozumie się osoby, na które w myśl ustaw o uposażeniu przysługuje funkcjonarjuszowi w służbie czynnej prawo do dodatku ekonomicznego.

Naczelnik Wydziału:

(—) *St. Dobrowolski.*

127.

Okólnik Nr. 118 z dn. 24 maja 1927 r. Nr. OL. 1569/27 do wszystkich P. P. urzędników Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w sprawie podziału czynności Wydziałów AP. i ZH. M. S. Wewn.

W podziale czynności pomiędzy Wydziały Ministerstwa, podanym do wiadomości okólnikiem Nr. 18 z dn. 21.I.1927 r. Nr. I. OL. 175/27, zarządzam następujące zmiany:

a) Punkt 7 podziału czynności w Wydziale Porządku Publicznego otrzymuje brzmienie następujące:

„Sprawy dotyczące przepisów o ograniczeniach w sprzedaży i spożyciu napojów alkoholowych w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego, a w szczególności opinjowanie zezwoleń na wyjątki co do odległości miejsc sprzedaży napojów alkoholowych od niektórych budynków (art. 6 ustawy), zakaz sprzedaży i podawania oraz spożywania tychże napojów (art. 7 ustawy z wyjątkiem ustępu I-go) w porozumieniu z Wydziałem Hygjeny Społecznej, o ile względy zdrowotności publicznej wchodzą w rachubę“.

b) W punkcie 13 podziału czynności w Wydziale Hygjeny Społecznej po słowie „opartych“ dodaje się: „w zakresie zdrowotności publicznej“, zaś następne zdanie w brzmieniu: „opinjowanie o ulgach przewidzianych w art. 6 ustawy“, skreśla się.

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *Sławoj Składkowski.*

128.

Okólnik Nr. 119 z dnia 28 maja 1927 r. Nr. AA. 3633 do Panów Wojewodów (wszystkich) oraz P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie wykonywania prawa prasowego.

Z dniem 8 czerwca r. b. wchodzi w życie rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej o prawie prasowem. Prawo to wprowadza jednolity w całem Państwie system kontroli nad prasą, której ciężar spoczywać będzie na władzach administracyjnych I instancji (Starostwach, Komisarjatach Rządu, Dyrekcjach Policji, Prezydentach niektórych miast). Proszę więc Pana Wojewodę (P. Komisarza Rządu) o zwrócenie uwagi podległych Mu władz na obowiązki ich w tym zakresie, oraz na ustalenie właściwego współdziałania z Prokuratorami, zwłaszcza znajdującemi się w siedzibach odnośnych władz.

I. O ile to jest w danym okręgu aktualnem, władza administracyjna powinna ze względu na zmiany, wypływające z nowego prawa prasowego, powiadomić ze swej strony zakłady drukarskie i redakcje czasopism o obowiązku dostarczania druków, zgodnie z art. 7 i 8 prawa prasowego, do lokalu władzy administracyjnej *niezwłocznie* po odbiciu pierwszych egzemplarzy z tem, że rozpowszechnianie może nastąpić niezwłocznie *po dostarczeniu* tych egzemplarzy.

Dalej należy powiadomić zakłady drukarskie i redakcję czasopism, że egzemplarz, który *w myśl art. 9* prawa prasowego winien być dostarczony *do bibljoteki* Urzędu Prokuratorskiego przy Sądzie Okręgowym, winien drukarz złożyć w Kancelarji Urzędu Prokuratorskiego *natychmiast* po rozpoczęciu urzędowania w Urzędzie Prokuratorskim, jeśli druk wyszedł przed godzinami urzędowemi lub po nich, bezzwłocznie zaś, jeśli druk pojawił się w godzinach urzędowania; Prokurator może jednak zarządzić i umożliwić składanie bezzwłocznie także poza zwykłemi godzinami urzędowemi. Jeśli Urząd Prokuratorski ma siedzibę poza miejscem druku, drukarz winien druk przesłać *opłatnie i bezzwłocznie* Prokuraturze pocztą, obowiązek bowiem dostarczenia ciąży na drukarzu.

Z trzech egzemplarzy, dostarczonych w myśl art. 7, władza administracyjna prześle bezzwłocznie jeden egzemplarz bezpośrednio do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, a drugi do Urzędu Wojewódzkiego; w m. st. Warszawie Komisarjat Rządu przesyła obydwa egzemplarze Ministerstwu Spraw Wewnętrznych.

Egzemplarze te winny być zaopatrzone przez władze administracyjne stemplem, wykonanym według niżej podanego wzoru, z zaznaczeniem w odpowiedniej rubryce stempla wysokości nakładu danego druku. Stempel należy przybijać na odwrotnej stronie okładki u góry, lub w braku okładki, na odwrocie karty tytułowej.

WZÓR STEMPLA

nazwa władzy administracyjnej I instancji
EGZEMPLARZ OBOWIĄZUJĄCY Nakład................. Egz................. Dnia..................... 19.................

II. Obowiązek kontroli druków (czytania) ciąży wyłącznie na władzy administracyjnej, która swierdziwszy przekroczenie przepisów prasowych porządkowych, może zarządzić zajęcie druku (art. 38, 73), stwierdziwszy zaś w treści druku niewątpliwie cechy przestępstwa, ściganego z urzędu, jest z reguły obowiązana (art. 38, 73) zarządzić zajęcie. Należy jednak zajęcie druków, zawierających treść przestępną, dokonywać z oględnością, biorąc pod uwagę w każdym poszczególnym wypadku, czy ze względu na warunki lokalne i inne okoliczności, interes Państwa jest istotnie zagrożony, tembardziej, że w razie uchylenia zajęcia, poszkodowany może zażądać od Skarbu Państwa odszkodowania (art. 91).

Brak zajęcia druku nie wyklucza jednak ścigania winnych, ani późniejszego orzeczenia konfiskaty przez Sąd.

Odpowiedzialność władzy administracyjnej w zakresie kontroli druków jest tem większa, że *Prokurator nie ma obowiązku zapoznawania się z treścią wszystkich druków*, nie wyłączając nadsyłanych do jego bibljoteki urzędowej. Ustawodawca urzeczy-

wistnił w prawie prasowem ogólną zasadę, że do władz bezpieczeństwa, a nie do Prokuratora, należy stałe, w formach zorganizowanych, obserwowanie normalnych objawów życia społeczności i pierwsze wkroczenie, jeśli wśród tych licznych objawów, z reguły zgodnych z prawem, ujawniony będzie wypadek wyjątkowy, anormalny, to jest przestępstwo.

III. Prokurator może jednak także zarządzić zajęcie druku, jeśli dowie sie o przestępstwie wskutek doniesienia jakiejkolwiek władzy lub osoby prywatnej lub inną drogą, nie wyłączając zapoznania się z treścią druku, złożonego w jego bibljotece.

IV. Prokuratora Okręgowego należy zawiadomić, który urzędnik władzy administracyjnej ma poruczony nadzór nad prasą, kto go ewent. zastępuje, określając dokładnie miejsce (lokal) jego urzędowania, oraz ewent. telefon, za którego pośrednictwem Prokurator w sprawach nagłych będzie mógł się porozumiewać. Pożądanem jest, aby w Starostwach, w których okręgu nie wychodzi wiele druków, nadzór nad prasą wykonywał w miarę możności sam Starosta. W każdym razie winien on pozostawać w ścisłym kontakcie z odnośnym urzędnikiem i udzielać mu wskazówek, zapewniających prawidłowe stosowanie przepisów prasowych.

V. Należy przestrzegać przepisu art. 73 pr. pras., że przy wykonaniu zajęcia wskazuje się tylko artykuł dziennikarski, wiadomość, ogłoszenie i t. p., zawierające treść przestępną, lecz nie poszczególne ustępy, co jest zastrzeżone dopiero do wniosku jaki w myśl art. 74 pr. pras. sporządzić wypadnie. Obowiązek wskazania artykułu dziennikarskiego, wiadomości, ogłoszenia i t. p. już przy wykonaniu, ewent. w ciągu 24-ch godzin, dotyczy tylko czasopism. Jeśli zwłoka nie grozi niebezpieczeństwem, organ, wykonywający zajęcie, otrzyma pisemne upoważnienie do wykonania z wymienieniem *druku*, ulegającego zajęciu. Upoważnienie to organ powinien okazać osobom, które zastanie w miejscu wykonania zajęcia, np. w drukarni, administracji i redakcji czasopisma, księgarni.

Od powyższego upoważnienia należy odróżniać zawiadomienie w myśl art. 73 ust. ost.

VI. W zawiadomieniu w myśl art. 73 ust. ost. należy określić czasopismo, ulegające zajęciu (tytuł — Nr. — data czasopisma — „wydanie poranne“, „wieczorne“ i t. p.) i wskazać artykuł dziennikarski, wiadomość, ogłoszenie zawierające treść przestępną, ewent. dodać, że zajęcie ogranicza się do części czasopisma, *dających się oddzielić*, o ile interesowany poniesie koszty podzielenia. Oczywiście bowiem niemożliwe jest odłączenie druku z odwrotnej strony, ani wydzielenie części, znajdujących się na tej samej stronie, co utwór zakwestjonowany, ani wogóle części, stanowiących całość nieoddzielną. Oddzielenia dokonywa w lokalu władzy administracyjnej pod jej nadzorem interesowany, albo osoby, działające w jego imieniu lub przez niego najęte.

Postanowienia, dotyczące oddzielenia części druku, mają zastosowanie także do druków, nie będących czasopismami.

Zarządzenie w p. VI, o ile dotyczy oddzielenia części druku, jest czynnością przygotowawczą dla decyzji sądu, przewidzianej w artykule 77. Czynność ta nie jest wyraźnie nakazana art. 73, który uprawnia do zajęcia całego druku, gdy dopiero sąd w myśl art. 77 ma obowiązek ograniczenia zakazu do części druku, jeśli ten da się podzielić, — zatem zarządzenie, zawarte w p. VI, jest poprzedzeniem na korzyść interesowanych.

VII. W razie zajęcia druku władza administracyjna pierwszej instancji prześle bezpośrednio egzemplarze druku z oznaczeniem ustępów, zawierających cechy przestępstwa, Ministerstwu Spraw Wewnętrznych — w liczbie dwóch, a Urzędowi Wojewódzkiemu — jeden.

Mimo, że prawo prasowe w art. 74 ust. 1 nakazuje dołączyć do wniosku „egzemplarz“ druku, należy celem ułatwienia Prokuratorowi jego dalszych czynności, dołączyć do wniosku po cztery egzemplarze zajętego druku, z tego jeden z oznaczeniem ustępów, zawierających cechy przestępstwa, a trzy bez jakichkolwiek oznaczeń. Na żądanie należy Prokuratorowi przesłać także dalsze egzemplarze ponad liczbę powyżej wymienioną. Reszta zajętych egzemplarzy druku będzie przechowana na składzie władzy administracyjnej.

VIII. Jeżeli Sąd nie zatwierdzi zajęcia (art. 78), władza administracyjna złoży sprawozdanie Wojewodzie, a odpis sprawozdania prześle bezpośrednio Ministerstwu Spraw Wewnętrznych.

IX. Terminy, wyznaczone w art. 74—76 są instruktywnemi, razem jednak — wliczając także czas potrzebny na przesyłkę pocztową—nie mogą przekroczyć terminu, przewidzianego w art. 78, ponieważ przekroczenie go powoduje ustanie zajęcia z mocy samego prawa. Dla tego władze winny przestrzegać ściśle terminów instruktywnych; władza, która by je przekroczyła, staje się odpowiedzialną, gdyby wskutek tego przekroczono termin przewidziany w art. 78 pomimo, że inne władze zachowały terminy, wyznaczone przez prawo dla ich czynności. Jeżeli więc władza administracyjna ma wysłać pismo do drugiej władzy administracyjnej lub prokuratora, nie znajdującego się w siedzibie władzy wysyłającej, zatem pocztą, należy liczyć się z czasem, potrzebnym na przesyłkę pocztową i pismo nadać, nie wyczekując ostatniego dnia terminu instruktywnego dla danej czynności (art. 74).

X. Czasopisma (art. 3), wychodzące w chwili wejścia w życie nowego prawa prasowego legalnie na zasadzie dotychczasowych ustaw, mogą wychodzić nadal bez potrzeby zgłoszenia, przewidzianego w art. 23 i nast. prawa prasowego. Czasopisma te winny jednak czynić zadość od dnia wejścia w życie prawa prasowego wymaganiom formalnym tego prawa (art. 20) i ewent. braki, wypływające z odmiennych przepisów poprzedniego prawa, usunąć w trybie art. 27 pr. pras., zgłaszając niezbędne zmiany. W szczególności, jeśli czasopismo miało dotąd kilku redaktorów odpowiedzialnych,—należy wymienić jednego, a jeśli miało tylko „redaktora“ (bez dodatku „odpowiedzialny“), należy zgłosić tę osobę lub inną, jako „redaktora odpowiedzialnego“ (art. 27 i 23 ust. I lit. c., oraz ust. 2).

Władza administracyjna zawiadomi o powyższem bezzwłocznie ze swej strony miejscowe czasopisma.

Powyższe postanowienia należy odpowiednio stosować do istniejących zakładów graficznych i składów druków celem wprowadzenia w życie przepisów art. 15 — 19 i 10 prawa prasowego.

XI. Władze administracyjne I-ej instancji winny zawiadamiać bezpośrednio Min. Spraw Wewnętrznych o powstaniu nowych czasopism niezwłocznie po złożeniu zgłoszeń przez osoby, zamierzające wydawać czasopisma.

Wszelkie zmiany, zachodzące w warunkach wydawania czasopisma, winny być również niezwłocznie komunikowane bezpośrednio Ministerstwu Spraw Wewnętrznych. O powstawaniu nowych czasopism oraz o wszelkich zmianach w warunkach wydawania czasopism należy także zawiadamiać właściwe Urzędy Wojewódzkie.

XII. Z upoważnienia, przewidzianego w art. 12, należy korzystać tylko wyjątkowo, a określając rodzaj druków, których rozpowszechnianie byłoby wzbronione, unikać wszelkiego pozoru nierównomiernego ustosunkowania się do druków, zwłaszcza zaś do czasopism, poza warunkami ustawowemi „bezpieczeństwa publicznego lub moralności publicznej“. Przed zwróceniem się do władzy przełożonej o zezwolenie na wydanie zakazu, należy porozumieć się z interesowanemi władzami i ich oświadczenie przedstawić władzy przełożonej.

W szczególności — jeżeli ma być wydany zakaz rozpowszechniania w pobliżu świątyń, np. wszystkich druków z wyjątkiem wydawnictw, służących kultowi religijnemu, należy porozumieć się z duchownym (zarządem) świątyni, ewent. także z wyższą hierarchją wyznaniową; w sprawach zakazu w pobliżu szkół (np. druków wszystkich lub tylko powieści kryminalnych, broszur agitacyjnych, politycznych, pism, dotyczących życia płciowego, podniecających wyobraźnie w tym zakresie) — z kierownictwem właściwych zakładów naukowych i ew. z wyższemi instancjami naukowemi; w sprawach zakazu w pobliżu wojskowych instytucyj, zabudowań (koszar, magazynów i t. p.), miejsc ćwiczeń i postojów—z właściwemi komendantami i dowódcami, przyczem w miejscowościach, gdzie znajdują się komendy miasta lub placu, należy zawsze zażądać ich oświadczenia. Zakaz może być wydany na czas oznaczony lub do odwołania, stosownie do okoliczności, np. na czas odpustu, ćwiczeń lub postoju wojska. Z reguły porozumienie z właściwemi władzami i zezwolenie władzy przełożonej w sprawie zakazu będzie mogło nastąpić w drodze pisemnej. W wypadkach nagłych, jak niezapowiedziane ćwiczenia wojskowe lub postój, porozumienie nastąpi ustnie; w ten sam sposób, a ewent. przy użyciu telefonu lub telegrafu, będzie uzyskane zezwolenie.

W zakazie należy oznaczyć bądź jego bezterminowość (aż do odwołania), bądź czas trwania (wyszczególnienie dni), oraz ściśle objekt, w którego „bezpośrednim pobliżu“ zakaz obowiązuje, i okrąg, który przez to określenie rozumieć należy.

Jak z przepisu prawa wynika, okrąg powinien być możliwie ograniczony i nie przekraczać rzeczywistej potrzeby, uzasadnionej warunkami lokalnemi. W żadnym razie okrąg ten nie powinien przekraczać w poszczególnych kierunkach stu metrów odległości od danego objektu; okrąg może obejmować tylko miejsca ogólnie dostępne, łączące się bezpośrednio z objektem. Okrąg w pobliżu lokali wyborczych należy określić, zgodnie z art. 66 ordynacji wyborczej sejmowej („Dz. Urz. R. P.“ Nr. 66, poz. 590 z r. 1922), wzgl. zgodnie z innemi właściwemi ordynacjami, obowiązującemi przy wyborach, które mają się odbyć.

Pismo do władzy przełożonej o zezwolenie na wydanie zakazu powinno obejmować wszystkie istotne postanowienia zamierzonego zakazu.

Treść pisma niniejszego, będącego pouczeniem urzędowem i zarządzeniem wewnętrznem, nie ulega opublikowaniu ani w formie pisemnej, ani ustnej.

Minister Spraw Wewnętrznych
Sławoj Składkowski.

129.

Okólnik Nr. 120 z dn. 28 maja 1927 r. Nr. OB. 2001 do wszystkich PP. Wojewodów, Pana Komisarza Rządu na m. st Warszawę, Pana Naczelnika Urzędu do spraw mniejszości w Katowicach w sprawie godzin urzędowych.

Rada Ministrów na posiedzeniu w dn. 20 maja 1927 r. powzięła uchwałę następującą:

Zmieniając częściowo uchwałę Rady Ministrów z dn. 30 kwietnia 1924 r. w sprawie godzin urzędowania, ustanawia się, począwszy od dnia 1 czerwca 1927 r. godziny urzędowania od godziny 8.00 do 15, w soboty od godziny 8.00 do godz. 13.30.

O powyższej uchwale zawiadamia się na podstawie okólnika Prez. Rady Ministrów z dnia 23 maja r. b. Nr. 8548 (kolejny Nr. 36), celem wydania dalszych zarządzeń.

Minister Spraw Wewnętrznych:
(—) *Sławoj Składkowski*

130.

Okólnik Nr. 121 z dnia 29 maja 1927 r. Nr. Min. 270/27 do P. P. Wojewodów i P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie Komisji Nadzwyczajnej do walki z nadużyciami, naruszającemi interesy Państwa.

Dnia 30 kwietnia 1927 r. Rozporządzeniem Pana Prezydenta Rzeczypospolitej (Dz. U. Nr. 41, poz. 369) powołaną została do życia Komisja Nadzwyczajna do walki z nadużyciami, naruszającemi interesy Państwa.

Ze względu na wagę, jaką Rząd przywiązuje do prac tej Komisji w zakresie uzdrowienia stosunków młodej naszej państwowości, zechcą Panowie zwrócić uwagę podwładnych Starostów i Komendantów Policji Państwowej na treść po-

wołanego rozporządzenia i przysługujące członkom Komisji i delegowanym sędziom, prokuratorom i urzędnikom uprawnienia, jak również zlecić, by organy administracyjne i policyjne okazywały wyżej wymienionym skuteczną pomoc nietylko w związku z prowadzonem śledztwem lub dochodzeniem, lecz również odnośnie udzielania informacyj, zapewnienia pomieszczeń, środków lokomocji i t. d.

Minister Spraw Wewnętrznych:
(-) Sławoj Składkowski.

131.

Okólnik Nr 122 z dnia 24 maja 1927 r. Nr. OB. 1878/27 do PP. Dyrektorów Departamentów i Naczelników Wydziałów w Min. Spr. Wewn. w sprawie drukowania okólników dla Starostw.

Poczynając od dnia 1 czerwca r. b. Kancelarja Główna będzie odbijać okólniki M. S. Wewn. w większych ilościach i rozsyłać je wojewodom w takiej liczbie, by starczyła nietylko dla samego Urzędu Wojewódzkiego lecz również dla wszystkich urzędów I instancji. Dotyczyć to jednak może tylko tych okólników, które muszą być podane do wiadomości urzędom I instancji i nie może obejmować okólników, których wykonanie należy wyłącznie do Urzędów Wojewódzkich. Wobec tego zechcą Panowie polecić podwładnym urzędnikom, by na wszystkich okólnikach, które mają być w całości komunikowane Starostwom, czynili adnotację dla Kancelarji: „ODBIĆ również i dla Starostw".

Okólniki nie posiadające na marginesie tej uwagi będą wysyłane, Wojewodom w dotychczasowych ilościach, t. j. tylko dla użytku urzędu II instancji.

Za Dyrektora Departamentu
(—) St. Twardo.
Główny Inspektor M. S. Wewn.

132.

Okólnik Nr. 123 z dnia 28 maja 1927 r. Nr. SG. 1794/27 do wszystkich PP. Wojewodów w sprawie opłat pobieranych za spław przez związki komunalne.

W okólniku z dnia 6. IX. 1926 r. L. VI. 20/26 Ministerstwo Robót Publicznych zwróciło m. in. uwagę PP. Wojewodów na nieprawidłowe pobieranie przez związki komunalne opłat żeglugowych oraz wydało zarządzenia, mające na celu uregulowanie tej sprawy.

Wedle wiadomości posiadanych przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, zdarzają się jednakże i obecnie wypadki pobierania przez związki komunalne opłat żeglugowych, niezgodnych z przepisami obowiązujących ustaw, np. na przybijanie łodzi i statków do brzegu, za ich wyładowanie i t. p.

Wobec tego Ministerstwo Spraw Wewnętrznych przypomina treść przytoczonego wyżej okólnika Ministerstwa Robót Publicznych i nawiązując do przytoczonych w tym okólniku przepisów ustawy wodnej, wyjaśnia, iż związki komunalne pobierać mogą opłaty żeglugowe jedynie za korzystanie ze specjalnych urządzeń, wykonanych ich kosztem dla udogodnienia ładowania osób i towarów na wodzie żeglownej lub na brzegu (np. wybudowanie przystani, specjalnego zejścia z brzegu) wzgl. za zajęcie placu przybrzeżnego, będącego własnością zw. kom., na skład, na czasowe pomieszczenie towarów wyładowanych, lub na inne cele żeglugowe (art. 34 ustawy wodnej).

W myśl powyższego nie należy zatwierdzać uchwał związków komunalnych, nakładających na żeglugę śródlądową opłat bez żadnych faktycznych świadczeń ze strony związków komunalnych na rzecz tejże żeglugi. — O ile opłaty tego rodzaju są pobierane — podlegają one uchyleniu.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych prosi PP. Wojewodów o wydanie dalszych stosownych zarządzeń oraz o zwrócenie zw. kom. uwagi, że działalność ich w tym względzie powinna być nacechowana raczej intencją popierania rozwoju żeglugi śródlądowej, a nie czynienia trudności w tym względzie przez obciążenie — nieuzasadnionemi nawet nieraz — opłatami.

Dyrektor Departamentu
(—) Weissbrod.

133.

Okólnik Nr. 124 z dnia 2 czerwca 1927 r. Nr. SS. 3022/27 do wszystkich P. P. Wojewodów (oprócz P. P. Wojewodów w Poznaniu, Toruniu i Katowicach) Pana Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie obowiązku zapewnienia opieki społecznej, a zasady przynależności gminnej.

Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej zawiadomiło Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, że w jednej z gmin miejskich organa policji państwowej odstawiły tułające się na dworcu kolejowym bezdomną kobietę z dwojgiem małoletnich dzieci do gminy, w której kobieta ta była wpisana do ksiąg stałej ludności.

W związku z tem w porozumieniu z P. Ministrem Pracy i Opieki Społecznej oznajmiam, że postąpienie organów policji nie było właściwe, ponieważ zasada przynależności gminnej wzgl. wpisu do ksiąg stałej ludności w myśl art. 10, obowiązującej na obszarze całego Państwa, z wyjątkiem województw: Poznańskiego, Pomorskiego i Śląskiego, ustawy z dnia 16.VIII.1923 r. o opiece społecznej (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 726), nie posiada znaczenia, o ile chodzi o zapewnienie opieki społecznej.

W myśl powołanego przepisu każdy obywatel Rzeczypospolitej ma prawo do opieki tymczasowej ze strony tej gminy, w której okręgu przebywa w chwili, kiedy wynikła potrzeba opieki i to bez względu na czas trwania pobytu. Gdyby dana gmina nie była obowiązaną do trwałej opieki może domagać się zwrotu wydatków od gminy zobowiązanej do trwałej opieki (art. 8 powołanej ustawy), względnie odesłać potrzebującego pomocy do gminy, zobowiązanej do trwałej opieki na koszt tejże gminy pod warunkami, przewidzianemi w art. 11 i 12 powołanej

ustawy oraz w rozporządzeniu Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 27.III.1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 31, poz. 318).

Zgodnie z powyższem proszę Pana Wojewodę (P. Komisarza Rządu) o wydanie stosownych zarządzeń podwładnym Sobie organom, aby w przypadkach analogicznych z opisanym na wstępie zaniechały odsyłania potrzebujących opieki do gmin przynależności wzgl. do gmin, w których są wpisani do ksiąg stałej ludności, a natomiast przekazywały ich przedewszystkiem gminom, obowiązanym do udzielania opieki tymczasowej.

Dyrektor Departamentu

(—) *Weissbrod.*

134.

Okólnik Nr. 125 z dnia 1 czerwca 1927 r. Nr. OP. 635/27 do P. P. Wojewodów (z wyjątkiem śląskiego), P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę i do Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie w sprawie początku czasu służby państw. polskiej w górnośląskiej części Województwa Śląskiego.

W związku z wykonaniem art. 2 ustawy z dnia 13. II. 1924 r. (Dz. Ust. Nr. 21, poz. 224) i rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15. VII. 1925 r. (Dz. Ust. Nr. 75, poz. 526) podniesiona była swego czasu przez Komisję Weryfikacyjną przy Śląskim Urzędzie Wojewódzkim kwestja, od jakiej daty należy liczyć służbę państwową polską na Górnym Śląsku tym funkcjonarjuszom, którzy pełnienie obowiązków służbowych na tym obszarze rozpoczęli w organizacjach plebiscytowych polskich (Komisarjacie Plebiscytowym, Naczelnej Władzy powstańczej i Naczelnej Radzie Ludowej). Wówczas Ministerstwo Spraw Wewnętrznych reskryptem z dnia 2 stycznia 1926 r. Nr. AP. 15347 wyjaśniło, że jako datę, od której najwcześniej można było rozpocząć służbę państwową polską w górnośląskiej części Województwa Śląskiego, przyjąć należy dzień faktycznego objęcia władzy na Górnym Śląsku przez Rzeczpospolitą, t. j. dzień 20 czerwca 1922 r.

Ze względu na zasadnicze znaczenie tej informacji Ministerstwo Spraw Wewnętrznych podaje ją Panom do wiadomości.

Naczelnik Wydziału:

(—) *St. Dobrowolski.*

135.

Okólnik Nr. 126 z dn. 2 czerwca 1927 r. Nr. OB. 2015 do wszystkich PP. Wojewodów, P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, Pana Naczelnika Urzędu do spraw mniejszości w Katowicach oraz Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie w sprawie opłaty stemplowej od podań.

Zgodnie z okólnikiem Ministerstwa Skarbu z dnia 21 maja r. b. L. DPO. 3788/VII. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych oznajmia, że w razie nieuiszczenia opłaty stemplowej od podania — obowiązek wezwania petenta do uiszczenia opłaty, przewidziany w art. 152 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o opłatach stemplowych (Dz. U. R. P. Nr. 98, poz. 570), ciąży na tym urzędzie, do którego podanie winno być wniesione *według właściwych przepisów.*

Jeżeli podanie od którego nie uiszczono należnej opłaty, wniesiono do urzędu niewłaściwego, to Urząd ten może odstąpić podanie urzędowi właściwemu bez uprzedniego wezwania petenta do uiszczenia opłaty.

Naczelnik Wydziału

(—) *Robaczewski,*

136.

Okólnik Nr. 127 z dnia 6 czerwca 1927 Nr. OP. 526/27 do PP. Wojewodów, P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, P. Naczelnika Urzędu dla Spraw Mniejszości w Katowicach i do Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie w sprawie wyższego szczebla uposażenia z tytułu studjów wyższych.

Ministerstwo Skarbu pismem okólnem z dnia 25 kwietnia 1927 r. L. 1034/DB/2 zawiadomiło, że zdarzają się wypadki przyznawania funkcjonarjuszom państwowym wyższego szczebla z tytułu studjów wyższych w grupie uposażenia, przysługującej danemu funkcjonarjuszowi od terminu późniejszego niż 1 października 1923 (termin wejścia w życie ustawy o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska).

Wobec powyższego Ministerstwo Skarbu zwróciło uwagę, że zarówno z brzmienia przepisu, zawartego w ustępie ostatnim art. 100 ustawy z dnia 9 października 1923 o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska (Dz. U. R. P. Nr. 116 poz. 924), jak również z umieszczenia go w dziale postanowień przejściowych wymienionej ustawy wynika ponad wszelką wątpliwość, że przepis ten stosuje się wyłącznie do tych urzędników, etatowych pracowników kolei państwowych (art. 101 powołanej ustawy w brzmieniu ustawy z dnia 4 lutego 1925 r. Dz. U. R. P. Nr. 19 poz. 136) oraz oficerów, którzy pozostawali w służbie w dniu 1 października 1923 r. oraz do tej grupy uposażenia, do której wymienieni zostali zaliczeni z ważnością do dnia 1 października 1923 r. na mocy postanowień art. art. 98, 99 i 100 wyżej wymienionej ustawy z dnia 9 października 1923 r.

Powyższe podaje się do wiadomości w ślad okólnika z dnia 4 maja 1925 r. Nr. 46/AP 4411, celem bezzwłocznego sprostowania wymiaru szczebla uposażenia tych funkcjonarjuszów, których niniejszy okólnik, dotyczy, oraz doniesienia Ministerstwu Spraw Wewnętrznych, czy w podległym Panu Wojewodzie, (P. Komisarzowi Rządu, P. Naczelnikowi Urzędu dla Spraw Mniejszości, Tymczasowemu Wydziałowi Samorządowemu), urzędzie były wypadki mylnego zastosowania art. 100 ustawy uposażeniowej i jakie zarządzenia wydał Pan Wojewoda, (P. Komisarz Rządu, P. Naczelnik Urzędu dla Spraw Mniejszości, Tymczasowy Wydział Samorządowy), celem wynagrodzenia Skarbowi Państwa powstałych z tego powodu strat.

Naczelnik Wydziału

(—) *St. Dobrowolski*

137.

Okólnik Nr. 128 z dnia 10 czerwca 1927 r. Nr. AP. 7278/27/Wy. R. do wszystkich P. P. Wojewodów i do P. Komisarza Rządu na m st. Warszawę w sprawie wykazów wydalonych cudzoziemców.

Poczynając od drugiego kwartału b. r. Wykazy Kwartalne wydalonych cudzoziemców, wprowadzone zarządzeniem Ministerstwa z dn. 1. III. 1924 r. Nr. BO. 4428/24, należy, poczynając od drugiego kwartału b. r., nadsyłać Ministerstwu nie w 5 egzemplarzach każdy, jak to miało miejsce na skutek zarządzenia z dnia 7.VI.1925 r. Nr. BO. 9150/25, a w dwóch egzemplarzach każdy. Nadmienia się przytem, że nazwiska wydalonych, podawane w wykazach, będą umieszczane w Poufnym Przeglądzie Inwigilacyjnym (P. P. I.). W związku z tem, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, poleca aby do wykazu została dodana na końcu jeszcze jedna rubryka p. t. „powód wydalenia" i aby w niej podawano zwięźle powód wydalenia np. „włóczęga, komunista, szpiegostwo, zawodowy złodziej, prostytucja, sutenerstwo, handel żywym towarem i t. p.".

Za Dyrektora Departamentu

(—) *Longchamps*
Naczelnik Wydziału.

138.

Okólnik Nr. 129 z dnia 11 czerwca 1927 r. Nr. Wojsk. 2032/27 Panu Wojewodzie (wszystkim) oraz Panu Komisarzowi Rządu na m. st. Warszawę w sprawie ochotników — postępowanie w razie zwolnienia w drodze rewizji lek.

przesyła się do wiadomości z nadmienieniem że powyższy rozkaz wydany został w porozumieniu z Min. Spraw Wewn.

Naczelnik Wydziału

(—) *Pieracki.*
Pułkownik Sztabu Generalnego.

Rozdzielnik:
P. Kom. Rządu na m. st. Warszawę.
I wszystkim PP. Wojewodom z wyj. Kieleck.

MINISTERSTWO
SPRAW WOJSKOWYCH
Departament I Piechoty
Licz. dz. 3347/27
Warszawa, dn. 7.V. 1927 r.

Odpis

Zdarzają się wypadki, że ochotnicy zakwalifikowani przez kom. pob. jako zdolni do służby w wojsku stałem (kat. A) bywają zwalniani od pełnienia służby wojskowej w drodze rewizji lekarskiej, otrzymując jako kwalifikację przydatności fizycznej jedną z kategorji C. D. lub E.

W związku z tem wyłania się szereg trudności przy ustalaniu dalszego stosunku do służby wojskowej tych osób, a to ze względu na nieosiągnięcie przez nich wieku poborowego.

W celu uniknięcia wątpliwości na tem tle wyjaśniam:

I. W myśl ustawy o powsz. obow. sł. wojsk. stosunek obywatela do służby wojskowej, przewidziany w art. 35, tej ustawy jest ustalony zasadniczo w okresie wieku poborowego (art. 5).

Wyjątek od tej zasady przewiduje ustawa w art. 62 tylko dla ochotników, którzy zostaną przez komisje poborowe uznani za zdolnych do służby w wojsku stałem.

Jeżeli ochotnik taki okaże się w czasie swej służby w szeregach niezdolnym do pełnienia czynnej służby wojskowej i zostanie w drodze rewizji lekarskiej zakwalifikowany do zwolnienia z powodu cierpienia lub choroby, kwalifikującej do jednej z kategorji C, D, lub E, powinno nastąpić jego zwolnienie z czynnej służby na ogólnych zasadach postępowania rewizyjnego.

W tych wypadkach akty rewizyjne takiego ochotnika powinny zgodnie z obowiązującemi przepisami San. 6/24 zawierać dane co do faktycznej choroby, wzgl. cierpienia powodującego zwolnienie.

Natomiast we wszystkich rubrykach aktów rewizyjnych, w których w myśl przepisów San. 6/24 ma być wyszczególniona kategorja przydatności fizycznej do służby wojskowej, należy wpisywać następujące określenie „Czasowo niezdolny do służby w wojsku stałem aż do poboru ogólnego właściwego rocznika", bez względu na to, czy choroba lub cierpienie, powodujące zwolnienie z wojska, wymaga w myśl San. 5/24 kwalifikacji do jednej z kat. C, D, lub E. Ochotnicy bowiem nie mogą otrzymywać tych stałych kategoryj, z powodu nieosiągnięcia jeszcze przez nich wieku poborowego.

Zgodnie z § 405 ustęp 1 rozp. wykon. do ustawy o powsz. ob. sł. wojsk. ochotnik taki obowiązany jest do stawienia się do poboru narówni z poborowymi jego rocznika i dopiero przy tym poborze następuje zasadnicze uregulowanie jego stosunku do służby wojskowej w myśl art. 35 ustawy, niezależnie od tego, w jaki sposób stosunek ten określiła komisja rewizyjna przy zwolnieniu go z ochotniczej czynnej służby wojskowej.

§ 290 rozp. wykon. ma do takich poborowych pełne zastosowanie.

Ewidencyjnie powinny być powyższe wypadki przeprowadzone w sposób następujący:

Treść orzeczenia komisji rewizyjnej oraz czas pełnionej przez ochotnika faktycznej służby wojskowej powinny być wpisane do właściwego wykazu ochotników, w rubryce „Uwagi" oraz w rubr. 13 pod rubryka trzecia i rubryce 15 cz. I gł. ks. ewid. Wpisy te powinien Powiatowy K-mdt Uzup. podać do wiadomości właściwej władzy administracyjnej w ślad za wykazami, przewidzianemi w § 415 rozp. wykon.

Ochotnikom, zwolnionym ze służby w drodze rewizji lekarskiej, powinny być wydawane „Tymczasowe zaświadczenia" według wzoru Nr. 4 do przepisów San. 6/24.

Książeczki wojskowe i zeszyty ewidencyjne takich ochotników, przesyłane przez d-cę formacji do P. K. U. powinny być przechowywane

w P. K. U. do chwili zasadniczego uregulowania stosunku do służby wojskowej tych ochotników przy poborze ich rocznika.

W razie uznania takich poborowych (b. ochotników) za zdolnych do służby w wojsku stałem, i zakwalifikowania ich do wcielenia, czas uprzednio odbytej służby ochotniczej podlega zaliczeniu w myśl § 403 rozp. wykon.

II. Wyjaśnienia ustalone wyżej w rozdz. I nie mają zastosowania do tych ochotników, którzy zostają zwolnieni z czynnej służby wojskowej w drodze rewizji lekarskiej po terminie ogólnego poboru ich rocznika (t. j. od 1. VII. tego roku, w którym ochotnik osiągnął wiek poborowy, pełniąc czynną służbę wojskową). W tych wypadkach orzeczenia kom. rewizyjnej powinny być wydawane na ogólnych zasadach jak w stosunku do każdego szeregowego niezawodowego, a pod względem ewidencyjnym mają zastosowanie obowiązujące przepisy „Instrukcji E i A. R." oraz przepisy wykonawcze do niej.

Proszę Pana Generała o podanie niniejszego wyjaśnienia podległym formacjom, zwłaszcza szpitalom wojskowym i P. K. U. do wiadomości i ścisłego zastosowania.

Szef Departamentu I-go
(—) *Zamorski*
Pułk. Sztabu Gen.

Otrzymują
Panowie Generałowie D-cy O. K. I—X.

139.

Okólnik Nr. 130 z dnia 11 czerwca 1927 r. Nr. AA. 4060/27. Pr./R. do P. P. Wojewodów (wszystkich) oraz Pana Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie wzorów druków, używanych przy wykonywaniu prawa prasowego.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych przesyła wzory pism (druków), jakie winny być używane przez podległe Panu Wojewodzie (P. Komisarzowi Rządu) władze przy wykonywaniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10 maja 1927 r. o prawie prasowem (Dz. U. R. P. Nr. 45, poz. 398).

Jednocześnie Min. Spraw Wewnętrznych zaznacza, że wyrazy zbędne należy we wzorach skreślać.

Za Ministra Spraw Wewnętrznych
(—) *Jaroszyński,*
Podsekretarz Stanu.

Zał. 6.

Załącznik Nr. 1.

Wzór do art. 23 ust. ost.

Zaświadczenie

(Nazwa wł. adm. I-ej inst.)

Nr.......................

Data..

(Nazwa wł. admin. I-ej inst.) zaświadczam, że p..

....zgłosił dn..............................192.......... r. na podstawie

art. 23 prawa prasowego wydawanie czasopisma p. t...

......................................pod redakcją odpowiedzialną p...

....

(P o d p i s)

Załącznik Nr. 2.

Wzór do art. 24.

(Nazwa wł. admin. I-ej inst.)

Nr.............................

Data...

Zawiadomienie

.... zawiadamia p...
(Nazwa wł. admin. I-ej inst.)

....na zasadzie art. 24 pr. pras., że zachodzą przeszkody do rozpoczęcia wydawania czasopisma p. t.. zgłoszonego dn.................................192..........r., ponieważ..
(przedstawić powody z powołaniem się

....
na postanowienia art. 24 lit. a, b, c; np. ponieważ w zgłoszeniu nie podano adresu redakcji i administracji,

....
co narusza przepis art. 24 lit. a i art. 23 lit. b.)

....

Wobec tego nie wolno rozpocząć wydawania czasopisma.

Przeciw orzeczeniu powyższemu przysługuje w ciągu dni 14-u od dnia doręczenia orzeczenia odwołanie do..,
(wymienić władzę adm. II-ej inst.)

które należy wnieść za pośrednictwem..
(wymienić władzę administracyjną I-ej instancji)

...., (ust. z dn. 1 sierpnia 1923 r. „Dz. Ust. R. P." Nr. 91, poz. 712).

(Podpis)

Załącznik Nr. 3-a.

Wzór do art. 73.

(Nazwa wł. polic. np.
Komis. P. P., Komend
posterunku P. P. i t. d.)

Nr..............................

Data...

Upoważnienie

do wykonania zajęcia druku

Wskutek zarządzenia..
(wymienić władzę adm. I-ej inst., która wydała zarządzenie)

upoważnia się p. ....
(imię i nazwisko oraz charakter służbowy)

do wykonania zajęcia — druku — czasopisma p. t...

....z dn.................................. 192..........r.

Nr. ...., wydanie poranne — wieczorne.

(Podpis)

UWAGA: (dla władzy adm in.) Upoważnienia nie doręcza się, lecz tylko okazuje w drukarni, administracji i redakcji czasop., w księgarni i t. d.

Załącznik Nr. 3-b.

Wzór do art. 73.

(Nazwa wł. admin. I-ej inst.)

Nr. ....

Data ....

Zawiadomienie.

.... zawiadamią p. ....
(Nazwa wł. adm. I-ej inst.) (imię

.... jako redaktora odpowiedzialnego czasop. p. t. ....
i nazwisko)

...., jako zarządcę zakładu graficznego p. f. ...., —
(nazwa firmy)

w myśl art. 73 ust. 3 pr. pras., że czasopismo p. t. ....

z dn. .... 192........r. Nr. .... wydanie poranne (wieczorne), zostało

wskutek zarządzenia .... zajęte dn. ....
(wymienić wł. adm. I-ej inst.)

192........r. z powodu artykułu — wiadomości — ogłoszenia, zamieszczonego na

str. .... p. t. — pod napisem — pod oznaczeniem — ew. wymienić inne t. p.

określenie np. z powodu umieszczenia na str. ogłoszenia kina ....

.... , (zaczynającego/ej) się od słów ....

....

Równocześnie .... podaje do wiadomości, że oddzielenie części
(nazwa władzy)

druku, niezawierających treści przestępnej, może nastąpić, o ile druk da się podzielić (art. 38 ust pr. pras.) w lokalu władzy administracyjnej ....
(adres władzy

.... pod jej nadzorem, na koszt interesowanego, przez niego
i oznaczenie biura)

lub przez osoby, działające w jego imieniu, wzgl. przez niego najęte, a należycie wylegitymowane.

(Podpis)

Załącznik Nr. 4.

Wzór do art. 74.

SPRAWA PRASOWA

(Nazwa wł. adm. I-ej inst.)

Nr.........................

Data..

Do

P. Prokuratora przy Sądzie Okręgowym

w...

Wniosek o zatwierdzenie zajęcia druku.

....wnosi o zatwierdzenie przez Sąd
(Nazwa wł. adm. I-ej inst.)

Okręgowy w...zajęcia druku — czasopisma p. t. ....z dn.................................192..........r. Nr......................... wydanie poranne—wieczorne, zarządzonego dn...............................192..........r., z powodu, że treść następującego(ych) artykułu(ów) — wiadomości — ogłoszenia(ń), zawiera w ustępach zakreślonych cechy przestępstw, a mianowicie:

1) np. artykułu — wiadomości — ogłoszenia p. t...
....w ustępie a.......... — z art.............................K. K., w ustępie b — z art.................................K. K. i t. d.),

2) ....
....

3) ....

Nadto...wnosi o zatwierdzenie zajęcia z powodu,
(naz wa władzy)

że przez wydanie druku — czasopisma wyżej wymienionego — naruszono przepis art. (6 — 20 ust. 1), a mianowicie — druk — czasopismo — nie wskazuje.....................
(np. zakładu

....
i miejsce odbicia, redaktora odpowiedzialnego i t. p.)

4 załączniki.

(Podpis)

Załącznik Nr. 5.

Wzór do art. 84.

SPAWA PRASOWA

....
(Nazwa wł. admin. I inst.)

Nr.................................

Data..

Do

Sądu Powiatowego (Pokoju)

w..

.... wnosi o zatwierdzenie zajęcia
(Nazwa wł. adm. I-ej inst.)

druku-czasopisma p. t.. z dn.....................................192...... r.

Nr....................................., zarządzonego dn.....................................192...... r. z powodu naruszenia

przepisu art. .... ponieważ ....
(np. art. 6 pr. pras.)

....
(np. na załączonym druku nie jest wskazany zakład i miejsce odbicia druku).

Równocześnie .... wnosi o ukaranie
(nazwa wł. adm. I-ej inst.)

p..za przekroczenie art. 67 pr. pras.
(np. zarządzającego zakł. druk.)

Okoliczności sprawy ....

....

....

Świadkowie ....

....

Wobec tego.. wnosi o wydanie nakazu karnego
(nazwa władzy)

i orzeczenie konfiskaty w myśl art. 88 pr. pras. W razie wydania nakazu przed upływem terminu, przewidzianego w art. 78 pr. pras, zatwierdzenie zajęcia będzie bezprzedmiotowem.

(P o d p i s)

UWAGA: (dla władzy admin.). Sprawę kieruje się do Sądu powiatowego (pokoju), jeśli chodzi wyłącznie o naruszenie przepisów, wymienionych w art. 67 pr. pras., a mianowicie — artykułów 6 i 20 ust. (W razie zbiegu naruszenia tych przepisów z innemi przestępstwami, jak np. z przestępstwami w treści druku, sprawę zatwierdzenia zajęcia druku kieruje się do Sądu Okręgowego).

140.

Okólnik Nr. 131 z dnia 18 czerwca 1927 r. Nr. Wojsk. 2059/27 do Pana Wojewody (wszystkich) oraz Pana Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie stawiennictwa poborowych zakwalifikowanych do kategorji B. przez Dodat. Kom. Pob.

W związku z postanowieniem punktu b. § 275 (ostatni wiersz) rozp. wyk. do ust. o powsz. ob. sł. wojskowej, według którego czasowa niezdolność do służby wojskowej określoną jest na przeciąg 1 roku, powstała kwestja, czy poborowi, którzy stając do poboru w terminie spóźnionym przed dodatkową komisją poborową, zaliczeni zostali do kat. B. — mają do ponownego przeglądu stawać za rok, licząc od dnia stawiennictwa, czy też na najbliższej Komisji Głównego Poboru.

Wyjaśniając powyższą kwestję, Min. Spraw Wewn. komunikuje, że kwalifikacja poborowego do kat. B., która zgodnie z zasadą przyjętą w cytowanym wyżej paragrafie rozp. wyk. jest orzekana również w przepisach sanitarnych na 1 rok, zawiera orzeczenie o jego niezdolności do służby wojskowej na ten okres czasu.

Z tych względów okres jednego roku czasowej niezdolności poborowego do służby wojskowej nie może być skracany zwłaszcza, że ma on dać przyszłej kom. pob. możność stwierdzenia, czy się stan zdrowia danego poborowego poprawił, czy też pogorszył.

Ponieważ zatem nieodzownym warunkiem do wydania przez Kom. pob. ostatecznej decyzji o zdolności poborowego do służby wojskowej przy drugim względnie trzecim stawiennictwie (§ 290 rozp. wyk. do u. w.) jest zachowanie pełnych jednorocznych okresów czasowej niezdolności poborowego, przeto należy poborowych, zaliczonych do kat. B. na dodatkowych kom. pob. przedstawiać ponownie komisjom poborowym indywidualnie po upływie roku.

Powyższe wyjaśnienie zechce Pan Wojewoda (p. Komisarz Rządu) podać do wiadomości i zastosowania się podległym władzom administracyjnym I-ej instancji.

Naczelnik Wydziału
(—) *Pieracki.*
Pułkownik Sztabu Generalnego.

Rozdzielnik:
Wszystkim pp. Wojewodom
(z wyj. Lubelskiego)
i Panu Komisarzowi Rządu
na m. st. Warszawę.

141.

Okólnik Nr 132 z dnia 23 czerwca 1927 r. Nr. OB. 699 Panu Wojewodzie (wszystkim z wyj. krakowskiego) w sprawie dodatku do uposażenia dla starostów, przeniesionych w stan nieczynny.

do wiadomości i użytku urzędowego.

Za Naczelnika Wydziału
(—) *St. Czerwiński.*
Radca Ministerjalny.

MINISTERSTWO
SPRAW WEWNĘTRZNYCH
Warszawa, dn. 23. VI. 1927.
Nr. OB. 699.

Odpis

**Do Pana Wojewody
w Krakowie.**

Na sprawozdanie z dnia 10 lutego b. r. Nr. Pr. 825, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych oznajmia, że staroście przeniesionemu w stan nieczynny, nie przysługuje prawo do pobierania specjalnego dodatku, unormowanego uchwałą Rady Ministrów z dnia 13 stycznia 1926 r. (pismo Min. Spraw Wewn. Nr. AB. 585 z dn. 29. I. 1926 r.). Dodatek powyższy został bowiem przyznany starostom na podstawie art. 10 ustawy uposażeniowej (Dz. Ust. z r. 1923 Nr. 116, p 924) ze względu na szczególne właściwości służby starostów, który to warunek w odniesieniu do starostów, przeniesionych w stan nieczynny, nie zachodzi.

Za Naczelnika Wydziału
(—) *Czerwiński*
Radca Ministerjalny

142.

Okólnik Nr. 133 z dnia 25 czerwca 1927 r. Nr. OB. 2292/27 do wszystkich PP. Wojewodów z wyjątkiem Śląskiego) w sprawie rachunkowości przychodowej w związku z pobieranemi karami administracyjnemi.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, uzupełniając i częściowo zmieniając zarządzenia swe wydane w okólniku Nr. 113 z 1924 r. oraz w reskryptach z dnia 13 stycznia 1925 r. Nr. AB. 8105 i z dn. 3 lutego 1925 r. Nr. AB. 449, zarządza co następuje:

Urzędy Wojewódzkie po otrzymaniu z Kas Skarbowych wykazów szczegółowych wraz z przychodowemi dowodami kasowemi i po wpisaniu ich do księgi dochodów budżetowych, wydzielają dowody kasowe odnoszące się do uiszczeń kar administracyjnych i odsyłają je do właściwych Starostw celem uskutecznienia adnotacji w wykazie rejestrów karnych (osądów) o uiszczeniu nałożonej kary. Po uskutecznieniu tej adnotacji Starostwo bezzwłocznie winno odesłać dowody kasowe do Urzędu Wojewódzkiego.

Jednocześnie uchyla się zarządzenie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, podane w okólniku Nr. 113 z 1924 r. co do składania przez Starostwa Urzędom Wojewódzkim każdego 15 i ostatniego dnia miesiąca odpisów z wykazów rejestrów karnych (osądów).

Natomiast nakłada się na Starostwo obowiązek, aby po upływie każdego okresu (roku) budżetowego przedkładały Urzędom Wojewódzkim sumaryczny wykaz nieuiszczonych kar administracyjnych według załączonego schematu. Wykaz ten ma służyć Urzędom Wojewódzkim przy zamknięciu księgi dochodów budżetowych do uzupełnienia rubryki należytości, w myśl obowiązujących przepisów rachunkowo-kasowych (Dziennik Urzędowy Min. Skarbu Nr. 4 z 1925 r. Monitor Polski Nr. 18 z 1925 r. punkt 7 ustęp trzeci).

Podsekretarz Stanu
(—) *Jaroszyński.*

1 załącznik.

W Y K A Z

początkowej i końcowej należytości kar administracyjnych za okres (rok) budż...........................

N A L E Ż Y T O Ś C I						U I S Z C Z E N I A			
Zaległość początkowa (pozost. z końcem ub. okresu)	Zwiększ. wskutek sprostowania zaległości początk.	Zmniejszenie wskutek sprostowania lub umorz. zaległ. początkowej	Stan zaległ. po dokonaniu zmian	Bieżące	RAZEM	Na poczet zaległości z ub. okresu.	Na poczet należytości bieżących	RAZEM	Zaległość końcowa

143.

Okólnik Nr. 134 z dn. 30 czerwca 1927 r. Nr. SF. 3889/27, do wszystkich PP. Wojewodów, z wyjątkiem P. Wojewody Śląskiego w sprawie terminu, od którego obowiązywać ma instrukcja kasowo-rachunkowa dla związków komun.

Niektórzy PP. Wojewodowie zwrócili się do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z prośbą, o odroczenie terminu wejścia w życie rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrzych i Ministra Skarbu z dn. 28 marca 1927 r. o kasowości i rachunkowości związków komunalnych (Dz. Ust. R. P. Nr. 38, poz. 345) do dnia 1 kwietnia 1928, a więc od początku nowego roku obrachunkowego, uzasadniając swą prośbę tem, że wprowadzenie w życie tego rozporządzenia z dn. 1 lipca b. r. napotykałoby w niektórych związkach komunalnych na poważne trudności.

Uznając słuszność tej prośby, oznajmiam, iż w dniach najbliższych zostanie przesunięty termin obowiązywania wspomnianego rozporządzenia — z dnia 1 lipca b. r. na dzień 1 kwietnia 1928 r., z tem jednak, że PP. Wojewodowie będą mogli oznaczyć bądź dla wszystkich, bądź też dla poszczególnych związków komunalnych, położonych na podległym Im obszarze Województwa termin obowiązywania wcześniejszy.

W związku z powyższą zmianą zostanie również odpowiednio przesunięty termin 31 grudnia 1927, przewidziany w § 53 przytoczonego powyżej rozporządzenia.

Na podstawie niniejszego okólnika zechcą PP. Wojewodowie wystosować do związków komunalnych odpowiednie zarządzenia.

Za Ministra Spraw Wewnętrznych

(—) *Jaroszyński*
Podsekretarz Stanu

144.

Okólnik Nr. 135 z dn. 30 czerwca 1927 r. Nr. OB. 2304 do wszystkich PP. Wojewodów i Pana Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie sposobu prowadzenia księgi depozytów rzeczowych (§ 65 przepisów rachunkowo-kasowych — § 134 instrukcji dla kas skarbowych.

do wiadomości i użytku służbowego.

Za Naczelnika Wydziału

(—) *St. Czerwiński*
Radca Ministerjalny.

MINISTERSTWO SKARBU
L. DK. 200/WAK.
Warszawa
dnia 11 czerwca 1927 r.

ODPIS

Do

Wszystkich Izb Skarbowych i Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego (Wydział Skarbowy) w Katowicach.

Wskutek podniesionej wątpliwości przy rewizji kas skarbowych co do sposobu prowadzenia księgi depozytów rzeczowych (wzór Nr. 10 do § 65 Przep. rach. kas. (we władzach i urzędach państwowych względnie księgi depozytów rzeczowych (wzór Nr. 20 do § 134 Instr. dla kas skarb.) w kasach skarbowych, w przedziałce p. t. „Opisanie depozytu", Ministerstwo Skarbu oznajmia, co następuje:

Przedziałka p. t. „Opisanie depozytu" w księdze depozytów rzeczowych, przewidzianej w § 65 Przep. rach. kas., dla władz i urzędów państwowych, powinna zawierać ścisłe opisanie depozytu rzeczowego, t. j. rodzaj opakowania (skrzynka, kufer, koperta, paczka), ilość zamków względnie kłódek, ilość pieczęci, któremi depozyt opieczętowano, oraz dokładne opisanie zawartości depozytu. Natomiast takaż przedziałka w księdze depozytów rzeczowych, przewidzianej w § 134 Instr. dla kas skarbowych — powinna zawierać tylko cechy zewnętrzne depozytu (rodzaj opakowania oraz ilość pieczęci), a nadto datę i numer odezwy, przy której depozyt został złożony, gdyż przy opieczętowaniu depozytu kasa nie uczestniczy, a temsamem nie prowadzi ewidencji zawartości depozytu, wykazanej przez władzę (urząd), składającą depozyt na przechowanie.

O powyższem należy zawiadomić podległe urzędy oraz kasy skarbowe.

Dyrektor Departamentu:
(—) *R. Czauderna.*

IV.

Pisma Okólne Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

145.

Pismo okólne z dn. 15 stycznia 1927 r. Nr. OL. 54.

MINISTERSTWO
SPRAW WEWNĘTRZNYCH
Warszawa
dn. 10 stycznia 1927 r.
Nr. OL. 54/27.

Odpis.

Do Pana Wojewody wszystkich (prócz śląskiego).

Niektórzy Panowie Wojewodowie zwracają się do Ministerstwa z zapytaniami w sprawach

organizacji wewnętrznej Urzędów Wojewódzkich w szczególności w sprawie skasowania Wydziałów Budżetowo-Gospodarczych.

W tym względzie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych powołuje się na swoje stanowisko określone 1) na ostatnim zjeździe Pp. Wojewodów w styczniu 1925 r., 2) w pismach swych z dn. 7.V 1925 r. Nr. A. O. 1129 i z dn. 20.IX 1925 r. Nr. AO. 2046.

Cały szereg Panów Wojewodów zastosował podane wskazówki i przeprowadził znaczną redukcję Wydziałów; i oddziałów, gdy jednak niektórzy Panowie Wojewodowie wysunęli pewne wątpliwości, Ministerstwo jeszcze raz oznajmia w tej sprawie, co następuje:

1) Wydziały Budżetowo-Gospodarcze należy tam, gdzie się to dotąd nie stało, skasować i włączyć do Wydziałów Prezydjalnych.

2) Wydział Prezydjalny na czele z Wice-Wojewodą powinien skupić sprawy budżetowo-gospodarcze, personalne i inspekcyjne i w ten sposób, co do swej struktury, stanowić analogję Departamentu Organizacyjnego Ministerstwa, którego zakres działania przewiduje rozp. Rady Min. z dnia 25.VIII 1926 roku (Mon. Pol. Nr. 203 poz. 578).

3) Do Wydziału Administr. winien być przeniesiony punkt ciężkości wszystkich spraw o przeważającym charakterze administracyjno-prawnym, szczególnie odnoszących się do zespolonych działów administracji, o ile, jak się to w niektórych Urzędach Wojewódzkich stało, pewne Wydziały resortowe (Przemysłowy oraz Pracy i Op. Społ.) nie zostały lub nie zostaną wogóle w całości wcielone do Wydziału Administracyjnego.

4) Osobne Wydziały Zdrowia Publicznego pozostają tymczasowo nadal o obecnym zakresie działania t. j. ograniczone do spraw ściśle lekarsko-farmaceutycznych. Dalszy los tych wydziałów zadecyduje spodziewane w niedługim czasie nowe unormowanie organizacji Służby Zdrowia.

5) W sprawie Wydziałów t. zw. fachowych z działów administracji zespolonych Ministerstwo nadal uważa za wskazane ze względu na uproszczenie struktury Urzędów Wojewódzkich, aby liczba tych Wydziałów ograniczona była do niezbędnego minimum i jak dotychczas uzyskało skasowanie 5 Wydziałów Przem. i Handl. oraz 5 Wydziałów Pracy i Op. Społ., pozatem zaś zwróciło się z zasadniczemi pismami do tych Ministerstw o redukcję dalszych jeszcze Wydziałów. Co do zniesienia Wydziałów Pr. i Op. Społ. to istnieje w tym względzie nawet odpowiednia rezolucja Senatu z 1925 r. wzywająca Rząd do zniesienia wszystkich Wydziałów Pr i Op. Społ.

Niektórzy PP. Wojewodowie występują z wnioskami o zniesienie Wydziałów fachowych do Min. Spraw Wewn. Ponieważ zgodnie z § 8 rozp. Rady Min. z dn. 11 II 1924 r. (Dz. U. Nr. 21 poz. 225) zmiany w organizacji Wydziałów fachowych zależne są przedewszystkiem od decyzji właściwego P. Ministra, przeto wskazanem jest, aby sami Pp. Wojewodowie z tego rodzaju wnioskami występowali do właściwych Pp. Ministrów zawiadamiając o tem równocześnie Min. Spr. Wewn. celem poparcia wniosku.

Do Pana Wojewody w Wilnie.

Co się tyczy wniosków Pana Wojewody z dn. 5.V 1926 r. Nr. 1097/I w sprawie reorganizacji Urzędu Wojew. w Wilnie M-stwo oznajmia, iż w sprawie tej zwróciło się do właściwych Ministerstw, jednakże jeszcze nie wszystkie Ministerstwa określiły co do wniosków tych swe stanowiska. O ostatecznym rezultacie będzie Pan Wojewoda powiadomiony.

6) Odnośnie do zakresu działania Dyrekcji Rob. Publ. pojawiły się wnioski ze strony niektórych Pp. Wojewodów o przekazanie pewnych spraw tej Dyrekcji innym Wydziałom, oraz zmiany nazwy Dyrekcji na „Wydział".

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zwraca uwagę, iż z wyjątkiem Województw poznańskiego i pomorskiego, w których istnieją Wydziały Robót Publicznych, projektowane zmiany wymagałyby niezależnie od zgody P. Ministra Rob. Publ. także zmiany art. 3 ustawy z dn. 2.VIII 1919 r. (Dz. U. N. 65 poz. 395).

W tym kierunku Min. Wew. czyniło już starania w Min. R. P. i Ministerstwo to nawet wniosło w swoim czasie odpowiedni projekt do Sejmu, który następnie wycofało. Obecnie Min. R. P. oświadczyło, iż zamierza ujednolicić tę nazwę dla całego Państwa.

7) Wobec propozycji niektórych Pp. Wojewodów, aby sprawy wyznaniowe były załatwiane w Wydziale Bezpieczeństwa Publ. Ministerstwo zwraca pismo swe z dn. 7.V 1926 r. Nr. A. O. 1129., w którem oznajmiło, że sprawy wyznaniowe nie powinny wchodzić do Wydziałów Bezp. Publ. i że należy je przydzielić do innego Wydziału, (najwłaściwiej do Administracyjnego).

8) Poza sprawą podziału Urzędów Wojewódzkich na Wydziały i oddziały Pp. Wojewodowie poruszają jeszcze dwie kwestje:

1) statutów organizacyjnych Urzędów Wojew.

2) Reformy biurowości.

Ad. 1. Statut organizacyjny Urzędów Wojewódzkich mógłby być oparty na analogicznych zasadach jak rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 25.VIII 1926 r. w sprawie zasad organizacji i urzędowaniu Ministerstw (Mon. Pol. Nr. 203 p. 578) t. zn. na zasadzie: a) skupienia spraw jednorodnych lub pozostających ze sobą w związku faktycznym lub prawnym, (aby w kilku komórkach organizacyjnych nie załatwiano tych samych spraw), b) zorganizowania Wydziału Prezydjalnego w sposób analogiczny do Departamentu Organizacyjnego M-stwa, c) ustalenia prawa aprobaty, podpisów oraz zakresów odpowiedzialności Naczelników Wydziałów i poszczegól-

nych urzędników referendarskich. Ta ostatnia kwestja, zwłaszcza jak wykazała przeprowadzona przez Min. Spr. Wewn. ankieta, w niektórych Województwach nie jest należycie uregulowana.

Zanim wydane będą przez Min. Spraw Wewn. w porozumieniu z zainteresowanemi Ministerstwami szczegółowe w tym względzie przepisy, co, być może, nastąpi dopiero w wykonaniu opracowywanego obecnie projektu rozp. Prez. Rzpltej o organizacji władz administracyjnych.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wyraża zapatrywanie, iż niema przeszkód, ażeby Pp. Wojewodowie we własnym zakresie i w ramach obowiązujących przepisów powyższe kwestje w formie wewnętrznej instrukcji uregulowali. Dotyczy to zwłaszcza sprawy aprobaty i odpowiedzialności urzędników referujących.

Ad. 2. Co do reformy biurowości M. S. Wewn. w zeszłym roku przystąpiło do prac przygotowawczych w tej dziedzinie. Zostały one wstrzymane wskutek podjęcia tej sprawy przez Nadzw. Komisarza Oszczędnościowego a następnie wyłonienia specjalnej Komisji dla tego przedmiotu przy Prezydjum Rady Ministrów.

Do czasu rozpatrzenia wyników prac tej Komisji Min. Spraw Wewn. nie ma nic przeciw, temu, aby Pp. Wojewodowie wprowadzali na próbę reformy, polegające przedewszystkiem na uproszczeniu biurowości w urzędach podległych.

9) Co się tyczy poruszonej przez niektórych Pp. Wojewodów reorganizacji Starostw — Min. Spraw Wewn. uważa, że do czasu ostatecznej organizacji władz admin. dotychczasowe przepisy w tej mierze są dostateczne.

Niektórzy Pp. Wojewodowie proponują podział Starostw na referaty. Ministerstwo, jak to już kilkakrotnie temu dało wyraz jest takiemu podziałowi, o ileby „referat" odznaczać miał odrębną komórkę organizacyjną w obrębie Starostwa — zasadniczo przeciwne.

Przedewszystkiem sprawy załatwiane w Starostwach, ze względu na różnice stosunków społecznych, gospodarczych, politycznych w poszczególnych częściach Rzpltej są tak różnorodne, iż z wyjątkiem jednego lub dwóch Województw o strukturze mało skomplikowanej, szablonowy podział na referaty w Starostwach nie da się ustalić.

Podział na stałe referaty kryje w sobie niebezpieczeństwo rozbicia Starostwa na osobne komórki organizacyjne, co w tak małym urzędzie zasadniczo nie powinno mieć miejsca. Kierownicy referatów przeradzają się w tych warunkach w kierowników quasi Wydziałów i zamiast sami referować sprawy, są zaabsorbowani czynnościami rewidentów.

Podział na referaty powoduje też zasklepienie się urzędników i zbyt daleko idącą specjalizację w małym zakresie agend urzędu, co we władzach admin. niższych instancji jest niedopuszczalne, gdyż zmniejsza użyteczność urzędnika w służbie.

Ustalenie „referatów„ jako typów spraw załatwianych w Starostwach Min. Spraw Wewn. uważa za dopuszczalne, jedynie tylko ze względów kancelaryjnych oraz dla uniknięcia tego, ażeby jedne i te same sprawy nie były w Starostwie rozproszone i załatwiane pod rozmaitym kątem widzenia faktycznym i prawnym.

W przeciwstawieniu do „referatów" jako komórek organizacyjnych Min. Spraw Wewn. uważa za rzecz niezbędną, ażeby również we władzach admin. I-ej inst. podobnie jak w Urzędach Wojew. było ustalone prawo aprobaty i podpisu, oraz zakres odpowiedzialności poszczególnych urzędników.

Niemniej Min. Spraw Wewn. zdaje sobie sprawę, że jednolite uregulowanie tych kwestyj jest na razie przedwczesne, ponieważ zależy od specyficznych warunków miejscowych oraz zdolności i kwalifikacji urzędników w poszczególnych Województwach i Starostwach; dla też i w tym kierunku Pp. Wojewodowie w ramach obowiązujących przepisów winni wydawać na razie przystosowane do warunków miejscowych normy szczegółowe.

10) Sprawa systemu biurowości w Starostwach będzie łącznie traktowaną ze sprawą biurowości w Urzędach Wojewódzkich.

Na zakończenie powyższych uwag Min. Spraw Wewn. oznajmia, co następuje:

Większość zagadnień, poruszanych przez Pp. Wojewodów, była i jest już oddawna rozpatrywana w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych, niemniej Ministerstwo wita z zadowoleniem każdą inicjatywę Pp. Wojewodów w tym względzie, gdyż wnosi ona albo nowe myśli, zmierzające ku udoskonaleniu aparatu administracyjnego, albo też potwierdza argumentami praktycznemi zamierzenia, planowane przez Min. Spraw Wewn. Brak niekiedy szybkiej realizacji przedkładanych projektów nie powinien hamować tej inicjatywy; o ile niełatwe są te projekty do rozwiązania w obrębie każdego Województwa, o tyle niezmiernie trudne stają się z chwilą ich rozpatrywania przez Min. Spraw Wewn. odnośnie do obszaru całego Państwa, gdy w grę wchodzą momenty braku całkowitego ujednolicenia struktury urzędów, różnice ustawodawcze, oraz różnolity poziom przygotowania urzędników, wreszcie okoliczność, iż władze admin. I i II inst. nie są organami jednego a sześciu Ministrów i organizacja tych opierać się musi na porozumieniu międzyministerjalnem.

W tych warunkach do czasu wydania nowych ogólnych przepisów o organizacji władz administr. I i II instancji, o biurowości i postępowaniu administracyjnem na podstawie projektów, przez Min. Spraw Wewn. opracowywanych, Pp. Wojewodowie w granicach przepisów obecnie obowiązujących i na podstawie znajomości indywidualnych potrzeb podległych im urzędów, mają możność regulowania całego szeregu kwestji w drodze wewnętrznych zarządzeń.

Podsekretarz Stanu.

(—) *Jaroszyński.*

146.

B. PILNE.

Pismo okólne z dn. 24 stycznia 1927 r. Nr. III. SG. 226/27 do Pana Wojewody w sprawie nadsyłania statystycznych danych, dotyczących gminnych Kas wiejskich pożyczkowo-oszczędnościowych za 1925 i 1926 rok.

Okólnikiem Nr. 89 z dnia 19 sierpnia 1925 r. Nr. SF. 1120/25 Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, między innemi zarządziło, aby zawiadomienia o zakładaniu gminnych kas wiejskich pożyczkowo-oszczędnościowych były nadsyłane przez Urzędy wojewódzkie w okresach miesięcznych. Reskryptem z dnia 1 października 1926 r L. SG. 3078/26 w sprawie gminnych kas pożyczkowo-oszczędnościowych (ustęp ostatni) Ministerstwo poleciło przyspieszyć wykonanie wyżej wzmiankowanego zarządzenia, nakazując równocześnie uzupełnienie tych wykazów danemi statystycznemi.

Żądanych wykazów Ministerstwo z niektórych Województw zupełnie nie otrzymało, zaś z niektórych Województw wykazy te wprawdzie są nadsyłane, jednakże nie w terminach ustalonych wyżej powołanemi reskryptami. Z nadsyłanych materjałów trudno przytem ustalić:

1. Ile właściwie gminnych kas zostało uruchomionych, ile zaś kas mimo powzięcia odpowiednich uchwał Rad gminnych, dotąd nieuruchomionych.
2. Z jakich przyczyn nie powołano tych kas do życia.

Wobec powyższego Ministerstwo Spraw Wewnętrznych poleca Panu Wojewodzie, aby po otrzymaniu niniejszego bezwłocznie zarządził:

sporządzenie, według załączonego wzoru, wykazów statystycznych gminnych kas wiejskich pożyczkowo-oszczędnościowych, których założenie uchwalono w 1925 i 1926 roku, na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30 grudnia 1924 r. (Dz. Ust. Nr. 118 poz. 1069).

Ponadto Ministerstwo jeszcze raz przypomina obowiązek regularnego nadsyłania w okresach miesięcznych wykazów gminnych kas, które powstaną *w 1927 roku*. Te ostatnie wykazy winny zawierać następujące rubryki: 1) Powiat, 2) Gmina, 3) Siedziba kasy, 4) Data powzięcia uchwały Rady gminnej o założeniu Kasy, 5) Data zatwierdzenia uchwały przez władzę nadzorczą, 6) Data uruchomienia Kasy, 7) Wysokość uchwalonego kapitału zakładowego, 8) Wysokość, do której Kasa może zaciągać zobowiązania. W razie niezałożenia w ciągu miesiąca na terytorjum województwa żadnej Kasy gminnej — Pan Wojewoda nadeśle zawiadomienie negatywne.

Równocześnie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych prosi Pana Wojewodę o nadsyłanie wyżej wspomnianych wykazów zarówno według stanu na dzień 31 grudnia 1926 r. jak i miesięcznych w 2-ch egzemplarzach: jeden do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, drugi zaś do Głównego Urzędu Statystycznego.

1 zał.

Dyrektor Departamentu

(—) *Weissbrod*

WOJEWÓDZTWO ....

STAN NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 1926 R.

Powiat	Gmina	Siedziba Kasy Pożyczk.-Oszczędn.	Data powzięcia uchwały Rady gminnej o założ. Kasy	Data zatwier. uchwały Rady gm. przez władzę nadzorczą	Data uruchom. wzgl. przyczyny nieuruchomienia Kasy	Wysokość uchwalonego kapitału zakładowego	Wysokość wpłaconego kapitału zakładowego Kasy	Wysokość, do której Kasa może zaciągnąć zobowiązania	Ogólna suma wkładek oszczędnościowych	Suma pożyczek udzielonych przez Kasę	Wysokość pożyczki udziel. przez Państw. Bank Rolny

147.

Odpis.

Pismo okólne z dnia 31 stycznia 1927 r. Nr. D. II. P. N. 79/27 do Pana Wojewody w Wilnie, Nowogródku, Łucku, Lublinie, Brześciu n/B., i Białymstoku w sprawie używania przez urzędników na terenach województw wschodnich języka rosyjskiego w czasie urzędowania.

Na terenach województw wschodnich częstokroć zachodzą wypadki, że urzędnicy podczas urzędowania porozumiewają się z miejscową ludnością nierosyjskiego pochodzenia w języku rosyjskim.

Zjawiska podobne są niedopuszczalne, gdyż z jednej strony nie jest to język macierzysty ludności, a z drugiej — ugruntowują sztucznie obcą kulturę.

Zechce Pan Wojewoda zwrócić podwładnym sobie urzędom uwagę na niedopuszczalność prowadzenia rozmów urzędowych w języku nieuwzględnionym przez ustawę językową z dnia 31/VII-1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 73, poz. 724) i podkreślić z całym naciskiem, że do ludności należy zwracać się przedewszystkiem w języku państwowym, względnie w jednym z języków macierzystych, przewidzianych wyżej wymienionej ustawie.

Z tego względu pożądanem jest, aby w miarę miejscowych potrzeb urzędnicy władali jednym z uznanych języków macierzystych miejscowej ludności, bądź to jęz. ukraińskim lub białoruskim, jako językami mniejszości narodowych, stanowiących na danym terenie pewien poważny odsetek ludności.

Minister Spraw Wewnętrznych

Sławoj Składkowski.

148.

Pismo okólne z dnia 12 lutego 1927 roku Nr. IV/AP. 1882/27 do Panów Wojewodów w sprawie ścigania przestępstw karno-skarbowych.

W związku z wejściem w życie z dnia 1 stycznia 1927 r. jednolitej dla całego Państwa Ustawy karnej skarbowej z dn. 2. VIII. 1926 r. (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 105 poz. 609) i ze względu na przepis zawarty w ustępie drugim art. 147 rzeczonej ustawy zechce Pan Wojewoda zwrócić uwagę podwładnym sobie funkcjonarjuszom Policji Państwowej na te przepisy ustawy, które dotyczą dopełnienia pewnych czynności związanych z wykryciem przestępstwa skarbowego, o ile organa policji na przestępstwo takie natrafią w związku z pełnieniem wogóle obowiązków służbowych. W szczególności dotyczy to sporządzenia z obwinionym protokółu karnego, skierowania tego protokółu do właściwej władzy oraz dalszego postąpienia z obwinionym i odebranemi mu przedmiotami

Przepisy te zawarte są w art. 148 i 149 wspomnianej Ustawy oraz w §§ 17 i 18 wydanego do niej Rozporządzenia Ministrów Skarbu i Sprawiedliwości z dn. 15. XI. 1926 r. o wykonaniu ustawy karnej skarbowej (Dz. U. Rz. P. 120 poz. 693), tajne zaś gorzelnictwo i pokątna sprzedaż wódki objęte są artykułami 75 i 76 oraz 90 i 91 Ustawy z dnia 2. VIII. 1926 r. (Dz. U. Rz. P. Nr. 105 poz. 609).

Jednocześnie zechce Pan Wojewoda w swem pouczeniu zaznaczyć, że sporządzane z obwinionymi protokóły karne należy kierować *do władzy skarbowej I-ej instancji* t. j. do Urzędów akcyz i monopolów, a dopiero rzeczą tych ostatnich będzie przesłać sprawę do Sądu (zobacz art. 135 i 136 wspomnianej ustawy).

Funkcjonarjusz Policji Państwowej, któryby się nie zastosował do przepisu co do przesłania protokółu karnego do Urzędu akcyz i monopolów, naraziłby się nato, że ominie go nagroda, jaka może być mu przyznaną na podstawie przepisów Rozporządzenia, Ministra Skarbu z dnia 6. XI. 1926 r. o przyznawaniu nagród za przyczynianie się do wykrycia przestępstw podlegających ustawie karnej skarbowej (Dz. Urz. Rz. P. Nr. 121 poz. 700). Na to rozporządzenie również należy zwrócić uwagę funkcjonarjuszów Pol. Państwowej a zwłaszcza na przepisy §§ 14 i 15.

Druki, na jakich należy sporządzać protokóły karne, organa Pol. Państw. mogą otrzymywać w oddziałach (posterunkach) kontroli skarbowej.

Odpis wzoru protokółu karnego załącza się.

Dyrektor Departamentu

(—) *Kirst.*

PROTOKÓŁ KARNY

z powodu wykrycia przestępstwa skarbowego

spisany dnia .... **w kancelarji Urzędu** ....

....

....

....

OBECNI:

Obwinieni: Imię i nazwisko, wiek, zawód i miejsce zamieszkania	Asystencja:*) Imię i nazwisko, zawód, miejsce zamieszkania asystujących	Imacze: mię i nazwisko, charakter służbowy, miejsce służbowe:

ZAJĘTE PRZEDMIOTY PRZESTĘPSTWA
i miejsce ich przechowania:

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

*) **UWAGA:** obecność asystencji konieczna, jeśli obwiniony nie umie pisać lub odmawia podpisu:

ZARZĄDZENIA CO DO PRZYTRZYMANYCH OSÓB:

(czy pozostawiono je na wolności — jeśli przyaresztowano, to do którego sądu je odstawiono)

POWÓD OBWINIENIA:

(opisanie towarzyszących przytrzymaniu okoliczności oraz zebranych dowodów winy)

....

....

....

....

....

....

....

....

....

OŚWIADCZENIE OBWINIONEGO

(po odczytaniu poprzedniej rubryki)

Potwierdzając odczytanie mi „Powodu obwinienia", oświadczam następująco:

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

(Podpis lub znak ręki obwinionego, ewentualnie także podpisy osób asystujących przy przesłuchaniu)

EWENTUALNE DALSZE UWAGI IMACZÓW:

(zwłaszcza co do „Oświadczenia“, złożonego przez obwinionych)

....

....

....

....

....

NA TEM PROTOKÓŁ ZAKOŃCZONO i PODPISANO.

d. j. w.

(własnoręczne podpisy wszystkich imaczów)

....

....

....

149.

Pismo okólne z dnia 23 marca 1927 roku Nr. OL. 1089/27 do Panów Wojewodów w sprawie odciążenia policji od doręczania pism w sprawach rejestru handlowego.

do wiadomości.

Naczelnik Wydziału
(—) *Hausner*

MINISTERSTWO SPRAW WEWNĘTRZNYCH
Nr. OL. 1089/27
Warszawa dn. 23 marca 1927 r.

Odpis.

Do

Komendy Głównej Policji Państwowej

Nawiązując do poruszonej pismem Gł. Kom. z dnia 28 lutego r. b. Nr. 35772 kwestji obciążenia policji doręczeniem firmom handlowym pism z wezwaniem do rejestracji i zawiadomień o dokonanej rejestracji (p. 5 załącznika do wspomn. pisma) wyjaśnia się, że zgodnie z art. 12 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości o rejestrze handlowym z dn. 22 kwietnia 1919 r. (Dz. Pr. Nr. 37, poz. 279) doręczanie postanowień i pism w sprawach rejestru handlowego ma się odbywać „przez pocztę lub przez woźnych sądowych". A zatem obarczanie temi czynnościami policji, gdyby takowe miało miejsce, należy uznać za nie oparte na przepisach prawnych i wykonania takich zleceń odmawiać, powołując się na cytowany wyżej artykuł Rozp. Ministra Sprawiedliwości.

Podsekretarz Stanu
(—) *Jaroszyński.*

150.

Pismo okólne z dn. 23 marca 1927 roku Nr. O. L. 1090/27 do Panów Wojewodów w sprawie odciążenia policji.

do wiadomości i zastosowania się.

Podsekretarz Stanu
(—) *Jaroszyński*

MINISTERSTWO SPRAW WEWNĘTRZNYCH
Nr. O. L. 1090/27.
Warszawa dn. 23 marca 1927 r.

Odpis

Do

Komendy Głównej Policji Państwowej

Nawiązując do pisma Komendy Głównej Policji Państwowej z dnia 28-II 1927 r. Nr. 35772 w sprawie odciażenia policji co do p. p. 13 i 14 załącznika do powyższego pisma wyjaśnia się co następuje:

1. Sprawa sporządzania spisów zwierząt domowych przez policję (p. 13 załącznika jest już obecnie nieaktualna, ponieważ przepisy na których opierały się obowiązki policji w tym względzie, a mianowicie:

a) art. 1184 ros. ustawy lekarsk. (Zb. Praw b. Cesarstwa Ros. tom XIII z r. 1905) przewidujący pobieranie w b. Królestwie Kongresowem podatku od zwierząt domowych.

b) oraz wykonawcze rozporządzenie Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych w porozumieniu z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych i Ministerstwem Skarbu z dnia 11 lipca 1919 r. (Monitor Polski Nr. 166) i następne — zostały uchylone ustawą z dnia 23 kwietnia 1925 r. (Dz. Ust. Nr. 75 poz. 521) a zatem sporządzanie tych spisów obecnie nietylko nie może obciążać policji, ale byłoby wogóle bezprzedmiotowe.

2. Sporządzania spisów zwierząt pociągowych dla celów mobilizacyjnych (p. 14 załącznika) nie może obciążać policji, gdyż według §§ 15, 16 i 17 Rozporządzenia wykonawczego Ministra Spraw Wojskowych z dnia 11 maja 1922 roku (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 310) czynności te należą do obowiązku urzędów gminnych. A zatem nie zachodzi potrzeba przelania tego obowiązku na władze gminne jak to projektuje Komenda Główna Policji Państwowej.

O powyższem należy pouczyć zainteresowane jednostki policyjne.

Podsekretarz Stanu
(—) *Jaroszyński.*

151.

Pismo okólne Departamentu V Służby Zdrowia z dnia 30 marca 1927 r. Nr. Z. U. 1730/27 do Panów Wojewodów (wszystkich) w sprawie porządków i przepisów sanitarnych na uzdrowiskach i letniskach.

Podczas przeprowadzania w roku ubiegłym, jak również bieżącym, inspekcyj sanitarnych w uzdrowiskach i letniskach stwierdzono wiele uchybień i nieporządków pod względem sanitarnym i to nawet w takich miejscowościach, w których istnieją już odpowiednie urządzenia zdrowotne jak kanalizacja, wodociągi, obozy asenizacyjne i tp., umożliwiające utrzymanie należytej czystości i porządku.

Stwierdzono mianowicie, że w sklepach i wytwórniach środków spożywczych oraz jadłodajniach są dostatecznie przestrzegane zasady higjeny, ulice i place publiczne nie były wcale lub niezbyt często polewane i zamiatane, w hotelach, pensjonatach, willach i dworkach, wynajmujących mieszkania, pokoje nie są utrzymane w należytej czystości, a korytarze i ustępy zanieczyszczone, studnie niezabezpieczone dostatecznie od ścieków, woda zaś niebadana pod względem bakterjologicznym, wszelkie odpadki śmiecie i fekalja niewywożone na specjalne, do tego celu przeznaczone, miejsca lub też często odprowadzane do pobliskich potoków i rzek, skąd następnie czerpią wodę.

Uważając, że ten niedopuszczalny z punktu widzenia higjeny, wysoce antisanitarny stan uzdrowisk i letnisk, a w szczególności, letnisk podmiejskich wywołany jest z jednej strony brakiem dobrej woli i uświadomienia u osób zainteresowanych, z drugiej zaś strony brakiem stałego i należytego nadzoru organów, sprawujących obowiązki policji sanitarnej nad ścisłem przestrzeganiem obowiązujących przepisów sanitarnych, polecam Panu Wojewodzie niezwłoczne wydanie podległym organom administracyjnym stosownych zarządzeń, zmierzających do niezwłocznego usunięcia istniejących uchybień i nieporządków sanitarnych w uzdrowiskach i letniskach. Równocześnie zechce Pan Wojewoda zarządzić, aby we wszystkich tych miejscowościach, położonych na terenie Województwa, zostały przeprowadzone ścisłe i skrupulatne rewizje sanitarne przed otwarciem sezonu letniego r. b.

Organa, przeprowadzające rewizje sanitarne, winny na miejscu wydawać zarządzenia co do usunięcia w określonym terminie stwierdzonych braków i nieporządków sanitarnych, a następnie sprawdzać, czy zarządzenia te zostały ściśle wykonane. W razie niezastosowania się do zarządzeń komisji sanitarnej należy winnych pociągać do jaknajsurowszej odpowiedzialności administracyjnej, względnie sądowej.

Nadto w razie stwierdzenia złej woli ze strony właścicieli lub prowadzących przedsiębiorstwa, służące do użytku publicznego, co do usunięcia braków sanitarnych należy bezwzględnie zamykać te przedsiębiorstwa aż do czasu ścisłego zastosowania się do wymagań organów policji sanitarnej.

Jestem zdania, że przy dobrej woli ze strony zainteresowanych i przy ścisłej kontroli organów administracyjnych braki i nieporządki sanitarne w uzdrowiskach i letniskach dadzą się łatwo usunąć i to stosunkowo niewielkim kosztem.

Niezależnie od tego uważam za konieczne, ażeby lekarze powiatowi miejscowi (uzdrowiskowi), nie ograniczając się tylko do przeprowadzenia rewizji, stale i często czuwali nad stanem sanitarnym uzdrowisk i letnisk, oraz nad przestrzeganiem przepisów sanitarnych.

Lekarze powiatowi powinni pouczać miejscową ludność i wpajać przekonanie co do konieczności utrzymywania porządków sanitarnych i przestrzegania zasad higjeny, a to zarówno w interesie ogólnym, jak i ich własnym.

Zawiadamiam przytem Pana Wojewodę, iż w końcu kwietnia r. b. osobiście dokonam inspekcji uzdrowisk i letnisk, sprawdzę stan sanitarny tych miejscowości oraz czy zarządzenia moje zostały ściśle wykonane.

Minister Spraw Wewnętrznych
Sławoj-Składkowski,

152.

Pismo okólne z dnia 3 kwietnia 1927 r. Nr. AP. 3930/27 do Panów Wojewodów (wszystkich) w sprawie umowy o małym ruchu granicznym z Niemcami.

Z dniem 7 lipca 1926 r. weszła w życie Konwencja polsko-niemiecka o ułatwieniach w małym ruchu granicznym, podpisana w Gdańsku 30 grudnia 1924 r. (Dz. Ust. Nr. 65 z r. 1926, poz. 383). Konwencja powyższa, obowiązująca na całej granicy polsko-niemieckiej, zastąpiła dwie umowy obowiązujące poprzednio, a mianowicie umowę z dnia 23. II. 1924 r. (Dz. Ust. Nr. 72) dotyczącą górnośląskiego pasa granicznego i umowę z 29. IV. 1922 (Dz. Ust. Nr. 87) o ułatwieniach w ruchu granicznym, dotyczącą reszty granicy niemiecko-polskiej.

W toku rokowań o zawarcie powyższej Konwencji uwzględniono i częściowo zdołano przeprowadzić szereg wniosków nadesłanych przez poszczególne Urzędy Wojewódzkie na podstawie spostrzeżeń poczynionych w związku z wykonaniem postanowień dawnej umowy. W szczególności: a) w art. 3 przewidziano tylko trzy rodzaje przepustek (jednorazowe, stałe i gospodarcze), znosząc tem samem dawne przepustki nadzwyczajne, wydawane przez naczelników gmin i przełożonych obszarów dworskich, a otrzymywane często przez osoby nieuprawnione.

b) w art. 6 i 7 ograniczono czas przebywania po drugiej stronie granicy do trzech dni, w celu zapobieżenia nadużywaniu przepustek do stałego pobytu po drugiej stronie granicy przerywanego tylko jednodniowemi wyjazdami na (niedzielę) do właściwego miejsca zamieszkania.

c) w art. 9 wprowadzono zasadę, iż wydaniu przepustki stałej lub gospodarczej może się sprzeciwić ta władza administracyjna I-ej instancji, na której terenie przepustka ma być wykorzystana. Jest to łagodniejsza forma wizowania i ma na celu przeciwdziałanie nadużyciom, których częstokroć dopuszczały się przy uzyskiwaniu przepustki osoby, nieuprawnione do korzystania z postanowień układu.

d) w art. 10 dodano nowe postanowienie, iż bez uzasadnionego powodu nie wolno podawać w przepustce innego punktu przejściowego, jak tylko punkt najbliżej położony od miejsca zamieszkania osoby starającej się o przepustkę.

e) w art. 15 zastrzeżono możność odebrania przepustki, a więc i prawa korzystania z postanowień układu osobom, któreby dopuściły się powtórnie nadużycia przepustki, a o ile chodzi o obcokrajowców — możność wysiedlenia ich za te nadużycia w myśl art. 16.

f) w art. 25 wyłączono od korzystania z postanowień konwencji osoby wydalone z terytorjum jednej ze stron.

Ponieważ przewidywane jest przedłużenie mocy obowiązującej powyższej umowy na dalszy okres (prawdopodobnie dwuletni) po dniu 31.XII. 1927 r., a porozumienie się co do zmian lub uzupełnień powinno nastąpić przed 30 września 1927 r. zechce Pan Wojewoda przedłożyć najpóźniej do 30 czerwca b. roku uwagi i spostrzeżenia poczynione przez władze administracyjne

przy wykonywaniu postanowień konwencji, któreby uzasadniały potrzebę wprowadzenia zmian lub ustalenia interpretacji poszczególnych artykułów, względnie dopuszczały możność przedłużenia mocy obowiązującej konwencji w jej dotychczasowem brzmieniu.

Należałoby przytem wziąć pod uwagę, że daleko idące ułatwienia paszportowe i celne zawarte w pierwotnych umowach o małym ruchu granicznym, miały na celu umożliwienie ludności w pewnym przejściowym okresie stopniowej likwidacji stosunków wynikłych z zamieszkania na wspólnym dawniej obszarze administracyjnym i gospodarczym, a przeciętym obecnie linją graniczną. Ułatwienia te zostały już częściowo ograniczone Konwencją z 30 grudnia 1924 r. (Dz. Ust. Nr. 65 z r. 1926) i w wypadkach wątpliwych należałoby raczej dążyć do wykładni ograniczającej, w celu przyspieszenia procesu uniezależnienia ludności granicznej od ośrodków, leżących po drugiej stronie linji granicznej.

Przekładanie dwumiesięcznych sprawozdań o małym ruchu granicznym, zarządzone reskryptem z dnia 28. XI. 1922 roku Nr. BB. 20329/22, uchyla się.

Dyrektor Departamentu
(—) *Kirst*

153.

Pismo okólne z dnia 7 kwietnia 1927 r. Nr. AC. 236/27 do Pana Wojewody w sprawie zezwolenia do nabycia obywatelstwa obcego przez obywateli polskich; tryb postępowania.

Według pisma Min. Spraw Zagranicznych z dnia 19. III. 1927 r. Nr. K. III a 1810/27 podnoszą placówki zagraniczne R. P. zarzut, że władze administracyjne, przesyłając poświadczenia o braku przeszkód do nabycia obywatelstwa przez obywateli polskich, zamieszkałych zagranicą, nie zwracają równocześnie dokumentów, dołączonych przez petentów do podań o wydanie tego poświadczenia. Utrudnia to interesowanym dalsze zabiegi o nabycie obcego obywatelstwa, gdyż prócz wspomnianych poświadczeń wymagane są od nich oryginalne dokumenty osobiste. Prócz tego uskarżają się placówki zagr. R. P. na zbyt powolne załatwianie takich podań, trwające często rok, a nawet dłużej. Wywołuje to narzekania zarówno interesowanych, jak i obcych władz i tłumaczone jest wadliwą organizacją administracji polskiej.

W tym względzie powinien był nastąpić niewątpliwie zwrot na lepsze z powodu uproszczenia postępowania na skutek przekazania władzom admin. II instancji rozporządzeniem z dnia 29. VIII. 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 93, poz. 545) kompetencji w sprawach utraty obywatelstwa oraz ustalenia trybu postępowania okólnikiem z dn. 3. III. 1927 r. Nr. AC. 432/p/27. Ponieważ jednak, jak się okazuje, usprawnienie postępowania zbyt powoli jest przeprowadzane, zechce Pan Wojewoda wydać zarządzenia, ażeby sprawy tego rodzaju załatwiano z możliwym pośpiechem. Co się tyczy dokumentów, składanych przez interesowanych jako załączniki do podań, zaznacza się, że z chwilą wystawienia poświadczenia stają się one niepotrzebne i winny być petentom zwracane, tembardziej, że często są to dokumenty, których z powodu wypadków wojennych (zniszczenie ksiąg metrykalnych i t. p.) interesowani nie mogą powtórnie wydobyć. Jeżeli w konkretnym wypadku się okaże, że w aktach winny wyjątkowo pozostać pewne dowody, można od interesowanego zażądać złożenia uwierzytelnionych odpisów tychże.

Naogół należy uwzględnić fakt, że obywatel polski, uzyskując tego rodzaju poświadczenie, nie traci jeszcze swego obywatelstwa, lecz, że następuje to dopiero w chwili istotnego nabycia obywatelstwa obcego. Z tego też powodu zwrócić również należy złożony przez interesowanego dowód posiadania obywatelstwa polskiego (paszport, poświadczenie obywatelstwa i t. p.). Należy go jednak uprzednio zaopatrzyć uwagą następującej treści:

„Właściciel niniejszego dowodu (paszportu) ubiega się o obce obywatelstwo i w tym celu uzyskał odnośne poświadczenie z dnia .... Nr. .... “.

Pieczęć Podpis:

Dowód ten może być zatrzymany tylko w tym wypadku, jeżeli dana osoba nabyła już obywatelstwo obce i prosi dodatkowo o wykreślenie jej z ewidencji obywateli polskich.

Dyrektor Departamentu
(—) *Kisrt*

154.

Pismo okólne z dnia 18 maja 1927 roku Nr. OB. 1684/27 do Pana Wojewody w sprawie pokwitowań na kwoty wpłacane za pośrednictwem P. K. O.

Do wiadomości.

(—) *Robaczewski.*
Naczelnik Wydziału.

MINISTERSTWO SKARBU
L. DK. 1219/WAK.

Warszawa, d. 22 kwietnia 1927 r. Odpis.

Wydawanie pokwitowań kasowych na kwoty wpłacane za pośrednictwem P. K. O.

Do wszystkich izb skarbowych i Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego (Wydział Skarbowy) w Katowicach

W rozwinięciu postanowień § 12 (ustęp ostatni) Instrukcji o obrotach kas skarbowych za pośrednictwem P. K. O. (Dz. Urzęd. Min. Skar-

bu Nr. 16 z r. 1925) Ministerstwo Skarbu zarządza, co następuje:

Formalne pokwitowania na specjalnych blankietach (wzór Nr. 8 do § 47 Instr. dla kas skarb.) kasa skarbowa obowiązaną jest wystawiać tylko w tych wypadkach, jeżeli płatnik wyrazi żądanie pisemnie na odwrotnej stronie odcinka blankietu nadawczego P. K. O., t. zw. „dowodu wpłaty" lub w osobnej deklaracji, przesłanej do kasy równocześnie z nadaniem pieniędzy za pośrednictwem P. K. O.

Wystawione w tych wypadkach pokwitowania obowiązaną jest kasa przesłać pocztą pod wskazanym przez płatnika adresem i na jego koszt, w sposób unormowany w § 3 (ustęp 2-a) rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 25 sierpnia 1924 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 76, poz. 749), t. j. umieszczając ponad adresem uwagę: „Urzędownie — opłatę pocztową uiści adresat".

W razie późniejszego zgłoszenia przez płatnika żądania wystawienia formalnego pokwitowania, żądanie takie winno być zgłoszone w formie podania, opłaconego stemplem w kwocie 3 zł. w myśl art. 145, punkt 1, ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o opłatach stemplowych (Dz. Ust. R. P. Nr. 98, poz. 570).

W tych wypadkach kasa skarbowa potwierdza (zaświadcza) wpłatę na podaniu względnie na odwrotnej stronie odcinka blankietu nadawczego P. K. O., t. zw. „potwierdzenia dla wpłacającego", jeżeli „potwierdzenie" to płatnik dołączy do podania, i zwraca je płatnikowi lub przesyła za pośrednictwem poczty w sposób, wyżej wskazany.

Jeżeli podanie, o którem mowa, wpłynie do kasy po odesłaniu odnośnych dowodów przychodowych do władz względnie urzędów, administrujących przychodami, i wpłata dotyczy sum budżetowych, względnie sum obrotowych, na które kasy nie prowadzą ksiąg rachunkowych, wówczas podanie to kasa przesyła tej władzy (urzędowi), która jest w posiadaniu odnośnych dowodów przychodowych lub ksiąg rachunkowych celem potwierdzenia (zaświadczenia) wpłaty w sposób, unormowany wyżej.

Powyższe zasady odnoszą się także do wpłat, uskutecznionych za pośrednictwem Banku Polskiego i jego Oddziałów.

Należy wydać stosowne zarządzenie kasom skarbowym i polecić im, aby wywiesiły odpowiednie pouczenia w lokalu kasowym.

(—) *R. Czauderna*
Dyrektor Departamentu.

155.

Pismo okólne z dnia 5 maja 1927 roku Nr. OB. 1473 Panu Wojewodzie w sprawie opłat stemplowych od podań.

udziela się do wiadomości.

Naczelnik Wydziału
(—) *Robaczewski.*

MINISTERSTWO
SPRAW WEWNĘTRZNYCH
Nr. OB. 1473
Warszawa, dn. 5 maja 1927 r.

Odpis.

Do
Pana Wojewody
w Poznaniu

Na sprawozdanie z dnia 8 marca b. r. Nr. 1053/27 P. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu oznajmia, co następuje:

1) W sprawie opłat stemplowych od podań, wnoszonych przez *konsulaty* państw obcych, wydany będzie osobny okólnik po uzgodnieniu go z Ministerstwem Spraw Zagranicznych.

2) a) Podania, wnoszone — zgodnie z właściwemi przepisami — do urzędów samorządowych oraz świadectwa, wydawane przez te urzędy, nie podlegają opłatom stemplowym, przewidzianym w rozdziale trzydziestym względnie trzydziestym pierwszym ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o opłatach stemplowych (Dz. Ust. R. P. Nr. 98, poz. 570) także wówczas, gdy sprawa należy do poruczonego zakresu działania urzędu samorządowego. Zasadę tę stosuje się również do tych podań, wniesionych zgodnie z właściwemi przepisami do urzędu samorządowego, które następnie urząd ten przesyła urzędowi państwowemu celem merytorycznego załatwienia (art. 140, ustęp drugi).

b) Natomiast podanie, które mylnie wniesiono do urzędu samorządowego, a które urząd samorządowy przesyła właściwemu urzędowi państwowemu — zamiast zwrócić je petentowi — podlega opłacie stemplowej na rzecz państwa wedle przepisów ogólnych; w razie nieuiszczenia opłaty może jej zażądać dopiero urząd państwowy.

Od podań, które wedle zasad powyższych nie podlegają opłacie stemplowej, może władza samorządowa — na zasadzie art. 27 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 747) — wprowadzić i pobierać własne opłaty.

Naczelnik Wydziału
(—) *Robaczewski.*

156.

Pismo okólne z dnia 9 maja 1927 roku Nr. OB. 1710 do Pana Wojewody w sprawie opłat stemplowych od podań o zezwolenie na zawarcie związku małżeńskiego.

do wiadomości.

Naczelnik Wydziału
(—) *Robaczewski.*

MINISTERSTWO
SPRAW WEWNĘTRZNYCH
Warszawa, dn. 9 maja 1927 r.
Nr. OB. 1710.

Odpis.

Do
Pana Wojewody
w Stanisławowie.

Na sprawozdanie z dnia 6 kwietnia b. r. Nr. AD. 3425 Min. Spraw Wewnętrznych zgodnie z wyjaśnieniem Ministerstwa Skarbu — oznajmia, że podania, wnoszone przez osoby podlegające powszechnemu obowiązkowi służby wojskowej, o zezwolenia na zawarcie małżeństwa przed odbyciem służby w wojsku stałem lub uznaniem ich za niezdolnych do tej służby (art. 83 ustawy z dnia 23. V. 1924 r. o powsz. ob. sł. wojsk. Dz. Ust. Nr. 61, poz. 609 oraz § 549 rozporządzenia z dn. 21. III. 1925 r. Dz. Ust. Nr. 37 poz. 252) podlegają opłacie stemplowej w wysokości 3 zł. oraz po 50 gr. od każdego załącznika przewidzianej w art. 145 ustawy stemplowej z dn. 1. VII. 1926 roku (Dz Ust. Nr. 98 poz. 570). Punkt 3 artykułu 142 tej ustawy do tych podań niema zastosowania, gdyż nie tyczą się one ani obowiązku służby wojskowej ani sposobu jej odbywania.

Naczelnik Wydziału
(—) *Robaczewski.*

157.

Pismo okólne z dnia 10 maja 1927 roku Nr. OL. 1239/27 do P. Wojewody w sprawie nieprawnego zlecania policji sprzedawania z przetargu sądowych dowodów rzeczowych.

do wiadomości.

Za Naczelnika Wydziału
(-) *Czapiński*
Radca Ministerjalny

MINISTERSTWO
SPRAW WEWNĘTRZNYCH
Warszawa, dn. 10 maja 1927 r.
Nr. OL. 1239/27.

Odpis.

Do
Pana Komendanta Głównego
Policji Państwowej.

Ponieważ niektórzy PP. Prokuratorzy sądów, wykonywując wyroki na obszarze b. zab. ros., zwracają się do organów policji państwowej z żądaniami dokonywania sprzedaży z przetargu dowodów rzeczowych, ulegających konfiskacie, przeto polecam Panu pouczyć podległe organa policji, że żądaniom tym należy odmawiać, gdyż wspomniane czynności licytacyjne nie należą do kategoryj przewidzianych w art. 950 u p. k. obciążających policję, lecz podpadają pod postanowienia art. 949 u. p. k. i innych przepisów, określających właściwość poszczególnych władz. Właściwymi dla dokonywania sprzedaży ruchomości z przetargu są w myśl art. 1022 i nast. u. p. c. komornicy sądowi, nie zaś policja państwowa, której charakter i zadania zostały określone w art. 1 i 2 ustawy z dnia 24 lipca 1919 r. o policji państwowej (Dz. Pr. 1919 r. Nr. 61, poz. 363). To też powyższe żądanie pp. prokuratór przekraczają granice ich uprawnień w stosunku do policji ustalone art. 13 ustawy o policji.

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *Sławoj-Składkowski.*

158.

Pismo okólne z dnia 10 maja 1927 roku Nr. OB —1771 do Pana Wojewody w sprawie niewypłaconych sum z asygnacyj zbiorowych.

Ministerstwo Skarbu w piśmie swem z dnia 29 kwietnia 1927 roku Nr. DK. 590 W.A.K zwróciło się do wszystkich władz centralnych, aby podwładne urzędy asygnujące ściśle przestrzegały postanowienia § 43 przepisów rachunkowo-kasowych (Dziennik Urzędowy Ministerstwa Skarbu Nr. 45, Monitor Polski Nr. 285 z 1921 roku), wyjaśniając jednocześnie, że niewypłacone kwoty z asygnacyj zbiorowych powinny być zwrócone do kasy skarbowej najpóźniej w ciągu 15 dni od daty zrealizowania asygnacyj, a nie po upływie tego terminu. Z tego wynika, że w tych wypadkach, w których jest pewność, że odnośne kwoty nie zostaną wypłacone do rąk osób uprawnionych, kwoty te winny być bezwłocznie zwrócone na wznowienie kredytu.

Przetrzymywanie takich kwot u płatników, nawet w granicach wyżej oznaczonego terminu, o ile nie jest usprawiedliwione ważnemi względami (np. niemożnością wpłacenia do kasy skarbowej wskutek znacznej odległości miejsca zamieszkania płatnika od siedziby kasy skarbowej), nie może być usprawiedliwione żadnemi postanowieniami przepisów rachunkowo-kasowych, przeto wszelkie konsekwencje, wynikłe z przetrzymania pieniędzy powinna ponieść osoba, która przetrzymanie spowodowała.

Zechce zatem Pan Wojewoda zarządzić, aby postanowienia powołanego wyżej § 43 przepisów rachunkowo-kasowych były przez podwładny Panu urząd ściśle przestrzegane.

Naczelnik Wydziału
(-) *Robaczewski.*

159.

Pismo okólne z dnia 10 czerwca 1927 r. Nr. III. SG. 2636 do Pana Wojewody w sprawie współdziałania organów P. D. U. W. z władzami państwowemi i samorządowemi.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych przesyła do wiadomości i zużytkowania.

Dyrektor Departamentu
(—) *Weissbrod.*

POLSKA DYREKCJA
UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH
Biuro Prezydjalne

Odpis.

Warszawa, dn. 12. V. 1927 r.
Nr. 629.

Do

P. P. Dyrektorów Oddziałów

Charakter prawno-publiczny Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych, jak również rozliczne jej funkcje, ściśle zespolone z przejawami życia gospodarczego kraju, powodują — niezależnie od wykonywania przepisowych czynności przez nasze organy—konieczność bacznego obserwowania i wnikania w potrzeby ludności w zakresie tak samych ubezpieczeń jak i pośrednich zadań Instytucji, z ubezpieczeniem powiązanych.

Niezbędne jest zatem utrzymywanie przez nasze organy możliwie najściślejszego kontaktu w Oddziałach i powiatach zarówno z władzami rządowemi jak i ugrupowaniami samorządowemi oraz społecznemi, tą bowiem drogą da się najlepiej osiągnąć i utrwalić bliską łączność pomiędzy Instytucją a miejscową ludnością.

Zalecamy więc PP. Dyrektorom, aby mieli na uwadze pozostawanie w stałym kontakcie przedewszystkiem z Urzędem Wojewódzkim swego Oddziału, informując go co pewien czas o ważniejszych sprawach Instytucji, pozostających w związku z administracją państwową wzgl. samorządową. Za celowy środek uważamy uczestniczenie w ważniejszych wojewódzkich zjazdach pp. Starostów. Niezależnie od tego PP. Dyrektorowie Oddziałów powinni przy każdej okazji odwiedzać pp. Starostów w ich powiatach.

Nierównie częstszy i stalszy kontakt z pp. Starostami winni utrzymywać pp. Inspektorowie powiatowi, co oczywiście jest dla nich ze względów lokalnych łatwiejsze. Nie ograniczając się na tem, pp. Inspektorowie powiatowi obowiązani są ponadto czuwać nad odgłosami życia sejmików (rad) powiatowych i rad miejskich, dotyczących P. D. U. W., a przedewszystkiem bywać na zebraniach sejmików i rad, aby móc udzielać żądanych wyjaśnień i prostować błędnie nieraz kształtującą się opinję o poszczególnych sprawach z zakresu ubezpieczeń; wreszcie przy nadarzających się sposobnościach, winni wygłaszać krótkie referaty z uwzględnieniem aktualnych tematów, jako to: klucza szacunkowego, wysokości i poboru składki, akcji prewencyjnej, pożyczek ulgowych i t. p. Aby wniknąć dokładniej w życie samorządowe powiatów, winni również pp. Inspektorowie powiatowi starać się bywać na zebraniach gminnych i tam już od gruntu należycie oświetlać żywotne sprawy naszej Instytucji i pogłębiać ideę ubezpieczenia.

Systematyczna działalność tego rodzaju ze strony kierownictwa Oddziału i placówek powiatowych nie tylko mieć będzie ważne znaczenie informacyjne dla Oddziałów i Centrali, ale ponadto wzmocni współdziałanie z P. D. U.W. władz państwowych i organów samorządowych, które będąc wyczerpująco informowane o aktualnych pracach i zamierzeniach Instytucji, niewątpliwie okazywać będą skuteczną pomoc w realizacji tych zamierzeń i utrwalenia życzliwego stosunku ludności, opartego na zrozumieniu społecznych zadań P. D. U. W.

Spostrzeżenia, poczynione wskutek wyników omawianych w niniejszem piśmie czynności, zechcą pp. Dyrektorzy komunikować Centrali z reguły w okresach kwartalnych, o sprawach zaś większej wagi, mających znaczenie aktualne, prosimy nas każdorazowo informować niezwłocznie.

Zaznaczamy, iż przy wykonywaniu czynności omówionych w niniejszym okólniku, pracownicy Instytucji obowiązani są stosować się do instrukcyj, pomieszczonych w okólnikach NN. 561 i 571 i w wystąpieniach swych wobec urzędów państwowych i czynników samorządowych iść ściśle po linji zamierzeń swych władz przełożonych, wystrzegając się nadawania tym wystąpieniom jakiegokolwiek subjektywnego a tembardziej politycznego charakteru, któryby kolidował z dążeniami Centrali.

Polska Dyrekcja
Ubezpieczeń Wzajemnych

(—) Podpis

160.

Pismo okólne z dnia 17 maja 1927 roku Nr. SG 2042/27 do Panów Wojewodów w sprawie raportów o zwalczaniu lichwy.

Zmieniając okólnikowe zarządzenie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 29 maja 1925 roku Nr. SA. 1026 w sprawie wymienionej w nagłówku, polecam zaprzestać sporządzania i nadsyłania do Ministerstwa stałych kwartalnych raportów o przebiegu walki z lichwą. Jednocześnie proszę Pana Wojewodę o nadsyłanie Ministerstwu wyczerpujących uwag i wniosków w sprawie zwalczania lichwy w tych konkretnych wypadkach, gdy zdaniem Pana Wojewody zajdzie konieczność interwencji lub decyzji władz centralnych, lub też gdy udzielenie Ministerstwu Spraw Wewnętrznych wiadomości o poszczególnych objawach lichwy i spekulacji będzie mogło być zużytkowane z korzyścią dla dobra ogólnego.

Za Ministra Spraw Wewnętrznych
(—) *Jaroszyński*
Podsekretarz Stanu.

161.

Pismo okólne z dnia 21 maja 1927 roku Nr. IV-AP-6116/27 do Panów Wojewodów okólnik Urzędu Emigracyjnego.

Przesyłając w załączeniu odpis pisma okólnego Urzędu Emigracyjnego przy Ministerstwie Przemysłu i Handlu, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych prosi o podanie treści tego pisma władzom podległym i komunikowanie Urzędowi Emigracyjnemu o wszystkich spostrzeżonych wypadkach niestosowania się towarzystw okrętowych do zarządzenia objętego w załączonem piśmie okólnem.

Za Naczelnika Wydziału
1 zał. (—) *K. Orzechowski*
Radca Ministerjalny

MINISTERSTWO
SPRAW WEWNĘTRZNYCH
Warszawa, dn. 5. V. 1927 r.
Nr. 2890/E. III.
w sprawie rozsyłania reklam, plakatów i t. p.

Odpis.

Do
Wszystkich Towarzystw Okrętowych
w/m

Powołując się na ust. 1 art. 4 aktu koncesyjnego udzielonego Towarzystwu na rok 1927. Urząd Emigracyjny komunikuje, że rozsyłanie reklam, plakatów, rozkładów odejścia statków i innych druków może być przez Towarzystwo uskuteczniane tylko na wyraźne żądanie osoby zainteresowanej i to w ilości nie przekraczającej 1 egz. każdego druku.

Wszelkie masowe rozsyłanie tych druków lub rozsyłanie nie na żądanie osoby bezpośrednio zainteresowanej w wyjeździe będzie uważał Urząd Emigracyjny za przekroczenie art. 4 ust 1 aktu koncesyjnego, pociągające za sobą skutki przewidziane w art. 26 koncesji

w. z. Dyrektora
(—) *R. Kutyłowski*
Wicedyrektor.

Rozdzielnik:
1) Baltycko-Amer. Linja
2) Canadien Pacific
3) Cunard Line
4) Red Star Line
5) White Star Line
6) Holland America Line
7) Skandynawsko-Amerykańska Linja
8) United States Lines
9) Comp. Gener. Transatlantique
10) Cahrgeurs Reunis
11) Cosulich Line
12) Królewsko-Hol. Loyd
13) Royal Mail Line
14) Nelson Line
15) Ste Gener. de Transp. Mar. a Vapeur
16) Fabre Line
17) Seviciul Maritim Roman.

162.

Pismo okólne z dnia 25 maja 1927 r. Nr. Z. O. 20545/27 do Panów Wojewodów i Pana Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie obsadzenia wakujących stanowisk lekarskich w służbie państwowej i samorządowej.

Celem zapewnienia administracji sanitarnej możliwie najlepszego doboru pracowników Ministerstwo Spraw Wewnętrznych poleca, aby wakujące stanowiska pomocników lekarzy powiatowych, lekarzy powiatowych i referentów lekarzy w Wydziałach Zdrowia Urzędów Wojewódzkich— były obsadzane z reguły w drodze konkursu; konkursy takie powinny być ogłaszane poza dziennikiem urzędowym i prasą codzienną przynajmniej w jednem z najbardziej poczytnych czasopism lekarskich.

Odstępstwa od zasady obsadzania wyżej wskazanych stanowisk w drodze konkursu mogą być czynione tylko w przypadkach, gdy Województwo (Komisarjat Rządu na m. st. Warszawę) posiada zgłoszenia odpowiednich poważnych reflektantów, zaś rozpisanie konkursu miałoby spowodować znaczną zwłokę w obsadzeniu danego stanowiska.

Uważając za celowe, aby analogiczne zasady były stosowane i przy obsadzaniu stanowisk lekarskich w samorządowej służbie zdrowia, proszę P. P. Wojewodów oraz (P. Komisarza Rządu) o wydanie odpowiedniego zalecenia władzom samorządowym.

Konkursy na wakujące obecnie stanowiska lekarzy powiatowych, pomocników lekarzy powiatowych i referentów lekarzy w Wydziałach Zdrowia, o ile na te stanowiska nie zgłosili się odpowiednio ukwalifikowani kandydaci, powinny być rozpisane bezzwłocznie.

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *Sławoj Składkowski*

163.

Pismo okólne z dnia 30 maja 1927 r. Nr. AA. 777/27 do Pp. Wojewodów w sprawie opłat stemplowych od koncesyj widowiskowych.

Na skutek wyjaśnień Ministerstwa Skarbu Ministerstwo Spraw Wewnętrznych podaje do wiadomości Pana Wojewody, iż podania o zezwolenia na urządzanie wędrownych przedstawień widowiskowych podlegają opłacie stemplowej w kwocie 3 zł. (art. 145 Ustawy Stemplowej z dn. 1 lipca 1926 — Dz. Ust. Nr. 98 poz. 570).

Zezwolenia (koncesje, licencje) na takie przedstawienia, wydane na pewien okres czasu bez oznaczenia ilości przedstawień, podlegają opłacie stemplowej 20 złotych (art. 156 p. 5 wymienionej ustawy).

Naczelnik Wydziału
(—) *Śliwiński.*

164

NATYCHMIAST

Pismo okólne z dnia 2 czerwca 1927 r. Nr. AP. 6823/27 do pp. Wojewodów w sprawie legitymacyj turystycznych.

Wskutek pisma Ministerstwa Skarbu z dn. 20.V 1927 r. Nr. DPO. 3761/VII Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wyjaśnia, że zatwierdzenie legitymacji turystycznej przez władzę administracyjną I-ej instancji stałego miejsca zamieszkania posiadacza legitymacji, przewidziane w art. 4 Konwencji Turystycznej między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Czeskosłowacką, podpisanej w Pradze dnia 30.V 1925 r. (Dz. Ust. Nr. 57, poz. 333 z 1926 r.), jak również podanie o wykonanie tej czynności urzędowej wolne są w myśl ustawy z dnia 1 lipca 1926 o opłatach stemplowych (Dz. Ust. Nr. 98, poz. 570) od opłaty stemplowej oraz od jakichkolwiek innych należytości.

Równocześnie Ministerstwo Skarbu zezwoliło na zaniechanie żądania dodatkowego uiszczenia opłat od zatwierdzeń od podań za r. 1926.

Dyrektor Departamentu
(—) *Kirst*

165.

Pismo okólne z dnia 6 czerwca 1927 r. Nr. ZH. 2220/27 do Panów Wojewodów w przedmiocie przepisów w sprawie urządzenia piekarń.

Celem ostatecznego uporządkowania sprawy urządzenia i utrzymywania piekarń oraz wypieku wszelkiego rodzaju pieczywa ze stanowiska zdrowotności publicznej, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zarządza co następuje:

a) nie należy wydawać koncesji na uruchomienie nowych piekarń wszelkiego rodzaju, o ile one nie odpowiadają ściśle wszystkim bez wyjątku warunkom i przepisom, zawartym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia Publicznego z dnia 26 lutego 1921 r. w przedmiocie urządzenia i utrzymywania piekarń, sklepów z pieczywem oraz wypieku chleba (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 26 poz. 151);

b) wszystkie obecnie istniejące na obszarze podległym piekarnie winny być poddane do dnia 1 października 1927 r. gruntownej rewizji przez organa sanitarne;

c) wszystkie piekarnie nieodpowiadające przepisom rozporządzenia Ministra Zdrowia Publicznego z dn. 26 lutego 1921 r., a nadające się do uporządkowania zgodnie z wymaganiami tego rozporządzenia — winny dokonać tego w terminie do dn. 1 lipca 1928 r.;

d) w piekarniach nieodpowiadających przepisanym warunkom i nienadających się do uporządkowania, należy wstrzymać wypiek, a sprawę zamknięcia warsztatu skierować na drogę sądową.

Przy przeprowadzanej przez organy sanitarne rewizji należy ustalić, jaka liczba piekarń, które i z jakich powodów powinny ulec natychmiast zawieszeniu pracy—zgodnie z obowiązującemi przepisami i zbadać przed wstrzymaniem wypieku, czy piekarnie odpowiadające przepisom i te, które zobowiążą się do wykonania warunków, o których mowa wyżej pod c) — będą dostateczną gwarancją normalnej podaży pieczywa w poszczególnych miejscowościach.

Minister Spraw Wewnętrznych:
(—) *Sławoj Składkowski.*

166.

Pismo okólne z dnia 11 czerwca 1927 r. Nr. OB. 2152 do PP. Wojewodów w sprawie przedstawicielstwa handlowego Z. S. R. R. — opłaty stemplowe.

MINISTERSTWO
SPRAW WEWNĘTRZNYCH
Warszawa,
dn. 11 czerwca 1927 r.
Nr. OB. 2152

Odpis.

Do Panów Wojewodów.

Ministerstwo Spraw Zagranicznych oznajmiło, że Przedstawicielstwo Handlowe Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich nie może być uważane za przedstawicielstwo dyplomatyczne lub konsularne oraz, że niema żadnej umowy międzypaństwowej, któraby określała prawa i przywileje powyższego Przedstawicielstwa w Polsce.

Wobec tego, jak również z uwagi że — o ile chodzi o państwo polskie — od opłat stemplowych w zakresie podań i świadectw jest zwolniony jedynie Skarb Rzeczypospolitej, a nie służy to zwolnienie przedsiębiorstwom państwowym, będącym odrębnemi osobami prawnemi, (art. 144, punkt 1 oraz art. 160, punkt 3 ustawy o opłatach stemplowych z dn. 1 lipca 1926 r. Dz. U. R. P. Nr. 98 poz. 570), oznajmia się, że do Przedstawicielstwa Handlowego Z. S. R. R. nie należy stosować punktu 6 artykułu 144 ustawy o opłatach stemplowych, że zatem podania wnoszone przez wymienione Przedstawicielstwo, oraz świadectwa mu wydawane podlegają opłatom stemplowym.

Powyższe udziela Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zgodnie z pismem Ministerstwa Skarbu z dn. 1. VI. r. b. L. DPO, 5097/VII — do wiadomości i stosowania.

Naczelnik Wydziału
(—) *Robaczewski.*

do wiadomości i użytku służbowego.

Naczelnik Wydziału
(—) *A. Robaczewski*

167.

Pismo okólne z dnia 14 czerwca 1927 r. Nr. IV. AA. 3914/27 do Panów Wojewodów w sprawie Komitetów rodzicielskich przy szkołach średnich ogólno-kształcących.

Wobec poruszonej przez niektórych PP. Wojewodów kwestji ustalenia struktury prawnej i organizacyjnej komitetów rodzicielskich przy szkołach średnich ogólno-kształcących a zarazem określenia, jakie władze, — administracyjne czy też oświatowe, — właściwe są do zatwierdzania statutów tego rodzaju Komitetów, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wyjaśnia co następuje:

Przy większości szkół średnich ogólnokształcących zarówno państwowych jak i prywatnych istnieją Komitety Rodzicielskie, które mają naogół za zadanie utrzymywać łączność między gronem nauczycielskiem a rodzicami, dopomagać szkole w wychowaniu młodzieży i opiekować się nią, zwłaszcza poza szkołą. W szczególności Komitety popierają zabiegi szkoły nad wychowaniem fizycznem młodzieży, starają się o fundusze na cele leczenia młodzieży (wysyłanie do uzdrowisk, na kolonje wakacyjne, wycieczki i t. p.) i roztaczają nad młodzieżą opiekę moralną poza-

szkolną. Poszczególne Komitety tworzą same dla siebie statut i legalizują go u władz politycznych. Ministerstwo W. R. i O. P. nie ustaliło zasad struktury i organizacji Komitetów ze względu na różnorodność potrzeb szkół w różnych dzielnicach Rzeczypospolitej.

w. z Dyrektora Departamentu
(—) *Longchamps*
Naczelnik Wydziału.

168.

Pismo okólne z dnia 17 czerwca 1927 r. Nr. SG. 2624 Do Panów Wojewodów w sprawie kredytów dla komunalnych Kas oszczędności.

W sprawie kredytów dla komunalnych Kas oszczędności i w związku z przeniesieniem tej akcji kredytowej z dniem 1 maja z Pocztowej Kasy Oszczędności do Banku Gospodarstwa Krajowego, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zgodnie z informacjami otrzymanemi z Ministerstwa Skarbu komunikuje, co następuje:

Kredyt dotychczas udzielony kasom komunalnym przez Pocztową Kasę Oszczędności nie zostanie wycofany, lecz jedynie stopniowo likwidowany na warunkach, na jakich został udzielony. W ten sposób te kredyty zostaną zlikwidowane ratami w przeciągu około 10 kwartałów.

Przejmując na siebie udzielenie krótkoterminowego kredytu kasom komunalnym Bank Gospodarstwa Krajowego udzielać będzie tego kredytu w miarę zapotrzebowania kas i w miarę przedstawiania przez nie dostatecznego zabezpieczenia wekslowego. Określenie wysokości kredytów, które Bank Gospodarstwa Krajowego mógłby udzielić kasom komunalnym na razie nie jest przewidywane.

W razie potrzeby udzielenia poszczególnym kasom dłuższego kredytu, bank uważa obecnie za bardziej właściwsze, zamiast udzielania lokat na książeczki, redyskonto weksli związku poręczającego, żyrowanych przez Kasę, w terminie 10 kwartałów, spłaconych w kwartalnych ratach.

Stopa procentowa Banku Gospodarstwa Krajowego przy eskoncie weksli kas komunalnych wynosi obecnie 83/4%.

Powyższe zechce Pan Wojewoda podać zainteresowanym do wiadomości.

Dyrektor Departamentu
( ) *Weissbrod.*

169.

Pismo okólne z dnia 27 czerwca 1927 r. Nr. OL. 2111/27 do Panów Wojewodów w sprawie sadzenia drzew przez młodzież szkolną.

do wiadomości, celem wydania dalszych potrzebnych zarządzeń.

Naczelnik Wydziału
(—) *Hausner.*

MINISTERSTWO
WYZNAŃ RELIGIJNYCH
i OŚW. PUBLICZNEGO
—o—
W sprawie akcji sadzenia drzew przez młodzież szkolną.

Odpis.

Do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
w/m.

Wprowadzona w szkołach przez M. W. R. i O. P. przed czterema laty uroczystość znana pod nazwą „Święta sadzenia drzew“, wydaje zwłaszcza na terenach wschodnich i środkowych Państwa, jako bardziej wojną wyniszczonych, wyniki wcale dodatnie. Uroczystość polega na tem, że po nabożeństwie i stosownem przemówieniu wychowawców, młodzież szkolna zajmuje się, w zasadzie dwa razy w roku, t. j. na wiosnę i jesienią, sadzeniem drzewek owocowych lub też dzikich (przeważnie miododajnych) przy drogach, w ogródkach szkolnych, na cmentarzach lub nieużytkach, mając obowiązek opiekować się nadal zasadzonemi drzewkami.

O wynikach wszczętej na tem polu akcji świadczyć mogą cyfry podane poniżej przykładowo.

Na terenie Okręgu Szkolnego Lwowskiego brało udział w r. 1924—312000 młodzieży i zasadziło 161932 drzewek.

W tym samym roku w Okr. Szkolnym Białostockim 50684 dziatwy zasadza 100473 drzewek, zaś w roku 1925—80606 dzieci zasadza 142122 drzewek.

Podobnie w Okręgu Szkolnym Warszawskim w 1924 r.— 71195 dziatwy sadzi 95886 drzewek, zaś w 1925 r. udział dziatwy wynosi 81000 przyczem zasadzają 244374 drzewek.

Przytoczone cyfry świadczą, że „Święto sadzenia drzew“ daje z roku na rok coraz to lepsze wyniki.

Hamująco jednak na należyty rozwój akcji na tem polu oddziaływa niemożność zdobycia w wielu gminach odpowiednich sadzonek, głównie zaś to — pomijając już apatję w niektórych powiatach społeczeństwa miejscowego, że zasadzone przez młodzież szkolną drzewka ulegają następnie przez ludność okoliczną lub przez przepędzane bydło całkowitemu nieraz zniszczeniu.

Wobec tego M. W. R. i O. P. zapytuje czyby Ministerstwo Spraw Wewnętrznych nie było skłonne zachęcić podległe władze państwowej administracji ogólnej oraz samorządy (Województwa, Sejmiki, Rady Powiatowe, Zwierzchności gminne wzgl. Zwierzchności obszarów dworskich), by te szły, o ile możności, w akcji tej na rękę Inspektorom Szkolnym (Zarządom Szkół), w szczególności zaś zlecić wymienionym władzom i urzędom, by stosując przewidziane w przepisach prawnych rygory, przeciwdziałały niszczeniu dobra publicznego.

Ministerstwo W. R. i O. P. jest zdania, że wydane w sprawie powyższej odpowiednie zarządzenia ze strony Ministerstwa Spraw Wewnętrznych dopomogłyby do skuteczniejszego rozwoju akcji wszczętej na tem polu przez M. W. R. i O. P. dodatniej bezwątpienia nietylko pod względem wychowawczym ale i ogólno-społecznym.

V.

Dział Personalny.

170.

RUCH SŁUŻBOWY.

W Ministerstwie Spraw Wewnętrznych

w czasie od 1 do 31 stycznia 1927 r.

I. P. Prezydent Rzeczypospolitej postanowieniem z dn. 18-I-1927 r. mianował p. o. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę Władysława Jaroszewicza-Komisarzem Rządu na m. st. Warszawę w dotychczasowym IV st. sł.

II. P. Minister Spraw Wewnętrznych zarządził następujące zmiany personalne:

A. W Zarządzie Centralnym Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Przeniesieni:

Naczelnik Wydziału w V st. sł. Łyszkowski Władysław — przeniesiony w stan nieczynny dnia 15. 1. 27 r.

Naczelnik Wydziału w stanie nieczynnym Gniewosz Włodzimierz — przeniesiony w stan spoczynku na podstawie art. 56 ustawy o państwowej służbie cywilnej dnia 17. 1. 27 r.

Naczelnik Wydziału w V st. sł. Pilecki Jerzy — przeniesiony do Komisarjatu Rządu na m. st. Warszawę z poruczeniem funkcji zastępcy Komisarza Rządu dnia 29. 1. 27 r.

Naczelnik Wydziału w V st. sł. w stanie nieczynnym Dr. Górski Karol — przeniesiony w stan spoczynku na podstawie art. 56 ustawy o państwowej służbie cywilnej z dniem 31. 1. 27 r.

Naczelnik Wydziału w V st. sł. w stanie nieczynnym Dworski Józef — przeniesiony w stan spoczynku na podstawie art. 56 ustawy o państwowej służbie cywilnej z dniem 31. 1. 27 r.

Naczelnik Wydziału w V st. sł. w stanie nieczynnym Wańkowicz Melchjor — zwolniony na podstawie art. 56 ustawy o państwowej służbie cywilnej dn. 31. 1. 27 r.

B. W zakładach państwowej służby zdrowia:

Mianowani:

pracownik kontraktowy w VII grupie uposażenia w Państwowym Zakładzie dla psychicznie chorych w Tworkach Dr. Jełowicki Włodzimierz— urzędnikiem VI st. sł.

pracownik kontraktowy w Państwowym Instytucie Farmaceutycznym w Warszawie Inż. Slifirski Józef — prowizorycznym urzędnikiem I kategorji w VIII st. sł. dnia 14. 1. 27 r.

urzędnik kanc. IX st. sł. w Państwowym Zakładzie Zdrojowym w Krynicy Pawelec Jan — urzędnikiem kancelaryjnym w VIII st. sł. z dnia 1. 1. 27 r.

Zmarła:

urzędniczka VII st. sł. w Państwowym Zakładzie Higjeny w Warszawie Modrzewska Zofja dnia 19. 1. 27 r.

C. we władzach II instancji.

Mianowani:

w Urzędzie Wojewódzkim w Lublinie:

Włoskowicz Władysław—prow. Naczelnikiem Wydziału w VI st. sł. dnia 31. 1. 27 r.

w Urzędzie Wojewódzkim w Łodzi:

Starosta w VI st. sł. w Łęczycy Muszyński Juljan — Radcą wojewódzkim w dotychczasowym VI st. sł. 17. 1. 27 r.

Starosta w VI st. sł. w Brzezinach Dr. Gutek Zygmunt — urzędnikiem admistracyjnym I kat. VI st. sł. dnia 28. 1. 27 r.

w Urzędzie Wojewódzkim w Nowogródku:

urzędnikowi rachunkowemu VII st. sł. Sanowskiemu Bronisławowi — obniżono z dn. 1. 1. 27 r. stopień służbowy z VII na VIII na mocy orzeczenia Najwyższej Komisji Dyscyplinarnej z dn. 21. 12. 26 r.

w Urzędzie Wojewódzkim Poleskim w Brześciu n/Bugiem:

Naczelnik Wydziału w VI st. sł. Dr. Zaroski Józef—Naczelnikiem Wydziału w V st. sł. z dniem 1. 1. 27 r.

pracownik kontraktowy w VII grupie uposażenia Czarnocki Stefan — prowizorycznym urzędnikiem administracyjnym I kat. VII st. sł. dnia 24. 1. 27 r.

w Urzędzie Wojewódzkim Śląskim w Katowicach:

Macura Jan — urzędnikiem adm. II kat. VII st. sł. dnia 20. 1. 27 r.

Starosta w VI st. sł. w Tarnowskich Górach Żuławski Sławomir — urzędnikiem adm. I kat. w dotychczasowym VI st. sł. dn. 24. 1. 27 r

Baudisch Eugenjusz—urz. adm. I kat. VI st. sł. dn. 28. 1. 27 r.

w Urzędzie Wojewódzkim w Wilnie:

Kirtiklis Stefan — prow. Naczelnikiem Wydziału w VI st. sł. dnia 4. 1. 27 r.

Starosta w VI st. sł. w Postawach Obrocki Kazimierz — Radcą wojewódzkim w dotychczasowym VI st. sł. dnia 15, 1. 27 r.

w Urzędzie Wojewódzkim Wołyńskim w Łucku:

urzędnik administracyjny I kat. VI st. sł. Gołębiowski Marjan – Naczelnikiem Wydział w V st. sł. dnia 15. 1. 27 r.

pracownik kontraktowy w VI grupie uposażenia Urbaniec Jan — prow. urzędnikiem adm. I kat. VI st. sł. dnia 21. 1. 27 r.

Kański Jan — Naczelnikiem Wydziału w V st. sł. dn. 31.1. 27 r.

Przeniesieni:

urzędnik VII st. sł. Kruszelnicki Juljusz — z Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku do Starostwa w Sokółce dn. 10. 1. 27 r.

urzędnik VII st. sł Krzętowski Stanisław — z Urzędu Wojewódzkiego w Nowogródku do Starostwa w Lidzie dnia 12. 1. 27 r.

ref. VII st. sł. Dr. Banaś Aleksander z Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi do Starostwa w Łodzi dnia 12. 1. 27 r.

Zwolnieni ze służby:

urzędnik I kat. VI st. sł. w Wołyńskim Urzędzie Wojewódzkim Spława-Neyman Radosław — na własną prośbę dn. 15. 1. 27 r.

urzędnik I kat. VI st. sł w Urzędzie Wojewódzkim w Nowogródku Zajączkowski Stefan na podstawie art. 116 ustawy o państwowej służbie cywilnej dnia 15. 1. 27 r;

Naczelnik Wydziału w VI st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim w Białymstoku Rogalewicz Kazimierz — na własną prośbę dnia 21. 1. 27 r.;

prow. urzędnik VII st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim w Kielcach Michael Artur — na własną prośbę dnia 27. 1. 27 r.;

urzędnik VII st. sł. w Pomorskim Urzędzie Wojewódzkim Dr. Szymański Adolf na własną prośbę z dniem 31. 12. 26 r.

Przeniesiony w stan spoczynku:

Radca wojewódzki w VI st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim w Stanisławowie Schwarz Karol — dnia 27. 11. 26 r.

Zmarł:

Referendarz VII st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim we Lwowie Swieżawski Włodzimierz — dnia 19. 1. 27 r.

D. We władzach I instancji.

Mianowani:

Prow. urzędnik VII st. sł. w Starostwie w Biłgoraju Sikorski Stanisław — wobec częściowej reorganizacji Województwa lubelskiego na własną prośbę prow. urzędnikiem VIII st. sł. dnia 10.1.27 r.;

urzędnik VIII st. sł. w Starostwie w Prużanie Gregorowicz Dominik urzędnikiem adm. I kat. VII st. sł. dnia 1. 1. 27 r.;

Szaliński Tadeusz — Starostą w Pszczynie w VI st. sł. 15. 1. 27 r.;

prow. urzędnik VI st. sł. w Starostwie w Będzinie Kowalski Czesław — Starostą w Zawierciu w dotychczasowym VI st. sł. dnia 18. 1. 27 r.;

prow. urzędnik VII st. sł. w Poleskim Urzędzie Wojewódzkim powołany czasowo do służby w Zarządzie Centralnym Min. Spr. Wewnętrznych. Niedźwiecki Wiktor — prow. Starostą w Postawach w dotychczasowym VII st. sł. dnia 17.1.27 r.;

Radca wojewódzki w VI st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim w Wilnie Grabowski Bolesław — Starostą w Gostyninie w dotychczasowym VI st. sł. dnia 21. 1. 27 r.;

Hryniewski Jerzy — prow. urzędnikiem adm. I kat. VII st. sł. w Starostwie w Nowogródku dnia 21. 1. 27 r.;

referent VII st. sł. w Starostwie w Pułtusku Dr. Łazarz Jan — Starostą w Makowie w dotychczasowym VII st. sł. dnia 20. 1. 27 r.;

urzędnik VI st. sł. w Starostwie w Świetochłowicach Palla Bocheński Władysław Starostą w Tarnowskich Górach w dotychczasowym VI st. sł. dnia 24. 1. 27 r.;

referendarz VII st. sł. i kierownik Starostwa w Baranowiczach Kulwieć Antoni Ignacy Starostą w dotychczasowym VII st. sł. dnia 26.1.27 r.;

urzędnik VI st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim w Nowogródku Emeryk Jan — Starostą w VI st. sł. w Wołożynie dnia 28. 1. 27 r.;

Radca wojewódzki w VI st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim w Stanisławowie Dyduszyński Marjan — Starostą w Tłumaczu w dotychczasowym VI st. sł. dnia 28. 1. 27 r.;

lekarz powiatowy w VIII st. sł. w Starostwie w Nisku Dr. Pizło Stefan—lekarzem powiatowym w VII st. sł. z dniem 1. 1. 27 r.;

pracownik kontraktowy w VII grupie uposażenia Dr. Fleury Witold — prow. lekarzem powiatowym w VII st. sł. w Starostwie w Mołodecznie dnia 17. 1. 27 r.

Przeniesieni:

Urzędnik VII st. sł. Kornecki Józef — ze Starostwa w Nisku do Urzędu Wojewódzkiego we Lwowie dnia 10. 1. 27 r.;

referendarz VII st. sł. Ziegler Leon — ze Starostwa w Lublinie do Urzędu Wojewódzkiego w Lublinie dnia 12. 1. 27 r.;

Starosta w VI st, sł. Dr. Prądzyński Edward — ze Starostwa w Chełmnie do Starostwa w Wąbrzeźnie dnia 17. 1. 27 r.;

Starosta w VI st. sł. Ossowski Leon - ze Starostwa w Wejherowie do Starostwa w Chełmnie dnia 17. 1. 27 r.;

Starosta w VI st. sł. Lipski Bolesław — ze Starostwa w Pucku do Starostwa w Wejherowie dnia 17. 1. 27 r.;

Starosta w VI st. sł. Tułecki Szymon — ze Starostwa w Kaliszu do Starostwa w Brzezinach dnia 28. 1. 27 r.;

Starosta w VI st. sł. Ricci Adam — ze Starostwa nieszawskiego do Starostwa w Gorlicach dnia 28. 1. 27 r.;

uchylono reskrypt z dnia 8. 11. 1926 r. przenoszący prow. urzędnika VII st. sł. Kańskiego Adama — ze Starostwa w Kowlu do Starostwa w Krzemieńcu dnia 17. 1. 27 r.;

uchylono reskrypt z dnia 30. 11. 1926 r. przenoszący urzędnika VII st. sł. Maciejowskiego Witolda ze Starostwa w Krzemieńcu do Starostwa w Kowlu dnia 17. 1. 27 r.;

Zwolnieni ze służby:

Urzędnik VII st. sł. w Starostwie w Nadwórnej Lewicki Tadeusz — na podstawie art. 116 ustawy o państwowej służbie cywilnej dnia 10. 1. 27 r.;

Starosta w VI st. sł. w Kosowie Poleskim Staniszewski Władysław — na podstawie art. 116 ustawy o państwowej służbie cywilnej dnia 26. 1. 27 r;

prow. urzędnik VII st. sł. w Starostwie w Słonimie Drozdowski Bolesław — na podstawie art. 62 ustawy o państwowej służbie cywilnej z dniem 15. 2. 27 r.

Przeniesieni w stan spoczynku:

Ref. VII st. sł. w Starostwie w Końskich Krupski Jan dnia 10. 1. 27 r.;

lekarz powiatowy w VI st. sł. w Starostwie w Krakowie Dr. Grudzewski Adam z dniem 31. 1. 27 r.

Zmarli:

Starosta w Krakowie Bal Adam dnia 13.1.27 r.

Starosta w V st. sł. p. o. Komisarza Rządu na m. Wilno, Wimbor Kazimierz dnia 24.1.27 r.

RUCH SŁUŻBOWY

w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych

w czasie od 1 do 28 lutego 1927 r.

P. Prezydent Rzeczypospolitej postanowieniem z dnia 16. 2. 1927 r. przeniósł Wojewodę w Tarnopolu Dr. Zawistowskiego Lucjana w stan nieczynny, a postanowieniem z tegoż dnia mianował do odwołania kierownika Starostwa w Stolinie Kwaśniewskiego Mikołaja Wojewodą Tarnopolskim w IV st. sł.

A. W Zarządzie Centralnym Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Mianowani:

Kpt. W. P. w stanie nieczynnym Suchenek-Suchecki Henryk — prow. Naczelnikiem Wydziału w V st. sł. dnia 8. 2. 27 r

radca min. w VI st. sł. Kawecki Henryk-Naczelnikiem Wydziału w V st. sł. dnia 28. 2. 27 r.

pracownik kontraktowy w VII grupie uposażenia Pężko Stanisław — prow. urzędnikiem adm. I kat. VII st. sł. dnia 21. 2. 27 r.

pracownik kontraktowy w VIII grupie uposażenia Arnold Józef — prow. urzędnikiem III kat. VIII st. sł. dnia 3. 2. 27 r.

pracowniczka kontraktowa w X grupie uposażenia Lewicka Helena — prow. urzędniczką III kat. X st. sł. dnia 15. 2. 27 r.

referendarz VII st. sł. Dr. Łach Maciej — Starostą w Hrubieszowie dnia 12. 2. 27 r.

Przeniesieni w stan spoczynku na podstawie art. 56 ustawy o państwowej służbie cywilnej:

Naczelnik Rachuby w VI st. sł. w stanie nieczynnym Kasperowicz Marjan dnia 21. 2. 27 r.

Rejestrator IX st. sł. w stanie nieczynnym Wasilkowska Jadwiga dnia 17. 2. 27 r.

Asesor VII st. w stanie nieczynnym Oreński Jerzy dn. 19. 2. 27 r.

Przeniesieni w stan nieczynny:

Radca min. w VI st sł. Rostkowski Leon — dnia 25. 2. 27 r.

Radca min. w VI st. sł. Skibiński Józef — dnia 25. 2. 27 r.

Adjunkt kanc. w VIII st. sł. Czapliński Edmund — dnia 25. 2. 27 r.

Skarbnik w VIII st. sł. Fleck Konrad — dnia 26. 2. 27 r.

Sekretarz w IX st. sł. Górnicka Janina — dnia 26. 2. 27 r.

Referendarz w VI st. sł. Krippendorf Kazimierz — uchwałą Rady Ministrów z dn. 5. 2. 27 r.

B. We władzach II instancji:

Mianowani:

w Urzędzie Wojewódzkim w Krakowie:

Starosta w VI st. sł. w Brzesku Hanik Adolf — Radcą Woj. w dotychczasowym VI st. sł. dnia 21. 2. 27 r.

w Urzędzie Wojewódzkim w Łodzi:

urzędnik VI st. sł. w Poleskim Urzędzie Wojewódzkim Lewicki Stanisław — Naczelnikiem Wydziału w V st. sł. z poruczeniem funkcyj Wicewojewody łódzkiego dnia 26. II. 27 r.

w Urzędzie Wojewódzkim w Nowogródku:

Weingarten Józef — prow. urzędnikiem adm. I kat. VII st. sł. dnia 16. II. 27 r.

urzędnik VI st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim w Wilnie Chmielowski Jan — Naczelnikiem Wydziału w V st. sł. dnia 26. 2. 27 r.

w Śląskim Urzędzie Wojewódzkim w Katowicach:

Starosta w VI st. sł. w Lublińcu Dr. Piechaczek Paweł — urzędnikiem adm. I kat. VI st. sł. dnia 28. 2. 27 r.

Przeniesieni:

Radca Woj. w VI st. sł. Wiszniewski Aleksander — z Urzędu Wojewódzkiego w Lublinie do Starostwa w Puławach z poruczeniem kierownictwa tego Starostwa dnia 7. 2. 27 r.

urzędnik adm. I kat. VII st. sł. Maltze Stanisław z Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego do Zarządu Centr. Min. Spraw Wewnętrznych dnia 11. 2. 27 r.

urzędnik VII st. sł. Bużański Mikołaj — z Wołyńskiego Urzędu Wojewódzkiego do Urzędu Wojewódzkiego w Lublinie dn. 18. 2. 1927 r.

urzędnik adm. I kat. VII st. sł. Rekowski Bronisław — z Urzędu Wojewódzkiego w Lublinie do Wołyńskiego Urzędu Wojewódzkiego dnia 18. 2. 27 r.

prow. urzędnik adm. I kat. VII st. sł. Czarnocki Stefan — z Poleskiego Urzędu Wojewódzkiego do Starostwa w Kosowie Poleskim z poruczeniem kierownictwa tego Starostwa dn. 19. 2. 27 r.

prow. urzędnik VII st. sł. Bała Franciszek — z Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego do Starostwa Morskiego w Gdyni dn. 18. 2. 27 r.

urzędnik VII st. sł. Dr. Panejko Jerzy — z Urzędu Wojewódzkiego we Lwowie do Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie dn. 16. 2. 27 r.

prow. urzędnik VIII st. sł. w Urzędzie Wojew. w Krakowie Dr. Jelonek Feliks — na stanowisko lekarza powiatowego w Żywcu w dotychczasowym stopniu służbowym dnia 23. 2. 27 r.

lekarz powiatowy w VII st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim w Krakowie Dr. Kurzyniec Wojciech - na stanowisko lekarza powiatowego w Starostwie w Dąbrowie dnia 23. 2. 27 r.

Zwolnieni ze służby:

Naczelnik Wydziału w V st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim w Tarnopolu Dr. Kułakowski Rudolf na podstawie art. 116 ustawy o państwowej służbie cywilnej z dniem 28 2. 1927 r.

urzędnik VI st. sł. w Pomorskim Urzędzie Wojewódzkim w Toruniu Krause Augustyn na własną prośbę dnia 7. 2. 27 r.

urzędnik adm. I kat. VII st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim w Łodzi Kaliński Henryk—na podstawie art. 116 ustawy o państwowej służbie cywilnej dnia 7. 2. 27 r.

urzędnik adm. I kat. VI st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim w Białymstoku Czajkowski Antoni na własną prośbę dnia 21. 2. 27 r.

urzędnik I kat. VI st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim w Krakowie Dr. Tomasik Leon—na podstawie art. 116 ustawy o państwowej służbie cywilnej dnia 21. 2. 27 r.

Starosta w VI st. sł. w Krakowie Matusiński Stanisław z powodu przejścia do służby w Ministerstwie Przemysłu i Handlu dnia 26. 2. 27 r.

urzędnik VI st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim w Krakowie Dr. Mussil Leopold — na podstawie art. 116 ustawy o państwowej służbie cywilnej dnia 28. 2. 27 r.

Przeniesiony w stan spoczynku:

Naczelnik Wydziału w V st. sł. w Śląskim Urzędzie Wojewódzkim Caspary Ludwik dnia 23. 2. 27 r.

Uwaga: Nominację D-ra Vincenza Stanisława na stanowisko urzędnika I kat. VI st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim w Stanisławowie unieważniono dnia 23. 2. 1927 r. wobec niezgłoszenia się do służby.

C. We władzach I instancji:

Mianowani:

Plackowski Jan—prow. Starostą w Działdowie w VI st. sł. dnia 8. 2. 27 r.

kierownik Starostwa w Białymstoku Zbrowski Marjan - Starostą w Krakowie w dotychczasowym VI st. sł. dnia 21. 2. 27 r.

prow. urzędnik VI st. sł. i kierownik Starostwa w Jędrzejowie Bilek Mieczysław — Starostą w Białymstoku w dotychczasowym VI st. sł. dnia 21. 2. 27 r.

prow. lekarz powiatowy w VII st. sł. w Starostwie w Jarosławiu Dr. Grzegorzewski Olgierd—lekarzem powiatowym w VII st. sł. tamże.

pracownik kontraktowy w Starostwie w Wilejce Dr. Fleury Witold — prow. lekarzem powiatowym w VII st. sł. tamże dn. 14. 2. 27 r.

Przeniesieni:

Starosta w VI st. sł. Koślacz Edmund — ze Starostwa w Siedlcach do Starostwa w Zamościu dnia 3. 2. 27 r.

Starosta w VI st. sł. Wasiak Stanisław — ze Starostwa w Miechowie do Starostwa Nieszawskiego w Aleksandrowie dn. 7. 2. 27 r.

Starosta w VII st. sł. Krzyżanowski Józef — ze Starostwa w Kopyczyńcach do Starostwa w Zaleszczykach dn. 8. 2. 27 r.

Starosta w VII st. sł. Porański Władysław—ze Starostwa w Zaleszczykach do Starostwa w Kopyczyńcach dn. 8. 2. 27 r.

referendarz VII st. sł. Langert Franciszek — ze Starostwa w Będzinie do Starostwa w Zawierciu dn. 7. 2. 27 r.

referendarz VII st. sł. Winiarski Zbigniew—ze Starostwa w Kosowie do Starostwa w Nadwórnej dnia 7. 2. 27 r.

Starosta w VI st. sł. Pawlica Jan - ze Starostwa w Działdowie do Starostwa w Myślenicach dn. 8. 2. 27 r.

Starosta w VI st. sł. Zamościk Bolesław—ze Starostwa w Hrubieszowie do Starostwa w Tomaszowie Lubelskim dn. 12. 2. 27 r.

prow. urzędnik VII st. sł. Klamborowski Bronisław — ze Starostwa w Kutnie do Starostwa w Ciechanowie dn. 19. 2. 27 r.

urzędnik VII st. sł. Liebich Wilhelm—ze Starostwa w Brodnicy do Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Toruniu dn. 26. 2. 27 r.

lekarz powiatowy w VII st. sł. Dr. Czyżowski Władysław—ze Starostwa w Dolinie do Starostwa w Kołomyi dn. 7. 2. 27 r.

lekarz powiatowy w VII st. sł. Dr. Kępiński Leon—ze Starostwa w Żywcu do Starostwa w Krakowie dn. 23. 2. 27 r.

Zmarł:

prow. lekarz powiatowy w VII st. sł. w Starostwie w Nowogródku Dr. Malewski Jan dnia 7. 2. 27 r.

RUCH SŁUŻBOWY
w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych

w czasie od 1 do 31 marca 1927 r.

I. P. Prezydent Rzeczypospolitej postanowieniem z dnia 7.3 1927 r. mianował Generała brygady w stanie spoczynku Marjusza Zaruskiego Starostą morskim w Gdyni w IV st. sł.

II. P. Minister Spraw Wewnętrznych zarządził następujące zmiany personalne:

A. W Zarządzie Centralnym Ministerstwa Spraw Wewnętrznych:

Mianowany:

Dunin-Markiewicz Kazimierz — prow. urzędnikiem adm. I kat. VIII st. sł. dnia 9. 3. 27 r.

Przeniesieni.

Radca min. w VI st. sł. Trzciński Witold — do Głównego Urzędu Statystycznego dnia 15.3.27 r.

urzędnik VII st. sł. Nicki Leon — z Głównego Urzędu Statystycznego dnia 15. 3. 27 r.

Zwolnieni ze służby:

Referendarz VII st. sł. Dr. Ekielski Aleksan-

der — z dniem 31. 3. 1927 r. z powodu przejścia do służby w Najwyższym Trybunale Administracyjnym.

prow. urzędnik VI st. sł. Paprocki Stanisław — na podstawie art 62 ustawy o państwowej służbie cywilnej z dniem 31. 3. 1927 r.

prow. urzędnik IX st. sł. Brański Antoni — na podstawie art. 62 ustawy o państwowej służbie cywilnej z dniem 31. 3. 1927 r.

Przeniesiony w stan nieczynny:

Sekretarz IX st. sł. Jedyński Eugenjusz — na podstawie art. 56 ustawy o państwowej służbie cywilnej dnia 25. 3. 27 r.

Przeniesieni w stan spoczynku:

Radca min. w VI st. sł. Dr. Miklaszewski Walenty z dn. 31. 3. 27 r.

pozostający w stanie nieczynnym Radca min. w V st. sł. Molendziński Stefan dn. 21.3. 27 r.

pozostający w stanie nieczynnym Radca min. w VI st. sł. Herold Artur — dnia 28. 2. 1927 r.

pozostająca w stanie nieczynnym Sekretarz w VIII st. sł. Zegartowa Jadwiga—dnia 28.2.1927 r.

B. W Zakładach Państwowej Służby Zdrowia:

Zwolnieni ze służby:

Swidziński Bolesław, urzędnik VII st. sł., p. o. kierownika pracowni bakterjologicznej w Pińsku— na podstawie art. 116 ustawy o państwowej służbie cywilnej z dniem 31. 3. 1927 r.

Sekułowicz Jan — urzędnik VII st. sł. w Państwowym Zakładzie Zdrojowym w Krynicy na podstawie art. 116 ustawy o państwowej służbie cywilnej z dniem 31. 3. 1927 r.

C. We władzach II instancji:

Mianowani:

w Urzędzie Wojewódzkim w Krakowie

Radca woj. w VI st. sł. Mikosz Jan — Naczelnikiem Wydziału w V st. sł. dn. 14. 3. 27 r.

Starosta w VI st. sł. przydzielony do służby w Urzędzie Woj. w Stanisławowie Nowak Stefan Radcą Woj. w dot. VI st. sł. z dnia 30. 3. 27 r.

w Urzędzie Wojewódzkim w Łodzi:

Starosta w VI st. sł. w Łodzi Dychdalewicz Jan — Naczelnikiem Wydziału w V st sł. dnia 14. 3. 27 r.

w Urzędzie Wojewódzkim Poleskim w Brześciu n/B.:

urzędnik VII st. sł. Grodyński Stanisław—Naczelnikiem Wydziału w VI st. sł. dnia 30. 3. 27 r.

w Urzędzie Wojewódzkim w Stanisławowie:

Radca Woj. w VI st. sł. Dr. Koppens Juljusz — Naczelnikiem Wydziału w dotychczasowym VI st. sł. dnia 19. 3. 27 r.

w Urzędzie Wojewódzkim Śląskim w Katowicach:

Radca Min. w VI st. sł. w Zarz. Centr. Min. Spr. Wewn. Dr. Saloni Tadeusz — Naczelnikiem Wydziału w V st. sł. dnia 26. 3. 27 r.

w Urzędzie Wojewódzkim w Wilnie:

urzędnik VII st. sł. w dziale Ministerstwa Przemysłu i Handlu Radwański Jan — urzędnikiem admin. I kat. VII st. sł. w dziale Ministerstwa Spraw Wewnętrznych dnia 11. 3. 27 r.

Mydlarz Stefan — prow. urzędnikiem adm. I kat. VII st. sł. dnia 25. 3. 27 r.

Przeniesieni:

Referendarz VII st. sł. Faust Faustyn — z Urzędu Wojewódzkiego w Stanisławowie do Starostwa w Stanisławowie dnia 14. III. 27 r.

Asesor VII st. sł. Byjos Stanisław — z Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie do Starostwa w Warszawie dnia 19. 3. 27 r.

referendarz VII st. sł. Huczyński Tadeusz — z Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie do Starostwa w Ciechanowie dnia 22. 3. 27 r.

urzędnik adm. I kat. VI st. sł. Dr. Arct Karol — z urzędu Wojewódzkiego w Krakowie do Urzędu Wojewódzkiego w Stanisławowie dnia 30. 3. 27 r.

prow. urzędnik adm. I kat. VI st. sł. Siwik Kazimierz — z Poleskiego Urzędu Wojewódzkiego do Zarządu Centr. Min. Spr. Wewn. dn 28. 3. 27 r.

urzędnik VII st. sł. Dembek Józef — z Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego do Państwowego Urzędu Policyjnego w Gdyni z poruczeniem kierownictwa tego Urzędu dnia 26. 3. 26 r.

prow. urzędnik VII st. sł. Goździkowski Władysław — z Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego do Zarządu Centr. Min. Spr. Wewn. dnia 29. 3. 27 r.

Zwolnieni ze służby:

urzędnik VII st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim w Lublinie Rogowski Feliks — na podstawie art. 116 ustawy o państwowej służbie cywilnej z dniem 31. 3. 27 r.

urzędnik admin. I kat. w VI st. sł. w Urzędzie Woj. w Nowogródku Kwieciński Tadeusz — na podstawie art. 116 ustawy o państw. służbie cywilnej z dniem 31. 3. 27 r.

urzędnik VI st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim w Nowogródku Korwin Pawłowski Mieczysław — na podstawie art. 116 ustawy o państwowej służbie cywilnej z dniem 31. 3. 27 r.

urzędnik VII st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim w Stanisławowie Zgoda Leon – na podstawie art. 116 ustawy o państwowej służbie cywilnej z dnia 19. 3. 1927 r.

urzędnik admin. I kat. VII st. sł. w Wołyńskim Urzędzie Wojewódzkim Rekowski Bronisław — z powodu przejścia do służby w Min. Skarbu dnia 22. 3. 27 r.

urzędnik VII st sł. w Urzędzie Wojewódzkim w Lublinie Dr. Horodyński Wiktor — na podstawie art. 116 ustawy o państwowej służbie cywilnej dnia 22. 3. 27 r.

prow. urzędnik VII st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim w Nowogródku Piątkowski Antoni — na podstawie art. 62 ustawy o państwowej służbie cywilnej dnia 22. 3. 27 r.

prow. urzędnik VII st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim w Nowogródku Nowakowski Leon — na podstawie art. 62 ustawy o państwowej służbie cywilnej dnia 22. 3. 27 r.

urzędnik VI st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim w Warszawie Szmitt Edmund — na podstawie art. 116 ustawy o państwowej służbie cywilnej dnia 25. 3. 27 r.

referendarz VII st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim w Warszawie Wysocki Jacek — z dniem 31. 3. 27 r. z powodu przejścia do służby w Najwyższym Trybunale Administr.

prow. urzędnik VI st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim w Nowogródku Skinder Wacław — na podstawie art. 62 ustawy o państw. służbie cywilnej dnia 25. 3. 27 r.

prow. urzędnik VII st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim w Wilnie Osoba Stanisław — na podstawie art. 62 ustawy o państwowej służbie cywilnej dnia 26. 3. 27 r.

prow. inspektor farmaceutyczny w VII st. sł. w Urzędzie Wojewodzkim Wołyńskim Staroniewicz Wacław na podstawie art. 62 ustawy o państwowej służbie cywilnej z dniem 31. 3. 27 r.

urzędnik VI st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim w Lublinie Geisler Zdzisław — na podstawie art. 116 ustawy o państwowej służbie cywilnej dnia 25. 3. 27 r.

Przeniesieni w stan spoczynku:

Naczelnik Wydziału w V st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim w Tarnopolu Gawroński Tadeusz — dnia 10. 3. 27 r.

pozostający w stanie nieczynnym Wojewoda Śląski Bilski Mieczysław — na podstawie art. 56 ustawy o państwowej służbie cywilnej dnia 7. 3. 27 r.

D. We władzach I instancji:

Mianowani:

urzędnik VII st. sł. w Starostwie w Kaliszu Ostaszewski Henryk — Starostą w Łęczycy w dotychczasowym VII st. sł. dn. 7. 3. 27 r.

urzędnik adm. I kat. VII st. sł. w Starostwie w Mławie Cichocki Władysław — Starostą w Koninie w dotychczasowym VII st. sł. dnia 7. 3. 27 r.

inż. Boryssowicz Stanisław — prow. Starostą w VI st. sł. w Kielcach dnia 10. 3. 27 r.

referendarz VII st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim we Lwowie Dr. Rościszewski Kazimierz — Starostą w Rudkach w dotychczasowym VII st. sł. dnia 14. 3. 27 r.

Zand Stefan — urzędnikiem adm. I kat. VII st. sł. w Starostwie w Puławach dnia 15. 3. 27 r.

Pohoski Karol — prow. Starostą w VII st. sł. w Miechowie dnia 11. 3. 27 r.

Maćkowski Zdzisław—prow. Starostą w Siedlcach w VI st. sł. dnia 14. 3. 27 r.

prow. urzędnik VIII st. sł. w Starostwie w Łunińcu Wendorff Stefan — prow. urzędnikiem adm. I kat. VII st. sł. w Starostwie w Stolinie z poruczeniem kierownictwa tego Starostwa dnia 26. 3. 1927 r.

p. o. lekarza powiatowego w Świętochłowicach Dr. Hessek Karol — lekarzem powiatowym w VI st. sł. tamże dnia 18. 3. 27 r.

Przeniesieni:

Tymczasowy kierownik Starostwa w Sokółce referendarz VII st. sł, Schreiber Ludwik — do Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku dnia 15. 3. 1927 r.

referendarz VII st. sł. Chitry Adam — ze Starostwa w Łańcucie do Starostwa w Drohobyczu dnia 19. 3. 27 r.

urzędnik VII st. sł. Molicki Eugenjusz — ze Starostwa w Rudkach do Starostwa w Gródku Jagiellońskim dnia 19. 3. 27 r.

referendarz VII st. sł. Chrzanowski Leonard — ze Starostwa w Sokalu do Starostwa w Przemyślu dnia 19. 3. 27 r.

urzędnik VII st. sł. Szymański Bronisław — ze Starostwa w Krasnymstawie do Starostwa w Węgrowie dnia 23. 3. 27 r.

referendarz VII st. sł. Widuch Piotr — ze Starostwa w Żywcu do Starostwa w Gorlicach dnia 26. 3. 27 r.

prow. urzędnik X st. sł. Marzecka Gustawa — z Komisarjatu Rządu na m. st. Warszawę do Zarządu Centralnego Min. Spr. Wewnętrznych dnia 25. 3. 27 r.

referendarz VIII st. sł. w Starostwie w Brzeżanach Dr. Dżułyński Cyryl — do Zarządu Centralnego Min. Spr. Wewnętrznych dnia 29. 3. 27 r.

lekarz powiatowy w VI st. sł. Dr. Złotnicki Stanisław — ze Starostwa w Bielsku do Starostwa w Kole dnia 22. 3. 27 r.

Zwolnieni ze służby:

prow. kierownik Starostwa w VII st. sł. w Kamieniu Koszyrskim Piotrowski Edward — na własną prośbę dnia 15. 3. 27 r.

referendarz VII st sł. w Starostwie w Zaleszczykach Datko Juljan — na własną prośbę dnia 28. 3. 27 r.

Przeniesieni w stan spoczynku:

pozostający w stanie nieczynnym referendarz VII st. sł. w Starostwie w Zborowie Sykora Antoni — na podstawie art. 56 ustawy o państw. służbie cywilnej dnia 17. 3. 27 r.

urzędnik adm. I kat. VII st. sł. w Starostwie w Drohobyczu Gawlikowski Józef — dnia 28. 3. 27 r.

Zmarli:

Starosta w Strzelnie Baliński Karol — dnia 17. 3. 27 r.

Starosta lubawski w VII st. sł. Bazanowski Henryk dnia 28. 3. 27 r.

RUCH SŁUŻBOWY
w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych

w czasie od 1 do 30 kwietnia 1927 r.

I. Prezydent Rzeczypospolitej postanowieniem z dnia 12. 4. 1927 r. przyjął zgłoszone wystąpienie ze służby państwowej Generalnego Dyrektora Służby Zdrowia D-ra Czesława Wroczyńskiego.

II. A. W Zarządzie Centralnym Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Mianowany:

Referendarz VII st. sł Dr. Robel Zygmunt— Radcą Min. w VI st. sł. dnia 2. 4. 27 r.

Przeniesiona:

Urzędniczka IX st. sł. Komendy Policji Państwowej w Wilnie Kostrowicka Marja — do Zarządu Centralnego Min. Spr. Wewn. dnia 23.4.27 r.

Zwolnieni ze służby:

Pozostający w stanie nieczynnym urzędnik I kat. IV st. sł. Dębski Aleksander — na podstawie art. 56 o państwowej służbie cywilnej dnia 20. 4. 27 r.

referendarz VII st. sł. Seroka Bolesław — na własną prośbę z dniem 30. 4. 27 r.

B. W Zakładach państwowej służby zdrowia.

Mianowani:

Inż. Guthy Józef — prow. urzędnikiem I kategorji VIII st. sł. w Państwowym Zakładzie badania żywności w Poznaniu dn. 5. 4. 27 r.

kontraktowa pracownica VIII st. sł. w Państwowym Zakładzie dla obłąkanych w Kulparkowie Dr. Schneid Jedlińska - urzędniczką VII st. sł. tamże dnia 12. 4. 27 r.

Zwolnieni ze służby:

prow. Dyrektor Państwowego Zakładu badania żywności i przedmiotów użytku w Warszawie w VI st. sł. Dr. Ruebenbauer Henryk — na własną prośbę z dniem 31. 3. 1927 r.

laborantka VIII st. sł. w Państwowym Zakładzie Higjeny w Warszawie Pińska Wanda — na podstawie art. 116 ustawy o państwowej służbie cywilnej z dniem 30. 4. 27 r.

C. We władzach II instancji.

Mianowani:

w Urzędzie Wojewódzkim w Krakowie:

major W. P. w stanie nieczynnym Dr. Dziadosz Władysław — prow. Naczelnikiem Wydziału w V st. sł. dnia 2. 4. 27 r.

w Urzędzie Wojewódzkim w Lublinie:

Starosta w VI st. sł. w Sokołowie Majewski Tadeusz — Radcą Woj. w dotychczasowym VI st. sł. dnia 2. 4. 27 r.

Starosta w VI st. sł. w Hrubieszowie Zamościk Bolesław — Radcą Woj. w VI st. sł. dnia 13. 4. 27 r. (dekret przeniesienia do Tomaszowa Lub. został uchylony).

w Urzędzie Wojewódzkim we Lwowie:

Major W. P. Rutkowski Aleksander — prow. Naczelnikiem Wydziału w V st. sł. dnia 14. 4. 27 r.

w Urzędzie Wojewódzkim w Wilnie:

urzędnik VIII st. sł. Piotrowicz Wiktor urzędnikiem administracyjnym I kategorji VII st. sł. dnia 4. 4. 27 r.

Przeniesieni:

urzędnik VII st. sł. Kornecki Józef — z Urzędu Wojewódzkiego we Lwowie do Urzędu Wojewódzkiego w Lublinie dnia 19. 4. 27 r.

prow. urzędnik VII st. sł. Dr. Tworóg Franciszek — z Poleskiego Urzędu Wojewódzkiego na stanowisko prow. lekarza powiatowego w VII st. sł. w Chodzieży dnia 6. 4. 27 r.

Zwolnieni ze służby:

Naczelnik Kancelarji w VII st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim w Łodzi Wojtasiewicz Stanisław — na podstawie art. 116 ustawy o państwowej służbie cywilnej dnia 4. 4. 27 r.

referent VII st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim w Lublinie Joszt Adolf na podstawie art. 116 ustawy o państw. służbie cywilnej dnia 5. 4. 27 r.

pozostający w stanie nieczynnym Wojewoda Pomorski Dr. Wachowiak Stanisław — na podstawie art. 56 ustawy o państw. służbie cywilnej dnia 18. 4. 27 r.

Przeniesiony w stan spoczynku:

Naczelnik Rachuby w VII st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim w Krakowie Pełka Władysław dnia 1. 4. 27 r.

Zmarł:

urzędnik rachunkowy VII st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim we Lwowie — Baczyński Juljusz dnia 29. 4. 27 r.

D. We władzach I instancji.

Mianowani:

Stępiński Wacław — prow. Starostą w Sokołowie w VII st. sł. dnia 2. 4. 27 r.

Rżewski Aleksy — prow. Starostą w Łodzi w VI st. sł. dnia 1. 4. 27 r.

Adlof Włodzimierz — Starostą we Włodawie w VI st. sł. dnia 10. 4. 27 r.

Referendarz VII st. sł. w Starostwie w Rawie Ruskiej Remiszewski Adam — Starostą w Strzyżowie w dotychczasowym VII st. sł. dnia 14.4.27 r.

lekarz powiatowy w VI st. sł. w Starostwie w Płońsku Dr. Salak Bolesław — Naczelnikiem Wydziału w VI st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim w Tarnopolu dnia 11. 4. 27 r.

lekarz rejonowy w Wydziale powiatowym w Sarnach Dr. Parymończyk Franciszek — prow. lekarzem powiatowym w VII st. sł. w Starostwie w Sarnach dnia 6. 4. 27 r.

praktykant sanitarny Dr. Sikorski Jan — prow. lekarzem powiatowym w Starostwie w Wołożynie w VIII st. sł. dn. 13. 4. 27 r.

praktykant sanitarny Dr. Cholewa Emil — prow. lekarzem powiatowym w VIII st. sł. w Starostwie w Wyrzysku dn. 13. 4 27 r.

praktykant sanitarny Dr. Robel Wiktor — prow. lekarzem powiatowym w VIII st. sł. w Starostwie w Lisku dn. 13. 4. 27 r.

praktykant sanitarny Dr. Tobiczyk Władysław — prow. lekarzem powiatowym w VIII st. sł. w Starostwie w Peczeniżynie dnia 13. 4. 27 r.

praktykant sanitarny Dr. Rymaszewski Jerzy — prow. lekarzem powiatowym w VIII st. sł. w Starostwie w Lubomlu dnia 13. 4. 27 r.

prow. urzędnik VII st. sł. Dr. Montwiłł Lucjan — prow. lekarzem powiatowym w VIII st. sł. w Starostwie w Mogilnie.

prow. urzędnik VII st. sł. Dr. Maciulewicz Edmund — prow. lekarzem powiatowym w VII st. sł. w Starostwie w Nowogródku dnia 13 4. 27 r.

praktykant sanitarny Dr. Blinstrub Rudolf — prow. urzędnikiem VIII st. sł. w Starostwie w Będzinie, jako pomocnik lekarza powiatowego dnia 13. 4. 27 r.

praktykant sanitarny Dr. Dorosz Antoni — prow. urzędnikiem VIII st. sł. w Starostwie w Sanoku dnia 13. 4. 27 r.

praktykant sanitarny Dr. Lewitt Piotr—prow. lekarzem powiatowym w VIII st. sł. w Starostwie w Sokołowie dnia 13. 4 27 r.

praktykant sanitarny Dr. Misiewicz Jan — prow. lekarzem powiatowym w VIII st. sł. w Starostwie w Stryju dnia 13. 4. 27 r.

Przeniesieni:

urzędnik VII st. sł. Staszewski Władysław — ze Starostwa w Płocku do Starostwa w Mławie dnia 7. 4. 27 r.

referendarz VII st. sł. Poręba Antoni — ze Starostwa w Żydaczowie do Starostwa w Nadwórnej dnia 7. 4. 27 r.

referendarz VII st. sł i kierownik Starostwa w Dąbrowie Kopeć Antoni — do Starostwa w Rawie Ruskiej w charakterze referendarza w VII st. sł. dnia 14. 4. 27 r.

Starosta w VII st. sł. Lipiński Ludwik — ze Starostwa w Strzyżowie do Starostwa w Jaworowie dnia 14. 4. 27 r.

referendarz VII st. sł. Habiński Adam — ze Starostwa w Nadwórnej do Starostwa w Stanisławowie dnia 16. 4. 27 r.

Starosta w VI st. sł. Dr. Wielanowski Kazimierz — ze Starostwa we Włodawie do Starostwa w Tomaszowie Lubelskim dnia 10. 4. 27 r.

referendarz VII st. sł. Życzyński Michał — ze Starostwa w Zborowie do Urzędu Wojewódzkiego w Tarnopolu dnia 19. 4. 27 r.

prow. urzędniczka X st. sł. Czokówna Felicja — z Komisarjatu Rządu na m. st. Warszawę do Zarządu Centralnego Min. Spraw Wewn. dnia 25. 4. 27 r.

lekarz powiatowy w VII st. sł. Dr. Szląskiewicz Władysław — ze Starostwa w Horochowie do Starostwa w Łucku dnia 2. 4. 27 r.

prow. lekarz powiatowy w VII st sł. Dr. Romecki Bronisław — ze Starostwa w Sarnach do Starostwa w Drohiczynie dn. 6. 4. 27 r.

Zwolnieni ze służby:

urzędnik VI st. sł. i kierownik Starostwa w Ostrowiu Maz. Brzęczek Stanisław — na podstawie art. 116 ustawy o państwowej służbie cywilnej dnia 16. 4. 27 r.

referendarz VII st. sł. w Starostwie w Tarnowie Jaegerman Jan—wobec przejścia do służby w Najwyższym Trybunale Administracyjnym dnia 19. 4. 27 r.

lekarz powiatowy w VII st. sł. w Starostwie w Łucku Dr. Ziembiński Eugenjusz — na własną prośbę dnia 2. 4. 27 r.

prow. lekarz powiatowy w VII st. sł. w Starostwie w Drohiczynie Dr. Kuropatwiński Aleksander — na podstawie art. 62 ustawy o państwowej służbie cywilnej z dniem 30. 4. 27 r.

Przeniesieni w stan spoczynku:

referendarz VII st. sł. w Starostwie w Białej Podlaskiej Milbrat Adolf — dnia 5. 4. 27 r.

lekarz powiatowy w VI st. sł. w Starostwie w Złoczowie Dr. Gawlikowski Stanisław z dniem 30. 4. 27 r.

Zmarł:

Starosta w Rawiczu Stelmachowski Metody dnia 15. 4. 27 r.

RUCH SŁUŻBOWY
w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych

w czasie od 1 do 31 maja 1927 r.

I. Pan Prezydent Rzplitej postanowieniem z dnia 13. 5. 1927 r. mianował D-ra Eugenjusza Piestrzyńskiego Dyrektorem Departamentu Służby Zdrowia w IV st. sł.

II. Pan Minister Spraw Wewnętrznych zarządził następujące zmiany personalne:

pozostający w stanie nieczynnym Komendant Główny Policji Państwowej Borzęcki Marjan został przeniesiony w stan spoczynku na podstawie art. 56 ustawy o państwowej służbie cywilnej dnia 6. 5. 27 r.

A. W Zarządzie Centralnym Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

prow. urzędnik IX st. sł. Białostocki Jan — mianowany urzędnikiem adm. I kategorji IX st. sł. dnia 12. 5. 27 r.

urzędniczka X st. sł. Wojewódzka Jadwiga — zwolniona na własną prośbę dnia 17. 5. 27 r.

B. W Zarządzie Państwowej Służby Zdrowia.

Mianowani:

Dr. Janusz Wiktor — urzędnikiem I kategorji VI st. sł. w Państwowym Zakładzie dla umysłowo chorych w Kulparkowie od 1. 5. 27 r.

Darmaszek Aleksander — prow. urzędnikiem II kat. VIII st. sł. w Państwowym Zakładzie Higjeny w Warszawie od dnia 1 maja 1927 r.

Pieracki Tadeusz, kontroler Kasy Skarbowej w Nowym Sączu — urzędnikiem II kategorji IX st. sł. w Państwowym Zakładzie Zdrojowym w Krynicy od 15. 5. 27 r.

Zwolniony ze służby:

urzędnik IX st. sł. w Państwowym Zakładzie badania żywności w Warszawie Szczepanek Kazimierz — na podstawie art. 116 ustawy o państwowej służbie cywilnej z dniem 31. 5. 27 r.

C. We władzach II instancji.

Mianowany:

inspektor lekarski w VI st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim w Nowogródku Dr. Domański Zygmunt—Naczelnikiem Wydziału w V st. sł. tamże dnia 6. 5. 27 r.

Przeniesieni:

Referendarz VII st. sł. de Freindelsberg Freindl Ludwik — z Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie do Starostwa w Bochni z poruczeniem kierownictwa tego Starostwa dnia 20. 5. 27 r.

referendaz VII st. sł. Galeński Mieczysław — z Urzędu Wojewódzkiego we Lwowie do Starostwa w Gródku Jagiellońskim dnia 26. 5. 27 r.

Przeniesieni w stan spoczynku na podstawie art. 56 ustawy o państw. służbie cywilnej:

pozostający w stanie nieczynnym Wojewoda w III st. sł. w Lublinie Stanisław Moskalewski dnia 7. 5. 27 r.

pozostający w stanie nieczynnym Wojewoda w Stanisławowie Des Loges Aleksander dnia 6. 5. 27 r.

pozostający w stanie nieczynnym referendarz VII st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim we Lwowie Bieniedzki Aleksander z dn. 20. 5: 27 r.

pozostający w stanie nieczynnym radca wojew. w VI st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim we Lwowie Dolnicki Seweryn z dniem 20. 5. 27 r.

pozostający w stanie nieczynnym radca wojew. w VI st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim we Lwowie Friedberg Eugenjusz z dniem 20. 5. 27 r.

pozostający w stanie nieczynnym referendarz VII st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim we Lwowie Milewski Stanisław z dniem 20. 5. 27 r.

pozostający w stanie nieczynnym radca wojew. w VI st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim we Lwowie Łoś Justyn z dniem 20. 5. 27 r.

D. We władzach I instancji.

Mianowani:

Świrski Czesław — prow. urzędnikiem VII st. sł. w Starostwie Morskiem z czasową siedzibą w Pucku dnia 17. 5. 28 r.

Radca Woj. w VI st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim w Krakowie Hanik Adolf — Starostą w Oświęcimiu w dotychczasowym VI st. sł. dnia 20. 5. 27 r.

prow. urzędnik VII st. sł. w Starostwie w Święcianach Piekutowski Jan — prow. Starostą w Mołodecznie w dotychczasowym VII st. sł. dnia 27. 5. 27 r.

major W. P. Czachowski Konstanty Witold — prow. Starostą w VI st. sł. w Kamieniu Koszyrskim dnia 28. 5. 27 r.

Naczelnik Wydziału i Wicewojewoda Wołyński Potocki Antoni — Starostą w Kaliszu w VI st. sł. dnia 31. 5. 27 r.

Przeniesieni:

prow. urzędnik VII st. sł. Żakowicz Bolesław—ze Starostwa w Dubnie do Starostwa w Lubomlu dnia 9. 5. 27 r.

prow. urzędnik VII st. sł. Wójcik Edward — ze Starostwa w Lubomlu do Starostwa w Dubnie dnia 9 5. 27 r.

prow. urzędnik VII st. sł. Bederski Adam — ze Starostwa w Toruniu do Starostwa Lubawskiego w Nowemmieście z poruczeniem kierownictwa tego Starostwa dnia 6. 5. 27 r.

Starosta w VI st. sł. Podobiński Kazimierz — ze Starostwa w Bochni do Starostwa w Jędrzejowie dnia 7. 5. 27 r.

urzędnik VII st. sł. Podsiadło Stanisław ze Starostwa w Opatowie do Starostwa w Olkuszu dnia 17. 5. 27 r.

Starosta w VI st. sł. Hendrich Włodzimierz — ze Starostwa w Oświęcimiu do Starostwa w Brzesku dnia 20. 5. 27 r.

referendarz VII st. sł. Szeligowski Stanisław — z Dyrekcji Policji w Krakowie do Starostwa w Dąbrowie z poruczeniem kierownictwa tego Starostwa dnia 20. 5. 27 r.

urzędnik VII st. sł. Molicki Eugenjusz — ze Starostwa w Gródku Jagiellońskim do Starostwa w Rawie Ruskiej dnia 26. 5. 27 r.

referendarz VII st. sł. Kopeć Antoni - ze Starostwa w Rawie Ruskiej do Urzędu Wojewódzkiego we Lwowie dnia 26. 5. 27 r.

prow. urzędnik VII st. sł. Suchorski Jerzy — ze Starostwa w Mołodecznie do Starostwa w Święcianach dnia 27. 5. 27 r.

lekarz powiatowy w VI st. sł. Dr. Kopciewicz Ryszard — ze Starostwa w Biłgoraju do Starostwa w Rypinie dnia 4. 5. 27 r.

lekarz powiatowy w VII st. sł. Dr. Safjan Henryk — ze Starostwa w Rypinie do Starostwa w Biłgoraju dnia 23. 5. 27 r.

Zwolnieni ze służby:

pozostający w stanie nieczynnym b. Starosta w VI st. sł. w Łucku Rohoziński Tadeusz — na podstawie art. 56 ustawy o państwowej służbie cywilnej dnia 27. 5. 27 r.

Starosta w VI st. sł. w Lubaczowie Dr. Uzarski Stanisław — wobec przejścia do służby w Ministerstwie Sprawiedliwości dnia 25. 5. 27 r.

prow. lekarz powiatowy w VII st. sł. w Starostwie we Włodzimierzu Wołyńskim Dr. Sołłohub Józefat — na podstawie art. 62 ustawy o państwowej służbie cywilnej z dniem 31. 5. 27 r.

Przeniesieni w stan spoczynku:

pozostający w stanie nieczynnym b. Starosta w VI st. sł. w Wieliczce Meixner Michał — na podstawie art. 56 ustawy o państwowej służbie cywilnej z dniem 31. 5. 27 r.

pozostający w stanie nieczynnym b. Starosta w VI st. sł. w Brzozowie Dr. Trembałowicz Czesław — na podstawie art. 56 ustawy o państwowej służbie cywilnej dnia 31. 5. 27 r.

lekarz powiatowy w VI st. sł. w Starostwie w Bochni Dr. Hyżycki Cyryl z dniem 31. 5. 27 r.

RUCH SŁUŻBOWY

w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych

w czasie od 1 do 30 czerwca 1927 r.

A. W Zarządzie Centralnym Ministerstwa.

Mianowani:

urzędnik VIII st. sł. Stabrowski Otton urzędnikiem administracyjnym I kategorji VII st. sł. dnia 10. 6. 27 r.

pracownik kontraktowy IX grupy uposażenia Pawlak Stefan — prow. urzędnikiem adm. I kategorji VIII st. sł. dnia 10. 6. 27 r.

urzędniczka IX st. sł. Scheinkönig Jadwiga — urzędniczką administr. II kategorji VIII st. sł. dnia 15. 6. 27 r.

Rejestrator VIII st. sł. Stypińska Ksawera — Rejestratorem IX st. sł na własną prośbę dnia 25. 6. 27 r.

prow. urzędniczka XII st. sł. Moycho Stanisława — prow. urzędniczką III kategorji XI st. sł. dnia 25. 6. 27 r.

prow. urzędniczka XI st. sł. Grabińska Helena — prow. urzędniczką III kategorji X st. sł. dnia 25. 6. 27 r.

prow. urzędniczka XI st. sł. Zamulewiczówna Marja — prow. urzędniczką III kategorji X st. sł. dnia 25. 6. 27 r.

prow. urzędniczka XI st. sł. Zielińska Zofja — prow. urzędniczką III kategorji X st. sł. dnia 25. 6. 1927 r.

Rejestrator IX st. sł. Tryburska Teodora — Adjunktem kancelaryjnym VIII st. sł. dn. 27. 6. 27 r.

prow. urzędnik X st. sł. Michalski Jan — prow. urzędnikiem II kategorji IX st. sł. dnia 29. 6. 27 r.

urzędniczka X st. sł. Tomkiewiczowa Marja — urzędniczką IX st. sł. dnia 29. 6. 27 r.

B. W Zakładach Państwowej Służby Zdrowia.

Mianowani:

Dr. Musiała Albin — urzednikiem I kategorji VII st. sł. w Państwowym szpitalu Powszechnym we Lwowie dnia 30. 6. 27 r.

C. We władzach II instancji.

Mianowani:

w Urzędzie Wojewódzkim w Krakowie:

urzędnik VIII st. sł. Dr. Hubicki Agenor — urzędnikiem administr. I kategorji VII st. sł. dnia 21. 6. 27 r.

Referendarz VIII st. sł. Dr. Nowak Stanisław — Referendarzem VII st. sł. dnia 30. 6. 27 r.

w Urzędzie Wojewódzkim w Lublinie:

urzędnik adm. I kategorji VII st. sł. Bużański Mikołaj — urzędnikiem adm. I kategorji VI st. sł. dnia 4. 6. 27 r.

w Urzędzie Wojewódzkim we Lwowie:

urzędnik rachunkowy VIII st. sł. Nieger Eugenjusz — urzędnikiem rachunkowym II kategorji VII st. sł. dnia 13. 6. 27 r.

Księgowy w VII st. sł. Skulski Maksymiljan — Naczelnikiem Rachuby w VI st. sł. dnia 21. 6. 27 r.

w Urzędzie Wojewódzkim w Łodzi:

Syska Mieczysław — prow. urzędnikiem adm. I kategorji VII st. sł. dnia 10. 6. 27 r.

w Urzędzie Wojewódzkim Poleskim w Brześciu n/B.:

prow. urzędnik VIII st. sł. Sokołowski Antoni — prow. urzędnikiem adm. II kategorji VII st. sł. dnia 25. 6. 27 r.

w Urzędzie Wojewódzkim Pomorskim w Toruniu:

prow. urzędnik VIII st. sł. Weiss Seweryn — prow. urzędnikiem adm. I kategorji VII st. sł. dnia 25. 6. 27 r.

urzędnik VIII st. sł. Herwy Emil — urzędnikiem adm. II kategorji VII st. sł. dnia 21. 6. 27 r.

w Urzędzie Wojewódzkim w Poznaniu:

referent VIII st. sł. Zalewska Regina — urzędniczką adm. I kategorji VII st. sł. dnia 30. 6. 27 r.

urzędniczka VIII st. sł. Jahnke Halina — urzędniczką adm. I kategorji VII st. sł. dnia 30. 6. 27 r.

w Urzędzie Wojewódzkim Śląskim w Katowicach:

prow. urzędnik VII st. sł. Przybyła Jan — urzędnikiem adm. II kategorji w dotychczasowym VII st. sł. dnia 3. 6. 27 r.

referendarz VIII st. sł. Dr. Karczmarski Adam — Referendarzem VII st. sł. dnia 15. 6. 27 r.

urzędnik adm. I kategorji VII st. sł. Dr. Jarosz Tadeusz — urzędnikiem adm. I kategorji VI st. sł. dnia 15. 6. 27 r.

urzędnik rachunkowy VIII st. sł. Zawadzki Jan — urzędnikiem rachunkowym II kategorji VIII st. sł. dnia 15. 6. 27 r.

urzędnik rachunkowy VIII st. sł. Kocych Karol — urzędnikiem rachunkowym II kategorji VII st. sł. dnia 15. 6. 27 r.

w Urzędzie Wojewódzkim w Tarnopolu:

urzędnik VI st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim w Lublinie Osiecki Ludwik — Naczelnikiem Wydziału w dotychczasowym VI st. sł. dnia 8. 6. 27 r.

Naczelnik Wydziału w VI st. sł. Dr. Krzysik Franciszek — Naczelnikiem Wydziału w V st. sł. dnia 30. 6. 27 r.

w Urzędzie Wojewódzkim w Warszawie:

prow. urzędnik VIII st. sł. Pawłowski Felicjan — prow. urzędnikiem adm. I kategorji VII st. sł. dnia 18. 6. 27 r.

urzędnik adm. I kategorji VII st. sł. Tomaszewicz Stanisław — Inspektorem Wojewódzkim w VI st. sł. dnia 22. 6. 27 r.

w Urzędzie Vojewódzkim w Wilnie:

prow. urzędnik VIII st. sł. Wolański Ryszard — urzędnikiem rachunkowym II kategorji VII st. sł. dnia 15. 6. 27 r.

w Urzędzie Wojewódzkim Wołyńskim w Łucku:

urzędnik VIII st. sł. Woźniak Roman — urzędnikiem adm. I kategorji VII st. sł. dnia 29. 6. 27 r.

Przeniesieni:

referendarz VII st. sł. Namysłowski Stanisław — z Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi do Starostwa w Kaliszu dnia 7. 7. 27 r.

referendarz VII st. sł. Szczęk Stanisław — z Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku do Starostwa w Bielsku dnia 10. 6. 27 r.

Zwolnieni ze służby:

urzędnik VII st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim w Wilnie Hołyński Stefan — na własną prośbę dnia 2. 6. 27 r.

Przeniesieni w stan spoczynku:

referent VII st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim w Kielcach Rudnicki Kazimierz dn 30. 6. 27 r.

urzędnik I kategorji VI st sł. w Urzędzie Wojewódzkim w Krakowie Warczewski Józef dnia 30. 6. 27 r.

D. We władzach I instancji.

Mianowani:

referent VII st. sł. w Komisarjacie Rządu na m. st. Warszawę Szymański Leon — urzędnikiem adm. I kategorji VI st. sł. dnia 4. 6. 27 r.

referendarz VII st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim w Białymstoku Schreiber Ludwik — Starostą w Borszczowie w dotychczasowym VII st. sł. dnia 8. 6. 27 r.

Starosta w VII st. sł. w Baranowiczach Kulwieć Antoni Ignacy — Starostą w VI st. sł. dnia 11. 6. 27 r.

urzędnik VIII st. sł. p. o. kierownika Starostwa w Grodzisku Kaysiewicz Henryk — Starostą tamże w VII st. sł. dnia 15 6. 27 r.

urzędnik adm I kategorji VII st. sł. p. o. Starosty w Wolsztynie Woźniak Tadeusz — Starostą w Wolsztynie w VII st. sł. dnia 15. 6. 27 r.

referent VIII st. sł. p. o. kierownika Starostwa w Pleszewie Dr. Wieczorek Władysław — Starostą w Pleszewie w VII st. sł. dnia 15. 6. 27 r.

urzędnik VIII st. sł. w Starostwie w Lublińcu Biolik Franciszek — urzędnikiem adm. I kategorji VII st. sł. dnia 15. 6. 27 r.

urzędnik VIII st. sł. w Starostwie w Tarnowskich Górach Dr. Weyde Jan urzędnikiem adm. I kategorji VII st. sł. dnia 15 6. 27 r.

urzędnik adm. I kategorji VIII st. sł. w Starostwie w Świetochłowicach Dr. Kostka Edward— urzędnikiem adm. I kategorji VII st. sł. dnia 15. 6. 27 r.

prow. urzędnik VII st. sł. p. o. kierownika Starostwa w Ostrołęce Dr. Nowak Józef—urzędnikiem adm. I kategorji VII st. sł. z pozostawieniem na stanowisku kierownika Starostwa dnia 15. 6. 27 r.

urzędnik VIII st. sł. w Starostwie w Gostyninie Chylewski Jerzy — urzędnikiem adm. I kategorji VII st. sł. dnia 18. 6. 27 r.

Folejewski Józef — prow. Komisarzem Rządu na m. Wilno w V st. sł. dnia 18. 6. 27 r.

prow. urzędnik VIII st. sł. w Komisarjacie Rządu na m. st. Warszawę Jasiński Jerzy—prow. urzędnikiem adm. I kategorji VII st. sł. dnia 18. 6. 27 r.

Podkomisarz Śląskiej Policji Wojewódzkiej w Rybniku Niżankowski Roman — Komisarzem tamże dnia 21. 6. 27 r.

Podkomisarz Śląskiej Policji Wojewódzkiej w Cieszynie Krzystek Gustaw—Komisarzem tamże dnia 21. 6. 27 r.

Podkomisarz Śląskiej Policji w Katowicach - Duda Franciszek Komisarzem tamże dnia 21. 6. 27 r.

Podkomisarz Śląskiej Policji Wojewódzkiej w Królewskiej Hucie — Ciechaczek Ignacy dnia 21. 6. 27 r.

Starosta w VII st. sł. w Wadowicach Wysocki Aleksander — Starostą w VI st. sł. dnia 23. 6. 27 r.

referendarz VIII st. sł. w Starostwie w Wadowicach Grabowski Stanisław — referendarzem w VII st. sł. dnia 23. 6. 27 r.

urzędnik VIII st. sł. w Starostwie w Kole Chrzanowski Ignacy — urzędnikiem adm. I kategorji VII st. sł. dnia 27. 6. 27 r.

Starosta w VII st. sł. w Mielcu Zarzecki Mieczysław — Starostą w VI st. sł. dnia 27. 6. 27 r.

referendarz VIII st. sł. w Starostwie w Bochni Malkowski Ludwik—referendarzem VII st. sł. dnia 23. 6. 27 r.

urzędnik VIII st. sł. w Starostwie w Piotrkowie Zawadzki Alfred — urzędnikiem adm. I kategorji VII st. sł. dnia 29. 6. 27 r.

urzędnik VIII st. sł. w Starostwie w Ostrowi Maz. Zarzycki Romuald — urzędnikiem adm. I kategorji VII st. sł. dnia 30. 6. 27 r.

referendarz VIII st. sł. w Starostwie w Kosowie Pol. Dr. Kaczkowski Jan — referendarzem w VII st. sł. dnia 30. 6. 27 r.

Starosta w VII st. sł. w Rzeszowie Dr. Friedrich Artur—Starostą w VI st. sł. dnia 30. 6. 27 r.

Starosta w VII st. sł. w Drohobyczu Porembalski Stanisław — Starostą w VI st. sł. dnia 30. 6. 27 r.

prow. lekarz powiatowy w VIII st. sł. w Starostwie w Gorlicach Dr. Slebodziński Antoni — prow. lekarzem powiatowym w VII st. sł. dnia 13. 6. 27 r.

praktykant sanitarny w Państwowej Szkole Higjeny w Warszawie Dr. Madej Kazimierz—prow. lekarzem powiatowym w VIII st. sł. w Ostrzeszowie dnia 30. 6. 27 r.

Przeniesieni:

Starosta w VI st. sł. Krzyżanowski Wacław— ze Starostwa błońskiego do Starostwa w Lipnie dnia 4. 6. 27 r.

urzędnik VII st. sł. Niewiarowski Piotr — ze Starostwa w Bielsku do Starostwa w Grajewie dnia 7. 6. 27 r.

referendarz VII st. sł. Henkel Karol—ze Starostwa w Grajewie do Starostwa w Grodnie dnia 7. 6. 27 r.

prow. urzędnik VII st. sł. Ryś Franciszek — ze Starostwa w Sochaczewie do Starostwa w Rawie Maz. dnia 7. 6. 27 r.

urzędnik VII st. sł. Wolski Stefan — ze Starostwa w Grodnie do Starostwa w Sokółce z poruczeniem kierownictwa tego Starostwa dnia 8. 6. 27 r.

urzędnik VII st. sł. Pączkiewicz Władysław— ze Starostwa w Brzezinach do Starostwa w Piotrkowie dnia 21. 6. 27 r.

Starosta w VI st. sł. Nazimek Bronisław — ze Starostwa w Łomży do Starostwa błońskiego w Grodzisku dnia 21. 6, 27 r.

referendarz VII st. sł. Faliszek Walenty — ze Starostwa w Częstochowie w obręb Województwa krakowskiego dnia 23. 6. 27 r.

Starosta w VI st. sł. Chmielewski Kazimierz ze Starostwa w Obornikach do Starostwa w Rawiczu dnia 30. 6. 27 r,

lekarz powiatowy VIII st. sł. Dr. Wasung Marjan — ze Starostwa w Trembowli do Starostwa w Złoczowie dnia 20. 6. 27 r.

Zwolnieni ze służby:

Starosta w VI st. sł. w Łowiczu Podwiński Wacław — na własną prośbę dnia 11. 6. 27 r.

prow. urzędnik VII st. sł. w Komisarjacie Rządu na m. st. Warszawę Boudelle Zygmunt — z powodu przejścia do służby w sądownictwie dnia 27. 6. 27 r.

prow. urzędnik VII st sł. w Starostwie w Słonimie Szarejko Cyprjan — z powodu przejścia do służby w Ministerstwie Sprawiedliwości dnia 29. 6. 1927 r.

urzędnik VII st. sł. w Starostwie w Koninie Łukawiecki Jan — na podstawie art. 116 ustawy o państwowej służbie cywilnej dnia 29. 6. 27 r.

pozostający w stanie nieczynnym radca wojewódzki w VI st. sł. w Starostwie w Będzinie Czerski Henryk — na podstawie art. 56 ustawy o państwowej służbie cywilnej dnia 30. 6. 27 r.

Przeniesiony w stan spoczynku:

Starosta w VI st. sł. w Krotoszynie Dr. Dalbor Władysław Kajetan dnia 3. 6. 27 r.

Zmarł:

Starosta w VI st. sł. w Bydgoszczy Niesiołowski Stanisław dnia 17. 6. 27 r.

VI.

Obwieszczenia o rejestracji stowarzyszeń.

171.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 16 czerwca 1926 r. Nr. BB. 3872/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1583 stowarzyszenie pod nazwą Koło literatów „Argonauci".

172.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 12 czerwca 1926 r. Nr. BB. 4028/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1585 stowarzyszenie pod nazwą „Koło Wychowańców Warszawskich Kursów Pedagogicznych i Seminarjum Nauczycielskiego im. St. Konarskiego".

173.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 11 czerwca 1926 roku Nr. BB. 4713/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1586 stowarzyszenie pod nazwą Robotniczy Klub Sportowy „Lilpopianka".

174.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 16 czerwca 1926 r. Nr. BB. 5013/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1587 stowarzyszenie pod nazwą „Polskie Stowarzyszenie Przyjaciół Pokoju".

175.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 24 czerwca 1926 roku Nr. BB. 5397/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1588 stowarzyszenie pod nazwą „Stronnictwo Odrodzenia Gospodarczego".

176.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 19 czerwca 1926 r. Nr. BB. 4551/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1589 stowarzyszenie pod nazwą „Towarzystwo Miłośników Sportu Lotniczego".

177.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 10 czerwca 1926 r. Nr. BB. 4309/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1590 stowarzyszenie pod nazwą „Polski Związek Dziennikarzy i Publicystów Sportowych".

178.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 17 czerwca 1926 r. Nr. BB. 4845/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1591 stowarzyszenie pod nazwą „Osada Pracy".

179.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 26 czerwca 1926 roku Nr. BB. 827/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr.1592 stowarzyszenie pod nazwą Organizacja „Hechalue — Pionier" w Polsce.

180.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 24 czerwca 1926 r. Nr. BB. 5767/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1593 stowarzyszenie pod nazwą „Związek Organizacyj Społecznych i Gospodarczych Ziem Wschodnich".

181.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 26 czerwca 1926 roku Nr. BB. 5584/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1594 stowarzyszenie pod nazwą „Polski Związek Szachowy“.

182.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 19 czerwca 1926 roku Nr. BB. 5338/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1595 stowarzyszenie pod nazwą „Radjo-Klub na nowem Bródnie“.

183.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 16 czerwca 1926 roku Nr. BB. 4666-26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1596 stowarzyszenie pod nazwą „Stowarzyszenie Urzędników Państwowego Monopolu Spirytusowego“.

184.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 6 lipca 1926 roku Nr. BB. 6273/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1597 stowarzyszenie pod nazwą „Legja Inwalidów Wojsk Polskich“.

185.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 19 czerwca 1926 roku Nr. BB. 4409/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1598 stowarzyszenie pod nazwą Robotniczy Klub Sportowy „Kordjan“.

186.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 3 lipca 1926 roku Nr. BB. 5672/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1599 stowarzyszenie pod nazwą „Zrzeszenie Notarjuszów i Pisarzów Hypotecznych“.

187.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 3 lipca 1926 roku Nr. BB. 5733/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1600 stowarzyszenie pod nazwą „Towarzystwo Przyjaciół Bukowiny nad rzeką Białką“.

188.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 3 lipca 1926 roku Nr. BB. 4709/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1601 stowarzyszenie pod nazwą „Zrzeszenie Kupców Polskich, handlujących trzodą chlewną, rogacizną“, drobiem i końmi w Rzeczypospolitej Polskiej“.

189.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 3 lipca 1926 roku Nr. BB. 4644/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1602 stowarzyszenie pod nazwą Stowarzyszenie szerzenia oświaty wśród robotników żydowskich „Weker“.

190.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 3 lipca 1926 roku Nr. BB. 2390/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1603 stowarzyszenie pod nazwą „Związek Zawodowy Majstrów Rzeźników Koszernego mięsa m. st. Warszawy“.

191.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 4 lipca 1926 roku Nr. BB. 5395/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1604 stowarzyszenie pod nazwą „Związek Artystów Amatorów Kinematograficznych“.

192.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 13 lipca 1926 roku Nr. BB. 6233/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1605 stowarzyszenie pod nazwą „Warszawskie Koło Łowieckie“.

193.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 12 lipca 1926 roku Nr. BB. 5919/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1606 stowarzyszenie pod nazwą „Gmilas Chasodym“ Bezinteresowne udzielanie bezprocentowych pożyczek.

194.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 13 lipca 1926 roku Nr. BB. 6022/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1607 stowarzyszenie pod nazwą „Klub Pracowników Centralnych Organizacyj Spółdzielni Rolniczych“.

195.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 19 lipca 1926 roku Nr. BB. 6196/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1608 stowarzyszenie pod nazwą „Stowarzyszenie Przemysłowców i Kupców Drzewnych Państwa Polskiego“.

196.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 19 lipca 1926 roku Nr. BB. 6364/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1609 stowarzyszenie pod nazwą „Ogólny Związek Podoficerów Rezerwy Rzeczypospolitej Polskiej".

197.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 30 lipca 1926 roku Nr. BB. 6656/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1610 stowarzyszenie pod nazwą „Towarzystwo popierania jedwabnictwa w Polsce".

198.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 lipca 1926 roku Nr. BB. 6295/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1611 stowarzyszenie pod nazwą „Towarzystwo badania zagadnień międzynarodowych".

199.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 5 sierpnia 1926 roku Nr. BB. 6876/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1612 stowarzyszenie pod nazwą „Uleczanie Chorych" — „Rojfej Chojlim".

200.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 9 sierpnia 1926 roku Nr. IV AA. 378/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1613 stowarzyszenie pod nazwą „Związek Polskiej Inteligencji Socjalistycznej".

201.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 12 sierpnia 1926 r. Nr. IV. AA. 272/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1614 stowarzyszenie pod nazwą „Muzeum Rzemiosł i Sztuki Stosowanej".

202.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 13 sierpnia 1926 r. Nr. IV AA. 377/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1615 stowarzyszenie pod nazwą „Tomchej Tmimim" — „Popieranie Pobożnych".

203.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 13 sierpnia 1926 r. Nr. IV. AA. 388/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1616 stowarzyszenie pod nazwą „Związek byłych Studentów uczelni Amerykańskich".

204.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 13 sierpnia 1926 r. Nr. IV. AA. 452/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1617 stowarzyszenie pod nazwą „Stowarzyszenie Inżynierów Mechaników Polskich".

205.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 20 sierpnia 1926 r. Nr. IV. AA. 2221/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1618 stowarzyszenie pod nazwą „Radjopol" Towarzystwo Miłośników i Propadandy Radja w Polsce.

206.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 29 lipca 1926 r. Nr. IV AA. 2632/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1619 stowarzyszenie pod nazwą „Zrzeszenie Zawodowe Pracowników Technicznych Telegrafów i Telefonów Rzeczypospolitej Polskiej".

207.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 29 lipca 1926 r. Nr. IV AA-2629/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1620 stowarzyszenie pod nazwą „Służba Obywatelska".

208.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 31 lipca 1926 r. Nr. IV AA. 2631/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1621 stowarzyszenie pod nazwą „Żydowskie Towarzystwo Krajoznawcze".

209.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 5 sierpnia 1926 r. Nr. BB. 6873/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1622 stowarzyszenie pod nazwą „Gemilas Chesed" — „Pożyczka Dobroczynna" Tow. Dobrocz. Bezprocent. Pomocy Kredyt. Drob. Kupcom i Rzemieśl. Żydom Dzielna 6/8 okr. P. P. m. st. Warszawy.

210.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 25 sierpnia 1926 r. Nr. IV AA. 2105/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1623 stowarzyszenie pod nazwą „Związek Diecezjalnych Kół Księży Prefektów".

211.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 25 sierpnia 1926 r. Nr. IV. AA. 3793/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1624 stowarzyszenie pod nazwą „Towarzystwo szerzenia Sztuki Polskiej wśród Obcych“.

212.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 23 sierpnia 1926 r. Nr. IV. AA. 2975/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1625 stowarzyszenie pod nazwą „Stowarzyszenie Śpiewacze „Chorał“ przy kościele Matki Boskiej Częstochowskiej w Warszawie.

213.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 23 sierpnia 1926 r. Nr. IV. AA. 3141/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1626 stowarzyszenie pod nazwą „Zjednoczenie Związków Kółek i Organizacji Rolniczych Ziem Wschodnich“.

214.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 25 sierpnia 1926 r. Nr. IV. AA. 2392/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1627 stowarzyszenie pod nazwą „Towarzystwo Domu Ludowego im. Leona XIII w Warszawie“.

215.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 26 sierpnia 1926 r. Nr. IV. AA. 4161/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1628 stowarzyszenie pod nazwą „Stowarzyszenie Członków Polskich Kongresów Drogowych“.

216.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 26 sierpnia 1926 r. Nr. IV. AA. 1175/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1629 stowarzyszenie pod nazwą „Związek Zachowawczej Pracy Państwowej“.

217.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 30 sierpnia 1926 r. Nr. IV. AA. 3347/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1630 stowarzyszenie pod nazwą „Towarzystwo Pomocy Chorym Żydom w Warszawie „Linas Chacedek“ 10 — Filantropijne Dyżury Nocne“.

218.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 13 września 1926 r. Nr. IV. AA. 5441/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1631 stowarzyszenie pod nazwą „Klub Pracy Społeczno - Państwowej“.

219.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 15 września 1926 r. Nr. IV. AA. 4655/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr 1632 stowarzyszenie pod nazwą „Stołeczne Towarzystwo Ochrony Lokatorów i Sublokatorów m. st. Warszawy i pow. warszawskiego“.

220.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 14 września 1926 r. Nr. IV. AA. 1831/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1633 stowarzyszenie pod nazwą „Tarath Bnoth Izrael“ — „Rytualna czystość córek Izraela“.

221.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 14 września 1926 r. Nr. IV. AA. 1816/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1634 stowarzyszenie pod nazwą „Warszawski Klub Sportowy „Sparta“.

222.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 14 września 1926 r. Nr. IV. AA. 3975/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1635 stowarzyszenie pod nazwą „Koło byłych Wychowanek Szkoły Zofji Sierpińskiej“.

223.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 22 września 1926 r. Nr. IV. AA. 3483/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1636 stowarzyszenie pod nazwą „Związek obywateli Polskich z Litwy Kowieńskiej“.

224.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 22 września 1926 roku Nr. IV AA. 6198/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr 1637 stowarzyszenie pod nazwą „Galerja Sztuki Nowoczesnej“.

225.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 22 września 1926 roku nr. IV. AA. 2451/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1638 stowarzyszenie pod nazwą „Towarystwo Pomocy Rosyjskim Emigrantom w Polsce“.

226.

Na zasadzie postanowienie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 22 września 1926 r. Nr. IV. AA. 3465/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1639 stowarzyszenie pod nazwą „Związek Właścicieli Kantorów Gazet i Wydawnictw Perjodycznych“.

227.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 24 września 1926 r. Nr. IV. AA. 1169/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1640 stowarzyszenie pod nazwą „Warszawskie Towarzystwo Hodowców Gołębi Rasowych i Pocztowych“.

228.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 27 września 1926 r. Nr. IV AA. 3467/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1641 stowarzyszenie pod nazwą „Koło Filistrów Lechicji“

229.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 30 września 1926 r. Nr. IV 4583/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1642 stowarzyszenie pod nazwą „Bratnia Pomoc Studentów Szkoły Nauk Politycznych“, dawniej „Stowarzyszenie Słuchaczów Szkoły Nauk Politycznych“.

230.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 września 1926 r. Nr. IV AA. 5920/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1643 stowarzyszenie pod nazwą „Zrzeszenie Zredukowanych Urzędników i Pracowników w Warszawie“.

231.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 29 września 1926 r. Nr. IV AA. 1825/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1644 stowarzyszenie pod nazwą „Niemieckie Stowarzyszenie Przyjaciół Ligi Narodów w Rzeczypospolitej Polskiej“.

232.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 29 września 1926 r. Nr. IV. AA. 7362/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1645 stowarzyszenie pod nazwą „Ogród Polski“ w Warszawie.

233.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 29 września 1926 r. Nr. IV AA. 7786/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1646 stowarzyszenie pod nazwą „Związek Właścicieli Browarów w Polsce“.

234.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dn. 21 stycznia 1927 roku Nr. BP. 22189/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 17 stowarzyszenie pod nazwą „Sportowy Klub Wioślarek“.

235.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dn. 10 stycznia 1927 roku Nr. BP. 281/27 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 34 stowarzyszenie pod nazwą „Stowarzyszenie Rezerwistów i byłych wojskowych Rzeczypospolitej Polskiej.

236.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dn. 19 stycznia 1927 roku Nr. BP. 27150/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 35 stowarzyszenie p. n. Związek Zawodowych Nauczycieli Tańców Salonowych w Polsce“.

237.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dn. 19 stycznia 1927 roku Nr. BP. 26164/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 36 stowarzyszenie p. n. „Polski Instytut Wodociągowo-Kanalizacyjny“.

238.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dnia 19 stycznia 1927 roku Nr. BP. 22186/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 37 stowarzyszenie p. n. „Towarzystwo Popierania Polskiej Ekspansji Zamorskiej“.

239.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dn. 19 stycznia 1927 roku Nr. BP. 26338/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 38 stowarzyszenie pod nazwą „Samopomoc Związek Bezrobotnych Pracowników i Rzemieślników“.

240.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dn. 20 stycznia 1927 roku Nr. BP. 27766/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 39 stowarzyszenie pod nazwą „Warszawski Związek Jeździecki“.

241.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dnia 21 stycznia 1927 roku Nr. BP. 22367/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 40 stowarzyszenie p. n. „Towarzystwo Klubów Kobiet Pracujących“.

242.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dnia 21 stycznia 1927 roku Nr. BP. 903/27 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 41 stowarzyszenie pod nazwą „Stowarzyszenie Kupców i Przemysłowców Branży Muzycznej“.

243.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dn. 21 stycznia 1927 roku Nr. BP. 26017/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 42 stowarzyszenie pod nazwą „Stowarzyszenie Współczesnych Kompozytorów Polskich“.

244.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dn. 21 stycznia 1927 roku Nr. BP. 27644/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 43 stowarzyszenie pod nazwą „Zrzeszenie Pracownic i Pracowników Kosmetycznych“.

245.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dn. 21 stycznia 1927 roku Nr. BP. 946/27 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 44 stowarzyszenie pod nazwą „Towarzystwo Nauczycieli Szkół Średnich i Wyższych — (T. N. S. W.)“

246.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dn. 21 stycznia 1927 roku Nr. BP. 26743/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 45 stowarzyszenie pod nazwą „Towarzystwo b. Wychowańców Gimnazjum pod wezwaniem Š-go Wojciecha dawniej Szkoły Wojciecha Górskiego“.

247.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dnia 21 stycznia 1927 roku Nr. BP. 26819/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 46 stowarzyszenie pod nazwą „Warszawskie Towarzystwo Ginekologiczne“.

248.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dn. 21 stycznia 1927 roku Nr. BP. 23333/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 47 stowarzyszenie pod nazwą „Związek Obrony Dłużników b. Rosyjskiego Państwowego Ziemskiego Banku Szlacheckiego“.

249.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dnia 21 stycznia 1927 roku Nr. BP. 26948/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 48 stowarzyszenie pod nazwą „Polski Związek Przemysłu Bekonowego, Mięsnego i Konserw „Bacunion“.

250.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dnia 22 stycznia 1927 roku Nr. BP. 1243/27 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 49 stowarzyszenie pod nazwą „Liga Obrony Powietrznej Państwa“.

251.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dn. 27 stycznia 1927 roku Nr. BP. 1308/27 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 50 stowarzyszenie pod nazwą „Rodzina Wojskowa“.

252.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dn. 27 stycznia 1927 roku Nr. BP. 947/27 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 51 stowarzyszenie pod nazwą „Powszechny Związek Emerytów Państwowych Rzeczypospolitej Polskiej“.

253.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dnia 27 stycznia 1927 roku Nr. BP. 28313/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 52 stowarzyszenie pod nazwą „Towarzystwo Świetlic Ludowych“.

254.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dnia 31 stycznia 1927 roku Nr. BP. 21375/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 53 stowarzyszenie pod nazwą „Polski Związek Myśli Wolnej“.

255.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dnia 27 stycznia 1927 roku Nr. BP. 27541/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 54 stowarzyszenie pod nazwą „Centralny Związek Wiejskich Kółek Myśliwskich“.

256.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dnia 7 lutego 1927 roku Nr. BP. 26430/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 55 stowarzyszenie pod nazwą „Koło b. Wychowańców Państwowego Gimnazjum dla byłych Wojskowych w Warszawie“.

257.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dnia 7 lutego 1927 roku Nr. BP. 25762/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 56 stowarzyszenie pod nazwą „Polski Związek Łuczników“

258.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dnia 7 lutego 1927 roku Nr. BP. 26818/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 57 stowarzyszenie pod nazwą „Klub Sportowy Warszawianka“.

259.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dnia 8 lutego 1927 roku Nr. BP. 27477/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 58 stowarzyszenie pod nazwą „Stowarzyszenie Prywatnej Szkoły Średniej imienia A. Kreczmara“.

260.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dnia 8 lutego 1927 roku Nr. BP. 25504/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 59 stowarzyszenie pod nazwą „Związek Woźnych Sądowych Rzeczypospolitej Polskiej“.

261.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dnia 21 stycznia 1927 roku Nr. BP. 26537/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 60 stowarzyszenie pod nazwą „Rodzicielskie Koło Szkolne przy Gimnazjum T-wa Wych.-Ośw. „Przyszłość“ w Warszawie“.

262

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dnia 8 lutego 1927 roku Nr. BP. 24535/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 61 stowarzyszenie pod nazwą „Stowarzyszenie Buchalterów Żydów“.

263.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dnia 8 lutego 1927 roku Nr. BP. 759/27 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 62 stowarzyszenie pod nazwą „Rosyjskie Towarzystwo Dobroczynności w Polsce“.

264.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dnia 10 lutego 1927 roku Nr. BP. 1149/27 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 63 stowarzyszenie pod nazwą „Kółko Myśliwskie — Daniel“.

265.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dnia 12 lutego 1927 roku Nr. Bp. 1219/27 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 64 stowarzyszenie pod nazwą „Związek Przedsiębiorstw Komunikacyjnych w Polsce“.

266.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dnia 12 lutego 1927 roku Nr. BP. 22534/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 65 stowarzyszenie pod nazwą „Towarzystwo Udzielania Bezprocentowych Pożyczek „Gemilas Chasodym“ 10 Okręgu w Warszawie“.

267.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dnia 12 lutego 1927 roku Nr. BP. 25314/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 66 stowarzyszenie pod nazwą „Klub Sportowy „Korona".

268.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dnia 16 lutego 1927 roku Nr. BP. 1778/27 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 67 stowarzyszenie pod nazwą „Komitet Utworzenia Fundacji Lotniczej im. Pierwszego Biskupa Polowego W. P. J. E. ks. Biskupa D-ra St. Galla".

269.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dnia 17 lutego 1927 roku Nr. BP. 2509/27 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 68 stowarzyszenie pod nazwą „Związek Samokształcenia".

270.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dnia 17 lutego 1927 roku Nr. BP. 1793/27 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 69 stowarzyszenie pod nazwą „Związek Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności".

271.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dnia 18 lutego 1927 roku Nr. BP. 1846/27 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 70 stowarzyszenie pod nazwą „Krajowy Związek Zawodowych Rolników".

272.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dnia 17 lutego 1927 roku Nr. BP. 2674/27 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 71 stowarzyszenie pod nazwą „Towarzystwo Przyjaciół Gimnazjum Państwowego im. Narcyzy Żmichowskiej w Warszawie".

273.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dnia 17 lutego 1927 roku Nr. BP. 1499/27 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 72 stowarzyszenie pod nazwą „Towarzystwo Zakładania i Organizowania Szkół Pracy na Wsi".

274.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dnia 21 lutego 1927 roku Nr. BP. 239/27 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 73 stowarzyszenie pod nazwą „Stowarzyszenie Miłośników Dawnej Muzyki w Warszawie".

275.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dnia 21 lutego 1927 roku Nr. BP. 1166/27 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 74 stowarzyszenie pod nazwą „Towarzystwo Szkół Zawodowych".

276.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dnia 21 lutego 1927 roku Nr. BP. 2216/27 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 75 stowarzyszenie pod nazwą „Polskie Towarzystwo Muzyki Współczesnej".

277.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dnia 23 lutego 1927 roku Nr. BP. 2422/27 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 76 stowarzyszenie pod nazwą „Towarzystwo Miłośników Robót Ręcznych".

278.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dnia 23 lutego 1927 roku Nr. BP. 2904/27 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 77 stowarzyszenie pod nazwą „Biuro Zjazdów Instytucyj Oszczędnościowych w Polsce".

279.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dnia 2 marca 1927 roku Nr. BP. 3282/27 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 78 stowarzyszenie pod nazwą „Zrzeszenie Pracowników Pocztowej Kasy Oszczędności".

280.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dnia 3 marca 1927 roku Nr. BP. 2409/27 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 79 stowarzyszenie pod nazwą „Związek Młodzieży Ludowej".

281.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dnia 2 marca 1927 roku Nr. BP. 2560/27 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 80 stowarzyszenie pod nazwą „Towarzystwo Kulturalno Oświatowe dla Górnego Śląska „Nasza Czytelnia".

282.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dnia 2 marca 1927 roku Nr. BP. 1228/27 wciągnieto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 81 stowarzyszenie pod nazwą „Zawodowy Związek Drużyn Konduktorskich w Rzeczypospolitej Polskiej".

283.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dnia 2 marca 1927 roku Nr. BP. 27655/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 82 stowarzyszenie pod nazwą „Polskie Towarzystwo Tatrzańskie w Warszawie".

284.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dnia 8 marca 1927 roku Nr. BP. 2788/27 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 84 stowarzyszenie pod nazwą „Zrzeszenie Wdów i Sierot po Lekarzach".

285.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dnia 8 marca 1927 roku Nr. BP. 2381/27 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 85 stowarzyszenie pod nazwą „Klub Urzędników Państwowych".

286.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dnia 2 marca 1927 roku Nr. BP. 1074/27 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 83 stowarzyszenie pod nazwą „Zrzeszenie Pracowników Banku Dyskontowego Warszawskiego".

287.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dnia 11 marca 1927 roku Nr. BP. 2377/27 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 86 stowarzyszenie pod nazwą „Związek Akuszerek Rzeczypospolitej Polskiej".

288.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dnia 11 marca 1927 roku Nr. BP. 3446/27 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 87 stowarzyszenie pod nazwą „Związek Lekarzy Słowiańskich w Polsce".

289.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dnia 11 marca 1927 roku Nr. BP. 2793/27 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 88 stowarzyszenie pod nazwą „Polski Związek Przeciwgruźliczy".

290.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dnia 11 marca 1927 roku Nr. BP. 1848/27 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 89 stowarzyszenie pod nazwą „Stowarzyszenie Polskich Dziennikarzy i Publicystów Gospodarczych".

291.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dnia 11 marca 1927 roku Nr. BP. 1986/27 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 90 stowarzyszenie pod nazwą „Związek Polskich Hut Żelaznych".

292.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dnia 11 marca 1927 roku Nr. BP. 22028/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 91 stowarzyszenie pod nazwą „Żydowskie Stowarzyszenie Kulturalno-Oświatowe „Jabne" w Polsce".

293.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dnia 11 marca 1927 roku Nr. BP. 25307/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 92 stowarzyszenie pod nazwą „Wojskowy Klub Sportowy „Legja".

294.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dnia 11 marca 1927 roku Nr. BP. 22535/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 93 stowarzyszenie pod nazwą Stowarzyszenie Oświatowe „Jesodej Hatora" (Zasady Wiary Mojżeszowej).

295.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dnia 11 marca 1927 roku Nr. BP. 27369/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 94 stowarzyszenie pod nazwą „Rodzicielskie Koło Szkolne przy Gimnazjum J. Popielewskiej i J. Roszkowskiej".

296.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dnia 11 marca 1927 roku Nr. BP. 3075/27 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 95 stowarzyszenie pod nazwą „Związek Inżynierów Drogowych Rzeczypospolitej Polskiej".

297.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dnia 11 marca 1927 roku Nr. BP. 31/27 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 96 stowarzyszenie pod nazwą „Dom Filmu Polskiego".

298.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dnia 11 marca 1927 roku Nr. BP. 2606/27 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 97 stowarzyszenie pod nazwą „Klub Sportowy „Ascola".

299.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dnia 11 marca 1927 roku Nr. BP. 27800/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 98 stowarzyszenie pod nazwą „Polski Związek Paneuropejski".

300.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dnia 11 marca 1927 roku Nr. BP. 282/27 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 99 stowarzyszenie pod nazwą „Warszawskie Zrzeszenie Hurtowników Żelaza".

301.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dnia 12 marca 1927 roku Nr. BP. 24480 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 100 stowarzyszenie pod nazwą „Komitet ku uczczeniu pamięci zamordowanego w Moskwie ś. p. ks. Prałata K. Budkiewicza".

302.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dnia 21 marca 1927 roku Nr. BP. 27652/27 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 101 stowarzyszenie pod nazwą „Polska Liga Kobiet Pokoju i Wolności".

303.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dnia 21 marca 1927 roku Nr. BP. 4456/27 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 102 stowarzyszenie pod nazwą „Polska Liga Piłki Nożnej".

304.

Na zasadzie postanowienia Komisarza Rządu na m. st. Warszawę z dnia 11 marca 1927 roku Nr. BP. 26536/26 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 103 stowarzyszenie pod nazwą „Polskie Towarzystwo Wydawców Książek".

KOMUNALNY BA

W POZN

STAN CZYNNY.

Bilans Komunalnego Banku Kredytowego

	Zł.	Zł.
1. Kasa i sumy do dyspozycji:		
a) gotowizna w kasie	123.457,72	
b) pozostałość w Banku Polskim	476.909,74	
c) pozostałość w Pocztowej Kasie Oszcz.	88.861,02	689.228,48
2. Waluty zagraniczne (banknoty i monety)		46.851,47
3. Papiery wartościowe własne:		
a) pożyczki państwowe	62.797,18	
b) listy zastawne	123.362,80	
c) obligacje	40.792,—	
d) akcje	136.219,52	363.171,50
4. Kupony		18.245,43
5. Weksle zdyskontowane:		
a) komunalne } w tem instyt. kredyt. zł. 1.057.417,39	1.561.103,39	
b) inne	271.942,71	1.833.046,10
6. Weksle protestowane		21.650,—
7. Pożyczki terminowe:		
a) hipoteczne	32.420.589,28	
b) dłużnicy tytułem anuitetów hipotecznych	773.651,59	
c) komunalne	2.229.875,—	
d) inne	356.144,14	35.780.260,01
8. Rachunki bieżące:		
a) komunalne	3.102.702,38	
b) inne	1.038.096,99	4.140.799,37
9. Banki nostro:		
a) krajowe	1.179.128,74	
b) zagraniczne	360.994,52	1.540.123,26
10. Nieruchomości		635.977,22
11. Ruchomości		25.258,24
12. Sumy przechodnie		43.762,94
		45.138.374,02
13. Udzielone gwarancje		2.534.263,24
14. Inkaso		42.992,81
		47.715.630,07

NK KREDYTOWY

ANIU.

na dzień 31 grudnia 1926 roku.

STAN BIERNY.

		zł.	zł.
1. Kapitał zapasowy			423.966,87
2. Wkłady:			
a) terminowe:			
1. komunalne	1.265.408,61		
2. inne	6.040.748,17	7.306.156,78	
b) à vista		369.066,99	
c) salda kredytowe rachunków bieżących:			
1. komunalne	3.534.409,62		
2. inne	521.086,25	4.055.495,87	11.730.719,64
3. Redyskonto weksli			747.165,94
4. Banki loro krajowe			2.893.18
5. Wierzyciele hipoteczni			31.664.616,79
6. Sumy przechodnie			298.816,74
7. Czysty zysk za rok 1926			270.194,86
			45.138.374,02
8. Zobowiązania z tytułu udzielonych gwarancyj			2.534.263,24
9. Różni za inkaso			42.992,81
			47.715.630,07

RACHUNEK ZYS

STRATY.

			Zł.
1.	Koszty handlowe:		
	a) bankowe	435.099,37	
	b) Związku	26 055,18	461.154,55
2.	Rezerwa na podatki płatne w 1927 r.		80.000,—
3.	5% amortyzacji ruchomości		1.329,38
4.	Czysty zysk		270.194,86
			812.678,79

KÓW i STRAT.

ZYSKI.

		Zł.
1.	Procenty i prowizje	549.665,27
2.	Papiery wart., banki zagr., waluty i dewizy	149.526,75
3.	Nieruchomości	113.486,77
		812.678,77

Drukarnia Policyjna, Warszawa, Długa 38. L. 238.